

40
M. med.

143

d

Ex donat. Molliana.

1° Nat. med. 1432
CHRISTIANI MARGGRAVII

Med. Doctoris

OPERA MEDICA,

Duobus Libris Comprehensa

Quorum prior

**MORBORUM NATURAM ET
CAUSAS INQUIRIT**

Posterior

**MEDICAMENTORUM SIMPLICIUM
PRÆSTANTIAM AC VIRES,**

Nec non

**COMPOSITORUM PRÆPARATIONEM,
USUM ET DOSIN DECLARAT.**

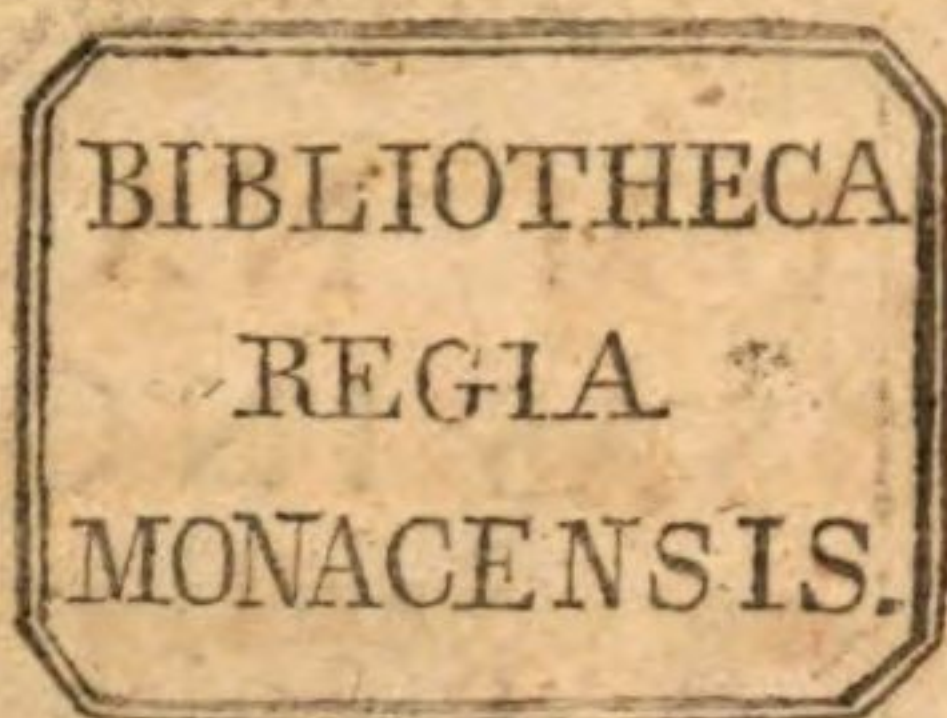
Cum duobus indicibus Morborum ac Medicamentorum.

A M S T Æ L O D A M I,

Excudebat FRANCISCUS VANDER PLAATS.

M. D. CCXV.

BIBLIOTHECA

REGIA

MONACENSIS.

PRÆFATIO AUTHORIS

A D

LECTOREM.

Medendi Artem, siue mente volvas primordia ejus, quæ ab experientia sunt profecta, siue constitutionem, quam ratio & ingenium peperit, seu traditionem ac comparationem per doctrinam, quarum utraque instituta semper aut *διεξοδικῶς* aut *κατὰ σύνοψιν* aut per aphorismos fuit, rem esse arduam, magnam nixam opere, dubiaque plenam alea, multa fidem abunde faciunt. Circumfer quæso oculos & contemplare latifundia ejus, indulge ac præsta Medico Nestoris annos, fruatur ille compendiis artis ad Cleanthis lucernam elaboratis, ac assiduitate docentis Machaonis, aut ipsius Æsculapii patris ejus, Deorum in numerum relati; Apollinis filii crediti, templa, aras, statuas apud homines ob scientiam meriti: teneat ille omnia medendi momenta singularia, habeatque *πρὸς τὰ πάντα καιρὸν ἐπικαιρότατον*; ambulet Bibliothecæ vivæ instar instructus fide experimentorum ad unguem exasciata (quæ tamen omnia contra eum militare alter Medicinæ parens, Coum seu Rhodium dicas, perinde est, in vestibulo Aphorismorum, quod opus jam semen elaborasse constat, docuit) vel sola τῆς κρίσεως χαλεπότης planum dabit, ac clare evincet. Quo mihi etiam factum videtur, quod ultimo demum loco exclamaverit Dictator, tanquam effatum à fonte Ammonis relatum, aut folium Sybillæ recitaret, ἡ δὲ κρίσις χαλεπή, ju-

PRÆFATIO AUTHORIS

judicium difficile ! Difficile revera , quia pulchrum : quæ enim pulchra , ea difficilia. Difficile , quia hic sæpe ad Bruttia saxa allidi , sæpe falli , sæpe spem sanationis decollare contingit , ob corporis humani perpetuam mutationem à causis externis internisque , vel re non ritè percepta , nec rectè , ut decet , examinata , quæ duo judicium omne evertunt , Difficile , quia non est cujusvis hanc adire Corinthum , multique inopia judicii ad curandos morbos planè sunt inutiles. μέγα , inquit præclare divinus Cous initio libr. de diebus judicator. Μέγ' ἢ γέομαι τ' τέχνης εἶναι τὸ δύνασθαι κατασκοπέεσθαι περὶ τῶν γεγραμμένων ὀρθῶς , ὁ γὰρ γνῶς καὶ χρεόμεν' ὅτοιςιν , ἐκ αὐτῶν μοι δοκέει μέγα σφάλλεσθαι κατὰ τὴν τέχνην. magnam puto , artis partem esse , posse considerare de his , quæ rectè scripta (addo etiam , quæ circa ægros observata) sunt. , qui enim hoc novit & his utitur , non videtur mihi , in arte multum falli posse. Præterea judicium complectitur proprias & præculiæres Medici partes , arcem ipsam Pallados tenentes , non externas illi aut adscititias , naturæ ægrorum , fortunæ instabilitati , casui inopinato debitas , sicut hujus vitæ brevitæ , artis longitudo , medendi occasionis lubricitas , experimentorum infelix sæpè successus deprehenditur : quæ omnia extra Medici potestatem sunt posita , nec proram nec puppim ei sine his ad curandum commodantia : sed judicium proficiscitur ex intimis mentis penetralibus , quæ ideas rerum motu sensuum externorum per idonea objecta in cerebro generatas sola percipit , perpendit ac dijudicat , sine rei externæ auxilio. Eloquentissimus Romanor. Orat. pro Milon. hæc verba stilo signavit. Ubi , aut in quâ civitate Virtuti non fit locus , ibi exilium esse putato. Jure quis dixerit , in quo curationis negotio ,

tio, judicio non fit locus, ibi sanitatis exilium i. e. haud
justum locum esse putato; quia ea tum vel nulla fit, vel
si fit, fortuita fit, aut sponte naturæ producitur. Confir-
mat pulchrè hanc judicii præstantiam Principis Medi-
corum textus alius, qui extat in proœmio de ration.
viçt. acutor. text. 2. his verbis. Εἰμοὶ δὲ ἀνδάνη μὲν ἐν
πάσῃ τῇ τέχνῃ προσέχην τῷ νῦν. Καὶ γὰρ ὅκῳσα ἔργα διήκη
καλῶς, ἕκαστα χρεὶ ποιεῖν καὶ ὀρθῶς. καὶ ὅκῳσα ταχέως ἔργα,
ταχέως. καὶ ὅκῳσα καθαρῶς, καθαρῶς, καὶ ὅκῳσα ἀνω-
δύνως διαχρῖζεσθαι, ὡς ἀνωδυνώτατα παίειν. καὶ πάντα πάν-
τα τὰ τοιαύτοτροπα διαφερόντως τῷ πέλας ἐπὶ τὸ βέλτιον ποιεῖν
χρεὶ id est, mihi placet in tota arte mentem adhibe- “
re. Etenim quæcunque decet benè, singula oportet “
etiam facere rectè. Et quæcunque opera celeri- “
ter, celeriter: & quæcunque pure, pure: & quæcun- “
que sine dolore facere, sine dolore facere, & omnia “
alia hujusmodi facere oportet, aliorum modum in “
melius mutando. Atque hæc judicii præstantiam et- “
iam Antiquitati laudatam demonstrant. Causas verò, “
quæ producunt rectum, quod temeritati apponitur, ju- “
dicium, idem Princeps assignavit lib. de lege text. 2. has, “
φύσιν, διδασκαλίαν, τέπον εὐφύεα, παιδομαθείαν, φιλοπονίην “
χρόνον, περὶ τὰς πόλιν ασφοίτησιν, nempe Medico, ut “
judicio uti sciat necessaria sunt natura, doctrina; lo- “
cus studiis aptus, institutio à puero, industria, tempus, “
ambulatio circa urbes seu peregrinatio: in quibus omni- “
bus exemplum ille ipse de seipso Divinus præceptor “
dedit. Peragravit enim universam Asiam: natus in “
Coo insula Maris Pamphili, praxin exercuit in Rho- “
do & Thessalia, ubi præceptores habuit Medicos & “
Philosophos, non de ambitione, aut vili hirco litigan- “
tes, sed in veritatis inquisitionem incumbentes studio “
fer-

PRÆFATIO AUTHORIS

fervido, syncero ac singulari. Eloquentiam quoque à Georgia Leontino didicit, pervenitque ad annum ætatis 104. omnium disciplinarum doctrina excultus, quâ Medicinam perfectiorem reddidit, tam in Theoria, quam praxi. Ex quibus omnibus patet Medendi artem plurimarum rerum cognitione egere, plurimas requirere experientias, atque haud iniquè cum arte regendi Respublic. conferri. Quæ, sicut tum demum maxime florent, cum à modestis ac prudentibus Viris reguntur, sicut maximus Atheniensium Orator contra Theocrin memoriæ prodidit: in mandram vero foedam urforum, luporum ac trigidum degenerant, ubi opici gladiatores ac sævi Tentyritæ, omnem Masuri rubricam, omnem pietatem, probitatem, justitiam pro meris *δέσσει*, imo pro nihilo ducentes, & pro arbitrato ac libidine sua utentes, vitem ejus invaserint: ita in Arte Medendi fit, quæ tum maximè viget & floret, ubi viri habitu & usu artis præditi, qui & causas cum effectis connectere, & simul cum recta ratione efficere norunt, sanandis ægrotis adhibentur. Si verò in melle & lacte linguam sitam habentes homines, forma & nomine Medici, personam scil. & figuram eorum gerentes Cyclici, agendorum rationem plane ignorantes, eam obstinaverint, aut qui artis habitu & usu præditi altercationibus & sectis potius, quam virtutis ac veritatis studio instigati venentur unice omnibus rebus præferendam fordidam æruginem, homines impunè occidendo animas negotientur, quid mirum tali sub medentum turba, hominum vitas pro pila habentium, si præclarissima omnium artium, omnium artium vilissima evadat. Sed de hisce videre est ipsum Senem conquerentem lib. 1. de lege. Nostrum est hic agere de gratiosis tantum

tum Medicis, quos Græci *χαρίεντας* vocant i. e. Virtute, Nobilitate, Dignitate, Authoritate *τοῖς πολλοῖς* præcellentes, quibus & ipsis iudicium sæpè difficile evadit, quod per hoc ad vitam vel mortem eatur. Cujus causa mihi esse videtur, quod Medicina nondum omnibus numeris est absoluta, sed semper adhuc varietate rerum, morborum, causarum crescit: in qua nihil tam est clarum, quod nullam obscuritatem habeat, nihil tam certum quod non admittat disputationem, qua quidem impediuntur rerum demonstrationes, ex quibus tanquam carceribus, tanquam cardinibus agenda Medico ostenduntur. Difficile deinde est judicare, quia difficile est universalia applicare singularibus, idque ob idoneam occasionem, ob fallax experimentum, & ob ipsum iudicium, quid primò, quid postea faciendum sit, quæ omnia ad usum artis pertinent, ut nihil dicam de inventione artis ipsa, quæ omninò fuit difficillima. Deinde quam difficile est veritate discernere subiectum artis, ejus principia, alterationes, de quibus tot sententiarum occurrunt varietates, etiam inter Doctissimos Medicos, quæ non essent, si veritatis iudicium tam in proclivi esset. Curatio demum, quæ ratione & iudicio (quæ duo idem significant) invenitur, cum statuendum quid, quantum, quomodo agendum, propter tot rerum agendarum differentias, propter tot individuales subiectorum discrepantias, quam difficulter iusta instituitur? Errabit multum Medicus & planè aberrabit à recto iudicii tramite, nec ægrum levabit & attollet, aliasque decerpere rosas faciet, ni cunctanter (non tamen sinistrè procrastinando) ferat iudicium, ni cum præmeditatione (*ἐξ ἀκρίβειας* ut loquitur Magister

* *

aph.

aph. 24. f. 1.) *ni καὶ λόγον*, ut idem docet aph. 52. f. 2. & cum cautione procedat, & bona methodo utatur. Errabit quoque facile in experimentis, cum dubitabit, quidnam ex pluribus adhibitis profuerit, an medicamentis, an naturæ imputandus sit successus. Hanc difficultatem persensit quoque Author Prisc. Medicinæ textu 21. cum sic loquitur, *γαλεπὸν ἢ τοιαύτης ἀκριβοῦς ἐξοφῆς περὶ τῶν τέχνων, τυγχάνειν αἰὲν ἔσται ἀτρεκεστάτα.*

„ Tali exacta certitudine circa artem existente, difficile est semper, quod rectissimum est, assequi. Atque hæc sunt ejusmodi quæ Medicum etiam opere & habitu clarum semitam suam alias bene decurrentem, ni accuratè rationis adhibeat trutinam, facilè à recta via dimovere & inter vada & scopulos velificantem in Scyllas ac charybdas etiam sine Sirenum cantu præcipitare valent. Cum ergo judicium tanti sit in Medico momenti ac ponderis, & à tot & tam gravibus causis producat non immerito hic quærendum erit, quid sit Medicum hoc judicium, & in quo consistat. In confesso apud omnes est, si ulla alia in Arte, in Medicina imprimis valere usum ac ingenium: quorum ille agendi promptitudinem, celeritatem ac securitatem, hoc ut sciamus quid, & cur agendum, mentis sagacitatem ac perspicacitatem requirit, ac ratione & intellectu perficitur, quibus facienda judicantur, & peragenda signantur. Usus acquiritur experientia, quæ rerum est magistra, & à sensu procedit, qui certissimus judex est: intellige experientiam non in fieri, sed facto: & hoc est cognitionis humanæ instrumentum unum. Ingenium mentis dos est, quæ promit judicium, quod in genere nihil aliud, quam discursus est, ac ratio atque decisio,

tam-

tam de cunctis Medicinæ dogmatibus, quam de acciden-
 tium per experientiam sensibus oblatorum discretione,
 comprehendens in specie notitiam morborum, tam acu-
 torum & malignorum quam chronicorum & benigno-
 rum, caussarum quarumvis, symptomatum cunctorum,
 præsentium & futurorum omnium circa ægros diagno-
 sin, prognosin: quibus omnibus nihil difficilius invenies.
 Atque hæc omnia acquiruntur altero cognitionis huma-
 nę instrumento, quod ratio ac intellectus dicitur. Tenere
 œconomiam corporis humani operosum est. Operosum
 quoque tot morborum causas cognoscere: haud facile
 verò remediorum memoria complecti vires, percipere
 omnium affectuum signa, pernoscere chirurgiam, diæ-
 tam, quæ omnia iudicio & usu parantur. His accedit
 dignoscere, quid criticè, quid symptomaticè eveniat,
 quæ subjecti sit individualis natura *ἰδιοσυγκρασία*, quid
 usus, quid ratio suadeat, & denique quo potissimum
 generoso remedio, in morbis acutis ac fugacibus præ-
 cipuè sit utendum: quorum omnium *διορισμός*, quantæ
 difficultatis sit, quis non pervidet, usu & ratione quam-
 vis instructissimus. Difficile est *ἀναλογίζεσθαι*, difficile
ἐπιλογίζεσθαι, quamvis ibi ratio, hic sensus patrocinetur;
 ibi ex universali particulare, hic ex particulari particu-
 lare colligere possis: illo argumentandi modo super-
 biant Rationales, hoc Empyrici, utrumque verò con-
 jungant Dogmatici. Tradas aliquid *διεξοδικῶς*, erit ar-
 dium, tradas *κατὰ σύνοψιν*, erit haud leve, commentaris
 per *ἀφορισμούς*, ingenio ac iudicio opus erit. Sed ut
 præteream Diætam, quam una cum medendi methodo
 Veteres accuratè excoluerunt: nihil dicam de chirur-
 gia, quam tam antiqui quam Recentiores studiose tra-

Etarunt: taceam Medicamentorum Vires, quibus per-
 noscendis Recentiores Chimici maximè incumbunt:
 Dicendum mihi hic potissimum aliquid de subjecti &
 causarum morbificarum notitia, quæ hodiernos Medi-
 cos haud parum exercet atque sollicitat. Neque nova hæc
 contentio est, sed quæ cum ipsis artis incunabulis coorta
 durat. Nam qui primus artem ex multis usu atque ex-
 perientia collectis theorematis conflavit, ac ratione ac
 methodo ad unum finem direxit, is Æsculapius fuit.
 Hic verò subjectum sive corpus humanum, secus quam
 ab Hippocrate postea factitatum est, non ex principiis
 sensibilibus, sed insensibilibus construxit, quæ quidem
 vocavit Atomos, corpora insectilia, unde rarum ac
 densum derivavit, ex quibus varias rerum temperatu-
 ras formavit, cum scilicet atomi vel mixtæ in unum con-
 veniunt, vel separatæ commutantur. Hanc sententiam
 secutus est olim Epicurus, nostro verò tempore Gassen-
 dus, qui temperamentum definivit texturam ordina-
 tam rerum naturalium, sicut intemperiem, texturam
 inordinatam. Et quamvis hæc doctrina atomorum, im-
 primis si sumantur Atomus pro minimis corpusculis, di-
 visibilibus tamen, suam habeat utilitatem in physicis
 potissimum, ubi rarum, densum, calidum, frigidum,
 lucidum, opacum, color, odor, sonus, cæteræque ser-
 sibilis qualitates satis commodè ex atomorum raritate,
 densitate, figura, magnitudine, pondere explicari me-
 chanicè possunt: In Medicina tamen, in qua tanta
 ἀνεξεύρετα opus haud est, minus commodè in usum vo-
 cantur, cum tantum ex hypothese probent, non incur-
 rant in sensus, nec vulgo ac plebeis nota sint, qualia re-
 quirat Cous de veteri Medicin. text. 4. rem tantum per
 simile

simile ac mechanicè explicent, nec intelligentur nisi per suos modos, & sint corporis humani principia nimis remota, nec singularibus demonstrandis commodè applicari possint: Medicus verò sit artifex sensatus, studiosus utilitatis, nulli hypothese sese adstringens, ex omni tantum utile captans, quæratque alterare principia, quod citius accidit circa propinqua, quam remota, quibus mutatis medicum auxilium afferri nequit, Hinc nata causa Hippocrati fuit, quare principia in sensus magis incurrentia, & magis alterabilia per medicamenta experientia inventa ac comprobata, deducuntur ex phænomenis sive effectibus per sensus deprehensis, introduceret statueretque, non neglectis tamen prioribus Æsculapianis, ubi quid utilitatis afferre possunt, sicut ex libr. de Veteri Medici patet, quæ passim expressit, per *ἰδιοσυγκρασίαν, συμπαθήειν*, alixipharmaca, toxica, amarum, falsum, acerbum, austerum, aliasque voces. Hinc totum solenniter Medicinæ subjectum divisit in partes fixas, fluidas & volatiles, quas vocavit, solidas, humores, & spiritus: in omnibus consideravit affectiones, scil. qualitates primas dictas (temperamentum seu crasin appellavit) in humoribus primò, postea in spiritibus (quo etiam eorum quantitas referenda) tandem in solidis observandas: tum structuræ solidarum contemplatus est figuras, superficiem, cavitates ac meatus, magnitudinem, numerum, situm, (quod hodierni Chemici in humoribus quoque quærunt ac imitantur) tandem volatilibus fluidis ac solidis simul unam communem unionem adsignavit, vocavitque continuum: atque hæc omnia usui Medico, quatenus alterari ac mutari possunt, destinavit ac sufficere putavit. Omnibus hisce subiecit

sua accidentia, actiones, qualitates, excreta, retenta, atque hisce totum subiectum absolvit, in quo quicquid potestatis secundum naturam, & alterationis p. n. contingit, circa sanitatem & morbum, collocandum necessarium duxit. Circa partium solidarum doctrinam post Veteres, jam ultra seculum unum & dimidium, diligentissimè versati sunt Anatomici recentiores, qui non parum hanc doctrinam excoluerunt ac locupletarunt, morbosque eorum cum chirurgis sedulo enuclearunt: spirituum doctrina & olim & nostro tempore valdè obscura permansit, licetque vix aliquos præter Paracelsum, Carrichterum, Campanellam, Helmontium reperire, qui digito uno vel ἐπιπολαίως eam tetigerint, quamvis plurimi, iique difficillimi circa hanc partem occurrant morbi, mania species puta, melancholia, Lycanthropia, morbus Manslacht, tarantulæ canisque morsus, noctambulones, venenati, aliique. Humores à Veteribus paulo negligentius tractatos hodierni chemici potissimum in disquisitionem vocant, qui eos non contenti primis illorum qualitatibus dictis, colore, sapore ac consistentia, secuti Hippocratis doctrinam de veteri Medicina, rigidissimè examinant, & minimas quoque eorum particulas censuræ subjiciunt, cuique suam molem, texturam, figuram, situm, motum, quietem tribuentes, unde varias eorum separationes, secretiones, generationes, poros, motus, usus deducunt. Quibus omnibus artem circa causas & remediorum materias hætenus magis empiricam & conjecturalem existentem reddunt per leges mathematicas & mechanicas certiore, securiore, magisque rationalem ac dogmaticam, quam priores illi artis, conditores & fundato-

datores fecerunt. Atque hic mos hodie apud plerosque tenet, vel saltem elegantiores, politiores ac emunctiores, quique se habitum artis possidere profitentur, Medicorum *παῖδας*, censeturque caput rei medicæ esse, & lumen maximum præferre reliquis omnibus, ut morborum potissimorum scita & demonstrationes ex humorum, qui materia sunt & partium solidarum & spirituum, eosque sicut secundum, ita & p. n. afficiunt, genealogia, tanquam causis proximis & internis, juxta tritum axioma, qualis causa, talis effectus, pleno ore, plena manu deducant. Resolvunt nempe humores in minimas suas, quoad sensum porticulas, illarumque constitutionem secundum figuram texturam, molem, situm, notantes, opponunt contraria, temperantia, cientia, deprimentia, variam consistentiam, motum, molem, texturam, poros per solutionem ac coagulationem; aliamque summam modificationem, largientia. Horum vestigiis, nequis miretur & pro novo ac insolito habeat, insitens, orfus telam inde hujus operis, ante hos quindecim annos pathologiam specialem, internorum potissimum affectuum, humoribus ortum suum debentium, in hoc systema redegei, (Humoralem Medicinam aliquis jure dixerit) quam ut felici pectine percurrerem & percuterem, & vestem hanc pertexerem, secutus sum exemplum Magni Hippocratis, qui omnibus docendi modis anteposuit Aphoristicam brevitatem, tanquam compendiosam ac apprimè memoriæ auxiliantem. Cui non abfimilem cum duxissem Tabellarum videri faciem, quæ apud alios diffuse erant proposita, allaboravi in simile aphorismis compendium contrahere, & levi dolabra expolire, ut esset, quod lumen præferret, & partim

auditorum meorum memoriæ consuleret, partim vero iis arcton, normam ac regulam statueret, ad quam navigare & applicare in praxi Medicamina chemica, & causis potissimum morbificis, quarum cognitio ab omni tempore habita fuit perquam difficilis ac obscura, mederi potis essent. Defixi enim tanquam in portum hic mentem potissimum in causarum Theoriam, quæ ab omnibus Medicis in humorum & spirituum doctrina reponitur (quamvis & solidæ partes sæpè causæ fiant) quibus bene cognitis & perspectis, res ipsa cognita est, & gravissimi quique morbi, ignoti alias, & pro incurabilibus habiti, optimè & sæpe facillimè tolluntur. Sunt namque causæ difficiles cognitu, tum per suam naturam, tum nostræ cognitionis respectu. Sua natura difficultatem habent, quod humores in corpore humano existant valde difformes, variis modis, motibus, compositionibus, secretionibus, separationibus particularum minimarum discreti, unde variis alterationibus, & enormibus sæpè motibus obnoxii in momento corporis statum naturalem turbant, immutant, ac non raro planè evertunt. Cognitionis respectu, quod intra corpus latentes artificiosa ratiocinatione & sæpè per conjecturam tantum σοχασμῶ periti Medici deprehenduntur, unde errandi occasioni ansa facilè præbetur. Necesse namque est illas eruere ex causis externis, quarum sunt effectus, vel ex propriis effectibus, qui in illis continentur vel eminenter vel formaliter, juxta Scholarum axioma, quicquid est in effectū, id continetur in causa vel eminenter vel formaliter, & tandem ex curatione ap. Practicos sæpius instituta atque probata, ubi causa remedio con-

contraria occurrit. Hisce tribus modis in cognitionem
 caussarum internarum penetramus maximè. Ex omni
 autem particularum in humoribus contentarum fami-
 lia maximè eminent atque excellunt Salinæ particulæ,
 quæ maxima agendi vi pollent, quod vel plurimum
 lucis, vel ignis vel motus in se contineant, quorum
 activitate impulsæ cæteras materiæ partes pro libitu
 ducunt, fingunt, modificant, & proin per compo-
 sitionem ac divisionem omnium sublunarium rerum ge-
 nerationis ac corruptionis authores fiunt. Has con-
 structionem salis compositi secuti chemici dividunt in
 acidas & alcalinas, ideo quod sicut conjunctim omne
 sal propriè dictum componunt acidum & alcali, ita
 seorsim deprehensi duo hi pugiles sub aliam quam sa-
 lium classem cadere nequeant, unde & defectu nominis
 Latini Salia simplicia quoque dicuntur, quia eorum
 conjunctio tanquam animæ & corporis hominem, sic
 alcali & acidi, sal naturaliter generant ac conficiunt.
 Horum salium simplicium maxima est præroga-
 tiva in corpore humano non tantum, in chylica-
 tionis scil. sanguificationis & secretionum dictarum
 negotio, sed & in toto sublunari regno, ut vulgo
 quoque in proverbium abierit, Salem & solem gene-
 rare hominem, terramque à coelo expectare fœcundi-
 tatem, quam illi largitur pluvia spiritus mundi seu
 acidi fertilissima: acidum quippe solis filius esse per-
 hibetur, cui nubit alcali, terræ filia, horumque con-
 nubio in terræ gremio facta omnia vegetationem, ani-
 mam & corpus acquirunt: in humoribus tamen huma-
 ni corporis tanta efficiunt hæ salinæ virtutes, quanta
 aliæ nullæ eorum particulæ efficere præsumuntur. Si-

ne

ne iis humores nec generantur, nec moventur, nec consistunt, nec fermentantur, nec transmutantur, nec præservantur à putredine, nec putrescunt facile, nec colores, odores, sapes, proferunt: imò nulla materiæ modificatio, comminutio, sine harum concurrente ope fieri potest. Non ignoravit hoc Celsus noster, quando alcali manifeste posuit in bile l. 3. de diætâ acutor. text. 38. cum docuit bilem cum acido pugnare atque effervesce, atque ab eo destrui; quod fieri haud posset, nisi Alcalini generis esset: Acidum collocavit in fero lib. 1. de morb. mulier. cui sedem tribuit in Liene, unde in reliquas partes deportatur, vocavitque melancholiam, quam augeri docuit acido lib. 3. de diætâ, textu modo allegato: ab eadem quoque diarrhœam deducit aphor. 68. f. 7. idem quoque docuit Aristoteles lib. 3, de partib. animalium c. 7. & passim in lib. de veteri Medicina Celsus exposuit, acidum, austerum, falsum, amarum extare in corpore nostro, sed permixta aliis particulis haud percipi, nuda verò facta apparere & apprimè lædere. Glandulas omnes elaborare Succum acidum Recentiorum nemo inficias it, imò eum tam necessarium ducunt, ut ne quidem calor effervescentiaque vitalis sine eo fieri possit. His ergo principiis, si superstructam videris hanc Medicam Pathologiam, quisquis Lector benignus es, qui dextro pede tetigeris, nullo eum modo pro invento habebis novo, à veterum principiis aberrante, sed potius credas velim, ne latum quidem unguem à veterum placitis recessum esse, & rectius eorum inventa hoc modo perfectiora ac absolutiora evasisse, quod ipse

Divi-

Divinus Conditor artis fore prævidit, ac hariolatus est, libr. de Veter. Medicin. text. 3. cum sic loquitur: ἐν πολλῷ χρόνῳ καὶ λοιπὰ εὐρεθήσεται, ἢν τις ἱκανὸς τε ὢν καὶ τὰ εὐρημύα εἰδὼς, ἐκ τῶν ὁρμῶν ζητήῃ: per multum tempus reliqua deinceps invenientur, si quis idoneus sit, & jam inventorum gnarus, ex his ad perquirendum procedat. Huic parallelus succenturiatur alter, qui est ejusdem libr. de arte. textu 1. Ἐμοὶ δὲ τὸ μὲν ἔτι τῶν, μὴ εὐρημύων ἐξελίσκειν, ὅ, τι καὶ εὐρεθὲν κρέσσον ἢ ἀνξυρετον, ζωνέσι δοκέει ὑπὸ θυμῷ τε καὶ ἔργῳ εἶναι. Καὶ τὸ τὰ ἡμῖν ἐς τέλος ἐξεργάζεσθαι ὡσαύτως, Mihi verò invenire aliquid eorum, quæ “ nondum inventa sunt, quod ipsum notum, quam “ occultum esse præstet, scientiæ Votum ac opus “ esse videtur: similiterque & semiperfecta ad “ finem perducere & absolvere. Et hætenus Cous. “ Sed ut vela tandem contraham, & unde ingres-
sus sum dicere, ibi finiam, in eoque desinat, in quo cœpit, oratio mea, ex ante dictis & præfatis omnibus concludo tandem, quod ab initio proposueram, Medicinam artem esse amplam ac arduam, magni laboris, longi temporis, solertis ingenii, difficilis judicii. Quo justiore æquior-
remque manere veniam confido omnes, quicunque vel ejus docendæ vel discendæ, Magni Hippocra-
tis exemplo, compendium aliquod meditatus mu-
finatusque fuerit. Quod cum καθύναμιν, pro inge-

nū modulo præstare studuerim, si non solertiæ aut
judicii laudem invenero, industriæ saltem ac labo-
ris, vel ad minimum rectæ voluntatis mihi præco-
nium postulo. Vale.

Lugduni Batavor. Ca-

lendis Februarii

Åo 1685.

VITA

V I T A

GEORGII MARGGRAVII,

*Mathematici & Medici nobilis, &
quondam Celsissimi Nassoviae Principis,
Johannis Mauricii, Brasiliam Belgicam
Gubernantis, Geographi atque Architecti mi-
litaris, nec non Societatis Brasilianae Astro-
nomi celeberrimi.*

GEORGIUS MARGGRAVIUS vitalem auram,
aliquando reddendam creatori suo in Africa, haurit
A^o 1610. 20. Septembr. vesperi circa horam Septi-
miam, Liebstadii, quod est oppidum Misniae, Germa-
niae superioris Provinciae, situm in ipsis montibus Sudetis,
distans tribus milliaribus Germanicis à Regia Serenissimi Saxoniae
Electoris, Dresta, uno milliari & quadrante ab Urbe Pirna, uno
item integro à fluvio Albi, & celeberrima illis in locis arce König-
stein. Habuit patrem, cujus familia à ducentis annis Liebstadii du-
rat, avumque maternum, Theologos, viros Latine & Graece do-
ctissimi.

etissimos : cujus posterioris effigies lapide nigro artificiosè expressa
 hodieque visitur in magno Liebstadii templo. Indoles , quæ in
 puero statim erat magna atque excellens, latebat nec patrem, nec
 avum , ac proin eum maximo amore complexi ipsi ipsum Latinas
 & Græcas literas edocuerunt : & cum magno ardere studio discendi
 Musicam & pingendi artem vidissent , in utraque illum diligentissimè
 institui curarunt , ut vocalis ac instrumentalis Musicus excellentis-
 simus, ac pictor non contemnendus evaserit. Marggravium hoc
 modo adolescentem & ex ephebis excedentem , ut virtutum ac
 laudis materia & occasio ei suppeteret , uterque pater & avus ; re-
 cordati sapientissimum maximi Philosophi Senecæ, dictum, qui in
 quæstion. natural. tradit, imperitum futurum fuisse animal, & sine
 magna experientia rerum hominem , si natalis soli circumscriptus
 fuisset sine, ad peregrinandum unanimitè & animosè exhortati sunt,
 quorum voluntati etiam hic subscribens & parens, A^o à nato mundi
 Salvatore 1627. die 16. Aprilis jam annos 17. natus sese itineri ac-
 cingit, & undecim annorum spatio, semel tantum ad Lares patrios
 reversus , Mathematicæ addiscendæ , tum Botanicæ, Medicinæ,
 Chemiæ causa, decem Academias Germanicas perlustravit : quarum
 omnium foundationes & origines , omnium facultatum Doctores,
 Structuras Collegiorum diligenter in suo itinerario, quod in Bra-
 silia exaravit , descripsit sua manu. Prima quam adiit Academia-
 rum , Argentoratensis fuit, dehinc Basileensis, Ingolstadtensis, Al-
 torffina, Erffurtensis, Wittebergensis, Lipsiensis, GryphisWal-
 densis, Rostochiensis, ubi Simonem Paulli, insignem Botanicum
 maximè coluit. Hinc discessit Stetinum Pomeraniæ, & ibi integrum
 biennium celeberrimo tum temporis Astronomo vacavit Laurentio
 Eichstadio , eique tanto adjumento fuit in concinnandis Epheme-
 ridibus Astronomicis, ut ab eodem in præfatione decoro encomio
 celebratus fuerit. Stetini navim conscendens per mare Balticum,
 fretum Danicum, Regnumque Daniæ velificatus Hollandiæ allabi-
 tur, commoratusque Leidæ per biennium, totas noctes in turri A-
 cademica transigens , diem verò consumens in horto ac campis.
 veneratus maximè est Adolphum Vorstium & Jacobum Golium,
 illum Botanicum, hunc Mathematicum, à quo etiam Arabicam
 Linguam didicit. Sed reputantem secum ac crebro revocantem in
 ani-

animum symbolum, quo uti solebat, quod erat, quâ patet orbis,
 Virtus illum sua in Europa, una orbis terrarum parte consistere
 haud passa est, sed eousque pupugit ac stimulavit, donec spiritum,
 quem in Europa acceperat magnum, in America duxerat, in Astica
 tandem deponere perpulerit. Magno flagrabat desiderio contemplan-
 di fidera australia, & præ omnibus Mercurium: sciebat segetem rerum
 naturalium, & inde haud parvæ laudis messem, extare in Ame-
 rica. Omnem itaque movet lapidem, omnem captat occasio-
 nem adeundi Americam. Re ideo benè perpenſa ac proviſa Socie-
 tati Braſilianæ, quæ Amſtelodami reſidebat, ſeſe applicat, ei ſuam
 voluntatem exponit, ab ejuſdem Præſectis poteſtatem tranſfretan-
 di in Braſiliam petit & impetrat, qui illum titulo Aſtronomi So-
 cietatis donant, ſub quo titulo hodieque in Catalogo Societatis
 nomen ejus reperitur Amſtelodami. Anno ergo 1638 poſt Chri-
 ſtum natum, cum ipſis Calendis Januarii Europa ſolvit, & duorum
 menſium ſpatio, ut ipſe ad ſingulas dies annotavit in ſuo itinera-
 rio, trajicit ac pervenit in Braſiliam, ſtatimque vix elapſo menſe,
 ex quo appulerat, intereſt obſidioni ac oppugnationi maximæ ibi-
 dem Luſitanorum Urbis S. Salvador dictæ: ubi mox duobus ma-
 ximis periculis deſunctus eſt. Primum fuit, cum diarrhæa gra-
 viſſima in exercitu graſſante, & multos perimente, præter opi-
 nionem ſuam, graviter ægrotans D. T. O. M. ope liberatus eſt:
 Alterum cum globus ferreus 18 Librarum è tormento bellico ab
 hoſte in caſam ejus conjeſtus latitudine unius pedis aberravit à
 corpore ejus, & militi præ foribus ſtanti caput colliſit, ut cere-
 brum per terram ſpargeretur. Soluta ac irrita facta obſidione,
 rediit cum exercitu Farnambucam, ubi brevi tempore eum virtus
 ſua mirabiliter evexit. Nam cum in obſidione, quæ multos con-
 fecerat homines, etiam periſſent Architeſti militares, Princeps
 Gubernator ſigno tuba dato, peritos artis alios Magiſtros quaſivit.
 Inter omnes verò Marggravius hic inventus fuit, qui eximie iſtam
 artem calleret. Quare Princeps ad ſe accitum magni facit, orna-
 tumque veſte auro intertexta tribus menſibus menſa ſua honorat,
 impoſterumque ſe ejus diſcipulum proſitetur, confert ei ſtipendium
 Capitanei annuatim, & jubet ſedem in nova Urbe Mauritia habe-
 re; ubi Obſervatorium Aſtronomicum & pharmacopolium Medi-
 Cum

cum instituit Marggravius, praxin Medicam exercet, & simul accipit à Principe præsidium militum, quod per totam eum Brasiliam quaquaversum deducit, ut feras scilicet omnis generis, pisces, aves, herbas, inspiciendi, captandi, colligendi ac siccandi potestas ei esset: quibus omnibus, tanquam viverent collectis ac conservatis & principi repræsentatis, maximum Principi oblectamentum, sibi verò summam laudem comparavit. In eadem Urbe Mauritiam, quam tradit alias vocari Ilha d'Anton Vaez, & esse sitam in Ilha des Cedros, conscribit Historiam Brasiliæ, cui hunc titulum & hanc inscriptionem ipse, non Guilielmus Piso, fecit, quod apertè tradit in suo itineralio. Duas verò ob causas in Brasiliam sese contulit instructus Geographiæ, Botanicæ ac Astronomiæ Scientiis. Prima fuit ut accuratè cognosceret Sidera Australia: Secunda ut res naturales Brasiliæ describeret; propter posteriorum observationes tres magnas peregrinationes suscepit universam, qua poterat, per Brasiliam, quas describit in itineralio suo per singulos dies: primam A^o 1639, reliquas duas A^o 1640. & huc usque pertingit itinerarium ejus, quod penes me habeo: cum reliquorum trium annorum diariis, quæ sine dubio eodem confecit modo, quid factum, & in quorum manus inciderint, incertum est. Primam profectionem suscepit die 21. Junii A^o 1639, quæ duravit per mensem unum & novem dies, ad 6. scil. Augusti diem: in illo itinere profectus, est cum 250. Brasilianis, 150. Tapujanis & 15. Blanques, bellum inferentibus Tapujis Silvestribus, montanis ac vagis, cum quibus etiam prælio decertarunt, omnesque, quos interfecerant, comederunt: in hoc itinere venatui, piscatuique studentes, plurimas feras ac pisces ceperunt. Inter pisces tam magnum, cujus nomen hand prodit, captum esse unum tradit, ut esui quindecim hominum suffecerit ad satietatem. Secundam profectionem inchoavit die 20. Octobris A^o 1640: & absolvit 10. Novembris nempe 20. diebus, ususque est equo: in hoc itinere observavit in arbore Uti 400. nidos avium, quas in Historia sua Brasiliæ descripsisse refert. Tertiam ingressus est 8. Decembris A^o 1640, & duravit ad 19. Decembris nempe dies undecim, & absolvit hanc quoque equo, militum stipatus comitatu. Has omnes peregrinationes suscepit Geographiæ & rerum uaturalium causa. Narravit mihi Tribu-

IVIA GEORGI MARGGRAVII.
nus militum sive Colonellus à Mansfeld sese sæpe jussu Principis Marggravium cum ter mille militibus in deserta deduxisse, multasque cepisse aves, pisces, ac principi obtulisse. Hoc planè & plene constat Principem Marggravium plurimi fecisse, & familiarissimum habuisse, sæpe suo ac publico nomine ad Lusitanos hostes misisse, cum quibus multum versatum esse Marggravium etiam mihi Piso retulit, imprimis cum Patribus Jesuitis. Nemo unquam visus mihi, redux ex Brasilia, qui quidem Principis aulam frequentavisset ac novisset, qui ignoraret Marggravium: quod testatus liquido etiam ante hos triginta quatuor annos est illustris Dn. à Lindenau Thalassiarcha primus Regni Daniæ, qui illum in aula Brasiliana optime noverat. idem testatus Reverendus & Doctissimus Dn. Plantius, Ecclesiastes Bredanus adhuc in vivis, qui illum multis laudibus apud amicum meum nuper celebravit. Ex ejus observationum monumentis, quæ in Brasilia literis consignavit, sub nomine ejus absque controversia ulla prodiit & publicata est magna illa charta seu tabula Geographica, quæ Brasiliam continet tam Lusitanicam quam Belgicam, quæque passim apud Belgas civium lautiorum exornat atria ac vestibula. Historia Naturalis Brasiliæ, cum caractere occulto ab eo esset conscripta, ne siquid humanitus accidisset sibi, ab aliis invaderetur, quod tamen factum est, & à nemine legi posset, cura ac studio Joannis de Laet & lecta & sub Marggravii nomine publicata est. Reliqua ejus scripta: Astronomica, Optica, Geographica, Geodætica cum tabulis Astronomicis, in quorum inciderint manus, & ubi lateant, fortè olim patebit: titulos tantum manu Marggravii scriptos citat Latius in præfatione. Mihi propter perfidiam & barbariem eorum, qui omnem suppellectilem fratris invaserunt, & sibi tanquam hæredibus attribuerunt, neque infinitis affectum contumeliis cum omnibus intestinis comedere non semel aggressi sunt, nihil licuit aliud videre, præter itinerarium ejus anno Christi 1627. inchoatum in Germania, finitum verò in Brasilia Anno 1640. De obitu ejus narravit mihi Samuel Kechelius, insignis Astronomus per plurimos annos Leidæ docens, olim contubernalis Marggravii, sibi ab eo missas literas ex Brasilia, in quibus nuntiabat, se omnia bona sua convassasse, & expectare tantum ventum secundum, ut fa-

vente

vente Deo cum Celtissimo Principe in patriam reverteretur. Sed
 præter opinionem atque ex improvviso, narrabat Kechelius, (quod
 & alii referunt) missum in Angolam Africæ terram, quo fine ne-
 sciebat, & statim ut venerat, periisse. De Guilielmo Pifone multi
 mihi multa memorarunt, sed taceo. Hoc tamen Pifo ignorare non
 potuit, quod frater ejus Oinopola Samueli Kechelio scripsit his
 verbis: pudeat te, Samuel Kecheli, quod cum Marggravio non
 profectus es in Brasiliam: Marggravius triennium est in Brasilia, &
 jam possidet fortem Sexaginta millium florenorum. Miror autem
 & demiror Pifonis oblivionem, audaciam, ac vanitatem. Nam qui
 ipse Marggravii Historiam Brasiliæ legere non valebat, & ideo per-
 mittebat illam divulgari per J. Latium sub nomine Marggravii; dein
 qui ipse in prima editione publicè sit testatus, non suam sed Marg-
 gravii Historiam esse, eumque Auctorem agnoscere, & nolle se
 pro sua edi, Marggraviumque sibi adjunctum fuisse à Societate
 Collegam ac Socium, qui (dico) potest Pifo in sequenti editione
 Marggravii scripta, bona cum conscientia ac honesta fama, sibi ad-
 scribere ac vendicare, & Marggravium vocare suum domesticum,
 id est, mediastinum ac servum, à se deductum in Brasiliam, suis
 sumptibus sustentatum, cum Marggravii salarium in hunc usque diem
 apud Societatem sub nomine Societatis Astronomi extet debitum,
 necdum solutum, & abundè constet Marggravium habuisse salarium
 amplissimum à Principe Gubernatore sibi constitutum, & simul
 praxin Medicam, sicut jam Leidæ fecerat, Mauritiæ exercuisse. Et
 quis credat Pifonem octodecim annorum adolescentem Doctorem
 Medicinæ creatum, pressum angustia rei familiaris, cum fratre ceno-
 pola, non valente satisfacere creditoribus suis, in Brasiliam evolan-
 tem, stipendium Doctoris castrensis meriturum, suis sumptibus po-
 tuisse secum deducere ac alere tantum Mathematicum, tanta rerum
 naturalium peritia instructum, nisi forte Pifo alter fuerit Alexander
 Magnus, aut Carolus Quintus Imperator, quos semper Mathema-
 ticos secum habuisse ferunt. Scribit præterea Pifo pictorem se
 duxisse secum in Brasiliam: quid opus Pifoni erat pictore? Si habuit
 Marggravium, pictorem egregium habuit, qui omnia sua manu de-
 lineavit ipse. Tradit etiam idem se cum pictore peregrinatum, puta
 in Marggravii Bibliothecam, ut decerperet ex ejus observationi-
 bus,

bus, quod liberet. Item, se eo animo profectum in Brasiliam, ut res Naturales describeret; risum teneatis amici! Adolescens natus annos octodecim, nunquam egressus patrium Horizontem, ignarus Botanices, Geographiæ, Astronomiæ, immò universæ Matheseos abit in Brasiliam, descripturus in castris cœlum ac terram Brasilianam! Ad quid suscepit Marggravius, tot, tanta ac tam periculosa itinera, si Piso in castris existens ea omnia æque bene præstare potest, quæ Marggravius infinitis laboribus, indefessis peregrinationibus demum absolvere quitus est: probabilius est ventrem expulisse Pisonem in Brasiliam, non amorem rerum naturalium. A multis accepti Pisonem & Marggravium nunquam amicitiam coluisse invicem, quamvis ipse Piso sese discipulum Marggravii sit professus. Vero fit valde simile, quicquid Piso edidit, omne id profectum esse è Marggravii penu: quod haud latet Amstelodamenses chirurgos ac Pharmacopœos, qui Pisonem secundam Editionem Historiæ Brasiliæ adornantem false deriserunt, cum nomina piscium aviumque Brasilianarum ad illos emendicatum veniret, qui si notas habuisset res, non debebat ab aliis ediscere vocabula. Et cur Piso non poterat legere Historiam Marggravii, si peritus rerum erat? Sane Latius ob solam rerum cognitionem clavim scripturæ investigavit & invenit. Sit quicquid sit, non ob id Marggravio minor laus parta est. Potest illi sufficere testimonium, quod perhibuit Laurentius Eichstadius luculentum in præfatione Ephemeridum Astronomicarum, quod impertivit C. Barlæus in historia Mauritii, qui alterum Archimedem vocat Marggravium quod eidem tribuit Jonstonus in Historia animalium, Nobilissimus Boylæus de coloribus, Olaus Wormius in Musæo, innumeri alii Excellentissimi Viri, ac inter primos etiam Celeberrimus Simon Paulli Medicus in Dania Regius, qui suo in quadripartito Botanico ei Epitaphium & tumulum honorarium cum maximis laudibus erexit. Spero fore ut aliquando cætera ejus manuscripta in apricum prodeant, ubicunque etiam lateant, quoniam non tam Marggraviorum, qui semper sua virtute & conscientia contenti vixerunt, interest, quam universæ Historiæ naturalis. Librum insectorum Brasilianorum siccatorum Harlemi venditum 4000. florenorum vidit Kechelius, quibus omnibus manu Marggravii adscripta erant nomina. Atque hæc volui fratris

primogeniti dilectissimi memoriae ac cineribus pro tempore consecrata, quem in hoc felicissimum deprædicare nunquam satis possum, quod illi inter feros ac barbaros Brasilianos, & humana carne vescentes Tapuyos tuto esse ac securè vivere tamdiu licuit, cum mihi inter Europæos, moratos ac Christianos degenti homines, tot ac tanta pericula propter illum subire necesse fuerit. Itinerarium ejus Brasilianum, si Deo visum fuerit, publicabo. quod cum contineat exactam descriptionem navigationis in Brasiliam, una cum ventorum, pluviarum, ferrenorum dierum annotatione, venationem, & piscationem cum barbaris, locorumque geographicam descriptionem ac notitiam, publico nocere non poterit.

*Candido & Materiae Medicæ
Studioſo Lectori,*

Lubentiam & ἀγαθὸν τίχλω.

Quod Optimi ac Felicissimi Romanorum Imperatoris Trajani, Latina arma Euphratem ultra, Istrum ac Borysthenem longè lateque circumferentis, Indumque ac Vistulam Victoriis ac Triumphis Albulæ neſtentis ostiis, delitium olim ac decus nobile, politus ille, limatusque Epistolarum conditor ac Magister lib. 6. Epistol. 22. Tyrone amico suo injunctum iſcit ſedulò, in vita civili tanquam cynosuſuram tenendum, ac in ejus tenebris, nè à recto deflectens tramite alicubi cespitaret, veluti Ariadnæum ſilum palpandum preſandumque ſtudioſe, id meritò χαιεῖν-τες Medicorum filii ducant ſibi dictum quaſi ex tripode, demandatumque ſeriò, Plurimum ſibi credant, nec cuiquam ſatis fidant, præceptum ut quotidianæ vitæ, ſic omnibus induſtriam ſuam ægris commodantibus, eorumque valetudini, ut magna operæ mereantur pretia, operantibus laudabiliter, maximo expetitum adſtrictumque opere. Plurimum nempe ſibi, id eſt, experientiæ propriæ, ſuæ ac autoptiæ ſolidæ credant, ipſoque Argo oculatiores, toti ſint oculi, nec cuiquam alii, Thraſonibus quamvis ſuaviludiis, ac arcanorum negotiatoribus diobolaribus, Midæ aures habentibus, ſatis fidant, utpote fallacibus ac citra experientiam jactabundis, trabali oratione beneficiis, non lapides ægris, ſed roſas ac mulſa loquentibus, ſanationem cujuſvis morbi ſua per inventa ſpondentibus, tempore etiam Acheruntio, eam, quæ conſit citius, quam ſi quis formicis objiciat papaverem. Sed quicquid ab aliis inventum bene, ac prolatum veriſimiliter eſt, circa materiam imprimis Medicam, quæ Me-

* 3

dicis

dicis διὸς ἐξέφαλ & meritò haberi debet, id omne pensu-
 culatè ad rationis exigant & experientiæ obrussam, nec
 satis fidant unquam, nec quicquam suæ formulæ faciant,
 nisi id sæpius ad usum accersiverint spectatum probatumque,
 aut decipere alios vel decipi velint. Quippe quod incertitudo
 maxima ac difficultas circumstet medicamentorum doctrinam,
 multaque in Cimmeriis tenebris hæreant, multa apio indigeant,
 in quorum usu hallucinari multis contingat modis: qua de
 causa Veteres Medici pharmaca dextrè usurpata, manus
 Deorum, sinistrè adhibita, gladium in manu furiosi appellare
 sapienter consueverunt. Præterea si ulla in arte futilia, fal-
 sa fictaque occurrunt, circa medicamenta plurima aniliter ac
 frivole sunt consuta & congesta, quæ tribu moveri nigroque
 theta notari maximè desiderant. Multitudo denique eorum
 tanta est, ut mille Medici, si unicuique vita ad centum
 extendatur annos, omnia ad experientiam, quæ lucernam
 oleat, per debita experimenta vocare potis haud sint. Quo-
 circa ut præsentis instituti mei intelligas rationem, Lector
 benevole, cape sis sequentia. Vigessimus labitur annus, ex
 quo in hasce quidquid coarctatum conjectumque intueris pa-
 gellarum angustias, exsignavi. Animus mihi fuit, pauca se-
 lecta & probata, quæque reliqua equis albis præcurrerent,
 colligere, non arripere quidquid in manus incidisset. Quo
 factum est, ut plurima, non tantum chemica, apud Autho-
 res suos quærenda, sed & multa, tam simplicia, antiqua
 & nuper inventa, quam composita omnis generis, sequestraverim
 præterierimque contentus simplicium succidaneum subdidisse ac
 succenturiasse eum numerum, ex quo composita consarcinari
 sufficienter possint: compositorum magis securus fui, quod plu-
 rima deprehendantur apud Authores ex iisdem simplicibus
 concinnata, mutato sæpè ordine tantum, aut quibusdam ad-
 jectis vel demptis, viribus verò parum discrepantibus. Nec
 me duxit tum ullus publicæ utilitatis respectus, nec ut æra

Solis mereret hic labor meus, sollicitus fui. Solis privatis exercitiis eorum, quos susceperam instituendos, destinabatur. Videbantur mihi opera & oleum peritura, si post tot in Orchestra Medicæ Materiæ Roscios, usquequaque graphicos ac præstantes, & non à seculo tantum, sed ab aliquot mille retrò annis, orbem fama pervolitantibus, auderem titivillitia hæc, imperitis nautea viliora existimata, Scenæ committere, quæque mox Setanio educti sinapique victitare soliti arrosuri sint obstrigillatores mures, qui simulac hic sine salsura liber in eorum inciderit manus, lienosis buccis, collativoque gutture sint erupturi, non longius ei prorogatum iri ævum, quam herba durat solstitialis, utpote inducula mendicula vilior, magna ex parte circa vilem patulumque morantem orbem, non cothurno nixum arcanorum, sed vili usitatorum ac probatorum incedentem socco ac sculponeis: tamque gratum fore Lectori ac nœnia soricina est, quam cœna pro Cereali cocus apponit novendialis, ut Plautina utar phrasi. Habuerunt tamen hoc factum Dictata hæcce mea privata, ut tanquam herba irrigua succrescerent, a vique sinistra, bona cum scæva, non tantum plurimorum, præter illos, qui seorsim à me poliebantur, avidè tererentur manibus, sed & nimio tanto plus, tot vicibus describerentur, rescriberentur à diversis plurimisque Medicinæ cultoribus amatoribusque etiam ingratis meis, ut tandem scribendi vicissitudine propudiosa incertum evaserit, cui primos natales deberent suos, verendumque fuerit, ne canis capro commista Authori in ludibrium facesseret, lumbricisque ac curiosis quibusdam Plautinis risum excuterent, qui Lateranæ ad instar Punicæ splendore suo personato non tantum omnia mea studia ac virtutes eunt oppressum, sed præterea omne ignominiarum, injuriarum ac violentiæ genus in unam conjicientes copulam, ne ciccum interdant, quin Vulcanio molimento inhiant, tanquam exlegum & sceleratorum turba El-leborosa, meam vitam atque adeo me totum, tam citò quam

pirum

pirum vulpes comest, converrere cum pulvisculo, & mittere
 ad locum communem, Plutonas scil. ædes, unde negant re-
 dire quenquam, (nisi Deus, qui omnia videt auditque, testi-
 bus ipsis Ethnicis, quique omnibus ex conscientia sua spem
 præbet, illorum nefandos conatus sufflaminaret ac averruncaret,) in re litteraria existentes glabriores, quam est vulsus Ludius, insignia & lucrum, quam ipsa vera literarum studia habentes potiora, Polypi. Sed erit aliquando dies, cum justitiæ sua constabit gloria. His ego barbaris capitibus, tribus Anticyris insanabilibus, hoc tempore nihil respondi dabo, nisi ut illa iracunda amplius Diana urgeat, & ad Platagen recidere faciat Archytæ quam citissime: sed quod bonos probosque dextro Apolline morer moneamque ut aulæa maneant, hæc habeo. Concinnavi γὰρ τὸ πάλαι hoc opusculum eo cum prolubio, ut esset compendium & manu ductio ac quasi promulsis ad legendos utiliter Practicos, aliosque Materię Medicæ, cui faculam non contemnendam allucere conatus fui, Authores, qui varii multique existunt, quosque ὡς τὸ κῶνα, sicut Corinthum, omnibus adire concessum haud est, & quos hac sine cognitione, quæ autopsia nititur, saxosam terentes viam per salebras & tesqua, absque fructu, ne pilo facti doctiores, terent plerique, tanquam cibum odorantes, aut salem delingentes famelici. Par namque est, Medicum habere non tantum scientiam Universalium, sed imprimis experientia instructum esse, quæ circa singularia occupatur & sensibus nititur. Singularis Medicina est, quæ non homini sed Petro ac Paulo medetur. Inservire præterea volui libellum huncce non nudæ Lectioni, sed oculari demonstrationi, cum simplicium ipsorum, tum operationum, (ubi indicis loco esse laboravi) sine qua & ipsi Medici in erroribus versantur, & pharmacopæis vel sunt derisui, quibus pedarii esse coguntur, Areopagita quovis taciturniores, vel discrimini, quos tanquam suos ministros in operationibus dirigere, ac docere delectum tenentur. Præterea nemo de compositis

tis iudicium feret facile, qui ignoraverit simplicia: Nemo
 sufficiet præscribere composita, (ni exscribere ex aliis ani-
 mus sit & tumultuariè conglutinare) qui faciem externam,
 cum præparationibus ignotam habuerit. His omnibus hoc loco
 condico, spem insigniter bonam prælucere levidense hoc opu-
 sculum, verborum mole exiguum, rebus verò effertissimum.
 Quod ad cætera, Definitiones hic multas studiosè omisi, im-
 primis formularum, quod eas ex institutionibus Medicis vel
 Sennerti vel aliorum hauriri præoptem. Tabulas simplicium
 ita concinnavi, ut omnes vires ad quinque qualitates præci-
 puis Authoribus receptas (alii tribus contenti sunt) redige-
 rem. Verbis usus sum paucis ac propriis sine ornatu ac cala-
 mistro (proculcata ac protrita vocent alii, licet) præcipuè
 indicata repræsentantibus, quæ unusquisque suo pro libitu
 locupletare valebit, quia chartæ angustia verborum copiam
 respuebat. In formularum tabulis præterii exempla, quod
 tantum leges formularum extare volui, ad quarum normam
 unusquisque sese exercere ipse nitetur, accersendo delectum
 simplicium vel ex Scriptore aliquo Materiæ Medicæ, qualis
 est Sennertus in institutionibus, aut Macasius, Schonbornius,
 Tilemannus, appendix Morelli, aut aliquis insignis Practi-
 cus, qualis Platerus, aliique, ubi copiosa Materia Medica
 invenietur. Possunt hæ Tabulæ magnorum commentariorum
 partes & vicem subire, praxi & exercitio magnoperè condu-
 cere, cotis loco fungi ad audenda majora. Ad ea ne pigeat tan-
 quam ad Lydium lapidem exaratas ab aliis formulas exa-
 minare, num ex arte an παρέρως sint præscriptæ, sicut ex
 tabulis simplicium de ipsa Compositi efficacia ac vi, num
 ratione & experientia nitatur, pronuntiare licebit. Compo-
 sita addidi necessaria magis, quod cum his plurima alia con-
 gruunt, & Medicum paucis & efficacibus medicamentis uti,
 nec nisi selecta & probata sub signis suis ducere conveniat:
 quodque ingentia volumina, erudita satis & elaborata, à

P R Æ F A T I O.

multis illustribus, laboriosis ac Lynceis ingeniis de iisdem jam sint pollucibiliter prodita, quæ Medicinam primum aggressis plus damni, quam commodi afferre, magis cessim quam prorsum ire facere solita sunt, eosque impedire, quo minus optatam contingant metam, coronaque donentur. Et hæc erant, quæ Candidum Generosumque Lectorem in vestibulo hujus Materie Medicæ secundæ editionis, quam distractis prioris exemplaribus omnibus, jam à biennio & amici & typographi obstinarunt socialiter, quorumque precibus locum dare longi subsellii esse haud existimavi, monere decreveram, quem salvum servatumque ipse salvus servatusque, invita licet sceleratorum turba, ac ingemiscentibus virulentis nepis, quibus herbam nondum porrigo, cum patricè vivere ac valere jussero ac vovero, sesqui opus absolvero, & rem totam ad exodium perduxero: hoc verè persuasum habens, quamdiu animam recipere licebit, viro bono, inter quem & Deum amicitia est, teste Seneca lib. Cur bon. vir. c.1. nihil mali accidere posse, nec vivo nec mortuo, nec illius res unquam à Deo immortalis negligi, vaticinante idem quoque divino Platone Apologetico Socrat. mihi p. 31. Scribebam in Urbe Ravenspurgenfi, quæ hodie Leida dicitur, ipsis Calendis Januarii Anni 1681.

CHRISTIANUS MARGGRAVIUS

MED. DOCTOR.

Anagrammatismus,

CHRISTIANUS MARGGRAVIUS,

CHEMICUS GNARUS, VIR TERMAGNUS.

Quod CHEMICUS GNARUS, sic VIR sis TER quoque MAGNUS,

Hoc nobis monstrat Nominis auspiciū.

Ast quæ magna tuo condantur pectore dona :

Hoc opus exactum, cultaque materies,

Ex Veterum Scriptis: & quæ Experientia fida

Cum Ratione probat, remque fidemque dabunt.

Perge salutiferis Mundum ditare tabellis;

Hoc virtutis opus; hinc Tibi summus honos.

ABR. PAEUW, Med. Doct.

In Librum

D.D. CHRISTIANI MARGGRAVII,

In re Medica Exercitatissimi, De Materiâ Medicâ Contractâ ;

C A R M E N.

Ballucam Montes, incultas Littora Gemmas ,

Artificis doctæ dant Diadema Manus :

Cruda latent variis, sic quæ Medicamina, Scriptis,

MARGGRAVII paucis, integra, culta, vides.

Nunc alii jactent natas ex strage columnas,

Quas rabidâ lacerent invida Turba manu :

Viva struet Domino meliùs monumenta Libellus ;

Ac umbris surgent secla futura Viri.

*Præceptoris sui maxime
honorandi nomini*

D. D.

JOHANNES BAGLEY.

Art. Magist. Oxon.

C E L E B E R R I M O,

Et integerrimæ fidei VIRO,

D.D. CHRISTIANO MARGGRAVIO, M. D

Præceptori meo plurimum honorando, de studiis
meis optimè merito, in novam illius Materiæ
Medicæ contractæ editionem.

Mille legit Libros, quisquis hoc totus in uno est,

Contractos nitidâ cum brevitate legit.

Scilicet arridet simplex, & curta supellex;

Non ingens, elegans sed mihi, forma placet.

Horrenda aspectu, Mortemque minantia visu

Saxa aliis funto, fit modò Gemma mihi.

At quantum hinc, Divine, Tibi debetur honoris!

Decidas, solvi nam Tibi Summa nequit;

Quippe alii Medicos, longis ambagibus usi,

Dum multo instaurant circuitu, Ipse creas.

GUILIELMUS MUSGRAVE,

ANGLUS.

INDEX SECTIONUM ET

CAPITULUM

Hoc Opere contentorum.

SECTIONIS PRIMÆ

cap. I. De Materiæ Medicæ definitione, subjecto, divisione.	cap. XIV. De Tertiis Qualitatibus.
cap. II. De Delectu Medicamentorum in Genere.	cap. XV. De Qualitatibus Quartis.
cap. III. De Facultatibus Medicamentorum in Genere.	cap. XVI. De Quintis Qualitatibus sive modo substantiæ.
cap. IV. De Vomitoriis in Genere & Specie.	cap. XVII. De Radicibus in Specie.
cap. V. De Lenientibus.	cap. XVIII. De Corticibus.
cap. VI. De Cholagogis.	cap. XIX. De Lignis.
cap. VII. De Phlegmagogis.	cap. XX. De Herbis sive Foliis.
cap. VIII. De Melanagogis.	cap. XXI. De Floribus.
cap. IX. De Hydragogis.	cap. XXII. De Seminibus.
cap. X. De Sudorificis, Diaphoreticis, Diureticis.	cap. XXIII. De Fructibus.
cap. XI. De Bechicis, Errhinis, Sternutatoriis, Apophlegmatismis, Masticatoriis, Hystericis.	cap. XXIV. De Farinis.
cap. XII. De Alterantibus in primis Qualitatibus.	cap. XXV. De Succis Liquidis.
cap. XIII. De Secundis Qualitatibus.	cap. XXVI. De Succis Condensatis.
	cap. XXVII. De Animalibus.
	cap. XXVIII. De Mineralibus.
	cap. XXIX. De Marinis.
	cap. XXX. De cæteris ad delectum requisitis.
	cap. XXXI. De delectu quorundam Simplicium in Specie.

SECTIONIS SECVNDÆ

cap. I. De Præparationis Materiæ Medicæ definitione, fine & differentiis in genere.	cap. VII. De Maceratione.
cap. II. De Lotione.	cap. VIII. De Tritura.
cap. III. De Repurgatione.	cap. IX. De Coctione.
cap. IV. De Infusion.	cap. X. De Assatione.
cap. V. De Humectatione.	cap. XI. De Frixione.
cap. VI. De Nutritione.	cap. XII. De Ustione.
	cap. XIII. De Extinctione.
	cap. XIV. De Calefactione & insolatione.
	cap. XV.

INDEX CAPITUM.

- cap. XV. De Putrefactione.
- cap. XVI. De Fermentatione.
- cap. XVII. De Dissolutione.
- cap. XVIII. De Liquefactione.
- cap. XIX. De Mollitione & Duratione.
- cap. XX. De Siccatione.
- cap. XXI. De Expressione.
- cap. XXII. De Extractione.

- cap. XXIII. De Cribatione.
- cap. XXIV. De Colatione & Filtratione.
- cap. XXV. De Despumatione.
- cap. XXVI. De Clarificatione.
- cap. XXVII. De Aromatificatione.
- cap. XXVIII. De Coloratione.
- cap. XXIX. De Conditura.

SECTIONIS TERTIÆ

- cap. I. De Medicamentorum Compositionis definitione, & necessariis requisitis in genere.
- cap. II. De Methodi Medendi definitione & divisione.
- cap. III. De Indicante.
- cap. IV. De Indicato.
- cap. V. De Indicatione.
- cap. VI. De Causis Compositionis Medicamentorum.
- cap. VII. De Partibus Compositi.
- cap. VIII. De Proportionibus basis, Corrigen-
gentium, Dirigentium & Conservantium.
- cap. IX. De Nomenclatura & differentiis Compositorum Medicamentorum.
- cap. X. De Legibus ad præscribendas formulas necessariis.
- cap. XI. De Potionis Purgantis præscribendæ Legibus.
- cap. XII. De Potione Roborante sive Cardiaca præscribenda.
- cap. XIII. De Julebo præscribendo.
- cap. XIV. De Decocto Alterante.
- cap. XV. De Præscribenda Emulsione.
- cap. XVI. De Vino Medicato.
- cap. XVII. De Decocto purgante.
- cap. XVIII. De Infuso præscribendo.
- cap. XIX. De Decocto Hordei.
- cap. XX. De Dieta.
- cap. XXI. De Hydromelite.
- cap. XXII. De Sero Lactis.

- cap. XXIII. De Bochetto.
- cap. XXIV. De Gargarismate.
- cap. XXV. De Apophlegmatismo.
- cap. XXVI. De Errhino.
- cap. XXVII. De Clystere Purgante.
- cap. XXVIII. De Clystere Alterante.
- cap. XXIX. De Epithemate Liquido.
- cap. XXX. De Syrupis.
- cap. XXXI. De Amygdalato.
- cap. XXXII. De Ptilana.
- cap. XXXIII. De Bolo Purgante.
- cap. XXXIV. De Bolo Corroborante.
- cap. XXXV. De Opiata purgante.
- cap. XXXVI. De Opiata corroborante.
- cap. XXXVII. De Condito.
- cap. XXXVIII. De Linctu.
- cap. XXXIX. De Linimento.
- cap. XL. De Unguento.
- cap. XLI. De Cerato.
- cap. XLII. De Emplastro.
- cap. XLIII. De Sparadrappo.
- cap. XLIV. De Cataplasmate.
- cap. XLV. De Oxyrrhodino.
- cap. XLVI. De Pessio purgante.
- cap. XLVII. De Pessio alterante.
- cap. XLVIII. De Suppositorio.
- cap. XLIX. De Tabellis.
- cap. L. De Pilulis.
- cap. LI. De Trochiscis.
- cap. LII. De Pulveribus.
- cap. LIII. De Sacculo.
- cap. LIV. De Cucupha.

INDEX CAPITUM.

SECTIONIS QUARTÆ

cap. I. De Aquis simplicibus in officina
usitatis.	bus Purgantibus.
cap. II. De Aquis compositis.	cap. XIV. De Specibus sive Pulveribus
Aromaticis.
cap. III. De Tincturis.	cap. XV. De Pulveribus Chemicis.
cap. IV. De Acetis.	cap. XVI. De Trochiscis.
cap. V. De Vinis Medicatis.	cap. XVII. De Pilulis.
cap. VI. De Decoctis.	cap. XVIII. De Oleis per Expressio-
nem paratis.
cap. VII. De Syrupis.	cap. XIX. de Oleis per Infusionem &
decoctionem paratis.
cap. VIII. De Mellitis & Rob.	cap. XX. de Oleis destillatis.
cap. IX. De Conditis.	cap. XXI. de Oleis per deliquium paratis.
cap. X. De Conservis.	cap. XXII. de Unguentis.
cap. XI. De Electuariis solutivis.	cap. XXIII. de Emplastris.
cap. XII. De Antidotis & Opiatis.	
cap. XIII. De Speciebus sive Pulveri-	

ERRATA GRAVIORA.

Pag. 31. lin. 7. à fine adde post *alcali potentioris*. lin. 10. leg. *ingre-
dientia*. p. 42. *cauda equina & equisetum* sunt eadem herbæ per erro-
rem bis positæ. p. 46. *pastinacæ* semen accipe de Dauci vulgar. sem.
quod hoc loco per *pastinac.* intelligitur. p. 48. pro *scorbus* leg. *sorbus*.
p. 81. lin. 8. dele comma post *papaveris*. p. 111. lin. 1. à fine pro *sapè*,
leg. *saporem*. p. 112. l. 2. à princip. leg. *diacatholicon*. l. 6. l. *alephan-
gina*. l. 9. l. *tussi*.

MATE-

MATERIÆ MEDICÆ

SECTIONIS PRIMÆ

CAPUT I.

De Materiæ Medicæ definitione, subjecto, fine, & divisione.

§. 1.

M

Ateria Medica est ipsa res medicamentaria. Ejus Doctrina est nihil aliud quam Historia sive Expositio Medicamentorum. Unde pharmaceutice quoque, & pharmacopoea, & pharmacopoeia, pharmacologia, recte dicitur. Et quidem hoc nominis imposui, & sic definitio secutus Dioscoridem, qui octo libris complexus simplicia & composita medicamenta, passim illam doctrinam vocat ὕλη ἰατρικὴ, id est, Materiam Medicam. Non me fugit, Medicis sæpè omnem Auxiliorum Materiam hoc nomine vocari, ita ut & Diætetica atque Chirurgica, præter medicamenta hic contineantur. Præterea ipsum Medicinæ subjectum, corpus sc. humanum, Medicis Materia dicitur, de quibus tamen materiis hoc loco non agetur.

§. 2. *Subjectum* hujus disciplinæ est *medicamentum*, quod est quasi medium inter alimentum & venenum. Omnia sic dicuntur respectu corporis humani. illud nutrit, atque ideo est passivum: hoc destruit: medicamentum vero mutat: Atque ideo ambo potius agendi, quam patiendi vim sortita sunt.

§. 3. *Alimentum* est res naturalis, quæ calore primi gradus solubilis, particulas massæ sanguineæ suppeditat non *adversas* id est, quæ fermentationem vel nimis augent, atque sic humorum & totius corporis calorem nimium atque incendium progignunt, & tandem eorum consistentiam & motum destruunt & tollunt. vel sistunt, unde humores coagulantur, viæ & meatus corporis obstruuntur, frigus & humorum quies toti inducuntur corpori: vel sanguinem alias præcipitant coagulantque, aut etiam nimis fluidum reddunt: sed *similes*, quæ nempe appositæ massæ sanguineæ amicè cum illa conspirant, omniaque in naturali

statu conservant, quales particulæ sunt sulphuris dulcis, salisque non corrosivi, sed blandi, atque temperati acido volatili, qualibus particulis solis tanquam aliquo balsamo animalium corpora facta tecta conservantur & ab instanti putredine vindicantur. Patet hoc ex Chimica Anatomia partium corporis humani, alimentorumque, quæ semper sunt vegetabilia aut animalia, nunquam mineralia, quod hæc non nisi summo ignis gradu, qualis in corpore humano haud reperitur, solvantur, fermentoque ac menstruo acriori quam ventriculus hominis perferre potest, indigeant: & præter fixitatem paucissimas particulas oleosas in se contineant, nisi forte hæc arte prius præparatæ sint. Alimenti itaque essentia consistit in particulis volatilibus, sulphureis, & acidofaliniis, perfusis lymphæ & paucissima terra: idque ideo quia omne verum alimentum in vaporem resolvi & tandem per insensilem transpirationem penitus exhalare debet.

§. 4. *Venenum* est res naturalis, quæ calore ventriculi aut alterius corporis humani partis soluta, particulas in se continet corpori humano maxime contrarias, id est, quæ vel omne fermentum in momento extinguunt, sanguinemque coagulant, aut fermenta nimis augment, ut inde humorum mixtiones solvantur, aut eorum motus pervertatur: vel corrodunt, partesque corporis solidas dilaniant, qualia corpora sunt tam vegetabilia, quam animalia & mineralia, deprehendunturque sola observatione & experientia, quæ unica horum est magistra.

§. 5. *Medicamentum* dicitur res naturalis, quæ calore primi gradus soluta, vel aucta fermenta moderate deprimat vel depressa excitat, vel humores præcipitat, vel præcipitados solvit, vel detrahit aliquid, variisque aliis modis particulas humorum disponit; estque hujus naturæ plerumque Acida aut Alcalina, eaque tam vegetabilis, quam animalis & mineralis: aut quatenus acidum & alcali temperat, sulphurea sive oleosa, spirituosæ, terrea, quæ tamen rectius ad alimenta referuntur.

§. 6. *Finis internus sive scopus* Materiæ Medicæ est forma medicamenti, quam invenire, constituere, & elaborare docet. *Externus* est ipsum medicamentum, profligandis morbis idoneum instrumentum.

§. 7. Tota Materia Medica commodissime in tres partes dividi potest, quarum Prima agit de delectu ejus, Secunda de præparatione, Tertia de compositione; de quibus omnibus in specie agetur.

De Delectu Medicamentorum simplicium in genere.

§. 1. **D**electus est Medicamenti boni à malo, melioris à minus bono, utilis ab inutili, distinctio atque separatio. Requiritque rei cognitionem secundum faciem externam, vires, dosim: & supponit Botanicam, corporis humani notitiam, experientiam, tum propriam tum alienam.

§. 2. Sumitur autem delectus à septem potissimum fontibus, 1. à facultate. 2. à materia. 3. à qualitatibus tum primis, tum secundis, tertiis, quartis quintisque. 4. ab odore. 5. à sapore. 6. à dispositione externa, quæ oritur à tempore & loco collectionis & conservationis. 7. à sono & colore.

§. 3. Ratione *Facultatis* omne medicamentum est Evacuans, Alterans vel Roborans.

§. 4. Ratione *materiae* sive consistentiæ ejus aliud est grave, aliud leve, aliud densum, aliud rarum, crassum, tenue, lentum, friabile, simplex, compositum. Sic probatur Cassia Fistula gravis, Elaterium leve, Jalappa, Scammonium, Turbit, lenta.

§. 5. Ratione *primarum qualitatuum* aliud est calidum, frigidum, humidum, siccum: vel compositum ex his, vel temperatum, à quo alia recedunt primo, alia 2. 3. 4. gradu.

§. 6. Ratione *secundarum qualitatuum* aliud incidit, attenuat, incrassat, aperit, obstruit. Ratione *tertiarum qualitatuum* peculiarem edunt actionem, ut quæ purgant bilem, coquunt alimentum: ratione *quartarum* sunt appropriata, nempe Stomachica, Thoracica, Uterina: ratione *quintarum* sunt alexipharmaca aut venena.

§. 7. Odor vel est graveolens, ut in Castoreo & Camphora: vel bene olens, ut in Costo & Benzoin: interdum hic interdum ille adesse vel abesse debet: sic in Opio probatur odor soporifer, color candidus, sapor amarus, substantia densa & levis.

§. 8. *Sapores* numerantur vulgo novem, consistentes in certa materiæ sive particularum modificatione, seu dispositione potissimum secundum figuram & magnitudinem particularum, quæ contextura sua linguæ, palatique poros subeunt, & ita movent, ut sensio fiat: tres calefaci-

unt, nempe primo *Acer* five acutus: qualis est in Pipere, Cœpa, Al-
lio. 2. *Amarus*, qualis est in Bile, Aloë, Colocynthide. 3. *Salsus*, qua-
lis in Sale communi & Sale Gemmæ observatur: qui sapores omnes
constantes particulis valde acutis & activis linguam nostram potenter
movent & pungunt, atque hinc calorem tam in lingua quam aliis par-
tibus producant; Tres dicuntur frigidi, quorum primus est *Acidus*,
qui mordet sine caliditate ut in Acetosa 2. *Austerus* qualis in Cydoniis.
& 3. *Acerbus*, qualis in Prunis silvestribus immaturis reperitur, qui
omnes particularum crassitie & gravitate humorum motum sistentes
refrigerant. Tres dicuntur moderati, nempe *Dulcis*, qui est Mellis &
Sacchari 2. *Pinguis*, qui est Olei & Butyri. 3. *Insidus* qualis est in
Aqua communi, quorum essentia vel in defectu particularum activa-
rum consistit, vel lævitate sensorio occurrunt illudque deliniunt. Che-
mici omnes sapores deducunt à sale, variè misto cum aliis rebus, quæ
salium particulas faciunt vel crebriores vel rariores, aut eorum angulos
obtegunt, aperiunt, commutant. Reperiuntur vero sapores raro puri, ple-
rumque sunt misti, ut acidus cum acri in aceto, dulcis cum acri in melle.

§. 9. *Sonus* quoque & *Color* observandi sunt: sic Cassia fistula so-
nans vitiosa censetur. in Rhabarbaro probatur color à flavedine ad ru-
bedinen declinans.

§. 10. *Tempus* quoque collectionis & *locus* conservationis notanda
sunt. nam quædam æstate, alia hieme, alia vere colliguntur. Alia as-
servantur loco humido, alia sicco, alia in vasis & receptaculis hac vel il-
la materia constantibus.

C A P. I I I.

De Delectu à Facultatibus Medicamentorum petito.

§. 1. **R**atione facultatis suæ five virium, quibus in corpus humanum
agit, eique effectum aliquem imprimit, omne medicamen-
tum aut est evacuans, aut alterans, aut roborans.

§. 2. Evacuans dicitur, quod assumptum intra corpus humores, qui-
bus miscetur, exagitat, & ad fermentandum excitat, unde facilis sequitur se-
paratio nonnullarum particularum, quæ continua sanguinis circulatione
per ordinarias vias ad alvum, urinas aut habitum corporis deponun-
tur: an autem illæ particulæ, quæ separantur, semper sint noxiæ, non
facile

facile dixerim. Quod fermentatione, particularumque exagitatione purgationes fiant, patet ex vomitoriis, quæ clare id experiri cupienti manifestabunt: præterea demonstrat experientia purgantia sale alcali abundare, unde acidum, quod liquoribus consistentiam & vinculi vicem præbebat, destruendo, fundunt humores & præcipitant. atque hinc patet illos Veteres recte docuisse, qui purgantia ope magnitudinis & figuræ corpusculorum ac pororum operari tradiderunt, quorum ratione humores effervesce faciunt. Quæ vero Hippocrates de similitudine inter purgans & humores purgandos protulit, quæq; prolixè explicantur à Fallopio, quia supponunt tractionem magneticam obscura valde sunt, & haud clare possunt percipi. Ridicula plane est forma substantialis sive specifica, & influentia cœlestis, nisi hæc ultima pro causa remota sumatur. patet etiam hinc quid veritatis obtineat sententia Asclepiadis, qui medicamenta purgantia humores corrumpere, & sic generare humorem purgandum statuebat. Revera quippe humores effervescono & bulliendo aliquid suæ substantiæ corrumpunt & præcipitari faciunt, unde non absurdum videtur medicamentum purgans corrumpere humores: quod in hypercatharsi clare apparet. Aristotelis quoque sententia, qui perturbatione agitationeque humores extrahi voluit, tolerabilis est, si de fermentatione, quæ mera agitatio est, explicetur. Pro confesso ergo accipimus tanquam multis experimentis centies probatum, medicamenta purgantia educere determinatum humorem ope figuræ & magnitudinis particularum suarum, quibus determinatas humorum particulas invadunt, eas exagitant, præcipitant & ut eliminari extra corpus possint, efficiunt.

§. 3. Alterans dicitur quod corpus humanum in certis qualitatibus mutat ac alterat. tales qualitates numerantur à Medicis quinque, nempe primæ 2. 3. 4. qualitates vulgo dictæ, & modus substantiæ.

§. 4. Quæ alterant primis qualitatibus, illa aut calefaciunt, refrigerant, humectant, siccant. & hæc agunt per temperamentum.

§. 5. Quæ alterant secundis qualitatibus, illa materiæ modum & consistentiam mutant(dicuntur Casp. Hofmanno actiones simplices) suntque quatuordecim generum, nempe rarefacientia, densantia, emollientia, indurantia, adstringentia, relaxantia, aperientia, occludentia, abstergentia, opplentia, repellentia, attrahentia, attenuantia, incrasantia; quibus adduntur anodyna, narcotica, hypnotica: & hæc Agunt per materiam.

§. 6. Quæ tertia qualitate corpus aggrediuntur, illa integram actionem

nem in aliqua parte edunt, & dicuntur actiones compositæ ac totæ, ut, quæ coquunt cibos, pellunt excrementa, movent menses, purgant electivæ. Agunt præcipitando, extrahendo, figendo, addendo, variisque aliis modis.

§. 7. Quarta qualitas dicitur, cum medicamentum alicui parti est appropriatum (si modo tale in rerum natura existet) ut cum dicitur cephalicum, splenicum, ophthalmicum; probatur ex effectu & nititur experientia Medicorum.

§. 8. Modus substantiæ Valesio dictus, comprehendit omnes medicamenti qualitates simul sumptas, sed cum tali materiæ consistentia, qua vi pollent alexipharmaca & venena: & hæc agunt per fermenta ac certarum particularum depressionem vel excitationem.

§. 9. Roborativum seu confortativum dicitur, quod partem corporis nostri roborat, ejusque temperamentum conservat: suntque aut cephalica, aut otica, ophthalmica, odontica, stomachica, cardiaca, hepatica, splenica, nephritica, hysterica, nervalia: suntque vel calida & spiritiosa, vel frigida & adstringentia, quæ partium tonum & naturale robur vi adstrictiva conservant: vel alimentosa, ut vinum, sacchar. aliaque.

C A P. IV.

De Evacuantibus in genere, & in specie de Vomitoriis.

§. 1. **O**Mne Evacuans aut primas vias, sive primam Regionem evacuat: & quidem vel sursum, & vocatur *Vomitorium*, vel deorsum, & dicitur *Leniens* sive *Eccoproticum*: vel secundam Regionem evacuat, & dicitur vel *Electivæ purgans*, quod est quadruplex, *Cholagogum*, *Phlegmagogum*, *Melanogogum*, *Hydragogum*, vel dicitur *diureticum* quod per urinas evacuat: aut evacuat tertiam Regionem, & vocatur *diaphoreticum* & *sudorificum*, sicut quæ pulmones evacuant *bechica*, quæ ventriculos cerebri *apophlegmatismi*, quæ nares cum vicinis partibus *errhina* & *sternutatoria*, quæ totum cerebrum *masficatoria*, quæ uterum *hysterica* dicuntur.

§. 2. *Vomitoria* dicuntur medicamenta, quæ bilem aut pituitam (& non raro venena aliaque contenta) ex ventriculo vicinisque partibus, pancreate, vesicula felle, cum contentis cæteris deturbant.

§. 3. Eo-

§. 3. Eorum materiæ sunt complures, & fere nihil reperitur, quod non aliquando vomitum excitet, si modo vel solo pondere ventriculum gravet, aut acrimonia pungat: Veræ tamen & officinales materiæ, quæ humores fermentent, & Medicum nunquam non voti compotem reddant, sunt sequentes.

§. 4. Eæ tamen sunt in duplici differentia: quædam enim magis bilem fermentant, quædam pituitæ potius conveniunt.

§. 5. Bilem ejiciunt 1. omnia Antimoniata, præcipuè Aqua Benedict. ex croc. metallor. parte una & vin. Gallic. alb. partibus trigint. facta, & per mensem in digestionem habita: cujus dos. est ab ʒʒ. ad ʒj. 2. pocul. Regul. ex regul. antimon. puro sine marte paratum, quod capiat vin. alb. ʒij. stent simul per noct. mane hauriatur vinum. 3. croc. metall. ad ʒv. gr. exhibit. in substantia cum conserv. rosar. ʒj. vel altera. 4. vitrum Antimonii in substantia exhibitum à gr. iij. ad vj.

§. 6. Pituitam potius debellant omnia Mercurialia sursum & deorsum educunt, præcipue tamen insigne illud Medicamentum Mercurius vitæ dictum (quamvis non ex Mercurio tantum, sed potius maxima parte ex vitro Antimonii flavo, quod succinum vulgo Antimon. dicitur, constet) qui trium gr. pondere exhibitus in vino, tutissime ventriculum à faburra pituitosa liberat. Sed videndum, ut exhibeatur robustis & quibus vomitorium conducere ex indicantibus deprehenditur. 2. Mercurius præcipitatus albus à vj. ad viii. gr. 3. Turbith minerale ad gr. vj.

§. 7. Pituitam & bilem simul ejiciunt 1. omnia quæ constant ex Asaro, ut est *tinctura foliorum asari* n. xi. incisor. & per duodecim horas in vin. alb. tenui infusor. & per linteum expressorum. vel *fol. asar.* n. vij. ad ʒx. in mortar. contunduntur & cum aq. anet. aut fœnicul. aut hydromel. ʒ ʒv. expressa exhibentur, aut prædictis aq. additur oxymelit. simp. ʒʒ. vel *coagul. asar. Hartmanni* à ʒʒ. ad ʒij. cum oxymelit. simpl. ʒʒ. & vini calid. ʒj. propinatur. vel. *rad. asar.* à ʒij. ad ʒj. cum aq. meliss-hyslop. an. ʒiʒ. & aq. cinam. ʒij. offertur. 2. est *gumm. Gott.* quod per superiora & inferiora evacuat, daturque à gr. v. ad ʒij. in cochleari vini. 3. *Gilla Paracelsi*, cujus dos. sunt ʒij. 4. *tinctur. fol. Nicotian.* cum Spiritu vini parata, cujus dos. sunt ʒij. Omnia patent ex subiecto schemate.

Vomi- toria vel ejiciunt	bilem :	{	aq. bened. ab ʒʒ. ad ʒij.
			Vin. pocul. regulin. ʒij.
		{	croc. metall. à gr. iij. ad vj.
			vit. Antimonii à gr. iij. ad vj.
	pituit:	{	Mercurius vitæ. gr. iij.
			Mercus. Præcipitat. albus gr. vj.
	P. & B. simul.	{	turbith miner. gr. vj.
			tinct. fol. asar. ʒiij.
		{	coag. asar. ʒij.
			rad. asar. ʒij. ʒj.
		{	gilla Paracel. ʒij.
			tinctur. nicotian. ʒij.
		{	gumm. gott. gr. v. xij.

USUS ATQUE EXERCITATIO VOMITORIORUM.

℞. Aq. Benedict. Rulandi ʒj.

Syr. Acetof. ʒij.

M. F. haustus pro adulto.

℞. Pocul. Regulin. quod capiat. ʒij.

impleatur vin. alb. reponatur
per noctem, mane hauriatur vinum.

℞. Croc. Metallor. gr. vj.

Vin. alb. ʒij. M. stent per
noctem; col. add.

Mell. despum. ʒiij.

M. F. haustus.

℞. Croc. Metall. gr. vj.

Aq. Card. Benedict. ʒ i v. bulliant

ad med. part. consumpt. col. add.

Syr. Violar. ʒʒ.

M. F. haustus.

℞. Croc. Metall. gr. i v. dentur in

Cochlear. vini superbibendo

Cerevis. calid. ʒiij.

MATERIÆ MEDICÆ CONTRACTÆ.

- ℞. Vit. Antimon. gr. iij.
 Conserv. Ros. pallid. ʒß.
 M. F. bolus. superbibendo
 Cerevis. calidam.
- ℞. Mercur. vit. gr. iij. dentur in cochlear. vini.
- ℞. Mercur. præcipit. alb. gr. vj.
 mass. pil. cochiar. ʒß.
 M. F. pil. pro una dos.
- ℞. Turbit. Mineral. gr. vj. dentur in
 Cochlear. vini.
- ℞. Fol. Asar. recent. & pingu. n. vij. concisis
 affund. Vin. alb. ʒiiij. stent per noctem, colatur.
 express. add. Oxymel. simpl. ʒß.
 M. F. Haustus.
- ℞. Coagul. Asar. ʒij. F. pil. n. v.
 pro una dosi.
- ℞. Rad. Asar. pulv. ʒij. M. da in cochlear. vini.
- ℞. Vitriol. Vener. secund. Croll. parat. ʒß.
 phlegmat. Vit. ʒxiij. M. digere per dies
 octo, filt. colat. ℞. ʒij. pro una dosi,
 quæ dicitur Gilla Paracelsi.
- ℞. Sal. Vitriol. ʒß.
 Aq. Card. b. ʒij.
 Mell. rosat. ʒj.
 Aq. Cinnam. ʒij.
 M. quod magnoperè laudatur Angelo Salæ.
- ℞. Fol. Nicotian. siccator. ʒß. Concis. add.
 Spir. Vin. rectificat. ʒiiij. digere per dies octo,
 colatur, ʒ. ʒij. pro una dosi.
- ℞. Rad. Asar. ʒj.
 Aq. Prasii.
 Meliss. ā ʒiß.
 Oxymel. simpl. ʒß.
 M. F. Haustus.
- ℞. Gum. gotte gr. viij.
 Syr. Cichor. cum Rheo. ʒj.

Aq. rosar. q. f.

M. F. Haust. Vel

℞. Conf. ros. pallid. ʒvj.

Gum. gott. gr. x.

Pulv. Cinnam. ʒß.

M. F. Bolus.

§. 8. Si lenissimum Vomitorium desideres, aut sumptum Venenum expellere velis,

℞. Aq. commun. tepid. ol. communis
aut lini an. ℥ß. m. f. Hydræleum
pro haustu.

Vel

℞. Aq. hord aut hydromelitis ℥ß.
Butyr. liquid. ʒiv. M. det. tepid.

Vel

℞. Aq. comm. tepid. ʒiv.
oxymelit. simpl. ʒiij.
Syr. acetos. ʒj.

M. F. H.

§. 9. Hellebori albi usus internus pro vomitu hodie in totum periit,
eique substituitur feliciter Aq. bened. Rul.

C A P. V.

De Lenientibus.

Lenientia dicuntur, quæ primam tantum Regionem, seu primas vias evacuant, & vocantur aliàs Eccoprotica, & purgantia in inferiori gradu & minori dosi. suntque calida & humida circa primum gradum, aut non multum ultra. Sunt vero quadruplicia, agentia plerunque vel detergendo vel abluendo & emolliendo vel lubricando: nonnunquam etiam comprimendo, ut myrobalani. Primò *Herbæ Emollientes* dictæ, ut sunt Althea, Malva, Mercurialis, Violaria, Branca Ursina, Parietaria, Beta, Atriplex, Blitum, Brassica, Turiones Lupuli cocti, aceto conditi, Stolones Asparagi, quæ partim Clysteribus inserviunt, partim ore excipiuntur decocta.

§. 2. Sunt *Fructus*, & flores: ut sunt Pruna dulcia, Uvæ passæ &

corinthicæ: Decoct. filiquæ dulc. flores cerasi & Persicorum in vin. vel acetario: Aq. Hord. cum passul. & prunis. Rob. prunor. prunula Sebesten dicta, quorum dosis est ℥j. ℥ij. Ficus pingues & recentes, Mala & cerasa dulcia, Amygdalæ dulces, & præsertim earum oleum recens expressum Syr. violar. & rosar. solutiv. an. ad ℥j.

§. 3. Sunt *pinguia & oleosa*, Ol. Olivarum, jura pinguia, Butyrum recens.

§. 4. Sunt *nitrosa*, ut Serum Lactis, decoctum Brassicæ primum: horum dosis plerumque est magna, nempe decoctorum ad ℥vj. ℥viij.

§. 5. Ab Eccoproticis distinguenda sunt *Minorativa* dicta Practicis, opposita Eradicativis, quæ totam materiam una vice exhauriunt: quæ sunt medicamenta elective purgantia, quæ non omnem humorem purgandum una vice exhauriunt, sed iteratis vicibus crebrò exhibentur, ut quod propter morbi magnitudinem aut virium imbecillitatem semel & simul educi non potuit, partitis vicibus, in parva dosi medicamentis exhibitis, educatur: vocant aliàs purgationes per epicrasin & intervalla, ubi sæpe reficientia interponere oportet.

℞. Uvar. Corinthiac. nondum lotar. pugill. ij.
comede ex manu.

Vel

℞. Syr. ros. solutiv. simplic. Syr. violar. an. ℥j.
M. detur in Cerevisia pro haustu.

Vel

℞. Tart. Crud. pulv. ℥ij.
detur cum pauxill. cerevis.

Vel

℞. Aloës lotæ ℥j.
f. pil. xj. pro una dosi.

C A P. VI.

De Cholagogis.

Purgantia elective dicta sunt medicamenta, quæ certum & determinatum humorem evacuant. Neque est absurdum dari talia medicamenta. probantur enim 1. ex effectu ubi per experientiam constat ictericis conducere cholagoga, Hydropicis phlegmagoga & Hydra-

goga. 2. ex particularibus solventibus sive menstuis, ubi non quidvis solvit quodvis. 3. ex particularibus præcipitantibus, ubi soluta per acidum ab alcalibus præcipitantur, per alcalia vero, ab acidis soluta. Talia Medicamenta educunt vel bilem, vel pituitam, vel melancholiam, vel serum. Unde vocantur vel Cholagoga, Phlegmagoga, Melanagoga, Hydragoga. Quorum omnium præcipuas & probatas materias, jam est decennium, quod in gratiam Auditorum meorum, ut eorum memoriæ consulereim, ipse à me factis versiculis sequentibus inclusi. Quod hic monere volui, ne quis forte existimet, me illos mutuatum esse ex scripto quodam Frederici Deckeri Med. Doctoris ante annum circiter ab illo publicato, in quo non illos tantum versiculos, sed & plura alia tam Medica quam Chemica ex meis dictatis collecta divulgavit, meo nomine plane suppresso, cum tamen mihi domesticus vixerit, & non parum auxilii in studiis suis à me reportaverit.

Cholagoga numerantur octo, his versiculis comprehensa.

1. Cassia, Manna, Tamarindi, Succusque Rosarum.

2. Scammonium, Myrobalani, Rhabarbarum, Aloë.

De his sunt notanda quatuor. 1. facies externa. 2. qualitates primæ.

3. corrigentia. 4. dosis. Omnia seq. schemate demonstrantur.

Nomen	Dosis	Qualitates 1.	Corrig.
Cassia.	ʒʒ. ʒiʒ. ʒij.	c. h. i.	Fœnic.
Manna.	ʒj. ʒij. ʒiij.	temp.	Cinamom.
Tamarindi.	ʒj. ʒij. ʒiij.	f. f. 2.	Maci. Spic. Indic.
Succus rosarum.	ʒj. ʒiʒ. ʒij.	c. f. 1.	Cinamom.
Scammonium.	gr. vj. xv. ʒj.	c. 2. f. 3.	Sulphur.
Mirob. citrin.	ʒij. ʒiij. ʒʒ.	f. 1. f. 2.	Carv.
Rhabarb.	ʒj. ʒiʒ. ʒij.	c. f. 2.	Cinamom. Aqua Endiv.
Aloë.	ʒj. ʒij. ʒiij.	c. 1. f. 2.	Caryophyll. passulis.

Uusus & exercitatio Purgantium Cholagogorum.

℞. Cass. rec. extract. ʒvj.

Rhabarb. pulv. ʒʒ.

Sem. Fœnieul. ʒʒ.

M. F. Bolus.

℞. Pulp.

℞. Pulp. Cassiæ ʒj.
Terebinth. Venet. ʒj.
Sem. Coriand. præpar. ʒß.
M. F. Bolus.

℞. Pulp. cass. rec. opt. ʒvj.
Pulv. liquirit. ʒij.
Sacchar. Cand. ʒj.
M. F. Bolus.

quem pro Secreto commend.
J. Bauhin. in affectb. pulmon.
renum, Vesic. & Calculo.
p. 420. l. 12. vid. & Hofm.
Medic. officin. p. 22.

℞. Flor. Cass. ʒx.
Scammon. sulphur. gr. viij.
pulv. Cinamom. ʒj.
M. F. Bolus.

℞. Pulp. Cass. ʒvj.
Speci. Hier. picr. ʒj.
M. F. Bolus.

℞. Pulp. Cass.
Tamarind. ā ʒß.
Sem. Anis. pulv. ʒj.
M. F. Bolus.

℞. Pulp. Cass. ʒvij.
Electuar. de succ. Rosar. ʒij.
pulv. Cinamom. ʒj.
sacchar. q. s.
M. F. Bolus.

℞. Cass. recens extract. ʒj.
pulv. Mirobolan. citr. ʒiß.
Mastich. ʒß.

M. F. Bolus.

℞. Aq. Endiv. ʒiv.
Cass. rec. extract. ʒiß. infund. loco
calido ut dissolvatur: colat. adde
Elect. lenitiv. ʒß.

de succo rosar. ʒvj.

Sacchari q. f.

M. F. Potio.

ʒ. Seri Lactis ʒv.

Cass. rec. extract. ʒiʒ. infund. per
noctem loco calido, colat. add.

Elect. catholic. ʒvj.

pulv. cinam. ʒj.

M. F. Potio.

ʒ. Aq. Acetos.

Succ. Citri an. ʒij.

Mann. calabrin. ʒiʒ. mis.

Colatur. adde

Scammon. sulphurat. ʒʒ.

Electuar. de succ. Rosar. ʒʒ.

Sacchar. q. f.

M. F. Potio.

ʒ. Mann. Calabrin. ʒʒ.

Ol. amygdal. dulc. rec.

q. s. ut dissolvi possit

Aq. rosar. gutt. x. m.

& da lingendum infantib.

pro movenda alvo.

ʒ. Mann. calabrin. ʒj.

juris. Gallinac. q. f.

Aq. rosar. pauxill.

ʒ. Decoct. Prunor. ʒij.

Mann. calabrin. in

Aq. borag. f. q. coct. percolat.

& ad consistentiam redactæ ʒj.

bulliant.

F. Potio.

ʒ. Mann. calabrin.

Conserv. Rosar. pallidarum an. ʒʒ.

pulv. Foenicul. ʒʒ.

M. F. Bolus.

ʒ. Mann.

℞. Mann. calabrin. ℥i℥.

Ol. Amygdal. dulc. ℥j.

juscul. pull. q. f.

M. F. Potio.

℞. Pulp. Tamarind. ℥j.

pulv. Cinam. ʒ℥.

Sacchar. q. f.

M. F. Bolus.

℞. Pulp. Tamarind.

Cass. rec. extract. ā ʒ℥.

pulv. Fœnicul. ʒ℥.

Sacchar. q. f.

M. F. Bolus.

℞. Seri lact. ℥vij.

Tamarindor. dissector. ℥i℥. infund.

per noctem loco calido coq. & cola,

colatur. express. adde

Mann. Calabrin. ℥j.

Cass. rec. extract. ʒ℥.

Pulv. Cinam. ʒ℥.

M. F. Potio pro duabus dosibus.

℞. Aq. fumar.

Endiv. ā ʒi℥.

Tamarind. ʒij. & ʒij.

Sem. Carvi ʒj. macerentur per noctem.

Colatur. add.

Sacchar. q. f.

M. F. Potio.

℞. Seri Lact.

Succ. Rosar. pallid. ā ʒi℥.

Sacchar. q. f.

M. F. Potio.

℞. Syr. Rosar. solutiv. ʒij.

℞. Aq. Endiv. ʒiij.

M. F. Potio.

℞. Electuar. de succ. Rosar. ʒvj.

Aq. Borrag.

- Violar. ā žiß.
 Sacchar. q. f.
 M. F. Potio.
- ℞. Cremor. tartari žj.
 Scammon. crud. gr. vj.
 Pulv. Galang. žj.
 M. F. Pulvis.
- ℞. Aloës socotrinæ žij.
 Scamm. sulphurat. žß.
 M. F. Pilulæ.
- ℞. Aq. cichor. žiiij.
 Scammon. žj. M. coq.
 Colatur. add.
 Syr. Rosar. solutiv. žiß.
 M. F. Potio.
- ℞. Conserv. Rosar. pallid. žiiij.
 Diagrid. žß.
 Ol. Cinamom. gutt. ij.
 M. F. Bolus.
- ℞. Scammon. Crud. žj.
 Aq. vitæ žj. solve & cola
 per chartam, colat. add.
 Syr. Rosar. solutiv. žiß.
 Ol. Caryophyll. gutt. ij.
 M. F. Potio.
- ℞. Seri lactis živ.
 Cortic. Myrobal. citrin. žß.
 Rad. Liquirit. žß. M. & coq. Colat.
 express. add.
 Syr. Rosar. solutiv. žiß.
 Sacchar. q. f.
 M. F. Haustus.
- ℞. Pulv. cortic. Myrobal. citrin. žij.
 Conserv. Rosar. pallid. žiiij.
 Pul. Cinamom. žß.

Misc. fiat. Bolus.

NB. Fallopius Mirobalanos nunquam
exhibet in substantia, quia nimis
adstringunt, sed semper in infuso,
dosi nunquam excedit ℥ss.

℞. Myrobal. citrin.

Rad. Liquirit. ā ℥ss. coq. in s. q.

Hydromelit. colat. ℥iv. add.

Syr. quinq. radic. ℥ij.

M. F. Potio.

℞. Rhabarb. elect. ℥ij.

Pulv. Spic. nard. ʒss.

Aq. Endiv. ℥iv. infund. loco calid.
per horas tres, colat. add.

Mann. Calabrin. ℥j.

Syr. Rosar. solutiv. ʒx.

M. F. Haustus.

℞. Serilact. ℥iv.

Pulv. Rhabarb. ℥ij.

Sandal. rubr. ʒss. digere per
noctem, colat. add.

Electuar. de succ. Rosar. ʒss.

Sacchar. q. s.

M. F. Haustus.

℞. Rhabarb. pulv. ʒj.

Pulv. Cinamom. ʒss.

Cass. solut. ʒvj.

M. F. Bolus.

℞. Aloës socotrin. ʒj.

Scammon. sulphurat. gr. vj.

Agaric. trochiscat. gr. iv.

M. F. Pilulæ.

CAP. VII.

De Phlegmagogis.

Phlegmagoga sunt 13. his versiculis contenta.

Carthamus, Agaricus, Turbith, Mechoaca, Jalappa, Emblica, Belliricæ, Chebulæ, Colocynthis amara, Hermodactylus, Euphorbium, Opopanax, Sagapenum. De his sunt notanda 4. ut supra.

Nomen.	Dosis.	Qualitates r.	Corrig.
Carthamus.	ʒj. ʒij. ʒiiij.	c. 1. f. 2.	Galanga.
Agaricus.	ʒij. ʒj. ʒij.	c. 1. f. 2.	Zingibere.
Turbith.	ʒij. ʒj. ʒiiij.	c. 3. f. 2.	Zingibere.
Mechoacanna.	ʒij. ʒj. ʒiʒ.	c. 1. f. 2.	Anis.
Jalappa.	ʒij. ʒj. ʒiiij.	c. f. 2.	Mastiche.
Mirob. emb.	ʒj ʒiiij. ʒiiij.	f. 1. f. 2.	Fœnicul.
Bellir. chebul.			
Colocynthis.	gr. vj. gr. xv. ʒj.	c. f. 3.	Tragacanth.
Hermodactylus.	ʒij. ʒj. ʒij.	c. f. 2.	Cumino.
Euphorbium.	gr. iv. gr. xij.	c. f. 4.	Ol. amygd. dulcium.
Opopanax.	ʒʒ. ʒj. ʒiiij.	c. f. 3.	Spica.
Sagapenum.	ʒʒ. ʒj. ʒiiij.	c. 3. f. 2.	Zingibere.

*Usus & exercitatio purgantium
Phlegmagogorum.*

✱ Medull. sem. Cartham. ʒij.
Zingiber. ʒʒ.
Conserv. Rosar. pallid. ʒiiij.
M. F. Bolus.

✱ Sem. Cartham. conquass. ʒij.
Pulv. Cinam. ʒʒ.
Juscul. Pull. aut hydromelit. aut
aq. Hord. q. f. coq. & cola
pro Haustu.

✱ Amygd.

- ℞. Amygd. dulc. excort. ʒʒ.
 Sem. Cartham. ʒij.
 Aq. Lactuc. ʒviii.
 F. L. artis Emulsio, colat. add.
 Elect. Diacart. ʒʒ.
 Lenitiv. ʒj.
 Sacchar. q. s.
 M. F. Potio pro duabus dosib.
 ℞. Elect. Diacarth. ʒj.
 Aq. Foenicul.
 Meliss. ā ʒij.
 M. F. haustus.
 ℞. Specier. Diacarth. ʒj. fume cum
 cochleari vini aut M. cum
 Melle Rosac. pro Bolo.
 ℞. Agaric. recens. trochis. ʒj.
 Crystal. Tartari ʒij.
 Pulv. Nucis moschat. ʒj.
 Mell. Rosac. ʒij.
 M. F. Bolus.
 ℞. Seri Lact. ʒiv.
 Agaric. trochis. ʒij.
 Pulv. Caryophyll. ʒj. infund. per
 noctem, & coq. colat. add.
 Sacchar. q. s.
 M. F. Potio.
 ℞. Aloës Socotrin. ʒʒ.
 Agaric. trochis. ʒj.
 Ol. macis gutt. i. F. cum.
 Elixir. propriet. Pil.
 ℞. Turbit. elect. & gummos. ʒij.
 Tartar. Vitriol. ʒj.
 Caryophyll. aromat. n. i.
 Sacchar. ʒij.
 M. F. Pulvis.
 ℞. Turpethi elec. pulv. ʒij.
 Seri Lact ʒiv.

Pulv. Fœnic. ʒiʒ. coq. col. add.
Syr. Violac. ʒij.

M. F. Haustus.

ʒ. Turb. elect. & gummos. ʒi.
Conserv. Rosar. pallid. ʒiij.
Pulv. Zingib. ʒʒ.

M. F. Bolus.

ʒ. Mechoacann. ʒiʒ.
Cinamom. ʒʒ.
Sacchar. ʒij.

M. F. Pulvis.

ʒ. Mechoac. pulv. ʒij.
Vin. alb. ʒiv.
Pulv. Cinamom. ʒj. m. & infund. per
noctem. colat. add.
Sacchar. q. s.

M. F. Haustus.

ʒ. Rad. jalapp. ʒj.
Tart. Vitriol. ʒj.
Sem. Fœnicul. ʒʒ.

M. F. Pulvis.

ʒ. Conserv. Rosar. pallid. ʒʒ.
Resin. Gialap. gr. viij.

M. F. Bolus.

ʒ. Rad. Jalap.
Scammon. crud.
Mercur. dulc. à ʒj. M. F. cum
Syr. menth. Pil. xx.
dos. sint iv.

ʒ. Myrobalan. Chebular. aut
Belliricar. aut
Emblicar. pulv. ʒʒ.

Sem. Fœnic. ʒʒ. infund. per noct. in
jusc. Pull. s. q. coq. & colat. exhibe.

ʒ. Aloës Socotrin. ʒʒ.
Trochif. Alhand. gr. x.

Pulv. Macis gr. vj.

M. F. Pilulæ.

℞. Extract. Colocynth. fact. per Spir. Vin.

& redact. ad consistentiam mellis ℥j.

Syr. Rosar. solutiv. ℥iij.

M. Dos. est ℥j.

℞. Hermodact. non cariosor. ℥i℥.

Cumini ℥j.

M. F. Pulvis.

℞. Hermodactyl. pulveris. ℥℥.

Aloës Socotr. ℥j.

Pulv. Cumin. gr. vj.

M. f. l. a. pilul.

℞. Pilul. foetid. major. ℥j.

F. Pil. n. xv. pro duabus dosibus.

℞. Vini alb. ℥iij.

Hermodac. pulv. ℥ij.

Pulv. Zingib. ℥j. M. stent per
noctem, colat. add.

Syr. de Betonic. ℥j℥.

M. F. Haustus.

℞. Euphorb. Aceto solut. & iterum

inspissat. gr. viij.

Sem. Portulac. gr. xv. F. cum

Acet. Rosac. Pilulæ.

℞. Euphorb. Oleo Amygdal. per noctem

macerat. & postea in Pomo

Citri sub Cineribus cocti gr. x.

Sem. Lactucæ ℥j.

M. F. Pil. cum acid. Citri.

℞. Euphorbii præpar. gr. iv.

Cass. rec. extr. ℥℥. cum

Sacchar.

F. Bolus.

℞. Opopanac. ℥j.

Spic. Nard. pulv. ℥℥.

Diagrid. gr. iv. cum

Syr. de Stœchad.

F. Pilulæ.

℞. Gumm. Serapin. ʒj.

Mastich.

Cinamom. ā ʒß.

Syr. Menth. q. f.

M. F. Pilulæ.

℞. Gumm. Ammoniac.

Sagapen. ā ʒß.

Diagrid. gr. vj.

Trochiscor. Alhand. gr. iij.

F. Pilulæ cum

Syr. de Betonica.

C A P. V I I I.

*De Melanagogis.***M**Elanagoga, numerantur septem.

Sunt Indæ Balani, Lazuli Lapis, Armenusque.

Senna, Polypodium Quernum, Helleborusque, Epithymum.

De his sunt notanda 4. ut supra.

Nomen.	Dosis.	Qualitates 1.	Corrig.
Mirob. Indæ.	ʒj. ʒij. ʒiij.	f. 1. f. 2.	Fœnicul.
Lap. Lazuli.	ʒß. ʒj. ʒiß.	c. 2. f. 3.	Aq. rosarum.
Armen.	ʒß. ʒj. ʒiß.	c. f. 2.	Aq. rosarum.
Senna.	ʒij. ʒj. ʒiij.	c. f. 1.	Zingib.
Polypod. Quer.	ʒij. ʒiij. ʒß.	c. f. 2.	Fœnicul.
Helleb. niger.	gr. xv. ʒß. ʒij.	c. f. 3.	Cinamom.
Epithymum.	ʒij. ʒiij. ʒj.	c. f. 3.	Cinamom.

Usus

Usus & exercitatio purgantium Melanagogorum.

- ℞. Decoct. Liquirit. cum Hydromel. parat. ℥iv.
 Miobal. Indar. ℥ss.
 Spic. Nard. ℥ss. M. & per noct. infund.
 postea coq. paulul. colat. add.
 Syr. Rosar. solutiv. ℥i℥.
 Sacchar. q. s.

M. F. Potio.

- ℞. Lap. Lazul. minutiss. triti ℥j.
 ablue toties aqua Rosar.
 donec non amplius tingatur
 aqua nec sapiat. tum adde
 Ossis de Cord. Cerv. ℥j.
 Cinam. ℥ss.

M. F. Pulv. qui capiatur cum

Aq. Bugloss. q. s.

- ℞. Lap. Lazul. Præpar. ℥ij.
 Pulv. fol. Senn. ℥j.
 Cinamom. ℥ss.
 Conserv. Bugloss. q. s.

M. F. Bolus.

- ℞. Mass. Pilul. Lap. Lazul. ℥j.
 F. Pilulæ.

- ℞. Lap. Lazul. præpar. ℥j.
 Extract. cathol. ℥ss. cum
 Elixir propriet.

F. Pilul.

- ℞. Lap. Armen. lævigat. & Aq. Bugloss. lot. ℥j.
 Pulv. Cinamom. ℥ss. M. F. cum
 Syr. de Stœchad. Pilul.

- ℞. Fol. Senn. mundator. ℥j.
 Caryophyll. aromat. n. ij.

M. F. Pulv. qui cum sacchar. exhibeatur.

℞. Senn.

℞. Senn. Alexand. mund. ℥ij.
 Aq. Pomor. redolent. ℥iiij.
 Pulv. Cinamom. ℥j. m. & digere per
 noctem. colat. express. add.
 Sacchar. q. s.

M. F. Potio.

℞. Fol. Senn. mund. ℥ss.
 Ser. Lact. aut jur. carniū ℥vij
 Zingib. ℥j.
 Sacchar. ℥i ss. bulliant. colat. exhibe
 pro potu.

℞. Fol. Senn. mund. ℥ss.
 Cinamom.
 Caryophyll. ā ℥ss.
 Vin. alb. ℥viiij. infund. per triduum,
 donec Vinum sit tinctum, col. add.
 Sacchar. q. s.

M. F. Potio pro iij. dosibus.

℞. Fol. Sen. mund. ℥ij.
 Pulv. Cinamom. ℥ss.
 Sal. Tartari gr. viij. infund. in jusc. gall.
 Col. add.
 Mann. Calabr. ℥ss.
 Sacchar. opt. ℥j.

M. F. Potio.

℞. Passular. concis.
 Polypod. Quern. ā ℥ss.
 Sem. Fœnic. ℥j.
 Ser. Lact. ℥v. m. & infund. per noctem,
 tum coq. colat. add.
 Sacchar. q. s.

M. F. Potio.

℞. Polypod. Quern. ℥vj.
 Zingib. ℥ss.
 Rad. Liquirit. ℥ss.
 Aq. Hord. ℥vij. coq. ad med. part.
 consumpt. colat. add.

Sacchar.

Sacchar. q. f.

M. F. Potio.

- ℞. Rad. Ellebor. nigr. ℥ij. infund. in
Aceto Rosaceo q. f. aut ser. Lact.
q. f. idque per 24. horas, tum sicca
& in pulverem redige, cui add.

Sem. Anisi.

Cinamom. ā ℥β.

M. F. Pulvis.

- ℞. Ellebori nigr. q. f. coq. in f. q. Vini
albi; cola exprimendo, & redig.
ad consistentiam extract. cujus
gr. xx. M. cum

Conserv. Boraginis pro dosi.

- ℞. Ellebor. nigr. ℥β.

Aq. pluvial. q. f. coq. cola & ad
formam extract. redige,
cujus dos. est ℥j.

- ℞. Epithym. Cretic. ℥j.

Passular. ab arill. mundat. ℥β.

Ser. Lact. ℥iv. M. coq. ad tertiæ
part. consump. colat. add.

Sacchar. q. f.

M. F. Haustus.

- ℞. Aq. Borag.

Violar. ā ℥β.

Syr. de Epithym. ℥ij.

M. F. Haustus.

C A P. I X.

De Hydragogis.

Hydragoga sunt complura, præcipue tamen 10. sequentia.
Esula, Gratiola, atque Ireos succus, Mechoaca.
Post Ebuli Semen, Succus, Cortexque, Elaterium.
Soldanella virens, cum Gummi Gotte, Jalappa.
Hic sunt ut sup. not. 4.

Nomen	Dosis	Qualitates i. Corrig.
Efulæ cortex.	gr. vj. ʒß. gr. xv. c. f. 3.	Tragacanth.
Gratiola.	ʒj. ʒij. 3j.	Cinamom.
Iridis succus.	ʒß. 3vj. ʒj. ʒiij.	Maci.
Mechoacanna	ʒij. 3j. ʒß.	Anis. vel potius vino cum adstringentibus & aromaticis infuso.
Sem. Ebuli.	3j. 3ij. ʒiij.	
Succus Ebuli.	ʒß. 3vj. ʒj.	
Cortex Ebuli.	3j. 3ij. ʒiij.	
Elaterium.	gr. vi. xv.	Ol. amygd. dulcium.
Soldanella.	3j. ʒiß. 3ij.	Cinamom.
Gummi Gottæ.	à gr. v. viij. xij.	
Jalappa.	ʒij. 3j. ʒiv.	Anis.

Usus & exercitatio purgantium Hydragogorum.

- ℞. Cortic. Rad. Eful. maj.
Cinamom. à gr. x.
Aceti Vin. rosac. vel
Succ. Limon. q. f. macer. per triduum,
tum sicc. pulv. excipe.

Extract. cathol. ʒß.

M. F. Pilul. tres.

- ℞. Cortic. Rad. Eful. q. f.
Vin. alb. q. f. coq. cola, exprime ac
inspiss. hoc iterum.
Aq. Plantag. macer. filtr. & coagula.
dos. est à gr. xij. ad xx.

- ℞. Extract. Eful. gr. xij.

Ol. Cinam. gutt. j.

Syr. de Limonibus ʒß.

Aq. Menth. ʒj.

M.

℞. Rad.

- ℞. Rad. & Fol. Esul. major. conquass. affund. Ser. Lact. digere, tum exprime, digere iterum succum expressum ut limpidus fiat, decanta liquorem & in MB. coagula ad consistentiam extracti. Cujus dos. est ʒß. in forma pilulari vel liquore Quercetan.
- ℞. Fol. Gratiol. n. x.
Pulv. Anis. ʒß.
infund. per noctem in
Vin. alb. ʒij. colat. express. add.
Sacchar. q. f.
- ℞. Succ. Fol. Gratiol. q. f. clarifica
& inspiss. dos. est à ʒj. ad ʒiß.
- ℞. Fol. Gratiol.
Passul. enucleat. ā ʒß.
Pulv. Glycyrrh. ʒij.
Vin. alb. ʒviij. bull. ad consumpt.
med. part. colat. express. detur pro 2. dos.
- ℞. Fol. Gratiol. siccat. ʒj.
Conserv. Borag. ʒiiij.
Pulv. Cinamom. ʒß.
M. F. Bolus.
- ℞. Rad. Ireos nostrat. (i.e. Silvestris latifol.
Fl. Cæruleo. Hofm. etiam rad. irid.
Florentin. recipit.) pulv. ʒiß. detur cum
cochleari vini & sacchar. q. f.
- ℞. Rad. Ireos nostrat. ʒß.
Spicæ ʒß.
Vin. alb. ʒiv. infund. per noctem, colat.
edulcora Saccharo.
- ℞. Succ. Ireos rec. express. ʒvj.
Maceris ʒß.
Sacchar. q. f.
Misc. & exhibe cum Hydromelit. f. q.
M.
- ℞. Decoct. Passul. ʒiiij.
Succ. Rad. Ireos ʒj.
Pulv. Cinam. ʒj.
M. F. Potio.
- ℞. Rad.

℞. Rad. Ireos ℥j. infund. in Vin. alb. cum
Spic. ℥j. col. add.
Sacchar. q. s.

℞. Sem. Ebul. conquass. ℥j.
Anisi pulv. ℥j.
Vin. Absinthit. ℥iiij.
M. F. Haustus.

℞. Sem. Ebul. ℥iiij.
Aq. Petroselin. ℥iiij.
F. L. A. Emulsio, cui add.
Mell. Rosat. ℥i℥.
M.

℞. Succ. Ebul. ℥℥.
Vin alb. ℥iiij.
Syr. Borag. ℥i℥.
M.

℞. Cortic. interior. Rad. Ebul. ℥ij.
Cinam. ℥j.
M. F. Pulvis.

℞. Cortic. interior. Rad. Ebuli ℥iiij.
Vin. alb. ℥iiij. infund. per noct.
colat. edulcoretur Sacchar. aut Melle.

℞. Turion. Ebul. q. s. fiat ex illis
acetarium.

℞. Turion. Ebul. q. v. f. cum duplo
Sacchar. conserv. cujus dos. sunt ℥iiij.

℞. Elater. antiquiss. gr. viij.
Mastich. ℥℥.
Mass. Pil. Alephangin. ℥ij.
M. F. Pil.

NB. Solenander scribit Elaterium esse in
Catalogo Diaboli.

℞. Elater.
Bdell. ā gr. x.
Sal. gemm. gr. iij.
M. F. Pil. n. iij.

℞. Effent. Elater. extract. cum

Spiritu vini rectificat. ʒß.

Ol. Cinam. gutt. ij.

M. F. Pil. n. ij.

℞. Fol. Soldanell. virent. q. f. vel ʒß.

F. acetarium cum Ol. & Aceto atque

Sale; hujus capiantur boli sex.

℞. Pulv. Fol. Soldanell. ʒj.

Spic.

Macer. ā ʒß.

M.

℞. Fol. Soldanell. ʒß.

Sem. anif. ʒj.

Coq. in jusscul. carnis

pro dosi una.

℞. Succ. Fol. Soldan. recent. ʒj.

Sacchar. q. f.

M.

NB. M. Aurel. Severinus tradit ex Schenc-

kio ex nimio usu Soldanellæ cuidam

fluxisse sanguinem per oculos, aures,

nares, penem ac partes alias. p. 172.

de recond. absq.

℞. Gumm. Gott. gr. vj.

Jusscul. Carnis q. f. ut solvatur

℞. Gumm. Gott. gr. viij.

Conserv. Rosar. ʒiij.

Ol. Macis gutt. i.

M.

℞. Gumm. de Peru ʒj.

Ammoniac.

Aloës ā ʒij

Acet. Vin. q. f. ut solvantur colat.

evaporet. in massam pilularem. dos. ʒj.

℞. Mercur. dulc. gr. x.

Gumm. Gott. gr. viij.

M. F. cum

Syr. Rhabarb. pil.

C A P. X.

De Sudorificis, Diaphoreticis & Diureticis.

§. 1. **S**udorifica quæ & Hydrotica dicuntur, sunt Medicamenta quæ contenta in habitu corporis seu vasis Capillaribus per sudorem expellunt.

§. 2. Sunt plerumque *temperamento calida* cum *substantia tenui*, unde humores agitare, attenuare, rarefacere, ac incidere solent, eosque ad habitum corporis, cuius poros sua tenuitate referant, pellere. Paucissima sunt frigida & dicuntur tota substantia venenis resistere.

§. 3. *Diaphoretica* dicuntur, quæ insensibiliter per habitum corporis humores vaporis specie expellunt.

§. 4. *Temperamento* sunt *cal.* & *sicc.* sicut *sudorifera*, eandemque materiam obtinent si sint interna: interdum tamen sunt externa & vocantur *discutientia* & *resolventia*.

§. 5. *Uretica* s. *Diuretica* dicuntur, quæ materiam per urinæ vias expellunt: suntque duplicia proprie & improprie dicta.

§. 6. Proprie dicta *Diuretica* sunt omnia *Cal.* ad tertium gradum cum substantia tenuissima, unde humores attenuare & attenuatos separare valent.

§. 7. Improperie dicta *Diuretica* partim sunt *frigida* cum tenui substantia: partim sunt *abstergentia*: partim *aquositate prædita*, ut sunt omnia acida & nitrosa. Partim *Emollientia* quæ vias urinæ dilatant, ut althea, liquiritia, malva. NB. Materias horum transferre huc necessarium haud duxi, quia primum sunt multæ; deinde quia in sequentibus tabulis simplicium occurrunt, & tandem quia multis & diversis modis componuntur.

C A P. XI.

De Bechicis, Errhinis, Sternutatoriis, Apophlegmatismis, Masticatoriis & Hystericis.

§. 1. **B**echica quæ & Expectorantia & Anacathartica dicuntur, sunt Medicamenta sputum per os ex pulmone cum tussi educentia.

§. 2. Hæc

§. 2. Hæc vel sunt *incidentia & attenuantia* : vel *lenientia & dilatantia* : vel *incrassantia*, vel *acria & pungentia*. Ultima movent tussim: prima crassa incidunt : media expediunt vias : Reliqua, tenuia ut possint ab aëre impelli, incrassant.

§. 3. *Errhina*, quæ & *Nasalia* & *Caputpurgia*, & si fortiora sint, *Sternutatoria* dicuntur, sunt Medicamenta quæ pituitam per os *Ethmoides* & nares expurgant. Suntque omnia calida, acria & *extergentia*.

§. 4. *Apophlegmatismi*, quæ & plerumque *masticatoria* dicuntur, sunt Medicamenta quæ pituitam per foramina ossis *Sphenoidis* per palatum ex ventriculis cerebri deducunt.

§. 5. Horum Materia est calida & acris, & vel in ore detinetur tantum, vel masticatur, vel palato allinitur.

§. 6. *Hysterica* s. menses cientia, dicuntur Med. obstructions in Utero aperientia, sanguinem attenuantia & ad Uterum deducentia. Talia sunt aperitiva dicta & abstergentia cum substantia tenui & amara. NB. Horum omnium materias vid. c. 17.

C A P. X I I.

De Alterantibus in Primis Qualitatibus.

§. 1. **F**uerunt hæcenus Evacuantia dicta, quæ particulas heterogeneas, Massæ sanguineæ per Acidum & Alkali unitas atque concentratas, imo extractas (nam sanguis noster ad instar tincturæ sive extracti cujusdam rerum Sulphurearum se habet, elaborati & exaltati ab Alkali & Acido in rubicundum Balsamum, sicut apud chemicos & lanarum infectores videre est) sub atomorum specie ingredientia ac invadentia præcipitant, & à se invicem divellendo separant, & per ordinaria emunctoria & vias expellunt. Illa vero separatio non aliunde oritur, quam ab additione Acidi aut Alkali alicujus, sicut mechanice demonstratur in decoctis plantarum, quæ præcipitantur Aceto & solutione Aluminis, in Lacte quod quovis Acido præcipitatur : in Vino quod destruitur Alkali separato, in vulgaribus Emulsionibus Seminum & tincturis Chemicorum quæ Acido præcipitantur, in solutionibus Margaritarum, Corall. Metallor. quæ per alcali præcipitantur, quorum liquorum omnium cohæsiō & consistentia ab Acido & Alkali contracta,

cta, & per quam similis existens sanguini nostro, utpote similiter, inò magis heterogeneo, inmutatur & præcipitatur ab iisdem Acido vel Alkali, arte instillatis. Sanguinis materia est substantia sulphurea sive pinguis ac resinosa: extrahens sive efficiens est menstruum acidosalinum; diluens est Lympha quæ illa salia ac extractum sulphur in sinu suo portat: & hæc massam illam rubram constituunt. Cum vero sanguis noster, præcipue ubi præter naturam afficitur, (nam sanorum sanguis difficillime fert Purgationem) copiosiori Acido sit imprægnatus, Acidum vero à nulla re magis & citius alteretur quam ab Alkali, constat hinc evacuantia aut Alcalia esse aut Alcalibus non destituta, aut Acida volatilia Alcalibus unita, qualia summa attenuandi & solvendi vi pollent, sicut in vulgaribus Salibus volatilibus artificiose Acido volatili fixatis videre est. Quod verò quædam evacuantia Vomitorium, alia alvum cieant, alia sint diaphoretica, alia sudorifica, res inde pendere videtur, quod quædam statim in ventriculo actuentur, utpote potentia valde: alia inoram requirunt qua actuationem suam acquirunt: alia vero in superficie vim suam gerunt, alia in profundo: alia dispositione indigeant antequam vim suam exerant. Atque hæc de purgantibus sufficiant, sequuntur jam alterantia.

§. 2. *Alterantium* nomen non semper eodem modo accipitur. Late enim *alterans* quinque modis dicitur, nempe *primis*, *secundis*, *tertiis*, *quartis qualitatibus* & ipso *modo substantiæ*: ad cuius tertium modum etiam ipsa evacuantia reduci solent. Stricte vero alterare de solis qualitatibus primis dicitur, nam reliquæ qualitates fere peculiariora nomina obtinent.

§. 3. Quæ primis qualitatibus alterant ea aut sunt calefacientia, aut refrigerantia, aut humectantia, aut siccantia, aut calefacientia & humectantia simul, aut calefacientia & siccantia simul, aut refrigerantia & siccantia, aut refrigerantia & humectantia.

§. 4. Horum fere non extat peculiaris materia, sed accipiuntur plerumque alterantia appropriata: ut si Caput sit alterandum, eliguntur tum alterantia Cephalica, si Oculus Ophthalmica, si Stomachus Stomachica.

§. 5. In his alterantibus sunt notanda duo, 1. gradus, 2. graduum mansiones.

§. 6. Gradus sunt nihil aliud quam excessus & defectus earundem qualitatum in Medicamentis, qui oriuntur ex diversitate intensiōis in
una

una eademque qualitate, ita ut alia magis alia minus eadem qualitate alterent: sic quæ parum & tam tenuiter ut vix sensu percipiantur calefaciunt, calida dicuntur in primo gradu: quæ paulo intensius & jam evidenter ad sensum, in secundo: quæ adhuc intensius, & evidentissime, in tertio: quæ intensissime, in quarto gradu calefacere dicuntur, & jam adurunt, unde caustica dicuntur.

§. 7. Mansiones graduum sunt intensiones aut remissiones Medicamentorum, quæ eundem grad. alicujus qualitatis obtinere dicuntur, sic cum plura sint calefacientia primi gradus, quædam calefacere dicuntur in principio primi gradus, quædam in medio, quædam in fine, quam triplicem differentiam vulgo nomine mansionis exprimunt, notantis nihil aliud, præter diversitatem Medicamentorum eodem gradu alterantium.

§. 8. Sunt autem quatuor hæc qualitatum nomina nihil aliud quam termini quibus materiæ motus aut quies designatur. Nam motum particularum sufficientem plerumque calor consequitur, quietem vero frigus. humectatio additione rei humidæ perficitur, siccantia vero privatione humidæ intelliguntur. Unumquodque horum quo potentius deprehenditur, eo intensioris gradus effectus esse colligitur.

C A P. XIII.

De Secundis Qualitatibus.

§. 1. **M**edicamenta secundis qualitatibus alterantia, habent cum primis qualitatibus conjunctam certam materiæ consistentiam s. modum, quo in corpus humanum simul agunt, idque variis modis afficiunt: numeranturque vulgo quatuordecim, suntque sequentes.

§. 2. *Incidentia* proprie dicuntur quæ humores viscidos incidunt: à quibus ratione tantum differunt *Attenuantia*, quæ humores crassos attenuant. Sunt autem partim calida fere in tertio gradu cum Materia tenui, Acido & Alkali simul constantia; partim frigida, ut Acida sola, qualia vocantur Nitrosa. Hæc conjunctim vocantur *Aperientia*.

§. 3. *Incrassantia* dicuntur, quæ succos tenuiores incrassant; suntque aut frigida aut temperata, cum substantia crassa.

§. 4. *Emollientia* dicuntur quæ dura sive congelata fundunt, suntque calida in secundo gradu, & sicca primo cum substantia mediocri.

§. 5. *Indurantia* dicuntur quæ mollia indurant & sunt frigid. sicca 3. grad.

§. 6. *Laxantia* hoc loco dicuntur quæ tensis & duris medentur, materiam, flatum, vapores dissipando, suntque calida temp. humectantia vero prim. grad. & substantiæ tenuioris.

§. 7. *Adstringentia* proprie dicuntur quæ partem affectam valide comprimunt: suntque duplicia vel crassæ & terrenæ substantiæ, ut acerba, austera atque frigida, vel calida quæ modice tantum adstringunt.

§. 8. *Rarefacientia* dicuntur quæ cutis poros aperiunt, suntque calid. moderat. cum substantia tenui.

§. 9. *Condensantia* dicuntur quæ poros constringunt, suntque aquea refrigerantia & acida.

§. 10. *Anastomotica* proprie quidem dicuntur quæ vasorum orificia aperiunt. Late tamen sic etiam dicuntur quæ venas, arterias, nervos, ureteres cæterosque interiores ductus reserant, suntque calida in secundo gradu.

§. 11. *Stegnotica* sive obturantia dicuntur quæ vasorum orificia claudunt, sensibilemque excretionem cohibent. Sunt valde frig. & adstringentia cum substantia crassa.

§. 12. *Emplastica* dicuntur quæ corporis poros inferciunt & opplent, illis adhærendo; suntque vel sicca & terrea, vel aquea, aëria & tenacia.

§. 13. *Extergentia* dicuntur quæ sordes in superficie hærentes auferunt, suntque exsiccantia cum tenui substantia, partim refrigerantia, partim calef. Salsa, Amara, Nitrosa. Quæ vero penitus se insinuant in poros, vocantur *deobstruentia*.

§. 14. *Attrahentia* dicuntur quæ humores & spiritus in superficiem corporis attrahunt, suntque tenuis substantiæ cum calore nunc primi, nunc 2. nunc 3. gradus.

§. 15. *Repellentia* dicuntur quæ humoris in partes influxum arcent, & quod influxit, sed nondum compactum est, & fluidum adhuc est, expellunt: suntque vel frig. & aquea, vel adstringentia & terrea, vel frig. & adstring. simul.

§. 16. *Anodyna* dicuntur quæ dolorem auferunt, quod fit vel auferendo dolorem ipsum, vel ejus causam, vel hebetando partis sensum. Proprie tamen sic dicuntur quæ ipsum dolorem auferunt. Suntque temperate calida nostro corpori similia.

§. 17. *Nar-*

§. 17. *Narcotica* dicuntur quæ stuporem inducunt, id est, quæ sensum minuunt ne dolor percipiatur, suntque frig. aut valde dissipantia.

§. 18. *Hypnotica* dicuntur quæ somnum conciliant, suntque earundem fere virium cum *Narcoticis*, differentia ab iis gradu, sunt enim mitiora.

CAP. XIV.

De Tertiis qualitatibus.

§. 1. **T**ertia qualitates dicuntur, quibus Medicamentum integram aliquam actionem edit: Harumque auctores alii plures, alii pauciores constituunt differentias. Ego præcipuas hic annotabo.

§. 2. *Maturantia* s. *Peptica* dicuntur quæ vitiosos & corruptos humores ad benigniorem naturam & quasi coctionem aliquam transferunt. Sunt temp. cal. hum. temperamento partis, cui applicantur convenientia.

§. 3. *Pus generantia* dicuntur, quæ sanguinem in pus mutant, suntque ejusdem Temperamenti cum præcedentibus.

§. 4. *Sarcotica* dicuntur quæ in carne generanda partem ab affluxu humorum, ab intemperie, dolore & aliis malis præservant; quod fit dum excrementum partis duplex, tenue & crassum, ne ibi hæreat, impeditur: sunt hæc Medicamenta moderate calida non ultra principium 2. grad. aliquo modo detergentia.

§. 5. *Glutinantia* dicuntur quæ conjungunt & uniunt partes divisas: suntque siccantia ad 2. grad. & adstringentia.

§. 6. *Epulotica* s. *cicatricem inducentia* dicuntur, quæ affluentem humorem una cum illo, qui jam influxit, consumunt. Sunt sicca vehementer cum substantia crassiori.

§. 7. *Vulneraria* sunt, quæ vim habent vulnera sanandi, & sunt partim calida, partim frig. partes affectas ab excrementis liberantia.

§. 8. *Porotica* seu *callum generantia* dicuntur quæ ossa per callum conjungunt. Sunt siccantia & indurantia.

§. 9. *Lac generantia* dicuntur, quæ vel lacti materiam præbent; vel materiam lactis ad mammas deducunt: vel causas lactis generationem impedientes auferunt. Quæ ipsum lac generant, illa sunt cal. 1.

& 2. grad. quæ impedimenta tollunt, sunt refriger. quæ lac deducunt ad mammas, illa sunt attenu. & calef.

§. 10. *Semen generantia* dicuntur, quæ vel bonum sanguinem gignunt, ut sunt alimenta cal. hum. vel quæ semen ad vasa seminalia deducunt, ut sunt calefac. & acria.

§. 11. *Pyrotica* dicuntur, quæ excedente suo calore cutim adurunt, suntque vel phœnigmi, vel vesicatoria, vel cathæretica, vel septica, vel Escharotica.

§. 12. *Phœnigmi* dicuntur, quæ ruborem in aliqua parte excitant, suntque mitissima inter sequentia, calida tamen 3. & 4. grad. & substantiæ tenuis.

§. 13. *Vesicantia* dicuntur quæ pustulas & vesicas in cute excitant & sunt calef. in 4. gradu.

§. 14. *Escharotica* dicuntur quæ crustam inducunt, cutemque ipsam adurunt, sunt cal. in 4. grad. in majori dos. & diutius adhibita.

§. 15. *Caustica* dicuntur, quæ cutim carnemque adurunt, suntque calore vehementissima, crassioris substantiæ.

§. 16. *Cathæretica* seu *corrodentia* dicuntur, quæ excrescentias carnosas auferunt, sunt cal. 3. & 4. grad. cum substantia tenui.

§. 17. *Septica* dicuntur, quæ carnem duram colliquefaciunt, sunt cal. sicc. 4. grad.

§. 18. *Psilothra* five *Dropaces* dicuntur quæ pilos evellunt, sunt cal. in 4. grad.

§. 19. *Ecbolia* dicuntur, quæ secundinas & fœtum mortuum expellunt, sunt cal. in 2. & 3. grad. cum substantia tenui.

§. 20. *Vermes necantia* sunt amara, acria, & adstringentia.

C A P. XV.

De qualitatibus quartis.

§. 1. **Q**uartæ qualitates dicuntur, quibus Medicamentum alicui parti appropriatum est, & non differunt à corroborantibus; Nitunturque in totum Medicorum experientia diuturna & fideli.

§. 2. Sunt autem *Corroborantia*, Medicamenta partis temperamentum aut conservant iacut instaurantia, suntque vel frig. vel calida.

§. 3. Ho-

§. 3. Horum *differentiæ* sunt complures quæ sumuntur à partibus quibus conveniunt, ut sunt Cephalica, Ophthal. acuiſtica, odontica, pharyngica, Errhina, otica, lac generantia. Thorac. Cardi. Stomac. vermes necantia, flatus diſcutientia. Hepat. Splenet. Nephrit. Cyſtica, Uterina, Arthrit. neuritica. Omnium materiæ peti poſſunt ex Schonbornio, Sennerto, Morello, Heurnio, Macaſio, Tilemanno, &c.

CAP. XVI.

De Modo Subſtantiæ.

§. 1. **M**odo ſubſtantiæ aliquid agere dicitur Medicis quod agit omnibus prædictis qualitatibus ſimul ſumptis, & præterea cum tali quoque ſubſtantiæ ſeu Materiæ modo atque conſiſtentia.

§. 2. Eſt autem ſubſtantiæ modus vel craſſus, vel tenuis, vel mediocris, vel denſus, vel poroſus, vel mediocris. Referunturque ad hanc claſſem plurimæ actiones Medicamentorum, quorum alias nec Medici nec Philoſophi poſſunt dare rationes, ut ſunt quod cinis cancr. fluviat. ſecund. Gal. rabioſorum morſibus medetur, pili canis rabidi ejuſdem morſum ſanant, Scorpio medetur ſuo ictu. Præcipue tamen huc referuntur Alexiph. & Venena.

§. 3. *Alexipharmaca* ſunt duplicia: *communia* quæ omni Veneno adverſantur. *propria* quæ peculiari tantum.

CAP. XVII.

De omnibus ſimplicium qualitatibus conjunctim & primo de quibusdam ex ſingulis peculiariter notatis.

§. 1. **E**X Radicibus Medici peculiariter numerant decem aperientes dictas, quarum quinque dicuntur majores & totidem minores, quas omnes memoriæ gratia in ſequentes verſiculos redegiſſe nempe majores,

Ruſci, Apii, Aſparagi, Fœniculi, Petroſelini.

Minores vero ſunt,

Capparidis, Ononidis, Rubiæ, cum Gramine,

Eryngi.

§. 2. *Ex Herbis vocant* peculiariter quinque Emollientes, sequen-
tes,

Sunt Malvæ, Violæ, Althææ, Mercurialis, Acanthus.

§. 3. *Ex seminibus* sunt quatuor semina calida majora,
Fœniculi, Carvi, Cumini, Semen Anisi.

Et quatuor minora,

Ammeos, Amomi, Daucique apiique minora.

Et quatuor frigida majora,

Citrulli, Cucumis, Cucurbita, deinde Melonum.

Et quatuor frigida minora,

Scariolæ, Endiviæ, Lactucaque, Portulacæ.

§. 4. *Ex floribus* quatuor sunt cordiales dictæ,
Et violæ atque Rosæ, Borruginis & Buglossæ.

§. 5. *Ex Lapidibus* sunt quinque fragmenta,
Sapphir, Granatus, Sardus, Smaragd' Hyacinthus.

§. 6. *Ex fructibus* notantur 5. genera mirobalanorum sequentibus
versiculis comprehensa,

Sunt Chebulæ, Citrinæ, Belliricæ & Emblicæ & Indæ,

§. 2. Ex
tes,

Q. 2.

Q. 3.

Q. 4.

Q. 5.

§. 3. Ex
Fe

adstring.
adstring.
adstring.

sarcot.
purg. melanch.

I.
I.
A. I.

adstring.
adstring.

offa glutin.

C A

atten. resolv.
aper.
incid. resolv.

ulcer. sanat.
tristit. arc.
diaphoret.
colic. med.

ven. adversat.

S. I.

adstring.
adstring.

putred. resist.
ulcer. intern. med.
hæmorrh. fist.

cord.
cord.
memor.

ven. adversat.

§. 4. E

deterg.

omnis gener. flux. toll.

thorac.

ven. adversat.

E².

aper. incid.

corrosiv. summ.

venen.

E².

adstring.

sudurif.

alexip.

§. 5. E

exterg.

hæmorrh. fist.

cord.

S. I.

deterg.

vomit. cient.

§. 6. I

verficulis

purg. per superi. & inf.

C A P. X X X.

De Marinis.

Q. 2.

Q. 3.

Q. 4.

Q. 5.

I.

I.

S. 2.

S. I.

S. I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

I.

aper. resol.

corrob. spir. vit.
alv. lax.

cord. cerbr. ner
splen.

adstring.

fascinat. arc.

cord.

incrass.

lumbric. nec. & educ.
calcul. ren. & vesic. pell.

cord.

adstring.

anim. exhilar.
calc. gestat. brachio pell.

alexip.

exten.

cicatr. explet.

dig. disc.

empl. admisc.

exten.

calcul. frang.

CAP.

CAP. XXXI.

De reliquis, quæ delectui debentur, requisitis.

§. 1. **R** Ecensui huc usque eas Simplicium differentias, quas facultas eorum & qualitatum species pariunt: quarum omnium respectu quodlibet simplex vel est *Evacuans*, vel *Alterans*, vel *Corroborans*.

§. 2. Evacuantium, quorum tantus haud est numerus, & præ cæteris Medico accurata & circumspecta incumbit observatio, cum circa vires, tum præcipue circa Dosis atque Corripientia, & interdum quoque exhibendi formam, sigillatim & ad amissum magis inivi calculum, unumquodque seorsim tractando & discutiendo. Quomodo vero doses purgantium inveniantur vide Fallop. tom. 1. p. 100. ubi hæc tradit: Purgantium doses cognoscuntur vel conjectura artificiali, vel experientia, quia pendent à singularibus, quorum nulla est scientia. In conjectura observanda sunt, 1. Natura ægri, nempe an alvi adstrictæ an lubricæ sit, an alias medicamenta acceperit, an pinguis vel inacer, an vires sint imbecilles, an robustæ, an viæ & humores sint præparata. 2. Natura pharmaci, an valide purget, nec ne; an sit recens vel antiquatum, ex quo loco sit allatum, num purum vel commixtum vel præparatum vel adulteratum. His omnibus adde ægri ætatem, valetudinem, regionem. Fallop. pag. 100. tom. 1. Et ibid. p. 62. 10. de Med. purg. simplic. parallela proponit: Dosis Medicamenti constituitur ab usu & Authoritate Medicorum; scil. unus invenit, quod hæc dosis sufficiat, major verò faciat superpurgationem: & hic communicavit cum alio aut mandavit scripto, quod hæc est completa dosis: Et sic confirmatur experientia: si modo major pars hominum evacuetur integrè à tali dosi, modo non adsit impedimentum, scil. si pharmacum sit malum, inveteratum, malè præparatum aut recipiat retundentia ipsius vim.

§. 3. *Alterantia* vero (ad quæ & *Corroborantia* referuntur) quorum longe major est copia, quæque sæpe ad omnes qualitatum alterantium species referri possunt, qualia sunt quæ vulgo *Polychresta* dicuntur partim utilitate, quia compendiosum magis videbatur, partim necessitate ductus, quia sine confusione & molesta repetitione haud commodè tractari poterant, sicut in *Schonbornero*, *Macasio*, *Swengfeldio*,

Sennerto, Morello, Tilemanno aliisque Medicæ Materiæ scriptoribus videre licet, in tabulas redigere operæ pretium visum fuit, in quibus per quinque spatiola expansa uno intuitu legere est vires quasvis à Medicis adscriptas Simplicibus, ita ut Lector paucarum horarum spatio omnium alterantium facultates, non tantum oculis perlustrare, sed & memoriæ mandare valeat.

§. 4. In his vero disponendis ordinem Pharmacopœis receptum sequi institi, incipiendo à Radicibus progrediendoque ad cortices, ligna, herbas, &c. ne sc. ab illorum consuetudine recederem, quod in Pharmacopoliis plerumque sic disposita videre liceret Simplicia.

§. 5. Doses singulis addidi nullas, quod has existinem melius percipi posse, partim ex ipsarum formularum compositionibus, quia Simplicia sola rarius in usum veniunt sine prævia compositione, sic ex. gr. dos. Radic. cortic. lignor. fol. herb. fruct. sem. flor. quando in decoctis præscribuntur, addiscere licet ex legibus ad decoctum præscribendum necessariis, quæ in tertia sectione proponuntur. Pari modo fiet in Emulsionibus, in Julepis, cæterisque formulis: partim quod velim in genere semel attendi ad communem illam legem, qua ex præscripto Medicorum per longam experientiam *Alterantia temperata* exhibentur à ℥ij. ad ℥ij. quæ vero *excedunt grad. primo*, à ℥j. ad ℥j. *quæ secundo* à ℥ss. ad ℥ss. *quæ tertio* à gr. v. ad ℥ij. *quæ quarto* à gr. ijss. ad ℥j. exhibentur; ex. gr. si velim ad exsiccandum ventriculum sub forma pulveris præscribere Rad. Gentian. idque in quatuor dos. cum hæc Radix cal. in tert. grad. sumatur ejus ℥j. cui adde Sacchar. albiss. triplum, habebisque pulverem stomacho gratum. Atque hæc dicta sunt de delectu Simplicium ab eorum facultate & qualitatibus petito.

§. 6. Quæ supersunt adhuc aliæ *Notæ* quibus delectus Simplicium instituitur; nempe quæ sumuntur à materiæ Simplicium *Gravitate, Levitate, Densitate, Raritate, Tenuitate, Crassitie, Lentore, Friabilitate*: item quæ petuntur à *Colore, Odore, Sapore, Tempore colligendi, Loco conservandi* Simplicia, quæque non parum profunt Medico, illa hujus jam loci est ut pertractentur suisque coloribus depingantur. Cum vero hæc primò per se sint multiplicia, verbisque magis obscurari quam explicari videantur, cumque 2. melius autopsiæ relinquantur, & 3. magis sit Botanici atque Physici quam Medici, accurate hæc exsequi, consultum mihi est visum omissis longis verbo-

rum ambagibus præcipua tantum annotare quæ huic sectioni coronidis loco applicarentur. Observans autem plurimum Simplicium notas ex antiquis & recentioribus authoribus collectas, jam ante centum annos, studiose esse congestas à Florentinis Medicis, quorum Antidotarium Carol. Clusius olim ex Italico sermone in Latinum transtulit, animus fuit præcipuas notas ex illo adscitas hic subungere. Verum enimvero quia eodem labore jam ante aliquot annos egregie defuncti sint præclari quidam Medici Bruxellenses, additis insuper novis observationibus, ne actum agere videar, placet hic aliquot integra Folia ex Pharmacopœa Bruxellensi in nostrum transferre laborem, ne studioso Lectori desit, quo curiositati suæ satisfaciatur. Hæc itaque sint sequentia, secunda hac Editione plurimum à me aucta, cum præstantissimis Authoribus collata, correctæ, & recensita.

CAP. XXXII.

De Cognitione & delectu præcipuorum quorundam Simplicium ordine alphabetico dispositorum.

ACACIA est succus expressus ex siliquis sive lobis, cassiæ fistulæ respondentibus, qui sunt fructus spinæ Ægyptiacæ, quæ & ipsa Acacia dicitur. Exprimitur etiam ex foliis & floribus ejus. Verum, quia vel rarò importatur ad nos, vel planè sicca & inutilis est, substituunt nostri pulpam prunorum silvestrium sive succum eorum coctorum expressum, tessellatim confectum insolatumque, qui vulgo dicitur Acacia Germanica. Inpostores aliquid simile exprimunt ex seminetamarindorum & sumach.

ÆRIS FLOS sunt particulæ instar milii, minores tamen, ex ære fuso, nondum planè refrigerato, affusâ aquâ, adscendentes super laminam ferream sub fumo contentam. Non extat in officinis. ejus loco viride æris usurpatur. Matthiolus. Si habetur optimus est, Friabilis, in attritu subfulvens, Milii effigie, Ponderosus, Gustu astringens, & modicè splendens: adulteratur æris scobe tenuissimè delinatâ.

ÆRIS SCORIA, est recrementum illud spongiarum modo spumofum, quod Fabri tam de ferro quàm ære abjiciunt.

ÆRIS SQUAMMA, est fragmentum, sive ramentum, quod malleis æri excutitur, quâ de causâ æris rudis squamma cæteris præ-

fertur, ex quâ clavi fiunt. Probatur crassa, rufa, præsertim æruginosa.

ÆRUGO, est æris veluti rubigo in æreis vasis, laminis, squaminis, scobibus, lapidibus concreta, decem diebus Aceti acerrimi vapore, post decussa, vel derafa.

ÆSUSTUM probatur rubrum, contusu cinnabarinum colorem imitans; nigrum verò plus quàm decet exustum est.

AGARICUS Fungus est, arboribus, plerumque Larici, rarò quercui & ilici, in Rhetia & Norico adnascens: Præstantior est fœminei sexus, qui dum frangitur rectis intus venarum discursibus constat; primo gustatu dulcis, mox ex distributione amarus, tandem etiam subacer & subastringens, candidissimus, levis, rarus, mollis, & splendidus. Improbatur mas, qui gravis est, rotundus, compactus, durus quasi è ligneâ materiâ concretus, niger, & fractus longas venas & nervos habens.

ALCANNA est radix rubicunda, similis radici rubiæ tinctorum; Planta ejusdem Prospero Alpino Ligustrum Ægyptiacum dicitur: estque Cyprus Dioscoridis, l. i. c. 125. Confunditur vulgo cum Radice Anchusæ. Dicitur Bontio apud Indos Negundi & Lagondi p. 51. de Medicin. Indorum.

ALICA est triticum decorticatum aut spelta decorticata, quæ eodem modo parata est sicut hordeum mundum.

ALOES in Officinis duæ habentur species: Succotrina sive Arabica, & Æthiopica, dicta & Hepatica. Tertia tamen species Caballina dicitur, veterinariis inserviens. Præstantissima est Succotrina, quæ est pinguis, glutinosa, transparens ex rubro rufa, hepatis modo coacta, boni odoris Myrrham æmulantis, sincera, friabilis digitis, arenarum & calculorum expers, facilè liquefcens, & eximiæ amaritudinis. Hepatica non tam boni odoris est, ut Succotrina; nigrior, fractuque contumacior est.

ALOES LIGNUM (Agallochum) eligitur Indicum, colore nigro, cinereis venis discurrentibus, ponderosum, ita ut sua gravitate in aquam coniectum non innatet, sed subsideat, durum, crassum, quodque accensum flammam diu retineat, humidâ pinguedine prægnans. Quò majora sunt fragmenta, eò plus facultatis in se continent.

ALUMEN PLUMOSUM officinar. est ipse Lapis Amianthus, qui saporis est acris, & est incombustibilis, si in ignem imponatur: cum hoc alumen scissile convenit figura externa. Verum differt toto gene-

genere viribus, quia adstringit, & igni impositum consumitur. Vid. Matthiol.

AMBRA (species bituminis in alto mari natans teste Monarde,) optima censetur grysea, odoratissima, quæ à sordibus maximè repurgata est, quæque plurimum ad candorem accedit, (non tamen valdè candida est) quæ videlicet cinerei sit coloris, aut quæ ex venis nunc cinereis, nunc candicantibus constat, levis, pinguis, & si ejus fragmentum candenti ferro applicatum, veluti in oleum resolvatur. Pessima est nigra & vilis, quâ odor chirothecis conciliatur.

AMMONIACUM probatur benè coloratum, sive albissimum in suo genere, ligni, calculorum, ac aliarum sordium expers, Thuris similitudine, minutis glebis, densum, sincerum, odore Castoreum utcumque referens, & gustu amarum. Ferulæ (aut potius ferulaceæ plantæ) succus est, quæ in Africâ gignitur, juxta Ammonis Oraculum.

AMOMUM nobis hodie est ignotum: ei substituit Maranta Galangam majorem. Hofmannus vero caryophyllos aut Cinnamomum.

ANACARDUS fructus est cujusdam arboris, cui Græci nomen indiderunt à Cordis tum similitudine, tum colore. In eo liquor residet mellis crassitie, instar sanguinis rubicundus, gustu adurente; in medio nucleus est exiguæ Amygdalæ effigie. Magna ejus est copia in Malabar, & reliquis Indiæ provinciis.

ANIME arboris procerae folia Myrti habentis est lacryma, seu resina, ex Lusitanorum navigationibus in Europam allata, alba, ad Thuris colorem nonnihil vergens, pellucida, quæ contracta luteum colorem ostendit instar resinæ, gratissimi, ac suavissimi odoris; prunis imposita facilè consumitur. Differt hæc ab Anime Orientali, quod neque tam candida, neque tam lucida sit. Monardes. est ergo duplex, flava alia, alia candida.

ANTIMONIUM est minerale specie lapidis grisei, multis lineis albis splendentibus, pulverisabile, quod cum plerisque metallis reperitur. Laudatur splendidissimum, quod scemina dicitur. Mas radiat minus, estque horridior & scabrior. Præfertur etiam, quod in Ungariæ & Transylvaniæ aurifodinis eruitur.

ASPALATHUS frutex est surculosus, variis horrescens spinis, nascitur in Istro, Nifyro, Syriâ, & Rhodiorum Insulâ. Optimus est gravis & ponderosus, detracto cortice rubescens, aut in purpuram

58. S E C T I O P R I M A
vergens, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & aliud ejus genus, candidum, lignosum, sine odore, quod deterius habetur. Pro Aspalatho, si desit, accipere licet semen Agni casti, aut Lignum Aloës, aut Sandalum citrinum.

ASSA DULCIS Officinarum, est Benzoinum, seu Cyrenaici Laserpitii lacryma. Probatur Benzoinum, sincerum, & translucens, colore rubescens, Electro simile, gustu gratum, durum, albis distinctum unguibus, aut glebulis, odore admodum blando, Xyloaloës odorem referente præditum. Fuscum autem, & impurum improbatur. Bontius tradidit colligi ex cortice inciso plantæ sarmentosæ, similis asperæ instar, sed crassiorum ramorum, in insula Java. vid. p. 11. Med. Indor.

ASSA FOETIDA, ex Mediâ & Syriâ defertur, foetidi virosique odoris, Sagapenum redolentis. Melior est quæ vergit ad rubedinem, splendens, Myrrham, non Porrum referens, & quæ faciliè dissolvitur in album colorem. Adulteratur antequam siccetur cum Serapino, & farinâ Fabarum, sed dignoscitur facile adulterata, sapore, odore, & colore. Verum Bontius tradit esse succum expressum & condensatum ex foliis & stolonibus plantæ haud absimilis nostræ salici aquaticæ ac sarmentosæ. Exprimi etiam ex plantæ radicibus, quæ crassissimos raphanos referunt: Folia vero tithymalli gerit. Estque hæc assa longe foecundior, crescitque in Persia.

AURIPIGMENTUM, metallica res est, aurum colore imitans. Ejus apud Dioscoridem duo sunt genera; unum è multis squamis, ut altera alteri imposita videatur, constat: Id si purum fuerit, nec ulli materiæ permixtum, optimum existimatur. Alterum colore Sandarachæ, hoc est, rubrum, glandis effigie. Deligendum ergo aureo colore micans, è tenuibus squamis compactum, quod faciliè funditur, & lapillis, aut terræ permixtum non est. **ALBUM**, quod Arsenicum album dicitur, factitium est ex priori sublimato cum sale comni.

BALSAMUS NATIVUS ET SIMPLICITER DICTUS, est quadruplex. I. Est **OPOBALSAMUM** sive Balsamus Judaicus & Syriacus, qui hodie de Mecha dicitur, estque liquor flavus terebinthinæ instar, quæ recens lactescit, & provenit tantum in Arabia, & hodie etiam in Ægypto: olim in Hierico Campo Judææ quoque, (quo tamen ex Arabia delata planta erat teste Celeberrimo Hofm. Med.

Med. officin. p. 148.) Importatur quidem in Europam, sed Imperatoribus, Regibus & Principibus tantum suppetit: redimunturque duplo auro, teste Lobelio de Balsamo p. 19. 2. **INDICUS** seu occidentalis dictus, qui duplex est: primus est liquor tenax, subalbidus, limpidus, ex cortice vulnerato arboris, punica malo majoris, cui folia urticæ sunt, collectus; dicitur Balsamum Indicum verum & Opo-balsamum, estque rarissimum. Huic substituunt alterum, quod ex ramis præcedentis arboris concisis & coctis extrahitur: estque crassius ex nigro rubens, odoris suavissimi, quod ad nos importatur. 3. Est **BALSAMUM PERUVIANUM**, quod colligitur ex arbore Americana vastæ magnitudinis incisa, estque album, pellucidum, suavissimum, excellentius Indico vulgari. Monardes p. 17. 4. Est **TOLUTANUM**, à Provincia Tolu Indica sic dictum, quod est liquor ex cortice inciso arboris parvulæ pino similis, ex rubro ad aureum colorem tendens, dulcis, odore limonum fragrantiam referens. 5. Addit Bauhinus in Matthiolum, quod ex **HISPANIOLA** advehitur, ad vulnera utile, habetque mellis crassitiem.

BALSAMUS DE COPAIBA, est oleum limpidissimum, simile oleo terebinthinæ destillato, consistentia & sapore, odoris resinosi, quod colligitur ex arbore ligni rubri in Brasilia, terebra circa caudicem ad medullam usque perfossa; calefactus & cum filamentis impositus vulnere sanguinem sistit & vulnus brevi percurat. Amicus est nervis, in ovo sorbili sumptus dysenteriam & alios ventris fluxus sistit. c. f. 2. vide Historiam Brasiliæ Georgii Marggravii, Fratris mei desideratissimis. p. 231. cap. 77.

BDELLIUM, lacryma est Saracenicæ arboris. Probatur gustu amarum, translucidum, intus pingue, liquefcens facilè, & si digitis subigitur, mollescens, ligni ac sordis expers, suffitu odoratum, & albis maculis ungui humano simillimis refertum. Improbatur nigrum, sordidum, uberioribus glebulis in offas convolutum; adulteratur Gummi, & Cerâ: sed fraus gustu, & odore innotescit, quia non ita amarum nec odorum est.

BEZAR & Persis Pazahar, quasi alexiterius, derivatur à Pa, quod est contra, & zahar, venenum: estque lapis concretus in ventriculo animalis non absimilis capræ Europææ, nisi quod habet erecta & longiora cornua; & quædam sunt versicoloria instar tigridum, vefcentur in cam-

pis Persiæ croco & Hermod. Bont. p. 44. In Peru Indiæ occidentalis cornibus caret. Monardes p. 77. Lapis legitimus, & minime adulteratus, levibus glabris, & friabilibus laminis constat, sibi quidem ipsis cæparum instar strictè adhærentibus, sed ad visum conspicuè distinctis, & interius quidem externæ laminæ colorem, splendorem, & substantiam referentibus. In meditullio concavus est, in quo vel pulvisculus, vel parvum cinereum granulum, vel paleæ tenuis festuca, vel aliud quippiam simile reperitur, quod nunquam deest, nisi in adulterinis, teste Bontio p. 42. Laudatur inter Orientales, coloris Olivæ. Minor (modò & cæteræ notæ corresponsdeant) ac mediocris quoque omnium optimus censetur. Inter Occidentales autem, & qui ex Montibus Peruviae adferuntur, laudatur qui laminis contegitur nunc subalbidis, modò subcinereis, jam obscure virentibus, interdum flavescentis coloris, & qui crustas, seu laminas habet crassiores, & gypseas, festucæ fragmentum in meditullio continens: Is satis magnus est. Nonnulli quoque sunt parvi, subnigri coloris, quorum laminæ (quodammodo exesæ) dum franguntur, aureos fulgores, seu aureas scintillas emittunt; illi quoque præstantissimi: Falsi verò corticibus destituuntur, dentes inficiunt, & dum franguntur, frustra dura relinquunt, terræ, aut gypsi more. Optime cognoscitur teste Bontio legitimus Bezaar, si fricetur pauca calce, oriaturque loco frictio puniceus color, nec dehiscat lapis: vel si ponderatus projiciatur in aquam, & post tres horas extractus nec levior, nec gravior evaserit.

BITUMEN Judaicum cæteris antepositur. Eligitur purpureo colore, splendidum, ponderosum, ac validum odorem vibrans. Dum aquis innatat, molle; cum siccatum est, Pice sicca durius efficitur. Nigrum autem, & sordidum vitiosum est. Adulteratur Pice, quod color niger indicat, & Picis odor. Quod in Cuba invenitur tradit Monardes esse nigrum Bitumen. p. 9.

BOMBACIS SEMEN eligatur recens, quamdiu medulla virescit, sicut in pistaciis. & tum est calid. humid. odoris suavis, instar amygdal. dulc. aut nucleorum pini.

CALAMUS AROMATICUS officinarum hodiernus est verus Acorus veterum, estque radix. Calamus verò Dioscoridis, Theophrasti, Plinii, erant junci sive arundinis folia, in India & Arabia provenientis. Calamus verò Aromaticus hodiernus Indorum, est radix, sed nec galanga nec acorus; foliorum tamen ratione ad gladioli species

omnia referuntur. An verò ad nos importetur conditus, dubium est. Notandum ex Hofmanno, monente Galangam conditam pro acoro Indico vendi.

CAMPHORA, Caphur, & Cafur Arabibus dicta, in Burneo optima est. Est autem arbor (quam Garcias & Clusius se vidisse scribunt) magna instar Salicis, è cuius medutullio hæc lacryma extrahitur, quæ per se coagulatur. (Tradunt hodiè reduces ex India Orientali parari Camphoram ex radice arboris Cinnamomi in insula Zeilan) Lignum hujus arboris est album, & leve. Melior Camphora est candida, (Burneenses tamen probant impuriorem) perlucens, pura, friabilis, tenuis, & valde odorata: crassa verò, fusca, nigra, assulis ligni sui implicata improbatur. Pani calido imposita si madescat, sincera est; si are scat, spuria. Si interdum rubentibus aut nigricantibus maculis conspersa videatur, id ex fordidarum manuum contrectatione, aut ex madore fieri dicunt; sed facile id emendatur, si in panno lineo colligetur, in calidam aquam dimittatur, addito sapone, & Limonum succo, dein probè elota in umbrâ siccetur: sic candida redditur. Asservatur semine Lini, aut Milii, aut Psyllii, aut Pipere sepulta, ne aëri exposita evanescat.

CARANNA est resina tenax, pinguis, colore tacamahacæ similis, sed splendidior, densior, mollior, odore tacamahacæ, sed graviori: profluit ex vulnerata arbore in Indiæ Occidentalis Nova Hispania, estque alia purior, alia impurior. Monardes p. 7.

CARDAMOMUM est semen plantæ, arundinis Indicæ intus spongiosæ non concavæ similis, foliis teretibus magis, nec tam fastigiatis; quod recens est, album est purpureis maculis intermixtis. Siccatum verò puniceum fit. Bontius p. 29. Notas bonitatis recenset Hofmannus Med. officin p. 178. has, 1. non parum est acre gustanti. 2. habet quiddam amaritudinis. 3. Odoris multum habet in mastigando. 4. Colorem albicantem. 5. Resistentiam sub dentibus non exiguum.

CARNEOLUS Lapis, Sardius vel Sardinus Plinio dicitur, similitudine à Sardis sale conditis desumpta, quòd eorum colorem repræsentet, vel quòd loturæ carnis similis sit: quâ ratione Gemmarii illum Carneolum, vel Corneolum appellant. Laudatissimus circa Sardiniam reperitur, & qui purissimâ juxta, & nitidissimâ consistit substantiâ, colore carneo & translucido.

CARYOPHYLLUS AROMATICUS, est rudimentum fructus, five fructus immaturus, qui cum maturuit, anthophyllus dicitur, sed malè, cum potius sit maturus, & major dici debeat, continens semen sub cortice. Provenit in Moluccis insulis. Veteribus fuit ignotus. Recentiores Græci & Arabes cognoverunt, ut Paulus Ægineta, Averroës. Anthophylli etiam dicuntur mares: cæteri, fœminæ.

CASSIA FISTULA, Alexandrina laudatur, amplis filiquis, gravis, quæ concussa clausis intus granis non strepat, cortice levi, & ex nigro purpurascens, & quæ est recens.

CASSIA GRÆCORUM, ut ex Dioscoride, & Galeno colligere licet, Cinnamonum, five Canella Officinarum videtur, quâ pro Cassiâ commodè uti possumus. Præfertur rufescens, longa, gustu cum acrimoniâ grato, odore optimo, & suavissimo.

CASTOREUM, Castoris sunt testes. Eligi debent, qui ex uno ortu connexi sunt, liquore intus veluti cereo, odore gravi, & virus redolente, gustu acri, mordente, ac friabiles, naturalibus tunicis circumdati. Diligenter animadvertendum est, ne ab impostoribus factitii Castorei testes emantur: pauci namque habentur, qui adulterio careant; cujus manifestum est indicium nimia eorum magnitudo, cum legitimi parvi admodum sint.

CHALCITIS, metallica res est, in venis ærariis nata, estque nihil aliud quam minera vitrioli sicut Sory & Misy. Præfertur æri similis, friabilis, nec lapidosa, nec inveterata, incurvantibus oblongis venis splendentibusque, promptissimè liquefens. Usta melior est quàm non usta, & quæ urendo cineritia evaserit. Modus urendi in Dioscoride est lib. 5. cap. 75.

CHINA, radix est nodosa, herbæ sarmentosæ & spinosæ proximas arbores conscendentis, intus alba, interdum rubescens, foris rubra. Nascitur in Sinâ Orientalis Indiæ Provinciâ, maritimis locis, ut & in Hispaniâ novâ. Optima est recens, pondere præstans, solida, succulenta; non cariosa, aut sapore insipida.

COLOPHONIA, olim dicebatur & resina picea & pinea, & ipsa pix: eratque vel sicca vel liquida. illa erat vel naturalis vel artificialis: *fricta* erat cocta. *Nostri Colophonia* est fricta post destillationem larignæ relicta, male pix Græca vel Hispanica dicta, quia hæc è Cedro est.

COLOCYNTHIS alia est mas, alia foemina. Illa est lanuginosa, subaspera, dura, nigricans, & reprobatur. Hæc verò est lenis, rara, levissima, albissima, mollis & tenera; estque medulla fructus, qui colligitur autumnino maturus: immaturus improbatur.

CONTRAYERVA est radix Peruana, valde similis iridis radicibus, sed minor, odore folii ficulnei. Monard. p. 28.

COPAL est resina admodum candida, pellucida, magnis fragmentis, odorata, minus tamen animæ; inserviens suffitibus Indorum occidentalium in sacrificiis. Effluit guttatim ex vulnerata arbore. Monard. p. 1.

COSTUS præcellit solidus, optimè plenus, cortice cinereo, sive pallescente, intus candicans, interdum colore Buxi, odore admodum fragrans, irinum videlicet, sive violaceum spirans odorem, à teredinibus non erosus, gustu acuto, ac linguam vellicante. Omnes ferè optimi Costi notæ in Angelicæ radice reperiuntur. Hinc fit ut nonnulli putent eam pro vero Costo substitui posse. Antiquorum Costo caremus hodie: ejus loco habemus Helenium Comagenum, quo olim costus adulterabatur. Estque antiquus, dulcis: recens, amarus; unde vulgo duplicem statuimus, cum sit unus tantum, teste Bontio & Hofmanno: aliqui substituunt veterum Costo Arabico vero, Zedoariam.

CROCUS. Notæ Croci optimi sunt, 1. Sit recens & plenus sive pinguis. 2. Rubicundissimus cum aliquo exsplendescente albore. 3. Mordens leniter faciem & oculos delectans sua gratia. 4. Sit facilis fractu, crepetque imposita manu. Humidus adulteratus est. Servari debet in vasis plumbeis.

CURCUMÆ radix laudatur recens, intus crocea, foris Zingiberi persimilis; vehementi amaritudine & acrimoniâ recens dum est, caret, ob multam humiditatem: siccata verò acris est, sed non adeo ut Zingiber.

CYPERI, radices sunt, quæ vulgariter Officinis Cyperus vocantur. Quando rotundas habere non licet, necesse est longis uti. Optima habetur quæ gravis, densa, fractu contumax, plena & aspera est, & odoris cum quâdam acrimoniâ jucundi & nardini.

DICTAMNUM legitimum, ac probatissimum in Cretâ Insulâ tantum gignitur. Alia verè planta Dictamnium album, vocata Fraxinella, planè à Dictamno Cretensi diversa, quæ quamvis valde

efficax

efficax sit, Dictamno Cretensi substitui tamen non potest.

ELATERIUM, succus est è fructu solo Cucumeris asinini maturefcentis. Optimum est leve, non ponderosum, cum candore leniter humectum, gustu amarissimum, quodque lucernarum luminibus obiectum facile flagrat. Improbatur scabrum, turbidum, porracei aut cinerei coloris, & grave. Et quod ex radice, foliis vel seminibus exprimitur.

ELEMNI, Resina est Cedri, aut Oleæ Æthiopicæ. Eligatur ex citrino pallescens, perquam odora, pura, & à pulverum admixtione immunis. Adulteratur Resinâ; sed fraus odore fit manifesta. Colligi ex olea silvestri in Apulia probat Hofmannus p. 271. M. Off.

EPITHYMUM est cuscuta circa thymum crescens. Quæ tamen etiam circa origanum, hyssopum, saturejam probatur & Epithymo substitui potest. Hofm. M. Off.

EUPHORBIIUM succus est acerrimus, ex arbore Lybicâ ferulæ speciem habente, emanans. Eligendum est translucens, & acre. Adulteratur Sarcocollæ, & Glutinis mistione.

GALANGA minor, radix est nodulis scatens, intus & foris rufâ, per internodia contorta, odorata, saporis acerrimi & aromatici. Affertur alia quædam Galanga magna, crassâ, foris subruffâ, intus Zingiberis palliditate prædita, gustu acerrima, sine aromaticâ aliquâ gratiâ; hæc in nullâ confectione utendum est.

GALBANUM, succus ferulaceæ plantæ maxime laudatur multis granulis constans, Thuris effigiem præbens, pingue, minimè lignosum, & in quo non nihil seminis Ferulæ sit admixtum, gravi odore, sapore abominabili, atque in Ammoniâ, aut Thuris similitudinem cartilaginosum, id est, grumosum (alii tamen leg. flavum.)

GUMMI GOTTE est succus concretus, lutei coloris: si diluatur saliva, magis flavescit. Cujus sit plantæ, incertum est. Ejus in India Orientali magna & frequens est mercatura. Bontius c. 9. Method. med. prodit plantam ejus non absimilem esse Tithymalli speciei, quæ in Indiæ silvis provenit altissima, nisi quod tam altè non crescat, & colore sit flavo p. 150. Hofmannus verò putat esse miscellam Ricini cum Rhabarbari succo: Gummi ad Podagram dicitur Monard. p. 55.

HÆMATITES Lapis, optimus est qui facile frangitur, infest

est æqualis, colore sanguineo, qui nullas sordes admixtas, aut lineas intercurfantes habet. Estque teste Matthiolo nihil aliud, quam ferri materia.

HERMODACTYLUS, radix est Officinis nota. Probaturn candidus, corpulentus, plenus, gravis; non cariosus. In totum damnatur ab Hofmanno, cui substituit trochiscos alhandali.

HYPOCISTIS copiosè ad Cisti maris radices nascitur, quæ summis cespitibus diffunduntur, & cohærent, novo nempe vere, cum Cistus jam ad explicandos flores se parat: nam quando primum emergit, purpureo apparet colore, deinde paulatim assurgens, & sese explicans, multum pristini coloris remittit, & cytinus suos profert candicantes, turgidos, & lento succo plenos, qui etiam Hypocistis appellantur. Nascitur in pluribus Etruriæ asperis locis, Montibus potissimum Lucensibus, & Senensibus, Apennino quoque Monte, itemque in Hispaniâ, Lusitaniâ, & Galliâ Narbonensi. Estque Hypocistis hoc loco succus expressus primo vere excrescentia facta non tantum in cisto simpliciter sive mare dicto, sed & in cisto Ladanifero, qui & ipse hypocistis dicitur Matthiolo. Estque gummi potius quam resina, aquâ solubilis. p. 342.

JALAPPA, Radix est subnigra orbiculatim concisa, intus rufescens, veteribus incognita, ex Nova Hispania hoc seculo allata, resinosa, acu vulnerata ichorem emittens, quod optimæ signum; & carbonibus accensis imposita, flammam concipiens. Vid. Histor. Brasiliæ Georgii Marggravii p. m. Fratris mei in Angola Africæ demortui p. 41.

JUJUBÆ sunt baccæ oblongæ & rotundæ, Ziziphæ Plinio dictæ. Probantur recentes, amplæ, graves, carne intus multa succulentæ, laxæ, dulces, osse parco, in quo nucleus dulcis, foris sanguineus, intus albescens. Vix durant ultra sex menses, tum verò mucescunt, nigricant, flaccescunt. Hofm. p. 334.

LACCA, quam à formicis alatis elaborari prodit Bontius p. 14. Gummi quoddam est, quod ex Indiâ Mauritani petunt, eoque etiam in suis compositionibus utuntur, ut in Dialaccâ. Melior est quæ sincera est, lignique fragmentorum expers, & quamvis prædura, exsuccaque sit, præmansa tamen sputum efficit sanguineum, quod probitatis est indicium.

LADANUM, liquor est resinofus & pinguis ex Cisti, Ledon appellati,

pellati, foliis exsudans, qui in massas coactus Ladanum dicitur, estque oleo tantum solubilis aut ad ignem sine oleo, aut in mortario si diu levigetur. Optimum, minimeque adulteratum, odoratum esse debet, subviride, facile mollescens, pingue, resinofum, arenularum aliarumque sordium expers, quale in Cyprio gignitur.

LAPIS ARMENUS, est similis Lapidis Lazuli. Aut minera Lapid. Lazuli teste Matthiolo. Præfertur qui est maximè viridis, communicato colore cum cæruleo, lævis, perquam æquabilis, tactuque friabilis. Ejus loco Lapis Lazuli usurpari poterit. Hofmannus negat extare in officinis verum Lap. Armenum aut Lazuli, sed Lap. Ultramarinos esse, p. 683.

LAPIS LAZULI, apud Arabes is est, quem Cyaneum Græci nominant. Effoditur in Orientalibus aurifodinis. Præstat qui similis est sereno cœlo, maculas quasdam aureas stellarum modo radicantes habens, & aliorum lapillorum mixturæ expers. Duplex habetur: Orientalis, & qui ex Germaniâ affertur; Orientalis cognoscitur ex eo, quòd in igne colorem non amittat, sed illustrior reddatur; Germanicus verò hebetatur, & de colore remittit.

LAPIS PYRITES, vulgò Marcasita, præfertur qui ærei coloris est. Estque excrementum metallicum, modo argentum, modo æs, modo utrumque, modo plumbum, modo plura metalla continens, modo omnino est sterile.

LAPIS JUDÆICUS à natali solo nomen habet. Candidus est, formâ elegantissimâ, glandis magnitudine, & lineis inter se æqualibus, veluti torno factis distinguitur.

LAPIS NEPHRITICUS, à paucis annis ex Hispaniâ novâ delatus est, qui mirâ proprietate calculos atterit, & cum urinâ expellit. Laudatur variegatus ex viridi & lacteo permixtus.

LIGNUM GUAIACUM, quod Officinis Lignum Sanctum dicitur, optimum est grave, densum, interiori parte nigrâ, exteriori, & illam ambiente, subflavâ, cortice lævi firmiter hærente, ligni scobe, si manibus comprimatur, simul cohærente, (quod pinguedinis ejus est indicium) quod denique in decoctione multum odorem, saporem, atque colorem relinquit.

LIGNUM NEPHRITICUM ex novâ Hispaniâ mittitur; quod candidum est, crassum, enode, & exiguo spatio aquæ injectum, eam cæruleo colore tingit, qui sensim intenditur pro temporis diuturnitate:

nitate : cæruleum ideò dictum, quoniam adulteratur alio Ligno simili, quod aquam croceo colore inficit, ne quis fallatur. Monardes p. 48.

LIQUIDAMBRAE OLEUM five Balsamus, est liquor oleosus, odoris suavis, styracis liquidi loco usurpatus, ex arbore Ocosol procera Hispaniæ novæ collecta per incisionem corticis, & nonnunquam ex ramis comminutis & coctis, & pinguedine supernatante detracta, quale nostrum forte est. Est autem duplex Liquidambra, siccior, cum cortice ei immixto, & liquidior, vel seorsum collecta, vel expressione à sicciore separata. Monard. p. 12.

MACIS & MACER, est cortex nucem Moschatam immediatè retis instar cingens, qui externè ab alio cortice crasso involvitur, sicut apud nos juglans cortice viridi clauditur. Fuit veteribus Græcis ignotus, Avicennæ autem & Serapioni notus. *Macer* verò Græcorum erat cortex radicis arboris, quam scribit Acoſta provenire in Provincia Malabar, sed ad nos non importatur: confunduntur tamen hodie duæ hæ voces, & promiscuè sumuntur pro cortice nucis myristicæ.

MALABATHRUM, & simpliciter **FOLIUM**, est folium Indicum: Nardo Indico odore & sapore simillimum, sed Nardo efficacius. Laudatur recens, ex candido nigricans, fractu contumax, integrum, & odore vegeto nares feriens. In ejus locum Mauri invexerunt folium Lauro proximum, sed majus, & nervis tribus folium intercurfantibus distinctum, odore jucundo: quo officinæ h. t. carent. Nam earum Malabathrum est folium vel cinnamomi vel caryophyllorum. Ejus succedaneum est Spica tam Indica, quàm Celtica, vel Cassia Ligneæ vera.

MANNA, (quæ C. Hofmanno putatur esse succus arboris, & veteribus, excepto Actuário, ignota fuit,) est velut ros cœlestis, dulcis, & gratus, qui ex aëre sudoris instar exudans, sublucanis horis super frondes, & ramos arborum, herbarumque delabitur, & brevi condensatur, ac Gummi modo concreſcit. Præfertur Calabrina, præsertim quæ ex foliis arborum collecta est. Secundum locum obtinet Manna, quæ è ramis colligitur; illa est quæ maximè ad nos advehitur. Tertium verò, quæ grandinis modo in terram delabitur, & vilissima est. Adulteratur scammonio & saccharo, sed tum crepat sub dentibus.

MANNA THURIS, Dioscoridis, sunt minutissimæ Thuris micæ, concussione in vectura elisæ. Laudatur alba, pura, micarumque frequentia prædita. Sunt qui cribratâ Pini resinâ, ac polline, aut cortice Thuris contusi, adulterant; sed hæc igne deprehenditur: nam

adulterata non æqualiter incensa flagrat, sed fuliginosum, & impurum vaporem expuit, variumque odorem habet.

MARGARITÆ præferuntur candidissimæ, lucidissimæ, rotundissimæ, & lævissimæ. Sunt in officinis duplices, Orientales & Occidentales.

MARUM, herba est non dissimilis Majoranæ, cujus loco accipitur Dictamnus Creticus.

MASTIX, lentiscina resina est. Præfertur resplendescens, & candore Hetruriæ Ceræ similis, retorrída, crassa, odorata, friabilis, stridorem edens inter frangendum, sitque minimè acris. Viridis autem inferior est. Adulteratur Thuris, Resinæque Pineæ Nucis mixture. Copiosissima, & optima ex Chio Insulâ adfertur.

MECHOACANNA radix, dicta Rhabarbarum album Indicum & Brasilianis Jeticucu (vid. Histor. Brasil. p. 41.) deligenda est recens, intus albicans, exteriori parte nonnihil cinericia, crassa, compacta, multis circulis distincta, nullius mali saporis particeps, & sine acrimoniâ. Improbatur valde candida, nigra, & cariota.

MEU folia tenuia sunt, angusta, capillacea; furculi graciles cubitales, in quorum summitatibus prodeunt umbellæ cum flosculis candidis. Radices admodum tenues sunt & odoratæ, quarum in Officinis usus est.

MINIUM nostrum est Græcorum Sandyx, nempe plumbum per se calcinatum, & longa agitatione reverberatum. Minium verò Dioscoridis est nostra Cinnabaris.

MOSCHUS in umbilico cujusdam animalis, Capræ similis, gignitur. Præfertur subniger ex Indiâ allatus, gustu amarus, citæ penetrationis, inter masticandum expers arenularum, & qui magnâ odoris fragrantia redolet, ac è vomica maturâ eruitur. Præcox tetro & insuavi odore displicet; sed Venatores, immaturi folliculos excutientes, tantisper eum libero aëre suspendunt, dum abacto prorsus foetore, maturuerit: is enim coctione perfectâ, miram sibi conciliat odoris suavitatem; sed præcipuus habetur, qui suapte naturâ in animalis utriculo sibi maturitatem comparaverit.

MUMIA Arabum, est id quo condiebantur olim corpora Ægyptiorum, Syrorum, Judæorum, &c. non ipsæ carnes. Condiebantur verò vel Cedria, vel pissaphalto, vel simul Aloë, Myrrha, Croco: pauperes solo pissaphalto utebantur. Cl. Hofmann. p. 641. Med. Offic.

MYROBALANI Arabum quinque generibus distinguuntur, videlicet in Citrinas, Chebulas, Indas, Embilicas, & Bellericas. Citrinæ laudantur multum flavæ, in viride inclinantes, densæ, graves, gummosæ, cortice crasso nucleum parvum complectente. Chebulæ, quò majores, eò meliores, nigrae, in rubrum inclinantes, graves, quæ aquæ impositæ, statim merguntur, cortice crasso. Indæ optimæ sunt nigrae, substantiâ solidâ si frangantur, densæ, magnæ, graves, sine ossibus, rarò visuntur integræ. Embilicæ sunt magnæ, graves, densæ, carne multâ, ossibus exiguis. Bellericæ verò, densæ, magnæ, graves, & cortice crasso. Quæ his notis carent, aut vetustate exoletæ, aut aliud incommodum passæ sunt. Non purgantes myrobalanos describit Bontius pag. 31.

MYRRHA, Arabicæ arboris lacryma est. Laudatur quæ subviridis est, pinguis, splendens, resinosa, mordens, foris undique concolor; si frangatur, venas quasdam unguium modo candidas intus habens: talisque eligenda quæ recens sit, fragilis, levis, amara insuper & odorata, & in minoribus glebis. Inutilis est nigra, aut piceo colore, gravis, retorrída, & pinguedine carens.

NARDUM, Officinæ Nardi Spicam appellant, cujus duo sunt genera: unum Indicum, sive Gangeticum; alterum Celticum. Indicum, quod non est radix, sed tota planta, sicut & Celticum: perquam odoratum sit, recens, & leve; haudquaquam pulverulentum, Cyperum redolens, brevi spicâ, amaro sapore linguam siccante, quod diu in suâ odoris gratiâ permaneat. Celticum verò in Liguriæ Helvetiorumque Alpibus, in Styria, Pannoniaque nascitur: laudatur maximè recens, jucundi odoris, radice numerosâ cohærens, plenum, & non fragile. Dicitur Plinio Saliunca vocabulo Germanico quasi *seel jung*, quòd animam rejuvenescere faciat.

NUX MOSCHATA, hodie notissima, ante tempora Aëtii, id est, annum Christi 437. in Europa visa non fuit. Ergo nec est Chrysobalanus Galeni, nec myrobalanus, nec balanus, nec balanus myrepfica. vid. Hofm. p. 437. & 499.

OPIMUM, Arabibus & Indis affion & amphion, quibus ab omni tempore prius quam Græcis in usu fuit; succus est à capitibus Papaveris paululum incisus exstillans, & condensatus. Optimum habetur densum, grave, amarum, & soporiferum, flavum leoninæ pellis instar, odore gravi, viroso, coactum in massam veluti ex granis diversorum colorum,

quod facillimè aceto dissolvitur, non asperum, nec grumosum, quod colatum non statim uti Cera coëat, quod in Sole diffundatur, & lucernis admotum clarâ flammâ luceat, atque extinctum odoris vim conservet. Adulteratur Glaucio, aut Gummi, aut Lactucæ silvestris succo; sed id quod Glaucio fucatum est, in dilutione Croci colorem reddit: Lactucâ depravatam inodorum est, & asperius: Gummi vitiatum, infirmum est, & splendescit. Meconium ex tota planta contusa & expressa colligitur.

O P O P A N A X, succus est effluens ex incisa radice, aut caule Panacis, quod Dioscoridi Heracleum dicitur. Commendatur quàm amarissimus, internè albus, aut subfulvus, foris colore croceo, levis, pinguis, friabilis, tener, statim in aquâ eliquescent, & gravi odore, scil. levistici vel galbani. Niger improbatur, ac mollis, nec non Ammoniaco, aut Cerâ adulteratus; sed sinceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resolvatur, & lactescat. Modus purgandi videatur ap. Cord. p. 106.

P A L M U L Æ sunt fructus coloris phœnicei, id est, rubei. Dicuntur alias Dactyli & glandes palmeæ, & forte sunt chrysobalani Galeno dictæ. Dicuntur & simpliciter glandes, & quidem vel *fœmina*, suntque vel rubentes propriè Phœnicobalani dictæ, vel flavæ, & dicuntur Chrysobalani: Vel *Mares*, quæ pſenes vocantur. Eligantur flavæ, magnæ, molles, plenæ, carne subdura, candicante ad nucleum, sapore viroso. Malæ sunt graciles, flaccidæ, duræ, excarnes.

P I N E Æ N U C E S sunt nuclei exigui oblongi, teretes strobilorum, id est, fructuum pini sativæ. Eligantur plenæ, recentes, siccæ, non flavæ aut pallidæ, quæ jam rancidæ sunt. Servantur melius in integro fructu.

P I P E R est fructus Indicus racemosus plantæ fruticosæ circa arbores sese convolventis, si ad radices earum sata fuerit. Est officinis triplex album rotundum, quod præstantissimum, nigrum rotundum, & longum. Eligatur plenum, ponderosum, recens, non rugosum, quod est immaturum.

P I S T A C I A sunt fructus arboris ejusdem nominis, quæ olim terebinthus Indica dicebatur, sive nuces ejus. Afferuntur ex Syria. Nucleus recens est ex viridi pallidus, sapore dulcamaro, odore suavi, sed tenui; servatus aliquandiu fit rancidus.

P I X B U R G U N D I C A est gummi ex pinu & picea, estque ipsum

ipsum nostrum gummi Elemi teste Hofmanno p.271. Med. officin. Pix verò *Græca* vel *Hispanica* est ex cedro. Deceptores etiam colophonam picem *Græcam* vocant & *Hispanic*.

P I X L I Q U I D A (*pissæleon*) paratur destillatione per descensum, teste Matthiolo, ex pino, abiete larice, terebintho, cedro;proditque primò pix liquida, tum crassior, ultimò crassissima. Hoc oleum coctione dephlegmatur, & fit sicca magis pix & dicitur pix arida, palimpissa, pix navalis, quia picandis navibus inservit. *Zopissa* est pix quæ à navibus marinis abraditur.

R H A B A R B A R U M, in interiore Sinarum Regione duntaxat provenit; unde in Urbem Cantan (nobilissimum totius Provinciæ Emporium) exportatur, & inde navibus in Indiam advehitur. Optimum est, si odore nares feriat, compactam simul habeat substantiam, aureo sit colore, aureisque ac ruffis venulis abundè distinctum, gustu amarum, ponderosum pro raritate suâ, & quod madefactum croceo colore manum fricantis tingat.

R H A P O N T I C U M, ex Septentrionali plagâ advehitur. Optimum habetur quod teredines non habet, gustuque subacri cum remissâ astrictione lentescit: ejus radix nigra est, Costo nigro foris, Centaurio magno intus similis, sed minor, & magis ruffa, fungosa, & laxa, aliquantulum levis, sine odore, quæ mansa colorem reddit pallidum, ad Croceum inclinantem, fragilis, & amara.

R E S I N A simpliciter dicta in Officinis est vel strobilina (ex fructu) vel pinea (ex arbore) vel utraque mixta, vel simul abietis, vel omnes simul mixtæ.

R U B I N O R U M multa sunt genera, sed nobilior vocatur quod ejus nitor vivacior sit cæteris, & rubor sit splendens, & elegans: à rubore namque non sine ratione appellatus est Rubinus. Optimus in flumine Pegu reperitur, durus, & frigidissimus.

S A C C H A R U M est succus ex arundine sive canna saccharifera per molendinum sive certam machinam expressus, dulcissimus, sed qui ne unum quidem diem talis durare potest, quin acescat, & intra biduum in acetum acerrimum, quod nunquam in saccharum postea densari potest, degeneret: ideo statim coqui in ahenis necesse est despumando, & succum purum in aliud ahenum transfundendo, ut ibi cum pauxillo lixivii iterum purificatus, in tertio aheni per pannum colatus, quarto demum & quinto aheni post iteratam colaturam & transfusionem in diversa va-

sa, & coctionem validam inspissetur in formis infusus. Vid. hac de re Fratris p.m. mei in Historiæ Brasiliæ cap. 15. p. 84. diversæ sacchari species in officinis extantes, differunt sola præparatione, paranturque omnes ex saccharo modo descripto, vel nuda depuratione vel crySTALLIFICATIONE, vel aliqua additione alterius rei.

SAGAPENUM, quod Officialis Serapinum dicitur, cujus planta & olim & hodie ignoratur, ex Mediâ advehitur. Laudatur translucens, fulvo forinsecus colore, intus albido, & quid inter Laser & Galbanum redolens, gustu acri, substantiâ crassâ, & facilè in aquâ resolubili: quod his caret notis, adulteratum & spurium censetur.

SANDALUM: Ejus tria sunt genera. Rubrum, Album, Pallidum, quod Citrinum Officinis vocatur. Differunt inter se Sandalum rubrum, & Brasilium lignum, utrumque inodorum: nam Sandalum rubrum neque dulce est, neque inficit; quæ notæ in Brasilio manifestè deprehenduntur. Sandalum autem album & pallidum præfertur ideò quod haudquaquam est lignosum, sed totum fere cor; quoniam in corde tota odoris gratia consistit.

SANDARACHA, Lapis est in metallicis venis, plerumque cum Auripigmento nascens, ideò Serapioni Auripigmentum rubrum dicitur: rufa est, nonnihil ad luteum vergens; quæ cum uritur fumum emittit pallidum, Sulphurisque virus redolet; etsi non consumatur. Animadvertendum est, quòd Sandaracha non sit Vernix scriptoria, ut aliqui putant, siquidem nihil aliud hæc sit, quàm Gummi Juniperi, quod à Mauritanis Sandarax & vulgò Sandaracha Arabum dicitur.

SANGUIS DRACONIS est lachryma rubra per incisionem extracta ex arbore magna, quæ Draco dicitur ob fructum, qui Dracunculum repræsentat. Provenit in Regno Peruano. Monard. p. 54.

SAPPHYRUS, cœlesti colore conspicuus est. Optimus apud Medos reperitur, supremam sibi majestatem vindicans, qui serenissimi, vernique Cœli colorem efferens, cæruleus conspicitur.

SARCOCOLLA, lacryma est arboris in Perside nascentis, pollini Thuris similis, rufa quæ vetus, aut candida quæ recens est, emplastica, gustu amaro, citra morsum, friabilis & quæ in liquore facile dissolvitur. Adulteratur Gummi, sed gustu deprehenditur: adulterata enim amara non est.

SARSAPARILLA quasi Rubus viticula dicta; *Sarsa* enim rubus, *Parra* vitis dicitur. Planta est multis radicibus nitens, duos cubitos, aut

plius longis, colore cinereo dilutior, quæ interdum tam altè demittuntur, ut qui integras eruere volet, ei profundâ foissione opus sit. Ex Hispaniâ novâ, & Provinciâ Honduras transfertur. Deligenda est candida ad pallorem tendens, recens, non cariosa, sed medullosa, fructu contumax, quæque viminis instar facilè finditur, & ponderosa: nam quæ cariem sensit, & dum frangitur pulverulenta est, inutilis existimanda.

SASSAFRAS lignum, ex Florida novi Orbis Provinciâ in Hispaniam invehitur. Optimum est recens, acri sapore præditum, sed aromatico, & Fœniculum spirante, ad cinereum colorem tendens, atque suum corticem retinens: nam quod cortice caret, vile & invalidum censetur.

SCAMMONIUM, quod veteres parabant per incisionem folius radicis; hodie tamen ex radice & tota planta paratur. Mesuë laudat Antiochenum, s. Syriacum, subalbum, Gummi modo clarum, aut varium, quod fractum salivæ aut aquæ contactu lactescat, fractu facile, leve, odoris non tetri vel virosi. Dioscoridi probatur leve, nitidum, rarum, fungosum, venulis exilibus. Adulteratum succo tithymalli vel cataputiæ quoque aquæ contactu lactescit; sed adulterium vehementi acrimonia deprehendi, ait.

SCHOENANTHUM, id est, Flos Junci odorati, omnibus notum est. Eligendum rufum, intenso colore, recens, tenue, rubentibus fragmentis, quod manibus fricatum Rosæ odorem emittit, igneæ mordacitatis ad linguam. Eligatur floribus refertum, si fieri potest.

SEBESTEN, Σεβαστόν, quasi imperatoria pruna, sunt fructus parvis prunis similes. Probantur pleni, majores, pingues, carnosissimi, calyci adhærentes. Afferuntur ex Ægypto & Syria: facilè mucescunt: dicti sunt imperatoria, in honorem Cæsaris Augusti: vocantur etiam myxa.

SENA probatur recens, Alexandrina, viridis, probe reficcata, non maculosa, nec teredine exesa, nec stipitum admixtione fraudata. Ejus folliculi (quibus hodie tamen nemo utitur, sed foliis tantum) foliis præferuntur recenter siccati, colore è viridi obscuro, & Senæ odorem referentes; evanidi namque seminibus vacui, putidi, ac malè olentes, purgatoriâ vi destituuntur. Fuit ignota Græcis, ab Actuario primum descripta. Vox ejus est Persica.

SMARAGDVS, quo nihil viridius, tanti splendoris existit, ut oculos intuentium perstringat: Translucidus debet esse, nitens, & colore excellens, ejus bonitas cognoscitur, si in os sumptus, frigidus sentiat, & carbonibus injectus non ardeat, nec flammam emittat.

SOLDANELLA, s. brassica marina, est species convolvuli, per-
similis cochleariæ foliis, crescens in tumulis arenariis circa littus maris.

STYRAX CALAMITA, succus est arboris cujusdam Syriacæ, qui è Pamphiliâ advehitur intrâ calamos, ne quid suavis odoris amittat. Præfertur rufescens, crassa, resinosa, albicantibus grumis plena, odore jucundo atque perseverante dotata. Deterior nigra, furfurosa, situ obducta, & inodora.

SUCCINI tres præcipuæ sunt differentiæ, ex colorum varietate desumptæ: prima lutea est, gratâ perspicuitate transparens, auri colorem repræsentans: altera alba, imò candidissima, sed rara: tertia obscura, confusos & variè mixtos colores obtinens. Probatur illa quæ attritu calefacta, illicò paleas, aliasque res minutas ad se trahat, fulva ac translucens, & quæ accensa Bituminis odorem reddat.

TACAMAHACA ex Novâ Hispaniâ defertur. Est Gummi, seu Resinæ genus colore galbani, unguibus albis, odore & sapore gravi, collectum è vulneratâ arbore magnâ instar Populi, admodum odoratâ, cujus fructus est ruber, Pæoniæ seminis modo.

TAMARINDI, siliquæ sive fructus sunt elegantis, & aspectu pulchræ arboris, Castanæ arboris magnitudine. Probantur colore è nigro in rufum languescente, multis villis intertexti, recentes, lenti & viscidii, jucundâ tamen aciditate grati, nucleos intus continentes, fativorum Lupinorum magnitudine, quodammodò rotundos, sed planos, colore furvos, sed leves. Servantur, in fictile vitreatum coacti, loco frigido & sicco, & durant per triennium.

TEREBINTHINA vera & liquida, non fricta seu cocta, optima est clara, pellucida, acris, & odorata. Laudatur quæ ex Chio Insulâ defertur, Chia ob id nuncupata: quæ odore & gustu cæteris antecellit, & plus Terebinthi refert. Dicebatur olim simpliciter resina, quia præstantissima erat. Hac destituuntur officinæ, quibus sunt aliæ duæ species, *Veneta*, quæ est vel Laricea vel abiegna & valde pellucida est; & *vulgaris*; quæ obscurior, estque vel laricis impurior, vel antiqua.

TERRA LEMNIA, præstantissima habetur, quæ ex Insulâ Lemno defertur, in placentulas efformata, ac aliquo plerumque sigillo ob-

obsignata, & ideò sigillata vocatur. Rufo plerumque est colore, pinguis adeò, ut è sevo constare videatur, dum in ore contenta linguæ & labiis admoventur.

THURIS duo traduntur genera: unum dicitur Olibanum, seu Thus masculinum & verum, quod ex albo flavescit, limpidum, pellucidum, pingue, ac siccum est, Resinæ Cedriæ puritatem, Succinique nitorem æmulatur. Alterum foemininum, quod resinosum magis ac molle & citò ardens, quodque bonitate masculo cedit. Estque terebinthina abiegna sicca, incensum dicta.

TRAGACANTHA, lacryma est, quæ, è vulneratâ radice plantæ cujusdam spinosæ ejusdem nominis, manans, concrevit. Præstat pellucens, levis, gracilis, sincera, & subdulcis.

TURBITH præfertur intus subalbum, foris cinericium, fractu facile, ac recens, & cujus caulis pars radici proxima, gummosa est. Improbatur vetus aut cariosum, quia viscera conturbat. Cujus verò plantæ sit radix, ignoratur. Aliqui tripolii, alii esulæ pityusæ Græcorum esse radicem autumant.

TUTIA officinarum est lapis calaminaris sive Cadmia nativa lapidosa. A qua differt Cadmia factitia metallica, quæ in fornacibus ærariis concrevit in superiori loco: & *Pompholyx*, quæ ibidem non concrevit, sed fit bulla & est levis: Et *Spodium Græcorum*, quod in terram recidit & est grave. *Arabum Spodium* est vegetabile, nempe cinis foliorum alcannæ, cui hodie substituitur *Ebur ustum*, quod *Antispodium* dicitur. Arabes quoque & *pompolyga* & *spodium Græcorum*, quibus hodie caremus, uno nomine *Tutiam* appellant: pro quibus nos utimur tum Cadmia ærofa, tum lapide calaminari, præparatis. Bontius in India Tutiam ex terra glutinosa argillæ instar, abluendo & siccando in fornace, parari tradit.

ZIBETHUM in officinis est pinguedo quædam odoratissima, vehementer feriens nares. Hæc gignitur in exteriori parte, tanquam sudor quidam, testiculorum (Fallopianus vocat bursam in parte posteriori intra femora sive foeminæ sive masculi) animalis, quod vulgo *Catus Zibethi* dicitur, quodque ex Syria, & Ægypto advehitur: Talia animalia magno sumptu studiose aluntur carnibus aliisque laudabilis succi alimentis, Amstelodami alibique, ab hominibus ex professo hoc odoramentum quærentibus.

CAP. XXXIII.

De delectu à collectione & conservatione simplicium sumpto.

1. **P**artes animalium sumuntur ex animalibus sanis, mediæ ætatis, corpore benè habito, aut etiam pingui, idque mox post maturationem.
2. *Herbæ nostrates*, quæ in montibus crescunt, deligendæ sunt in montibus altissimis Soli & vento expositis provenientes.
3. *Herbæ* quæ nascuntur in collibus, colligi debent ex iisdem apertis & apertis.
4. *Herbæ loca plana amantes* decerpendæ sunt ex iisdem siccioribus, & à lacubus & fluminibus remotis, nisi sint ipsæ *plantæ aquaticæ*.
5. Sunt verò *herbæ omnes colligendæ* jam florentes, nempe earum comæ, unà cum foliis & floribus, nec pluvia, nec rore madentes, nec Sole nimio marcidæ: siccari debent in umbra, loco ad meridiem spectante, non humido, sed pulveris fumique experte.
6. *Flores* colliguntur plerunque aperti, antequam marcescant, in locis ubi ipsæ plantæ maximè celebrantur; exceptis floribus rosarum, qui ante apertionem pro Conserva conficienda velluntur.
7. *Semina* colliguntur matura, antequam decidant, plena, non rugosa. Reponuntur in loco sicco, non calido.
8. *Fructus* decerpantur jam maturi, loco ubi præstantissimi proveniunt: iique pleniores, non marcidi, siccanturque in furno, aut Sole: exceptis mespilis & sorbis, qui immaturi expetuntur.
9. *Radices* colliguntur fructu jam deperdito, labi incipientibus jam foliis, cœlo sereno: siccantur vel integræ, si sint parvæ: vel in taleolas sectæ, vel à matrice liberatæ, servato solo cortice, trajectæque filo suspenduntur & siccantur.
10. *Cortices* colliguntur ex arboribus in vigore constitutis, vel manu, vel ferro, vel cultello, prout sunt tenues, crassi, tenaces.

SECTIO

SECTIO SECUNDA

D E

PRÆPARATIONE

MATERIÆ MEDICÆ.

CAPUT I.

§. 1. **P**reparatio Pharmaceutica dicitur operatio, qua Medicamentis vel aliquid additur vel aufertur, vel qua immutantur: sic Agarico additur Vinum & Zingiber: Coriandrum præparatur cum Aceto: detrahuntur Cantharidibus pedes & alæ, Hordeo glumæ, Amygdalis pelliculæ, Radicibus partes lignosæ. Immutatur Opium dum Crocus & Castoreum additur, ut partes noxiæ pereant, Rhabarbarum torretur ut adstrictorium fiat, Lapis Lazuli uritur ut Confectioni Alkermes inservire possit.

§. 2. Ejus finis est reddere Medicamentum aut *gratius* aut *validius* aut *salubrius*, aut ut melius *misceri* possit, fitque vel noxiam facultatem quæ adest tollendo, aut *bonam* quæ deest adducendo, aut præsentem bonam augendo.

§. 3. Differentiæ Præparationum autem sunt complures, præcipuæ tamen sunt sequentes, 1. Lotio, 2. Repurgatio, 3. Infusio, 4. Nutritio, 5. Maceratio, 6. Tritura, 7. Coctio, 8. Assatio, 9. Frictio, 10. Ustio, 11. Extinctio, 12. Calefactio, 13. Insolatio, 14. Refrigeratio, 15. Putrefactio, 16. Fermentatio, 17. Dissolutio, 18. Liquatio, 19. Mollitio, 20. Duratio, 21. Siccatio, 22. Expressio, 24. Cribratio, 25. Colatio & Filtratio, 26. Despumatio, 27. Clarificatio, 28. Aromatisatio, 29. Coloratio, 30. Conditura.

CAP. II.

De Lotione in Specie.

§. 1. **L**otio est præparatio Pharmaceutica, qua Medicamenta lavantur.

§. 2. Estque duplex, 1. *superficiaria*. 2. *intima*: illa tantum fordes externas in radicibus, herbis, aliisque simplicibus aufert: hæc penetrat ad interiora quoque totamque rem pervadit.

§. 3. In *Lotione* sunt quatuor considerata: 1. *res abluenda*. 2. *liquor*, in quo fit lotio. 3. *tempus*. 4. *utilitas*.

§. 4. *Res abluenda* est quadruplex: 1. *solida*, 2. *liquida*, 3. *liquabilis*, 4. *solubilis*.

§. 5. *Res solida* hoc modo lavantur: ¶ *Rem solidam*, contunde minutissime, cribra & liquorem convenientem affunde: si fieri non possit, uratur prius, postea teratur, ut *cornua*, & *ossa animalium*.

Res solida, quæ lavantur, sunt E. G. *Tutia*, *Cadmia*, *Cerussa*, *Plumbum*, *Chalybs*, *Testæ*, *Ossa*, *Lapides*, *Succi concreti*, *Lachrymæ siccæ*, *Metalla*, *Adipes*, *Medullæ*, *Jecora* & *Intestina animalium*, *Calx viva*, &c.

§. 6. *Res liquida* lavantur sequenti modo: ¶ *Rem* pro lubitu, affunde debitum liquorem, agitato bene invicem, postea repone ut fiat iterum separatio: sic lavatur *Oleum commune*, *Terebinthina* & alia.

§. 7. *Res liquabiles* sic lavantur: ¶ *Rem liquabilem*, inde integram aut distractam vasi, liquefac ad ignem, liquefactam mitte in vas liquore convenienti repletum, & diligenter baculo ligneo move, sic lavatur *Cera*, *Refina*, *Pix*, *Butyrum*.

§. 8. *Res solubiles* sic lavantur: ¶ *Rem* & affunde liquorem requiring, & decanta post tempus, & 6. aut septies repete, sic lavatur *Calx viva*, *Bolus Armena*, *Lithargyrium*.

§. 9. *Liquor* in quo fit lotio aut est *Vinum*, aut *Aqua Pura*, *Pluvialis*, *Fontana*, *Marina*, *Lac*, *Acetum*, *Succi Plantarum*, *Aq. Destillatæ*, *Decocta simplicium*, *Aq. soluti Tragacanthi*, *Aquæ Minerales*, &c.

§. 10. *Tempus lotionis* omnibus non idem convenit: quædam enim *semel* tantum affuso liquore lavantur, tum reponuntur donec fiat separatio, tum liquor effunditur & peracta est operatio: quibusdam *sæpius* repetitis vicibus affunditur liquor novus, reponitur per horam unam, 2., aut tres, aut per noctem unam, tum effunditur liquor & res siccatur.

§. 11. *Utilitas lotionis* multiplex est, interdum *auget* facultatem Medicamenti, interdum *minuit*, aliis *acrimoniam* detrahit, aliis *calorem*, aliis *malignitatem*. Sic lotio *auget vires Aloës* cum fit *Aq. cordialib.* *minuit* cum fit *sæpius Aq. Cichor.* *detrahit acrimoniam Calc.*
Viv.

Viv. & Cadm. *calorem* Urtic. aufert Mucilago Tragacanth. *malignitatem* tollit Lapid. Armen. & Lazul.

Olei Lotio.

℞. Ol. Commun. q. s. Aq. ferventis duplum, inde lagenæ vitreæ fatis capaci, concutianturque simul diutissimè, donec totus liquor spumescat candidusque fiat, repone paululum ad radios solares; tum per separatorium vitreum ab aq. separa oleum & serva. Sic lavatur quoque terebinthina.

Lumbricorum Præparatio.

℞. Lumbricos terrestres majores q. s. Laventur vino albo generoso, donec omnem impuritatem deposuerint, sicca & serva usui.

Lapidis Lazuli Præparatio.

℞. Lapid. Lazul. q. s. ure in crucibulo, dein tere, & toties aqua communi primum, deinde aliqua Cardiaca, ut Melissæ, rosar. aliave ablue, donec aqua limpida post lotionem remaneat.

Lotio Calcis.

℞. Calcis vivæ q. s. tere & in vase figulino copiosa aq. dulci commisce, agita crebrò, cumque in fundo resederit calx, decanta aquam, novamque affunde: repete hoc decies. Tandem rosaceam affunde, & Calcem siccata serva.

C A P. III.

De Repurgatione.

§. 1. **R**epurgatio est separatio partium utilium ab inutilibus, ut illæ servantur, hæ abjiciantur.

§. 2. Fitque vel *Fractione* vel *Sectione*, *Rasione*, *Trituratione*, *Fusione* aut alia *Detractione*, *Decorticatione*.

§. 3. *Fractione*, ut Nucum & Amygdalarum à triplici suo involucro, Hordei in molendino seu pistillo.

§. 4. *Sectione*, ut Cinnamomi à suo ligno, adipum à suis membranis.

§. 5. *Rasione*, ut radicum à suo cortice externo.

§. 6. *Trituratione*, ut Seminum frigidorum à suis squamis & involucribus.

§. 7. *Fusione*, ut metallorum.

§. 8. *Decorticatione*, sic scalpello decorticatur semen Carthami satis cum molestia.

§. 9. Alia *detractione*, ut dum ex Zingibere colligitur Radix, ex Santalis Ligna, ex Herbis Capillaribus Folia, ex Rosis Flores, ex Pipere Semen, ex Passulis abjiciuntur Acini, ex Dactylis Nuclei, ex Rosis Lanugo, ex Colocynthide Semen, ex Fructibus Cutis: ex quibusdam nihil detrahitur, sed iis insunt omnia utilia, ut in Citro.

C A P. IV.

De infusione.

§. 1. **I**nfusio est operatio, qua Medicamentum *concisum* aut *contusum* aut *contritum* aut etiam integrum, (ut flor. violar. rosar.) in aliquo liquore infunditur.

§. 2. In ea sunt notanda quatuor. 1. *Res infundenda*. 2. *liquor*. 3. *tempus*. 4. *utilitas sive finis*.

§. 3. *Res infundendæ* sunt plerumque radices, herbæ, fructus, flores, gummata, aromata & maxime medicamenta purgantia.

§. 4. *Liquor* est vel Lac, vel Vinum Album, vel Acetum, vel Aqua

Aqua Tragacanthi, vel Aq. simplex, Aq. decocti alicujus, Aqua stillatitia, succus ex plantis extractus, &c.

§. 5. Sic in lacte *infunditur* Turpethum & deinde exsiccat: in Aceto *infunduntur* quinque Radices aperientes: in Aq. Tragacanthi, Semen Urticæ: Purgantia *infunduntur* in vino, aut Aq. simplici, aut Decocti alicujus, aut succo expresso; in Aceto vel Vino *infunduntur* Gummata, Ammoniacum, Galbanum: in Aq. simplici calente Flores Rosarum, Violarum, Nymphææ, Papaveris, Rheados, &c.

§. 6. *Tempus infusionis* est nunc hora una aut altera, nunc dies unus aut alter, interdum in septimanas extenditur.

§. 7. *Ufus* infusorum triplex est; 1. ut Medicamentorum qualitas in liquorem deponatur, 2. ut maligna vis Medicamentorum corrigatur, 3. ut bona qualitas melior reddatur.

Præparatio Seminis Coriandri, Cumini, &c.

℞. Sem. Coriandri vel Cumini q. s. Macera horis 24. in aceto acri, sicca deinde & repone. NB. præstat uti seminibus non præparatis.

Esulæ præparatio.

℞. Corticum radic. Esulæ q. s. macera in aceto acri 24. horar. spatio, dein sicca & repone. Ita præparatur Elleborus niger, aliaque hujus generis.

C A P. V.

De Humectatione.

§. 1. **H**umectatio dicitur operatio, qua Medicamentum humidum tantum redditur, sive in liquorem immergitur & irrigatur tantum.

§. 2. In Humectatione consideranda sunt quatuor: 1. Res humectanda. 2. liquor. 3. tempus. 4. finis.

§. 3. Res humectandæ sunt plerumque Medicamenta exotica & aromata,

aromata, ut Caryophylli, Ambra, Moscus, Cassia, Theriaca, Amygdal. Nuclei Pinei, Noces virides, Camphora, Colocynthis, Euphorbium.

§. 4. *Liquores*, quibus immerguntur, sunt Acetum, Lac, Aqua, Ol. Amygd. dulcium, aliusque humor idoneus.

§. 5. *Tempus* est id momentum, quo res intingitur aut conspergitur.

§. 6. *Finis* est, 1. refarcire nativam humiditatem, 2. impedire effluxum subtiliorum partium, 3. facere ad excoriandos & excorticandos fructus, 4. facere ad retundendam acrimoniam & amaritudinem, 5. facere ut res citius comminui possint. Sic Euphorbium, Colocynthis, Camphora, antequam terantur, humectantur Ol. Amygd. dulcium; Sic Moschus, Ambra, Caryophylli, humectantur Aqua aliqua cordiali aut Vino, sic Amygdalæ excorticandæ Aqua tepida, Nuclei Pinei Aq. dulci, sæpius macerantur, ut amaro-rem deponant.

C A P. VI.

De Nutritione.

§. 1. **N***utritio* est irrigatio successiva, qua medicamentum paulatim ac per vices irrigatur atque iterum siccatur ad Solem vel ignem, idque etiam tertia, 4^a. 5^a. aut 6^a. vice.

§. 2. *Res nutriendæ* sunt medicamenta simplicia.

§. 3. *Liquor* est Lac, Acetum, Oleum, Decoctum Aromaticum, Succi Herbarum, aliique.

§. 4. *Utilitas* ejus est, addere Medicamentis robur, aut temperare eorum calorem, aut facere ad consistentiam eorum.

§. 5. Sic *nutritur* Sarcocolla lacte muliebri aut asinino: sic Radices *nutriuntur* Vino aut Aceto, Myrobalani lacte, Aloë nutritur succo endiviæ, rosar. aut violar. sic unguentum de lithargyrio nutritur Oleo & Aceto.

Nutritio Aloës.

¶ Aloës foccotrinæ lucid. & tritæ q. s. succi rosar. pallidar. q. s. dissol-

dissolve aloëm in succo, & dein exicca: tere rursus & novo succo dilue, agita ut dissolvatur, iterum sicca; hoc aliquoties repete, & habebis aloëm nutritam, quæ & Rosata dicitur.

Præparatio Chalybis.

- §. 1. Limaturæ chalybis q.s. irrorata aceto vini acerrimo, sicca in sole: hoc toties repete, donec super porphyritem affuso paulillo Aq. Cinnamoni. possit teri in pulverem impalpabilem, quod duodecima ferè irroratione fit.

C A P. V I I.

De Maceratione.

- §. 1. **M**aceratio est infusio Medicamentorum, sed ad longum tempus, quo differt ab infusione proprie sic dicta.
- §. 2. Res maceranda sunt Medicamenta simplicia.
- §. 3. Liqueur est Oleum, Aqua, Acetum, Serum Lactis Caprini, Succique alii convenientes.
- §. 4. Tempus est sæpe trium quatuorve mensium, aliquot septimanarum, dierum, vel donec mollescant.
- §. 5. Usus habet eundem cum infuso & humectatione. sic Flores Populi & semen Abietis macerantur oleo per quatuor & plures menses, ut postea Oleum exprimatur. Zingiber, Radices duræ, Amygdalæ virides, Fructusque duri ante condituram macerantur in aqua per diem unum & alterum, donec mollescant, ut & capita Papaveris pro Syrupode Papavere simplici macerantur, donec vires suas in aquam deponant, sic Lignum Guajaci per 24. horas maceratur.

C A P. V I I I.

De Tritura.

- §. 1. **T**ritura est operatio, qua Medicamentum redigitur in pulverem nunc crassum nunc tenuem.

§. 2. In *tritura* consideranda sunt sex, 1. *resterenda*. 2. *instrumenta* terendorum. 3. *modus*. 4. *addenda* terendis. 5. *finis* seu usus. 6. *species* triturae.

§. 3. *Res terenda* sunt partim corpora solida, dura, ut mineralia, lapides, terræ; partim vegetabilia ut radices, herbæ, flores, fructus, femina, farinæ, gummata, partes animalium, cornua, ossa, ungues.

§. 4. *Instrumenta*, quibus perficitur *tritura*, sunt diversa, nempe mortaria lapidea, marmorea, ferrea, ænea, plumbea, vitrea, lignea, ut buxea, guajacina cum pistillis ejusdem materiæ, porphyrites seu lapis marmoreus, quo lævigantur gemmæ, molæ versatiles quibus semina potissimum in pollinem rediguntur. quædam manibus cito atteruntur ut Amylum, Agaricus, & Terrarum species.

§. 5. *Modus terendorum* est quo quædam parum, quædam multum, quædam mediocriter, quædam minutissime teruntur: *parum* teruntur 1. quæ debent coqui. 2. quæ rara & dissipabilia sunt, ut Flores: 3. *multum* teruntur quæ habent substantiam duram, crassam, solidam: 4. *mediocriter*, quæ habent substantiam mediocrem, ut Aromata; 5. *minutissime*, quæ partes remotissimas petere debent.

§. 6. *Addenda* terendis sunt. quæ faciunt ut aliquid facilius in pulverem posset redigi, suntque Oleum, Vinum, Aqua, Tostio, &c.

§. 7. *Sic* Colocynthidis pomum & Camphora additis Oleis *teruntur*, partes Animalium *torrentur* & mox *pulverisantur*, Sericum *crudum*, Lana, Pili Animalium prius minutissime *secantur*, deinde fortiter *teruntur*. Semina Oleosa prius minutim cultris *conciduntur*, postquam fuerint decorticata: multa Gummata, Lachrymæ, Succis, minutim prius *inciduntur*, deinde cum siccioribus aliis *teruntur*, Tragacanthum, Mastiche, Gummi Arabicum, Thus, Sarcocolla, *teruntur* pistillum velut friando per fundum ad latera ducendo: aut in quibusdam affusis aliquot guttis Aquæ.

§. 8. *Inter terendum* mortarium corio aut charta est operiendum, ne vel vis subtilior pereat, ut in Aromatis & Gemmis, aut pulvis nares feriat, ut in Euphorbio & Helleboro.

§. 9. *Usus triturae* est triplex, 1. ut medicamenta exacte misceri possint, 2. ut virtus eorum excitetur, 3. ut malignitas eorum emendetur.

§. 10. *Species triturae* sunt 1. *confricatio*. 2. *sectio*. 3. *fractio*. 4. *siffo*. 5. *rasio*. 6. *limatio*.

§. 11. *Con-*

§. 11. *Confricatio* est cum res facile pulverabiles digitorum confricatu cito lævigantur, ut Amylum, Cerussa, differtque ab *attritione* secundum minus tantum.

§. 12. *Sectio* est cum quid cultro, ferra, securi, scalpro sutorio in partes dividitur: sic *secantur* radices, ligna, ossa, ungulae, cornua; & imprimis semina oleosa, ut sunt frigida, scalpro sutorio *conciduntur*; Caules & Folia forficibus *secantur*.

§. 13. *Fractio* competit Herbis tenellis, qua illarum partes separantur.

§. 14. *Fissio* fit cultello in Radicibus: interdum ascia, cuneo, malleo, si corpora sint dura.

§. 15. *Rasio* fit scalpro rasorio aut tyrocnestide seu radula, & competit Lignis, Cornibus, Radicibus.

§. 16. *Limatio* est operatio, qua metalla aliaque corpora dura, ut dentes, ossa calvariae humanae, lignaque lima deraduntur.

Præparatio Albi Græci.

✱ Stercoris canis ossibus per aliquot dies nutriti q. s. Lævigetur in marmore cum bursæ pastoris aq. s. q. formentur Trochisci.

Præparatio corallior., margaritar., oculor. cancri, &c.

✱ Margaritarum selectar. splendorumque q. s. Tere in mortario pistillo porphyritico vel chalybeo, additis aq. rosac. guttulis nonnullis tamdiu, donec in tenuissimum pulverem redactæ fuerint, & dentibus subjectæ nullum stridorem edant, sicca & redige in trochiscos.

C A P. I X.

De Coctione.

§. 1. **C**octionis species sunt tres, *Elixatio*, *Affatio*, *Frixio*.

§. 2. *Elixatio* est coctio in humido. In ea consideranda sunt quinque.

§. 3. 1. *Res coquenda*. 2. *liquor*. 3. *tempus*. 4. *ordo*. 5. *usus*.

§. 4. *Materia* coquenda est Medicamentum simplex, ut *Radices*, *Ligna*, *Cortices*, *Fructus*, *Flores*, *Semina*, *Herbae*.

§. 5. *Liquor* est nunc *Aqua* simplex, vel medicamentosa, vel *Hydromel*, *Lac*, *Serum*, *Vinum*, *Acetum*, *Succi Plantarum*, *Aquæ Salsæ*, *Sulphuræ*, &c.

§. 6. *Tempus* est vel longum vel breve, prout materia est substantiâ compacta aut rara. *Leviter coquuntur* quæ facile resolvuntur, quia virtus in superficie est, vel quia rara sunt textura ut semina quædam, aromata multa, flores vero omnes. *Valide coquuntur* quæ habent substantiam crassam aut densam, ubi virtus est in profundo, aut quorum virtus est valida, ut sunt radices, ligna, gummata.

Mediocriter coquuntur quæ sunt media in substantia & viribus, ut *Santala omnia*, *Jujubæ*, *Passulæ*, *Tamarindi*, *Fructus* & *Semina* multa.

§. 7. *Ordo coctionis* hic est, 1. *Ligna* induntur & coquuntur, 2. *Radices*, 3. *Semina*, 4. *Cortices lignorum*, 5. *Fructus*, 6. *Flores*.

§. 8. *Usus* est, 1. retundere acrimoniam & violentiam, 2. miscere diversas facultates Medicamentorum, 3. auferre flatum eorum, 4. resolvere excrementa Medicamentorum.

§. 9. Sic coquuntur, 1. *Scammonium* in *Malo Cydoneo* vel *Succo Rosarum*, 2. *Helleborus Albus*, 3. *Semina*, *Polypodium*, *Carthamus*, *Ebulus*, *Colocynthis*.

Præparatio Laccæ.

*. *Laccæ immundæ* (pura enim per se usurpari potest) parum fractæ q. s. Decoque in aqua, cui *Radic. Aristoloch.* long.

long. Schoenanthi an. five partes æquales sunt incoctæ, donec purior pars supernatet sordesque in fundo resederint. Purior illa pars auferatur, & ad Solem aut in Vaporario exiccetur, usuique servetur.

C A P. X.

De Assatione.

§. 1. **A**ssatio est coctio medicamentorum in proprio Succo.

§. 2. In ea duo sunt consideranda, 1. *instrumenta*, 2. *usus*.

§. 3. Ratione *instrumentorum* quædam in veru assantur, ut Carnes: quædam in furno, catino figulino contenta, ut eadem carnes: quædam imposita cratibus, quædam sub cineribus; quædam in olla pertusa, quædam super tegula ignita.

§. 4. *Usus* est, 1. ut deponant inutilem qualitatem, 2. ut fiant mitiora, 3. ut facilius pulverisentur, 4. ut excrementitia humiditas absumatur.

§. 5. Sic assatur Rhabarbarum ut fiat adstrictorium, Scylla ut illius vehementia obtuudatur, Carnes ut excrementitia humiditas auferatur, Cerebella Passerum ut pulverisari possint.

Opii correctio.

✶. **Opii** Thebaici optim. q. s. sectum in lamellas repone super batillo ferreo mundo, quem impone carbonibus moderatè accensis, ut opium fumigare incipiat, verte lamellas spatula ne comburantur, sed ut refrigeratæ digitis in pulverem redigi queant; quod postea aceti spiritu extrahe.

Scammonii præparato.

✶. **Scammon.** crud. pulverisat. q. s. inde malo Cydonio excavato: quod pasta obductum in furno vel clibano assetur, & postea

postea exemptum scammonium serva usui: Vocatur
tum Dacridium & passim Diagridium. NB. præstat
scammonium fumigare super accenso sulphure.

C A P. X I.

De frixione.

§. 1. **F**rixio est coctio in liquore adventitio & peculiari ratione
electo.

§. 2. *Liquor* in quo fit coctio est oleum, butyrum, vinum, acetum, omphacium, ol. amygd. dulcium, &c.

§. 3. *Finis* est, 1. ut aliquid fiat suavius, 2. ut deponat flatus, 3. ut qualitas noxia obtundatur.

§. 4. Sic fabæ & ciceres friguntur ut suaviores fiant, & ut flatus deponant: coriandrum cum aceto frigitur, ut qualitas cerebro noxia obtundatur, semen viticis ut magis discutiat, myrobalani in oleo amygdalarum dulcium friguntur, ut magis leniant.

C A P. X I I.

De Ustione.

§. 1. **I**n ustione sunt consideranda quatuor. 1. *Res urenda.* 2. *instrumenta.* 3. *finis.* 4. *modus & terminus.*

§. 2. *Res urenda* sunt corpora mineralia aut alia solida aut dura, ut cornua, ungulæ, sericum.

§. 3. *Instrumentorum* ratione ustio nunc fit in clibano, nunc fit in patina, olla fictili cruda, olla ænea, in fornace aurifabrorum, figulorum, reverberii.

§. 4. *Usus* est, 1. ut acria mitescant, 2. ut mitia acria fiant, 3. ut possint pulverisari, 4. ut mutant colorem.

§. 5. *Modus* omnibus certus est: sic Lepus in clibano uritur donec pulverisari possit; Viperae uruntur in olla nova; sic uruntur Cornua, Ossa, Pili, Pennæ; Ungues, in fictili novo, in furno, vel igne circumcirca admoto. Tartarus chartæ madidæ inclusus uritur donec albescat; Ovorum putamina, Ostreorum, Limacum testæ, Cornua, Ossa,
Dentes

Dentes Animalium uruntur donec albescant. Styrax, Thus, Pix, Terebinthina uruntur ut fuligo colligatur. Alumen uritur in olla ignita, donec bullæ desinant. Vitriolum donec flavescat, albescat aut rubrum fiat. Lapides ter quaterve igniuntur tum extinguuntur in liquore certo.

Cornu Cervi, Eboris, aliorumque ossium præparatio.

- ℞. Ossa quæcunque vis in frusta secta combure in crucibulo vel nudo igne, donec penitus albescant: subtilissimè trita lava aliquoties aq. Rosacea: tandem super marmore læviga & forma in trochiscos.

Plumbi Ustio.

- ℞. Laminarum plumbi tenuissimarum q. s. sulphuris comm. q. s. fiat in fictili novo S. S. S. succendito ignem: flagrans plumbum spatula ferrea versato, donec in cineres redigatur.

Æris Ustio.

- ℞. Æris laminas q. s. fiat in fictili firmo cum pulvere sulphuris S. S. S. repone intra carbones accensos, donec sulphur consumptum fuerit & reperietur æs in carbonem redactum, quem in mortario in pulverem redige & aq. calida edulcora.

Vitrioli Calcinatio.

- ℞. Vitrioli viridis optimi q. s. inde vasi vitreo, quod repone super ignem moderatum ut exiccetur in lapidem album, semper agitando, ne adhærescat vasi. Postea igne aucto per horæ quadrantem uratur ad rubedinem.

C A P. XIII.

De extinctiōe.

§. 1. **E**xtinguētiō est rei ignitæ in aliquem liquorem immissio.

§. 2. Res quæ extinguuntur, sunt metalla, lapides, gemmæ.

§. 3. Liquor est acetum, vinum, aqua simplex, stillatitia, succus alius.

§. 4. Usus est 1. ut materia ignita deponat vires in liquorem, 2. ut liquor imprimat vires suas materiæ ignitæ.

§. 5. Sic Aurum sæpius ignitum extinguitur Aqua communi pro Dysentericis & Elephantiacis. Sic Ferrum ignitum extinguitur. Cadmia Vino aut Aceto extinguitur, ut magis adstringat vel acuat. Ferrum Oleo extinguitur, ut durius fiat. Pumex ignitus Aceto extinguitur.

Præparatio Lapidis Calaminaris.

℞. Lapid. Calaminar. q. s. ter candefactus ter aqua plantaginis & Rosar. extinguatur. Tandem super marmore lævigetur, & cum iisdem aquis in pastillos redigatur.

Tutiæ præparatio.

℞. Tutiæ officinar. seu cadmiæ Græcorum q. s. ter in crucibulo calefacta, ter Aqua rosarum extinguitur: dein super marmore in pollinem subtilissimum læviga & cum aq. Rosar. in pastillos redige.

C A P. XIV.

De calefactione & insolatione.

§. 1. **C**alefactio est operatio qua medicamenta redduntur calida.

§. 2. Fitque igne vel communi vel solis vel rerum putridarum.

§. 3. *Ufus* ejus est, 1. ut medicamenta commodius solvantur & misceantur, 2. ut possint filtrari, 3. ut possint adinoveri corpori vel extra vel intus.

§. 4. *Sic* clysteres calidiores injiciuntur in Morbo Colico, Vomituris aqua tepida datur.

§. 5. *Insolatio* est detentio rei ad solem circa dies caniculares.

§. 6. *Sic* Hydromel insolatur circa dies caniculares, dies 40. ut fiat magis vinosum. Conservæ recentes ut earum partes fermententur & nimia humiditas dissipetur. Sic Scyllæ succus insolatione elicitur. Olea per infusionem parata insolantur vel breviter vel diu. Aceta ex floribus quoque insolantur.

C A P. X V.

De fumigatione.

§. 1. **F**umigatio est operatio qua res per funum pulverisabiles aut aliter modificatæ evadunt.

§. 2. *Res fumiganda* imprimis sunt C. C. quod hinc philosophicè calcinatum & absque igne dicitur: Scammonium, quod sulphuratum dicitur, aliæque res duræ, ut & metalla.

§. 3. *Fumus* hic adhibetur vel spiritus vini, vel herbarum destillandarum, vel Sulphuris accensi, vel aliorum liquorum.

§. 4. *Tempus* est nunc breve nunc, longum, prout res est dura aut mollis.

§. 5. *Ufus* est 1. ut res possint pulverisari, 2. ut deponant noxiam qualitatem, 3. ut aliam consistentiam acquirant.

C. C. Philosophicè Præparatum.

§. C. C. frustra tanta ut possint imponi Capitello Stanneo Vesicæ ex qua destillantur aq. Herbarum aromaticarum, aut quantæ possunt suspendi de filo ex cucurbitæ Capitello, ita ut liquorem non attingant: institue destillationem, sic aliquot dierum spatio per vapores adscendentes C. C. molle evadet ut cortex cultro commodè abscindi, C. C. vero refrigeratum in pulverem redigi possit, qui aq. rosar. in pastillos redactus dicitur C. C. philosophicè præparatum.

Scammonium Sulphuratum.

- §. 1. Scammonii crudi minutissime pulverisati q. s. expone super charta expansum bibula fumo sulphuris accensi, ut ab hoc benè penetretur & quasi liquecat, vertatur spatula & post breve tempus refrigeratum in pulverem redige.

C A P. XVI.

De putrefactione.

- §. 1. **P**utrefactio dicitur operatio qua materia humida ab externo calore, & interno particularum suarum motu, ab externo calore excitato, corrumpitur.

§. 2. Fitque vel igne digestionis in arena, cineribus, balneo maris, ventre equino, cum nempe materia vase contenta obruitur fimo & ibi per mensem relinquitur chymicum, sic putrescit urina, sic lithargyrium olla nova cum aceto exceptum sub fimo equino putrescit.

C A P. XVII.

De fermentatione.

- §. 1. **F**ermentatio est rerum concisarum & certo vasi inclusarum repositio in definitum tempus, ut mutua actione & passione ejus particulæ probe misceantur, agitentur, ut postea facilius separari possint.

§. 2. Res fermentandæ sunt plerumque vegetabilia, herbæ, semina, fructus, interdum etiam animalia.

§. 3. Tempus nunc est brevius nunc longius pro materiæ siccitate aut mollitie.

§. 4. Utilitas est ut partes oleosæ & spirituosæ melius separari possint.

§. 5. Vasa sunt doliola quærna, vitra, urcei terrei.

§. 6. Sic fermentatur Absinthium concisum, addito pauxillo Sacchari aut fœcum Cerevisiæ, reponiturque donec validum odorem concipiat, sic fermentatur Carduus benedictus, Baccæ Juniperi aliaque.

CAP. XVIII.

De dissolutione.

§. 1. **D**issolutio est operatio qua medicamentum aliquod diluitur humore idoneo ad consistentiam nunc liquidam, nunc crassiusculam.

§. 2. *Liquor* est nunc vinum album, aliquando succus limonum, aqua destillata, syrupi, acetum destillatum, aq. vitæ, interdum ovo & igne perficitur.

§. 3. *Usus* est ut medicamenta possint misceri, 2. ut possint percolari, 3. facilius assumi, 4. pervenire ad partem affectam.

§. 4. *Sic* lithontriptica solvuntur in succo limonum, Aqua Parietariæ aut Raphani. Anacathartica seu Bechica, solvuntur Syrupo. Gummata Aceto forti sive Spiritu Vini aut Vino generoso aut Lacte solvuntur. Therebintina solvitur Vitello Ovi: Pinguedines, Axungia, Medullæ solvuntur igne; Pilulæ in Aqua vitæ.

Opii præparatio.

Opii Thebaic. q. s. Concisum cultro dissolve in spiritu vini, solutum cola per linteum, tum evapora ad consistentiam extracti. NB. præstat opium dissolvere spiritu aceti, & tum colare per pannum & ad extracti consistentiam evaporare; quia acida melius corrigunt luxuriam sulphuris narcotici in opio.

CAP. XIX.

De liquatione.

§. 1. **L**iquatio est solutio à calore facta, eorum quæ frigore concre-
scunt, in consistentiam liquidiores. Differtque à dissolutione, quod semper à calore fiat sine liquore.

§. 2. *Corpora* quæ liquantur sunt Adeps, Medulla, Oleum hybernium, Metalla, Salia, Manna, Saccharum, Gummi Hederæ, Juniperi, & alia.

§. 3. *Ufus* est ut Medicamenta purgentur à suis sordibus, 2. ut aliam formam accipiant.

C A P. X X.

De mollitione & duratione.

§. 1. **M**ollitio est operatio qua Medicamentum molle redditur.

§. 2. *Materia* sunt Ebur, Ungues, Cornua, Uniones, Putamina Ovorum, Conchæ.

§. 3. *Instrumentum* est calor vel solius Ignis, vel Solis, vel Animalis alicujus, vel Rei putrescentis, vel Ignis & Humoris simul.

§. 4. *Ufus* 1. est inservire formæ medicamenti, 2. ut fœces separantur.

§. 5. Sic Uniones, Conchæ, Ovorum Putamina, Aceto destillato macerata mollescunt, Cornua mollescunt igne rarefacta, aut Aqua cocta diutius, Corallia succo Berberum, Margaritæ Limonum succo, Lapides certis liquoribus, Cera mollescit in Aqua calente.

§. 6. *Induratio* fit vel frigore, dum res removetur ab igne vel calore, dum pars humidior absimitur, vel admistione rerum siccarum.

C A P. X X I.

De Siccatione.

§. 1. **S**iccatio est privatio excrementosæ humiditatis.

§. 2. *Fitque*, vel igne, vel ad solem, vel in umbra perflatili, vel in furno.

§. 3. *Ufus* est 1. ut res possint conservari, 2. ut possint pulverisari, 3. ut vires possideant nobiliores.

§. 4. Sic calore furni aut carbonum siccantur aut uruntur Ossa, Ungues, Cornua, Conchæ. In fictili olla Pili: Pruna, Cerasa, Pyra desiccantur in furno pane extracto. Calore Solis æstate & autumnno Folia & Flores & Semina siccantur: Radices crassæ minutim divisæ in loco Soli exposito vel aëre perflatili siccantur. Parvæ Radices in taleolas concisæ & transfixæ filo, umbroso aëri exponuntur, ut Scilla tum major, tum minor, quæ siccantur dies 40. Pulmones Vulpis in aëre libero, intestina Lupi in umbra, Passulæ insolatu siccantur.

CAP. XXII.

De expressione.

§. 1. **I**N *expressione* sunt consideranda quatuor. 1. *Res exprimenda.* 2. *Instrumenta.* 3. *Ufus.* 4. *Modus conservandi.*

§. 2. *Res exprimenda* sunt plerumque res succo turgidæ, aut si sint siccæ, prius liquore perfundi, deinde coqui & exprimi debent.

§. 3. *Instrumenta* sunt nunc *manus* solæ, nunc *torcular*, nunc *tela*: plerumque res exprimendæ excipiuntur sacculo aut panno cannabino, aut setaceo, & deinde torculari subjiciuntur & exprimuntur.

§. 4. *Ufus* est 1. ut crassa & terrestria separentur à puriori & tenuiori substantia, 2. ut possint conservari.

§. 5. *Modus conservandi* absque putredine est, ut succo expresso addatur Sal aut Saccharum, vel ut reposito in vase angusti orificii affundatur Oleum ad digiti crassitudinem. Optime conservantur succi, si aliquid Spiritus Vini rectificati affundatur.

§. 6. Sic succus Agrestæ, Plantaginis, Portulacæ exprimuntur, comprimendo manibus. Succus Rhabarb., Agarici coquendo prius & decoctum exprimendo, sic Acacia ex succo Seminis Acaciæ Ægyptiæ exprimitur.

CAP. XXIII.

De extractione.

§. 1. **V**Ocabulo *extractionis* aliter utuntur Pharmacopœi, aliter Chymici.

§. 2. Pharmacopœi vocabulo *extractionis* intelligunt educationem liquorum è rebus per *incisionem*, quemadmodum extrahuntur succi & resinæ è plantis incisis aut percussis.

§. 3. Sic Euphorbium extrahitur ex arbore baculo vulnerata in pelles ovinas arbori circumligatas, sic Elaterium extrahitur ex Cucumere Asinino: modo apud Dioscoridem proposito. Sic Hypocistidis Succus extrahitur è germinibus adnatis cisti Radicibus: sic Succus Glycyrrhizæ, & Laserpitii extrahuntur: sic Gummata, Resinæ, Lachrymæ, è Terebintho, Lentisco, vite, & papavere extrahuntur.

§. 4. Chymicis Extractum dicitur pars alicujus corporis analogo Men-

Menstruo separata, partibus dissimilibus rejectis, ut est extractum Rhabarbari, si pulchro colore sit præditum, vocatur Tinctura, si Menstruo sit privatum, proprie Extractum dicitur. Estque materia crassa plerumque instar picis, interdum tamen etiam liquidum est.

§. 5. In Extracto Chymico sunt notanda quinque. 1. *corpus extrahendum.* 2. *menstruum.* 3. *tempus extractionis.* 4. *filtratio.* 5. *evaporatio.*

§. 6. Corpora unde extracta parantur sunt plerumque Sulphurea, quæ interdum minutissime sunt terenda, interdum grosso modo, vitroque angusti colli inferenda.

§. 7. Extrahens seu menstruum simile debet esse corpori solvendo, nempe si illud *Salinum* & hoc Salinum, si *aquosum* & hoc aquosum esse debet: ejus *quantitas* sit tanta ut ad aliquot digitos ejus materiam superet.

§. 8. Tempus extractionis est nunc una aut altera hora, nunc dies unus atque alter, nunc septimana.

§. 9. Filtratio interdum fit per pannum, interdum per chartam, exprimendo ultimo fortiter.

§. 10. Evaporatio fit ad consistentiam Picis. Interdum & liquida servantur, sic Rhabarbari & plerorumque purgantium extracta fiunt cum Spiritu Vini, interdum etiam Aqua Cichorei: Senæ, multarumque Herbarum extracta fiunt cum Aq. communi.

Elaterii præparatio.

℞. Cucumerum agrestium intra octiduum collectorum q. s. præscindantur cautè cultelli apice in medio petioli, ut matura semina sine ulla fructuum compressione in capacem amphoram resiliant. E fructibus verò super cribro incisis semen reliquum & mucago prolectanda sunt, & in mortario marmoreo ligneo pistillo, affuso sensim liquoris tenuis è fructibus concisis extillantibus & aquæ pluvie tantillo, tundenda; atque ita manibus omnia calidis tractanda, donec liquor pinguis oleosus è medulla seminis in pulpamentum per cribrum setaceum tenuissimum & novum transeat, quod per evaporationem super arenis redigendum in consistentiam massæ pilularem.

C A P. XXIV.

De cribratione.

§. 1. **C**ribratio est operatio qua Medicamenta per *cribrum* & *incerniculum* à foecibus separantur.

§. 2. *Res cribrandæ* sunt Semina molita aut cocta, Radices & Fructus cocti, Pulpa cassiæ, Tamarindorum, Dactylorum.

§. 3. *Instrumenta* sunt *incerniculum* nunc setaceum, nunc cannabinum, nunc fericeum: vel *cribrum*, quod ex pergamina constat multis rotundis aut longis foraminibus pertusum.

§. 4. *Usus*, 1. ut partes subtiliores & utiles à crassis & inutilibus separantur, 2. ut medicamentum accipiat aliam formam, 3. ut melius possint misceri.

§. 5. *Sic* Flos Seminum molitorum à Furfure separatur, sic Radices coctæ à Corticibus, Fructus ab Acinis mundantur, Pulpa Cassiæ fistularis per cribrum ex equina tela paratum transmittitur. Sic Tamarindi & Dactyli macerati Aceto & alio liquore per setaceum trajiciuntur. Semina multa coquuntur ad crepaturam, Radices & Folia ad putrilaginem, deinde trajiciuntur per setaceum ad cataplasmatum confectionem.

C A P. XXV.

De colatione & filtratione.

§. 1. **C**olatio est operatio qua Medicamentum per colum trajicitur.

§. 2. *Res colandæ* sunt Succi Herbarum, Apozemata, Syrupi, Unguenta, Myvæ & Gelatinæ Carnium & Fructuum, Mel & omne genus Liqueurum aliorum.

§. 3. *Instrumentum est colum*, quod est vel rarium vel densum, vel mediocre, idque vel Cannabinum, vel Laneum, vel Lineum, vel Setaceum.

§. 4. *Requisita* sunt, 1. ut crassa & viscida diluantur copioso humore, trajicianturque per colum rarius, calefiant diutius. 2. ut quædam tepide, quædam frigide, quædam calidissime colentur.

§. 5. *Usus* est, 1. separare foeces ab humore sincero, 2. res exactius miscere, 3. dare novam formam medicamentis.

§. 6. Sic Myva sive Gelatina Carnium & Fructuum prius calefit & per colum rarius trajicitur, sic Mel & Manna liquore perfunduntur: Succum Herbarum & Limonum sæpe tepide, interdum frigide colantur: Vinum Hippocraticum colatur sacculo laneo vel lineo, interdum linteo extenso: Syrupi colantur linteo raro: Eodem modo quo Syrupi, etiam Decocta colantur pro unguentis.

§. 7. *Filtratio* est colatio per fasciam laneam duos aut tres digitos latam & oblongam, cujus unum extremum in vasis fundum, quod Medicamentum filtrandum continet, immittitur: alterum vero in vas propinquum dependet, quod humorem transfert.

C A P. X X V I.

De Despumatione.

§. 1. **D**espumatio est detractio spumæ.

§. 2. *Instrumenta* sunt Cochlear perforatum, Penna, Colatura, Albumen Ovi.

§. 3. *Corpora* despumanda sunt Mel, Saccharum, Decocta.

§. 4. Sic despumatur Saccharum addendo duplum Aq. puræ, coquendo & cochleari perforato deradendo. Sæpe libræ Sacchari albumen Ovi additur, coquitur & detrahitur spuma indurata. Mel coquitur cum triplo Aquæ, prout nempe est vel purius vel impurius, etiam cum duplo ad dimidium. Decocta & Succum despumantur cochleari & postea laneo colatorio colantur.

C A P. X X V I I.

De Clarificatione.

§. 1. **C**larificatio fit potissimum quatuor modis. 1. despumando cum albumine ovi. 2. colatione. 3. digestionem. 4. rei acidæ admistione.

§. 2. Digerendo clarificatur Succus Pomorum, Arantiorum, Citriorum, Buglossi, Acetosæ: despumando Saccharum & Mel: Aceto, Decocta, & Syrupi: colatione sæpius repetita multa alia.

CAP. XXVIII.

De Aromatificatione.

Aromatificatio est admixtio Aromatum.

§. 2. *Medicamenta* Aromatificanda sunt Pulveres, Decocta, Syrupi, Julepi, Conditia, aliaque.

§. 3. *Materia* qua perficitur Aromatificatio sunt Aromata, Cinamomum, Caryophylli, Nux moschata, Santala, Moschus, Ambra, Zibetum, Confectio Alkermes, Zingiber, Trochisci Gallie Moschata.

§. 3. *Vsus* est, 1. Medicamentis conciliare suavem odorem, 2. addere eiisdem robur, 3. addere saporem.

§. 5. *Sic* Julepi aromatizantur Aqua Rosacea aut Cinamomi. *Apozemata* Cinamomo, aut Santalo Citrino. Pomata, Ambra, Moscho: Alia Camphora, Benzoin, Styrace aromatizantur.

CAP. XXIX.

De Coloratione.

§. 1. **C**oloratio fit quatuor modis. 1. lotione. 2. agitatione. 3. coctione. 4. mixtione.

§. 2. *Lotione* multa fiunt alba, ut Cera, Terebinthina, Oleum.

§. 3. *Agitatione* multa quoque alba redduntur, ut Penidia, Unguentum album Rhasis.

§. 4. *Coctione* Medicamenta interdum alba, interdum nigra fiunt.

§. 5. *Additione* varius Color paratur, si Crocus addatur flavescunt, si Cerussa albescunt, si Cassie medulla nigrescunt Medicamenta.

CAP. XXX.

De conditura.

§. 1. **C**onditura est Medicamentorum cum Saccharo aut Melle repositio.

§. 2. *Materia* condienda sunt Fructus, Flores, Cauliculi, Cortices, Radices, ut Radices Zingiberis: Siliquæ, Cassia Fistularis, Nux

moschata, Myrobalani, Radices Enulæ, Cichorei, Fructus Ribes, Berberis, &c.

§. 3. *Modus* est ut materiæ prius coquantur donec humiditatem amiserint: aut materiæ amaræ vel acidæ & acres prius infundantur in Aqua, & macerentur donec qualitatem illam amiserint, quibus postea Saccharum aut Mel in Syrupum perfecte cocta admiscentur, & iterum leniter coquantur donec humiditas exhalaverit ne mox fitum contrahant.

§. 4. *Finis* est, 1. conservare vires simplicium, 2. reddere illa palato grata.

S E C T I O

SECTIO TERTIA

D E

COMPOSITIONE MEDICAMENTORUM.

CAPUT I.

§. 1. **V**ulgatissima Medicamentorum *divisio* est apud Medicos in *simplicia* & *composita*.

§. 2. *Simplicia* dicuntur quæ *natura* sunt talia, qualia sunt, id est, quibus nihil ab *arte* accessit, nisi forte *preparatio* quædam, non autem *mixtio* cum aliis, & de his actum est sect. 1.

§. 3. *Composita* dicuntur quæ jam ab *arte* mutata sunt, id est, quæ ex pluribus simplicibus sunt conflata; ut Electuarium Diacarthami, Pulvis Sennæ Montagnanæ.

§. 4. Est autem *componere*, plura simplicia in unam aliquam formam redigere, ut instrumenta idonea habeamus ad perficiendum id quod *indicatio* requirit.

§. 5. In *compositione* sunt consideranda quatuor: 1. *Requisita*. 2. *causa*. 3. *partes* compositi. 4. *formæ* seu *species* compositorum.

§. 6. *Requisita*, sine quibus nemo unquam artificiose medicamentum componere potest, sunt tria, nempe 1. *methodus medendi*, quæ est quasi anima compositionis, monstratque auxilium s. Remedium. 2. *vires & facultates simplicium*, quæ auxiliorum materiæ sunt, & cognoscuntur experientia. 3. *preparatio*, quæ est causa sine qua non. Atque hæc tria necessario præcedere debent, antequam compositio peragatur.

De Methodi Medendi definitione & divisione.

§. 1. **M**ethodus Medendi nihil aliud est, quam ratio & ordo, quo Medici inveniunt & applicant Remedia, quæ alio nomine Indicata & auxilia dicuntur.

§. 2. *Remedium* autem sive *indicatum* tribus modis reperiri potest, nempe *Experientia*, *Indicatione*, *Analogismo*.

§. 3. *Proprie* vera methodus medendi monstrat Reperire Remedium per Indicationem citra experientiam & analogisimum, estque *Indicatio* proprium Dogmaticorum Methodi Medendi instrumentum.

§. 4. *Invenire remedium per indicationem* est proprie invenire remedium ex affectu per causam cognito: quod si affectus & causa non cognoscatur, *Indicatio* locum non habet.

§. 5. *Atque sic indicatio* est modus curandi morbos per rationem sive demonstrationem, quare hoc vel illud agitur. *Indicatio* enim & ratio idem sunt.

§. 6. *In curatione per indicationes*, indicans semper notum esse debet: ubi illud latet, Medici confugiunt ad experientiam & analogisimum.

§. 7. *Vbi* itaque morbus & causa morbifica sunt satis cognita, ibi Medicus curat per Indicationes, ubi vero non sunt cognita, nec ratio dari potest, quare hoc vel illud fiat, vel agendum sit, ut in Peste, Lue Venerea, simul tamen aliquando tali morbo quis laboraverit & sanatus fuerit fortuito, tum Medicus utitur experientia, & exemplo aggreditur curationem sine indicationibus sola fretus experientia.

§. 8. *Sin* aliquis morbum nec cognoscat, nec etiam audiverit exemplum consimili morbo laborantis, qui quidem aliquando sanatus fuerit, tum necessitate coactus Medicus ad analogisimum sive similitudinem confugit.

§. 9. *Analogismus* est proprie inventio remedii ex similitudine, hinc dicitur transitus ad similia.

§. 10. *Illa*

§. 10. *Illa similitudo est vel inter affectus, vel inter materiam remedii, vel inter membra.*

§. 11. *Similitudo inter affectus est, cum Medici olim Luem Veneream cœperunt sanare Hydrargyro, quia Lues Venerea similis esse videbatur Scabiei, constabat autem Hydrargyrum sanare Scabiem.*

§. 12. *Similitudo inter materias est, cum quis utitur Materia pro Materia, ut si quid aperiendum sit Radice Rusci, illaque non sit ad manum, utatur Radice Apii, vel si adstringendum Cydoneo, & ejus loco sumatur Mespilus.*

§. 13. *Similitudo inter membra est, cum quod profuit uni parti, etiam alteri convenire judicatur, ut si quid brachio confert, etiam conferre pedi credatur, ut ol. rosar. conducit inflammationi capitis, ergo & pedi inflammato conferet: atque hæc de similitudine.*

§. 14. *Experientia est rei sæpius factæ Memoria sine causæ cognitione, habetque tum demum locum apud Medicos, quando indicans est ignotum, aut quando indicato invenienda est idonea materia, quæ sola experientia cognoscitur.*

§. 15. *Methodus medendi in tribus potissimum consistit, in indicante, indicato, & indicatione.*

C A P. III.

De Indicante.

§. 1. **I**ndicans vocatur omne quod est secundum ac præter naturam in corpore humano: utrimque sunt tria.

§. 2. *Secundum naturam* indicant, sanitas, sanitatis causæ, & sanitatis accidentia.

§. 3. *Præter naturam* indicant morbus, causa morbi, & symptomata.

§. 4. Ex duplici hac rerum secundum & præter naturam serie Medici tria *indicantia* constituunt. *Primum* indicans est morbus, qui indicat ablationem; *secundum* est causa, quæ indicat præseruationem si sit antecedens, curationem si sit continens; *tertium* indi-

indicans sunt vires, quæ indicant conservationem, & comprehendunt

1. *Sanitatem*, id est, dispositionem naturalem in temperamento, structura, & unitate.

2. *Causas sanitatis*, id est, spiritus, humores, partes solidas.

3. *Accidentia sanitatis*, ut sunt actiones sanæ, qualitates corporis naturales, excreta & retenta secundum naturam. Atque sic sunt tria indicantia primaria, morbus, causa, vires. Symptomata per se nihil indicant nisi rationem causæ habeant.

§. 5. *Coindicans* dicitur, quod promovet id, quod à primo indicanti fuit monstratum: E. g. *Cacochymia* indicat purgationem, coindicant vires robustæ & consuetudo & tempus anni.

§. 6. *Contraindicans* seu repugnans est quod primum indicatum impedit; ut *Cacochymia* est purganda, sed contraindicant vires debiles.

§. 7. *Correpugnans* est quod secundario repugnat, ut *Cacochymia* est purganda, repugnant vires debiles, *correpugnant* ætas, sexus, tempus anni.

§. 8. In specie *morbus intemperiei* indicat solam alterationem per contrarium, si sola sit: *si cum materia* sit, tum indicat & evacuationem & alterationem. Contrarium hic vocatur omne privans, id est, quod potest effectum morbo contrarium producere, cujuscunque etiam generis sit, & rectius oppositum diceretur.

§. 9. *Morbus structurae* pariter indicat emendationem per contrarium, siue sit in Conformatione, siue Magnitudine, Numero, Situ, ut si adsit obstructio, est illa aperienda: si superficies est exasperata, ea læviganda est: si situs mutatus est, res in naturalem situm reponenda est.

§. 10. *Soluta unitas* quoque indicat restitutionem per contraria, ut si vulnus sit simplex, indicat illud agglutinationem: si particula carnis sit adempta, indicat cavitatem primùm implendam, sordes auferendas, intemperiem, ne qua accedat, prohibendam, ultimo unitatem procurandam.

§. 11. *Causæ externæ*, quæcunque etiam sint, si morbum efficiant, aut foveant, sui ablationem indicant.

§. 12. *Causæ internæ*, ut sunt vapor, humor, solidum corpus, si peccent tota substantia, totaliter auferri debent, ut vermes, calculi, &c.

§. 13. Si qualitate peccent, ut sunt humores corrupti, tum indicant purgationem per vomitum, alvum, sudores, urinas.

§. 14. Si quantitate peccent, ut in Plethora, causæ sui imminutionem postulant per Venæ Sectionem, Scarificationem, Hemorrhoides, Sanguisugas, Cucurbitulas, Inediam.

§. 15. Si motu peccent: ille quoque corrigendus est, ut si quid quiescit, motus ciendus erit: si nimius, sistendus: si diminutus est, augendus: si alia fiat via, ad ordinariam viam revocandus est.

§. 16. Virium nomine continetur sanitas, sanitatis causæ, & sanitatis accidentia: præterea ætas, sexus, consuetudo, vitæ institutum, tempus anni, aëris constitutio, regio, naturalis proprietas, pars affecta, &c. hæc omnia sui conservationem indicant.

C A P. I V.

De Indicato.

§. 1. **I**ndicatum est ipsum Remedium, quod alias juvans & auxiliium vocatur, à quo distinguenda est ejus Materia, qua absolvitur & in actum deducitur, quæ est triplex: Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica.

§. 2. In ipso remedio sunt consideranda septem, 1. *genus remedii*, seu quid agendum. 2. *qualitas*. 3. *quantitas*. 4. *modus*. 5. *tempus*. 6. *ordo*. 7. *locus*.

§. 3. *Genus remedii*, seu quid agendum, demonstratur ab indicantis natura, nempe an sit alterandum, evacuandum, roborandum; ultimum requirunt vires, medium causa, primum morbus.

§. 4. *Qualitas remedii* cognoscitur ex qualitate indicantis, cui opposita est qualitas remedii: ut an calefaciendum, an refrigerandum: & si refrigerandum num Cichoreo, an Endivia.

§. 5. *Quantum* sit agendum cognoscitur ex magnitudine indicantis, quæ magnitudo cognoscitur ex temperamento naturali, parte affecta, facta comparatione cum magnitudine morbi, situque partis affectæ: magnus autem morbus magnam alterationem indicat: magna causa vehementem evacuationem.

§. 6. *Quomodo*, id est, an confertim, an sensim sive paulatim, an continenter sit agendum, ex viribus deprehenditur: si vires permittunt,

una vice Indicato satisfaciendum: sin minus, tantum quantum vires perferre poterunt, detrahendum est, idque vicibus partitis repetendum.

§. 7. *Quo tempore*, id est, num in initio, augmento &c. sit agendum, monstrat præsentia indicantis & virium tolerantia.

§. 8. *Ordo agendorum* cognoscitur, 1. ex eo, quod magis urget, cui primò occurrendum, 2. ex eo, quod causæ aut effectus loco sit; causa enim sublata tollitur effectus. 3. num quid alteri impedimento sit.

§. 9. *Locus remedii adhibendi* cognoscitur ex subsistentia indicantis. Ut si indicans est in ventriculo, huic remedium est adhibendum.

§. 10. Atque his modis reperitur indicatum sive *remedium*. Materia vero remedii invenitur sola experientia, non methodo, quia nec temperamentum, nec sapor, nec ulla alia qualitas nos tutò docere medicamenti vires possunt, teste Fallopiò p. 39. 40. Sic quoque materiae dosis sola experientia constat, estque illam passim reperire in Medicorum scriptis ordine sub indicatis dispositam. Atque sic *materia medica* seu Materia remedii *methodo* non invenitur, sed *experientia*, nisi quod formam ejus ostendat situs, & forma affectus, ut & pars affecta, in specie tamen de *materia remedii* sequentia sunt notanda.

§. 11. *Indicato ergo quid agendum*, petitur materia ex titulis *Pharmaceuticis*, *Chirurgicis*, *Dieteticis*; nempe quæ evacuat, alterat, aut confortat: ubi semper quoque vires considerari & pars affecta debet; diligenter enim quæ viribus aut parti affectæ nocent perpendenda sunt.

§. 12. *Indicato qualitatibus* petitur quoque materia ex iisdem titulis, num purgandum cholagogo, num calefaciendum Hyssopo.

§. 13. *Indicato quantitatis* opponenda est Materia nunc vehemens, nunc debilis, quæ itidem propriis titulis inter Materiam Medicam extat.

§. 14. *Indicato quomodo* debetur eadem Materia, quæ indicato quantitatis.

§. 15. *Indicato temporis* objicitur Materia nunc cito agens, nunc post intervallum, nunc diu agens, nunc statim desinens, cujus legitimus usus in vera notitia ejus ipsius & naturæ partis affectæ consistit.

§. 16. *Locum administrandæ Materiae Medicæ* ostendit via ad indicans, ut si Hepar sit alterandum, dandum est medicamentum per os: si intestina crassa sint evacuanda, fiat hoc per Clysterem: si Cerebrum sit evacuandum, faciendum illud per nares aut palatum.

C A P. V.

De Indicatione.

§. 1. **I**ndicatio duo significat, 1. transitum ad *Indicatum*, & definitur demonstratio indicati, ut si dicas bis tria sunt, ergo sex sunt, si febris est, ergo refrigerandum est. 2. ipsum *Indicatum*.

§. 2. *Indicatio* habet multas differentias, præcipuæ sunt tamen, quod alia sit *curatoria*, quæ versatur circa morbum: alia sit *præservatoria*, quæ versatur circa causas antecedentes: alia sit *vitalis seu conservatoria*, quæ circa vires occupatur.

§. 3. *Indicatio* alia dicitur peti à *contrario*, quæ petitur à morbo & causa: alia à *simili*, quæ à viribus.

§. 4. *Indicatio* alia est *generalis*, quæ simpliciter rem præter naturam removendam esse jubet, alia est *specialis* & determinata, quæ qualitatem morbi, gradum remedii & partem affectam respicit, ut intemperies calida secundi gradus, medicamentis secundi gradus refrigeranda est.

C A P. VI.

De causis compositionis medicamentorum.

§. 1. **S**I Medicus habere potest simplicia, quæ *Indicato* satisfaciunt, male ille utitur compositis; si culpa sit vel in *Medicamento*, vel in *Morbo*, vel in *Ægro*, aut parte affecta, aut alia forma *Medicamenti* expetatur, necesse est plura invicem miscere, eaque nunc similia similibus, nunc contraria contrariis; primo modo ut alterum alterum juvet. 2. ut diversis scopis inserviat.

§. 2. In *Medicamento* sunt causæ propter quas Medici componunt. 1. *excessus facultatis*, qui corrigitur contrario, ut si ærugini addatur Cera & Oleum, ne nimis abstergat. 2. *imbecillitas Medicamenti*, quod est roborandum, ut si purgantibus addantur acria aut aromata. 3. *mala qualitas* huic aut illi parti adversa, quæ est demenda, sic Euphorbio addimus Ol. Amygdalarum dulcium ne adurat. 4. *insuavitas*, quæ grata reddenda est, sic addimus decoctis syrupos aut saccharum. 5. *pene-*

trantia, quæ est excitanda, sic acetum addimus oculis cancri. 6. *mora*, quæ concilianda, sic oleis ceram addimus. 7. *conservatio*, ut in syrupsis, qui parantur Melle aut Saccharo, & in destillatis, in iis quæ sale coniunguntur, item in Balsamis, quorum vis facile resolvitur.

§. 3. In Morbo compositionis causæ sunt 1., morbus compositus, si sit defectus Medicamenti natura compositi. 2. si quæramus Medicamenta polychresta.

§. 4. In parte affecta sunt causæ, cum cupimus Medicamentum applicare secundum temperamentum, ætatem, sexum, vitæ genus, consuetudinem, partium actionem & dignitatem, situm, conformationem, quibus si desint simplicia compositione opus est.

§. 5. Propter Medicamenti formam Medici componunt, 1. ægrogum gratia, qui magis hac quam illa forma delectantur. 2. quia talis forma simpliciter necessaria est, ut jam Linimentum, jam Potio.

C A P. V I I.

De partibus compositi.

§. 1. **P**artes compositi sunt quatuor. 1. *basis*. 2. *corrigen*s. 3. *dirigen*s. 4. *conservans*.

§. 2. *Basis* est pars princeps totius compositi ejusque fundamentum, ad quam reliquæ partes referuntur; debetque semper opposita esse morbo in qualitate & quantitate pari, sic calori opponitur refrigeratio, magno calori magna refrigeratio.

§. 3. *Basis* alia simplex, alia composita.

§. 4. *Simplex basis* est, quæ uni simplici indicato opponitur, unumque effectum edit, sive ex uno, sive ex pluribus simplicibus medicamentis ejusdem facultatis constet, ut in elect. diatrium pipereon.

§. 5. *Composita basis* dicitur, quæ indicatis pluribus opponitur, constatque ex simplicibus diversarum facultatum, ut benedicta laxativa.

§. 6. *Basis* quoque est vel *aqualis* vel *inaqualis*.

§. 7. *Basis aqualis* est, quæ morbo & causis morbificis æqualis est in qualitate & in quantitate.

§. 8. *Basis inaqualis* est vel nimis intensa vel nimis remissa, vel maligna vel aliena qualitate prædita.

§. 9. Ni-

§. 9. *Nimis remissa* basis corrigitur exstimulantibus, basis nimis *intensa* corrigitur refrænantibus.

§. 10. *Maligna* basis corrigitur contemperantibus contrariis, benignioris naturæ: quo etiam pertinent quæ colorem, odorem saporemque jucundum conciliant.

§. 11. *Basis aliena qualitate prædita* est, quæ intentioni nostræ non satisfacit, ut est in rhabarbaro vis adstrictoria; in aliis sapor odorque ingratus.

§. 12. *Corrigens* dicitur, quod basis facultatem vel auget, vel minuit, vel malignitatem aufert, vel saporem odoremque mutat.

§. 13. *Dirigens* dicitur, quod parti alicui appropriatum & familiare est, monstratque medicamento ad eam partem aditum, vias ductusque aperiendo, humores præparando & coquendo; sic purgantibus addimus cephalica ut cerebrum magis purgent.

§. 14. *Conservans* dicitur, quod Medicamento consistentiam & formam tribuit, & à corruptione præservat, ut est Mel, Oleum, Saccharum, Destillatio, Extractio.

§. 15. *Hoc modo* autem quatuor hæ partes se habere debent, ut nempe *Basis* respiciat morbum, causas & symptomata: *Corrigens* facultatem medicamenti: *Dirigens* partem affectam: *Conservans* consistentiam Medicamenti.

C A P. VIII.

De proportionibus basis, corrigentium, dirigentium, conservantium.

§. 1. **I**N doctrina de proportionibus partium compositi Medici perpetuam legem haud observant, potestque illam unusquisque pro sua intentione & prudentia mutare: ut tamen exemplum aliquod ejus extaret, placuit sequentia hic annotare.

§. 2. *Basis* (ad quam reliquæ referuntur:) sive viribus, sive quantitate, semper debet esse validissima.

§. 3. Si *basis* viribus est validissima, ut si sit Scammonium, Colocynthis, Euphorbium, Opium, tum ea minore quantitate datur, eruntque *corrigentia* tertia aut 4^a. pars, ut in speciebus Diaturbith cum Rheo &

pulvere diasena Montagn. ubi corrigentia & dirigentia sunt pars quarta. Sic in pulvere hieræ picræ corrigentia & dirigentia sunt pars tertia respectu basis. *Dirigentia* vero *Basi* æqualia aut paulo majora: ut in pilulis Cochiis stœchas ad turbith: in benedicta Laxativa basis 3xxx, corrigentia & dirigentia sunt 3xxij. *Conservantia* vero omnibus simul sumptis dupla.

§. 4. Si *basis* viribus est debilis, ut Cassia, Manna, tum ea majori quantitate exhibetur, eruntque *corrigentia* pars quarta: *dirigentia* pars octava, decima: *conservantia* omnibus simul sumptis tripla, quadrupla.

§. 5. Si *Basis* maligna est, tum *Corrigentia* sumuntur æquali dosi. Ut in philonio Mesues, ubi ad sem. Hyoscyami & Opii 3xxx, corrigentia sunt 3xxviii.

C A P. IX.

De nomenclatura & differentiis Compositorum.

§. 1. **C**omposita Medicamenta plerunque duplex sortiuntur Nomen, *Generale* unum, à forma ejus petitum: Alterum *Speciale*, ab alia re quacunque.

§. 2. Prioris ratione omne Compositum, aut est Decoctum, aut Syrupus, Pulvis, aut alterius formæ, sicut mox patebit ex differentiis.

§. 3. *Speciale* vero Nomen imponitur illis. 1. à loco, ut Syrupus Byzantinus, Theriaca Veneta, Orvietanum. 2. à colore, ut Emplastrum album coctum, gryseum, citrinum. 3. Ab Authore sive inventore, ut Mithridatium, confectio Hamech, Hiera Pacchii. 4. A præstantia ut hiera, Benedicta laxativa. 5. A basi, ut theriaca, Dialacca. 6. Ab ingrediente uno vel altero, ut diaphœnicon, diaireos, Aromaticum rosatum. 7. Ab usu, ut Diacatholicon, lætificans. 8. A parte cui convenit, ut pilulæ cephalicæ, stomachicæ, pulvis cardiacus.

§. 4. *Differentia* medicamentorum sumuntur nunc à corpore humano cui applicantur, cujus respectu, aliud est *externum*, aliud *internum*, commune, proprium sive *topicum*: plerunque tamen à forma sive consistentia eorum petuntur, unde dicuntur *formula* medicamen-

camentorum, estque formulam præscribere idem ac medicamentum componere.

§. 5. *Formula* igitur differunt plerunque consistentia. Qua de causa sunt vel plane *Liquida* sive *Aqueæ*: vel paulo *Crassiores*: vel *Molles*: vel *Siccæ*: Eæque vel internæ vel externæ.

§. 6. Planè *Liquida* sive *Aqueæ*, & quidem internæ sunt *Potio*, *Fulepus*, *Decoctum* sive *Apozema*, *Vinum Medicatum*, *Infusum*, *Emulsio*, *Decoctum Hordei*, *Hydromel*, *Serum Lactis*, *Dieta*, *Bocheum*. Externæ, *Epithema liquidum*, *Gargarisma*, *Apophlegmatisans*, *Errhinum*, *Clyster*.

§. 7. Paulo *Crassioris* consistentiæ sunt, *Syrupus*, *Amygdalatum*, *Ptisana*.

§. 8. *Molles* formulæ sunt *Bolus*, *Opiata* sive *Electuarium*, *Linctus*, *Conditum*, *Linimentum*, *Unguentum*, *Ceratum*, *Emplastrum*, *Cataplasma*, *Oxyrrhodinum*, *Pessus*, *Suppositorium*.

§. 9. *Formula sicca* sunt *Tabellæ*, *Pilulæ*, *Trochisci*, *Pulvis*, *Sacculus*, *Cucupha*: Atque harum omnium præscribendarum ratio patebit ex Legibus ad præscribendum necessariis, quæ mox sequuntur.

§. 10. Conducit etiam notare etymologias compositorum speciales: sic *Diamoron* dicitur, compositum ex moris medicamentum. *Dianucum* ex nucibus juglandibus: *Rob* idem est ac succus: *Miva* idem est ac succus, sapa, gelatina, pulpa Cydoniorum, quæ etiam *Diacitonium*, *Cydoniatum* ac *Marmelata* dicitur. *Syrupus* ab Arabico *Scharaba*, id est, bibit, deducitur. *Fulepus* dicitur à Persico *Gul*, rosa, & *Ab*, aqua, quasi ex rosa & aqua medicamentum. *Oxysaccharum* est syrupus ex aceto vini & saccharo albo. *Syrupus violaceus* paratur ex floribus violarum non mundatis & est magis solutivus. *Syrupus violatus* conficitur ex violarum floribus mundatis. *Diacodium* dicitur à capitibus papaveris, quæ Græcis *Κώδαι* & *Κώδια* appellantur. *Philonium* accepit nomen à Philone Medico Græco, Romæ celebri. *Theriaca* à vipera appellatur, quæ Græcis *Θηρίον* audit. *Mithridatium* à Ponti & Bithyniæ Rege Mithridate nomen fert. *Theriaca diateffaron*, à quatuor ingredientibus suis nuncupatur: nam *τεσσαρα* Græcis, quatuor sunt. *Tryphera*, eadem est ac delicata, quod ægris requiem afferat, quamvis sæpe ingrata sit. *Confectio Alkermes* sic appellatur à grano

grano ilicis cocciferæ, quæ Arabibus Kermes dicitur. *Micleta* significat expertum & experientia comprobatum. *Dialatholicon*, idem ac universale est. *Electuarium Indum* quia in India à Medicis primo inventum. *Confectio Hamech* à Medici Arabis antiqui nomine vocatur. *Hierapicra* i. e. Sacra vel magna, amara scil. confectio. *Pilulae* quasi parvæ pilæ à rotunditate appellantur. *Alephangena* sunt odoratæ ob aromata, dictæ. *Ruffi Pilula* à Ruffo Medico Romano. *Polychresta*, sunt multorum usum. *Coccia* dicuntur à Cocco, grano, quia sunt instar pisi. *Trochisci* dicuntur, quasi parvæ rotæ i. e. rotulæ. *Bechici*, quia trussi medentur. *Ramich* corruptum est ex Rumice herba i. c. *Lapatho*. *Karabe* succinum dicitur. *Sies* à tundendo dicitur, idem est ac Collyrium. *Diarrhodon* ex rosa est. *Alhandal* Colocynthis dicitur Arabibus. *Alypta Trochisci*, quod ex multis aromatis commisti sint. *Cyphi*, odoriferi sunt. *Hedychroi* à jucundo odore dicuntur. *Unguentum Stypticum* sic dicitur quia constringit. *Sticticum* quod punctiones sanat.

C A P. X.

De Legibus ad præscribendas formulas necessariis.

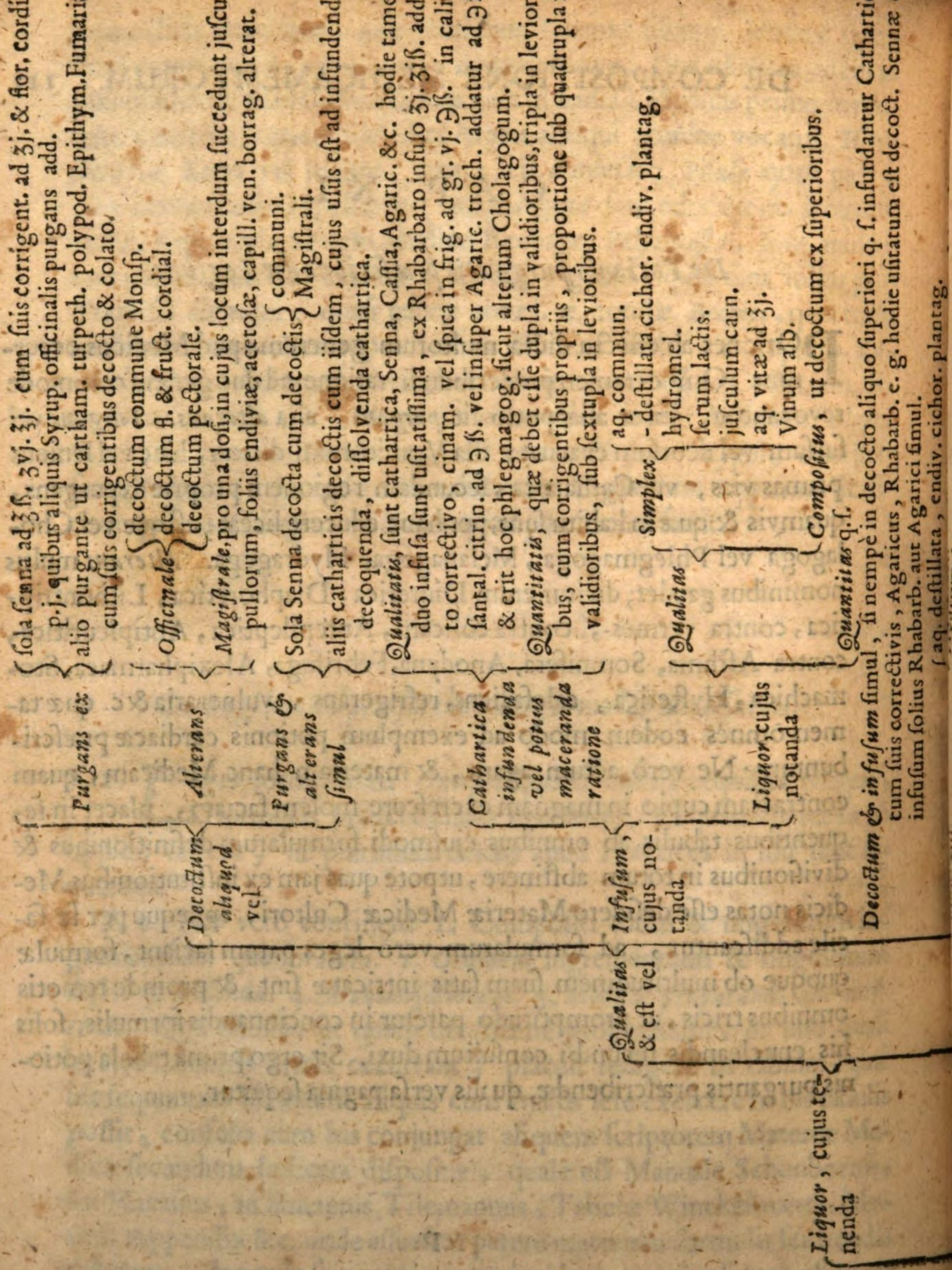
§. 1. **L**Eges formularum complectuntur omnia requisita reliqua, ad formulas præscribendas necessaria; Et quamvis hæ sæpè oppidò variant, ut plurimum tamen apud Practicos in usu sunt sequentes.

§. 2. Hæ verò continent 1. Compositi totius & singulorum ingredientium *quantitatem*. 2. *Ordinem* ingredientium & singulorum *doses*. 3. *Addenda*. 4. *Aromatisationem*. 5. *Modum præparandi aut miscendi*. Quæ omnia, ut quam brevissimè proponantur, & uno quasi intuitu Lectoris oculis occurrant, placuit redigere in tabulas, quæ hic sequuntur. Ut autem aliquis cum fructu sese exercere in his tabulis possit, consulo cum his conjungat aliquem scriptorem Materiæ Medicæ secundum Indicata dispositæ, quale est Manuale Schonbornii, aut Macasius, au Banzerus, Tilemannus, Tabulæ Winckelmanni, Morelli Appendix &c. unde assuescat petere materiam formulis scribendis debitam, donec ipse propria experientia promptitudinem aliquam comparaverit.

C A P. X I.

De Potionis purgantis præscribendæ Legibus.

POtiones ab effectu dictæ multorum generum apud Medicos occurrunt. Omnes tamen præscribendi ratione ad duo genera commode revocantur, ita ut alia potio sit *purgans*, alia *alterans*. *Purgans* vel sursum vel deorsum evacuat: illa Vomitorium dicitur, hæc vel leniens primas vias, vel Cathartica, secundam regionem proprie expurgans, quamvis & quæ in habitu sunt, per hanc educere liceat; estque vel Cholagoga vel Phlegmagoga, Melanagoga, Hydragoga. *Alterans* multis nominibus gaudet; dicitur enim Diuretica, Diaphoretica, Lithontrip-tica, contra vermes, contra colicam, Antepileptica, Antipleuritica, contra Asthma, Somnifera, Anodyna, Febrifuga, Alexipharmaca, Stomachica, Hysterica, calefaciens, refrigerans, vulneraria &c. quæ tamen omnes eodem modo ad exemplum potionis cardiacæ præscribuntur. Ne verò actum agam, & materiam hanc Medicam, quam contractam cupio in magnam excrescere molem faciam, placet in sequentibus tabulis ab omnibus ejusmodi formularum definitionibus & divisionibus in totum abstinere, utpote quas jam ex institutionibus Medicis notas esse desidero Materiæ Medicæ Cultori, ipsæque per se facile addiscantur, ad formularum verò leges parum faciant, formulæ quoque ob multitudinem suam satis intricatæ sint, & proinde remotis omnibus tricis, ut promptitudo paretur in concinnandis formulis, solis his enucleandis incumbi consultum duxi. Sit ergo prima tabula potionis purgantis præscribendæ, qualis versa pagina sequitur.

Liquor iaculatus serum lact. Hydromel.	Quantitas { pueris ℥ij. adult. ℥iiij. grandibus ℥iiij. v.	Simplex { molle durum	Manna. ad ℥ij. { Cassia ℥ss. pulp. rhabarb. ℥j. Mechoacann. ℥i℥ss. rad. jalap. ℥iv. { Syru- pus.	{ ros. solut. ℥iiij. de cichor. com. cum Rheo ℥ij. de fumar. comp. ℥ij. de pom. reg. Sabar. ℥iiij. de Mel. ros. colat. ℥iiij.	Qualitas { est que vel ali- qua	{ Purgans	{ Opiata	{ Officinale quod est vel	{ Electuarium, idque vel	{ Compositum	epus est præparans, x decocto aliquo ab ℥ss. ad ℥j. co julepo. ℥ss ad ℥ij. ic. ut santalor. matic. ut rasur. } à ℥j. oris, corallor. } ad ℥ij. na. zoar. ad gr. i. v. vj. n. ad ℥ss. à ℥ss. ad ℥j. alicujus officinal. margarit. frigid. à ℥j. ad ℥ij. dicta. ciditatem.	pro uor.	dosi crantis.	{ Cathol. in omnib. hum. ℥j. ℥i℥ss. diaphœnic. Indum minus. } pituitæ ad benedict. Laxativ. } 3vj. ℥j. hiera picra. } 3ss. 3v. diaprun. simpl. diasebesten. diacassia. } ad ℥j. ℥i℥ss. triphera Persica } bili. di aprun. solut. } 3vj. Elect. Ros. Mes. } 3j. Elect. de psyllio } 3i℥ss. diaphœnic. } pituit. & bili Indum minus } simul 3vj. Cath. optim. } Melanc. 3j. diasenn. solut. } Conf. Ham. m. } 3vj. Bened. Laxat. serosis hum. 3vj.
--	--	-----------------------------	--	--	--	-----------	----------	---------------------------------	-----------------------------	--------------	--	-------------	------------------	---

C A P. XIII.

De Julepo.

liquor
ido-
neus,
cujus
notan-
da

qualitas
quæ vel

quantitas, pro qualibet dosi ℥iij. iv.
ut ita totus julepus ℥viij. vel x. pro
tribus dosibus; xii. vel xvj. pro quatuor.

aq. stillatitia sola idonea.
aq. stillatitia & simul succus an.
decoctum aliquod simplicium, dosi
media apozematis alterantis.

In com-
positio-
ne jule-
pi no-
tanda
sunt

dissol-
venda,
in qui-
bus no-
tanda

qualitas
quæ est vel

saccharum solum.
syrupus idoneus. } ℥j. ℥iij.

eadem quæ in apozemat } si julepus est præparans,
alterante } ex decocto aliquo ab ℥ss. ad ℥j.

confectio alkermes } in cardiaco julepo.
de hyacintho } à ℥ss ad ℥ij.

Theriaca in contagio. à ℥j. ad ℥j.

pulvis Car-
diacus,

simplex

aromatic. ut santalor.
non aromatic. ut rasur. } à ℥j.
C.C.eboris, corallor. } ad ℥ij.
corallina.
lap. bezoar. ad gr. iv. vj.
unicorn. ad ℥ss.
perlæ à ℥ss. ad ℥j.

composit. elect. alicujus officinal.
ut diamargarit. frigid. à ℥j. ad ℥ij.

quantitas,
pro una
dosi

confectio & pulvis simul dosi dicta.
Vitrioli spiritus q. s. ad grat. aciditatem.

	<i>Materia coquenda, cujus notanda</i>	<i>Quantitas</i> <i>Qualitas</i> <i>Prescribendi ordo</i>	<i>Omnia sequenti modo ordinantur.</i>
	<i>Liquore materiæ subjecto, cujus tenenda</i>	<i>Qualitas</i> <i>quæ vel</i>	<i>aqua</i> <i>fontana</i> <i>putealis.</i> <i>optima quæque NB</i> <i>hordei.</i> <i>Chalybeata.</i> <i>raro cerevisia.</i> <i>interdum acetum</i> <i>Hydromel tenue, serum lactis</i>
<i>Apozematis alterantis Compositio consistit in</i>	<i>Decoctione, ipsa, quæ fit</i>	<i>quantitas, q. s. vel ut trium aut quatuor</i> <i>pla, prout herbæ succulentæ, ut</i> <i>ad tertias in iis quæ facile coquantur.</i> <i>ad quartæ partis consumptionem.</i> <i>vel ut tertia pars remaneat.</i> <i>ad dimidias, in iis quæ sunt difficilioris</i>	
	NB. etiam <i>decoctionis ordo</i> observandus est, ut primo, radius aperto. Præstat omnia simul injicere & vas claudere, sed		
	<i>Dissolvendis, quorum tenenda</i>	<i>Qualitas</i> <i>utraq</i> <i>est vel</i>	<i>Syrupus idoneus</i> <i>Saccharum</i> <i>Mel</i> <i>simplex</i> <i>rosatum</i> <i>anthosmum</i> <i>Saccharum cum</i> <i>rupo & quidam</i> <i>Succi</i> <i>vel</i> <i>depu-</i> <i>rati</i>
	<i>Clarificatio vel est</i>	<i>Quantitas</i> <i>omittenda si decoctum</i> <i>fortius esse debet.</i> <i>adhibenda</i> <i>vel</i>	<i>albumine ovi.</i> <i>ponendo decoctum in olla</i> <i>probat</i> <i>Santalo citrino</i> <i>Cinnamomo in</i> <i>pulvere ireos fl</i> <i>Pulvere Electua</i>
	<i>Aromatisatio, cujus cognoscenda</i>	<i>qualitas</i> <i>quantitas</i> <i>utraq</i> <i>fit vel</i>	

Radices ad ℥iv. vel vj. ad summum.

Cortices

Ligna } ad ℥j. ℥ij.

Folia ad M. viij. vel x.

Semina ad ℥j. ℥iſs. vel ℥ij.

Fructus minores ad ℥j. vel ℥ij. vel etiam paria 4. 6. 10. 20. ut passul

- Majores numero tantum { pari, ut duo poma, caricarum pinguium
impari, tria poma incisa.Flores ad p. iv. vel vj. NB. Rad. liquirit. & lign. odorifer. in ordine
quia sunt spirituoſa & tenuia.

Aromata à ℥ij. ad ℥ſs. ad summum.

atque stillatitiæ sine utilitate assumuntur, nisi decoctio fiat vase clauso.

Alum additur, interdum radices ante coctionem aceto macerantur
s, Vinum cum aqua, sed hoc male. addendum vinum est in fine coctio
digitorum latitudine medicamenti superemineat: vel sumatur, quad
e, parum vel diu coqui debent.

ut colatura sit ℥iſs. in 4. doses dividenda, deturque tribus ho
vel vesperi.

coctionis.

ligna coquantur, coctis deinde folia, Semina, flores, aromata addantur
lora prius macerare, deinde omnia jungere & vas claudere.

ad ℥iv. ad ℥vj. ad summum, ita ut dosi apozematis competat ℥j.

colatum

am

a sy-

m

herbarum ut sunt

fructuum ut

sunt

etum

num

vita

benè clausa super cineres calidos, sic faeces subsident & liquor fit clarus: &

Sennertus.

rubro in apozemate refriger.

calefaciente.

prent. in affectib. pector.

aliquis

trium santalorum in calidis affectibus

aromatico rosato in frigidis

ab ℥j. ad ℥iſs.

Ocupla

Sextupla

Quadrupla

tripla

ut si cathartica sint 12. dosium,

i. e. ℥viij. & vini futuram dosin

velis esse ℥iſs. ℥ij. circiter tri-

plum praescribes

quorum om

ad ij. ad sum

solo sacchar

rantibus.

quorum quantitas ratione

infundendorum sit

maxime idoneum

Vinum repositum

jam defaecatum

Quali

num

ra-

tio-

Vi-

3ij.

lia-

sed

of.

A-

or-

um

um

XVIII.

scribendo infuso.

o ligat. ʒss. ʒvj.

} ʒss. ʒvj.

torum Hellebori

o amygdalarum
æ tria præstat

pozematit. ʒj.

confusil. ʒij. ʒiij.

ʒss.

aceto mace-

simplicia purgantia cum suis corrigentibus & dirigentibus, quæ interdum conjiciuntur in nodulum vel sacculum, ex linteo raro.

Purgantia dosi sesqui altera aut dupla, quæ in substantia exhibentur.

Corrigentia quoque augentur proportionem dupla vel sesqui altera.

Serum lactis

aqua simplex non raro fervens

-- destillata

jusculum carnis

Hydromel

Vinum

Ros majalis

quibus addi-

tur Spiritus

Salis Sulphur.

ol. vitriol. tar-

tari per deli-

quium guttæ

aliquot

is, quæ tanta sit, ut aliquantum emineat super materiam.

debitum; scil. stent per sex, duodecim, viginti tepido, vase clauso, postea colentur, cum vel si cito sit parandum infusum dum materia coquitur ostrea colatur & exprimitur si fortius esse debet, sin mitur.

r.

aliquis.

va.

ta

s aromatic.

ntia alia ut

| syrupi solutiv.

| cassia.

| pulpa tamarindor.

| Electuaria.

| extracta.

scil. menses moventia, urinam cientia, sudorifera, è tamen fiunt ex purgantibus.

CAP. XIX.

De decocto hordei.

*Ptisana
nostratis
seu aq.
hordei
officinar.*

Ma- { hordei integri pars 1. }
teria { aq. fontan. part. 10. 15. 20. }
coquantur ad consumpt.
lb. v. & usque dum hor-
deum intumescat.

additamenta, ut sunt liquiritia, ad ʒij. ʒʒ. passulæ, ʒj. ʒij.
graminis radix, acetosa, semina carminativa, alia-
que pro libitu ægrotantis, una decoquuntur, sed
parca manu. Colaturæ additur etiam succus acetos.
Ribes, Berber. Julap. Rosar. Syr. ros. solut. de A-
grest. pulv. Cinnamomi.

NB. *Aqua hordei seu ptisana nostras vel decoctum hordei* constat ex hor-
dei integri parte 1. usque dum intumescat, aq. part. 20.

Cremor hordei usque dum rumpatur.

Hordeum mundatum, coctum usque dum in pulvem abeat, trajectum
per setaceum, succus ptisanæ vocatur, & refert ptisanam
veterum.

	Materia ratione	{ Qualitatis Quantitatis }	est que vel	{ Generalis quæ vel Specialis in }	{ alterans affec- tus }	
{ Alterans in qua notanda }	Liquor ratione	{ Qualitatis vel in Quantitatis }	{ diætâ alterante, non pectorali. pectorali diætâ ad lb̄. 10. 12. vel q. s.	{ aq. comm. liquor alius Hydromel aq. simpl. decoct. hor-		
	Dissolvenda	{ Qualitatis in Quantitatis }	{ non pectorali pectorali }	{ sacchar. syrop. facch. rosar. fyr. idoneus }		
	{ Diætâ est vel }	Sudorifica in qua	{ Materia quæ vel Alterans , dosi media apozematis. additur }	{ Sudorifera { Guajac. solum & cortex ej China sola , vel cum falsapariil. sed rarius Sola falsaparil. sed rarius Solum falsafraſ vix unquam } }		
		Cathartica cujus	Liquor aq. font. lb̄j. pro ℥j.			
			{ Materia est decoct. superius , cui adduntur purgantia, Liquor , ut supra. }			

De Diæta.

{ Guajacum
China
Sassafras
Salsaparil. } ad ℥vj.

{ rad.
fol.
sem.
flor. } dosi media apozematis

pro affectibus pituitosis &
inveteratis omnibus.

pe- { china sola ad ℥j. pro basi
el { salsaparil. aliquando
sassafras interdum.
alterantia thoracica idonea } si omnia conjungantur ad ℥ij. ℥iij.
fruct. pectoral. ad ℥i℥. ℥ij.
sem. pect. ℥j. ℥i℥.
caro cancror. & testudin. abiuta ad ℥j. ℥ij.

um pull. aut Gallin.

dosis apozematis sint ℥iiij. vj. per dies xv. continuanda.

vel cum uno aut duobus aliis
l. aut sassafras } ad ℥i. ℥i℥. pro affectibus recentibus, qui
sudore indigent.

in Guajaci decoct. liquiritiæ, passul. ana ℥j. ℥i℥.

dicta in apozemate purgante.

C A P.

C A P. XXI.

De Hydromelite.

Hydromel aliud est { *Vulgare* quod vel *Vinosum*, quod hydromel propriè dicitur, estque conditivum & insolatum ac generosum, ex mellis parte una, aquæ partibus iiij. aut vj. viij. coquiturque usque dum ovum crudum innatet, reconditur in vase vitreo, occluditur & insolatur per mensem aut 14. dies.

Medicatum, quod componitur ex hydromelite simplic. despumato, & simplicibus ficcis partem affectam respicientibus, quibus in colatura additur per 2. 3. horas aromatum ℥ss. 3vj.

C A P. XXII.

De Sero Lactis.

Serum lactis { *Materia* est { lac, quod duplici modo secernitur { per se si non nimis recens calori exponatur.

Se- *ria* est { fumarie M. i. cichor. M. ℞. { admistione { coaguli vituli, agni.

ri { acetosæ ℥viij. { liquoris aciduli, ut

la- *solven-* { sacchar. ℥j. ℥ss. quæ adduntur ℔ij. feri. { est acetum, spir.

tis *da, scil.* { succi pomor. redolent. ℥j. { vitriol. ipsum vi-

num,

herbæ alicujus aci-

dulæ, ut est acetosæ.

C A P. XXIII.

De Bochetto.

		Residentia alicujus præscripti Decocti sudorifici, addita insuper unius vel alterius simplic. sudorific. ℥j. ℥ij.
	Materia,	{ Aliud recens sudorificum unum vel alterum ad ℥ij. ℥iij.
	quæ est	
	vel	
Bocheti	Liquor, Aq. pura ad ℔xij. infunde per horas xii. Coq.	
notanda	ad tertiæ partis consumption. exprimatur.	
	Addenda	{ Saccharum ad ℔ss. ℔j.
		{ Cinnamom. ℥iij. ℥ss.

C A P. XXIV.

De gargarismate.

Gargaris- matis no- tanda.	Materia	{ aq. destillata ad ℔j. ℔iij.
	quæ est	{ aq. & succ. frigid. illarum ℥viij. harum ℥iij.
	vel	{ Decoctum herbarum ad ℔ss.
	Dissol- venda	{ syrup. idon. ad ℥iij. iij.
	quæ sunt vel	{ diamoron. dianuc. mel. ad ℥ij.
		{ Acetum
		{ Omphac. } ad ℥ij. ℥iij.

C A P. XXV.

De Apophlegmatismo.

Apophlegmatismus alius est

<i>siccus, qui vel est</i>	{	simplex aliquod masticandum ad ℥j. ij. ut fol. tabac.
		pulvis exceptus cerâ ad ℥℥. ut mastich. pyrethr. cube-
		bar. zingiber.
		pulvis exceptus linteo raro.
<i>liquidus, qui comp. ex</i>	{	decocto cephalico. } ad ℥bj. ℥bi℥.
		Hydromelit. vino. }
		additis apophlegmatizantibus ad ℥j. ℥i℥. ℥ij.
		aut alijs dissolvendis ad ℥iv. ut in gargarismate.

C A P. XXVI.

De Errhino.

<i>Errhinum vel est</i>	{	ex succis solis expressis ex fol. ut est mercurial.
		liquidum } betæ, cum vin. albo ad ℥viiij.
		quod fit { ex decoct. cephalic. admixt. errhin. ad ℥viiij.
		ex succis cum spiritu vini.
		linimenti instar ex succ. decoct. quibus additur
		Molle fit } ceræ q. s.
<i>vel</i>	{	Opiatæ instar ex succor. ℥ij. vin. ℥i℥. & melle q. s.
		pulver. ad ℥℥.
		Solidum { candelæ quæ proprie nasale dicitur,
<i>forma</i>	{	fitque ex pulv. ℥iiij. excepto mucilagin. aliqua aut
		terebinthin. & cera q. s.

CAP. XXVII.

De Clystere purgante.

Decoctum commune pro clysteribus in officina usitatum, serum lact. decoct. hord.

In Clystere purgante cognoscendus	Liquor ratione	Quali- tatis	deco- ctum	Alte- rans	fol. M. iiij. femin. 3vj. 3j. 3i℥. fruct. par. viij. flor. p. iiij.	pro pitui- ta	præscri- buntur post rad. & femin. decoq.
		Magi- strale	pur- gans	ex	sem. carth. contus. 3vj. 3j. Agaric. in nodul. Turbit. elect. 3ij. polypod. 3j. } pro me- fenn. 3vj. } lanch.		
		Quan- titatis	3iij. in infantulo 4. 5. mens. 3vj. adultior. ℥bj. adultis. ℥bi℥. vastis hominibus.				
		Alte- rantia	mel. } 3ij. iiij. in adult. in infantulo sacchar. } quarta suffic. oleum ad 3iij. violat. Nenupharinum. sal sal gemm. } 3℥. 3j.				
Dissol- venda quæ	Pur- gantia	Opiatæ officinales ad 3i℥. Pilulæ ad 3ij. 3iij. Cassia fistul. 3j.					

C A P. XXVIII.

De Clystere Alterante.

In Clystere alterante

Liquor
ratio-
neDissol-
venda
in

qualitatis

Quantitatis, ut in præced.

Alte-
ranteNu-
triente

lac, Hydræleum	} ver- vecis	} pro ano- dyno in dysenter. & colic.
decoctum capitis -- intestinorum		

Mulfum

oleum solum

Butyrum

vinum generos.

} in flatibus &
colica.

Simplex

-- Hippocratic.

lac ferratum, pro adstringente.

decoctum hord. cum p. j. furfur.

rosar. pro detergente.

juscum carnis, pulli, caponis,
pro nutriente.

Compositus, decoctum stirpium, &c.

Mel ad ʒij. ʒiij.

Saccharum ead. dosi.

Oleum

Butyrum } ad ʒiij.

succo folior. ad ʒij. iiij.

pulver. ad ʒvj. ʒj. ut nitrum, sal.

sebum hircin. in dysenter, quod ovi vitello dis-
solvitur ne congelascant ʒß.

Urina, in ascite ad ʒij. iiij.

philonium, pro narcotico, ad ʒj. ʒij.

conserv. idoneæ ab ʒß. ad ʒiß.

sacchar. alb. ʒij. iiij.

confect. alkerm. ad corroborand. ʒj. ʒij.

theriac. recens in hypercatharsi & dysenteria
epidemic. ʒß. ʒj.

C A P. XXIX.

*De Epithemate liquido*Epithe-
matis li-
quidiMateria
est vel

liquida

aq. de-
stillata

Sola ℥j. ʒxv.

cum vino albo.

cum aceto, p

succis fructuum

foliorum. ʒij.

car-

uando,

Sicca, pulvis

Cardiacus

hepaticus

roborans

ligic. sem-

conlar. pro

flonervæ

℥j. ʒiv.

co

pr dupl:

pu

el

ʒi

Media, cum propter liquore
ditur opiatum corroborata
diaca, ut alkermes ad ʒj.*Ufus*, cum panno scarlato, vel linteo in-
presso, applicatur capiti, cordi, te

C A P.

R 3

I. I. A.
I.
e.
ra officinal. r adic.
uct. cortic.
alkerm. dehya-
Theriac. Mithri-

ex, aromatum.
ositus Electuar.
roborantium, ut
omat. rofat.

ita ut tota
opiata
sit 3vj. vel viij.

doneus.
quadruplum.

CAP.

DE COMPOSITIONE MEDICAMENTORUM.

C A P. XXXV. De Opiata purgante sive Electuario.

pulveres cathartici soli cum melle solo
suis corrigentibus. sua syrupo solo } quorum proportio ad
} pulveres, debet esse

Liquor
ratione

Dissolvitur
in

In Clystere alterante

sacchar.
sucus

C A P. XXXVII.

De Condito.

			conservæ, robo-	℥iv. qui-	confection. car- diac. aliquando, à ℥j. ad ℥ij. pulv. cardiac. sem- per, ut perlar. pro quavis conservæ (℥j. pulver. ℥j. Div.
			rantis, card.	bus ut	
			condituræ ra- dic. fruct.	basi ad- de	

Conditi { **Mate-**
 { ria sunt
 { vel
 { Sacchar. alb. rosat. tabellat. q. s. id est, dupl.
 { triplum ad reliqua omnia.
 { aurifolia numero vj. ad ornatum.

Dosis cochleare iß. 2.

C A P. XXXVIII.

De Linctu.

<i>Linctus</i> <i>sive Eclegma</i> <i>aliud</i> <i>est</i>	{	<i>Offi-</i> <i>cina-</i> <i>le</i>	{	<i>Cali-</i> <i>dum, in-</i> <i>cidens,</i> <i>& de-</i> <i>tergens</i> <i>frigidum</i> <i>& in-</i> <i>crassans</i>	sanum & expertum.
					de pineis.
					de farfar.
					de caulibus.
					de pulmon. vulp.
					de scyll. simpl. comp.
					de papavere.
					de psyllio.
					pulveres bechici ad ℥j.
					decocti bechici mucilago.
	{	<i>Materia</i> <i>sunt vel</i>	{		pulpa fructuum ad ℥j. pulverum ℥vj. sy-
					rup. q. s.
					looch offic. ad ℥j. ij. pulv. ad ℥ij. iij. s. q. s.
					fructus thoracic. ℥ij. sem. ℥j. succ. ℥℔.
					fyr. q. s. pulver. ad ℥℔.
					fyr. pectoral. ad ℥iiij. cui pulveres ad-
					duntur.
					Conserv. ad ℥ij. pulv. ℥vj. ℥j. fyr. q. s.
<i>Ma-</i> <i>gi-</i> <i>stra-</i> <i>le</i>	{		{		<i>Excipiens</i> , quod debet esse quadruplum ad ma-
					teriam, estque syrup. idoneus, mel, sapa, vi-
					num dulce.
					<i>Quantitas</i> , Eclegma non excedat ℥iiij. iv. nisi
					peregremittatur, tunc sit ℔j.

CAP. XXXIX.

De Linimento.

Linimenti absque cera parati materia sunt vel { olea varia, quorum sint partes tres. }
 { butyrum }
 { pinguedines } Horum sit pars } totius linimenti
 { medullæ } una. } dosi sit ℥iiij. vj. viij.
 { mucilagines }
 { pulveres, ad 3℔. pro olei 3j.

Linimenti cum cera parati materia est { oleum 3j. } vulgo pro tota dosi oleor. ℥iiij. vj.
 { cera 3j. } præscribuntur, ceræ q. s. cui
 { seu q. s. } & pulvis addi potest.

Linimentum etiam sic paratur. ℥. unguenti officinal. 3ij.

Ol. alicujus 3j.

pulv. q. s.

M.

CAP.

C A P. X L.

De Unguento.

Unguentum, in genere ex tribus componitur { olei ℥j. *Unguentum* aliter & (oleo, vel oleis quidem sine igne ac q. s. Ceræ ℥ij. cera nutritione sic pulv. ad ℥j. ℥ij. pulvere ℥j. paratur, ex liquore, q. s.

Unguentum receptissimo more paratur { olei sint ℥ij. iij. iiij. cum igne simplicissimè hac proportionem { cera q. s.

Unguentum magis compositum sic componitur, sit { olei ℥j. NB. interdum unguenta officinalia admiscuntur ad ℥ij. Ceræ ℥ij. vel q. s. pulveris ℥j. ℥i℥. in calidis unguentis, in frigidis vero ℥℥.

Unguentum aliter sic paratur, sit { olei ℥iv. vj. viij. } bulliant simul ad succorum tantundem } rum consumptionem.

{ Ceræ q. s. NB. aliquando pulvis aliquis proportionem ad oleum dicta, item aliquando unguenti officinal. ℥ij.

Unguentum & sic paratur. ✱. { unguenti officinal. ℥ij. iij. iv. pulver. ℥℥. ℥vj. olei } q. s. ceræ }

CAP. XLI.

De Cerato.

*Ceratum inge-
nere sic para-
tur, ℞.*

{ olei ℥j.
pulver. ℥j. 3i℥.
Cerae ℥℥.

*Ceratum proprie
sic nude para-
tur, ℞.*

{ olei ℥j.
cerae ℥℥.

*Improprie ceratum
fit quoque ex*

{ Analogis oleo ℥j.
cerae ℥℥.
pulver. ℥j. 3i℥.

Totum ceratum inter-
dum præscribitur ad
℥viii. ℥bj.
interdum ℥iiij. interdum
℥ij. interdum ℥j.

*Ceratum
etiam sic
paratur.*

Recip. Emplastr. officinal. ℥ij. ℥iiij. lv.
olei q. s. liquetur in hoc
Emplastrum.

T

CAP.

C A P. XLII.

De Emplastro.

Emplastrum { olei ℥j.
mollius sic { pulver ℥ss.
paratur, &c. { ceræ ℥j.

Empla- { olei ℥j.
strum du- { pulv. 3vj.
rius fit ex { Cer. ℥i℥.

Emplastrum { ol. ℥j.
durissimum { pulv. 3vj. ℥j.
fit ex { Cer. ℥ij.

{ *Empla-* { ol. } additis resina terebin-
strum fit { cera } thin. pice, gum-
etiam ex { pulv. } mat.

Empla- { oleis, cera, & his analogis.
strum fit { succis,
etiam ex { pulveribus.

Empla- { Emplastro officinal. ℥i℥. ℥ij.
strum fit { pulveribus ℥ss. 3v.
quoque { cera } q. s.
ex { oleo }
 { terebinthin. pauxillo; vel incorporetur cum terebin-
 thin.

Emplastrum { Gummatibus solis, pistillo calido liquatis 3vj. ℥j.
fit quoque { quæ extendantur super alutam. NB. possunt
ex { addi pulveres, & olea.

Emplastrum { pulver. 3vj.
fit quoque { pic. naval. ℥i℥. vel terebinthin. q. s. quibus addi
ex { possunt gummata ad ℥j.

CAP. XLIII.

De Sparadrapo.

Sparadra- { Emplastrum idoneum, liquatum, addito paululo olei,
pi materia { cui tela vetusta immergitur.
est vel { pulveres adstringentes, ut bolus, terra sigillat. sang.
 drac. balauft. ros. mastich. quæ cera & oleo exci-
 piuntur.
 { pulveres detergentes.

quantitas { ol. ℥viij.
 hac pro- { pulv. ℥iv.
 portione { ceræ ℥viij. } tela sit lata digitos tres quatuorve.

CAP.

C A P. XLIV.

De Cataplasmate.

Mucilago variarum stirpium ex deco- ctis	{	Radicibus.	{	contusis in mor-	{	pulver. (ut farin.	{	ut totum cata-
		foliis.		tario & trajectis		hord. fabar. lin.		plasma sit t̄b̄ß.
		feminibus.		per fetaceum,		foenigr. ireos, cu-		ad summum,
		fructibus.		adduntur pro t̄bj.		mini, flor. camo-		imo sæpe mul-
				mucilaginis		mill., ʒij. iij.		to minus.
						{ ol. ʒiij. iv. vel q. s. }		

Fructus immaturi	{	ut poma, pruna, cydonia, coctis sub cineribus vel in li-
		quore idoneo ac contusis, additis pulveribus idoneis.

Crusta panis macerata vino, tosta, pulveris ʒj. conspersa.

Mica panis albi macerata in lacte ad t̄b̄ß. cui vitelli ovorum 2. croci ʒß. olei idonei q. s. additur.

Pulveres adstringentes ad ʒj. ij. cum albumine ovi excepti, qui cum stupa macerata in aceto vel vino à Chirurgis instar cataplasmatas vulneratis admoventur, & à Medicis in alvi fluxu abdomini adhibentur.

CAP. XLV.

De Oxyrrhodino.

Oxyrrho- dini notan- da est tum	Materia quæ est vel	solum oleum rosatum ad ℥ix. cum aceti ℥iij. Oleum rosatum & simul alia olea cepha- lica ad ℥iiij. cum aceti ℥ij. & aq. ce- phalic. ℥iiij. Succi herbarum, cum oleo rosato & aceto, eisdem dosi- bus.
		Forma, agitentur misceanturque simul, immer- ganturque linteola quæ applicentur fronti, tem- poribusque ad repellendum in febribus arden- tibus.

C A P. XLVI.

De Pessō purgante.

Purgantis
pessarii
materia
est vel

Opiata laxans sola ad ℥i℥. ij.
pro duobus pessis, incor-
poretur cum succo aliquo,
v. g. mercurialis, cui ali-
quando adduntur

pulveres ape-
rientes, pur-
gant. sim-
plic. com-
posit. } ad ℥ij.
Gumm. Am-
mon. myrrh. }

Radix, ut Hellebori illita Galbano.

pulv. simpl. cathartic. aut compos. electuar. ut hier.
picr. ad ʒvj. ʒj. cum alterantium uterinorum ℥i℥. ij.
incorporentur cum mellis vel succi vel utriusque
q. s. ad movendos menses.

Succi ad ℥ij. iij. cum mellis ℥i℥. cocti ad opiatæ consisten-
tiam, cui addantur pulveres cathartici ad ℥i℥.

C A P.

C A P. XLVII.

De pessō alterante.

formâ
opiatæ
ex } pulver. uterinor. ℥vj. ℥j. ℥i℥. incorporat.
mellis q. s. vel succ. q. s. hac mixtura imbua-
tur coton.

succis coctis cum melle in formam opiatæ.

opiatâ officinali, ut triphera persica sine opio
ad ℥℥. pulver. ℥ij. ℥℥. more opiatar.

Formâ linimenti ex pulver. ℥vj. ℥℥. cum ol. nardin. &
ceræ q. s. f. linimentum, quo imbuitur coton,
panno sericeo obvolvendus.

*Pessus al-
terans
componi-
tur vel*

Formâ suppositorii ex mellis ℥i℥. ℥ij. cocti cum succ.
idon. ℥ij. iij. addendo, si vis, pulver. ℥℥.

Ex solis unguentis idoneis, quæ cotone excip. & pul-
ver. idoneor. an. ℥j.

Ex herb. viridib. ad m. j. contusis, cum melle vel
succo incorporat. addito, si libet, pulver. ad
℥vj. ℥j.

Ex cotone solo zibethi ℥℥. imbuto, cum mosch. solut.
& aliis odorat.

Coton imbuitur succ. idon. ad ℥ij. iij. cui pulver. ad-
duntur ad ℥℥. ℥vj. vel butyr. axung. pingued.

C A P. XLVIII.

De Suppositoio.

Sup- posito- rium aliud est	Sim- plex & fit ex	{	caule ac radice	{	betæ. brassicæ. althææ.	}	quibus externo cortice detracto sal aspergitur, oleumque il- linitur.				
			caule porri, butyro inuncto.								
			penna oleo illita in pueris.								
			sapone albo in formam glandis acuminato.								
			Ficu inversa, sale asperfa & filo ligata.								
			Melle solo cocto in duritiem.								
			Alumine rupeo in formam glandis effigiato.								
			Candela cerea.								
	Cam- posi- tum fit ex	{	Melle, ut basi, cocto & indurato donec digi- tos non amplius in- quinet, eoque vel	{	solo, ad ʒj. cum aliis succis, quo- rum sit ʒʒ. ʒiʒ.	}	quæ quan- titas pro ʒ. supposi- tor. suff.				
		{	Pulvere, ipsi melli ad- dito,	{	salis. stercor. muris. aloës. agaric. fenn. sp. hier. picr. sal. gemm. sal. ammon. nitri colocynth. hier. diacolocynth. Opio ad ʒʒ. vix. Herbar. calidar. ut absinth. centaurii min. Hyssop.	}	ʒʒ. ʒi.				

CAP. I L.

De Tabellis.

Tabellæ purgan- tes	{	Officinales	{	pulveres purgantes cum suis alteranti- bus ʒj. cum sacchar. ʒiiij. i v. solut. in liquor. idoneo, coctique supra syrupi consistent.	
		Magistra- les, quarum		Materia	Tabellæ purgantes officin. ple- rumque.
		Quantitas totius massæ tabellar. sit ʒ i v. vi., quæ- libet vero tabella sit ʒiiij. ʒß.			

Tabellarum Roboran- tium	{	Materia	pulveris roborantis pars i. seu ʒ v. vj. sacchar. part. vj. viij. x. confect. alkerm. ad ʒij. conserv. idon. ad ʒiiij.
		dosis pro una vice exhibendi ægro à ʒj. ad ʒiiij. pro in- gredientium energia.	

CAP L. De Pilulis.

Pilula Officinales quarum aliae	{	purgantes	{	usitatores, ut sunt	Agaricæ. p.
					cochiæ. p.
					lucis majores. p. aq.
					aureæ. b.
					alephanginæ. b. p.
					aggregat. b. p.
					sine quibus. p. b.
					Hermodact. p. aq.
					Indæ. m. p.
					fœtidæ majores. p. m.
				Minus usitatæ	de Rhabarb. b.
					assajereth. b.
					de eupatorio. b.
					imperiales. b.
					Rufi. b.
					de hiera. b. p.
					arthriticæ. b. p.
					arabica. b. p.
					de s. mirobal. b. p.
					mastichin. p.
					de aloë.
					de sagapen.
					sarcocoll. ante cibum. } b. p.
					de fumar. stomach. m.
					lapid. lazul. m. b. p.

pilul. de bdellio.

Cynogloss.

pulvis idoneus { in opiat. purg. quibus adduntur lachry-
ut { mæ, gumm. ut Ammon. opopanax. }
cium.

Pilule Magistrales purgantes { *Materia* { *Liquor excipiens* { mucilago.
mel coctum despumatumque.
syryp. idoneus, vel Apozema in quo Cathartica coquantur.

dosīs quæ vel { Validiorum à ℥j. ad ℥j.
Mediocrum à ℥ij. ad ℥iiij.
Leviorum à ℥j. ad ℥ij.
Usualium à ℥j. ad ℥ss.

Pilularum Usualium { *Materia* { aloë succotrin. ut basis ad ℥ss. 3vj.
est { cui adduntur *leviora purgant.* ut Rhab.
agartic. ad ℥j. 3ij. *corroborant.* cinam.
garyophyll. mastiche ad ℥j. 3ij.
Cum syryp. absinth. q. s.

Dosis 3ss. ex qua 4. pilulæ formantur; duæ mane, duæ vesperi sumuntur ante coenam duabus horis.

Pilula corroborantes { ore continetur, quarum { *materia*, pulveres thoracici { succus liquiritiæ.
& alterantes vel { { gumm. tragacant. }
{ gumm. Arab. } ad ℥j. 3ss.
{ Amygd.
{ penidia.
{ sacch.
{ sem. papav. alb.

Excipientia mucilago,
gummi tragacanth.
extract. cum aq. rosar.
cydonior. vel cum sy-
ryp. pectorali.

devorantur, (ut de cynoglossa) quarum materia sunt pulveres ad scopum facientes ad ℥ss 3vj. &c.

C A P. L I.

De Trochiscis.

Trochisci alii sunt	Offici- nales qui vel	Interni	Cardiaci	Bechici, Bechici albi, nigri.	diarrhod. } de Rheo. } ad hepar.	Ape- rien- tes.	de Eupatorio. } de absynth. } ad Hep. lien. de lacca. } de myrrhâ, utero.	Externi qui videantur in pharmacopœa.	Mate- ria	Excipiens aq. vin. succi herbar. mucilag. Gumm. tragacant. Arabici, q. s.	pulvis variarum rerum ad ℥j. ʒi℥. ʒij.												
												Magi- strales quo- rum	pondus Trochisci cujuscumque ʒj. ʒi℥. ʒij. ʒiij.										
														pur- gan- tes	{ Agaricus trochiscatus. alhandal. de violis.								
																alte- ran- tes	{ sine opio, theria- cales } de viperis. scyllitici. cypheos.						
																		{ alkekengi, ad renes. cum opio { de carabe, ad vesi- cam.					
																			{ de Gallia moscat. de alipta moscat.				
																				{ diarrhod. } de Rheo. }			
																					{ de Eupatorio. } de absynth. } ad Hep. lien. de lacca. }		
																						{ de myrrhâ, utero.	
																							{ de viperis. scyllitici. cypheos.

CAP. LII.

De Pulveribus.

Pulvis alius est	Officinalis, qui videatur in pharmacopœa.		Cathartica simplic. sra- viora cum correctivis ad ℥j. ℥i℥.		
	pur- gans cujus	Materia sunt	Sacchar. interdum, sed parva dosi.		
		Modus exhibendi, in jusculo, manè, cum custodia.			
	Inter- nus	digesti- vus, cu- jus	Materia ingenere	stomachica, coctionem juvan- tia.	
			coriandr. præpa- rat. ut basis ad ℥j.		
	Magistra- lis	Robo- rans	Car- dia- cus, cujus	In specie	cui additur anisi ℥℥. ℥vj. corroborantia sto- machica ad ℥ij. iij. cum Sacchar. rosat. tabellat. q. s.
				mate- ria	sunt simplic. ad ℥℥.
					℥vj. ℥j. cum sacch. rosat. tabul. quadru- plo aut triplo.
					dosis ℥j. ℥iiij. cum aq. juscul. liq. idon.
	Exter- nus	Medicus, ex pulvere ℥ij. idoneo, cum pul- ver. violaceo, cyprio, ā ℥j. ℥i℥. fere autem sumuntur rad. ad ℥ij. sem. ℥vj. flor. ℥iiij. aromat. ℥ij.			
Chirurgicus ad ulcera, &c.					

C A P. L I I I

De sacculo.

In com-
 positio-
 ne sac-
 culi con-
 sideran-
 da est

{	materia, ex	{	Varia simplicia scopo convenientia concisa &
	qua ratione		contusa; ut radic. cortic. ligna, fol. flor.
	qualitatis		femin. aromat. gummi.
	quantitatis,		
{	tota mate-	{	corde sit ℥j. ℥i℞.
	ria pro		capite ℥ij.
			ventricul. ℥ij. ℥iij.
			pro abdomine major copia re-
			quiritur.

Excipiens, est pannus lineus, sericeus, &c. ex quo effin-
 guntur sacculi variis formis, quadrati, oblongi, pro
 partium idea, ut pro capite, pilei forma: pro ven-
 triculo scutiformes, pro hepate lunæ figurâ, pro
 liene linguæ bubulæ effigie.

C A P.

CAP. LIV.

De Cucupha s. pileolo.

Cucupha ratione

 { qualitatibus ex cephalicis fragrantibus paratur.

 { rad. fol. siccis.
 { floribus, lign. aromat.
 { seminib. gummat.

 { quanti-
 { tatis &
 { quidem

 { rad. ℥j.
 { fol. siccorum m. iij.
 { vel ℥ss. ʒvj.
 { flor. pugill. ij. iij.
 { aromat. ʒiij.
 { gummat. ʒj. ʒij.
 { pulv. violar. vel Cyprii dicti ℥ss.

 { moschi } tota compositio ad
 { ʒss. ʒj. } ʒiij. ʒiiij.

SECTIO

C A P. I I V.

De Eucupha & pilole.

quantitas ex co- rad. sol. siccia.
phallicis fragran- floribus, lign. aromac.
cipus paratur. seminis. gummac.
quant- rad. ii.
tatis & sol. siccorum m. iiij.
quidem hor. pugill. ii. iij.
atromac. iiij.
gummac. ii. iij.
paly. violar. vel Cyprii dicti 3a.

SECTIO

C A P.

SECTION QUARTA

DE IPSIS

COMPOSITIS

OFFICINALIBUS

IN

SPECIE.

*Pondera & mensuræ Medicorum
quibus hodie utuntur.*

Gr. granum hordei modicè crassum aut piperis albi.

ʒ. Scrupulus vel scriptulus, pendet grana viginti.

ʒ. Drachma continet scrupulos tres.

ʒ. Uncia pendet drachmas octo.

℔. Libra Medica est pondus unciarum 12.

℔℔. Libra femis, selibra, est pondus unciarum sex.

Quart. Quartarius vel Quadrans unciarum trium.

M. Manipulus, quantum manu comprehendere potest & respondet ʒ℔.

P. Pugillus, quantum adductis digitorum apicibus omnibus attollitur
& dicitur pugillus *Major* continens ʒj. *Minor* vero quantum tribus
digitis primis apprehenditur, & continet ʒ℔.

Pinta nostra continet uncias circiter viginti vini vel aquæ: Olei verò
ʒxviii: Mellis verò, ʒxxvi, i.e. Sextarium seu heminas duas.

No. Numero

Par. Paria,

} ita fructus metimur.

ã. ana, i. e. singulorum recensitorum æquales partes.

Q. S. quantum sufficit.

S. A. secundum artem.

S. S S. stratum super stratum.

MB. B. M. Mariæ Balneum.

q. v. quantum vis.

q. pl. quantum placet.

SECTIO QUARTA

DE IPSIS

COMPOSITIS

OFFICINALIBUS

IN

SPECIE.

CAP. I.

De Aquis simplicibus in officina usitatis.

Qua acetosa refrigerat, siccatur, ingrediturque potiones alexipharmacas pro vehiculo.

Aq. Betonica calefacit, siccatur, attenuat, diuretica & cephalica est.

Aq. Boraginis & Buglossae calefac. humect. bilem temperant, cardiacae sunt.

Aq. Caprifolii calefac. siccatur, extergit, diuretic. & splen.

Aq. card. benedict. calefac. siccatur, sudorific. alexipharm.

Aq. centaurii minor. calef. siccatur, febrifuga est, lumbricos necat.

Aq. chelidonii majoris calef. siccatur, extergit, conducit visui, cum cataracta molesta est.

Aq. Cichorei refrigerat & siccatur, hepati convenit.

Aq. Cinnamomi calefac. siccatur, cephalica, cardiaca, uterina, stomachica est.

Aq. cochleariae calef. siccatur, antiscorbutica & splenetica est.

Aq. Euphrasia calef. siccatur, adstringit, oculorum fluxionibus medetur.

Aq. fœniculi calef. attenuat, discutit, sudorifica est, oculis caligantibus medetur.

Aq. florum fabarum extergit, urinas ciet, furo faciei inducendo conducit.

Aq. fragaria f. f. absterge. faciem & cutim, lenit erysipelaceas lentiginosas faciei defœdationes.

Aq. fragorum f. h. absterget, urinas, calculum pellit, scabiem tollit hausta potu.

Aq. florum lavendulae calefacit, siccatur, cephalica est.

Aq. flor. liliorum convallium calefac. siccatur, Cephalica est, medetur apoplexiæ, Epilepsiæ, vertigini.

Aq. rosarum refriger. siccatur, cardiaca, cephalica est.

Aq. flor. Sambuci, emollit, resolvit, Erysipelati conducit externe & interne.

Aq. flor. tiliæ Antepileptica est, flatibus infantum pellendis edulcorata saccharo conducit.

Aq. fol. quercus refriger. siccatur, dysenteriam, hæmorrhagiam sanat.

Aq. fumariae præparat bilem ac melancholiam, inservitque electuariis melanagogis pro haustu exhibendis.

Aq. Graminis diuretica, lithontriptica est, aperit, fluxum sanguinis sistit.

Aq. hyssopi calef. siccatur, attenuat, incidit materiam crassam in pulmonibus contentam.

Aq. Lactucæ refriger. humectat, conciliat somnum.

Aq. flor. malvæ calef. humectat, emollit, conducit affectibus pulmonum, vesicæ, in dysuria, calculo, phthysi.

Aq. melissæ calef. siccatur, cardiaca, antimelancholica est.

Aq. mellis calef. humectat, diuretica, lithontriptica, capillum producit, suffusioni oculorum medetur.

Aq. menthæ calef. siccatur, stomachica & cephalica est.

Aq. papaveris Rheados refrigerat, somnum conciliat, antipleuritica est.

Aq. petroselini calef. siccatur, diuretica, lithontriptica est, obstructions reserat.

Aq. portulacæ refrigerat, humectat, ardorem urinæ lenit.

Aq.

Aq. pulegii calef. siccatur, hysterica est, menstribus & secundinis pellendis convenit.

Aq. solani refrigerat, siccatur, Erysipelati, cancro mamillarum medetur.

Aq. spermatis Ranarum refriger. siccatur, inflammatis & ambustis medetur, hæmorrhoidum fluxum sistit, faciei ruborem pellit.

Nota 1. Omnes hæ Aquæ destillantur ex herbis recentibus cum aq. comm. s. q. in vesica cuprea per noctem maceratis, postea capitello stanneo munita, & applicato refrigeratorio fistula stannea instructo, ita ut tantum dimidia pars affusæ aq. abstrahatur.

2. *Aq. cinnamomi* destillatur ex MB. addito ad cinnamomum aq. & Saccharo, aut etiam Aqua hordei.

3. *Aq. mellis* destillatur ex solo melle in MB.

4. Omnes aquæ calefacientes possident plus minusvè olei, acidi & alcali simul.

5. Omnes aquæ refrigerantes vel occultum aut manifestum acidum continent, unà cum phlegmate: vel alcali solum cum phlegmate.

C A P. I I.

De Aquis compositis.

1. *Aqua Nucum juglandium immaturarum sive Alexipharmaca Amstelodamensium.*

Nucum juglandium immaturarum cum culiola i. e. corticibus externis viridibus mense Junio collectarum & contusarum lb. ij.

Herbar. cardui benedict.

Melissæ.

Rutæ.

Scabiosæ.

Scord. an. ʒij. concisis affund. Aceti Vin. s. q. ut scilicet ad aliquot digitos transversos superemineat. f. destillatio ex cucurbita vitrea satis ampla nec nimis alta in Mariæ Balneo ferventi & bullienti, quamdiu aliquid prodibit, quod viginti quatuor horarum spatio absolvetur: spiritum limpidum in vitro clauso serva usui.

Vires. A plerisque Practicis egregiis magni fit hujus aquæ compositio, sed variant plerique in ejus additamentis, quæ nucibus tanquam basi adjiciuntur. Proposita descriptio pluribus aliis præfertur. Hæc verò attenuat, incidit, penetrat, deterget, particulas massæ sanguineæ Sulphureas luxuriantes reprimit, atque hinc putredinem arcet, sudorem movet, febribus malignis, ipsique pesti utilis; constatque occulto acido nucum immaturarum, & alcali volatili plantarum aromaticarum, quæ hic unita & pauculo sulphure plantarum volatili concentrata, tum spiritu aceti perfusa sanguinem egregiè depurant, & in suo fluore & consistentia conservant. Dosis est ab ℥℥. ad ℥j. imprimis cum Theriacam aut Diascord. præscribimus: quamvis & per se ad ℥℥. exhiberi possit vel saccharo edulcorata, vel sine saccharo.

2. *Aqua Antepileptica Amstelodamensium.*

℞. Rad. Pæoniæ maris siccatar. ℥℥.

Angelic.

Fraxinellæ.

Fol. Origani Cretici.

Rutæ.

Salviæ an. ℥j.

Flor. Pæoniæ maris.

Betonicæ.

Lilior. convallium.

Rorismarini.

Tiliæ, siccatorum.

Sem. Ammios orientalis.

Nigellæ an. ℥℥.

Pæoniæ ℥ij.

Cassia lignæ.

Caryophyllorum.

Cardamomi minoris.

Nucis Moschatæ an. ℥ij.

Redactis in pulverem crassum affunde Spiritus Vini Gallici aut Rhenani ℔. x. Aq. communis ℔. ij. digere per viginti quatuor horas, tum destilla in arena ita ut octo circiter libras abstrahas, quas in vitro accuratè clauso serva usui.

Vires.

Vires. Hæc aqua egregium nobis exhibet spiritum volatilem, infinitis morbis utilem: 1. edulcorat massam sanguineam, & ab omni falsugine acidaque constitutione liberat, 2. fixa volatilifat, & per sudorem, diaphoresin & urinas expellit. 3. contexturam insensibilem massæ sanguineæ restituit & omnia aliena eliminat: hinc omnibus morbis frigidis, illisque qui à fermento acido aut salso propullulant, insigniter confert, resolvit, attenuat, incidit, extergit, stomachica, cephalica, diuretica, Antapoplectica, Antepileptica est. *dos* 3ij. ʒß. ʒvj. per se aut cum aqua meliss.

3. *Aqua Antinephritica Amstelodamensium.*

℞. Rad. Raphani sylvestris sive rustici ʒiv.

Glycyrrhizæ.

Ononidis.

Petroselin.

Pimpinell. an. ʒij.

Lign. Nephritic. interior.

Sassafras an. ʒiij.

Fol. Hederæ terrestris.

Ribesior. nigrorum.

Betonicæ.

Chærefolii.

Fragariæ an. m. ij.

Sem. Fœnicul.

Urticæ.

Baccar. Alkekengi an. ʒij.

Juniperi ʒj.

Concisa & contusa macerentur in succi hederæ terrestris & vini albi an. q. s. per tres dies & noctes, deinde destilla per MB. ad siccitatem in cucurbita humiliori, liquorem qui prodiit, serva usui. *Vires.* Subtilium est particularum, aperit, attenuat, resolvit, urinam & sudorem pellit, specifica est in calculo Renum & vesicæ. *Dosis* est ʒß. ʒj.

4. *Aqua*

4. *Aqua Antiparalytica.*

ꝛ. Rad. Salsæ parillæ.
 Lign. Guajac. an. ℥i℥.
 Sassafras ℥iiij.
 Herb. Betonicæ.
 Calaminthæ montan.
 Chamædryos.
 Chamæpityos.
 Hyssopi.
 Majoranæ.
 Origani.
 Prasii sive marrubii nigri.
 Primulæ Veris.
 Pulegii.
 Rorismarin.
 Salviæ.
 Serpylli.
 Thymi.

Flor. Calendulæ.
 Stœchados an. m. j.

Baccar. Juniperi ℥j.

Concisa & contusa infund. in Spiritus Vini s. q. per dies & noctes tres; tum destilla per MB. liquori destillato adde

Rad. Costi amari.

Pyrethri.

Zingiberis.

Sem. Sinapi albi.

Caryophyllorum.

Piperis.

Cinnamomi.

Styrac. calamitæ.

Castorei an. ℥j. digere per aliquot dies & noctes, tum filtra per linteum & liquorem serva usui.

Vires. Calefacit, siccatur, attenuat, resolvit, aperit: est stomachica, cephalica, uterina, externè & internè adhibita. Dosis est ℥ij. ʒ℥.

5. *Aqua*

5. *Aqua Hysterica.*

℞. Rad. Bryoniæ Siccatar.

Baccar. sambuci maturarum lento furni calore exiccatarum & à
stipitibus mundatarum an. ℥ij.

Fol. Artemisiæ.

Dictamni Cretici.

Matricariæ.

Nepetæ.

Ocymi.

Pulegii.

Rutæ.

Sabinæ in umbra siccatorum an. ℥ß.

Cortic. arantior. exteriorum siccatorum ℥iß.

Pulverata infunde per dies 8. in Spiritus Vini ℔vj. aq. commun. ℔. ij.
destilla per MB. ita ut abstrahas libras 4. vel quinque : in quibus
infunde

Myrrhæ.

Castorei an. ℥ß.

Croci Britannic. ℥iij. digere per aliquot dies, tinctu-
ram cola per linteum, & serva usui.

Vires. Calefacit & siccatur potenter, idque ob sulphura volatilia
plantarum Aromaticarum & spiritus vini, extracta salibus volatilibus
earundem : quorum beneficio intima petit, resolvit, aperit, parti-
culas acidas sibi adjungit & educit, unde obstructions referat, urinas,
sudorem, menses pellit, diaphoresin procurat, & infinitis morbis
frigidis medetur. *Dosis* est à ℥ij. ad ℥ß.

6. *Aqua Theriacalis.*

℞. Flaved. Cortic. citrior. siccator.

Rad. Petasitid.

Glycyrrhizæ.

Pimpinellæ.

Tormentillæ an. ℥ij.

Angelicæ.

Dictamni albæ.

Gentianæ.

Imperatoria.

Vincetoxici.

Zedoariæ.

Fol. Card. Bened.

Rutæ.

Scabiosæ.

Scordii, ficcator. an. ʒj

Sem. Acetosæ.

Card. Benedict. an. ʒß.

Pulverentur omnia grosso modo, infundanturque in Spiritus Vini optimi lb. xij. aq. commun. lb. iij. digere per 24. horas, tum destilla per arenam aut MB. quamdiu spiritus cum striis exit in capitello, aut ad quintæ aut quartæ partis remanentiam: spiritui destillatione extracto adde

Croci Britannici ʒiij.

Theriacæ Andromachi ʒiij.

Ol. Sulphuris per Camp. ʒß.

Digere per dies & noctes tres, tum cola per setaceum & colaturam in vitro, subere & corio atque vesica suilla clauso, serva usui.

Vires. Calefac. siccatur, per sudorem & urinam evacuat, fermenta acida nimis acia corrigit, particulas massæ sanguineæ aliter locat, iisque contexturam suam restituit, hinc præcipitata solvit, soluta corrigit, & consistentiam reddit oleo sulphuris temperata, acia volatilia mitigat & per poros ejicit. *Dosis* à ʒij. ad ʒß.

7. *Aqua Vitæ Composita.*

ʒ. Cinnamomi acuti ʒiij.

Santalorum omnium ʒvj.

Rad. Caryophyllatæ.

Galangæ.

Zingiberis.

Cortic. Arantiorum exterior.

Citriorum exterior. siccatur. an. ʒiijß.

Nucis

Nucis moschatae.

Cardamomi minor.

Macis an. ʒiij.

Sem. Anisi.

Dauci Cretic.

Fœnicul. dulcis.

Ocymi an. ʒiʒ.

Fol. Majoranae.

Salviae.

Saturejae an. ʒʒ.

Flor. Caryophylleor. rubrorum & fragrant.

Rorismarini.

Rosar. rubrar. an. ʒij.

F. omnium pulvis crassus, cui affunde Spiritus Vini optimi ℥. xij.
Aq. commun. ℥. ij. digere per diem & noctem, tum destilla
per MB. aut arenam ad tertiae partis remanentiam: in spiritu abstracto
infunde

Pulver. diamargariton. frigidi.

Diambrae an. ʒiij.

Ambrae griseae.

Moschi in nodulo ligatorum an. ʒʒ.

Digere per dies & noctes tres: colaturae adde julapii Rosae. ℥ʒ.
misc. & ferva usui.

Vires. Calefacit, siccatur, est stomachica, cardiaca, cephalica,
Alexipharmaca: omnibus morbis frigidis medetur, pituitosis, para-
lyticis, apoplecticis, epilepticis conducit. *Dos.* ʒʒ.

C A P. III.

De Tincturis.

I. *Tinctura Cinnamomi.*

℞. Cinnamomi acuti in mortario conquassati ʒij.

Spiritus Vini Rectificat. ʒviiij.

Indatur Cinnamomum phiolae oblongae, cui postea affundatur Spi-
rit. Vini, claudaturque phiolae collum vitro alio inverso accuratè apta-

to: imponantur simul arenæ calidæ per dies & noctes 8. tum leniter inclinata phiola effundatur Tinctura & servetur usui.

Vires. Calefac. siccatur; stomachica, uterina, cardiaca, cephalica est. *Dosis* ʒij. ʒʒ.

2. Tinctura Guajaci.

℞. Rasuræ Guajaci ʒvj.

Spiritus Vini Rectificat. ʒxij. misc. & digere in phiola oblonga, vitro inverso clausa, per dies & noctes octo: tum decanta Tincturam & per linteum leniter cola & serva usui.

Vires. Calefac. siccatur, stomachica est, Catarrhis conducit, grati odoris & saporis est. *Dosis* ʒʒ. ʒj.

3. Tinctura Castorei.

℞. Castorei radulâ in scobem redacti aut etiam in mortario conquassati ʒʒ.

Inde phiolæ oblongæ, eique affunde spiritus vini rectificati ʒiiij. digere per dies & noctes 8. tum effunde Tincturam & per linteum cola, colaturam serva usui.

Vires. Calefacit, siccatur, aperit, est hysterica, antepileptica, Antapoplectica. *Dosis* à guttis vj. ad x. xij. ad ʒj.

4. Tinctura Croci.

℞. Croci Britann. ʒj. inde phiolæ vitreæ oblongæ, eique affunde Spiritus Vini rectificati ʒvj. digere per dies octo, tum effunde Tincturam & serva usui. *Vires.* Calefac. siccatur, sudorifica, emmenagoga, anodyna, stomachica est. *Dosis* à gutt. vj. ad x.

5. Elixir

5. *Elixir proprietatis.*

✥. Croci, myrrhæ, aloës an. ʒß. Spiritus Vini Rectificat. 3x. Spiritus sulphuris per Campanam ʒß. Extrahatur primò cum spiritu vini Tinctura ex croco digerendo per dies 6. vel 8. hanc Tincturam postea una cum spiritu sulphuris affunde myrrhæ & aloë minutim contusis: digere per mensem in phiola oblonga accuratè clausa: movendo interdum vitrum, Tincturam nigram leniter decanta à fæcibus, quas vel abjice, vel cum novo spiritu vini extrahe, sicut antea. Elixir vero repone per noctem ad quietem, tum iterum decanta, iterumque per noctem repone, semperque decanta toties, donec nullas in fundo fæces conspexeris, quod aliquot dierum spatium continget. Hæc vulgo dicitur Elixir sive Alexiterium proprietatis.

Vires. Hæc Tinctura est calida sicca: Stomachica, anodyna, uterina, alexipharmaca. Subducit alvum in dosi majori, scil. ad ʒij. sumpta: febresque tertianas feliciter curat. Medicamentum est polychrestum omni ætati, omni sexui conveniens, alterans, evacuans, roborans: Hinc nobilitatum est voce Præclari alicujus Medici, quod *Medicum nunquam destituat*, sed anchoræ instar sacrae semper præsto esse debeat. *Dosis* guttarum vj. ad xij. nisi purgare animus sit, tunc ad ʒij. exhibetur in vino aut cerevisia.

6. *Tinctura Opii.*

✥. Opii crudi per lamellas incisi & super patella ferrea tostij. Spiritus aceti vini ʒvj. misce in cucurbita vitrea & digere per dies & noctes tres, tum cola per linteum & Tincturam subnigram ferva usui. *Vires.* Est Hypnotica, anodyna, narcotica, supplet vicem Laudani opii in potiunculis & aliis liquoribus: externè cum linteo temporibus applicata dolorem aufert & somnum conciliat, dolores podagricos demulcet. *Dosis* intra corpus est guttarum duarum aut trium.

7. *Tinctura Martis.*

- ℞. Limaturæ Martis purissimæ ʒj. Vini Rhenani Mosellanici ʒx. misc. in vitro clauso, stent per dies & noctes octo, tum Vinum Rubellum decanta & serva usui.

Vires. Aperit, deterget, sal muriaticum corrigit & secum aufert, acidum acrenimis emendat, unde obstructions referare, alvum laxare, cachexiæ mederi dicitur. *Dosis* est ʒ℞. aliquoties in die.

Simili modo paratur *Tinctura fragorum* aliquoties infusorum cum spiritu vini Rectificato, quæ Lithonriptica est. Et *Tinctura Lacce*, quæ hystérica, antiscorbutica, hypochondriaca est. *Tinctura Scordii*, quæ alexipharmaca est.

C A P. I V.

*De Acetis.*I. *Acetum stillatitium, seu acetum destillatum
sive spiritus aceti.*

- ℞. Aceti Vini acerrimi ʒLxxx. destilletur ex cucurbita vitrea humili in Balneo Maris ad picis remanentiam, totus liquor qui prodiit dicitur acetum destillatum, aut spiritus aceti. Aliqui partem quartam, quæ primò prodiit, separant, & vocant phlegma aceti: hoc phlegma tamen non nisi subtilior pars aceti est, (modo acetum non sit adulteratum aqua communi) potest-que utiliter cum spiritu aceti misceri.

Vires. Refrigerat, siccatur, adstringit, sulphuris luxuriam coërcet. Sed alcalibus junctus hic spiritus referat, deterget, urinas movet, alvum ciet. Sicut videre est, quando cum oculis cancri, coralliis, Marte copulatur. Sudorem etiam ciet, propter volatilitatem & diversas partes quibus constat, nempe subtilissimum alcali volatile possidete, quod coagulatum super Saturno dulcedinem Sacchari induit, super sale Tartari aut nitro fixo in pinguedinem insipidam abit. *Dosis* ʒ℞. ʒj.

2. *Acetum Rosaceum.*

✧. Rosar. rubrarum exsiccatarum ℥j. aceti Vin. ℥. xij. indentur vitro satis capaci & angusti orificii, quod claudatur corio, exponaturque calori solis per dies æstivos quadraginta, tum exprime acetum per pannum, & serva usui: aut si placet novis rosis affunde, insola iterum, ut antea, & tum serva.

Vires. Potenter refrigerat, siccatur, adstringit, cephalicum & alexipharmacum est. *Dosis* ʒ℥.

Eodem modo parantur aceta sequentia.

Acetum calendulæ, quod est cardiacum & alexipharmacum.

— Anthosatum, quod cephalicum & cardiacum.

— Lavendulæ, quod cephalicum.

— Sambucinum, quod sudorificum & alexipharmacum.

— Caryophyllatum, quod cardiacum.

3. *Acetum Theriacale.*

✧. Species pro Aqua theriacali supra capite secundo, n^o. vj. (exceptis oleo sulphuris per Campanam, croco & Theriaca,) præscriptas, concide vel contunde grosso modo, & affunde aceti Vini ℥. xv. insola per dies 40. aut digere in MB. per dies octo, tum exprime per pannum, colaturam serva usui.

Vires. Optimum est præservativum à peste, quo solo sum usus ad cochlear unum, mane, in meridie & vesperi, cum sæva peste A. 1664. Lugduni Batavorum grassante, singulis diebus peste infectos visitarem, sumque conservatus sanus salvusque quindecim Practicis eadem æstate peste extinctis.

4. *Acetum Scylliticum.*

✧. Rad. Scyllæ in taleolas sectarum, filo trajectarum & modice per 40. dies in libero aëre sine radiis solaribus & pluvia exsiccatarum lib. i.

Aceti vini lib. vii. insola, cola, repone ut ante.

Vires. Attenuat, incidit, Thoracicum est. *Dosis* ʒ℥.

5. *Acetum*

5. *Acetum purgans Prævotii.*

℞. Tartar. crud. ʒj. (aut ejus loco cremoris Tartari ʒʒ.) fol. sem.
mund. ʒiiij. cinnamom. sem. anis. an. ʒʒ. acet. vin. acerrim.
℥j. infunde per 24. hor. cola & serva usui.

Vires. Lenit alvum, atten. & incidit; usus est in acetariis.

C A P. V.

*De Vinis Medicatis.*1. *Vinum Absinthites simplex.*

℞. Herb. absinthii exiccati m. j. vini ℥. centum; immitte in vas
benè obturatum & relinque in infusione donec vinum con-
sumpseris.

Vires. Attenuat, incidit, stomachicum est, appetitum excitans.

Eodem modo paratur

Vinum Centaurii minoris, quod febrifugum & hepaticum est.

-- Cerasorum nigrorum, quod cardiacum & febribus malignis
conveniens.

-- Anthosatum, quod cephalicum & cardiacum est.

-- Euphragiatum, quod cephalicum & ophthalmicum.

C A P. VI.

*De Decoctis.*1. *Decoctum commune pro Clysteribus.*

℞. Fol. Malvæ.

Parietariæ.

Betæ.

Violariæ.

Mercurialis.

Flor.

Flor. Chamæmel. an. m. j.
 Sem. anisi, fœnicul. dulc. an. ʒij.
 Coq. in s. q. aq. com. ad lbj.

Vires. Emollit fæces in crassis intestinis contentas, pellit flatus, est anodynum.

2. Clyster acris.

℞. Herbarum Centaurii minoris.

Hyssopi, rutæ an. m. j. ℞.

Sem. carvi, fœnicul. cumin. an. ʒiij.

Agaric. in nodul. ligat. ʒij.

Pulpæ colocynthidis ʒj. coq. in aq. font. ad lbj.

Colaturæ adde Elect. Hieræ picræ ʒj. m. f. Clyster.

Vires. Potenter attenuat, incidit, revellit, conducit in affectibus soporosis, aliisque superiorum corporis partium.

3. Decoctum Pectorale.

℞. Uvar. pass. exacinator. ʒj

Sebesten, jujubar. an. n. xv.

Dactyl. n. vj.

Caricarum pinguium n. iv.

Hord. mund. ʒj.

Glycyrrhizæ ʒβ.

Fol. Capill. Vener.

Hyssopi, Scabios. Tussilag. an. m. j.

Coq. in aq. font. lb. iij. ad tertiæ partis consumptionem, colatura fervetur usui.

Vires. Emollit, laxat, expectorationi conducit, Anodynum est. Potest inservire dissolvendis Electuariis & Syrup. pro haustu parando. Item infundendis catharteticis simplicibus, ut & coquendis iisdem. Supplere vicem quoque potest Decocti flor. & fructuum dicti: ut & decoctionis communis Monspeliensium, à quibus haud multum differt facileque in illa, paucis additis vel demptis mutari potest.

4. *Decoctum Carminativum pro Clystere.*

✱. *Seminum, Anisi, foeniculi, cumin. an. ʒʒ.*

Baccarum Lauri contusar. ʒiij.

Flor. Chamæmel. Aneth. an. m. ʒ. coq. in aq. communi ad dimidias.

Vires. Incidit, attenuat, Flatus consumit in intestinis hærentes.

5. *Decoctum Vulnerarium Londinensium.*

✱. *Fol. Agrimoniae.*

Artemisiæ.

Angelicæ silvestris.

Hyperici.

Pilosellæ an. m. ij.

Absinth. commun. m. ʒ.

Abrotani.

Betonicæ.

Bugulæ.

Consolidæ majoris & minoris cum Radic.

Caryophyllatæ.

Plantagin. utriusque.

Saniculæ.

Tormentill. cum rad.

Germinum Rubi Idæi.

Quercus an. m. j.

Omnia mense Majo vel Junio collecta, diligenter sicca, incide & repone simul in sacculis coriaceis vel chartaceis. Usus tempore

✱. *Herb. prædict. m. iij. Coq. in Aq. Fontan. lb. iv. Vini albi libris duabus, lento igne ad consumpt. dimidii: colatura adjecta mellis opt. lb. j. despumetur & servetur ad usum.*

Vires. Refrigerat, incrassat, sanguinem edulcorat & ab acrimonia liberat, partim aquositate obtundendo illam, partim temperando pinguedine, aut alcali & acido mixtis absorbendo eandem. *Dosis ʒiv. aliquoties in die.*

6. *Decoctum Sulphuris.*

℞. Sulphuris crud. pulverisati ℔. β. Aq. fontanæ ℔. x. coq. ad mediæ partis consumptionem, colatura servetur usui.

Vires. Intra corpus sumptum in febribus refrigerat sanguinem: externè medetur scabiei, inflammationi, & rubori faciei.

C A P. VII.

De Syrupis.

1. *Syrupus Aceti, sive Acetosus simplex, sive oxysaccharum.*

℞. Sacchari clarificati, & ad consistentiam tabellati cocti, Libras quatuor.

Illi affunde, & permisce in vase fictili

Aceti Vini albi q. s.

Ut sine coctione redigantur agitando in Syrupum.

Vires. Refrigerat, attenuat, incidit, sitim tollit.

2. *Syrupus succi Acetosæ.*

℞. Sacchari clarificati, ad consistentiam tabellati cocti, Libras quatuor.

Illi affunde, & permisce in vase fictili

Succi Acetosæ per subsidentiam depurati, & colati, q. s.

Ut sine coctione agitando s. a. redigantur in consistentiam Syrupi.

Vires. Refrigerat, incrassat, febribus malignis, pestique convenit.

3. *Syrupus Agrestæ.*

• Sacchari clarificati, & ad consistentiam tabellati cocti, Libras quatuor.

Illi affunde, & permisce in vase fictili

Succi Agrestæ recentis, non saliti, q. s.

Ut sine coctione agitando s. a. redigantur in consistentiam Syrupi.

Vires. Refrigerat, adstringit, vomitum & alvum sistit: sitim & æstus tollit.

Eodem modo fiunt:

Syrupus Cydoneorum; Qui adstringit & ventriculum roborat: Vomitu & alvi fluores sistit: sanguinis sputo, hæmorrhoidum, mensium fluori conducit: dysentericis, celiacis confert.

Granatorum acidorum; Qui refrigerat, humectat, putredinem arceat, fluorem ventris & vomitum sistit, cardiacus est.

—— *Dulcium*; Qui humectat, expectorationi & febribus convenit.

Limonum; Qui refrigerat, incidit, cor confortat, febribus pestilentialibus, continuis, cardialgiæ medetur. A quo non differt

Syr. Acetositis citri; Qui refrigerat, siccatur, febribus ardentibus & pestilentialibus conducit. Quia uterque ex succo acido fructuum consimilium paratur.

4. *Syrupus Cochleariæ.*

• Sacchari clarificati, & ad consistentiam tabellati cocti, Libras quatuor.

Aquæ stillatitiæ Cochleariæ q. s.

Ut sine coctione agitando s. a. redigantur in Syrupum.

Vires. Calefacit, siccatur, acidum temperat, Antiscorbuticus est.

5. *Fulapium Rosaceum.*

℞. Sacchari clarificati, ad consistentiam tabellati cocti, Libras duas.

Illi affunde, & permisce

Aquæ Rosarum q. s.

Ut agitando sine coctione redigantur in consistentiam Syrupi dilutioris.

Vires. Refrigerat, siccat; cardiacum, thoracicum, stomachicum est.

6. *Syrupus Violaceus aut rectius Violatus simplex.*

℞. Sacchari ad consistentiam tabellati cocti Libras duas.

Illi affunde

Infusionis florum Violarum recentium, à caliculis mundatorum, q. s.

Ut agitando sine coctione redigantur in consistentiam Syrupi.

Vires. Refrigerat, humectat, bilis acrimoniam temperat. Est thoracicus, cardiacus. Dicitur Renodæo Violatus non Violaceus, quia hic ultimus ex floribus non mundatis paratur, magisque laxat.

7. *Syrupus Absinthii compositus.*

℞. Absinthii Romani siccati Uncias sex.

Rosarum rubrarum Uncias duas.

Spicæ Nardi Indicæ Drachm. tres.

Contusa macerentur horis viginti quatuor in

Vini albi veteris, ac odori,

Succi Cydoneorum depurati, ana Libris tribus.

Coquantur igne lento ad medias: deinde colentur. Colaturæ clarificatæ addantur

Mellis despumati, & ad consistentiam cocti,

Sacchari albi, ana Libra una.

Coquantur denuo in Syrupi consistentiam.

Vires. Calefacit moderatè, adstringit, flatus discutit, stomachicus est, urinam movet.

8. *Syrupus Althææ Fernelii.*

℞. Radicum Althææ Uncias duas.

Cicerum rubrorum Unciam unam.

Rad. Asparagi.

Glycyrrhizæ rasæ.

Graminis.

Uvarum passarum ab arillis expurgatarum, ana Unciam semis.

Summitatum Althææ,

Herb. Adianti utriusque,

Malvæ,

Parietariæ,

Pimpinellæ,

Plantaginis, ana Manipulum unum.

Seminum quatuor frigidorum majorum,

Minorum, contusorum, ana Drachmas tres.

Coquantur in aquæ s. q. ad tertiæ partis consumptionem. Colatura cum

Sacchari albi Libris quatuor,

Coquatur in Syrupum.

Vires. Temperatus est, laxat, emollit, purgat leniter pituitam, renes à sanie & arenulis liberat, urinæ ardorem demulcet.

9. *Syrupus Artemisiæ Fernelii.*

℞. Rad. Fœniculi,

Helenii,

Iridis,

Levistici,

Pæoniæ,

Rubiæ tinctorum, ana Unciam semis.

Herb. Artemisiæ Manipulos duos.

Betonicæ,

Calaminthæ,

Chamædryos,
 Chamæpityos,
 Hyssopi,
 Hyperici,
 Majoranæ,
 Matricariæ,
 Melissæ,
 Nepetæ,
 Origani,
 Prasii,
 Pulegii,
 Sabinæ, ana Manipul. unum.

Sem. Anisi,
 Dauci,
 Fœniculi,
 Nigellæ,
 Ocini,
 Petroselini,
 Rutæ, ana Drachmas tres,

Contusa, & incisa macerentur horis viginti quatuor in
 Hydromelitis dilutioris q. s.

Coquantur s. a. & cum
 Sacchari Libris quinque
 denuo percoquantur in Syrupum, condiendum
 Cinnamomi Unciâ unâ,
 Spicæ Indicæ Drachmis tribus.

Vires. Calefacit, aperit, incidit, menses movet, hysteriis con-
 venit.

10. *Syrupus succi Betonicæ simplex.*

✱. Succi Betonicæ depurati Libr. tres.

Sacchari albi Libr. unam & semis.

Coquantur in Syrupi consistentiam.

Vires. Calefacit, aperit, abstergit, cephalicus, & uterinus est,
 Menses leniter movens.

Eodem cum præcedenti modo fiunt:

Syrupus Borruginis; Humeſcat, melancholiæ, ſyncopi, palpitationi cordis conducit.

Cardui benedicti; Calefacit, ſudorem movet, alexipharmacus eſt, pleuritidi & vermibus necandis conducit.

Cichorei ſimplex; Refrigerat, aperit, hepaticus eſt.

Scabioſa; Calefacit, apoſtemata purgat, thoracicus eſt, pleuritidi & malignis febribus convenit.

11. *Syrupus Botryos.*

✶. Herb. Botryos Manipulos tres.

Eryſimi,

Urticæ, ana Manipulos duos.

Caulium rubrorum,

Tuffilaginis, ana Manipulum unum & ſemis.

Coquantur in ſ. q. aquæ: colaturæ adde

Sacchari albi Libras duas & ſemis.

Clarificata coquantur in Syrupum.

Vires. Calefacit, deterget, bechicus eſt.

12. *Syrupus Byzantinus ſimpl.*

✶. Succ. Apii,

Intybi ſativi, ana Libr. duas.

Bugloſſæ,

Lupuli, ana Libram unam.

Coquendo purgentur dum clareſcant, & cum

Sacchari Libris tribus

percoquantur in Syrupum.

Vires. Temperatus eſt, incidit, aperit, ictero, menſibus ciendis confert.

13. *Syrupus Capillorum Veneris simpl.*

℞. Herbae Capilli Veneris recentis, & parum incisae Uncias quinque.

Rad. Glycyrrhizae rasae Unc. duas.

Macerentur viginti quatuor horis in s. q. aquae calentis: deinde bulliant s. a. Colaturae clarificatae Libris quinque adde

Sacchari Libras quatuor.

Coquantur in Syrupum.

Vires. Temperatus est, incidit, attenuat, aperit.

14. *Syrupus Caryophyllorum.*

℞. Aq. Caryophyllorum aromaticorum instar lactis albae ℥ i v.

In ea dissolve Sacchari tabellati q. s. ut consistentiam Syrupi acquirat sine igne.

Vires. Calefac. siccatur, attenuat, incidit, cardiacus, stomachicus, uterinus, cephalicus est.

15. *Syrupus de Cinnamomo.*

℞. Aq. Cinnamomi optimae, lactis instar albae q. s.

Redigatur illa cum Sacchari tabellati q. s. in syropi consistentiam absque igne.

Vires. Calef. siccatur, crassa incidit, cardiacus, uterinus, cephalicus est.

16. *Syrupus Coralliorum.*

℞. Corallior. rubror. pulverisator. ℥ ss.

Spiritus nitri dulcis ℥ iij.

Misce in phiola oblonga, & digere per 24. horas calido loco: tum filtra per chartam: colaturam cum sacchari tabellati s. q. sine igne redige ad consistentiam syropi.

Vires. Refrigerat, siccatur, deterget, aperit, urinas movet, obstructions referat, hypochondriacis conducit, quin fluxum alvi

immodicum compescit, acrimoniam cum acidam tum salinam temperando.

17. *Syrupus Cichorei cum Rhabarbaro.*

Rad. Apii,

Asparagi,

Foeniculi, recentium, ana Uncias duas.

Herb. Cichorei,

Endiviæ sativæ,

Taraxaci, ana Manip. duos.

Fumariæ,

Hepaticæ, seu Lichenis,

Lactucæ,

Lupulorum,

Sonchi lævis, ana Manipulum unum.

Capilli Veneris,

Hordei integri, ana Unciam unam & semis.

Fructuum Alkekengi,

Glycyrrhizæ rasæ, ana Drach. sex.

Coquantur in s. q. aquæ ad tertiæ partis consumptionem: deinde percolentur, addendoque

Sacchari albi Libras quatuor,

Clarificata coquantur in Syrupum.

Interea

Rhabarbari electi Uncias quatuor.

Spicæ Nardi Indicæ Drach. duas.

Infundantur in s. q. decocti præscripti: post levem ebullitionem colatura fortiter expressa misceatur Syrupo sub finem coctionis.

Vires. Refrigerat, aperit, bilem purgat; omni ætati, sexui convenit, etiam infanti bimo. *Dosis* ʒiʒ. & ultra.

18. *Syrupus Diaenicu.*

Rad. Angelicæ,

Apii,

Asparagi,

Fœniculi, recentium,

Polypodii quercini Unciam unam & semis.

Cort. Tamarisci Unciam semis.

Herb. Adianti,

Buglossæ,

Chamædryos,

Chamæpityos,

Hyssopi,

Origani,

Scolopendrii,

Thymi, ana Manipul. semis.

Cuscutæ,

Fruct. Alkekengi, ana Unc. semis.

Uvarum passarum ab arillis expurgatarum Uncias duas.

Sem. Cnici contusorum Unc. quatuor & semis.

Anisi,

Ammios,

Dauci,

Fœniculi, ana Unciam unam.

Coquantur in f. q. aquæ ad ad tertiæ partis consumptionem : colaturæ adde

Sacchari albi clarificati Libr. duas.

Percoquantur in consistentiam Syrupi.

Interea

• Foliorum Senæ mundatorum Unc. quatuor.

Rhabarbari electi Unciam unam & semis.

Agarici trochiscati Unciam semis.

Zingiberis Drachnam unam.

Macerentur calidè per noctem in f. q. decocti præscripti. Sequenti die leviter ebulliant : colentur, & exprimantur, misceanturque Syrupo sub finem coctionis.

Vires. Purgat leniter per alvum pituitam & serum, extenuat, incidit, exterget. Dos. ʒij.

19. *Syrupus Diacodion, sive de Siliquis.*

✱ Capita Papaveris albi sine seminibus, Viginti.

Siliquarum dulcium sine granis, Uncias tres.

Rad. Althææ,

Glycyrrh. rasæ, ana Unc. duas.

Coquantur s. a. in s. q. aquæ. Colaturæ expressæ adde

Sacchari candi rubicundi Libram unam & semissem.

Coquantur ad consistentiam Mellis, seu Syrupi spissioris.

Vires. Incrassat catarrhos in pectus labentes, hypnoticus est, Anody-
nus egregius, acres calidosque humores densat.

20. *Syrupus Fumariæ.*

✱ Rad. Polypodii quercini Unc. duas.

Herb. Absinthii Romani,

Cuscutæ,

Endiviæ,

Scolopendrii,

Lupuli, ana Manipul. unum.

Epithymi Unc. unam & semis.

Coquantur in aquæ s. q. ad medias: colaturæ adde

Succ. Fumariæ Libr. unam & semis.

Borraginis,

Buglossæ, ana Libram semis.

Sacchari albi Libras quatuor.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Purgat blandè per alvum: aperit, conducit affectibus cutaneis
& qui ab humore falso vel usto pendent. Dosis ℥iij.

21. *Syrupus Glycyrrhizæ.*

✱ Rad. Glycyrrhizæ rasæ Unc. duas.

Herb. Tussilaginis Manip. quatuor.

Capilli Veneris Unc. unam.

Hyssopti Unciam semis.

Macerentur horis viginti quatuor in f. q. aquæ : deinde coquantur
ad consumptionem partis dimidiæ : colaturæ adde

Mellis optimi despumati,
Sacchari albi, ana Libram unam.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Calefacit, humectat, incidit, deterget : Bechicus est, ex-
pectorationem juvans, fluentes humores incrassat.

22. Syrupus Hyssopi.

✶ Herb. Hyssopi siccatae Unc. unam & semis.
Capilli Veneris Drach. sex.

Rad. Apii,
Fœniculi,
Petroselini, recentium,
Glycyrrhizæ rasæ, ana Drach. decem.

Jujubas,
Sebesten, ana triginta.

Ficus Pingues,
Dactylos pingues, ana Decem.

Uvarum passarum ab arillis expurgatarum Unc. unam & semis.

Hordei mundati Unciam semis.

Sem. Cydoneorum,
Malvæ, ana Drachmas tres.

Coquantur in f. q. aquæ : colaturæ adde
Sacchari albißimi Libras tres.

Clarificata coquantur in Syrupum.

Vires. Calefacit, attenuat, incidit, deterget renes & vesicam.
Bechicus est, confert asthmatis, tussi, menses ciet.

23. Syrupus Jujubinus.

✶ Jujubas Sexaginta.
Hordei mundati,
Radicum Glycyrrhizæ rasæ,
Herb. Capilli Ven. ana Unc. unam.

Florum Violarum,
Sem. Malvæ, ana Drach. quinque.

Cydoneorum,

Lactucæ,

Melonum,

Papaver. albi, ana Drach. tres.

Coquantur in f. q. aquæ ad consumptionem medietatis: colaturæ
adde

Sacchari clarificati Libras duas.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Refrigerat, incrassat tenues humores: coquit, raucedinem
vocis tollit, tussim, pleuritidem sanat, sputum movet & educit.

24. Syrupus Menthæ.

℞. Succ. Menthæ Libram unam.

Cydoneorum,

Granatorum acidorum, depuratorum,

Infusionis Rosarum rubrarum, ana Libram semis.

Sacchari albi,

Mellis despumati, ana Libr. unam & semis.

Decoquantur f. a. in Syrupum, sub finem coctionis condiendum

Pulveris Diarrhodôn Abbatis in nodulo ligati, Unciâ semis.

Reponatur in usum.

Vires. Temperatus est, adstringit, stomachicus est. Vomitus, singultum, alvi fluorem sistit.

25. Syrupus Myrtinus.

℞. Bacc. Myrti Uncias duas & semis.

Mespilorum immatur. Libr semis.

Sem. Oxyacanthæ, seu Berberi,

Sumach, seu Rhois obsonior.

Balaustiorum,

Rosarum rubrarum,

Santali albi,

rubri, ana Unciam unam & semis.

Contusa coquantur in aquæ f. q. ad tertiæ partis consumptionem:
 expresso adde

Sacchari clarificati Libras quinque.

Percoquantur denuo ad spissiore consistentiam, sub finem addendo

Succi Cydoneorum,

Granatorum acidorum, depuratorum, ana ℥ij.

Fiat f. a. Syrupus.

Vires. Refrigerat, siccatur, adstringit, thoracicus est: fluorem alvi
 sistit, sanguinis fluxum cohibet: ventriculum roborat.

26. Syrupus Papaveris simpl.

✧. Capitem Papaveris albi maturorum, & siccatorum, Uncias
 decem.

Coquantur in aquæ f. q. ad medias: colaturæ adde

Sacchari albi Libras duas & semis.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Refrigerat, humectat; bilem temperat, lenit, sitim extinguit:
 est thoracicus & hypnoticus.

Eodem modo paratur Syrupus cortic. citri simplex, qui calefacit,
 sicc. robor. Stomachicus, Cardiac. Cephalic. Alexiphar. est.

27. Syrupus Papaveris Rheados.

✧. Florum Papaveris erratici recentium Libras tres.

Coquantur f. a. in f. q. aquæ: colaturæ deinde fortiter expressæ
 adde

Sacchari albi clarificati Libras tres.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Refrigerat, adstringit, incrassat, convenit febribus arden-
 tibus, peripneumonix, pleuritidi, est bechicus & hypnoticus.

Dosis ℥i℥.

28. Syru-

28. *Syrupus Portulacæ.*

℞. Succ. Portulacæ Libram unam.

Bellidis,

Fragariæ,

Lactucæ,

Plantaginis,

Sempervivi medii,

Violariæ, depuratorum, ana Uncias duas.

Sem. Cydoneorum Drachmas duas.

Sacchari albi Libras duas.

Coquantur in Syrupum.

Vires. Potenter refrigerat, emollit, incrassat. Vermes necat.

29. *Syrupus Quinque Radicum.*

℞. Rad. Apii,

Asparagi,

Fœniculi,

Petroselini,

Rusci, recentium, ana Uncias quatuor.

Coquantur in f. q. aquæ: colaturæ adde

Sacchari albi Libras quatuor.

Clarificata percoquantur in Syrupum.

Vires. Calefacit, siccat, attenuat, incidit crassos humores: urinas movet: menses & calculum pellit, ictero conducit.

30. *Syrupus Rosarum siccatarum.*

℞. Rosarum rubrarum siccatarum Libram unam.

Macerentur calide horis viginti quatuor in aquæ tepidæ f. q.

Colaturæ expressæ adde

Sacchari albi Libras duas.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Adstringit; alvi fluxum, vomitum, uteri fluorem sistit; ulcera deterget & glutinat.

31. *Syrupus Rosarum solutivus simpl.*

℞. Infusionis Rosarum pallidarum novies iteratæ Libras quinque.

Sacchari clarificati Libras quatuor.

Coquantur in Syrupum.

Vires. Purgat per alvum bilem, ac serosos humores. *Dos.* summa ℥iij.

32. *Syrupus florum Tunice,*

Sive Caryophylleorum Rubrorum paratur eodem modo.

Vires. Calefacit, siccant, cardiacus & alexipharmacus est.

33. *Syrupus Rosarum solutivus, cum Sena.*

℞. Fol. Senæ mundatorum Unc. octo.

Sem. Anisi,

Fœniculi dulcis, ana Unciam semis.

Macerentur per biduum in Infusionis Rosarum pallidarum multiplicis f. q. Colaturæ expressæ adde

Sacchari albi Libras duas.

Coquantur in Syrupum.

Vires. Purgat bilem, melancholiam & serum. *Dos.* ℥ij.

34. *Syrupus Stœchadis.*

℞. Flor. Stœchadis Uncias quatuor,

Herb. Betonicæ.

Calaminthæ,

Origani,

Thymi, ana Unciam unam & semis.

Salviæ,

Flor. Rorismarini, ana Unc. semis.

Sem. Fœniculi,

Pæoniæ,

Rutæ, ana Drachmas tres.

Coquantur in aquæ f. q. ad medias : colaturæ adde

Sacchari albi ,

Mellis optimi , ana Libras duas.

Clarificata coquantur in Syrupum.

Vires. Calefac. attenuat. Cephalicus est, Epilepsiæ, spasmo, tremori & omnibus affectibus frigidis convenit.

35. Syrupus Symphyti Fernelii.

✱. Radicum & Cymarum Symphyti majoris.

Herb. Bellidis cum toto, ana partes tres.

Betonicæ ,

Pimpinellæ ,

Plantaginis ,

Polygoni ,

Scabiosæ ,

Tussilaginis ,

Florum Rosarum rubrarum , ana partes duas.

Ex omnibus virentibus tuis exprimatur Succus, coquatur, despumetur. Ejus Libris tribus adde

Sacchari albi Libras duas semis.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Temperatus est. exterget blandè. est vulnerarius. convenit tabidis.

36. Syrupus Violarum compositus.

✱. Foliorum Violarum virentium Manipulos quinque.

Sem. Cydoneorum.

Malvæ , ana Drachm. septem.

Jujubas ,

Sebesten, ana Viginti.

Coquantur f. a. in Aquæ Hordei f. q. Colaturæ adde

Sacchari albi Libr. unam & semis.

Percoquantur in Syrupum.

Vires. Refrigerat, humectat, emollit, pleuritidi, tussi, urinæ ardori, dolori nephritico conducit.

C A P. VIII.

*De Mellitis & Rob.*1. *Mel Mercurialis.*

℞. Succī Mercurialis depurati Libras tres.

Mellis optimi despumati Libras quatuor.

Coquantur lento igne in Syrupi consistentiam.

Vires. Laxat & abstergit, clysteribus tantum inservit.

2. *Mel Rorismarini seu anthosatum.*

℞. Summitatum Rorismarini cum floribus, in umbrâ siccatarum,
Libram unam.

Macerentur parum in s. q. aquæ: deinde cum

Mellis optimi despumati Libris tribus,

Coquantur lento igne, & calentia adhuc linteo percolentur.

Vires. Calefacit, siccāt, flatus discutit, pituitam præparat, cerebro & nervis conducit, Clysteribus acribus inservit.

Eodem modo fiunt:

3. *Mel Centaurii*; Quod deterget & bilem purgat.

4. *Rosarum simplex*; Quod deterget, ventriculum roborat, fluxiones calidas sistit.

5. *Mel Rosarum solutivum.*

℞. Infusionis Rosarum pallidarum multiplicis Libras tres.

Mellis despumati Libras quatuor.

Coquantur in Syrupi consistentiam.

Vires. Purgat bilem & serum. Dosis ℥iij.

196 S E C T I O Q U A R T A
6. *Oxymel simplex.*

℞. Mellis optimi despumati q. v.

Solvatur super cineres calidos in vase fictili: soluto admisce

Aceti Vini albi q. f.

Ut agitando sine coctione redigas in consistentiam Syrupi.

Vires. Attenuat & incidit crassos humores: abstergit & obstructiones tollit: educit sputum, facilemque respirationem efficit: temperatum fere est.

7. *Oxymel Scilliticum.*

℞. Mellis optimi despumati q. v.

Solvatur ut dictum: soluto admisce

Aceti Scillini q. f.

Ut sine coctione agitando recipiant consistentiam Syrupi.

Vires. Potenter incidit crassos humores, atque ita Epilepsia, vertigini, hemicrania medetur.

8. *Diamoren Nicolai.*

℞. Succi Mororum immaturorum Celsi,

Rubi,

ana Libram unam.

Mellis optimi despumati Libram unam & semis.

Coquantur s. a. in Syrupum spissorem.

Vires. Refrigerat, repell. adstringit: valet ad inflammationes gula, tonsillarum, anginam, oris ulcera.

9. *Rob Acaciae vulgaris, Prunellorum silvestrium.*

℞. Fruct. Prunellorum sylvestrium immaturorum q. f.

Coquantur ad mollitiem: trajiciatur pulpa per cribrum: trajecta Librae uni adde

Sacchari puri Libras duas.

Coquantur in consistentiam Rob.

Vires. Refrigerat, adstringit, dysenteriae, diarrhoeae utile.

10. *Rob*

10. *Rob Berberorum.*11. *Ribefiorum.*

℞. *Succi Berberorum, vel*

Ribefiorum expressi Libras duas.

Sacchari albi Libram unam.

Coquantur in consistentiam Rob.

Vires. Utrumque refrigerat, adstringit, bilem temperat, cholerae, dysenteriae, alvi fluxui utile.

12. *Sapa sive Rob simplex & verum Arabum, quod Græcis Siræum dicitur.*

℞. *Vini recenter expressi ex uvis albis generosis & maturis lb. xij.*

Coq. igne aperto ad duarum tertiarum consumptionem, ut scilicet quatuor librae supersint & consistentiam mellis acquirant, tum repone ad usum. ab hoc differt Defrutum, quod paratur ex vino dulci albo cocto ad tertiae (aliqui ad dimidiae ut Julius Alexandrin.) partis consumptionem, despumatoque & adhuc liquido manente.

Vires. Adstringit, abstergit, digerit, nutrit, tussi, morbis oris convenit.

13. *Rob cerasorum acidorum, paratur eodem modo ex succo cerasorum expresso & inspissato: nempe cerasa coquantur sine humore alieno per se, trajiciuntur per cribrum setaceum, & vel cum vel sine saccharo ad spissitudinem rediguntur.*

Vires. Refrigerat, siccant, Cardiacum & Alexipharmacum est.

14. *Rob Ebulinum & Sambucinum, purgant serum, sudorem movent, hydropicis utilia sunt.*

15. *Rob, sive Miva, id est, gelatina, Cydoneorum, adstringit, ventriculum roborat, cholerae, hæmorrhagiae, alvi fluxui convenit.*

16. *Rob de Cornis, adstringit: fluori cuiusvis conveniens, dysenteriae, coeliacæ, cholerae, vomitui.*

17. *Rob de Succo Rubi Idæi refriger. adstring. cond. pesti.*

C A P. I X.

De Conditis.

Conditura, non planè eodem semper modo perficitur. Radices, cortices, caules & fructus duriores prius coquantur ad mollitiem (quædam etiam per aliquot dies sæpius infunduntur & postea decoquantur) tum excipiuntur aqua & saccharo albumine Ovi clarificato & coquantur simul ad consistentiam Syrupi. Flores verò & fructus molliores saccharo clarificato cum aqua cocto ferè ad Syrupi consistentiam, & remoto per semihoram ab igne imponuntur, & postea bulliunt ad Syrupi consistentiam.

Radices conditæ Acori, calefaciunt, siccant, extenuant, stomachicæ sunt.

Radices conditæ cichorei, refrigerant, siccant, bilem temperant.

— *Enulæ campanæ*, calefaciunt, siccant, thoracicæ, stomachicæ, alexipharmacæ.

— *Eryngii*, extenuant, aperiunt, Venerem stimulant, urinam movent, renes & vesicam purgant.

— *Satyrii*, calef. humectant, Venerem excitant.

— *Scorzoneræ*, calefac. melancholiæ, Epilepsiæ, vertigini, suffocationi uteri medentur, sunt alexipharmacæ.

— *Symphyti*, sanguinem sistunt, vulnera conglutinant.

— *Zingiberis*, Calef. siccant, stomachicæ, thoracicæ.

Cortices Arantiorum, calef. sicc. pesti, flatibus resistunt.

— *Citriorum*, ad idem valent.

Caules Lactucæ, refriger. humectant, sitim tollunt.

Flores Arantiorum } calef. sicc. atten. card. cephal. diaphor.

— *Citriorum* } alexipharmac.

Fructus Berberi, refriger. humectant.

— *Cerasa dulcia*, humect. cephalica, malignitati resist.

— *Amarena*, refriger. siccant, card. stomachica.

— *Myrobalani*, sunt stomachicæ, temperantes bilem, pituitam aut melancholiam.

— *Nuces juglandes*, stomachicæ sunt, menses cient, flatus & colicum dolorem pellunt.

— *Nux*

- *Nux Moschata*, calef. sicc. adstring. Vomit. sistit. stomach.
- *Ribesia*, refrigerant, humectant.
- *Caro & Myva Cydoneorum*, refriger. sicc. adstring. stomach.

Passulæ purgantes.

℞. Fol. Senæ mundatorum Unc. octo.

Sem. Fœniculi dulcis Unc. unam.

Macerentur per noct. loco tepido in s. q. Infusionis Rosarum pallidarum multiplicis. Manè leviter ebulliant. Colaturæ expressæ Libræ uni & semis adde

Sacchari albi clarificati Libram unam & semis.

Passularum Corinthiacarum mundatarum à sordibus Lib. unam.

Coquantur in Syrupum spissum.

Vires. Leniter purgant per alvum: inserviunt delicatis & pueris.

Dos. ℥iij.

C A P. X.

De Conservis.

Florum betonicæ, calef. siccatur, cephalica, stomachica est.

— *Borraginis*, t. melancholiam pellit, cardiaca est.

— *Calendula*, cal. sicc. cardiaca, alexipharm. menses movet.

— *Caryophylleorum*, calef. sicc. cardiac. cephalica.

— *Cichorei*, refriger. sicc. extenuat, Epatica.

— *Euphrasia*, calef. siccatur, cephalica, ophthalmica.

— *Malva*, cal. hum. emollit, thoracica.

— *Nymphaea*, refriger. humect. somnum conciliat.

— *Pæonia*, cal. sicc. cephalica, antepileptica.

— *Rosar. pallid.* purgat bilem. *Dos.* ℥iiij.

— *Rubrarum*, siccatur, adstring. cephal. cardiaca.

— *Anthos*, cal. sicc. cephalica, cardiaca.

— *Salvia*, calef. sicc. cephalica, uterina.

— *Symphyti*, cal. sicc. vulneraria, thoracica.

— *Violarum*, refriger. humect. card. thoracica.

Herbar. absinthii, calef. sicc. atten. aperit, hepatic. stomach. splenet.

— *Acetose*, refriger. siccatur, aperit, cardiaca, Epatic. Alexipharmaca.

— *Fumariæ c. s.* aper. obstructions.

— *Melissæ*, cal. sicc. card. cephalic. stomachic.

— *Menthæ crisp.* cal. sicc. adstring. stomachica, cephalica.

— *Trifolii acetosi*, refriger. sicc. adstring. stomach. cephalica.

NB. Sicciorum singulis libris addantur sacchari libræ tres. Humidiorum verò singulis libris sacchari lb. ij.

Saccharum perlatum, sive manus Christi simplex.

℞. Sacchari albissimi Libram unam.

Aquæ Rosarum pallidarum q. s.

Coquantur in consistentiam tabellarum, sub finem coctionis immiscendo

Margarit. præp. & trit. Unc. semis.

Projice super marmor aut asserculos in hanc rem fabrefactos & forma s. a. Tabellas.

Vires. Refrigerat, adstring. cardiac Alexipharmacum.

Saccharum Althææ.

℞. Pulpæ Rad. Althææ Unc. tres.

Sacchari albissimi tenuissimè triti, Libram unam.

Aquæ Rosaceæ q. s.

F. s. a. Tabellæ.

Vires. Calefac. humectat, emollit, thoracicum est.

C A P. XI.

De Electuariis Solutivis, s. opiatis purgantibus.

1. *Benedictum laxativum sive Benedicta Laxativa*
vulgo, sc. confectio.

- ℞. Rad. Turbith gummosarum,
Esulæ præparat. ana Drachmas decem.
Hermodactylorum,
Scammonii præparati,
Florum Rosarum rubrarum, ana Drachmas quinque.
Rad. Acori,
Galangæ,
Spicæ Nardi Indicæ,
Zingiberis,
Croci,
Macis,
Caryophyllorum,
Piperis longi,
Sem. Apii,
Asparagi,
Cardamomi minoris,
Carei,
Foeniculi,
Milii Solis.
Rusci,
Saxifragiæ,
Salis gemmæ, ana Drachm. unam.
Mellis optimi despumati triplum.
F. s. a. Electuarium.
- Vires.* Purgat pituitam, bilem & serum: incidit præterea, attenuat,
aperit. *Dosis* ℥ss. ℥vij.

2. *Confectio Hamech, Medici Arabis.*

- Foliorum Senæ mundatorum,
 Rad. Polypodii quercini,
 Rhabarbari electi,
 Agarici albi, &
 Pulpæ Colocynthidis, in nodulo ligatorum,
 Florum Violarum,
 Herb. Epithymi, ana Uncias duas.
 Absinthii vulgaris,
 Thymi, ana Unciam unam.
 Sem. Anisi,
 Fœniculi,
 Rosarum rubrarum, ana Unc. semis.
 Infunde, & decoque s. a. in s. q. Seri lactis: colaturæ expressæ
 adde
 Succum Fumariæ depurati;
 Sacchari, ana Lib. unam & semis.
 Decoctis ad mellis consistentiam, & percolatis adde
 Pulpæ Cassæ,
 Prunorum,
 Tamarindorum,
 Mannæ Calabrinæ, ana Unc. unam & semis.
 In debitam consistentiam reductis insperge
 Foliorum Senæ mundatorum,
 Rhabarbari electi, ana Unc. unam.
 Scammonii præparati Unc. unam & semis.
 Sem. Fumariæ,
 Anisi,
 Spicæ Nardi Indicæ, ana Drachmas duas.
 F. s. a. Electuarium.
Vires. Purgat bilem, melancholiam & pituitam salisam, unde
 scabiei, psoræ, mania, cancro conducit. Dosis. est iij. ad ʒvj.

3. *Diacarthamum.*

℞. Medullæ Seminum Carthami,
 Turbith gummosi, ana Unc. unam.
 Hermodactylorum,
 Scammonii præparati,
 Glycyrrhizæ rasæ, ana Unc. semis.
 Zingiberis,
 Cinnamomi, ana Drachmas duas.
 Mannæ electæ,
 Mellis Rosacei, ana Unciam unam.
 Sacchari albi Succo Cydoneorum soluti Libram unam.
 F. f. a. Electuarium.

Vires. Purgat pituitam potenter & bilem aliquo modo. *Dosis* est à 3v. ad 3j.

Hujus species extrahuntur cum Spiritu vini rectific. scammonium vero additur extracto, fiuntque pilulæ frequentis usus. *Dos.* 3j.

4. *Electuarium Caryocostinum Horat. Augenii, seu potius Avicennæ.*

℞. 7 Costi amari, sem. cumini, zingiber. alb. caryophyllor. an. 3j.
 Diagrid. Hermodactylor. albor. superiori cortice munda-
 tor. an 3ij. mell. despum. vin. odorifer. an. 3iij.
 F. f. a. Electuar.

Vires. Purgat serofos humores, valet maxime in podagra. *Dosis* 3ij. 3ß.

5. *Diacatholicon.*

℞. Rad. Polypodii querni Unc. quat.
 Seminis Fœniculi Drachmas sex.
 Coquantur f. a. ex f. q. aquæ: colat adde
 Sacchari albi Libras duas.
 Percoquantur in Syrupum: in quo dissolve

Pulpæ Cassiæ,

Tamarindorum, an. Unc. duas.

Dissolutis adde

Fol. Senæ mundatorum Unc. duas.

Rhabarbari electi,

Mechoacannæ non cariosæ, ana Unciam unam.

Sem. Anisi Unciam semis.

Quatuor frigidorum majorum mundatorum,

Radicum Glycyrrhizæ rasæ,

Florum Violarum, ana Drach. duas.

F. s. a. Electuarium.

Vires. Purgat omnes humores. *Dosis* est ab ℥ss. ad ℥j.

6. Diaphænicon.

✱ Pulpæ Dactylorum mundatorum, in aceto maceratorum, & cribro trajectorum, probè evaporatæ Libram unam.

Amygdalarum dulcium excorticatarum Uncias tres.

Contusis, & permixtis adde

Mellis despumati Libras duas.

Paululum coquantur: deinde insperge pulveres sequentes:

Turbith tenuissimè triti Unc. quat.

Scammonii præparati Unc. unam & semis.

Zingiberis,

Galangæ,

Ligni Aloës,

Cinnamomi,

Macis,

Fol. Rutæ siccatorum,

Piperis,

Sem. Foeniculi,

Dauci, ana Drachmas duas.

F. s. a. Electuarium.

Vires. Purgat pituitam & bilem. *Dosis* est ab ℥ss. ad ℥j.

7. *Diaprunum solutivum.*

7. Pulp. Prunorum acido-dulcium inspissatæ Libram unam.
 Tamarindorum,
 Cassiæ, in Decocto Prunorum dissolutarum, ana Unc.
 duas.
 Sacchari clarificati Libras duas.

Agitata simul coquantur ad spissitudinem: deinde insperge pulvê-
res sequentes:

- Scammonii præparati Unc. duas.
 Rhabarbari Unciam unam.
 Cinnamomi Unciam semis.
 Flor. Violarum,
 Rosarum rubrarum,
 Sem. Cucumeris,
 Portulacæ,
 Succu Glycyrrhizæ, an. Drach. duas.
 Santali Citrini,
 Tragacanthi, ana Drachm. unam.

F. s. a Electuarium.

Vires. Purgat bilem tantum. Dosis est à ʒiij. ad ʒvj.

8. *Hiera, (hoc est sacra, magna, vel rara scil. antidotus)*
Diacolocynthidos Pacchii.

8. Pulpæ Colocynthidis,
 Agarici,
 Chamædryos,
 Marrubii,
 Stoechadis Arabicæ, an. Drach. decem.
 Opopanacis,
 Sagapeni,
 Aristolochiæ rotundæ,
 Seminis Petroselinii,
 Piperis albi, ana Drachm. quinque.
 Cinamomi,

Spicæ Nardi Indicæ ,
 Polii ,
 Croci ,
 Myrrhæ , ana Drachmas quatuor.
 Mellis despumati Libras tres.

F. s. a. Electuarium.

Vires. Purgat pituitam. Dosis ʒß. ʒvj.

9. *Hiera picra Galeni.*

ʒ. Aloës Socotorinæ lucidæ Libras unam & unciam semis , seu
 Drachmas centum.

Cinamomi ,
 Ligni Aloës ,
 Rad. Asari ,
 Spicæ Nardi Indicæ ,
 Croci ,
 Mastiches , ana Drachmas sex.
 Mellis despumati triplum.

F. s. a. Electuarium.

Vires. Purgat bilem & pituitam , incidit , attenuat , ex partibus re-
 motis educit. Dosis ʒß. ʒv.

In pertinacissimis mensium obstructionibus Helidæus pro secreto exhi-
 bet ʒj. cum croci ʒj. test. Hofmann. de Med. officin.

10. *Lenitivum.*

ʒ. Uvarum passarum ab arillis mundatarum Uncias duas.
 Herb. Mercurialis Manipul. tres.
 Capilli Veneris recentis ,
 Florum Violarum ,
 Hordei mundati , ana Manip. unum.
 Radicum Glycyrrhizæ rasæ ,
 Seminis Fœniculi , ana Unc. semis
 Jujubas ,
 Sebesten , ana Viginti.
 Prunorum ,

Tamarindorum, ana Unciam unam.

Rad. Polypodii querni recentium,

Fol. Senæ mundator. ana Unc. duas.

Coquantur f. a. ex aquæ f. q. Colaturæ adde

Pulpæ Cassiæ,

Tamarindorum,

Prunorum, ana Unc. quatuor.

Sacchari albi Libram unam.

Mellis optimi Libram semis.

Foliorum Senæ mundatorum Uncias tres & semis.

Seminis Anisi Drachmas tres.

F. f. a. Electuarium.

Vires. Purgat pituitam, serum, bilem, melancholiam, inservit affectibus thoracis, pleuritidi. *Dosis* ʒʒ. 3viij.

II. *Succi Rosarum.*

ꝛ. Succi Rosarum pallidarum recentium depurati,

Sacchari albi, ana Libram unam & semis.

Coquantur f. a. sub finem inspergendo

Scammonii præparati Unc. unam & semis.

Santalorum omnium,

Cinnamomi, exactè tritorum, ana Drachmas duas.

F. f. a. Electuarium.

Vires. Purgat bilem serososque humores. *Dosis* est ab ʒʒ. ad 3vj.

C A P. XII.

De Antidotis, & Opiatis.

I. *Theriaca Andromachi Senioris.*

ꝛ. Trochiscor. Scilliticorum Unc. sex.

Viperinorum,

Magmatis Hedychroi,

Opii præparati,

Piperis.

Piperis longi, ana Uncias tres.
 Radicum Iridis Florentinæ,
 Agarici albi, & levis,
 Cinnamomi,
 Scordii Cretici, *aut* nostratis,
 Rosarum rubrarum,
 Seminis Buniadis, *seu* Napi,
 Olei Nucis moschatæ per expressionem, *pro* opobalsamo.
 Succu Glycyrrhizæ, ana Unciam unam & sem
 Rad. Costi odorati,
 Pentaphylli,
 Rhapontici, *eius defectu* Rhabarbari.
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Zingiberis,
 Casiæ lignæ,
 Fol. Dictamni Creticæ,
 Calaminthæ montanæ,
 Marrubii,
 Schoenanthi,
 Sthœchadis Arabicæ,
 Croci Britannici,
 Piperis albi,
 nigri,
 Sem. Petroselini Macedonici veri,
 Myrrhæ,
 Thuris masculi,
 Terebinthinæ Cypriæ, ana Drachmas sex.
 Rad. Acori, *seu* Calami aromatici nostratis,
 Gentianæ,
 Meu Athamantici,
 Phu, *seu* Valerianæ,
 Spicæ Celticæ,
 Fol. Chamædryos,
 Chamæpityos,
 Lauri, *pro* Malabathro,
 Polii montani albi,
 Bacc. Juniperi recentiorum, *pro*
 Carpobalsamo,

Sem. Ammios,
 Anisi,
 Cardamomi minoris,
 Fœniculi,
 Hyperici,
 Seseleos Maffiliensis,
 Thlaspios.

Garyophylli Plinii, *pro* Amomo,
 Boli Armen. veræ, *pro* Terra Lemnia,
 Chalcitidis tostæ donec cineritia fiat,
 Gummi Arabici vermiculati,
 Sagapeni,
 Styracis Calamitæ sinceræ,
 Succi Hypocistidis,
 Acaciæ veræ, ana Unc. semis.

Radicis Aristolochiæ tenuis,
 Florum Centaurii minoris,
 Seminis Dauci Cretici,
 Opopanacis,
 Galbani,
 Castorei,
 Bituminis Judaici, ana Drach. duas.

Vini generosi Canarini q. s. liquandis gummi, & succis.
 Mellis Narbonensis triplum.

F. s. a. Opiatum.

Vires. Calefacit, siccatur, attenuat, lumbricos necat, calculum pellit cum aq. petroselini: menses movet, coctionem ventriculi juvat. est alexiterium egregium. dicitur Medicamentorum mater, sicut Mithridatium pater. *Dosis* est à ʒʒ. ad ʒiiij. rarissimè ad ʒj. idque sumpto veneno, & tum infra septem annos esse non debet, sed quo antiquior eò melior. in unaquaque drachma Theriacæ sunt $\frac{3}{4}$ partes grani opii: sicut in Mithridatii drachma nondum $\frac{1}{4}$ pars grani opii. hinc Theriaca caliditate inferior est Mithridatio, idque ob opii copiam majorem.

2. *Mithridatium Damocratis.*

7. Croci Britannici,
 Myrrhæ,
 Thuris masculi,
 Zingiberis,
 Agarici albi, & levis,
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Cinamomi,
 Sem. Thlaspios, ana Drach. decem.
 Seseleos Massiliensis,
 Costi odorati,
 Foliorum Lauri, *pro* Malabathro,
 Schœnanthi,
 Stœchadis Arabicæ,
 Piperis longi,
 Castorei,
 Styracis Calamitæ sinceræ,
 Galbani,
 Opopanacis,
 Succi Hypocistidis,
 Terebinthinæ Cypriæ,
 Olei è Nuce Moschata expressi, *pro* Opobalsamo, ana Drach.
 octo.
 Casiæ lignæ,
 Polii montani albi,
 Scordii Cretici, *aut* nostratis,
 Piperis albi,
 Bacc. Juniperi, *pro* Carpobalsamo,
 Seminis Dauci Cretici,
 Bdellii,
 Trochiscorum Cypheos, ana Drachmas septem.
 Rad. Gentianæ,
 Spicæ Celticæ,
 Dictamni Creticæ,
 Sem. Petroselini Macedonici veri,

Cardamomi minoris,
 Fœniculi,
 Rosarum rubrarum,
 Gummi Arabici vermiculati,
 Opii præparati, an. Drach. quinque.
 Rad. Acori veri,
 Asari,
 Phu, seu Valerianæ,
 Seminis Anisi,
 Sagapeni, ana Drachmas tres.
 Mei Athamantici,
 Seminis Hyperici,
 Acaciæ veræ,
 Ventris Scinci, ana Drachmas duas & semis.
 Vini generosi Canarini q. s. liquandis gummi, & succis.
 Mellis Narbonensis triplum.

F. s. a. Opiatum.

Vires. Calefacit, siccit, menses movet, calculum pellit, sudorem ciet, alexipharmacum est. *Dosis* ʒj. ʒij.

3. *Diascordium Fracastorii.*

ʒj. Foliorum Scordii siccatorum,
 Rosarum rubrarum, ana Unc. unam.
 Boli Armenæ veræ, Uncias duas.
 Rad. Bistortæ,
 Gentianæ,
 Tormentillæ,
 Cassiæ lignæ,
 Cinnamomi,
 Dictamni Creticæ,
 Sem. Acetosæ,
 Styracis Calamitæ,
 Galbani,
 Gummi Arabici vermiculati, ana Unciam semis.
 Opii præparati,
 Zingiberis,

Piperis longi, ana Drachmas duas.

Mellis despumati Libras tres.

Vini generosi Canarini q. f.

F. f. a. Opiatum.

Vires. Moderate calefacit, siccatur, adstringit, vomitum sistit, sudorem movet: pesti plurimum conducit: prægnantibus loco theriacæ, quam non ferunt, exhibetur: medetur feliciter singultui. *Dosis* ʒj. ʒiij.

4. *Theriaca Diatesaron Mesues.*

ʒ. Rad. Aristolochiæ rotundæ,

Gentianæ,

Baccarum Lauri,

Myrrhæ, ana Uncias duas.

Mellis despumati Libras duas.

F. f. a. Electuarium.

Vires. Calefacit, siccatur, attenuat, ventriculi & capitis affectibus frigidis conducit. Vim habet alexipharmacam: à multis præfertur ipsi Theriacæ Andromachi. *Dosis* sunt ʒij. ʒß.

5. *Confectio Alkermes.*

ʒ. Syrupi granorum Kermes Montipessulo, aut Lugduno delati,
Libras duas & semis.

Calefacto adde

Ambra griseæ minutim incisæ Drachmas duas.

Liquefactâ Ambra, insperge sequentia pulverata:

Ligni Aloës,

Cinnamomi, ana Drachmas sex.

Lapidis Lazuli præparati,

Margaritarum præparatarum, ana Drachmas duas.

Foliorum Auri Drachmam unam.

F. f. a. Electuarium.

Vires. Calefacit, siccatur: cardiaca est. Syncopi, Apoplexiæ, melancholiæ convenit. insigne est adstringens in diarrhoea violenta & diuturna. paratur cum moscho & sine moscho. *Dosis* à ʒß. ad ʒij.

6. *Confectio Hyacinthorum.*

- ꝑ. Hyacinthorum,
 Corallii rubri, ana Unciam semis.
 Boli Armenæ veræ Unciam unam.
 Granorum Kermes,
 Rad. Tormentillæ,
 Dictamni albæ,
 Sem. Acetosæ,
 Limonum,
 Portulacæ,
 Flor. Rosarum rubrarum,
 Crocī,
 Santalorum omnium,
 Rasuræ Eboris, ana Scrup. quatuor.
 Cornu Cervi Drachmas tres.
 Sapphyri,
 Smaragdi,
 Topasii,
 Margaritarum,
 Serici crudi,
 Auri,
 Argenti, foliaceorum, ana Scrupulos duos.
 Syrupi Limonum q. s.
 F. s. a. Electuarium.
Vires. Refrigerat, siccant, adstringit, est sudorifica, cardiaca,
 melancholiam pellit. *Dosis* ʒj. ʒj.

7. *Philonium Mesuæ.*

- ꝑ. Seminis Hyoscyami albi,
 Piperis albi, ana Drachm. viginti.
 Opii præparati Drachmas decem.
 Croci Drachmas quinque.
 Rad. Pyrethri,
 Spicæ Nardi Indicæ,

Castorei, ana Drachmam unam.

Mellis despumati triplum.

F. f. a. Opiatum.

Vires. Siccat & adstringit: hypnoticum est: urinam movet: calculum pellit cum aq. apii. Vomitus sistit. *Dosis* ℥℥. 3℥.

8. *Requies Nicolai.*

℞. Flor. Rosarum rubrarum,
Violarum, ana Drachm. tres.

Sem. Hyoscyami albi,

Lactucæ,

Papaveris albi,

Portulacæ,

Psyllii,

Scariolæ,

Corticum Radicum Mandragoræ,

Opii præparati,

Zingiberis,

Nucis moschatae,

Cinnamomi, ana Drachm. unam & semis.

Santalorum omnium,

Spodii ex ebore usto,

Tragacanthi, ana Scrupulos duos.

Mellis despumati triplum.

F. f. a. Opiatum.

Vires. Refrigerat, adstringit. est anodyna & soporifera.

Dos. ℥j. ad 3j.

C A P. XIII.

De speciebus sive Pulveribus purgantibus.

1. *Diasena Montagnana.*

℞. Fol. Senæ mundatorum Unc. duas.

Cremoris Tartari Unciam semis.

Sem. Fœniculi dulcis Drach. duas.

Macis,

Cinnamomi,

Salis gemmæ, ana Drachm. unam.

F. Pulvis.

Vires. Calefacit, siccatur, incidit, attenuat crassos humores, purgat melancholiam, est cephalicus. Dosis est ʒj. ad ʒiſs.

2. *Diaturbith cum Rhabarbaro.*

℞. Turbith gummosi,

Hermodytylorum non exesorum,

Rhabarbari electi, ana Unc. unam.

Scammonii præparati, Unc. semis.

Santali albi,

rubri,

Zingiberis,

Florum Violarum, ana Drachmam unam & semis.

Mastiches,

Seminis Anisi,

Cinnamomi,

Croci Britannici, ana Drach. semis.

F. Pulvis.

Vires. Purgat pituitam crassosque humores, unâ cum bile. Dof. ʒj.

3. *Hieræ simplicis Galeni.*

℞. Aloës Socotorinæ lucidæ Drachmas centum.

Cinnamomi,

Ligni Aloës,

Rad. Afari,

Spicæ Nardi Indicæ,

Croci,

Mastiches, ana Drachm. sex.

F. Pulvis.

Vires.

Vires. Purgat bilem tantum. calefacit, siccatur, stomachicus & cephalicus est. *Dosis* ℥j. ℥iiij.

C A P. XIV.

De speciebus sive Pulveribus Aromaticis.

1. *Aromaticus Rosaceus Gabrielis.*

- ✧ Rosar. rubrar. Drach. quindecim.
- Glycyrrhizæ rasæ Drach. septem.
- Cinnamomi electi Drach. quinque.
- Ligni Aloës,
Santali citrini, ana Drach. tres.
- Gummi Arabici,
Tragacanthi,
Macis,
Caryophyllorum, ana Drachmas duas & semis.
- Spicæ Nardi Indicæ,
Nucis Moschatæ,
Cardamomi minoris,
Galangæ, ana Drachmam unam.

F. Pulvis.

Vires. Calefac. siccatur, attenuat. est stomachicus, cardiacus, cephalicus. *Dosis* ℥j.

2. *Diacalamintbes.*

- ✧ Herb. Calaminthæ montanæ,
Origani,
Pulegii,
Sem. Petroselini Macedonici,
vulgaris,
Sesileos, ana Drachm. duas.
- Apii,
Cymarum Thymi, ana Unc. semis.

Piperis nigri,
Sem. Ligustici, ana Unciam unam.

F. Pulvis.

Vires. Calefacit, siccatur, attenuat, urinas ac menses movet, flatus dissipat. stomachicus. *Dos.* ʒj.

3. *Diagalangæ Mesuæ.*

R. Radicum Galangæ,
Ligni Aloës, ana Drachmas sex.
Rad. Calami aromatici,
Zingiberis,
Cinnamomi,
Macis,
Caryophyllorum,
Piperis albi,
longi,
Sem. Cumini,
Levistici,
Cort. Arantiorum exteriorum,
Citriorum exterior. siccator. ana Drach. unam & semis.
Herb. Calaminthæ,
Menthæ, siccatarum,
Spicæ Indicæ,
Sem. Anisi,
Aprii,
Cardamomi minoris,
Carei,
Foeniculi, ana Drach. unam.

F. Pulvis.

Vires. Calefac. siccatur, incidit humores crassos eosque volatilifacit: pellit flatus. Commendat oris halitum, est cephalicus, cardiacus, stomachicus, Alexipharmacus. *Dosis* ʒj.

4. *Diaireos simplex.*

- ℞. Rad. Iridis Florentinæ Unc. semis.
 Sacchari canti albi,
 Pulveris Diatragacanthi frigidi, ana Drachmas duas.

F. Pulvis.

Vires. Calefacit, emollit, attenuat, incidit, infervit tussi. *Dosis* ʒj.

5. *Dialaccæ major.*

- ℞. Laccæ præparatæ,
 Rhabarbari,
 Schœnanthi, ana Drachmas tres.
 Rad. Aristolochiæ rotundæ,
 Afari,
 Costi,
 Gentianæ,
 Rubiæ tinctorum,
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Casiæ lignæ,
 Cinnamomi,
 Croci,
 Herb. Sabinæ,
 Hyssopi,
 Succî Absinthii condensati,
 Eupatorii aquat. condensati,
 Amygdalarum amararum,
 Sem. Ammios,
 Anisi,
 Apii,
 Fœniculi,
 Bdellii,
 Mastiches,
 Myrrhæ, an. Drach. unam & semis.
 Piperis,
 Zingiberis, ana Drachmam unam.

F. Pul-

F. Pulvis.

Vires. Calefac. siccant, incidit, aperit, diuretica, menses movet: hydropem sanat, expellit variolas & morbillos, stomachica est.

Dos. ʒʒ.

6. *Diamargariton frigidus.*

ʒ. Margarit. splendor. Drach. tres.

Ligni Aloës,

Santalorum omnium,

Cinnamomi,

Sem. quatuor frigidorum minor.

Papaveris albi,

Baccarum Myrti,

Flor. Buglossæ,

Nymphææ,

Rosarum rubrarum,

Violarum,

Cornu Cervi crudi, *pro* Osse cordis Cervi,

Rasuræ Eboris, ana Drachm. unam.

Corallii albi,

rubri, ana Drachm. semis.

F. Pulvis.

Vires. Refrigerat, adstringit, thoracicum, cardiac. morbis malignis resistit. *Dosis* ʒj.

7. *Diambrae Mesuei.*

ʒ. Rad. Doronici Romani,

Galangæ,

Cinnamomi,

Caryophyllorum,

Nucis moschatæ,

Macis,

Foliorum Lauri, *pro* Malabathro, ana Drachmas tres.

Zingiberis Drach. unam & semis.

Ligni Aloës,

Santali citrini,

Cardamomi minoris,

Piperis longi, ana Drachmas duas.

Spicæ Nardi Indicæ,

Ambra griseæ, ana Drach. unam.

F. Pulvis.

Vires. Calefac. siccant. cardiac. alexipharmac. stomachic. senibus & mulieribus conducit. *Dos.* 3j.

8. *Dianthos Nicolai.*

* Flor. Rorifmarini Unciam unam.

Rosarum rubrarum,

Violarum,

Rad. Glycyrrh. rasæ, an. Drach. sex:

Galangæ,

Zedoariæ,

Zingiberis,

Ligni Aloës,

Cinnamomi,

Caryophyllorum,

Nucis moschatæ,

Macis,

Spicæ Indicæ,

Sem. Anethi,

Anisi,

Cardamomi minoris, ana Scrupulos quatuor.

F. Pulvis:

Vires. Calefac. siccant, cardiac. melancholiam pellit. *Dosis* 3j.

9. *Diarrhodon Abbatis.*

* Rosar. rubrar. Unc. unam & semis.

Santali albi,

rubri, ana Drachmas duas & semis.

Xyloaloës,

Gummi

Gummi Arabici,

Tragacanthi,

Spodii ex ebore, ana Scrup. duos.

Rad. Afari,

Rhabarbari,

Spicæ Indicæ,

Cinnamomi,

Croci,

Caryophyllorum,

Fructuum Berberorum,

Sem. Acetosæ,

Anisi,

Cardamomi minoris,

Endiviæ,

Foeniculi,

Lactucæ,

Ocimi,

Portulacæ,

Scariolæ.

Succi Glycyrrhizæ,

Mastiches, ana Scrupulum unum.

Cornu Cervi crudi,

Margaritarum albarum, ana Scrupulum semis.

P. Pulvis.

Vires. Refrigerat, siccat, adstringit, cardiac. stomachic. phthificis
prodest. *Dosis* ʒj.

10. *Diatragacanthi frigidus.*

ʒ. Gummi Tragac. albi Unc. semis.

Arabici vermiculati Drachmas duas & semis.

Amyli Drachmam unam.

Radicum Glycyrrhizæ rasæ,

Sem. Citrulli,

Cucumeris,

Cucurbitæ,

Melonum mundatorum, ana Drachmam semis.

Sacchari canti albi Drachmas sex.

F. Pulvis.

Exiguam quantitatem præscripsimus, quia compositio ob semina frigida majora intra tertium mensem rancida fit, & ingrata. Quæ causa est, quod in cæteris quoque compositionibus ea omiserimus.

Vires. Refrigerat, adstringit, tabidis, tussi, macilentis conveniens.

Dosis ʒj.

II. *Diatrionfantaloni Nicolai.*

℞. Trium Santalorum,

Rosarum rubrarum,

Sacchari canti albi,

Sem. Lactucæ,

Portulacæ,

Scariolæ, ana Drachm. tres.

Rhabarbari,

Spodii ex ebore,

Succi Glycyrrhizæ, ana Drachmas duas & semis.

Gummi Arabici,

Tragacanthi,

Amyli, ana Drach. unam & semis.

F. Pulvis.

Vires. Refriger. adstringit, stomachic. cardiac. febrium reliquias extinguit. *Dosis* ʒj.

12. *Pulvis Liberans.*

℞. Boli Armenæ veræ Drachm. sex.

Rad. Tormentillæ Drachm. duas.

Sem. Acetosæ,

Cardui benedicti,

Citri,

Coriandri præparati,

Endiviæ,

Rutæ, ana Drachmam unam & semis.

Santalorum omnium ,
Rad. Dictamni albæ, ana Drach. unam.

Caryophyllatæ, *pro Behen* ,

Doronici Romani ,

Zedoariæ ,

Ligni Aloës ,

Cassia lignæ ,

Cinnamomi ,

Cardamomi minoris ,

Flor. Buglossæ ,

Croci ,

Macis ,

Nymphææ ,

Rosarum ,

Margaritarum ,

Corallii albi ,

rubri ,

Succini ,

Hyacinthi ,

Granati ,

Rasuræ Eboris ,

Cornu Cervi ,

Spodii ex ebore usto ,

Folliculorum Serici crudi concisorum ; ana Drachmam semis.

F. Pulvis.

Vires. Adstringit, siccatur, alexipharmacus est, imprimis in peste valet, sudorem movet, à putredine præservat. *Dos.* ʒss. ʒj.

13. Pulvis Nephriticus.

℞. Ligni Nephritici veri ,
Radicum Glycyrrhizæ rasæ ,
Nucl. Persicorum , ana Unc. unam.

Sem. Milii Solis ,

Saxifragiæ , ana Unc. semis.

Apii ,

Carei ,

Dauci ,

Dauci,
 Fœniculi,
 Genistæ,
 Lappæ majoris,
 Levistici,
 Petroselini Macedonici,
 Sileris montani,
 Urticæ Romanæ,
 Rad. Afari,
 Zingiberis, ana Drach. duas.
 Spicæ Indicæ,
 Ligni Sassafras,
 Schœenanthi,
 Succini,
 Oculorum Cancræ, ana Drachmam unam & semis.
 Lapidis Prunellæ,
 Tartari vitriolati, ana Drachmas duas & semis.
 F. Pulvis.

Vires. Calefacit, aperit, attenuat, calculum renum pellit. *Dosis* ʒj.

C A P. X V.

De pulveribus Chemicis.

I. *Crocus Antimonii sive metallorum.*

R. Antimonii crudi, nitri optimi ana lb̄ss. pulverentur omnia seorsim, cribrentur, & misceantur. Tum stet crucibulum super accensis carbonibus, quod benè sit ignitum: in hoc injiciatur per vices cochlear prædictæ misturæ ex nitri & antimonii ana factæ, & statim tegula claudatur crucibulum, donec strepitus & detonatio cesset: tum iterum immitte cochlear unum, & sic perge, donec omnem materiam indideris: quo facto remove crucibulum & refrigerari sine: frange tum crucibulum, & in fundo reperies materiam colore parenchymati hepatis animalium persimilem, unde hepar antimonii vulgo dicitur, & malè pro croco

croco metallorum habetur. Hoc dictum hepar contunde in mortario ferreo minutissime, cribra, & cum s. q. aq. puræ in olla figulina per dimidium horæ fortiter coque, agitando nonnunquam baculo ligneo, ne in fundo concreascit: quo facto repone ab igne, & sine per aliquot horas refrigerari: tum instilla aceti vini bonam quantitatem, forte dimidiam respectu decocti, & repone ollam per aliquot horas, donec aqua limpida evaserit: tum decanta aquam, & affunde novam aq. puram s. q. repone iterum per aliquot horas, donec aqua facta fuerit limpida: effusa hac aqua affunde aliam puram, & perge sicut antea, donec aqua plane insipida relictæ fuerit, tum materiam relictam rubicundam super prunis sicca in pulverem rubicundum, insipidum, si rectè edulcoraveris, & serva usui. hic est Crocus Antimonii sive metallorum vulgò dictus.

Vires. Egregiè ope alcali sui cum bilis acido effervescentis fermentat bilem, eamque per inferiora & superiora educit. est Medicamentum Antiquis ignotum, Chemicorum inventum, Elleboro albo antiquorum longè præferendum, cui commodè substitui potest. Si quis rectum ejus usum intelligat, mira per illud efficere potest, modo debilibus & vomitu haud indigentibus ne concedatur. multos morbos radicitus tollit. in peste mihi semper præsentissimum remedium fuit, si biliosi humores peccent & vomendi conatus adsit, sicut factum in peste A°. 1664. Lugduni Batavorum grassante. omnis corrosionis est expers, & commodè oculorum Medicamentis admiscetur. ingreditur quoque Clysteres. *Dosis* intra corpus in substantia est granorum iv. in infuso viiij. præstat elaborare in Aquam Benedict. Rulandi, de qua inter Vomitoria.

2. *Antimonium diaphoreticum.*

Antimonii crudi, nitri an. ℥ss. contunde seorsum, cribra, misce & procede sicut in præcedenti processu dictum, nempe detona, coque, edulcora, donec crocum metallorum nactus fueris: Huic croco adde denuo nitri optimi & triti ℥ss. misce & per cochlearia in crucibulo ignito fac detonent per vices: materiam cum omnem calcinaveris, adhuc ignitam & mollem spatula ferrea è crucibulo aufer & refrigeratam contunde minutim & cribra, atque

aq. frigida pura aliquoties edulcora, tum sicca & in pulverem minutissimum redige, cui iterum adjice nitri purissimi contusi ℥ss. misce & iterum in ignito crucibulo per cochlearia reponere: relinque sic per horas tres, igne satis valido, tum aufer materiam adhuc mollem, antequam refrigeretur, ne crucibulum frangere cogaris, & frige factam contunde in pulverem subtilissimum, quem aliquoties aq. pura frigida edulcora, sicca & serva usui. hoc est Antimon. diaphor.

Vires. Optimum est febrifugum, sudorificum & aperiens, imprimis aliquo alcali addito. *Dos.* ℥ss. ʒj.

3. *Pulvis febrifugus egregius.*

- ℞. Antimon. diaphoretic. ʒj.
- Resinæ Scammonii gr. xij.
- Cremoris Tartari gr. vj.

Misce exactè. hunc pulverem in juscule pulli exhibe duabus horis ante paroxysmum, corpus benè tegendo ad sudandum per tres horas, & primò sudorem provocabit, tum etiam alvum dejiciet: si prima dosi non statim febrim auferet, repete sequenti paroxysmo aliam dosin, & hanc vel tertia vice adhibe, mira videbis, siue fuerit continua siue intermittens febris, modo ne viscera corrupta sint.

4. *Bezoardicum minerale.*

- ℞. Butyri Antimonii glacialis ℥j. ei in vitro oblongo contento affunde spiritus nitri rectificati q. s. id est, quamdiu ebullit & effervesceat; quando desinit bullare, tum vitrum charta clausum reponere per noctem in digestionem, sequenti die inde retortæ vitreæ & destilla ex arena ad siccitatem usque: igne extincto, & retorta refrigerata reaffunde ad relictam materiam eundem illum spiritum, qui abstractus est: & sicut antea destilla ad siccitatem: tum ut prius, qui prodiit spiritus, iterum reaffundatur relictæ materiæ, & ultima vice destilla: refrigerata retorta reperiens pulverem albissimum validi odoris, quem minutissime pulverisa, & in crucibulo ignito pauxillum reverbera, sæpius stilo
vertendo

vertendo materiam, donec acrimoniam & foetorem deposuerit, & pulvis subflavus remanserit, qui verum Bezoardicum Minerale dictum, Medicamentum magni usus est.

Vires. Insigne est aperiens, roborans & dissipans, infinitis morbis utile, humores instar alcali edulcorat, omnis acrimoniae expers, hydropi, febribus malignis, pesti dicatum. *Dosis* gr. x. xv.

5. *Butyrum Antimonii.*

• Antimonii minutissimè pulverisati ℥iij. Mercurii sublimati ℥vj. misce exactè in mortario vitreo, pistillo vitreo, donec in unam massam abierint. hanc inde retortæ vitreæ parvæ, collo amplo & brevi instructo, & repone in cellam per viginti quatuor horas: tum destilla ex arena, igne tertii gradus, donec nihil amplius exeat. exhibit primo aliquid liquidum, mox adhærebit butyri instar lateribus recipientis, primum dicitur Butyrum liquidum, alterum butyrum Glaciale.

Vires. Butyrum antimonii Chirurgis inservit in extirpandis partibus gangræna, sphacelo & cancro obsessis: habet enim vim catharticam absumendi, erodendi, ob copiosum acidum salis & vitrioli, quo imbutum est.

6. *Mercurius vitæ.*

• Butyri antimonii liquidi, aut etiam glacialis q. v. instilla in aq. puram, & statim præcipitabitur coagulum album ad fundum: reponere vitrum ad quietem per aliquot horas: tum decanta liquorem limpidum & aliam aquam affunde, reponere iterum, ut aqua fiat limpida, hoc repete tamdiu, donec aqua prorsus maneat insipida, tum edulcora materiam albam, & sicca in pulverem, qui dicitur vulgo Mercurius vitæ, Antimonium potius, quam Mercurius, quia fusione in vitrum antimonii flavum abit, unde succinum antimonii dicitur.

Vires. Est potens Vomitorium, quod robustis tantum exhiberi debet. conducit in difficili partu: infusum per noctem in vino albo & colatum per pannum, serum purgat. *Dosis* in substantia est granor. iij. in infuso i v. vel v. granorum.

7. *Cinnabaris Antimonii.*

✶. Caput mortuum post destillationem butyri Antimonii relictum, inde parvæ retortæ vitreæ optimè loricatæ (facta lorica ex farina fragmentorum crucibulorum aut retortarum Hassiacarum & vitro pulverisato, subactis luto figulino) & repone in furnum ignis aperti, ita ne flamma collum retortæ feriat, retortam imponendo ipsis carbonibus, primum ut hi fundum tantum tangant ejus, tum etiam superimponendo & latera tegendo: detine sic per sesquihoram & totum caput mortuum sublimabitur in collum retortæ in cinnabaris substantiam, paucissimis facibus, quæ fracta retorta auferri, conteri, & ex nova retorta denuo sublimari & depurari poterit.

Vires. Præstans est Antepilepticum, tam in adultis, quam pueris: quod sine dubio instar Alkali acrimoniam humorum temperat. *Dos.* est granorum duorum.

8. *Saccharum Saturni.*

✶. Calcis Saturni, factæ per se sine additione (agitando ferro in patella terrea super igne, donec in pulverem abeat) ℥iij. cui affunde aceti destillati ℥x. M. stent in digestionem per dies & noctes octo, vel donec acetum dulcissimum evaserit. decanta tum acetum & filtra per chartam, colaturam in vitro lati oris evapora ad cuticulam, & remoto igne sine abire in crystallos, qui dicuntur Saccharum Saturni.

Vires. Refrigerat, siccant, repellit, anodynum est. Convenit externè inflammationibus, contusionibus & tumoribus oculorum, scroti, aliarumque partium. *Dosis* solvitur in aq. rosar. ad ℥j. aut ℥ij. & cum linteis madefactis imponitur, idque sæpius.

9. *Mercurius dulcis.*

✶. Mercurii sublimati ℥j.
Mercurii crudi purissimi ℥vj.

Mis-

Misceantur in mortario vitreo pistillo agitando, donec Mercurius currens non amplius conspiciatur, sed una fiat massa subnigra: hic pulvis indatur parvæ lagenæ vitreæ, chartâ leviter clausæ, fiatque sublimatio in olla terrea arena repleta super igne aperto, & spatio sequi horæ omnis Mercurius sublimabitur in vitro & per circulum adhærebit instar sacchari. Refrigeratum vitrum aperiatur, fundo ignito ferro resecto, abjicianturque fæces in fundo hærentes, Mercurius verò in latere hærens studiose colligatur, teraturque in mortario vitreo in pulverem, qui eodem modo iterum sublimandus erit: sic enim planè mitis absque omni corrosione erit.

Vires. Movet salivationem, purgatque serum per alvum, imprimis pilulis purgantibus additus. *Dosis* gr. x. xv. ʒj.

10. *Sal volatile salis Armoniaci.*

℞. Salis Armoniaci,
Tartari an. ℥ss.

Terantur omnia seorsim, tum cribrentur & misceantur, & statim indantur retortæ vitreæ, ut mediam tantum ejus partem impleant, affunde aq. communis ℥ij. & impone simul arenæ, applicato recipiente satis amplo, junctura ejus clausa charta interposita, ita tamen ut orificium recipientis ad collum retortæ benè quadret. fiat destillatio igne tertii gradus, & prodibit primò sal volatile in forma sicca, lateribus recipientis ubique adhærens: quando jam liquor prodit qui sal volatile dissolvit, sine tum totum sal volatile abire in liquorem, sed tum statim desiste, & recipients remove, spiritumque sive sal volatile liquidum serva usui in forma liquida, quia sic melius asservari potest. servetur verò in vitro subere accuratè clauso.

Vires. Potenter attenuat, incidit, resolvit, fermenta acida temperat & extinguit, aperit, Hystericis, Epilepticis, Apoplecticis, Febricitantibus, Asthmaticis convenit. *Dosis* ʒ℥. in aliqua aqua destillata, sæpius repetendo & in diætâ ab acidis abstinendo.

11. *Sal Tartari Vini.*

℞. Tartari albi crudi ℥j. involve charta bibula & filo constringe: & madefac chartam aq. frigida. imponeque sic in ignem cespitum

five carbonum benè accensorum, claude ab omnibus partibus chartam carbonibus & sic quietè relinque per duas horas, tum exime & reperiēs Tartarum confluxisse in unam massam albam, quæ aqua calida solvenda, filtranda per chartam & in olla ferrea evaporanda ad siccitatem est, quod relinquitur est Sal Tartari dictum.

Vires. Potenter attenuat, incidit, resolvit, omne acidum destruit, alvum laxat. *Dosis* ʒʒ. in cêrevisia aut vino.

12. *Sal Volatile Cornu Cervi.*

ʒ. *Corn. Cervi* ℥ij. frangatur apud fabrum ferrarium super incude, in tanta frusta, quanta indere retortæ terreæ possis: reple totam retortam & institue destillationem in igne aperto per gradus adhibendo ignem: applicetur verò recipiens vitrum amplissimum, cujus collum accuratè quadret collo retortæ optimo luto clauso. Cum primo gradu prodibit phlegma & Sal Volatile, cum secundo oleum, quod quatuor horarum spatio continget: estque operanda ne recipientis collum incalescat, quod legitimo ignis regimine impeditur: operatione peracta, oleum à sale volatili & phlegmate separatur per tritorium: sali vero volatili affunditur aqua pura, filtratur per chartam & rectificatur per cucurbitam vitream, quandiu acrimonia percipitur. potest & cum sale Tartari rectificari aut super proprio capite mortuo.

Vires easdem habet cum sale volatili Armoniaci sicut & dosin.

13. Eodem modo paratur *sal volatile Cranii humani & fuliginis*, quæ easdem vires obtinent.

14. *Cremor & crystalli Tartari.*

ʒ. *Tartari albi integri optimi & splendentis* ℥j. lavetur sæpius Aqua pura, donec Aqua maneat limpida. Tum stet super igne olla pura terrea vitreata cum aq. commun. ℥. xij. fervens & bulliens; in hanc injice Tartarum mundum & sine bullire per horam unam aut donec cochleari perforato deprehendas Tartarum omnem esse solutum. Tum cola aquam per linteum densum, & si quid Tar-

Tartari remanserit unà cum fæcibus in linteo, affunde illi novam aquam & coque atque cola sicut antea. Colaturam vero reponne, ut refrigescat, sic in fundo & circa latera, si vas fuerit ligneum, post viginti quatuor horas reperiēs crystallos Tartari, in superficie verò hærebit cuticula, quæ ad similitudinem cremoris in lacte Cremor Tartari dicitur. Si hunc cremorem in copia colligere desideras, affunde crystallis aq. puram, coque sicut antea & inter coquendum cochleari perforato semper cuticulam, quæ emergit, detrahe, & super charta exicca. hic est verus cremor Tartari. Vulgo tamen crystallos pulverisant, & cremorem vocant. suntque cremor & crystallos ejusdem naturæ.

Vires. Attenuant & incidunt crassos humores, acidum ventriculo restitunt. *Dosis* est ʒj. ʒij.

15. Tartarus Vitriolatus.

℞. Ol. Tartari per deliquium ʒj.

Ol. Vitrioli rectificati ʒss.

Misce guttatim in vitro oblongo, tum evapora in vitro lati orificii ad siccitatem usque.

Vires. Egregium est digestivum crassorum humorum attenuando & incidendo eos, unde obstructionibus, affectioni hypochondriacæ, morbisque aliis diuturnis convenit. *Dosis* est à ʒss. ad ʒss.

16. Flores Sulphuris.

℞. Sulphuris communis lbj. pulverisatum immitte in cucurbitam terream, quæ applicato capitello vitreo reponatur in furnum ignis aperti, clausum loco superiori, ad latus concesso spiraculo, incipe leni igne sublimare, & prodibit primo phlegma, tum sequentur flores, qui sæpius manu removeri ex capitello debent, ne liquecant. danda quoque opera ne ignis sit nimis vehemens, & flores omnes fluant, aut sulphur incendatur, quod incendium injectis cineribus extinguere potest.

Vires. Calefac. siccant, vulnerarii sunt, anodynii, sudorifici, alexipharmaci. *Dos.* ʒj. ʒij.

17. *Lapis Prunellæ.*

℞. Nitri purissimi ℥iij. inde crucibulo mundo, quod repone super accensis carbonibus, ut nitrum instar aquæ fluat, quo factò injice florum sulphuris pulverisatorum ʒiʒ. idque per vices, quibus combustis remove crucibulum & nitrum fluidum effunde super lamellam cupream deterfam & mundam, ita ut fluat vel in multas lamellas, vel in unam magnam laminam: aliqui cochleari ferreo exhauriunt, & projiciunt in tabulam cupream, & in rotulas effundunt. Alii iterum solvunt aqua pura, filtrant & coagulant in crystallos: sed præstat sola fusione prima esse contentum, modo nitrum fuerit purissimum, & nullæ sordes adhæserint crucibulo. Nitrum hoc modo depuratum vocatur vulgo crystallum minerale, & lapis prunellæ, quod inflammationi gulæ, vulgò de Breune dictæ medeatur.

Vires. Refrigerat, repellit, adstringit, bilis furorem compescit, sanguinem incrassat, unde dysenterix hæmorrhagiisque medetur.
Dos. ℞j. ʒʒ.

18. *Magisterium Coralliorum Solubile.*

℞. Corallior. rubror. minutim pulverisatorum ʒʒ. eis in phiola oblonga contentis affunde aceti destillati q. s. ad trium scilicet vel quatuor digitorum supereminentiam, repone per noctem in digestionem, tum filtra per chartam, colaturam evapora leniter in vitro lati orificii, ad siccitatem, sic relinquetur pulvis albissimus, qui in vitro benè clauso asservari debet ne lique scat. hic pulvis in omni liquore est solubilis, nec fundum petit, sicut fit in magisterio cum oleo Tartari præcipitato.

Vires. Refrigerat, adstringit, unde corroborare dicitur: acrimoniam acidam corrigit, hinc anodynum est: præterea diversas occultas vires possidet, quæ videri apud Paracelsum possunt. *Dosis* est ℞ʒ. ʒʒ.

Eodem modo parantur

Magisterium margaritarum & oculorum Cancri,
 quæ eundem quoque usum obtinent.

19. *Mercurius præcipitatus albus & ruber.*

℞. Mercurii crudi, (vulgo dicti argentum vivum,) ℥ij. Aq. fortis ex vitrioli calcinati & nitri optimi an. paratæ ℥iiij. misce in cucurbita vitrea & repone simul in digestionem per 24. horas, agitando sæpius vitrum, donec Mercurius omnis sit dissolutus, tum dimidiam ejus partem guttatim effunde in poculum aq. falsâ sive muriâ repletum, & statim videbis coagulum præcipitari; cum omnem Solutionem præcipitaveris, tum repone vitrum ad quietem per aliquot horas, ut aqua evadat limpida, quam effundendo, affundes novam aquam coagulo albo in fundo relicto, idque aliquoties, donec aqua fuerit relicta insipida, tum siccabis materiam albam in pulverem, qui dicitur vulgo præcipitatus albus, sive Mercurius cosmeticus. Ut verò accipias Mercurium præcipitatum rubrum, accipe alteram solutionis partem & vel ex retorta vitrea in arena destilla ad siccitatem, in fine fortiter ignem urgendo, donec præcipitatus evaserit ruber corallii instar: vel quod facilius, evapora solutionem in vitro lato ad siccitatem, & relinquetur massa alba valde corrosiva, quam pulverisatam inde crucibulo & leniter eo ignito reverbera, donec rubicunda evaserit, quod ferè momenti spatio contingit, agitando stylo ferreo, & dando operam, ut tantum spiritus corrosivi avolent, non verò ipse Mercurius: refrigeratam tere & aqua plantaginis edulcora & serva usui.

Vires. Præcipitatus albus, præter id quod fucis faciei nummisque inducendis inservit, purgat per superiora & inferiora colluviem pituitosam & serosam, unde ejuscemodi prodest morbis, ut est lues Venerea, podagra, scabies. Dosis est granorum vj. ad viij. Præcipitatus verò ruber, quamvis & ipse ad gran. iv. intra corpus exhiberi possit, pro purgandis serosis humoribus, plerumque tamen externo usui inservit in tollendis ulceribus, pustulis, excrescentiis, pediculis, nullum enim dolorem, sed solum pruritum & calorem in partibus excitat, hinc Cheirurgis nobile & polychreston Medicamentum audit.

20. *Turbith Minerale.*

℞. Mercur. crud. purissim. ℥j. sp. Vitrioli rectificati ℥iv. M. & digere per diem & noctem: tum ex retorta vitrea in arena ad siccitatem fortiter destilla: Cohoba bis & relinquetur massa nivis instar alba, quæ aq. pura edulcorata lutea evadit: quam edulcorabis aliquoties aq. pura & siccabis in pulverem.

Vires. Movet vomitum & secessum, dicatumque est affectibus pituitosis. *Dosis* est gr. viii.

21. *Alcali sive sal fixum absinthii.*

℞. Stipitum absinthii fasciculos no. iij. eos exiccatos sub camino igne aperto comburendo, redige in cineres albos, qui sæpius forcipe agitati extinguantur & refrigerentur sponte: postea in ollam ferream inditis affundatur aq. communis s. q. fiat digestio per horas 24. loco calido: tum aquam leniter effusam cola per linteum densum, eamque in olla ferrea munda evapora ad siccitatem, & relinquetur in fundo massa impura, quæ contusa, iterum in crucibulo super carbonibus accensis ignito comburatur ut instar aquæ fluat, tum effunde fluidum sal super tegulam puram ut instar vitri in massam refrigeretur; quam denuo solve aqua pura, digere per noctem, cola & in vitro evapora ad siccitatem; sic nancisceris sal purissimum, purum alcali, vulgò sal absinthii dictum.

Vires. Attenuat, incidit, resolvit, aperit, humores fundit, acidum alterat & extinguit: hinc sudori ciendo, febribus curandis, obstructionibus referandis confert; urinam movet, menses ciet. *Dosis* à ʒss. ad ʒj.

Eodem modo parantur

Sal Cardui benedicti,

— Stipitum fabarum,

} quæ easdem vires & doses obtinent.

C A P. XVI.

*De Trochiscis.*1. *Agaricus Trochiscatus.*

℞. Agarici albi, & levis Uncias tres.

Cum f. q. Vini Canarini, cui Zingiberis Drachmæ duæ sint infusæ, cogantur f. a. in Trochiscos.

Vires. Purgat pituitam. *Dos.* ʒj.

2. *Trochisci albi Rhazis, seu Sief album.*

℞. Cerussæ aqua rosacea lotæ Drachmas decem.

Amyli Drachmas quatuor.

Gummi Arabici,

Tragacanthi, ana Drach. duas.

Caphuræ Drachmam semis.

Cum Albumine ovi F. Trochisci.

Qui cum opio volet, addat ejus Drachmam unam.

Vires. Siccant, adstringunt, repellunt, incrassant, humorum acrimoniam leniunt, oculis lippientibus conveniunt externè. *Dosis* q. f.

3. *Trochisci Albandal.*

℞. Pulpæ Colocynthidis albæ & levis, à seminibus purgatæ, minutim concisæ, & cum f. q. Olei Rosacei pulveratæ, Unc. decem.

Gummi Arabici,

Tragacanthi,

Bdellii, ana Drachmas sex.

Pulveratis omnibus extrahatur ex Gummi Tragacanthi portione per f. q. Aquæ Rosacæ ea mucilaginis quantitas, quâ reliqui pulve-tes commode in pastam redigi possint, ex qua deinde formentur Trochisci in umbra siccandi.

Vires. Potenter purgant pituitam; conferunt Colicæ, Apoplexiæ, Asthmati, Arthriticis. *Dosis* ℞j.

4. *Trochisci Alkekengi.*

- ℞. Fructuum Alkekengi Drach. tres.
 Boli Armenæ veræ Unciam unam.
 Gummi Arabici,
 Tragacanthi,
 Sanguinis Draconis in lacrymis,
 Thuris,
 Amyli,
 Succi Glycyrrhizæ,
 Amygdalarum amararum,
 Nucleorum Pini,
 Sem. Papaveris albi, ana Drach. sex.
 Citrulli,
 Cucurbitæ,
 Melonum, ana Drachinas tres & semis.
 Apii,
 Hyoscyami,
 Succini,
 Opii præparati, ana Drach. duas.
 Cum Succo Alkekengi F. Trochisci.

Vires. Refrigerant, emolliunt, vulnera conglutinant: sunt Anodynæ: conveniunt urinae ardori, renibus exulceratis, imò ipsam urinam promovent, & sæpe desperatis summo auxilio fuerunt. *Dosis* ℞j. 3ij.

5. *Trochisci Bechici albi.*

- ℞. Sacchari albißimi Libram unam.
 Canti albi,
 Penidiati, ana Unc. quatuor.
 Radicum Iridis Uncias duas.
 Amyli Unciam unam & semis.
 Cum Mucilaginis Tragacanthi albi Aqua Rosacea extractæ s. q.
 Trochisci parvi.

Vires.

Vires. Emolliunt, incrassant, detergent, tussi & asperitati fau-
cium conveniunt. *Dosis* ʒj tenenda in ore.

6. Trochisci Capparum.

- ℞. Corticum Radicum Capparum,
Gummi Ammoniaci,
Sem. Agni casti, ana Drachm. sex.
Nasturtii,
Nigellæ,
Fol. Calaminthæ,
Rutæ,
Rad. Acori,
Aristolochiæ rotundæ,
Amygdalarum amararum,
Succi Eupatorii aquatici condensati, ana Drachmas duas.
Radicum Cyperi rotundi,
Fol. Scolopendrii, ana Drach. unam.
F. Trochisci cum Ammoniaco prædicto in Aceto dissoluto.
Vires. Calefaciunt, siccant, emolliunt, aperiunt, unde lienis ob-
structionibus conducunt. *Dos.* ʒj. ʒss.

7. Trochisci Cypheos pro Mithridatio.

- ℞. Pulpæ Uvarum passerarum albarum, & Pinguum,
Terebinthinæ Cypriæ, ana Unc. tres.
Myrrhæ,
Schoenanthi, ana Unc. unam & semis.
Cinnamomi Unciam semis.
Rad. Acori veri Drachmas novem.
Cyperi rotundi,
Spicæ Nardi Indicæ,
Cassia lignæ,
Baccarum Juniperi,
Bdellii, ana Drachmas tres.
Ligni Aspalathi, aut Aloës, Drachm. duas & semis.

Croci Drachmam unam.
 Mellis optimi despumati,
 Vini Canarini, ana q. s.
 Ad formandos Trochiscos.

Vires. Calefaciunt, siccant, attenuant, conglutinant; unde exulceratis conducunt. Sunt sudorifici, Cardiaci, alexipharmaci.
Dosis ʒj.

8. *Trochisci Hedychroi Galeni ad Theriacam.*

℞. Ligni Aspalathi, aut Santali citrini,
 Herbarum Majoranæ,
 Mari Syriaci,
 Rad. Afari, ana Drachmas duas.
 Acori,
 Costi odorati,
 Phu Pontici,
 Ligni Aloës,
 Cinnamomi,
 Schœnanthi,
 Olei Nucis moschatæ, ana Drach. tres.
 Casiæ lignæ,
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Foliorum Lauri,
 Croci,
 Myrrhæ, ana Drachmas sex.
 Garyophyllorum Plinii Unc. unam & semis.
 Mastiches Drachmam unam.
 Vini Canarini q. s.

F. Trochisci in umbra siccandi, & Oleo dicto inungendi.

Vires. Calefaciunt, siccant, aperiunt, sunt diaphoretici, sudorifici, alexipharmaci. *Dosis* ʒß. ʒiij.

9. *Trochisci Aliptæ Moschatæ.*

℞. Ladan. purissim. ʒiij.
 Styraç. calami. ʒiß.

Styraç.

Styrac. rub. ʒj.

Lign. Aloës veri ʒij.

Ambr. ʒj.

Camph. ʒʒ.

Mosch. ʒʒ.

Aq. ros. q. f.

F. Trochisci.

Vires. C. f. atten. incid. medentur asthmati ac Lactis vomitioni. Corroborant. Interveniunt suffumigiis. *Dos.* à ʒj. ad ʒʒ.

10. *Trochisci Galliæ Moschatæ.*

ʒ. Lign. aloës ʒv.

Ambr. ʒiiij.

Mosch. ʒj.

Mucilaginis tragacanth. extract. cum aqua Ros. q. f.

F. l. a. Trochisci.

Vires. Calef. sicc. atten. confort. cor, cerebr. ventricul. suavem odor. concil. suffitui intervniunt.

11. *Trochisci Myrrhæ.*

ʒ. Myrrhæ electæ Drachmas tres.

Lupinorum mundatorum Drachm. quinque.

Radiciſ Rubiæ tinctorum,

Fol. Mentastri,

Pulegii cervini,

Rutæ,

Seminis Cumini,

Asæ foetidæ,

Sagapeni,

Opopanacis, ana Drachmas duas.

Cum Succo Artemisiæ F. Trochisci.

Vires. Calefaciunt, aperiunt, incidunt, menstrua & secundinas pellunt. *Dosis* ʒij, ʒiiij.

12. *Trochisci Rhabarbari.*

℞. Rhabarbari electi Drachm. decem.

Succi Eupatorii aquatici condensati Unciam semis.

Flor. Rosarum rubrarum Drach. tres.

Rad. Asari,

Rubiæ tinctorum,

Spicæ Nardi Indicæ,

Flor. Absinthii,

Sem. Anisi,

Apii, ana Drachmam unam.

Amygdalarum amararum, Unc. semis.

Cum Succo Absinthii Romani F. Trochisci.

Vires. Calefaciunt, siccant, attenuant, aperiunt, leniter evacuant,
Hydropi, cachexiæ, icteroutiles sunt. *Dosis* ʒj. ʒiij.

13. *Trochisci Renodæi ad Gonorrhœam.*

℞. Seminis viticis sive agni casti,

Lactucæ,

Rosarum,

Balaustior. an. ʒʒ.

Scobis eboris,

Succini an. ʒiʒ.

Boli Armenæ in aq. centinodiæ loti ʒij.

Sem. plantagin. ʒiij.

Sassafras ʒij.

F. cum mucilagine seminis cidoniorum in aqua nenupharis extracta Trochisci.

Vires. Refrigerant, siccant, adstringunt. *Dosis* ʒj. ʒij.

14. *Trochisci Scillitici ad Theriacam.*

℞. Scillam recentem candidissimam, corticosa parte, & radice
lignosa privatam.

Involve

Involve farinâ tritici subacta, & fermentata; deinde sub cineribus, aut in clibano assentur, donec massa crustam duriusculam undique contraxerit, ac festuca lignea Scillæ corpus per rimas crustæ promptè penetret. Tum crusta triticea separata,

℞. Medullæ Scillæ diligenter lævigatæ Libram unam.

Far. Orobi, *vel* Lupinor. Unc. octo.

Mixta, simulque trita redige in pastillos in umbra siccandos.

Vires. Attenuant, incidunt, sunt Thoracici, alexipharmaci.

Dos. ʒj. ʒij.

15. *Trochisci Terræ sigillatæ.*

℞. Terræ sigillatæ, *ejus loco* Boli Armenæ veræ, Unciam semis.

Acaciæ veræ,

Hypocistidis,

Sanguinis Draconis in lacrymis,

Gummi Arabici assati,

Amyli assati,

Lapidis Hæmatitæ,

Corallii rubri,

Succini,

Spodii ex ebore,

Balaustiorum,

Rosarum rubrarum,

Antheræ, *seu* Seminis Rosarum,

Seminum Portulacæ assatorum,

Nucum Cupressi,

Cornu Cervi usti,

Thuris masculi,

Croci,

Opii præparati, ana Drachm. duas,

Seminum Papaveris nigri,

Margaritarum,

Gummi Tragacanthi, ana Drachm. unam & semis.

Cum Succo Plantaginis F. Trochisci.

Vires. Refrigerant, siccant, adstringunt, conveniunt sputo cruento,

H h

hæmorrha-

hæmorrhagiæ cuicunque, mensibus nimis sistendis. Dosis est ʒb. cum succo plantaginis.

16. *Trochisci Viperini ad Theriacam.*

Ex Italia Venetiis, aut Patavio: ex Gallia Pictavio peti debent. Parantur ex carne viperarum & pane biscocto, tuis in mortario & mistis in trochiscos. quomodo verò capiantur viperæ, quando occidantur, quomodo parentur Trochisci, quomodo ferventur videre licebit apud Hofman. Med. Offic. p. 637.

Vires. Sunt alexipharmaci, medentur moribus viperarum, elephantiasi, aliisque morbis cutaneis, ingrediuntur solam Theriacam Andromachi: per se rarò præscribuntur.

C A P. X V I I.

De Pilulis.

1. *Pilula Aloëphangina sive Aromatica.*

- ✱ Rad. Acori,
- Afari,
- Spicæ Nardi Indicæ,
- Ligni Aloës,
- Santali citrini,
- Cinnamomi,
- Macis,
- Nucis moschatæ,
- Caryophyllorum,
- Carpobalsami, aut Baccarum Juniperi,
- Cubebarum,
- Cardamomi minoris,
- Schoënanthi, ana Unciam semis.
- Rosarum rubrarum,
- Absinthii, ana Drachmas duas.

Ex

Ex hisce extrahatur per Spiritum Vini Tinctura in vase bene clauso: in qua dissolvatur.

Aloës lucidæ purissimæ Libra una.

Deinde super cineres calidos leniter siccentur in consistentiam pilularum, sub finem addendo

Mastiches,

Myrrhæ, pulveratarum, ana Unc. semis.

Croci Drachmas duas.

F. Massa.

Vires. Calefaciunt & siccant vehementer, attenuant, incidunt, bilem imprimis, & per accidens pituitam purgantes: sunt cephalicæ & senibus appropriatæ: conveniunt colicæ & flatibus. *Dosis* ʒj. ʒij.

2. *Pilulæ Agarici.*

ʒ. Agarici Trochiscati Drachm. tres.

Turbith gummosi Drach. quinque.

Pulveris Hieræ simplicis Galeni Unciam semis.

Trochiscorum Alhandal,

Myrrhæ, ana Drachmas duas.

Mastiches,

Radici Iridis Florentinæ,

Fol. Marrubii, ana Drachm. unam.

Cum Vino Canarino F. Massa.

Vires. Calefaciunt & siccant, pituitam purgant, conveniunt capiti, thoraci: tussi, asthmati, comati, catarrho, vertigini. *Dos.* ʒʒ. ʒiiij.

3. *Pilulæ Auræ.*

ʒ. Aloës lucidæ,

Scammonii præparati, ana Drachm. quinque.

Rosarum rubrarum,

Sem. Apii, ana Drach. duas & semis.

Anisi,

Fœniculi, ana Drach. unam & semis.

Croci,

Mastiches,

Trochisc. Alhandal, ana Drach. unam.

Cum Melle Rosaceo F. Massa.

Vires. Purgant bilem & pituitam: attenuant, incidunt, calefaciunt, siccant. *Dosis* ʒj. ʒiiij.

4. *Pilulæ Cochiae Rhasis.*

℞. Pulveris Hieræ simplicis Galeni Drachmas decem.

Trochiscorum Alhandal Drachmas tres & semis.

Scammonii præparati Drachmas duas & semis.

Turbith gummosi,

Flor. Stœchadis, ana Drach. quinque

Cum Syrupo è Stœchade F. Massa.

Vires Calefaciunt, siccant, bilem & pituitam valide purgant, dicunturque vulgò cephalicæ. *Dosis* est ʒij. ʒiiij.

5. *Pilulæ Cynoglossi cum Castoreo.*

℞. Radicum Cynoglossi siccatarum,

Seminis Hyoscyami albi,

Opii præparati, ana Unc. semis.

Myrrhæ Drachmas sex.

Thuris masculi Drachm. quinque.

Croci,

Castorei,

Styracis Calamitæ, ana Drach. duas.

Cum Aqua Rosarum F. Massa.

Vires. Refrigerant, siccant, adstringunt, incrassant. sunt anodynæ, narcoticæ. *Dosis* gr. v.

6. *Extractum Catholicum verum.*

℞. Pulpæ colocynthidis ʒvj.

Agarici albi,

Ellebori nigri,

Jalappæ,

Turbith an. ʒiiij.

Pulverifata grosso modo, aut concisa & contusa extrahe cum Spiritus Vini Rectificati libris 12. digerendo per dies & noctes quatuordecim, interdum vitrum commovendo: tincturam leniter effunde & cola per linteum: colaturæ adde aq. puræ libras 2. & lactescet totus liquor: quem destilla per Balneum ad librarum duarum remanentiam: tum vitrum adhuc tepidum remove & residuam aquam cum resina effunde in ollulam recentem vitreatam, & evapora leni igne ad mellis consistentiam; postea adde

Aloës lucidæ pulverifatæ ℥viij.

Scammonii sulphurati ℥iiij.

Spiritus vini rectificati ℥iiij.

Misce & evapora lenissimo igne in consistentiam extracti, ut pilulæ formari possint.

Vires. Verum est catholicum purgans. Nempè bilem, pituitam, melancholiam, serum educens: idque sine ullis torminibus dosi parva à granis xv. ad ℥j.

7. *Pilulæ Fætidæ majores Mesuæ.*

℞. Trochiscorum Alhandal,

Aloës lucidæ,

Ammoniaci,

Opopanax,

Sagapeni,

Myrrhæ,

Epithymi,

Seminis Rutæ, ana Drach. quinque.

Scammonii præparati Drach. tres.

Rad. Turbith gummosarum Drach. quatuor.

Efulæ minoris,

Hermodactylorum, ana Drachmas duas.

Zingiberis Drachmam unam & semis.

Spicæ Nardi Indicæ,

Cinnamomi,

Croci,

Castorei, ana Drachmam unam.

Euphorbii triti Scrupulos duos.

Cum Succo Foliorum Porri F. Massa.

Inservire etiam possunt pro Pilulis ex Hermodactylis.

Vires. Calefaciunt, siccant, aperiunt, pituitam & bilem purgant, menses movent, evacuant è remotis partibus, hinc conducunt podagræ, pforæ, colicæ, affectibus cutaneis. *Dosis* ℥ij. 3j.

8. *Pilulæ Hydropicæ Bontii.*

℞. Aloës opt. ʒiiss.

Gum. gotte cum Malvatico soluti & lævigat. ʒiβ.

Diagrid. eod. modo parat. 3j.

Gumm. Ammon. ʒiβ.

Tartari vitriolat. 3℔.

Cum syr. rosar. solut. F. Massa.

Vires. Copiosè purgant serum, aperiunt, resolvunt. *Dosis* ℥j.

9. *Pilulæ Hieræ cum Agarico.*

℞. Pulveris Hieræ simplicis Galeni,

Agarici Trochiscati, ana Unc. semis.

Aloës lucidæ Unciam unam.

Cum Melle Rosaceo F. Massa.

Vires. Purgant pituitam & bilem. *Dosis* ʒj. ʒiβ.

10. *Pilulæ Iliacæ Rhasis.*

℞. Colocynthid.

Sagapen. an. ʒvj.

Diagrid. ʒij.

F. cum vino l. a. pilul.

Vires. Purg. pituit. & bilem: colicæ, iliacæ, ac Hemicraniaæ conveniunt. *Dosis* ʒβ.

11. *Pilu-*

11. *Pilulæ Lapidis Lazuli Mesuei.*

- ℞. Lapidis Lazuli pulverati, & sæpius abluti, Drachmas sex.
 Epithymi,
 Radicum Hellebori nigri,
 Agarici Trochiscati, ana Unc. unam.
 Scammonii præparati,
 Salis geminæ, ana Drachmas duas & semis.
 Caryophyllorum,
 Seminis Anisi, ana Unciam semis.
 Pulveris Hieræ simplicis Galeni Drachmas quindecim.
 Cum Succo Fumariæ F. Massa.

Vires. Purgant melancholiam, pituitam & bilem, calefaciunt, siccant, aperiunt, conferunt in cancro, quartana, obstructione viscerum. *Dosis* ʒj. ʒiʒ.

12. *Laudanum Opiatum.*

- ℞. Tincturæ opii, (paratæ ex opio super lamella ferrea munda, per laminas inciso, & tosto, ut refrigeratum pulverisari possit, extractoque per aceti spiritum) q. s. evapora hanc leniter in vitro ad consistentiam mellis. Hujus extracti ℞. ʒj. cui adde
 Croci Britannici pulverisati ʒj.
 Castorei pulverisati ʒss.

M. & leniter evapora ad consistentiam pilularum.

Vires. Hæ pilulæ sunt unum ex præcipuis Medici instrumentis, quibus magna præstare potest, & sibi splendidum parare nomen, si rectum earum usum perspectum habuerit: quod si sinistrè adhibuerit, sæpe dedecus & ignominiam pro laude reportabit. Sunt vero 1. *anodyna*, in maximis doloribus planè divinæ, modo vires sint constantes. 2. *hypnotica*, magnis vigiliis competentes. 3. *narcotica*, stuporem inferentes, sensum partis obtundendo, humores incrassando, motum eorum sistendo, præterea humores acres temperant, partibus robur conciliant, sudorem movent, sæpe calculum renum expellere observatæ sunt. *Dosis* in homine robusto & valente, dolore colico, diarrhœa, aut vigiliis pressò, granor. iij. in debilibus sufficit gr. j. gr. ss.

13. *Pilulæ Mastichinæ.*

- ℞. Mastiches Unciam semis.
 Agarici Trochiscati Drachm. tres.
 Aloës lucidæ Drachmas decem.
 Cum Succo Absinthii F. Massa.

Vires. Blandè purgant pituitam & bilem, sunt stomachicæ. *Dosis* est 3j. 3ij.

14. *Pilulæ Nitri Alex. Tralliani.*

- ℞. Salis Nitri purificati,
 Euphorbii triti, ana Drachm. unam.
 Scammonii præparati,
 Trochiscorum Alhandal,
 Radicum Hellebori nigri,
 Aloës lucidæ,
 Myrrhæ,
 Gummi Arabici, ana Drachm. duas.
 Cum Succo Brassicæ, & Melle cocto F. Massa.

Vires. Calefaciunt & siccant, purgant pituitam & bilem, idque è remotis partibus. Conducunt Lui Venereæ, paralyfi, vertigini, epilepsiæ. *Dosis* 3ʒ.

15. *Pilulæ Pestilentiales communes.*

- ℞. Aloës lucidæ Uncias duas.
 Myrrhæ Unciam unam.
 Croci Unciam semis.
 Cum Vino Canarino F. Massa.

Vires. Purgant bilem, à putredine & peste præservant: sunt cardiacæ, alexipharmacæ. *Dosis* 3j. 3ij.

16. *Pilulæ Sine quibus.*

- ꝛ. Aloës lucidæ Drach. quatuordecim.
 Scammonii præparati Drachm. sex.
 Agarici Trochiscati,
 Rhabarbari,
 Fol. Senæ mundatorum, ana Unciam semis.
 Myrobalanorum citrinarum Drachmas duas.
 Herb. Absinthii,
 Flor. Violarum,
 Rosarum rubrarum,
 Cuscutæ,
 Mastiches,
 Salis gemmæ, ana Drachm. unam.
 Cum Succo Fœniculi, & Euphrasiæ F. Massa.
Vires. Purgant bilem & pituitam atque melancholiam. sunt cephalicæ.
Dosis ʒj. ʒiſs.

17. *Pilulæ Tartaræ Bontii.*

- ꝛ. Aloës Socotrin. ʒij.
 Gummi. Ammoniac. aceto solut. colat. & iteri. nſpiss. ʒiſs.
 Tartari vitriolat. ʒiſs. F. l. a. massa.
Vires. Atten. aperiunt obstructions internas, leniter purg. *Dos.* ʒij. ʒj.

C A P. XVIII.

*De oleis per expressionem paratis.**Oleum Amygdalarum dulcium.*

- ꝛ. Amygdalas dulces ficcatas, non rancidas, q. v.
 Minutissimè contusas panno aspero cannabino inde, & sine igne
 prælo sensim Oleum exprime.

Vires: Temperatum est, emoll., anodynum, phthysicos alit. *Dos.* ʒʒ. ʒj.

Oleum amygdalarum amararum, calef. siccatur, atten. incid. exterg. emollit. diureticum est, lumbricos necat.

— *Sem. Lactucæ*, refriger. gonorrhœæ med.

— *Hyoscyami ex semin.* illitum temporibus somnum conciliat, regioni lumbor. gonorrhœam & mens. sistit. auribus infunditur pro Anodyno, dentium dolori cum lana imponitur, refriger. & siccatur.

— *Laurinum genuinum*, quod ex insulis Fortunatis affertur, calefac. siccatur, dissip. emollit.

— *Macis*, calefacit, siccatur, nephriticum & anticolicum est.

— *Nucis juglandis*, calefacit, siccatur, discutit, colicam sanat, scabiem tollit, antipodagricum est.

— *Moschatæ*, calefacit, siccatur, flatus discutit, somnum inducit, Balsamis conficiendis inservit.

— *Ovorum*, calefacit, humectat, anodynum & vulnerarium est.

— *Olivarum maturarum*, quod est dulcissimum calefacit, humectat, deterget, vomitum movet, vulnerarium, anodynum est,

— *Olivarum immaturarum*, seu *Omphacinum*, refrigerat, siccatur, adstringit.

— *Palma*, ex India allatum, refrigerat, vicem rosati implet.

— *Seminis Erucæ*, calefacit, siccatur, aperit, Venerem ciet.

— *Lini*, temperatum est, emollit, maturat.

— *Nigellæ*, calefacit, siccatur, aperit, diureticum, uterinum est.

— *Papaveris*, refrigerat, humectat, somniferum, anodynum, narcoticum est.

C A P. XIX.

De Oleis per infusionem & decoctionem paratis.

Oleum Absinthii.

ʒ. *Comarum absinthii virentis incisarum, & contusarum*, Uncias quatuor.

Olei

Olei Omphacini Libras tres.

Macerentur per quindecim dies in nimbo vitreo ad Solem, vel loco calido, ter repetendo comarum infusionem; & ultimæ infusioni addendo

Succi Absinthii Uncias quatuor.

Coquantur leniter ad Succi consumptionem.

Vires. Calefacit, siccant, lumbricos necant, stomachicum est.

Ol. Anethinum ex foliis & floribus, calefacit, humectat, emollit, resolvit, quodammodo menses movet.

— *Chamæmelinum ex floribus* recentibus vulgar. chamæmeli, ablatis albis foliolis, concisis, contusis, dein insolatis (non decoctis) expressis, ter repetiti hac opera, calefacit moderate, resolvit, anodynum est. Dicitur Chirurgis *ol. sanctum & Benedict.*

— *Oleum Cydoneorum*, ex malis Cydoneis non excorticatis, & oleo Omphacino, refrigerat, adstringit, sistit vomitum, diarrhœam, dysenteriam.

— *Hyperici ex summitatibus & floribus*, calefacit, siccant, attenuat, anodynum & vulnerarium est, ambustis medetur.

— *Jasmini*, per insolationem, & decoctionem atque expressio- nem, c. s. emollit, digerit, prodest scirrho, pleuritidi, asthmatis, catarrhis frigid. externe.

— *Keirinum*, ex floribus leucoji lutei, calefacit, siccant, attenuat, digerit, anodynum est, menses movet, vermes necant.

— *Liliorum alborum ex floribus*, calefacit, siccant, emollit, anodynum est.

— *Majorana nobilis*, calefacit, siccant, attenuat, menses movet, cephalicum est.

— *Mentha crispæ* } calefac. siccant, roborant, vomitum si-

— *Nepetæ* } stunt.

— *Nymphææ*, ex floribus albis & omphacino, refriger. humectat, anodynum.

— *Rosaceum completum*, ex rosis apertis & oleo maturo, refrigerat, adstringit, repellit, roborat, anodynum.

— *Rosaceum Omphacinum*, ex rosis rubris nondum penitus apertis, & oleo omphacino, potenter refrigerat, adstringit, roborat.

— *Rutaceum*, calefac. sicc. anticolicum est.

— *Scorpionum simplex cum oleo amygdalar. amararum*, pellit renum calculum, ac vesicæ, illitum lumbis, pubi & perinæo: morfibus venenatis prodest: illinitur etiam pulm. & cordi.

— *Solani ex foliis & baccis, cum oleo rosaceo Omphacino*, refrigerat, humectat, adstringit.

— *Trifolii odorati ex foliis & florib.* emollit, maturat, vulnerarium est, herniam sanat.

— *Violaceum ex floribus & Omphacino*, refrigerat, humectat, emollit, thoracicum.

— *Verbasci, ex florib. & ol. maturo*, cales. siccatur, emollit, thoracicum, antipodagricum, ad hæmorroidas valet.

Quorum omnium compositio, ut notissima, præteritur.

Oleum Capparum.

℞. Cort. Rad. Capparum Unc. unam.

Tamarisci,

Radicum Cyperi,

Seminis Agni casti,

Fol. Scolopendrii, seu

Ceterach, ana Drachm. duas.

Rutæ, Drachmam unam.

Aceti Vini,

Vini optimi, ana Uncias duas.

Olei maturi Libram unam

Coquantur in duplici vase ad consumptionem Vini & Aceti, colentur, & exprimantur.

Vires. Attenuat, aperit, emollit scirrhus.

Oleum Castorei.

℞. Castorei,

Styracis Calamitæ,

Galbani,

Opopanax,

Euphorbii,

Cassia

Casia lignæ,
 Rad. Costi,
 Cyperī,
 Pyrethri,
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Foliorum Sabinæ,
 Croci,
 Schoenanthi,
 Cubebæ,
 Piperis longi,
 nigri, ana Drachmas duas.
 Olei Libras tres.
 Vini odoriferi Libras duas.

Terendis tritis macerentur omnia simul in Vino per diem naturalem: coquantur cum Oleo in diplomate ad Vini consumptionem: colentur, & exprimantur.

Vires. Calefac. extergit, atten. vehementer, menses & alvum movet, convenit spinæ dorsi & nervis externè & internè. *Dosis* est à guttis aliquot ad ʒj.

Oleum Crocinum pro Emplastro è Ranis.

ʒ. Croci Britannici,
 Cardamomi,
 Radicum Acori, ana Unciam unam.
 Myrrhæ Unciam semis.

Infundantur Aceto per sex dies: dein adde

Olei Olivarum Libram unam & semis.

Coquantur lento igne ad Aceti consumptionem, colentur, & exprimantur.

Vires. Calefac. attenuat, emollit.

Oleum Euphorbii.

ʒ. Euphorbii Unciam semis.
 Olei Keyrini,

Vini odori, ana Uncias quinque.

Coquantur ad consumptionem Vini.

Vires. Potenter calef. sicc. discutit, attrahit, alopeciis, tinnitui aurium medetur.

Oleum Iridum.

℞. Radicum Iridis recentium contusarum Libram semis.

Florum Iridis cæruleæ recentium Libram unam.

Decocti, vel Succu aliarum Radicum Iridis Libram unam.

Olei Olivarum Lib. tres & semis.

Coquantur in vase duplici ad liquoris consumptionem: colentur, exprimantur.

Vires. Calefac. atten. emollit, convulsioni, aurium sonitui, pulmonib. obstructis medetur. esum fungorum, cicuta & coriandri curat.

Oleum Lumbricorum terrestrium simplex.

℞. Lumbricorum terrestrium Vino generoso albo lotorum Lib. semis.

Olei Olivarum Libras duas.

Vini albi Uncias quatuor.

Bulliant ad Vini consumptionem, colentur, exprimantur.

Vires. Calefac. humectat, anodynum est.

Oleum Mastichinum.

℞. Mastiches electæ Uncias tres.

Olei Rosacei Libram unam.

Vini odori Uncias duas.

Coquantur in diplomate ad consumptionem Vini: colentur, & exprimantur.

Vires. Moderatè calefacit, adstringit, roborat, faciem emaculat, stomachicum.

Oleum

Oleum Mucilaginum.

- ✶ Rad. Althææ recentium incisarum Uncias quatuor.
 Scillæ recentis contusæ Unciam unam.
 Sem. Fœnugræci,
 Lini, integrorum, ana Unciam unam & semis.
 Macerentur in f. q. aquæ: deinde leniter coquantur, donec remittant crassam, & viscosam mucilaginem: cui adde
 Olei Anethini,
 Chamæmelini,
 Liliorum alborum, ana Unc. sexdecim.
 Coquantur simul ad humiditatis aqueæ consumptionem, subinde agitando ne adurantur.
Vires. Calefac. humectat, aperit, dissipat, anodynum.

Oleum Myrtillorum.

- ✶ Baccarum Myrti siccatarum confractarum Libram semis.
 Olei Omphacini Libr. unam & semis.
 Vini rubri austeri Uncias quatuor.
 Macerata coquantur ad Vini consumptionem: colentur, exprimantur.
Vires. Refrigerat, siccant, adstringit, consolidat, thoracicum, nervinum, capillos retinet cum ladano illitum.

Oleum Nardinum.

- ✶ Spicæ Nardi Uncias tres.
 Fol. Majoranæ Uncias duas.
 Lauri;
 Ligni Aloës,
 Rad. Calami aromatici,
 Cyperi,
 Helenii,
 Cardamomi,

Macis,

Macis ,

Schœnanthi, ana Unciam unam & semis.

Vini albi,

Aquæ communis, ana Uncias quatuordecim.

Olei Olivarum Libr. quatuor & semis.

Coquantur in duplici vase s. a. colentur, exprimantur.

Vires. Calefacit, siccatur, extenuat, anodynum est.

Oleum Vulpinum.

℞. Vulpem excoriatam, exenteratam, ossibus confractis, & contusis, minutim concisam.

Coquantur in Aquæ marinæ, vel alterius salitæ q. s. Ex dimidio coctæ adde

Olei veteris Libras quatuor.

Herb. Anethi,

Origani,

Thymi, ana Libram semis.

Coquantur denuo donec caro ab ossibus separetur, & aqua consumatur: colentur, exprimantur.

Vires. Calefacit, potenter dissipat, nervis conducit, medetur podagræ, &c.

C A P. XX.

De oleis destillatis.

Oleum Baccarum juniperi, calefac. siccatur, atten. sudorificum, lithontripticum, Alexipharmacum est.

— *Caryophyllorum*, calefac. siccatur, cardiac. stomach. cephal.

— *Cinnamomi*, calef. siccatur, menses movet, cephal. uterin.

— *Ligni Rhodii*, calefac. siccatur, cephal. lithontripticum.

— *Macis*, calef. siccatur. potenter, cephal. cardiac. uterin. stomachicum.

— *Majorana*, calef. siccatur, atten. dissip. cephal.

— *Nucis Moschatæ*, calef. siccatur, cephalic. stomachic.

— *Origani*

— *Origani Cretici*, calef. siccatur, aperit, uterinum, thoracicum, diaphoreticum.

— *Rorismarini*, calef. siccatur, uterinum, cephalicum.

— *Spicæ*, calef. siccatur, urinam & menses ciet.

— *Anethi*, calef. siccatur, anodynum, hypnoticum.

— *Anisi*, calefacit, siccatur, diureticum, stomachicum, thoracicum.

— *Carei*, calefacit, siccatur, attenuat, diureticum, carminativum, stomachicum.

— *Fœniculi*, calefacit, siccatur, aperit, carminativum, diureticum, bechicum.

Omnia hæc olea per Vesicam destillantur s. a. præmissa debitâ simplicium cum s. q. aquæ maceratione.

*Oleum Corticum Arantiorum.
Citriorum.*

℞. Corticum recentium q. v.

Macerentur donec putruerint: deinde cum s. q. aquæ destillantur per Vesicam.

Vires. Calefacit, siccatur; diaphoreticum: lumbricos necat; alexipharmacum est.

Oleum Cerae.

℞. Cerae partem unam.

Arenæ partes tres.

Liquefactâ Cera, & admixtâ arenâ destillantur ex Retortâ per gradus ignis.

Vires. Est vulnerarium, diureticum & anodynum: distinguendum tamen inter butyraceum & liquidum; illud est anodynum & vulnerarium, estque non rectificatum; hoc est diureticum, estque liquidum & rectificatum.

Oleum Laterum, seu Philosophorum.

- ℞. Lateres, aut tegulas rufas antiquas, q. v.
Contusas, & vehementer excandefactas restinguito in
Oleo claro veteri.

Quo imbutas in tenuissimum pulverem conterito, Retortæ indito,
& igne aperto destillato extrahe Oleum.

Vires. Distinguendum hîc quoque est inter rectificatum & non rectificatum. *Rectificatum* est plane liquidum, & ignis instar calidum, potentissime extenuans, digerens, consumens; nervis, renibus, lieni, articulis conducens. *Non rectificatum* viribus longè inferius priori, emollit, discutit, resolvit.

Oleum Succini.

- ℞. Succini albi, vel flavi q. s.

Ut repleatur tertia pars Retortæ, & destilletur per se in cineribus igne gradatim adimoto.

Vires. Calefacit, siccatur, adstringit leniter, cephalicum, uterinum est.

Oleum, seu Spiritus Salis.

- ℞. Muria fortissimæ, ex vasis, quibus Sal asservatur, extillantibus, q. s.

In illum Lateres, vel tegulæ veteres intense candentes pluries injiciantur, donec q. s. muria imbiberint, qui deinde contusi indantur Retortæ lutatæ cum amplo Recipiente, & distillantur per gradus ignis.

Vires. Refrigerat, siccatur, aperit, renes & vesicam purgat, attenuat, hydropicis conducit, putredinem humorum arcet. NB. rectius & majori copia per se paratur ex cacabo ferreo, capitello ferreo instructo, quales hodiè Leodii parantur. *Dosis* gutt. x.

Oleum,

Oleum, seu Spiritus Sulphuris.

℞. Sulphuris subviridis, nec ignem experti, q. v.

Destilletur per Campanam vitream loco humidiori, aëreque plu-
viofo.

Vires. Refrigerat, siccatur, putredinem arcet, urinam pellit, bi-
lem temperat. *Dosis* gutt. vi. x. xij.

Oleum Terebinthinæ.

℞. Terebinthinæ q. v.

Destilletur per Vesicam affusa aquæ copia.

Vires. Calefac. siccatur, emollit, consolidat vulnera, calculum pellit,
medetur asthma, Empyemati, flatibus, colico dolori.

Oleum Vitrioli.

℞. Vitrioli Romani siv. virid. optim. crystallini ad rubedinem calci-
nati, & triti q. s.

Destilletur ex Retorta vitrea lutata, vel terrea, cum amplo Reci-
piente, servatis ignis gradibus, & prodibit primo phlegma per horas
octo vel decem, tum sequetur spiritus per horas 16. deinde oleum rubrum.
Quamdiu phlegma & spiritus prodit, applicetur recipiens terreum,
optimè vitreatum: postea licebit vitrum capacissimum subjicere &
destillare per horas 48. sic acquiretur oleum rubicundum pingue, quod
ex vitrea retorta in arena destillatum non transit, sed valido cum igne
album evadit, quod fervetur usui.

Vires. Refrigerat, siccatur, adstringit & ol. & spiritus atque phleg-
ma, magnarum virtutum omnia, passim à Chemicis decantata & usu
medico comprobata. Spiritus & oleum arcet putredinem, necant
lumbricos, ol. est escharoticum & cathæreticum insigne.

C A P. X X I.

*De Oleis per deliquium paratis.**Oleum, seu Liquor Guajaci.*

℞. Gummi Guajacini q. v.

Dissolvatur in f. q. Spiritus Vini fortioris, & colatura, abjectis fæcibus, reservetur.

Vires. Calefac. siccat, diaphoreticum & sudorificum est.

Oleum, seu Liquor Myrrhæ.

℞. Myrrhæ electæ pulveratæ q. f.

Indatur Albuminibus ovorum ad duritiem coctis, & in loco humido solvatur in liquorem oleaginosum. Recens semper præparandum.

Vires. Calefac. siccat, vulnerarium est.

Oleum, seu Liquor Plumbi.

℞. Plumbi calcinati q. v.

Affuso Aceto destillato maceretur, & Apoplea acetum filtretur per chartam bibulam, usuique servetur.

Vires. Refrigerat, siccat, repellit, anodynum est.

Oleum, seu Liquor Tartari.

℞. Tartari calcinati donec albescere incipiat q. v.

Pulveratum imponatur Manicæ Hippocratis laneæ in loco frigido & humido suspensæ: ita solvetur in liquorem vase vitreo supposito excipiendum, semelque adhuc filtrandum.

Vires. Refrigerat, abstergit, alvum laxat. externè conducit Scabiei, & cuti erugandæ: sanat ulcera capitis, pustulas luis venereæ. internè menses pellit, obstructions aufert. *Dosis* gutt. vi. vel viij.

Hisce

Hisce annumeretur

Oleum Petræ naturale.

Vires. Calefacit, siccatur, attenuat, aperit, digerit, nervorum morbis conducit.

C A P. X X I I.

De Unguentis.

1. *Unguentum Adstringens Fernelii.*

℞. Olei Rosacei aquâ aluminosâ sæpius abluti Lib. unam & semis.
Ceræ albæ, Uncias quatuor.

Acaciæ,

Baccarum Myrti,

Balauftiorum,

Cort. Glandium,

Granatorum,

Gallarum immaturarum,

Nucum Cupressi,

Rhois culinariæ,

Mastiches, ana Unciam unam.

Omnia exactè trita macerentur in Succis Mespilorum, & Prunorum sylvestrium per dies quatuor, deinde siccentur igne lento, sicque cum Oleo & Cera F. s. a. Unguentum.

Vires. Refrigerat, siccatur, potenter adstringit: tuetur partes à fluxionibus: sistit sanguinem: mammas contrahit, ventris rugas à partu tollit.

2. *Unguentum Egyptiacum.*

℞. Æruginis Uncias quinque.

Aluminis crudi Unciam unam.

Mellis optimi Unc. quatuordecim.

Aceti fortis Uncias septem.

Coquantur s. a. in consistentiam Unguenti.

Vires. Potenter & cum dolore separat carnem excrescentem & mortuam, deterget, fistulis & antiquis ulceribus convenit.

3. *Unguentum Agrippæ.*

℞. Rad. Bryoniæ recentium Libr. duas.

Cucumeris asinini Lib. unam.

Scillæ Libram semis.

Iridis Uncias tres.

Ari,

Ebuli,

Filicis, ana Uncias duas.

Ceræ albissimæ Uncias quindecim.

Olei Libras quatuor.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Calefacit, siccatur, ventri applicatum per alvum purgat: conducit hydropicis & lienosis illitum ventri.

4. *Unguentum Album caphuratum.*

℞. Olei Rosacei Libram unam.

Ceræ albæ Uncias tres.

Cerussæ Uncias sex.

Caphuræ cum Oleo rosaceo tritæ Drachmas duas.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Refrigerat, siccatur, scabiem, ambusta, pruritus, intertriginem sanat. pustulas erumpentes, ulcera, aliaque cutis vitia tollit.

5. *Unguentum Althææ simplex.*

℞. Olei Mucaginum Libras duas.

Ceræ citrinæ Libram semis.

Resinæ Uncias tres.

Terebinthinæ Unc. unam & semis.

F. s. a. Unguentum.

Vires.

Vires. Calefacit, humectat, emollit, laterum dolori prodest; tollit dolorem vesicæ, pectoris, &c.

6. *Unguentum Althææ compositum.*

- ℞. Olei Mucaginum Libras duas.
 Ceræ citrinæ Libram semis.
 Resinæ,
 Colophonix, ana Uncias tres,
 Gummi Galbani,
 Hederæ,
 Terebinthinæ, ana Unciam unam.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Calefacit, humectat, emollit, lenit, digerit, nervorum duritiem sanat.

7. *Unguentum Apostolorum.*

- ℞. Ammoniæ,
 Resinæ,
 Terebinthinæ,
 Ceræ citrinæ, ana Drachmas quatuordecim.
 Lithargyri auri Drachmas novem.
 Aristolochiæ longæ,
 Bdellii,
 Thuris masculi, ana Drachmas sex.
 Galbani,
 Opopanacis,
 Myrrhæ, ana Unciam semis.
 Æruginis Drachmas duas.
 Olei communis Libras duas.
 Aceti q. s.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Calefacit, siccatur, deterget, carnem mortuam tollit; fistulis, ulceribus, vulneribus contumacibus conducit.

8. *Unguentum Arthanitæ.*

℞. Succī Radicū Cyclamini Libram unam (*aut ejus defectu, Decocti unius Libræ Radicū Cyclamini siccatarum in taleolas incisarum.*)

Succi Cucumeris asinini,

Butyri vaccini, ana Libram semis.

Olei Irini Libram unam.

Rad. Polypodii quercini Uncias tres.

Pulpæ Colocynthis Unciam unam & semis.

Euphorbii Drachmas duas.

Contundendis contusis macerentur simul omnia per aliquot dies: postea leviter ebulliant ad succorum consumptionem: colentur, & exprimantur. In expresso liquefiant

Ceræ flavæ Unciæ duæ & semis.

Hiscæ adhuc tepidis immisceantur

Sagapeni aceto soluti, cocti, percolati, & denuo ad consistentiam Unguenti evaporati, Drach. tres.

Fellis taurini evaporati ad mellis crassitiem Unc. semis.

Et postremo sequentia tenuissime pulverata

Scammonii,

Colocynthis,

Turbith albi,

Aloës,

Baccar. Mezeræi, ana Drach. duas & semis.

Euphorbii,

Myrrhæ,

Florum Chamæmeli,

Piperis longi,

Zingiberis, ana Drachmam unam.

Salis geminæ Drachmas duas.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Purgat per alvum, si hypogastrio illinatur: si vero ventriculo inungatur, vomitum excitat: purgat aquas hydropicorum, vermes necat & educit, multum calefacit & siccatur.

9. Un-

9. *Unguentum Aureum.*

- ℞. Olei communis Libras duas.
Cerae citrinæ Uncias sex.
Terebinthinæ Uncias duas.
Resinæ Pini,
Colophonix, ana Unc. unam & semis.
Mastiches,
Thuris, ana Unciam unam.
Crocī Drachmam unam.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Calefacit, emollit, extergit, maturat, anodynum est.

10. *Unguentum Basilicon, seu Tetrapharmacon.*

- ℞. Cerae citrinæ,
Picis nigræ,
Resinæ, ana Libram semis.
Olei communis Libras duas.

F. f. a. Unguentum.

Vires. Calefacit, siccat, vulnera conglutinat, ulcera implet: anodynum est.

II. Unguentum Calcis.

- ℞. Calcis vivæ ſ. a. lotæ, & exſiccataæ, Uncias duas.
Ceruſſæ Uncias duas & ſemis.
Lithargyri auri,
 argenti, ana Uncias tres.
Tutiæ Drachmas duas.
Olei Roſacei Libras duas.
Sevi vitulini Uncias octo.
Succi Lactucæ,
 Plantaginis,
 Solatri, ana Uncias quatuor.

Ung. Rosacei Uncias duas & semis.

Ceræ albæ q. s.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Refrigerat, siccatur, ambusta sanat.

12. Unguentum Diapompholygos.

℞. Olei Solani Uncias sexdecim.

Ceræ albæ Uncias quinque.

Cerussæ lotæ Uncias duas.

Pompholygos præparatæ,

Plumbi usti & loti,

Thuris, ana Unciam unam.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Refrigerat, siccatur, ulceribus conducit, anodynum est, carnem gignit, malignitatem cancrisam domat, ulcera tibiæ sanatur.

13. Unguentum Enulatum cum & sine Mercurio.

℞. Radicum Enulæ in Aceto coctarum, contusarum, cretarum, & modice siccatarum, Libram unam.

Axungia porcina veteris salitæ Uncias octo.

Olei veteris Uncias quatuor.

Argenti vivi,

Ceræ novæ,

Terebinthinæ lotæ, ana Unc. duas.

Salis communis Unciam unam.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Emollit, calefacit, sanat tophos luis venereæ, pruritus, scabiem, cutis fœditates, occidit pediculos de Plat-luyse dictos.

14. Unguentum Martiatum.

℞. Herb. Absinthii,

Abrotani,

Basilici,

Calaminthæ,
 Centaurii minoris,
 Chamædryos,
 Costi hortensis,
 Illecebræ,
 Majoranæ,
 Menthæ aquaticæ,
 Paralyfis,
 Sabinæ,
 Salviæ,
 Sambuci, ana Unciam unam & semis.
 Lauri foliorum,
 Rorismarini,
 Rutæ, ana Uncias tres.
 Sem. Cumini,
 Fœnugræci,
 Urticæ majoris, ana Unc. semis.
 Adipis Ursini,
 Medullæ Cervinæ,
 Styracis liquidæ, ana Uncias tres.
 Butyri Libram unam.
 Olei è Nuce moschatâ expressi Unciam unam.
 Olivarum Libras quatuor.
 Ceræ citrinæ Libram unam.
 Vini generosi q. s.

Herbis per octiduum in Vino maceratis F. s. a. Unguentum.

Vires. Calefac. emollit, convenit nervorum affectib. frigidis, tremori, paralyfi, arthritidi, lienis tumori.

15. Unguentum Nervinum.

iv. Unguenti Althææ Uncias quatuor.

Ping. Anatis,
 Anseris,
 Canis,
 Felis, ana Uncias duas.

Olei Anethini,

Chamæmelini,

Laurini,

Lumbricorum,

Vulpini, ana Unciam unam.

Euphorbii,

Petræ,

Spicæ,

Terebinthinæ, ana Unc. semis.

Spiritus Vini Unc. unam & semis.

Ceræ q. s.

F. s. a. Unguentum molle.

Vires. Calefacit, humectat, emollit, nervis dicatum est imprimis.

16. Unguentum Nutritum.

✧. Lythargyri auri tenuissimè lævigati Libram semis.

Olei Rosacei,

Aceti Vini, ana q. s. ut

Nutriendo in mortario F. s. a. Unguentum.

Vires. Refrigerat, exiccat, repellit, sarcoticum est: ulcera ad cicatricem perducit.

17. Unguentum Oculare.

✧. Lapidis Calaminaris præparati Uncias tres.

Tutiæ præparatæ Unciam unam.

Vitrioli albi,

Caphuræ, ana Scrupulos duos.

Unguenti Rosacei Libram unam.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Refrigerat, siccant, oculorum fluxui medetur, anodynum est, ruborem oculorum aufert, si pauxillum ad angulos & palpebras adhibeatur.

18. Unguentum Pectorale.

✧. Butyri recentis Uncias sex.

Olei

Olei Amygdalarum dulcium Uncias quatuor.

Chamæmelini,

Violacei, ana Uncias tres.

Adipis Anatis,

Gallinæ, ana Uncias duas.

Radicis Iridis Unciam unam.

Ceræ albæ Uncias tres.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Attenuat, digerit, expectorationi auxiliatur, est anodynum, pectoris ac lateris dolores sedans.

19. Unguentum Pomatum.

* Axungia Porcinæ recentis à membranis purgatæ, & Vino albo lotæ: Sevi ovilli vino albo loti, ana Libram unam.

Poma Camusia (*nostratibus* Emmer-appelen) mundata, & in Aqua Rosacea cocta, Sexdecim.

Ligni Rhodii,

Sassafras,

Radicis Iridis Florentinæ, ana Drachmas sex.

Benzoini,

Styracis Calamitæ, ana Unc. semis.

F. s. a. Unguentum.

Vires. Calefacit, humectat, emollit, oris fissuris medetur.

20. Unguentum Populeum.

* Oculorum, seu Gemmarum Populi recentium Libras tres.

Axungia porcinæ recentis insulsæ Libras sex.

Gemmæ Populi contendantur, & macerentur in Axungia, donec sequentes herbæ collectæ fuerint.

* Herb. Bardanæ,

Hyoscyami,

Lactucæ,

Mandragoræ,

Papaveris nigri,

2. *Emplastrum de Cerussa, sive Album coctum.*

℞. Cerussæ aqua pluviali aliquoties lotæ & iterum siccatae ac pulverisatæ,

Ol. Olivarum ana ℥b. ℥.

Ceræ Citrinæ ℥ij.

Coquantur s. a. & fiat Emplastrum.

Vires. Refrigerat, siccant, medetur intertrigini, ambustis, inflammatis. Inservit vitiis cutis, exulcerationibus superficialibus; imo majoribus ulceribus consolidandis.

3. *Emplastrum Diachalciteos, seu Diapalmæ.*

℞. Olei veteris,

Lithargyri auri, ana Libras tres.

Axungia Porci veteris à membranis purgatæ Libras duas.

Chalcitidis ustæ, aut Vitrioli albi, Vncias quatuor.

Agitentur inter coquendum cum Palmæ, ejus loco Quercus, Salicis, Mespilive recentibus ramis, & F. s. a. Emplastrum.

Vires. Siccant & adstringit, deterget, conducit tumoribus pestilentialibus, cruentis vulneribus, ulceribus quibuscunque mundandis, contusis, ecchymomatis, &c. est magni usus Emplastrum.

4. *Emplastrum Diachylon simplex.*

℞. Olei Mucaginum Libras tres.

Lithargyri auri Lib. unam & semis.

F. s. a. Emplastrum.

Vires. Refrigerat, emollit, maturat, resolvit, dissipat; utile tumoribus lienis, ventriculi, &c.

5. *Emplastrum Diachylon cum Gummi.*

℞. Olei Mucaginum Libras octo.

Lithargyri auri Libras quatuor.

Ceræ,

23. *Unguentum Rosaceum.*

℞. Axungiaë porcinaë recentis à membranis purgataë & aliquoties lotaë, Libras duas.

Rosarum pallidarum recentium q. s.

Mixta insolentur per aliquot dies: deinde effervescent, & colentur.

Colaturæ immisce

Rosarum quantitatem eandem.

Denuo insolentur, ebulliant, & colentur ut ante: hæcque toties repetantur donec Axungia gratissimum acquirat odorem. Serventur pro Unguento.

Vires. Refrigerat, emollit, sanat herpetem, extinguit inflammationem.

C A P. XXIII.

*De Emplastris.*1. *Emplastrum Betonica.*

℞. Succu Betonicaë,

Apii,

Plantaginis, ana Lib. unam.

Ceræ,

Gummi Elemni,

Resinaë Pini,

Terebinthinaë, ana Libram semis.

F. s. a. Emplastrum.

Vires Calefacit remissè, est sarcoticum & modicè detergens. laudatur à Foresto in vulneribus capitis extatque l. 6. Chirurgicorum ejus, observatione 42. mihiq. pag. 214. editione Gallicana in fol. & Bauderon. p. 245.

2. *Em-*

2. *Emplastrum de Cerussa, sive Album coctum.*

℞. Cerussæ aqua pluviali aliquoties lotæ & iterum siccatae ac pulverifatae,

Ol. Olivarum ana ℥b. ℥.

Ceræ Citrinæ ℥ij.

Coquantur s. a. & fiat Emplastrum.

Vires. Refrigerat, siccatur, medetur intertrigini, ambustis, inflammatis. Inservit vitiis cutis, exulcerationibus superficialibus; imo majoribus ulceribus consolidandis.

3. *Emplastrum Diachalciteos, seu Diapalmæ.*

℞. Olei veteris,

Lithargyri auri, ana Libras tres.

Axungia Porci veteris à membranis purgata Libras duas.

Chalcitidis ustæ, aut Vitrioli albi, Vncias quatuor.

Agitentur inter coquendum cum Palmæ, ejus loco Quercus, Salicis, Mespilive recentibus ramis, & F. s. a. Emplastrum.

Vires. Siccatur & adstringit, deterget, conducit tumoribus pestilentialibus, cruentis vulneribus, ulceribus quibuscunque mundandis, contusis, ecchymomatibus, &c. est magni usus Emplastrum.

4. *Emplastrum Diachylon simplex.*

℞. Olei Mucaginum Libras tres.

Lithargyri auri Lib. unam & semis.

F. s. a. Emplastrum.

Vires. Refrigerat, emollit, maturat, resolvit, dissipat; utile tumoribus lienis, ventriculi, &c.

5. *Emplastrum Diachylon cum Gummi.*

℞. Olei Mucaginum Libras octo.

Lithargyri auri Libras quatuor.

Ceræ,

Ceræ,
 Terebinthinæ, ana Libram semis.
 Ammoniaci,
 Galbani,
 Opopanacis,
 Sagapeni, ana Uncias quatuor.

F. f. a. Emplastrum.

Vires. Validè emollit, maturat, digerit, calefacit moderatè,
 utile tumoribus antiquis.

6. *Emplastrum Gratiæ Dei, cum & sine Ærugine.*

ꝑ. Ceræ novæ,
 Resinæ,
 Sevi hircini, ana Uncias quatuor.
 Terebinthinæ Uncias duas.
 Æruginis,
 Mastiches,
 Olibani, ana Drachmas tres.

F. f. a. Emplastrum.

Vires. Calefacit, siccatur, deterget, vulnera & ulcera repurgat &
 coalescere facit.

7. *Emplastrum Griseum, seu Lapidis Calaminaris.*

ꝑ. Lapidis Calaminaris præparati Unciam unam.
 Lithargyri Uncias duas.
 Cerussæ,
 Tutia, ana Unciam semis.
 Terebinthinæ Unciam unam.
 Thuris Drachmas quinque.
 Mastiches Drachmas tres.
 Myrrhæ Drachmas duas.
 Caphuræ Drachm. unam & semis.
 Ceræ albæ Unciam unam & semis.
 Sevi hircini Uncias duas.

F. s. a. Emplastrum.

Vires. Refrigerat, siccat, carne explet, cicatricem inducit.

8. *Emplastrum Meliloti.*

Summit. Meliloti Vncias sex.

Fol. Absinthii,

Majoranæ,

Flor. Chamæmeli,

Sem. Fœnugræci,

Bacc. Lauri,

Rad. Althææ, ana Drachmas tres.

Cyperi,

Iridis,

Spicæ Nardi Indicæ,

Casæ lignæ,

Sem. Ammios,

Apii,

Cardamomi minoris, ana Drachmas duas & semis.

Ammoniacy Drachmas decem.

Bdellii,

Styracis Calamitæ, ana Drachmas quinque.

Terebinthinæ Unc. unam & semis.

Ficus siccatas Duodecim.

Resinæ,

Sevi hircini, ana Uncias quatuor.

Ceræ citrinæ Uncias octo.

Olei Spicæ Uncias duas.

Majoranæ q. s.

F. s. a. Emplastrum.

Vires. Calefacit, emollit, maturat, resolvit durities antiquas, laxat & discutit intensa è flatibus, anodynum egregium est.

9. *Emplastrum Minii.*

Minii Libram unam.

Olei

Olei communis Libras duas.

Coque f. a. addendo

Ceræ Libram semis.

Terebinthinæ Uncias quatuor.

Plumbi usti præparati Uncias duas.

F. f. a. Emplastrum.

Vires. Refrigerat, siccatur vulnera & ulcera antiqua, eaque curat feliciter.

10. *Emplastrum Mucilaginum.*

℞. Olei Mucaginum Vncias sex.

Ammoniacy,

Galbany,

Opopanax,

Sagapeny, ana Vnciam semis.

Croci Drachmas duas.

Ceræ citrinæ Uncias viginti.

Terebinthinæ Uncias duas.

F. f. a. Emplastrum.

Vires. Calefacit, attenuat, emollit, maturat, suppurat, extrahit, mundat & aufert escharam in ambustis, utile tumoribus.

11. *Emplastrum Oxycroceum.*

℞. Ceræ citrinæ,

Colophonix,

Picis navalis, ana Uncias sex.

Croci Britannici Uncias duas.

Ammoniacy,

Galbany,

Mastiches,

Myrrhæ,

Terebinthinæ,

Thuris, ana Vncias duas.

Aceti q. f. dissolvendis gummi.

F. f. a. Emplastrum.

Vires. Calefacit, siccant, emollit, discutit tumores, est anodynum, convenit ossibus fractis, & ischiadicis.

12. Emplastrum Ranarum, cum & sine Mercurio.

℞. Olei Chamæmelini,

Anethini,

Liliorum,

Spicæ, ana Uncias quatuor.

Crocini, Uncias duas.

Axungia porcina Libras duas.

Pinguedinis vitulina Lib unam.

Olei Laurini genuini Uncias octo.

Thuris masculi Uncias duas & semis.

Euphorbii Drachmas decem,

Ranas viventes vino lotas Duodecim.

Lumbricorum terrestrium vino ablutorum Uncias septem.

Fol. Matricariæ,

Flor. Schœnanthi,

Stœchados, ana Manip. duos.

Succi Rad. Ebuli,

Enulæ Campanæ,

Terebinthinæ claræ, ana Uncias quatuor.

Styracis liquidæ Uncias tres.

Lithargyri auri Libras duas.

Argenti vivi Terebinthina extincti Uncias octo.

Vini generosi Libras quatuor.

Ceræ albæ q. s.

F. s. a. Emplastrum.

Vires. Calefacit, potenter emollit, dolores artuum in Lue Venerea tollit. Valet in Hernia humoralis Scroti, quam egregiè emollit, imprimis si quid sulphuris pulverisati addatur. Membranas & ligamenta quoque, si quid aliud, emollit. Est anodynum.

13. *Emplastrum ad Rupturas Fernelii.*

ꝑ. Acaciæ veræ,
 Aristolochiæ longæ,
 rotundæ,
 Balaustiorum,
 Cupularum Glandium,
 Fabarum,
 Gallarum immaturarum,
 Malicorii,
 Myrtillorum,
 Nucum Cupressi,
 Sem. Plantaginis, ana Unc. semis.

Omnia pulverata madefiant Aceto Rosaceo & stent per biduum,
 deinde exsiccentur.

Tum

ꝑ. Rad. Consolidæ majoris,
 Filicis,
 Osmundæ regalis,
 Herbae Caudæ equinae, ana Unciam unam.
 Aloës,
 Mastiches,
 Mumia,
 Myrrhæ,
 Thuris, ana Uncias duas.
 Boli Armenæ Aceto lotæ,
 Lapidis Calaminaris præparati,
 Lithargyri auri,
 Sanguinis Draconis, ana Uncias tres.
 Picis navalis Libras duas.
 Cerae Libram unam.
 Terebinthinæ q. s.

Pulverata omnia cum prædicto pulvere misceantur Pici liquefactæ,
 & incorporentur exactè cum Terebinthina, & F. s. a. Emplastrum.

Vires. Vehementer adstringit, siccatur, sistit fluxiones, inservit
 herniæ, ossibus fractis: roborat partes.

16. *Ceratum Stomachicum Galeni.*

- ✶. Mastiches ,
 Rosarum rubrarum , ana Drachmas viginti.
 Fol. Absinthii Drachm. quindecim.
 Spicæ Nardi Indicæ Drach. decem.
 Olei Rosacei Omphacini Lib. unam.
 Ceræ q. f. ut
 F. f. a. Ceratum.

Vires. Refrigerat , siccatur , & adstringit , sedat vomitum , ventricu-
 lum roborat.

17. *Sparadrapum , seu Tela Gualteri.*

- ✶. Olei Rosacei Omphacini Libram semis.
 Sevi arietini Uncias quatuor.
 Ceræ albæ Uncias decem.
 Lithargyri ,
 Minii , ana Uncias tres.
 Boli Armenæ ,
 Mastiches ,
 Plumbi usti præparati ,
 Thuris ,
 Tutia , ana Unciam unam & semis.
 Caphuræ Unciam semis.

Lithargyrus , ac Minium cum Oleo Rosaceo & Sevo , additâ à
 principio s. q. aquæ , simul coquantur ad debitam consistentiam :
 inde Cera liquefacta affundatur , ac tandem pulveres inamisceantur ,
 sicque F. f. a. Emplastrum. Quo adhuc calente pannus lineus utrim-
 que intingatur , & supratapulam Oleo Rosaceo madidam extendatur.

Vires. Siccatur & adstringit , roborat , carnem gignit , conglutinat.

18. *Emplastrum de Sulphure.*

- ✶. Pic. naval. resin. cer. flav. an. ʒxij.

Sulphuris tenuissimè triti, ol. chamæmelin. an. ℥iv.

Terebinthin. pulv. ireos, cumini an. ℥iſſ.

F. s. a. Emplastrum.

Vires. Potenter calefac. sicc. attenuat, emoll. discutit, resolvit, attrahit, convenit flatulentis, duris tumoribus.

19. *Ruptorium commune.*

Fit ex Lixivio fortissimo secundum artem exsiccato.

Vires. Inservit parandis fonticulis & aperiendis abscessibus.

20. *Lapis Alchimiae.*

℞. Vitrioli Romani Libram unam.

Aluminis Libram semis.

Tartari albi,

Vitrioli albi, ana Uncias quatuor.

Boli communis,

Lapidis Calaminaris, ana Uncias duas.

Æruginis,

Cerussæ, ana Unciam unam.

Pulverata subtilissime cum s. q. Aceti Vini optimi bulliant, & coquantur ad Lapidis duritiem.

Vires. Calefacit, siccit, exterget, consolidat fistulas, simulque malignis ulceribus medetur.

INDEX Specialis eorum quæ in quatuor sectionibus MATERIÆ MEDICÆ continentur.

A.			
A brotanum.	42	Adstringentia quid propriè.	34
Absinthium herba.	42	quotuplicia.	34
ejus succus expres.	49	Æs ustum.	51
Acacia vera.	49	Ejus Historia.	55
ejus historia.	55	Æris flos quid.	55
Germanica.	55	Scoria quid.	55
Acetosa herba.	42	Squamma quid.	55
semen.	45	Ærugo.	51
Acetum destillatum.	174	Agarici vires.	18
Rosaceum.	175	Dosis.	18
Theriacale.	175	Historia.	56
Scylliticum.	175	Genera.	56
Purgans.	176	Trochiscatus.	235
Acidum particulas heterogeneas masse sanguineæ concentrat & unit.		Agni casti semen.	45
31		Agrestæ succus.	48
Acidum aut alcali potentius, præcipitat massam sang.	31	Agrimonia.	42
Acida præcipitant Lac, Tincturas, Emulsiones.	31	Alcalia sulphureas particulas masse sanguineæ extrahunt, exaltant-que in balsamum rubicundum	31
Acidum & Alcali masse sanguineæ conciliant consistentiam.	39	Alcalia destruunt acida.	31
Acori vires.	39	Alcalia acidis unita, potentius agunt.	
Historia.	60	32	
Adeps Anatis.	50	Alcali absinthii.	234
Anseris.	50	Card. bened.	234
Canis.	50	Stipitum fabar.	234
Cervi.	50	Alcannæ vires.	39
Felis.	50	Historia.	56
Gallinæ.	50	Alchimilla herba.	42
Hominis.	50	Alexipharmaca quotuplicia.	36
Suilla.	50	Alica quid.	56
Ursi.	50	Alimenti definitio.	1
Adiantum album.	42	particulæ.	1.2
		Alimentum quo modo agat in corpus humanum.	1
		Alimentum totum volatile.	2

<i>ex qua classe rerum petatur.</i>	2	<i>Anethum herba.</i>	4 ²
<i>Alkekengi.</i>	47	<i>semen.</i>	45
<i>Allium.</i>	39	<i>Angelica radix.</i>	39
<i>Aloë Socotrina.</i>	49	<i>Anisi semen.</i>	45
<i>Hepatica.</i>	49. 56	<i>Anodyna quid sint ?</i>	34
<i>Dosis.</i>	12	<i>quotuplicia.</i>	34
<i>Vires.</i>	12	<i>quæ proprie dicta.</i>	34
<i>Nutritio.</i>	82	<i>eorum temperamentum.</i>	34
<i>Historia.</i>	57	<i>Anthera.</i>	45
<i>Aloës Lignum.</i>	41	<i>Antimonium.</i>	51
<i>Ejus Historia.</i>	57	<i>ejus historia.</i>	57
<i>Alumen Rupeum.</i>	51	<i>vitrum.</i>	7
<i>Plumosum.</i>	51	<i>Poculum.</i>	7
<i>Ustum.</i>	51	<i>Diaphoreticum.</i>	225
<i>Ejus Historia.</i>	56	<i>Antophylli.</i>	47
<i>Ambra grisea.</i>	52	<i>Aperientia quæ dicuntur.</i>	33
<i>Ejus Historia.</i>	57	<i>Apii radix.</i>	39
<i>Ammios semen.</i>	45	<i>semen.</i>	45
<i>Ammoniacum gummi.</i>	49	<i>Apophlegmatismi qui ?</i>	31
<i>Ejus Historia.</i>	57	<i>eorum temperamentum.</i>	31
<i>Infusio.</i>	81	<i>præscriptio.</i>	130
<i>Amomi vires.</i>	45	<i>Aq. benedicta Rulandi.</i>	7
<i>Historia.</i>	57	<i>Aquæ simplices Herbarum.</i>	} 163
<i>Amygdala amara.</i>	47	<i>Acetosa.</i>	
<i>dulces.</i>	47	<i>Betonica.</i>	
<i>Excorticata.</i>	82	<i>Borragin.</i>	
<i>Amygdalati præscriptio.</i>	13	<i>Bugloss.</i>	
<i>Amyli vires.</i>	49	<i>Caprifolii.</i>	
<i>Anacardi.</i>	47	<i>Card. bened.</i>	
<i>eorum Historia.</i>	57	<i>Centaur. minor.</i>	
<i>Anacathartica quæ dicuntur.</i>	30	<i>Chelidon. maj.</i>	
<i>Analogismus quid ?</i>	102	<i>Cichorei.</i>	
<i>quotuplex.</i>	103	<i>Cinnamomi.</i>	
<i>Anagallis mas.</i>	42	<i>Cochlearia.</i>	
<i>Anastomotica quæ sint.</i>	34	<i>Fl. Fabarum.</i>	
<i>quotuplicia sint.</i>	34	<i>Fœniculi.</i>	
<i>Eorum temperamentum.</i>	34	<i>Fragaria.</i>	

<i>Fragorum.</i>		<i>ejus Materia.</i>	99
<i>Fumaria.</i>		<i>Ufus.</i>	99
<i>Graminis.</i>		<i>Arsenicum album.</i>	51
<i>Hyssopi.</i>		<i>Artemisia herba.</i>	42
<i>Fl. lavendula.</i>		<i>Asari folior. tinctura.</i>	7
<i>Lil. convall.</i>		<i>Coagulum.</i>	7
<i>Lactuca.</i>		<i>Radix.</i>	7.39
<i>Fl. malv.</i>	164	<i>Vires.</i>	39.42
<i>Meliss.</i>		<i>Aspalathi Vires.</i>	41
<i>Mellis.</i>		<i>Historia.</i>	57
<i>Menth.</i>		<i>Asparagi rad.</i>	39
<i>Papav. Rhead.</i>		<i>semen.</i>	45
<i>Petroselin.</i>		<i>Asa foetida.</i>	49
<i>Portulac.</i>		<i>Ejus Historia.</i>	56
<i>Pulegii.</i>	165	<i>Asa dulcis.</i>	49
<i>Fol. quercus.</i>	164	<i>Ejus Historia.</i>	58
<i>Fl. rosar.</i>	164	<i>Assatio quid?</i>	87
<i>Fl. Sambuci.</i>	164	<i>Ejus instrumenta.</i>	87
<i>Solani.</i>	165	<i>Ufus.</i>	87
<i>Spermatis ranarum.</i>	165	<i>Attenuantia quæ propriè.</i>	33
<i>Fl. Tilia.</i>	164	<i>quotuplicia.</i>	33
<i>Aqua Composita Aromatica.</i>		<i>eorum temperamentum.</i>	33
<i>Alexipharmaca.</i>	165	<i>Attrahentia quid?</i>	34
<i>Antepileptica.</i>	166	<i>eorum temperamentum.</i>	34
<i>Antinephritica.</i>	167	<i>Atriplex herba.</i>	42
<i>Antiparalytica.</i>	168	<i>semen.</i>	45
<i>Hysterica.</i>	169	<i>Auripigmentum.</i>	51
<i>Theriacalis.</i>	169	<i>Ejus Historia.</i>	58
<i>Vitæ Composita.</i>	170	<i>Auriculæ Juda.</i>	51
<i>Aquilegiæ semen.</i>	45	<i>Aurum foliaceum.</i>	51
<i>Arantiorum Cortex.</i>	41	<i>Axungia porci.</i>	50
<i>Aristolochia longa.</i>	39		
<i>rotunda.</i>	39	B.	
<i>tenuis.</i>	39	B acca hederæ.	47
<i>Argentum foliaceum.</i>	51	<i>Juniperi.</i>	47
<i>vivum.</i>	51	<i>Lauri.</i>	47
<i>Aromatisatio quid.</i>	99	<i>Mezerai.</i>	47
		<i>Myrti.</i>	47
		<i>N n 2</i>	<i>Sambuc.</i>

<i>Sambuc.</i>	47	<i>Boli purgant. præscrib. ordo.</i>	138
<i>Rhamni solutiv.</i>	48	<i>Corroborantis.</i>	138
<i>Balsamus Peruvianus.</i>	49	<i>Bombacis semen.</i>	48
<i>Copaiba.</i>	49	<i>historia.</i>	60
<i>Balsamor. Historia.</i>	59	<i>Borax.</i>	51
<i>Balaustior. vir.</i>	44	<i>Borraginis flor.</i>	44
<i>Bardane rad.</i>	39	<i>Botryos vires.</i>	42
<i>sem.</i>	45	<i>Branca ursina.</i>	42
<i>Basis medicamenti quid.</i>	108	<i>Brassica semen.</i>	45
<i>quotuplex.</i>	108	<i>Bryonia alb.</i>	39
<i>Corrigens quid.</i>	109	<i>Buglossæ flores.</i>	44
<i>Dirigens quid.</i>	109	<i>Bursa pastoria.</i>	42
<i>Bdellii vires.</i>	49	<i>Butyri vires.</i>	50
<i>Historia.</i>	59	<i>Lotio.</i>	78
<i>Bechica quæ dicuntur.</i>	30	<i>Batyrum antimonii.</i>	227
<i>quotuplicia sunt.</i>	31	<i>C.</i>	
<i>Benzoini vires.</i>	44	<i>Capa.</i>	39
<i>Historia.</i>	58	<i>Calamintha herba.</i>	42
<i>Benedicta Laxativa.</i>	201	<i>Calamus Aromaticus hodiernus.</i>	60
<i>Berberis fructus.</i>	47	<i>veterum.</i>	60
<i>succus.</i>	48	<i>Calculus humanus.</i>	50
<i>semen.</i>	45	<i>Calefactio quid.</i>	90
<i>Beta herba.</i>	42	<i>ejus materia.</i>	90
<i>Betonica.</i>	42.44	<i>usus.</i>	91
<i>Bezoar orient.</i>	50	<i>Calendula flores.</i>	44
<i>occident.</i>	50	<i>Calor à motu particular. fit.</i>	33
<i>utriusque Histor.</i>	59	<i>Calx viva.</i>	51
<i>Bezoardic. minerale.</i>	226	<i>Ejus Lotio.</i>	78
<i>Bistorta rad.</i>	39	<i>Cannabis semen.</i>	45
<i>Bitumen Judaicum.</i>	49	<i>Cantharides.</i>	50
<i>ejus historia.</i>	60	<i>Cancrorum caro & oculi.</i>	50
<i>Blatta Byzantina.</i>	52	<i>Caphura.</i>	49
<i>Blitum rubrum.</i>	42	<i>ejus historia.</i>	61
<i>Bocheti præscribendi ordo.</i>	129	<i>Capparis rad. cortic.</i>	41
<i>Bolus Armena.</i>	} 51	<i>Cappares.</i>	44
<i>vulgar. rubr.</i>		<i>Capillus Veneris.</i>	42
<i>alb.</i>		<i>Caprifolium.</i>	42

Caputpurgia quæ dicuntur.	31	Cerati præscriptio.	145
Castaneæ cortex interior.	41	Cerefolium.	42
Castanea.	47	Cerussa.	51
Castoreum.	50	Cervi medulla.	} 50
Ejus historia.	62	Cornu.	
Cassia fistula.	47	Genitale.	
ejus historia.	62	Lachrima.	
Lignea.	39	Chalcitis.	51
ejus historia.	62	ejus historia.	62
Cardamom. minus.	45	Chalybs.	50
Ejus historia.	61	Chamæmelum.	42. 44
Carduus bened.	42	Chamæpitys.	42
ejus sem.	45	Chamædrys.	42
Carduus Maria.	42	Cheiri.	44
Carica.	47	Chelidonii major. flor.	44
Carlina rad.	39	Chelidonium majus.	42
Carpobalsamum.	47	minus.	42
Carvi semen.	45	Chinæ radix.	39
Caryophyllatæ rad.	39	Cholagoga quæ dicuntur.	11
Caryophylli aromat.	47	Chrysocola.	51
Eorum historia.	62	Cichorei rad. & flor.	39. 42
Caryophyllum Plinii.	47	Cicer rubrum.	45
Cavæ radix.	39	Cicuta.	42
Cataplasmatis præscript.	148	Cinnabaris nativa.	51
Cathartica.	36	Antimonii.	228
Eorum temperam.	36	Cinnamomum.	41
Cauda equina.	42	Citrulli semen.	45
Causa externa quid indicet.	104	Citri cortex.	41
Interna.	ibid.	semen.	45
Caustica quid sint.	36	Clarificatio quid ?	98
eorum temperament.	36	quot modis fiat.	98
Centaurium minus.	42	Clyster acris.	177
Cera alba & flava.	50	Clyster purgans.	} præscrib. 132
ejus lotio.	78	alterans.	
Cerasa.	47	Cochlearia.	42
Ceratum santalin.	278	Codtio quid.	86
stomachic.	279	ejus materia, ordo, liquor, tem-	

pus, usus.	86	Eryngii.	
Coindicans quid.	104	Satyrri.	
Colatio quid.	79	Scorzoneræ.	
ejus materia.	79	Symphyti.	
instrumenta.		Zingiberis.	
requisita.	97	Cortic. Arantior.	
usus.		Citrrior.	
Collectio partium animalium.		Caul. Lactuc.	
herbarum.		Fl. arantior.	
flor.	76	Citrrior.	198
seminum.		Fruct. Berber.	
fructuum.		Ceras- dulc.	
radicum.		Amaren.	
corticum.		Myrobalan.	
Colocynthis.	47	Nucum jugland.	
Ejus historia.	63	Nucis Mosch.	
Species.	63	Ribesior.	199
Dosis.	18	Myvæ Cydon.	ibid.
Colophonia.	49	Conservas parandi modus.	200
ejus historia.	62	Conserva fl. betonica.	
Coloratio quot modis fiat.	99	Borraginis.	
Colubrinum lignum.	41	Calendul.	
Condensantia quid?	34	Caryophylleorum.	
Eorum temperam.	34	Cichorei.	
Confectio Hamech.	202	Euphragie.	
Alkermes.	212	Malvæ.	199
Hyacinthor.	213	Nymphae.	
Confricatio quid.	85	Paonia.	
Conditura quid.		Ros. Pallid.	
Ejus materia.	99	Rubr.	
modus.		Anthos.	
finis.		Salvia.	
Conditi præscriptio.	141	Symphyti.	
Conditura ut fiat.		Violar.	
rad. acori.		Herb. absinthii.	
Cichorei.	198	acetosa.	200
Enulæ Campan.		fumariæ	

<i>melisse.</i>	200	<i>Cyani flores.</i>	44
<i>mentha.</i>	200	<i>Cyclamin. rad.</i>	39
<i>Trifolii acetosi.</i>	200	<i>Cydonia mala.</i>	47
<i>Consolida major.</i>	39	<i>eorum succus.</i>	48
<i>Contraindicans quid.</i>	104	<i>caro.</i>	47
<i>Contrarium quid.</i>	104	<i>semen.</i>	45
<i>Contrayerva.</i>	39	<i>Cynoglossæ rad.</i>	39
<i>Corallium album.</i>	52	<i>Cyperus uterque.</i>	39
<i>rubrum.</i>		D.	
<i>Corallina.</i>		D actylorum ossa.	46
<i>Coriandri semen.</i>	45	<i>fructus.</i>	47
<i>infusio.</i>	81	<i>eorum hist.</i>	63
<i>Corna.</i>	47	<i>Daucus Creticus.</i>	46
<i>Correpugnans quid.</i>	104	<i>vulgaris.</i>	46
<i>Corroborantia quid.</i>	36	<i>Decoctum commun. pro Clyster.</i>	176
<i>quotuplicia.</i>	37	<i>pectorale.</i>	177
<i>Costus uterque.</i>	39	<i>Carminativ.</i>	178
<i>eorum historia.</i>	63	<i>Vulnerarium.</i>	178
<i>Cranium humanum.</i>	50	<i>Sulphuris.</i>	179
<i>Cremor hordei.</i>	125	<i>Alterans præscrib.</i>	122
<i>Cremor Tartari.</i>	230	<i>Hordei præscrib.</i>	125
<i>Cribratio quid.</i>	97	<i>Decocta plantarum præcipitantur</i>	
<i>materia.</i>		<i>aceto, aut solutione aluminis in</i>	
<i>instrumenta.</i>		<i>Aq. pura fact.</i>	31
<i>usus.</i>		<i>Deobstruentia quid sint.</i>	34
<i>Crocus vulgaris.</i>	44	<i>Despumatio quid.</i>	98
<i>Ejus historia.</i>	63	<i>instrumenta.</i>	
<i>metallorum.</i>	224.7	<i>materia.</i>	
<i>Crystallus Lapis.</i>	57	<i>Defrutum quid.</i>	197
<i>Crystallus Tartari.</i>	230	<i>Diaphoretica quæ dicantur.</i>	30
<i>Cubeba.</i>	45	<i>Dieta quid inter formulas.</i>	127
<i>Cucumeris sem.</i>		<i>Diamoron Nicolai.</i>	196
<i>Cucurbitæ sem.</i>		<i>Diascordium Fracastor.</i>	211
<i>Cucufæ præscriptio.</i>	159	<i>Diasenna Montagn.</i>	214
<i>Cucumer. asinin. rad.</i>	39	<i>Disturbit cum Rhab.</i>	215
<i>Curcuma rad.</i>	39	<i>Dictamnium Cretic.</i>	42
<i>Cuscuta.</i>	42	<i>ejus</i>	

<i>ejus historia.</i>	63
<i>Dissolutio quid?</i>	
<i>Ejus liquor.</i>	93
<i>usus.</i>	
<i>Diuretica quæ dicantur.</i>	
<i>quotuplicia.</i>	30
<i>eorum temperament.</i>	
<i>Doronicum Roman.</i>	39
<i>Doses purgantium quomodo sint in-</i>	
<i>venta.</i>	53
<i>Doses alterantium ut inveniantur.</i>	
	53. 54
<i>Doses Corroborantium ut invenian-</i>	
<i>tur.</i>	53. 54
<i>Dropaces quid?</i>	36
<i>eorum temperam.</i>	36
<i>E.</i>	
E <i>Bulus.</i>	39
<i>Ebur.</i>	50
<i>Ecbolia quæ?</i>	36
<i>Eccoprotica quæ dic.</i>	10
<i>eorum temperament.</i>	ibid.
<i>differentia.</i>	ibid.
<i>Dosis.</i>	11
<i>materia.</i>	10
<i>Elaterium.</i>	49
<i>ejus dosis.</i>	26
<i>historia.</i>	64
<i>Elixir propriet.</i>	173
<i>Electuarium Diacartham.</i>	203
<i>Caryocostin.</i>	ibid.
<i>Diacatholicon.</i>	ibid.
<i>Diaphœnic.</i>	204
<i>Diaprun. solut.</i>	205
<i>Lenitivum.</i>	206
<i>de succ. rosar.</i>	207
<i>Emplastica quid sint.</i>	34

<i>eorum temperam.</i>	ibid.
<i>Emplastri præscriptio.</i>	146
<i>Emplastrum Betonica.</i>	271
<i>Cerussa.</i>	272
<i>Diapalma.</i>	ibid.
<i>Diachyl. simpl.</i>	ibid.
<i>cum gumm.</i>	ibid.
<i>de Gratia Dei duplex.</i>	273
<i>Griseum s. de lap. c.</i>	ibid.
<i>mililoti.</i>	274
<i>minii.</i>	ibid.
<i>mucilagin.</i>	275
<i>oxycroceum.</i>	ibid.
<i>Ranarum.</i>	276
<i>Ad ruptur.</i>	277
<i>Sticticum Paracel.</i>	278
<i>Santalinum.</i>	ibid.
<i>de sulphure.</i>	279
<i>Emollientia quæ dicuntur.</i>	33
<i>eorum temperament.</i>	ibid.
<i>Emulsio ut præscribatur.</i>	120
<i>Endivia.</i>	42. 46
<i>Epithema liquidum præscrib.</i>	133
<i>Epithymum.</i>	42
<i>ejus historia.</i>	64
<i>Epulotica quæ dicantur.</i>	35
<i>eorum temperam.</i>	ibid.
<i>Equisetum.</i>	42
<i>Erucæ semen.</i>	46
<i>Errhina quæ dicantur.</i>	31
<i>Errhini præscriptio.</i>	150
<i>Eryngiirad.</i>	39
<i>Erysimum.</i>	42
<i>Escharotica quæ dic.</i>	36
<i>eorum temper.</i>	ibid.
<i>Esulæ rad.</i>	39
<i>ejus infusio.</i>	81

<i>Eupatorium Aquatic.</i>	42	<i>Filipendula.</i>	ibid.
<i>ejus succus.</i>	49	<i>Filtratio quid sit.</i>	98
<i>Euphrasia.</i>	42	<i>quot modis fiat.</i>	96
<i>Euphorbium.</i>	49	<i>Fissio quid sit.</i>	85
<i>ejus dosis.</i>	18	<i>Flores Cordiales qui ?</i>	38
<i>historia.</i>	64	<i>Sulphuris.</i>	231
<i>maceratio.</i>	82	<i>Fœniculum.</i>	39. 2 46
<i>Evaporatio quid.</i>	96	<i>Fœnugrac. sem.</i>	46
<i>Expressio quid.</i>	95	<i>Fractio quid.</i>	85
<i>ejus homonymia.</i>	ibid.	<i>Fraga.</i>	47
<i>instrumenta.</i>	96	<i>Frangula cortex intern.</i>	41
<i>materia.</i>	ibid.	<i>Fraxinella.</i>	39
<i>Experientia quid.</i>	103	<i>Fraxini cortex.</i>	41
<i>Extergentia quid sint.</i>	34	<i>semen.</i>	46
<i>eorum temperam.</i>	ibid.	<i>Frigus sequitur particularum quie-</i>	
<i>Extinctio quid.</i>		<i>tem.</i>	33
<i>ejus materia.</i>	90	<i>Fruxio quid.</i>	
<i>liquor.</i>		<i>ejus liquor.</i>	88
<i>usus.</i>		<i>finis.</i>	
<i>Extractum Catholicum.</i>	244	<i>Fumaria semen.</i>	46
<i>F.</i>		<i>succus.</i>	48
F <i>abaria.</i>	42	<i>Fumigatio quid.</i>	91
<i>Farina fabarum.</i>		<i>Ejus materia.</i>	
<i>fœnugrac.</i>		<i>fumus.</i>	91
<i>hord.</i>		<i>tempus.</i>	
<i>Lupin.</i>		<i>usus.</i>	
<i>Rad. Althea.</i>	48		
<i>Consolid. maj.</i>		G.	
<i>Sem. Lini.</i>		G <i>alanga.</i>	39
<i>Tritic.</i>		<i>ejus historia.</i>	64
<i>Volatil.</i>		<i>Galbanum.</i>	49
<i>Fermentatio quid.</i>		<i>historia.</i>	64
<i>ejus materia.</i>	91	<i>infusio.</i>	81
<i>tempus.</i>		<i>Galega.</i>	42
<i>usus.</i>		<i>Galium.</i>	ibid.
<i>Ficus.</i>	47	<i>Galla.</i>	47
<i>Filix.</i>	39	<i>Gargarismatis præscript.</i>	129
		<i>Genista sem.</i>	46
			flor.

flor.	44	picra Galen.	206
Gelatina Cydoneorum.	197	Hirci sanguis.	50
Gentiana.	39	Hordeum integrum.	46
Gilla Theophrasti.	7	mundum.	ibid.
ejus dosis.	8	Horminum.	43
Glandes.	47	Humectatio quid?	81
Glandiam Calices.	41	Ejus materia.	
Glutinantia quid?	3	Liquor.	
eorum temper.	35	tempus.	
Glycyrrhiza.	39 49	Finis.	
Gotte gummi.	7 49	Humectatio perficitur additione rei	
ejus historia.	64	humida.	33
Gramen.	39	Hyacinthus lap.	51
Granata acida.	47	Hydragoga quot sint.	25
dulcia.	ibid.	eorum temperam.	26
vinosa.	ibid.	dosis.	ibid.
succus.	48	Corrigentia.	ibid.
Cortex.	41	formula.	27
Grana Paradisi.	46	Hydromel quotuplex.	128
Granatus Lap.	51	Ejus præscrib. mod.	ibid.
Gratiola.	43	Hyoscyami semen.	46
Guajac. Lign.	41	Hypnotica quid sint.	35
Cortex.	ibid.	Hyperici sem.	46
Gummi Anime.	49	herb.	43
Ejus historia.	57	Hyssopi herba.	ibid.
Arabicum.	49	Hysterica quæ dicuntur.	31
Caranna.	ibid.	eorum temperam.	ibid.
Ejus historia.	61		
H.			
H edera terrestris.	43	Jalappa.	40
arborea.	ibid.	Ejus historia.	65
Helenium.	39	Ichthyocolla.	50
ejus historia.	65	Imperatoria.	40
Helleborus alb. & niger.	40	Incidentia quid sint.	33
Herbæ Emollientes quæ?	38	Incrassantia quæ dicuntur.	ibid.
Hermodactyli.	40	eorum temperam.	ibid.
Hiera Diacolocynthid.	205	Indicatio.	102
		Indicans quale esse debet.	ibid.

H H
H H
H H

fi

<i>si lateat.</i>	102	<i>Lac generantia quid.</i>	35
<i>quid sit.</i>	103	<i>quotuplicia.</i>	ibid.
<i>quotuplex sit.</i>	ibid.	<i>eorum temper.</i>	ibid.
<i>Indicatum quid sit.</i>	105	<i>Lacca.</i>	49
<i>ut inveniatur.</i>	106	<i>ejus historia.</i>	65
<i>ejus qualitas.</i>	105	<i>Lactuca herba.</i>	43
<i>quantitas.</i>		<i>semen.</i>	46
<i>modus.</i>		<i>Ladanum.</i>	49
<i>tempus.</i>		<i>Ejus historia.</i>	65
<i>Ordo.</i>		<i>Lapathi acuti rad.</i>	40
<i>locus.</i>		<i>Lapides pretiosi qui?</i>	38
<i>Indicatio quid.</i>	107	<i>Lapis Armenus.</i>	51
<i>quotuplex.</i>	ibid.	<i>Lazuli.</i>	ibid.
<i>Indurantia quid sint.</i>	34	<i>Calaminar.</i>	ibid.
<i>eorum temperam.</i>	ibid.	<i>Hematites.</i>	ibid.
<i>Induratio quid.</i>	94	<i>Ejus histor.</i>	64
<i>Infusio quid.</i>	80	<i>Judaicus.</i>	52
<i>ejus materia.</i>		<i>ejus histor.</i>	66
<i>Liquor, tempus.</i>		<i>Nephriticus.</i>	52
<i>utilitas.</i>		<i>ejus histor.</i>	66
<i>Infusio coriandri, cumin.</i>	80	<i>prunellæ.</i>	232
<i>Infusum ut præscribatur.</i>	124	<i>Alchemiæ.</i>	280
<i>Insolatio quid?</i>	90	<i>Laudan. opiatum.</i>	247
<i>ejus usus.</i>	91	<i>Lauri folia.</i>	43
<i>Intemperies sola quid indicet.</i>	104	<i>baccæ.</i>	ibid.
<i>cum materia.</i>	ibid.	<i>Lavendulæ flor.</i>	44
<i>Irid. silvestr. luteæ rad.</i>	40	<i>Laxantia quid sint.</i>	34
<i>Irid. florentin. rad.</i>	41	<i>eorum temper.</i>	ibid.
<i>Jujubæ.</i>	47	<i>Lenientia quæ dicuntur.</i>	10
<i>Fulapium Rosac.</i>	181	<i>Lentiscus.</i>	43
<i>Fulepi præscribendi leges.</i>	117	<i>Lentium sem.</i>	46
<i>Juniperi lign.</i>	41	<i>Levisticum herba.</i>	43
<i>Baccæ.</i>	47	<i>semen.</i>	46
<i>K.</i>		<i>radix.</i>	40
<i>Kermes.</i>	47	<i>Lilior. alb. fl.</i>	43.44
<i>L.</i>		<i>convallium fl.</i>	44
<i>Lac.</i>	48	<i>Limatio quid.</i>	85

<i>Limonum succus.</i>	48	<i>Manna Calabr., vires.</i>	12 49
<i>Linaria.</i>	43	<i>Dosis.</i>	12
<i>Linctus præscriptio.</i>	142	<i>Corrigent.</i>	ibid.
<i>Lini sem.</i>	46	<i>Species.</i>	67
<i>Linimenti præscript.</i>	143	<i>historia.</i>	ibid.
<i>Liquatio quid</i>	93	<i>Manus Christi simpl.</i>	200
<i>ejus materia.</i>		<i>Margaritæ.</i>	52
<i>usus.</i>		<i>earum histor.</i>	68
<i>Liquidambra.</i>	49	<i>Marrubium.</i>	43
<i>ejus historia.</i>	67	<i>Marum.</i>	68
<i>Lithargyrium auri & argent.</i>	52	<i>Mastiches vires.</i>	49
<i>Lotio quid.</i>	77	<i>historia.</i>	68
<i>ejus differentia.</i>	ibid.	<i>Matricaria.</i>	40
<i>materia, liquor.</i>	ibid.	<i>Mechoacanna.</i>	40
<i>tempus, utilitas.</i>	ibid.	<i>Medicamentum simplex.</i>	101
<i>Lotio olei comm.</i>	ibid.	<i>compositum.</i>	ibid.
<i>lumbricor.</i>	ibid.	<i>Medicamentum componere quid sit.</i>	ibid.
<i>lap. lazuli.</i>	ibid.	<i>ibid.</i>	
<i>calcis.</i>	ibid.	<i>Medicamentorum compositionis.</i>	
<i>Lucii mandibula.</i>	50	<i>requisita.</i>	ibid.
<i>Lupulus.</i>	43 44	<i>Causa.</i>	107
M.		<i>Medicamenti compositi partes.</i>	108
<i>Macis.</i>	41	<i>partium proportio.</i>	109
<i>Maceratio quid.</i>	83	<i>Medicamenta composita unde acci-</i>	
<i>Ejus materia.</i>	ibid.	<i>piant nomen.</i>	10. 11
<i>liquor.</i>	ibid.	<i>differentias.</i>	10. 11
<i>tempus, utilit.</i>	ibid.	<i>Medicamentorum formulæ quotupli-</i>	
<i>Magnes.</i>	52	<i>ces sint.</i>	111
<i>Magisterium corallior.</i>	132	<i>Medicamentor. Etymologia.</i>	111. 112
<i>margaritar.</i>	ibid.	<i>Medicamenta præscribendi leges.</i>	112
<i>oculor. canc.</i>	ibid.	<i>Mel.</i>	50
<i>Majorana.</i>	43	<i>Mercuriale.</i>	195
<i>Malabathrum.</i>	67	<i>Anihosatum.</i>	ibid.
<i>Malvæ semen.</i>	46	<i>Centaur. min.</i>	ibid.
<i>herba.</i>	43	<i>Rosar. simpl.</i>	ibid.
<i>arboreæ flor.</i>	44	<i>solutiv.</i>	ibid.
<i>Mandragora.</i>	40	<i>Melilotus.</i>	43 44
		<i>Melissa.</i>	

<i>Melissa.</i>	43
<i>Melonum sem.</i>	46
<i>Menthastri.</i>	43
<i>Mentha.</i>	43
<i>Mercurialis.</i>	43
<i>Mercurius vitæ.</i>	227
<i>dulcis.</i>	228
<i>præcipitat. alb.</i>	233
<i>ruber.</i>	ibid.
<i>Mespilor. sem.</i>	46.47
<i>Methodus medendi quid.</i>	102
<i>in quibus consistat.</i>	103
<i>Meu.</i>	40
<i>Historia.</i>	68
<i>Milium solis.</i>	46
<i>vulgare.</i>	46
<i>Millefolium.</i>	43
<i>Minium.</i>	52
<i>Mirobalanor. Genera.</i>	47
<i>Vires.</i>	12
<i>doses.</i>	12
<i>Historia.</i>	69
<i>Mithridatium Damocr.</i>	210
<i>Miva Cydoneorum.</i>	197
<i>Mollitio quid.</i>	94
<i>Ejus Materia.</i>	ibid.
<i>instrumenta.</i>	ibid.
<i>usus.</i>	ibid.
<i>Moschus.</i>	50
<i>Ejus Historia.</i>	68
<i>Mumia.</i>	50
<i>Ejus Historia.</i>	68
<i>Musculus quernus.</i>	43
<i>Myrrha.</i>	49
<i>Ejus historia.</i>	69
<i>Myrtus.</i>	43

N.

<i>Napi semen.</i>	46
<i>Narcotica quid sint.</i>	35
<i>eorum temperam.</i>	ibid.
<i>Nasalia quæ dicantur.</i>	31
<i>Nasturtii semen.</i>	46
<i>Nepetha.</i>	43
<i>Nephriticum lign.</i>	41
<i>Ejus historia.</i>	66
<i>Nicotianæ vires.</i>	43
<i>tinctura folior.</i>	7
<i>Nigellæ sem.</i>	46
<i>Nymphæa flor.</i>	40.44
<i>Nuces Cupressi.</i>	48
<i>Jugland.</i>	ibid.
<i>moschat.</i>	ibid.
<i>ejus histor.</i>	69
<i>pistacia.</i>	48
<i>histor.</i>	70
<i>Vomica.</i>	48
<i>Nuclei Cerasor.</i>	46
<i>Persicor.</i>	ibid.
<i>Nutritio quid.</i>	82
<i>Ejus materia.</i>	ibid.
<i>Liquor.</i>	ibid.
<i>utilitas.</i>	ibid.

O.

<i>Ocymi herba.</i>	43
<i>semen.</i>	46
<i>Oesypus.</i>	50
<i>Oleum multiplex.</i>	48
<i>Ejus lavandi modus.</i>	78
<i>Olea expressa.</i>	
<i>amygdal. dulc.</i>	249
<i>amar.</i>	250
<i>sem. Lactuc.</i>	ibid.
<i>hyoscyam.</i>	ibid.
<i>Oo 3.</i>	Lauri-

<i>Laurinum genuin.</i>	ibid.	<i>Lumbricor. simpl.</i>	25
<i>macis.</i>	ibid.	<i>Mastichin.</i>	ibid.
<i>Nucis juglandis.</i>	ibid.	<i>Mucilagin.</i>	} 255
<i>Nuc. Moschat.</i>	} 250	<i>Miriillor.</i>	
<i>Ovor.</i>		<i>Nardinum.</i>	
<i>Oliv. immatur.</i>		<i>Vulpinum.</i>	
<i>matur.</i>		<i>Olea destillata.</i>	256
<i>Palma.</i>	} 251	<i>Baccar. Juniperi.</i>	} 256
<i>Sem. Erucae.</i>		<i>Caryophyllor.</i>	
<i>Lini.</i>		<i>Cinnamomi.</i>	
<i>Nigell.</i>		<i>Lign. Rhodii.</i>	
<i>Papaver.</i>		<i>Macis.</i>	} 257
<i>Olea per decoctionem.</i>	ibid.	<i>Majoran.</i>	
<i>Absinthii.</i>	} 251	<i>Nucis Moschat.</i>	
<i>Anethi.</i>		<i>Origan. Cretic.</i>	
<i>Chamæmelin.</i>		<i>Rorismarin.</i>	
<i>Cydoneor.</i>		<i>Spice.</i>	
<i>Hyperici.</i>		<i>Anethi.</i>	
<i>Jasmini.</i>		<i>Anisi.</i>	
<i>Keirini.</i>		<i>Carei.</i>	
<i>Lil. alb.</i>		<i>Fœnicul.</i>	
<i>Majoran.</i>		<i>Cortic. arant.</i>	
<i>Menth.</i>		<i>citrior.</i>	
<i>Nymphaea.</i>	} 252	<i>Cera.</i>	} 258
<i>Rosac. complet.</i>		<i>Laterum.</i>	
<i>Omphacin.</i>		<i>Succini.</i>	
<i>Rutaceum.</i>		<i>Salis.</i>	
<i>Scorpion. simpl.</i>		<i>Sulphuris.</i>	} 259
<i>Solani.</i>		<i>Terebinthin.</i>	
<i>Trifol. odorat.</i>		<i>Vitrioli.</i>	
<i>Violac.</i>		<i>Olea per Deliquium.</i>	} 260
<i>Verbasci.</i>		<i>Guajaci.</i>	
<i>Cappar.</i>		<i>Myrrha.</i>	
<i>Castorei.</i>		<i>Plumbi.</i>	
<i>Coroini.</i>	} 253	<i>Tartari.</i>	} 46
<i>Euphorbii.</i>		<i>Oler. atri semen.</i>	
<i>Iriini.</i>		<i>Ononidis rad.</i>	
			40
			<i>Opium.</i>

Opium.	49	<i>eorum temperam.</i>	
<i>Ejus historia.</i>	69	<i>qualitates prim.</i>	
Opiatæ purgantes ut præscribendæ.		<i>Corrigentia.</i>	18
139		<i>formula, doses.</i>	
<i>Alterantes.</i>	140	Philonium Mes.	213
Opobalsamum.	49	Phœnigmi quid.	36
<i>Ejus historia.</i>	58	<i>eorum temperam.</i>	ibid.
Opopanax.	49	Phu.	40
<i>Ejus historia.</i>	50	Phyllitis.	43
Orbicularis.	40	Pilosella.	43
Origanum Cretic.	43	Pilorum tritura.	84
<i>vulgar.</i>	ibid.	Pilular. præscribend. meth.	55
Orobi sem.	46	Pilulæ Aloëphangina.	242
Osmunda Regalis.	40	<i>Agarici.</i>	243
Osteocolla.	52	<i>Aureæ.</i>	ibid.
Oxymel simpl.	196	<i>Cochiæ.</i>	244
<i>scylliticum.</i>	ibid.	<i>Cynogloss. cum Cast.</i>	ibid.
Oxyrrhodini præscriptio.	149	<i>Extract. Cathol.</i>	244
P.		<i>Fœtida maj.</i>	245
Pæonia fl. semen.	40.44.46	<i>Hydropicæ Bontii.</i>	
<i>Papav. erratic. flor.</i>	45	<i>Hieræ cum Agaric.</i>	246
<i>eorum infusio.</i>	81	<i>Iliacæ Rhasis.</i>	
<i>alb. sem.</i>	46	<i>Lap. Lazuli.</i>	247
<i>Capita.</i>	47	<i>Laudan. opiat.</i>	ibid.
Parietaria.	43	<i>Mastichin.</i>	
Pastinacæ sem.	46	<i>Nitri.</i>	248
Passulæ.	48	<i>Pestilential.</i>	
<i>Purgantes.</i>	199	<i>Sine quibus.</i>	249
Pentaphylli rad.	40	<i>Tartareæ Bontii</i>	ibid.
Persicaria.	43	Pimpinella.	43
Pessi purgantis præscrib. ratio.	150	Piper.	48
<i>Alterantis.</i>	151	<i>Historia.</i>	70
Petasitis.	40	Pistacia.	48
Petroselin. vulgar.	40.43	<i>Historia.</i>	70
<i>Macedonic.</i>	46	Pix arida.	49
Peucedanum.	40	<i>Ejus Histor.</i>	71
Phlegmagoga quæ sint.	18	<i>Lotio.</i>	78
			71

Liquida.	71	Scammon.	92
Pix Burgundia.	70	C. C.	89.91
Plantagin. sem. & herb.	46.43	Eboris.	ibid.
Plumbum ustum.	52	Lap. calaminar.	90
ejus Lotio.	78	Tutia.	ibid.
Polium montan.	43	Elaterii.	96
Polygonum mas.	ibid.	Primulaveris.	45
Polytrichum aureum.	ibid.	Propolis.	50
Polypodium quern.	40	Pruna austera.	48
ejus qualitas.	25	dulcia.	ibid.
doses.	ibid.	Psyllii sem.	46
formula.	23	Psilothra quid.	36
Pompholix.	52	Ptisana nostras.	125
Ejus histor.	75	veterum.	ibid.
Populi nigr. fl.	45	succus.	ibid.
Porotica quid ?	35	prescriptio.	136
eorum temper.	ibid.	Pulegium.	43
Portulacæ sem.	46	Pulmonoria.	ibid.
herb.	43	pulvis literans.	222
Potentilla.	ibid.	Nephriticus.	223
Potio quotuplex.	113	Fibrifugus.	226
ejus prescribendileg.	ibid.	Pulveris prescriptio.	157
Preparatio quid.	77	Pumex.	52
Ejus finis.	ibid.	Purgantia Electiva quæ.	11
differentia.	ibid.	quotuplicia.	12
Lumbricorum.	79	Purgant. Electiv. materia.	12
Lap. Lazuli.	ibid.	Temper.	ibid.
Sem. Coriandri.	80	Doses.	ibid.
Cumini.	ibid.	Corrigent.	ibid.
Esulæ.	ibid.	Formul.	ibid.
Chalybis.	83	Purgantia operantur humores ope fi-	
Albi Græci.	85	gura & magnitudinis particula-	
Corallior.	ibid.	rum suarum fermentando.	5
Margariar.	ibid.	Purgantia operantur.	ibid.
Oculor. Cancr.	ibid.	agitando.	5
Lacca.	86	Non vi formæ substantialis.	ibid.
Opii.	87	Non trahendo.	5
			Non

Non influentia cœlesti.	5
Purgantia cur alia per alvum, alia per sudorem, vomitum, urinam educant.	32
Pus generantia quid sint.	35
eorum temperam.	ibid.
Putrefactio quid.	92
eius modi.	ibid.
Pyrethri rad.	40
Pyrites.	52
Pyrola.	40. 45
Pyrotica quid.	36
quotuplicia.	ibid.

Q.

Qualitatum primarum nomen quid significet.	33
Qualitates secundæ quid sint.	ibid.
quot sint.	ibid.
Qualitates Tertiæ quid sint.	ibid.
Quotuplices sint.	ibid.
Qualitates Quartæ quid sint.	36
Quales sint.	ibid.
Unde cognoscantur.	ibid.
Qualitates Quintæ quid sint.	37
Quercus Cortic.	41
folia.	43

R.

Radices aperientes majores.	37
minor.	ibid.
Raphani.	46
Raresfacientia quæ sint.	34
eorum temperam.	ibid.
Rasio quid.	85

Remedium quid?	105
quot modis inveniatur.	102
Remedium per indicationem inven- tum quod dicatur.	ibid.
Repellentia quid sint.	34
eorum temperament.	ibid.
Repurgatio quid sit.	80
Ejus species.	ibid.
Requies Nicolai.	214
Resina simpliciter quid?	71
Resina copal.	49
Ejus Historia.	63
Elemi.	49
Ejus historia.	64
Hederæ.	49
Tacamahaca.	ibid.
Ejus historia.	74
Abietis.	49
Laricis.	ibid.
Pini.	ibid.
Terebinthin.	ibid.
Ejus histor.	74
Rhabarbari vires.	12. 40
Dosis.	12
Histor.	71
Rhapontic.	40
ejus Historia.	71
Rhodia Radix.	40
Rhodium lignum.	41
Rhus.	47
Ribesii fol.	43
fructus.	48
Rob acaciæ vulgar.	196
Berberorum.	197
Ribesiorum.	ibid.
Simplex & verum.	ibid.
Rob ceras. acidor.	197
PP	Ebulin.

Ebulin. f. sambuc.	ibid.	Cranii human.	230
Cydoneor.	ibid.	Prunella.	232
De Cornis.	ibid.	Salicis folia.	43
De succo Rubi Idai.	ibid.	Salviae flores.	45
Rosar. flor.	45	herba.	43
Succus.	48	Sambuci fol.	44
Capita.	ibid.	flor.	45
Rosmarin.	43	semen.	ibid.
Rubia tinctor.	40	cortex inter.	41
Rubinus.	52	Sandaracha.	49
Ruptorium commun.	280	Sandyx.	52
Rusci radix.	40	ejus histor.	72
semen.	46	Sanguis Draconis.	49
Rutæ semen.	ibid.	ejus historia.	72
Herb.	43	Sanguinis color rubicundus unde oriatur.	32
S.		Sanguinis materia.	ibid.
Sabina herb.	43	Sanguinis menstruum.	ibid.
Saccharum alb.	49	Sanguinis diluens.	ibid.
rubrum.	ibid.	Sanguinem præcipitantia quæ sint.	ibid.
ejus Historia.	71	ibid.	
Cantum alb.	49	Sanguis uga.	50
rubr.	ibid.	Santala Ligna.	ibid.
Sacchar. Perlatum.	200	Santerna.	51
Althea.	ibid.	Santonium.	46
Saturni.	228	Sapa.	197
Sacculi præscriptio.	158	Sapo Venetus.	51
Sagapenum.	49	Sapor quomodo agat.	3
ejus dosis.	18	in quo consistat.	ibid.
historia.	47	quotuplex.	4
Sal Ammoniacum.	52	Acer quis?	ibid.
Gemma.	ibid.	Amarus.	ibid.
Petræ.	ibid.	Salsus.	ibid.
Tartari vini.	229	Acidus.	ibid.
Volatile C. C.	230	Austerus.	ibid.
Ammoniacy.	229	Acerbus.	ibid.
		dulcis.	ibid.
		pinguis.	

<i>pinguis.</i>	4	<i>ejus historia.</i>	73
<i>Inspidus.</i>	ibid.	<i>Senecio.</i>	44
<i>Sapor ut à Chemicis exponatur.</i>	ibid.	<i>Sepia os.</i>	51
<i>Sapores raro puri reperiuntur.</i>	ibid.	<i>Septica quid.</i>	36
<i>Sapphyrus.</i>	52	<i>eorum temper.</i>	ibid.
<i>Sarcocolla.</i>	47	<i>Serpillum.</i>	44
<i>ejus historia.</i>	72	<i>Serici folliculi.</i>	51
<i>Nutritio.</i>	82	<i>Serum Lactis quomodo paretur.</i>	128
<i>Sarcotica quid.</i>	34	<i>Seseli Massiliense.</i>	46
<i>eorum temperam.</i>	ibid.	<i>Sevum hircin.</i>	31
<i>Sardus.</i>	52	<i>Siccatio quid.</i>	94
<i>Sassafras Lignum.</i>	41	<i>Ejus modi.</i>	ibid.
<i>Satureja.</i>	44	<i>usus.</i>	ibid.
<i>Saxifragie radix.</i>	40	<i>Siccatio est privatio humid.</i>	33
<i>semen.</i>	46	<i>Sigillum Salomon.</i>	40
<i>Scabiosa.</i>	44	<i>Beatae Mariae.</i>	44
<i>Scammonium.</i>	49	<i>Siler. mont. sem.</i>	46
<i>ejus Dosis.</i>	12	<i>Sinapi.</i>	ibid.
<i>historia.</i>	73	<i>Smaragdus.</i>	52
<i>Scariola.</i>	46	<i>ejus histor.</i>	74
<i>Scincus marinus.</i>	51	<i>Soldanella.</i>	44
<i>Scolopendrium.</i>	44	<i>ejus histor.</i>	74
<i>Scordium.</i>	ibid.	<i>Solidago Saracena.</i>	44
<i>Schœnanthum.</i>	45	<i>Soluta unitas quid indicet.</i>	104
<i>ejus historia.</i>	73	<i>Sorba.</i>	48
<i>Scorpio.</i>	51	<i>Sparadrapum.</i>	279
<i>Scorzonera.</i>	40	<i>Ejus præscriptio.</i>	147
<i>Scylla.</i>	ibid.	<i>Species hieræ simplic.</i>	215
<i>Sebesten.</i>	11.48	<i>Diasenna.</i>	214
<i>eorum histor.</i>	73	<i>Diaturb. cum Rhab.</i>	215
<i>Semen generantia quid.</i>	36	<i>Aromatica Rosat.</i>	216
<i>eorum temperam.</i>	ibid.	<i>Diacalaminth.</i>	ibid.
<i>Semina calida majora.</i>	38	<i>Diagalang.</i>	217
<i>minora.</i>	ibid.	<i>Diaireos sympt.</i>	218
<i>frigida majora.</i>	ibid.	<i>Dialacca.</i>	ibid.
<i>minora.</i>	ibid.	<i>Diamargarit. frig.</i>	219
<i>Sena.</i>	44	<i>Diambr. Mesf.</i>	ibid.

<i>Dianthos Nicol.</i>	220	<i>Agrestæ.</i>	ibid
<i>Diarrhod. Abb.</i>	ibid.	<i>Althea Fernel.</i>	182
<i>Diatragacanth. frig.</i>	221	<i>Artemisiæ Fernel.</i>	ibid.
<i>Diatrion santal.</i>	222	<i>Betonic. succi simpl.</i>	183
<i>Sperma cæti.</i>	51	<i>Botryos.</i>	184
<i>Spica Celtica.</i>	40	<i>Byzantinus simp.</i>	ibid.
<i>Indica.</i>	ibid.	<i>Borraginis.</i>	ibid.
<i>Earum histor.</i>	69	<i>Capillorum Veneris.</i>	71
<i>Spodium Eboris.</i>	51	<i>Caryophyll. aromat.</i>	185
<i>Ejus histor.</i>	75	<i>Cardamomi.</i>	184
<i>Spongiæ Lapis.</i>	52	<i>Cinnamomi.</i>	185
<i>Staphidisagriæ sem.</i>	47	<i>Cichorei simpl.</i>	184
<i>Stegnotica quid sint.</i>	34	<i>Cichorei cum Rhabar.</i>	186
<i>eorum temperam.</i>	ibid.	<i>Cochleariæ.</i>	181
<i>Stœchas Arabic.</i>	45	<i>Corallior.</i>	185
<i>Structuræ morbus quid indicet.</i>	104	<i>Cydoneorum.</i>	180
<i>Styrax calamita.</i>	50	<i>Diacnicu.</i>	186
<i>Liquida.</i>	ibid.	<i>Diacodion.</i>	188
<i>eorum historia.</i>	74	<i>Fumariæ.</i>	ibid.
<i>Sternutatoria quæ dicuntur.</i>	31	<i>Granatorum dulc.</i>	180
<i>eorum temper.</i>	ibid.	<i>acidor.</i>	ibid.
<i>Sublimatum.</i>	52	<i>Glycyrrhizæ.</i>	188
<i>Succinum album.</i>	50	<i>Hyssopi.</i>	189
<i>citrinum.</i>	ibid.	<i>Jujubinus.</i>	ibid.
<i>Eorum historia.</i>	74	<i>Julap. Rosac.</i>	181
<i>Succus hypocistidis.</i>	49	<i>Mentha.</i>	190
<i>Ejus historia.</i>	65	<i>myrtini.</i>	ibid.
<i>Sudorifera quæ dicantur.</i>	30	<i>Papav. simpl.</i>	191
<i>eorum temper.</i>	ibid.	<i>Rhead.</i>	ibid.
<i>modus operandi.</i>	ibid.	<i>portulac.</i>	192
<i>Sulphur.</i>	52	<i>quinquerad.</i>	ibid.
<i>Sumch.</i>	47	<i>Rosar. siccac.</i>	ibid.
<i>Suppositorii præscriptio.</i>	152	<i>solutivus simpl.</i>	193
<i>Syrupus Absinthii Comp.</i>	181	<i>solutiv. cum sen.</i>	ibid.
<i>Acetosus simpl.</i>	179	<i>Stœchados.</i>	ibid.
<i>Acetosa succi.</i>	ibid.	<i>Symphyt. Fern.</i>	194
<i>Acetositat. Citri.</i>	180	<i>Tunice flor.</i>	193
		<i>Viola.</i>	

Violatus. 181
Violaceus. ibid.
Violar. comp. 194

T.

Tabellarum præscriptio. 155
Tamarindi. 48
eorum dosis. 12
Histor. 74
Tamarisci cortex. 41
Tanaceti semen. 47
Tartarus albus. 50
Tartarus vitriolatus. 231
Tela Gualteri. 279
Terra Lemnia. ibid.
Theriaca Andromach. 207
Diateffaron. 212
Thus. 50
ejus Historia. 75
Genera. ibid.
Thlaspi semen. 47
Thymus. 44
Tilia flor. 45
Tinctura Cinnamom. 171
Guajaci. 172
Castorei. ibid.
Croci. ibid.
Opii. 173
Martis. 174
Topasius. 52
Tormentilla. 40
Tragacanthm. 50
Tritura quid. 83
Ejus materia. 83
instrumenta. ibid.
modus. ibid.

addeuda. ibid.
usus. ibid.
specus. ibid.
Trochiscor. præscriptio. 156
Trochisci Albandal. 235
Alipta Mosch. 238
Alkekeng. ibid.
Bechici alb. ibid.
Capparum. 237
Cypheos. ibid.
Gallia Moschat. 239
Hedychroi. 238
Myrrha. 239
Rhabarbari. 24
Renodai ad Gon. ibid.
Scyllitic. 240
Terra sigillat. 241
Viperini. 242
Turbid minerale. 234
ejus dosis. 7
Turpethi vires. 18
Historia. 75
Tussilagin. rad. 40
herb. 44
flor. 45
Tutia officin. 52
ejus Histor. 75
Lotio. 78

V.

Venenum quid. 2
Ejus particula quæ. ibid.
effectus. ibid.
ut cognoscatur. ibid.
ex qua classe rerum per-
tinetur. ibid.

I N D E X

<i>Verbasci.</i>	44	<i>Altheæ simpl.</i>	ibid.
<i>Verbena.</i>	ibid.	<i>Comp.</i>	263
<i>Vermes ne cantia qualia.</i>	36	<i>Apostolor.</i>	ibid.
<i>Vermicularis.</i>	44	<i>Arthanitæ.</i>	264
<i>Veronica.</i>	ibid.	<i>Aureum.</i>	265
<i>Vesicatoria quid.</i>	36	<i>Calcis.</i>	ibid.
<i>eorum temperam.</i>	ibid.	<i>Diapompholyg.</i>	266
<i>Vincetoxicum.</i>	40	<i>Enulatum.</i>	ibid.
<i>Vinca pervinca.</i>	44	<i>Martiatum.</i>	ibid.
<i>Vinum destruitur separato alcali.</i>	31	<i>Nervinum.</i>	267
<i>Vinum Medicatum ut præscribatur.</i>		<i>Nutritum.</i>	268
12		<i>oculare.</i>	ibid.
<i>Vinum Absinthites.</i>	176	<i>pectorale.</i>	ibid.
<i>centaurii min.</i>	ibid.	<i>pomatum.</i>	269
<i>Cerasor. nigr.</i>	ibid.	<i>populeum.</i>	ibid.
<i>Anthosatum.</i>	ibid.	<i>potabile.</i>	270
<i>Euphragiatum.</i>	ibid.	<i>Refrigerans Galen.</i>	ibid.
<i>Viola flos.</i>	44. 45	<i>Rosaceum.</i>	271
<i>Viperarum Caro.</i>	51	<i>Urticæ semen.</i>	47
<i>Vires quid significant.</i>	105	<i>Ustio quid.</i>	88
<i>Virga aurea.</i>	44	<i>ejus materia, finis, instrumenta,</i>	
<i>Viscum quernum.</i>	41	<i>modus.</i>	88
<i>Vitriolum album.</i>	52	<i>Ustio plumbi.</i>	89
<i>Ungaricum.</i>	ibid.	<i>Æris.</i>	ibid.
<i>Roman.</i>	51	<i>Vitrioli.</i>	ibid.
<i>Vomitorium quid & quotuplex.</i>	6. 7	<i>Vulneraria quid.</i>	35
<i>Vomitoria Cholagoga.</i>	7	<i>eorum temperam.</i>	36
<i>phlegmagoga.</i>	ibid.	Z.	
<i>Vomitoriorum formulæ.</i>	8	Z arzaparilla.	40
<i>Unicornu.</i>	51	<i>Ejus historia.</i>	72
<i>Ungula alcis.</i>	ibid.	<i>Zedoaria radix.</i>	40
<i>Unguentum Adstring. Fer.</i>	263	<i>Zedoaria semen.</i>	46
<i>Ægyptiacum.</i>	ibid.	<i>Zibethum.</i>	51
<i>Agrippæ.</i>	262	<i>Ejus historia.</i>	75
<i>Alb. Camphor.</i>	ibid.	<i>Zingiber.</i>	40

SECTIO PRIMA

D E

Morbis , causis , Symptomatisquè præcipuis,
Chylificationem læsam vel producenti-
bus , vel ex ea læsa provenienti-
bus.

Tabul. I.
De Siti Aucta
curanda.

Exter- na , seu Remo- ta po- tius, & evi- dens, ut est	{	Aër igne vel sole æstuans.	
		Alimenta salsa , aromatica , arida.	
		Corporis agitatio vehemens , labor , loquela multa.	
		Animi affectus , ira , terror magnus.	
		Vigiliæ protractæ , inedia.	
		Alvus adstrictior vel laxior.	
		Sudor multus,	
		Urina copiosè excreta.	
		Sanguinis	} profluvia magna.
		Lactis	
Seminis			
{	Febris quælibet , nisi mens laboret , aut hu- mor frigidus destillet,		
	Diabetes , hydrops , morsus canis rabidi , vi- peræ : medicamenta fortia , venenum.		

In Siti
Aucta
confi-
deran-
tum

Cau-
sa, quæ
vel est

Inter-
na sive
propin-
qua, est
tum

{ *Bilis , peccans* sale suo lixivo vel abundantiori,
vel acriori reddito i.e. quantitate, vel qualitate
aucto ; effervescente in tenui intestino cum
succo pancreatico seu melancholico , qui &
Lympha intestinalis dici potest , unde halitus
falsi ad ventriculum & os. sicut etiam Con-
stantinus annotavit l. 3. prognos. c. 8.
Saliva falsa nimis & acris facta à bile ea-
dem , ad sanguinem & cor delata , per vasa
lactea aut ductum hepaticum.

A

In

In
Siti
Au-
cta
con-
fide-
ran-
da
est
tum

Cura-
tio
perfi-
citur
vel

Bilem
acrio-
rem
tempe-
rando.

falsum
ferum
educen-
do.

Aqueis Sal lixivum
ejus diluentibus.

Acidis ejusdem
falis lixivi acrimo-
niam frangentibus
& figentibus.

Oleosis acrimo-
niam ejusdam le-
nientibus, ut lac.
Et emulsiones fe-
minum oleosor.

Hydragogis jalap.
tartar. vitriol. A-
garic. trochisc.
mechoacann. El.
caryocostin.
diureticis Sp. sal.
marin. Aq. parie-
tar. petroselin.
Trochosc. alke-
keng. vin. tenui
alb.

Omnia
com-
mode
conjun-
gi pos-
sunt In
eis vero
sunt no-
tanda
tum

Materiae quæ pos-
sunt esse rad. scor-
zoner. cichor. ace-
tos. gramin. Aq.
pura, C. C. ros.
rub. Sp. vitriol.
tinct. rosar. Syr.
jujubin. violar. ju-
lap. rosac., lap.
prunell. nitri. de-
purat. amygdal.
dulg. aqua rosar.
Cinnamon. fœni-
cul. acetos. portu-
lac. endiv. sem. pa-
pav. alb. succus
citri, berber. jus-
cul. vervecin. vi-
tulin. folia endiv.
acetos. portulac.
tamarindi, hord.
mund. fruct. pru-
neoles, Sal poly-
chreston.

Formulae
quæ
sunt

julepi.
Emul-
siones
Decocta
Pilul.
Porio-
nes.

Tabula II. De curanda Siti Depravata, in qua pro potu appetitur urina, pix, muria, acetum, & alia foeda.

In Siti depravata consideranda est	Causa, quæ sunt vel	{	Cæteræ bilis, præter sal lixivum, partes, numero modoque vitioso, qualitate, quantitate, motu, peccantes.
			Succus pancreaticus & pituita intestinalis, peculiari & inexplicabili vitio cum bile effervescentes.
	Cura- tio quæ perficitur tum.	{	Universalibus, omnes quoscunque humores vitiosos corporis emendantibus, per vomit. secess. menses. hæmorrhoid.
			Particularibus, imprimis sale volatili oleoso, cum vino generoso exhibitio; aut adstringentibus & roborantibus ventriculum, qualis est curo prunor. silvestr. condita: Syr. cydon. corall. C. C. ust. panis tostus, succo granatorum aut cydon. conspersus. vel temperantibus acrimoniam, pulticulis ex-amylor. recenti, sæpe repetitis.

Tabula III. De fame aucta, s. appetitu nimio.

Famis auctæ consideranda est tum	Differentiæ quæ sunt tres	{	Fames aucta in genere, Plauto appetentia Milvina dicta.	Remota quæ sunt	{	Cibi acidi vel acidis conditi. Potus acidior, vin. Mosellan. Rhen.
			Appetentia canina, quæ est cum vomitu & cacatione.			Aër frigidior, serenior tamen. Tristitia immoderata & diu continuata.
	Causa quæ est vel	{	Bulimos, qui est cum virium dejectione & Lypothymia.	Pro- pinqua, quæ est	{	Corporis motus vehement. Vigiliæ nimia. Alvus adstrictior naturali.
						Acidior succus in pancreate abundans, & præcipue ex pancreate ad intestinum delatus, unde halitus ad ventriculum pertingunt solito acidiores, qui fermentum ventriculi volatile & mite, reddunt fixum & corrosivum.

Famis aucta consideranda est tum

Curatio, quæ
perficitur in-
fringentibus
temperanti-
busque aci-
dum.

Salibus fixis & volatilibus, ut sunt
corallia, Margaritæ, ocul. cancr. cre-
ta, lap. hæmatit. succinum, limat.
martis, conduc. pulv. rubeus Pan-
nonic. uterque Augustanor. pulv.
Stegnoticus. ibid. pulv. hysteric. ibid.
pulv. Marchionis ibid. pulv. sine pre-
tiosis & cum pretiosis ap. Schroder.

Pinguibus & oleosis, ut oleo
mac. junip. juscul. pinguior. vin.
malvatico aut alio pendulo, lard.
ambra gryfca, confect. alkerin. hy-
acynthor. extremitatib. animal. *vel*
narcotic. theriac. recent. diascord.
philon. sotirell. parv. Elixir. prop.

Spir. volatili & aromatic. ut spirit.
vini super aromatib. rectific. quavis
aq. vitæ.

Aqueis ut sunt aquæ distillat. de-
coct. chin. fals. santal. citrin.

Purgantia acidum non dantur, ni-
si per alcalia fixatum sit, & tum con-
duc. hydragoga.

formula
horum
sunt
pulv.
aq. olea.

Tabula IV.
De fame di-
minuta & ab-
olita, s. inap-
petentia.

In famedimin.

Causa

Remo-
ta quæ
vel
sunt

Alimenta copiosius assumpta, maxime pin-
guia & viscida.

Aër æstuans & pluviosus.

Somnus nimius.

Corporis quies & segnities

Curæ extremæ.

Alvi fluxus.

Cutis constipatio, mensium, hæmorrhoid.
suppressio.

Spiritus animalis aversio in apoplexia, phre-
nitid. melancholia, aut ejus languor in fe-
brib. acutis & malign.

Si hæ causæ
fuerint gravil-
simæ, famem
abolitam red-
dent.

In

In fame diminuta & abolita notanda sunt

Causa
quæ
vel
estPropin
qua,
quæ
vel est

Saliva viscidior & pinguior, & ad promovendam alimentorum fermentationem inepta, similem pituitam intestinale[m] produciens & acidum pancreaticum blandum obtundens & iners reddens.

Bilis pinguior ab intestino tenui repens in ventriculum, acidum salivæ atque alimentorum gratum obtundens, & sic famem diminutam levio[re]m produciens.

Vapor narcoticus, aut venenatus, aut tumor ventriculi, soluta unitas: humor melancholicus in longa abstinentia accusatur.

Corrigen-
da per in-
cidentia

Salia lixiva volatil. & fix. tartar. fal. armoniac. C.C. ocul. cancr.

Aromatic. omnia, Vina Medicat. Aq. vitæ dict. Terram foliat. tartar. & nitr. quorum formulæ sint pulv. aq. mist. Sp. aromatic.

Pituita
vel

Educenda per phlegmagoga, quæ sint pilul. apozemata, Electuar. pulv. ex crySTALL. tartari Scammon. jalap. Agaric. trochisc. Trochisc. alhandal.

Cura-
tio quæ
confi-
sit inBile
vel

Corrigenda per Elixir propriet. Sp. sal commun. dulc. vin. absinth. vel aliud aromatic. egregie bilem temperat. Aq. Lactuc. cum Syrup. papav. rhead. decoct. aut infus. absinthii cum vino.

Educenda per antimoniatata varia, Croc. metall. vitr. Sapam. Mercur. vitæ, rhabarb. diagrid. tamarind. tabell. Scaminoniat. Scammon. lac. Elect. Sylvii Cholagog. oxymel. vomitiv. oxysacchar. Angeli Salæ, cujus dos a. zij ad 3vj.

Tabula V. De pica s. Appetentia absurda, falis, gypsi, carbonum, calcis, corii.

Famis de pravatæ five picæ consideranda est.	Causa	Re-	{	Suppressa menstrua, hinc corrupta massa sanguinea & cachexia universalis: in viris vero obstructions graves viscerum, quæ tamen raro accidit.
		mota		
		quæ sunt	{	Mala persuasio, quâ sibi gratissimum fore cibum credunt.
		Propin-	{	<i>Saliva corrupta.</i>
		qua		
		quæ	{	<i>Succus pancreaticus vitiat.</i>
		est vel.		
			{	<i>Ceteri omnes humores in corpore, ventricul. lien. utero, aliisque part. corrupti.</i>
	Curatio quæ consistit vel in		{	<i>Universali purgatione, si mulier non sit grvida, sanguinis scilicet & humorum purificatione ac emendatione, per vomitum & seecsum, cum asaro, antimonio. fol. sen. Hermod. rhabarb.</i>
			{	<i>Specialiter vero per salia Volatilia curatur, & sudorifica blanda. antimon. diaphoret. Bezoard. minerale.</i>

Tabula VI. De Fastidio alimentorum, five certi cibi & potus.

Fastid. aliment. vel observ. in	Sanis ubi est vel	Nati-	{	Causæ sunt <i>affectus graves</i> matris, utero foetum gerentis, orti à præjudicio alicujus causæ, aut ab humoribus vitiosis in corpore collectis, & est incurabile.
		vum,		
		cujus	{	Causa est <i>sinistrum præjudicium</i> de alimentis sumptum, quod noxia vel ingrata sint: vel nimia copia ingestorum ad nauseam usque, vel immundities non rite præparatorum: curaturque liberando mentem à præjudicio, & adsuescendo sensim usui alimentorum.
		Adven-		
		titium	{	
		cujus,		

Fasti-

Fastidium aliment. vel observ. in

Ægris,
ubi no-
tandaCausa
quæ
sunt

Vitiosi halitus à tenui intestino in os & ventriculum propulsi ob vitiatam ibi effervescen-
tiam, quæ à vitiata bile, pituita succoque pan-
creatico ibi producitur, orti: *biliosi & corrupti*
humores, ventriculi orificium occupantes, quod
in febribus accidere solet.

Præjudicium à molestia ciborum similium
semel vel sæpe assumptorum facta, forma-
tum.

Tollendo præjudicium ægrorum, eodem
modo atque in fanis.

Cura-
tio quæ
perfici-
tur.

Corrigendo cum Elixir proprietas. ocul.
carcr. & expurgando humores vitiosos per
vomitum & secessum, cum aq. benedict. Ru-
land. aut Mercur. præcipitat. albo, aut, Tur-
bit. miner.

Tabula VII. De læsa alimentorum assumptione.

Alimen-
torum
assum-
ptio læ-
ditur,
quando
ægri vel

O *aperire* nequeunt, ob muscutorum temporalium con-
vulsionem, in spasmo, trismo dicto, & *curatur* phlegma-
gogis, sudorificis, linimentis, axung. gallin. ol. chamæ
melino: aut ob labiorum coalitum, post solutam unitat. &
curatur chirurgia.

Os *claudere* nequeunt, ob maxillæ inferioris luxationem,
(& *curatur* reponendo articulum in suum locum:) aut mu-
sculorum temporalium paralyfin, (& *curatur*, tum phlegma-
gogis tum calefacientibus & siccantibus. 3. sudorificis. 4.
externis resolventibus) vel vulnere transverso facto.

Labia conjungere nequeunt, ubi illa defunt, vel paralyfi
laborant, aut vulnere hiant.

Labia disjungere nequeunt, ubi defunt illa, aut spasmo
cynico tentantur.

Masticare nequeunt ob dentium defectum vel stuporem,
dolorem, cariem, aut quod sibi invicem non satis adaptan-
tur.

Lingua convenienter exeri & contorqueri nequit, ut in paralyfi, convulfione, vulnere, fræno oris breviori fit.

Curatio: occurrunt hic diverfi affectus 1. claufura oris 2. hiatus oris p. n. 3. Tortuta oris 4. vulnera maxill. inferior. 5. convulfio. 6. paralyfis. 7. dentium dolor. 8. Labiorum tremor, defectus, vulnera, cancer, ulcera: quæ omnia curantur pro cujusque natura, chirurgia aut pharmacia.

Tabula VIII. De læfa deglutitione.

<i>Alimen- torum de glutitio læditur vel</i>	{	<i>Ob linguam,</i>	<i>paralyfi, convulfione, vulnere, ulcere, aut dolore laborantem, curaturque sublatis hisce morbis.</i>
			<i>Exficcatum</i> in febribus ardentibus.
			<i>Obstructum</i> à carne in eo excrescente, aut devorata, aut vermib. lacte concolato, pituita crassa, osse, nucleo, ibi morante.
			<i>Compressum</i> à tumore vicino, ut in Angina fit, aut in scorbuticis & hypochondriacis, à vaporibus replentibus & distendentibus ac constringentibus, aut in luxatione vertebrarum cervicis & dorfi ad inferiora.
			<i>Coalitum</i> post fui excoriationem.
{	<i>Ob œso- pha- gum.</i>	{	<i>Laborantem</i> paralyfi, vulnere, excoriatione, (quæ si in principio statim accid. ob corrosas fibras incurabilis est) exulceratione; NB singula hæc vitia partim sunt incurabilia, partim curatu difficilia; quæ curari possunt, curantur sublatis causis.
			<i>Mittentem</i> halitus ructusque acerbos & austeros copiosos ad os: Horum curatio extat tabulis præcedentibus.
			<i>Aversantem</i> res ingratas.
			<i>Quod superius</i> ejus os inflammatum, excoriatum, ulceratum, carnea excrescentia obfessum. Singulorum curatio petatur ex titulis earum.
{	<i>Ob ven- tricu- lum.</i>	{	

Tabula IX.

Tabula IX. De ventriculi alimentorum Retentione læsa.

In ali- men- torum in ven- triculo reten- tione læsâ, & confe- quente Lien- teria, cogno- scenda est tum	{	Causa quæ est vel	{	Ventri- culus, qui vel	{	Inflammatus. Exulceratus. Excoriatus.	} Quorum cognitio & cu- ratio petatur ex suis ta- bul.
	{	Humo- res alii	{		{	Biliosi salini. Pancreatici acidiores aciditate volatili præditi. Acido falsi acres, à capite ad fauces & ventriculum delapsi.	
	{		{		{	Acrem, qualis est mercurii sublimat. aut alior. corrosiv. temperando, oleo, lacte vaccino, ovillo, caprillo, juscu. carn. emulsion, amygdal. seminum- que frigidior.	
	{		{		{	Acidam saccharo, melle; passul. major. item Spi- rituosus, spir. volatili lixiviiisque corrigendo, tum concentrando corall. margarit.	
	{		{		{	Lixivam alcalinam & aromaticam, qualis est pi- peris aut caryophyllor. oleosis & dulcibus mitigan- do, imo acidis destruendo.	
	{		{		{	Salsam, qualis est à sale marino aut gemm. calce viva extinguendo, sub lixivii forma exhibita, aut lixivio Sal. tilia, tartari, camomill.	
	{		{		{	Sensum ventriculi obtundendo mithridatio, Dia- scord. philon. Roman. laud. opiat.	
	{		{		{	Purgando humores noxios, prius correctos, si peccent copia, quales sæpe sunt pituitosi, sæpe acres, maligni, corrupti, per se, aut ex veneno tales facti, ejiciunturque per vomitum aut secessum, antimo- nio, asaro, mercur. vitæ, rhabarb. mirobalan.	
	{		{		{	Agaric. trochiscato.	

NB. continet hæc tabula diversorum affectuum curationem: ut si quis hauserit mercurium sublimatum, arsenic. calc. vivam, Aq. fortem, lixivium forte: aut ventriculus affligatur pituita, aut bile, aut singultu, aut doleat alias.

Tabula X. De cruditate ventriculi dicta.

Fermentationis abolita & diminuta in ventriculo notanda venit tum

			Quantitate nimia ingesta.		
Alimen- to pec- cante vel	Quali- tate, quæ confi- stit, vel (in	{	Pinguetudine nimia, spiritu	{	In ni- mia copia usurpa- tis.
			volatili, sale lixivo fixo vel		
			volatil.		
			Omnibus figentibus aci- dum.		
			Potu aqueo aut cerevisiæ		
			tenuioris.		
Causa quæ confi- stit vel in	Fer- mento, quod peccat vel	{	Defectu ob salivæ defectum, aut continuam		
			expuition. vel si nimio potu diluatur, vel ob		
			continuam potation. alio deferatur.		
			Iner- tia, cum est vel	{	Viscidius pinguiusque.
Aquosius ob salivam similem, simi-					
liaque alimenta: dissipatur nimio mo-					
tu & aëre externo.					
Assumptis alienis, ut sunt omnia figentia, nempe creta, cinis, calx, corallia, venena.					
Humoribus vitiosis, præcipue biliosis, qui peccant oleositate, fermentum figente & corrumpente.					
à Copiâ cibo- rum perfi- citur	{	Inedia sæpe sola.			
		Fermentationem promoventibus, ut sunt			
		acida, Sp. sal. dulc. salia lixiviosa volatilifata,			
		sal. Tart. volatilifatum cum Sp. vin. sal. suc- cin. C. C. urin. sal armoniac. crudum & ejus Sp. seu sal. volatile			
à Pinguetudine Spir. sal. dulc. viridis æris, aut aliis acidis.					
à Spiritus volatilis nimio usu, perficitur spiritu acido dulci reddito, ut & Elixir proprietat. & lacte dulci.					
Cura- tio ejus quæ est	à Nimo sale lixivo usurpato, curatur iisdem medica- mentis.				
	Ab ingurgitatione potus copiosi fit minuendo potus quantitatem, & exhibendo vinum generosum, aut spiri- tum volatilem.				

Fer-

Ferment. abol. & diminuat in ventric. &c.

Cura-
tio ejus
quæ
est

à Defectu fermenti fit fale volatili mixto cum spiritu acido dulci copiosiori, scil. Spir. sal armoniac. cum Sp. sal. dulci.

à Continua sputatione perficitur abstinendo à sputatione & potu nimio.

à Fermenti inertia, iisdem materiis perficitur: ut est vin. generos aut aliud Medicat. Sp. sal. duc. Elix ir proprietat. vel R. Sp. sal. dulc. ʒß. Sp. sal. armoniac. ʒß. m.

à Figentibus, qualis est creta, calx, corall. ciner. absoluitur acidis blandis & temperatis, item Salib. volatilib. in prandio cum vin. generoso sumpt.

à Bile pinguiori perficitur Sp. sal. dulc. & Antimoniatis. Vomitoriis, aut cholagogis blandis, per alvum tantum purgantibus.

Tabula XI. De Fermentatione nimia s. aucta.

Auctæ
fermen-
tationis
ciborum
in ven-
triculo
confide-
randa est
tumCausa,
quæ est
vel

Fermentum acidius & volatilius solito, alimentum fermentabilius diutius usurpatum.

Humores aciditate volatili præditi, à capite vel pancreate ad ventriculum pervenientes, facti tales ob diætam volatili aciditate præditam, ut est vinum Mosellanicum & condimenta similia, vel ob mœrorem, aërem serenum & subtilem.

à Fermento acidiori & volatili instituatur infrigentibus acidum corall. margarit. ocul. cancr. creta, limatura chalyb. quæ præstat exhibere cruda, quam in magisteria redacta.

Curatio
in ea quæ
fit.

Ab alimentis fermentabilioribus, fit per panem non fermentatum, ex farina & furfuribus paratum: item per carnem bubulam, salitam & fumigatam, utpote fermentatu difficiliora.

Auctæ fermentationis cibor. in ventriculo consideranda est tum	Curatio in ea quæ fit	Ab humoribus acidis volatilibus, fit figentibus temperantibusque: item abstinencia à potu & cibo acidiori: si plethora adest, vena secanda est, semel aut sæpius, ne suffocationis periculum accadat, quæ non curatur, nisi secta vena.
--	-----------------------	---

Tabula XII. De fermentatione depravata alimentorum, & soda, ructatione, ardore stomachi, consequentibus.

De prava fermentationis alimentorum consideranda est.	Causa & quidem	Nidosa cujus causa est	Bilis acrior & nimis volatilis ad ventriculum perveniens, fermentationem corrumpens, unde ructus nidorosi, & ardor stomachi sive soda; ructus redolent ova frixa, foetentes pisces, aut alia foetida.
		Acida, cujus causa	Humores acidi, præcipue succus pancreaticus, peccantes quantitate aut qualitate, ad ventriculum delati, chylum præcipitantes, & corrumpentes, unde ructus acidi.
		Nidosa & vel	Spir. sal. dulc. perficitur. Si peccarit copia, educendo per superiora & inferiora in parva dosi exhibitis medicamentis, ne cholera aut hypercatharsis excitetur.
	Curatio & quidem	Acida quæ tum	à Bile sola à Bile & pituita simul, profunt Sp. sal. dulc. purgantia phlegmagoga, galban. Trochise alkandal. Scamm. forma pilularum. Temperantibus acidum absolvitur. Hydragogis, ubi humores acidi prius fuerint præparati. Præparantibus pituit. vin. medic.

Tabula XIII.

Tabula XIII. De abolita expulsiōe alimentorum, unde gravitas
ventriculi vulgo dicta.

Alimentum nimia copia ingestum, ventriculum adeo distendens, ut ad contractionem redire nequeat.

Causa	Ventri-
quæ	culus
vel	qui est
vel	vel

Flaccidus quoad substantiam, ob nimium usum aquæ vel medicamentorum refrigerantium, quæ fibras obliquas resolvunt: vel ob catarrhos, è capite delabentes, aut vomitus frequentiores.

Imbecillis secundum fibras ob narcotica adhibita, aut potum valde frigid.

Vel *obstruitur* circa pylorum à crassis, viscidis humoribus, tenaciter orificio adhærentibus. vel *comprimitur* à tumore vicinarum partium. vel *constipatur* ab inflammatione pylori.

Promovendo expulſionem cum ol.
amygdal. dulc. vel olivar.

*Excitando Vomitum, immisso in os
digito, aut penna oleo madefacta.*

Exhibendo Spirituosa, fale volatili præ-
dita.

Cavendo ab ulteriori ingurgitatione,
cum multorum, tum & præcipue ab a-
queis, frigidis multum.

Roborando ventriculum flaccidum Aromaticis; vino generoso, Hispan. Canariensi, medicatove, aut carne Cydoneorum Syr. & succo granator. Ribes, linimentis, emplastr. sacculis passim extantib. apud Pract.

Aboli-
tæ vel
potius
dimi-
nutæ
expul-
sionis
aliunen-
torum
è ven-
triculo
notan-
tanda
est tum

*Cura-
tio quæ
fit vel*

Tabula XIV. De Vomitu.

Vomitus notandæ sunt

Causa
quæ est

Inflammatio, excoriatio, exulceratio, ventriculi aut
intestinorum.

Assumpta alimenta, copia vel qualitate peccantia.
Humores varii insipid. foetid. acid. dulc. amar. virid.
nigr. *acres* à capite in ventriculum delapsi. vel ex in-
testinis eo delati, sanguis, pus, fœces alvi: aut à toto
corpore. *Motus peristalticus* intestinorum inversus, ut
in ileo & cholera.

Diaphragmatis conquassatio & muscutorum abdomi-
nis contractio, ut in tussi, aut fœdi odores, agitatio
corpor. vehemens &c.

Cura-
tio quæ
perfi-
citur

Opiatis junctis aromaticis, si assumpta sint exclusa.

Purgantibus & alterantibus si humores fuerint acres,
aut in capite subsistant.

Conglutinantibus si vomitus sit cruentus, ubi simul
addenda dissolventia sanguinem coagulatum, ut sunt
ocul. cancr. antimon. diaphor. seq. mistura Sylvii egre-
gii usus est. ℞. Aquæ plantagin. ℥ij. cinnam. ʒvj. acet.
stillatit. ʒß. sang. Dracon. ʒß. corall. rubr. ʒß. Laud.
gr. ij. Syr. myrtin. ʒj. misc. & exhibe per Cochlea-
ria.

Detergentibus & anodynis, si pus vomatur, ut sunt
ocul. cancr. Antimon. diaphor. balsam: sulph. anisa-
tus, quæ possunt addi misturæ præcedenti adstringent.
e. gr. ℞. mistur. Cochlear. j. ocul. cancr. ʒß. Anti-
mon. Diaphoret. ʒj. Balsam. Sulph. anisat. gutt. vj.
m. pro dosi una.

Tabula XV. De Cholera Humida.

Choleræ humidæ notanda sunt

Defini-
tio.{ Evacuatio per superiora & inferiora, assidua, ple-
rumque excrementorum biliosorum.Diffe-
rentia.{ Alia 1. critica, alia symptomatica. 2. alia per essen-
tiam, alia per consensum. 3. alia exquisita, alia no-
tha.

Causa.

{ *Externa*, prava alimenta, fungi, caro porcellorum,
fructus horarii, pepones, Elleborus.{ *Interna*, Bilis flava, vitellina, humores quivis cor-
rupti.{ *Prognosis*, Malum acutum & periculosum, ad mortem ten-
dens cum Sanguinis evacuatione.{ *Nihil agendo*, si critica est, & natura recte opera-
tur.{ *Leniter purgando*, cum rhabarbaro & syr. rosar.
solut. aut Cass. Solut. Spec. hier. picræ: aut blando
Vomitorio, ex oxymelit. simplic. ℥iij. & Aq. tepi-
da ℔j. vel clystere pingui ex lact. dulc. aut decocto
carnis virtulin. ac ol. rosat.Cura-
tio,

quæ fit

{ vel

{ *Mitigando* acrimoniam emuls. amygal. dulc. cum
syr. diacod. aut juscul. vervecin. cum syrup. cy-
don.{ *Corroborando* vires vino austero, temperato succo
granatorum aut Cydoneor.{ *Sistendo Vomitus* Laudan. opiato aut Theriac. re-
cent. aq. chalybeata, pane biscocto succo granator
madefacto, aut malis cydoneis conditis.

Tabula XVI. De singultu.

Singultus notanda sunt	Definitio, motus convulsivus, id est, interpolatus, siue cum κλονω, ventriculi cum Sonitu.	
	Immodica evacuatio sanguinis, alvi, sudoris.	
	Copia materia, alimenti vel medicamenti ventriculi tunicas gravantis, & pungentis, caliditate, frigiditate vel acrimonia.	
	Causa quæ est. vel	Humor acris, pravusque, ventriculum mordens, ut venenum, medicament. ichor aut vapor acris.
		Aliquis gravis affectus partis præcipuæ, cord. cerebr. uteri, qualis est febris maligna, inflammatio hepatis, volvulus lethalis, hernia intestinalis, vermes, costa contorta ventriculum premens.
	Differentie	Alius per essentiam, alius per consensum diaphragmatis, alius ab alimentis, alius à causa p. n. alius magnus, alius parvus; alius Criticus, alius symptomatikus.
		Evacuatione magna, nulla est, quia lethalis est.
Cura- tio ejus quæ fit ab	A copia materia frigida, alterando hanc decocto Guajaci, aut chamæmeli, aut infuso galangæ, & sem. anethi in vino facto; cui addatur Syr. absinth. aut de mentha.	
	Expurgando cum pilul. de hiera cum agarico, tartaro vitriolat. julapp. Turpetho.	
	Materia acri, alterando hanc jusculis pinguioribus carniū, temperatis fol. lactuc. endiv.: aut emulsione amygdal. dulc. postea excludendo bilem aq. bened. Rulandi, infuso Rhabarb. in Aq. endiv. facto: aut pilul. ex hiera cum diagrid. & Laudan. opiat. gr. ij. Diacord. Fracastorii hic specificum est. vide etiam tabul. xxxi.	

Tabula XVII. De Empneumatosi.

Flatuum consideranda sunt

Causa

Alimenta flatulenta & viscida, ut sunt pedes animal. fabæ, pisa, castan.: rapæ; lac dulce, pisc. marin. cerevisia recens.

Humor pituitosus, viscidus, flatuum materialis causa, (quod probant causæ generantes & medicamenta fanantia tales humores) in ventriculo ab aromaticis rarefactus, aut in tenui intestino à bile diductus in flatus.

Bilis sale volatili oleoso constans, efficiens flatuum causa interna, quod docent semina carminativa, & omne sal volatile oleosum, & hæc duo flatuum principia jam Cl. Sennerto nota sunt l. 3. prax. p. 43.

Vitando alimenta pituit. & flatulent, utendo vino meraciori.

Adhibendo incidentia aromatica sale volatili prædita, vel acida volatilia Sp. nitr. vel sal. dulc.

Purgando pituitam viscidam phlegmagogis.

Cura-
tio in-
stitui-
tur

Bilem acrem temperando cum Sp. nitri, vel emulsion.

Discutiendo flatus per ol. aromatica, carvi, cumini, citr. arantior. Sp. carminativum Sylvii, Sp. nitri, cucurbitula, pane calente cum ol. rutac. emplastro de baccis Lauri, alvum laxantibus.

Tabula XVIII.

De Lumbricis.

Definitio, Animalia in intestinis genita.

Subjectum, intestina tenuia, crassa, ventriculus.

Differentia, alii rotundi, alii lati, alii ascarides: vel ruffi, albi, flavi.

Lum-
bricor.
notan-
da sunt

Causa efficiens, semen vivificum, sine quo nullus vermis generatur: Materia præcipua est humor viscidus; a nimia satietate, caseo, lacte, leguminibus, fructibus horariis generatus.

Lum-
brico-
rum
notan-
da

Signa diagnostica, quorum multa conjuncta suppeditant
unum Pathognomonicum: talia sunt præcipua 1. somnus in-
quietus cum saltu 2. Tremor. 3. stridor dentium. 4. pru-
ritus narium 5. sicca tussis, 6. pallor faciei. 7. Ventris di-
stentio, erosio. 8 ipsi vermes sæpe apparent.

*Cura-
tio quæ
fit vel*

Interficiendo per Mercur. crud. aut dulc. aut lima-
tur. martis ad gr. iij. cum saccharo exhibita infanti:
adulto ℥ss ad ʒss conceditur: vel Spiritu viridis æris
externe illito.

Expellendo cum mass. pilul. foetid. major ℥j &
Mercur. dulc. gr. xij.

Tabula XIX. De abolita chyli præcipitatione.

Abolitæ
chyli à fæ-
cibus alvi-
nis secre-
tionis no-
tanda ve-
nit

Causa

Alimenta ingrata aut vitiosè, aut non fermen-
tata, sed cruda, unde nulla fit secessio partium
utilium ab inutilib. in intestinis.

Culpa Bilis ob sal ejus volatile iners factum à
cibis viscidis, pinguibus, veneno, Spirit. volatil.
unde sæpe ascites sequitur vel icterus, vel quan-
do non defertur ad intestina propter obstructio-
nem à pituita viscida vel calculo factam in ductu
bilario intestinali. vel bilis parcior aut iners ef-
ficat diminutam secretionem.

Succus pancreaticus qui nimis viscidus ob ali-
menta, panem non bene fermentarum, pisces
marinos, pingua &c. qui tamen solus abolere
nequit.

Saliva inertia & visciditas ab iisdem causis fa-
cta; quæ nunquam sola abolere potest hanc se-
cretionem.

Emendatione alimentorum crudor. & fastidito-
rum nec non fermentationis vitiosæ secundum
tabul. 10. & 12.

*Curatio
perfici-
tur.*

Corrigendo bilis inertiam sale volatili acriori.
aut antiscorbuticis, cochlear. nasturtio raph. ru-
stic.

<i>Accidit hoc Symptoma in ictericio alvi fluxu, ubi excre- menta alvi albent.</i>	<i>Cura- tio per- ficitur</i>	stic. finapi, quæ bili acrimoniam restituunt, & ejus viscidatem corrigunt. <i>Aperiendo</i> obstructionem factam à bile in cal- culos concreta per succum graminis, Sp. nitri: <i>in- cidendo</i> pituitam viscidam tartar. vitriol. sal. ar- moniaco, aliisque salibus fixis aut volatilibus. <i>vi- tando</i> alimenta viscida.
---	--	--

Tabula XX. De nimia & depravata chyli præcipitatione.

<i>De- prava- te chy- li secre- tionis notan- da est</i>	<i>Causa quæ vel sunt</i>	<i>Alimenta</i> minus landabilis succi, aut nimis fer- mentata, & una cum partibus excrementitiis ad cor translata, unde facile cachexia contrahitur. <i>Bilis</i> naturali acrior, plus eliciens ex cibis. <i>Saliva, pituita & succus pancreaticus</i> Sp. volatili abundantes & nimium fermentantes, atque etiam excrementa solventes & deducentes ad vasa lactea, fitque majus malum, si unus tantum trium horum humorum peccet, minus vero, si omnes simul, quia tum se mutuo temperant.
	<i>De- prava- te chy- li secre- tionis notan- da est</i>	<i>Temperando</i> bilem acriorem quovis acido, & in- primis. austero, omphac. berberorum, granato- rumque succo. <i>Assumendo</i> alimenta difficilioris fermentationis, copiaque majori, abstinendoque à condimentis fer- mentationem promoventibus, imo potius ipsam im- pediendo corallis, creta &c.
	<i>Cura- tio, quæ perfi- tur.</i>	<i>Exhibendo</i> alimenta viscida, ut sunt pisces marini, amygd. dulc. & earum emulsio: quæ reddunt chy- lum viscidum & simul temperant bilem. <i>Abstinendo</i> à potu generosi vini, si saliva aut suc- cus pancreaticus Sp. volatili abundant &c. & po- tius <i>Substituendo</i> in ejus locum potum aqueum & sub- austerum, nisi ob causam fonticam talis potus pro- hibeatur.

Tabula XXI. De Effervescencia intestinali, multorum morborum causa, ac triumviratu Sylvio dicto, si p. n. se habet: naturaliter vero constituta Sanguini cum Lympha consistentiam largitur.

Triumviratus vitiose effervesceat vel ratione	Bilis	Salina Acrionis, unde sitis augetur & ple- runque diarrhæa oritur, cujus causa	Alimenta acriora, vel acribus aut aromaticis condita.	curatio perficitur corrigendo & evacuando bilem sicut extat. Tab. I. & 4.
		Pinguioris, unde ardor in regione lumbari, & sæpe toto corpore produci- tur, cujus causæ	Aër æstivus & æstivans. corporis motus vehementior. Virgilie, nimie, ira & curæ nimie, alvus adstrictior.	
			Alimenta pingua copiosa, oleum, butyrum, medicam. oleosa & aromatica. Sp. vini anisatus, vel alius oleosus.	Curatur abstinendo à pinguibus, dandoque acidiora, ut Sp. sal. nitri, succum granator. berber. omphac. ribesior. citri, arantiorum.

NB. Triumviratus, constat tribus humoribus, bile, lympha intestinali s. succo pancreatico, & saliva, quæ pituitam intestinalem producit: hi tres humores miscentur alimentis fermentatis 4. transversis digitis sub pyloro, præcipitantque partem liquidam à crassiore, ut per spongiosam intestinorum crustam in lacteas venas ingredi, & per ductum thoracicum ad cor pervenire possit. In statu sanitatis blanda fit effervescencia: in ægris vero fiunt tormina, æstus, frigus, in regione lumbari & sinistro hypochondrio perceptibilia.

Trium-

Triumviratus vitiosè effervescit, vel ratione

Succi pancreatici.	<i>acidioris & acrioris</i> , unde frigus in lumbis & toto corpore in februm intermittentium principio, cujus causæ	<i>Alimenta</i> condiment. medic. acid. <i>Aër</i> hibernus vel frigidior. <i>mæror</i> animi & <i>metus</i> . <i>Vigilia</i> continuatæ: corporis motus vehemens. alvus adstricta.	cura- tio petatur ex tab. 3. & 4.
Pituita intestinalis viscidæ, quæ originem ducit ex saliva continuo deglutita: & cum bile transit in flatus, sola vero in sanguinem tenacem, qui melancholicus dicitur, cujus causa	<i>Austeri & acerbi</i> , unde halitus hypochondriacam suffocationem & dolores truces producentes, cujus causæ	<i>Alimenta</i> austera, ut & condimenta & medicamenta. <i>mæror</i> gravis. <i>Fructus</i> immaturi, ut olivæ, omphac. poma, pruna, mespila.	corrigitur Spir. sal. armoniac oleoso purgatur- que hy- dragogis juxta ta- bulam 12.
Bilis & succi pancreatici simul, unde dolor magnus, cholera, dysenteria, febris inordinata.	<i>Alimenta</i> viscida pisc. marin. <i>Aër</i> nebulosus humidusque. <i>Vita</i> deses & sine curis. <i>Segnities</i> & somnus multus. <i>Animus</i> timidus. <i>Tarda</i> excrementorum alvi excretio.	Cura- tionem pere è Tabul. 3. & 4.	
<i>Bilis & succi pancreatici una cum pituita viscida</i> , unde suffocatio, melanch. hypochondriaca, scorbutus, colica.			

Tabula XXII. De alvi adstrictione.

Adstri- ctioris alvi no- candæ sunt.	Causæ quæ sunt	<i>Contenta</i> viscidiora & indurata magis, ob alimen- ta viscida, austera, potum paucum, panem mul- tum, ossa, cartilagines, flatus austeros, tabula præ- cedenti proposita.
		<i>Vel quia</i> pars fæcum abiit in lacteas simul, vel per vomituin foedum, vulnus aut ulcus intestinor. ex- clusa est.
	Cura- tio per- ficitur	<i>Adhibendo</i> incidentia aromatica, sale volatili præ- dita, quæ petantur ex tabulis præcedentib.
		<i>Purgando</i> pituitam. <i>Clystere</i> ex lacte vaccino repido cum melle: aut <i>suppositor.</i> ex alumine crudo parato vid. tit. de fla- tibus, tabul. 17.

Tab. XXIII. De præcipitat. & secretionem chyli abolita, unde cœliaca.

In cœ- liaca consi- deran- da sunt, tum	Species duæ,	<i>Alvi fluxus ictericius</i> , ubi chylus nondum à fæcibus secretus est, cu- jus causa.	{ <i>Bilis defectus</i> } vid. tab. <i>vel inertia</i> } 19.
		<i>Alvi fluxus chylosus</i> , ubi chylus & fæces sunt secretæ, sed simul adhuc confusa; cujus causa.	
	Cura- tio, quæ perfici- tur, si est	<i>Fluxus ictericius</i> , su- perius proposit. medi- cam. tab. 16.	{ <i>Chyli transcolatio</i> in la- cteas venas per carnem & spongios. intestinor. cru- stam læsa: læditur vero à pituita viscida obstruente orificia venarum, & cura- tur incidendo ac atte- nuando, evacuando pitui- tam medicamentis supra propositis: aut cicatrice post dysenteriam occlu- dente poros, ad lacteas tendentes, unde sequitur macies, durans sepe per totā vitam & est incurab.
		<i>Fluxus chylosus</i> à pi- uita viscida incid. & at- ten. tum evacuant. <i>A cicatrice</i> vero est incurabilis.	

Tab. XXIV.

Tabula XXIV. De fluxu alvi vario.

Causa { *Bilis* ratione salis acrior, fluidior & simul pituita salivalis atque succus pancreaticus aquosior & fluidior. Externa, sunt assumpta.

Diar-rheæ biliosæ confideranda { *Corrigendo* bilis salem acrem medicam: tabul. 1. proposit: imprimis austeritate præditis, cydon. pyr. pom. malis punic. omphac. plantag. portulac. terra sigill. bol. armen. unde fiant syr. myv. aquæ.
Emendando pituitæ salivaris & succi pancreatici aquositat nimiam *alim: solidioribus & mendicamentis* eandem vel imbibentibus, creta C. C. per se in pulver. redactis, & parva dosi exhibitis: vel *evacuantibus hydragogis, sudorificis & diureticis*, qualia sunt jalap. rhabarb. de coct. rad. chinæ salsaparil. petasitid. contrayer. guajac. sassaf. juniperi, quercus, buxi, rhabar. tostum ad ʒj. exhibit. diascord. theriac. confect. hyacint. Formulæ. sint pulv. bolus, potiones, decocta.

Causa { *Alimenta viscida.*
Aër frigidus & asper augens & coagulans in sanguine pituitam, & postea in cerebro & glandulis, præter natur. secernens, unde catarrhi pituitosi, qui deglutiti hanc diarrhœam producant sæpius.

Diar-rheæ pituitosæ notanda venit { *Somnus multus, quies nimia: aër pluviosus*, vel aliàs humidus, quæ pituitam non parum cumulant in corpore.

Diæta.
Corrigendo pituitam viscidiorē *Medicamentis* tabul. 3. & 4. proposit.
Expellendo eandem, per sudorif. diuretic. præced. tabul. proposit.
Avertendo à ventriculo & intestin. quovis modo.

Diar-

Succus pancreaticus & saliva serosior, ob copiam
 potus aquæ, aërem humidum, suppression: urinæ
 sudorisque, abusum salinorum productus: secerni-
 tur pituita per calorem universi corporis soluta & in
 cerebrum & glandulas ejus delata, mox ab aëre fri-
 gido coagulata, & effusa quocunque modo, vel
 ruptis vasis lymphaticis, vel aliter, in diversas partes,
 nares, fauces, ventriculum, intestina, ubi catar-
 rhum & diarrhoeam efficit.

Diar-
 rhææ
 serosæ

Causa

Curatio

quæ fit

Abstinendo à potu nimio.

Assumendo imbibentia serum, quale C. C. uftum,
 creta &c.

Expellendo serum per urinam, sudorem.

Adhibendo hydragoga.

Corrigendo serum falsum pil. de cynoglossio, vel sty-
 race.

Roborando caput & glandulas suffitu succin. ma-
 stich: thuris. benzoin, styrac.

Alvi
 fluxus
 ungui-
 nosi
 confi-
 deran-
 da

Causa

quæ est

Curatio

perfici-

tur.

Nimius alimentorum pinguium usus.

Abstinendo à pinguibus.

Absorbendo pinguedinem C. C. ufto, creta corall.
 cineribus card. bened. absinthii, genistæ, aut eo-
 rum lixiviiis, cum vino paratis: aut eorum sale fixo;
 quæ pinguia facile absorbent, sicut in sapone vi-
 dere est.

Alvi
 fluxus
 cruenti
 confi-
 deran-
 da

Causa

Curatio

quæ

fit.

Vas venosum aut arteriosum tunicæ intestino-
 rum tenuium aut crassorum, rarius ventriculi, eo-
 sum, ruptum, sectum, apertum.

Acrem & acidum humorem corrigendo med. ta-
 bul. 3. propos.

Consolidando mistur. ex aq. plant. cinamom. aceto
 stillatit. corall. rubr. sang. Dracon. laudan. opiat.
 & syr. myrt. quæ extat. tabul. 14. & mirè pro-
 dest.

Hæmor-

Hæmorrhoidum fluxus alius est { *Criticus*, qui non sistendus.
Symptomaticus, qui sistendus est
 mixtura præcedenti tabul. 14. propos.

{ *Causa* { *Serum* copiosum sanguini admixtum, à potu copioso aq. aut cerevisiæ, imo Spirit. Vini generatum.

Fluxus hepatici consideranda { *Cura-*
tio quæ { *Sudorificis*, diureticis, hydragogis.
fit. { *Austeris Roborantibus* vasa laxata, in diarrhoea bilios. propos.
fit. { *Vitando* potum nimium aqueorum.
fit. { *Ventriculum* roborando post Spirit. Vini abusum, spirituosis subausteris, quale vinum generosum nigrum, vin. cydonior. mala punica, myrt. bacc.

{ *Causa* { *Ulcus ex apostemate* post inflammationem relictum, unde pus & sanies.

{ *Cura-*
tio. { *Curando* prius apostema vel ulcus ubicunque sit, applicando enema abstergens, si ulcus sit in intestinis crassis: decoctum vero si sit in intestinis tenuibus: & præterea dando misturam sudorificam adstringent. ex aq. plantagin. cinamom. acet. stillat. diascord. ocul. cancr. antimonium diaphoretic. syr. rosar. rubr. parat. vel conditum paratum ex conserv. ros. rubr. diascord. confect. hyacynth. C. C. unto cum syr. myrtin. mundando & consolidando ulcus balsamo sulph. succin: vel anisato, sumendo ad gutt. iij. in decocto aut mistura.

Dysenterix notanda { *Causa* { *Humorum* acrium magna copia in corpore existens.
 { *Cura-*
tio quæ { *Rhabarb. tosto* cum laud. opiat. gr. j. si magna humorum acrium copia sit in corpore, vel theriaca, aut diascord. si. æger. abhorret laudan. opiat.
 { *perfi-*
citur { *Dando* clysterem ex lacte bubulo, quod ulcus abstergit & consolidat.

Tenesmi { *Causa* { Humor viscidus, & simul acris & acidus, hærens
 circa podicem & ulcus ibi efficiens.
confideranda { *Curatio* { Corrigendo humorem acido acrem abstergentibus
 & consolidantibus: qualis est balsamus sulphuris ex
 terebinthina Veneta cum ol. succini, vel anisi pa-
 ratus, & podici applicatus.

Tabula XXV. De dolore intestinor. Colico, hypochondriaco, ilia-
 co, Tenesmo, hæmorrhoid. tympanite.

<i>In dolore intestinorum notanda</i>	<i>Diffe- rentia quæ su- mun- tur vel</i>	<i>A modo quò affli- git, qui est aut</i>	<i>Tenue idque</i>	Ardens, frigidus, fixus, perterebrans, vagus, lancinans, premens, pungens, distendens, rodens, urens, lacerans, contorquens, con- tundens, gravans, pulsans.
				<i>Vel secundum partem</i> superiorem ventriculo proximam, dextræ lum- borum regioni superstratam & mesenterio substratam, diciturque <i>lumbaris</i> , habens modos omnes prædictos.
				<i>Vel in hypochondrio</i> sinistro à lum- bis & mesenterio liberius assur- gens pars ejus priori proxima affi- citur, ubi fit dolor lancinans, di- stendens, cum duritie notabili ac permanente, & potest optime dici <i>hypochondriacus</i> , vulgo male lieni attributus.
				<i>Vel secundum</i> reliquam partem intestini tenuis, & dicitur ab ileo <i>iliacus</i> & habet varios modos: oc- cupat medium abdominis sive um- bilicum.

In dolore intestinorum notanda

Cras-
sum
idque

Vel secundum partem postremam
intestini recti, ubi dolor lancinans,
ardens, pulsans observatur in hæ-
morrhoidibus cæcis & inflamma-
tis, ut & rodens in tenesmo, vel
alias cum pruritu mordicans.

Vel secundum partem intestini cras-
si reliquam, qui à colli nomine co-
licus dicitur, & differt ab iliaco, in-
testini situ, occupans ambitum ab-
dominis.

Causa
quæ
sunt
vel

Externæ, e. g. acus, gladius.

Internæ, ut sunt succi per se, aut in halitus flatufque con-
versi, & quidem ardentis,

Arden-
tis

Bilis pinguior & succus pan-
creaticus acidior, effervescent-
es instar. ol. terebin. cum
ol. vitriol. sanguis in va-
sis intestinorum capillaribus
stagnans, aut iis ruptis effu-
sus, & inflammationem pa-
riens cum pulsat. tab. 26. f. 2.

curatur
tem-
peran-
do bi-
lem
pin-
guio-
rein

Acidis, ut Sp.
Nitri, aqueis
s. emulsi.
opiat, lauda-
no, bilem
purgando
cholagogis

Causa & Cursus doloris

Algidi

Succus pancreaticus valde acidus & a-
cris, cum bile minus pingui vel pauca,
vel pituitosis humoribus simul obru-
ta, effervescens, instar Sp. vitrioli cum
sale volatili non oleoso, cum notabili
algore in locis remotis fere, quia co-
piosa pituita viscida promovens acidi-
tatem & acrimon. bilis in parte in-
testini superiori hærens effervescenti-
am frangit, & facit ut in partibus re-

Sale lixivo utro-
que, Sp. volatil. &
Aromatic. Aqua
Theriacal. Aqueis
& oleosis, juscul.
pinguibus opio
corall. marg.
ocul. cancr. An-
timon. diapho-
retic. Sudo-
rifer. & diu-

motis frigus sentiat, cum æstu vero in regione lumbari, quia hic immediate bilis & succus pancreaticus confluenturque.

ret. A Vomitor. & purgantibus abstinend.

Perte- rebran- tis & fixi { *Succus pancreaticus valde acris, immixtus viscidæ ac vitreæ pituitæ, qui ratione acidi acrimoniam, ratione visciditatis, fixitatem producit.* } *Temperetur acidum pancreaticum & pituita simul galbano. bdell. mirrha, ammoniaco. bals. Sulph. anisato, Spir. Vini aromat. Opio.*

Contor- quentis { *Succus pancreaticus acerrimus & austerus, quod accidit sæpe in colic. dolor.* } *Curatur Sp. sal. armoniac. tinct. castorei.*

Gravantis { *Copiosa viscidaque pituita* } *Curatur pituitam corrigentibus educantibus, incident. tab. 4.*

Distend- dentis { *Pituita viscida in flatus à bilis acrimonia salina & oleositate volatili rarefacta, qui interdum una quoque in abdominis cavitatem penetrantes, & ibidem peritonæum extendentes, tympanitem excitant.* } *Curatur corrigendo pituit. viscidam & bilem acriorem: tum purgando: tum discutien: flatus sale volat. oleoso Spir. nitri. Profunt etiam externa unguent. martiat. emplastr. carminativum. juxt. tab. 17.*

Lancinantis & vagi { *Succus pancreaticus acidior excitans halitus acres dum cum bile effervescit vitiose, & eique dominatur, ac frigus per se parit.* } *Curatur temperando aromaticis, & sale volatili oleoso præditis. ut & opiat: item sudoris. raro purgant. tab. 3. & 4.*

Causa, curatio

Obscu-
re uren-
tis { *Bilis acrimonia salina pec-*
cans, & cum succo pancrea-
tico humorem falsum effi-
ciens, sicut in coryza videre
est, in qua humor falsus si-
milem dolorem efficit { *Curatur acido austeris-*
omphacio, succo granat.
item oleosis, emuls. cibis
viscidis.

Pruri-
ginosi in
ano { *Bilis acrior & succus pan-*
creaticus falsum humorem
efficientes, ad anum delati; ut
& Ascarides in podice hæ-
rentes. { *Curatur cholagogis cassia*
tamar.
Necant ascarides suppos.
Amara, aloë, absinthium,
expellunt vero purgantia.

Con-
tun-
dentis { *Pituita multa cum succo aci-*
do pauco { *Curatur purgantib. phleg-*
magogis, tum temperan-
do spirituosus, oleosis, sa-
libus lixivis,

Lace-
rantis { *Succus acidus purior non*
sine ar- { temperatus bile aut pituita { *Concentrantibus acidum:*
dore, { curatur { tum opiatis, tum Spiri-
tuosis aromatic. tum oleo-
sis.

Com-
plicati { *Sunt causæ complicatæ* { *Curatio eruitur ex sim-*
plicium curatione.

Tabula XXVI. De Vomitu intestinali, cholera, ileo, sputo sanguinis, scorbuto, suffocation. Hypochondriaca.

Vomit^{us} intest^{inalis} notanda

Differen- tia, quæ à materia excreta sumun- tur, quæ vel sunt	Hu- mo- res	Alimenta repulsa ex intestinis ad ventriculum.	
		{ Puri sincerique, biliosi (sicut in cholera) pituito- si, serosi, amari, acidi, austeri, falsi, dulc. in- sip. flavi, virides, cærulei, atrii, albi, aquei, cla- ri, varie mixti (sicut in suffocat. hypochon. & scorbuto.	
		{ Fæces alvinæ, ut in ileo, & hernia incarce- rata, & gangræna intestinor. sanguis & pus, ut in pancreatis vase ab acriori succo aperto.	
Causa	Pro- xima	{ Motus intestinorum peristalticus inversus & ir- ritatus à bile & succo pancreatico, ob nimiam acrimoniam inter se effervescentibus: interdum quoque à saliva vel acida vel salsa deglutita. hic inversus motus in Vomitu intestinali rejicit materiam forma consistenti, in ructatione vero flatus, & in oscitatione ac suffocatione hypo- chondriaca halitus.	
		{ Fruct. horar. cerasa, prun. mala persic. melon. uvæ, mustum.	
Pars affe- cta.	Ro- mota	{ Medicamenta acria, vomitoria, venena, arse- nic. auripig. Mercur. sublimat. corrosivus.	
		{ Quæ est locus insertionis utriusque ductus bilarii & pancreatis.	
		{ Rarius à podice incipit, & facile curatur, solis lenien- tibus acrimoniam.	
Pars affe- cta.		{ Subinde hæc aut illa pars intestini tenuis gangræna la- borat, quæ incurabilis est: non raro una pars intestini tenuis ingreditur in aliam flatu solito magis exten- sam; eaque vel inferior in superiorem, & malum est curabile: vel superior in inferiorem, & incurabi- le est.	
		{ In sanguin. vomitu pancreatis vas ali quod erosum est. hernia incarcerata fæcum vomitum excitat.	

Vomitus infrenalis noranda.

A vitio-
sa effe-
vescen-
tia.

Temperando vitiosam bilis & succi pancre:
effervescentiam medicam. sup. propositis, qui-
bus semper opiata addenda: utrumque hu-
morem simul temperantia possunt conjungi.

Purgando per alvum cholagog. vel hydra-
gog.

Exhibendo vomitor. blandum, temperatum
opiat.

Compescendo nauseam & vomitum nimium.
Laud. opiat. aq. theriacal. diascor. cum Aq.
appropriat.

Ab horariis fructibus temperetur effervescent. opiatis.
à Vomitoriis nimis compescatur solis opiatis.

Curatio
quæ per-
ficitur, si
està Vene-
nis

Temperetur acrimonia oleosis, ping. juscul.
lacte, buryro, ol. quovis, opiatis, continuando
tam diu, donec effervescentia extinguatur &
dolor, nausea, vomitus cessent.

à San-
guinis
vomitu

Curatur corall. sang. Dracon. Laud. opiat.
cum syr. myrtin. aq. plantag. cinamom. si vero
est concretus, dissolvatur ocul. cancr. Antin.
diaph. spermat. ceti juxta tabul. 14.

Ex Pu-
ris ex
cretione

Promovetur Antimonialibus, non sisten-
dendo eam.
Sistitur balsa. sulph. anis. qui & ulcus mun-
dat & consolid. Antim. diaphoret. balsam
Antimon. ex floribus parato, quæ mire opi-
tulantur.

Ab in-
verso
motu
corrigi-
tur

Fusculis pinguioribus ore assumptis aut per
anum injectis.

Fomentis & enematis emollientibus reite-
ratis.

Emulsionibus mistur. anodin. narcot. opiat.

Ab in-

Ab intestini parte superiori in inferiorem, incurabilis est.

A gangræna intestinorum incurabilis est.

Ab ingressu inferioris in superius curatur globulis aureis, plumbeis, ol. amygd. dulcium, olivar. mercur. crudo ad ʒi. hausto.

Ab Hernia curatur secundum titulum herniæ.

Tabula XXVII. De Scorbuto.

Definitio, vitiosus corporis habitus, gingivis tumidis & sanguinolentis, maculis, crurum debilitate, morbisque omnis generis ac symptomatis, quæ non statim apparent, stipatus.

Pars affecta, ventriculis, cor, venæ, arteriæ, totum corpus.

Causa externa, alimenta prava, corrupta, crassa, falsa, aquea, acida: nam juxta Hippocrat. 3. vict. ration. acut. acetum bilem destruit, & melancholiam gignit: Aër certarum region. Aq. marina, falsa, palustris: *interna*, cacochymia ex chylo pravo, fæculento, amaro, acido, austero producta: chylus in ventriculo non satis fermentatus, nec in intestinis ritè præcipitatus ac separatus fuit: fixa hic non satis volatilifantur, nec crassa attenuantur, austera & acerba non subiguntur, nec rarefiunt: sal cum cibis assumptum non volatilifatur: chylus hoc modo corruptus & ad sanguinem delatus, non rectificatur in massa sanguinea; unde cum ea ad habitum tendens ac partes solidas, varia symptomata ac morbos ibi producit, dolores, ulcera, lassitudines, tumores, sanguinis profusiones, maculas, artuum gravitatem, paralyfin. Et esse veras has internas causas demonstrant *causæ externæ*, scil. victus similibus particulis abundans: & *effectus* inde orti, dolores vagi, ulcera, &c. & *prognosis*, quod difficulter cutetur; & *Curatio*, quæ aperientibus, volatilifantibus ac acidum austerumque temperantibus perficitur. producitur quoque scorbutus per contagium, à sanguine menstruo in sobolem, aut lacte propagatus, aut per oscula, potum, venerem, cadavera scorbuto infecta communicatus.

In scorbuto consideranda sunt

Differentia, alius diætæ vitio contractus est, alius febres sequitur, alius viscerum intemperies vel obstructiones comitatur, alius est contagiosus, per sanguin. menstruum aut lac propagatus in sobolem, aut per pocula, oscula, venerem, cadavera scorbuto infecta communicatus: alius recens, alius inveteratus.

*Cura-
tio,*

quæ fit

Crassa incidendo & fixa volatilizando per sal. volatilia, sal armoniac. C. C. cochleariæ, nasturtii, raphan. rustic. istis scil. herbis per spir. vini in spiritum volatilem redactis: *attenuando* per magisteria salium, quale est salis dulcis Holsatiæ, tartar. vitriolat. nitr. sulphurat. aut tartar. sulphurat. dicti: aut decocta herbar. antiscorbuticar. trifol. aquatic. becabung. absinth. fumar. Taraxac. cortic. tamarisc. cappar.

Expellendo attenuata per diaphoretica & sudorifica ex decoct. Lign. Sanct. cum antiscorbutic. parato: aut per alvum cum Agaric. trochisc. trochisc. alkandal. polypod. quern. fol. fenn. pilul. foetid. major. confect. Hammech.

Medendo gingivis laxis tinctura laccæ, tibiis vero & pedibus lacte coagulato, quale extat ap. Sennert. l. 3.

(p. 5. f. 2. p. 639.)

Tabula XXVIII. De Suffocatione Hypochondriaca.

In suffoca- tione Hypo- chon- driaca notan- da sunt	Defini- tio	Debilitas magna pulsus & respirationis, & interdum totalis ablatio: cum corporis frigore, & pallore, sensu & motu nunc in totum, nunc ex parte ablati; urgente in abdomine globo, torminibus, rugitu, tensione, &c.
		<i>Subjectum</i> , intestinum tenue, cor, ventriculus, cerebrum, universum corpus.
	<i>Differentia</i>	alia antiqua, alia recens. 2. alia intensa, alia remissa. 3. alia in foeminis, alia in viris.

In suf-
foca-
tione
Hypo-
chon-
driaca
notan-
da sunt

Causa

Remota, est effervescentia vitiosa triumviratus, ob lympham intestinale nimis austeram, & pituitam intestinale nimis viscidam, ab usu alimentorum potulentorumque acidorum austerorumque productam.

Propinqua, sunt halitus flatusque styptici ac adstringentes, ad reliquas partes, per ventriculum, venas lacteas, ductum Thoracicum sparsi, unde effervescentia vitalis turbatur.

*Cura-
tio, quæ
perfi-
tur.*

Corrigendo lympham intestinale austeram per aq. theriacalem destillatam, per Sp. sal. armoniac. tinctur. Castorei, aq. hystericam Amstelodamensium, in aqua melissæ, aut puleg. aut artemis. salviæ, flor. tiliæ exhibit. quibus laudan. opiat. gr. j. aut ij. addi potest. Conducunt etiam vina Aromatica, & decocta diuretica & sudorifica.

Educendo cum pituitam per Electuar. carycostin. hydragog. Sylvii, vel alia phlegmagoga, guttæ gomm. resin. jalapp. Sagapen: tum bilem per Cholagoga, primo mitiora, postea fortiora.

Tabula XXIX. De Hernia.

In Her-
nia
sunt no-
tanda

Definitio, Tumor scroti, aut inguinum, aut vasorum scroti, glandularum adjacentium, Umbilici, asperæ arteriæ, uteri, aut cujusvis partis abdominis.

Differentiæ quæ sunt 1. Oscheocele, cujus species sunt enterocele, epiplocele, enteroepiplocele, hydrocele, pneumatocole, sarcocole, steatocole. 2. Bubonocole, 3. Cirsocele, 4. porocole. 5. omphalocole. 6. bronchocole, 7. Hysterocole.

In

In Her- mia sunt notan- da	Causa sunt quic- quid 1.	Humectat & emollit peritonæum, balnea, potationes, catarrhi, venus nimia
		Rumpit, ut casus ab alto, saltus, ictus, compressio spiritus magna, vociferato magna, tibiæ inflatio, tussis nimia, gestatio gravioris oneris, coitus effrenis, præcipue pleno ventre, copia flatuum.
	Cura- tio quæ fit vel	Reponendo manu chirurgi, ægro in dorsum reposito.
		Incidendo & adimendo affectum testicul. Deligando peculiari vinculo. Adhibendo medicamenta, interne decocta vulneraria: externè emplastra adstringentia.

Tabula XXX. De Gangræna & Sphacelo.

In Gan- græna & Spha- celo notan- da sunt	Definitio, Gangræna est incipiens & imperfecta mortificatio partium mollium, paulatim ulterius serpens: Sphacelus vero est perfecta & absoluta mortificatio partium mollium & ossium.
	Causa est defectus alimenti & spiritus in parte, ob ejus constrictionem à vinculo factam, vel contusionem, vel op-pletionem à copia humorum in inflammatione: aut ob vul-nus à sclopeto, aut ob frigus ingens constringens poros, aut ob morsum telumque venenatum, aut culpam Medici nimium refrigerantis Erysipelas: Hæ causæ si valde intendantur, sphacelum producant.
	Differentia & est 1. alia à nimia refrigeratione. 2. alia ex affluxu humorum malignorum. 3. à magna & valida inflam-matione, 4. à nimio humorum calore. 5. ex defectu ali-menti, id est spiritus & sanguinis. 6. alia est scorbutica.
	Signa Diagnostica sunt 1. calor, sensus, motus arteriarum perit in parte affecta. 2. pars albescit. 3. digiti impressi ve-stigium relinquitur. 4. vesiculæ in parte oriuntur. 5. pars nigrescit, putrescit, olet cadaveris instar, & jam est spha-celus.

In Gan-
græna
& spha-
celo
notan-
da sunt
Curatio, fere tota est Topica & chirurgica (quamvis & caufarum cum procatarcticarum tum antecedentium ratio haberi debeat, de quibus consulendus Fabric. Hildanus & Daniel Sennertus) fitque incidendo profunde usque ad partem sanam, ut sanguis corruptus evacuetur: postea vulnus mundificatur Unguento Ægyptiaco, aut mercurio sublimato, aut emplastro de calce viva, curaturque vulnus lege artis, ordinaria via.

Tabula XXXI. De chyli per venas lacteas motu læsa.

Chyli per la- cteas venas motus aboliti & di- minuti confi- deran- da est	Causa	Et quidem diminuti est chylus viscidior & tenacior ob alimenta talia copiosius diutiusque sumpta.
		Et quidem aboliti est obstructio in iisdem vasis, facta ab eodem chylo viscidiori aut pituita intestinali, à nimio corporis motu, aëris æstu, calore febrili, potu calente dissoluta, & in eadem propulsa, ab aëris vero frigore, aut potu frigido coagulata; unde chylus potusque stagnat, & ascites subito in febre ardente urgente siti producitur, ruptisque vasis lacteis humiditas in abdominis cavitationem deponitur.
Curatio	Cavendo ab usu alimentor. viscidior. & nimia ingurgitatione.	
	Usurpando medicam. incid. humor. pituit. & eodem educentia.	
	Tollendo obstruction. in venis lacteis incidentibus potenter, præsertim sudorificis aromatic. quæ sublata sponte coalescent venæ lacteæ.	
Purgando aq. collect. in cavitat. abdominis ebulo. jalapp. elater. gum. gott. cristal. Lunæ.		
Paracenthesin faciendo per acum argenteam novam & cavam, sine periculo, sed mature satis, antequam humor morâ acrior factus corrumpat & corrodat membranas & contentas partes alias, & quidem. 4. circiter digitis transversis infra umbilicum: foramen clauditur empl. de cerussa sine omni periculo.		

Tabul. XXXII.

Tabula XXXII. De Ascite.

Definitio, tumor abdominis & aliquando scroti, femorum pedumque & thoracis, ex seroso humore.

Pars affecta sunt renes aut vasa lactea.

Differentia & causa: 1. alius est calidus, isque vel subitaneus, ex colliquatione in inflammationib. viscerum, aut febribus colliquativis: vel lentus in febribus mitioribus, cum magnis obstructionib. ferè. 2. alius frigidus, qui similiter duplex est, quorum unus sequitur magnas evacuationes, alter accidit ob debilitatem renum.

In Ascite
notanda
veniunt

Curatio

quæ fit

vel

Educendo statim aquam. 1. purgantibus hydragogis, rad. irid. hortensis, Ebuli, Sambuci interiori cortice: jalapp. cum tartar. vitriolat. mercur. vitæ infuso in vino. aut 2. Clysteribus hydragogis ex colocynthid. & lap. prunell. aceto, ol. olivar. & decoct. hord. aut 3. diureticis, vino Rhenano, cui infus. rub. tinctor. rosinarin. flor. Sambuc. vid. etiam in seq. tabul. 29. f. 2.

Tabula XXXI. De Tympanite.

Definitio, tumor ventris à flatibus intra peritonæum & intestina collectis, & peritonæum extendentibus.

Causa, sunt flatus ab acrimonia bilis salina & oleositate volatili ex pituita viscida rarefacta excitati: qui ob crassitiem densitatemque insensibili transpirationi inepti, coercentur & dolorem faciunt, & sæpe aquam quoque conjunctam habent.

In Tym-
panite
notanda
sunt

Cura-

tio quæ

fit vel

Preparando pituitam vino aliquo medicato, aut decocto Guajaci.

Discutiendo flatus per Spir. nitr. mistur. simplicem, antimon. diaphoretic, Salia volatilia, Theriac. antiq. Spirit. Vin. anisat. oleum carvi, cummin. cortic. citri, arantior. emplastr. carminativum Sylvii, ungent. Martiatum.

Evacuando pituitam phlegmagogis jalapp. Turbid. mercur. dulc. Tart. vitriol. pilul. Iliacis Rhafis.

Tabula XXXIV. De Leucophlegmatia.

Definito, Tumor mollis, laxusque ventris & totius corporis, cum multa pituita alba.

Subiectum primum, est ventriculus, postea cor, massa sanguinea, præcipua viscera, genus musculosum, facies pedesque.

Differentia, alius est universalis seu totius corporis: alius particularis, ut pedum tantum.

Causæ remotæ sunt alimenta frigida humida, fructus horarii, legumina, marini pisces, cerevisia cruda, aq. putealis, aer humidus frigidusque, somnus otiumque nimia.

In Leu-
cophle-
gmatia
notanda
sunt

Propinqua est sanguis pituitosior aquosiorque, ex chylo pravo productus, qui destitutus partibus Spirituosis acidis-
que in corde, in sanguinem verti nequit: vel est colli-
quatio in febribus facta à nimio ardore, qui sanguinem ni-
mis agitando liquat, & partem aqueam in abdomen depo-
nit, unde fit malum diuturnum & plerumque incurabile.

Preparando pituitam vino Medicat. ac aromatico ex
lign. Sassafras, Santal. citrin. cortic. arantior. ab-
sinth. centaur. min. card. bened.

*Cu-
ratio
quæ
fit
vel*

Expellendo eandem per alvum jalapp. turbit crem.
tartar. tararo vitriolat. spec. diaturb. cum Rheo,
puly. diasenn. Montagn. elect. dia cartham. pil. foetid.
majorib. *vel per urinam* cum Sal. genistæ, stipitum
fabar, Sp. Sal. marini, *vel per sudorem* cum de-
cocto falsæparillæ, guajac. theriac. antiq. mistur.
simplic.

Roborando ventriculum conserv. absinth. Rom.
aqua cinnamom. Spirit. Vini aromatico, zingibere
condito, rad. helenii condita vide tabul. 24. f. 2.

SECTIO SECUNDA

DE

Morbis , causis , Symptomatis præcipuis, Chylificationem læsam vel producentibus, vel ex ea læsa provenientius.

Tabula I. De Sanguificatione naturali.

Sanguifi-
cationis
naturalis
notanda
venit.

Materia, quæ est chylus & lymphæ, quæ constant particulus oleosis & pinguibus, rarefactione in sanguinem abeuntibus.

Via ab intestinis per venas lacteas ad cisternam circa lumbos sitam, unde in ductum thoracicum, ubi lymphæ undique affluens adjungitur, cum qua pergit in venam jugularem axillaremque sinistram, inde in cavam, ubi sanguini admiscetur, tum in auriculam cordis dextram, & dein in ipsum ventriculum dextrum cordis, ubi in sanguinem mutatur.

Subjectum est cor secundum auriculas & ventric.

Initium & rudimentum est in vena jugulari axillarique sinistra, imprimis in ipsi connexo cavæ trunco.

Finis & perfectio est in cordis ventriculo dextro, imo in ipsis pulmonibus, cordis ventriculo sinistro, & arteria magna.

Effervecentia, cujus vi & rarefactione ignis vitalis nascitur, sanguinisque formam chylus nanciscitur. fit autem Effervescentia inter sanguin. biliosum ad cor adscendentem, qui alcali vicem præbet, in dextrum ventriculum & auriculam: & inter Lymphatic. sanguin. cui chylus admixtus est, qui acidum repræsentat. & hinc sanguinis formam induit.

Color, qui est à sulphur. chyli exaltato per bilis alcali.

Tabula II.

Tabula II. De chyli in sanguinem mutatione læsa.

Læsa chyli sanguificationis in corde notanda

Differen- tia. quod nempe genera- tur	{	Sanguis serofus, pituitosus, aliaque qualitate sensili præditus, unde cachexia, anasar. leucophleg. tabes, aliaque nutritionis vitia.						
		{	Chylus qui vi- tiosus vel	{	Ob alimenta vitiosa. Ob salivam vitiosam.			
Causa interna nempe vel	{					Sanguis vitiosus adscen- dendens peccans vel ob	{	Bilem sanguini admitam copiosam ex vesicula fellis, generatam copiose ex copiosius usur- patis alimentis aromaticis, sale volatili abun- dantibus: vel copiosius effusam è vesicula, quia fluidior facta bilis ab aëris æstu, alimen- tis acrioribus, spirituosius, à corporis motu nimio, ira, vigiliis nimis. Bilem admixtam paucam ex alimentis aro- matica vi destitutis, quales sunt marini pisces generatam: vel segnius effusam è folliculo ob spissitudinem ejus auctam ab aëre frigido, alimentis crassis, potu gelido, animi incero- re, vel terrore gravi, somno multo, quiete diuturna corporis.
		Causa quæ vel est inter- na	{	Sanguis vitiosus ad- scend. peccans ob	{			
{	Pin- guio- rem							

ventri-

ventriculo dextro sunt notanda.

Acidio-
rem
pro-
pter

Alimenta acida vel aceto con-
dita.

Aërem frigid.

Sollicitud. vigilias, terrorem.

Corporis lassitudinem nimiam.

Aëre frigido corpus sudore cupioso dententum penetrante . & gravitatis sensum molestum capiti & artubus pariente , unde sicut in subsequente coryza liquor falsus destillat per nares , ita in glandulis conglobatis producitur falsus humor , qui tum in corporis habitum effunditur , tum per vasa lymphatica versus cor tendit , sicut ratio & ægrorum afflictio ubique testantur.

Aërem humidiores & frigidiores.

Pitui-
tosio-
rem ob.

Ingurgitationem aliment. humid.
pisc. legumin. cerevisiæ non satis
coctæ, aut fermentatæ, Aq. pu-
tealis.

Vitam desiderem, somnum multum.

Aqua pluvial. nimium usum.

A quo-
siorem
ob

Äërem humid.

Defectum alimentor spirituosorum acidorumque.

Ær prius æstuans mox
frigidus.

Hæ causæ bilem acriorem, succum pancreaticum acidior-
rem acerbiorēque, pituitam
intestinalem viscidiorē red-
dunt: unde ad cor delata san-
guinem corrumpunt per se
laudabilem & bene constitu-
tum.

Causa
externa
quæ vel
est

*Potus spirituosus valde
aut glaciatus.*

Agitatio corporis vehemens.

Animi affectus gravis.

Tristitia, timor.

Vel causæ omnes, tam internæ, quam externæ simul concurrentes,

ventriculo dextro sunt notandæ.

Curatio ejus quæ est,	à Bile copiosa perficitur	{	Vitando res non naturales bilem gignent tes; usurpandoque quæ bilem parcio- rem gignunt.
		{	Purgando per cholagoga.
		{	Sistendo generationem bilis.
	à Bile parcio- re	{	Augendo bilem, gignentibus bilem alimen- tis aut medicamentis.
		{	Vitando impediencia bilis productionem.
		{	Temperando eam medicamentis propos. ta- bul. 1. & 20.
	à Bile acriori	{	Vitando omnia quæ bilem acrem red- dunt.
	à Bile pin- guiore	{	Corrigendo acidis temperatioribus, ut est succus citri, Arantiorum, Granat. acidior. berber. Ribesior. Omphac. Sp. Sal. vel nitri dulg., & illis quæ extant tabul. 4. vid. & ta- bul. 18.
		{	Vitando oleosa, pinguique.
	à Lym- pha aci- diore	{	Corrigendo illam med. propos. tabul. 3. Abstinento ab acidorum usu tabul. 31. no- tator.
	à Lym- pha sal- siore	{	Curatur medic. tab. 21. ut & Sudorifer. aromatic. sed blandioribus.
		{	Hydragogis post acrimoniæ contempera- tionem, sed dosi mediocri.
	à Lym- puito- siori	{	Corrigendo humores pituitosos incidenti- bus propos. tabul. 4.
		{	Expurgando eosdem.
		{	Vitando producentia pituitam.
	à Lym- pha aquo- siori	{	Abstinento à nimio cujusvis aquæ usu. Expellendo aquam exercitiis, balneis, sudorificis blandis, sed aromaticis simul & spiritus reficientibus, repetitis aliquo- ties.

CURA.

Curatio ejus quæ est	Ab aëre	{	Ignem luculentum accendendo & lectum stragulis calefactis ingrediendo.
	frigido		
	à Potu	{	Evomendo si in ventriculo adhuc hæret, im- misso digito, aut pluma oleo madefacta; tum usurpando acidulum vel aqueum potum, mi- nime spirituosum.
	spiri- tuofo		
	à Potu	{	Assumendo aromatica, sale volatili oleoso abundantia: vel ciendo sudorem per ea.
	glaciato		
	à Nimo corporis motu, cavendo aërem frigidum, & recipiendo se in lectum calefactum.		
	Ab animi affectibus compescendo eos ratione & di- scursu.		

Tabula II. De effervescencia vitali læsa.

In dextro cordis ventriculo effervescencia vitalis vel	Aboletur in totum vel	{	San- guinis biliosi adscen- dentis culpa, quæ fit vel	{	intestinum, unde per vomitum & secessum
					evacuatur, sicut in cholera morbo accidit
					& mors repentina sequitur: quippe Bilis
					sal volatile oleosum & spiritus acidodulcis
					Lymphæ producunt in corde effervescen-
					tiam vitalem, quâ latentes in utroque par-
					ticulæ igneæ evadunt liberæ, & in partes
					oleosas sanguinis & chyli se insinuant, eas-
					dem rarefaciunt, cæteras admixtas mutant ac
					alterant, ita ut vita perpetuari, sanguis mo-
					veri quovis, partes continentes & conten-
					tæ nutrirî, reparari, perfici, & absolvi pos-
					sint. bile autem, uno hujus effervescentiæ
					fulcro, effusâ, cessat hæc, & continuò mors
					sequitur.
					Ob summam bilis volatilitatem & acrimo-
					niam, unde sanguis redditur dissolutior &
					lymphæ inertior, sicut in peste & febribus
					omnibus malignis contingit, & cito perit
					homo.

In dextro cordis ventriculo effervescencia vitalis vel

San-
guinis
descen-
dentis
lym-
phatici
culpa
quæ fit
vel

Ob *lymphæ nimiam aciditatem*, quæ sanguinem coagulat vel rarefactioni naturali ineptum reddit, unde suffocatio ignis vitalis in corde oritur.

Ob *lymphæ defectum totalem*, qui impossibilis, est nisi compresso, vulnerato, ruptove ductu thoracico lymph. stagnet vel effundatur, cujus aciditas à glandulis conglobatis procedit, quas impossibile est simul affici omnes, ita ut in corde deficiat acidum: potest quidem à frigore externo lymphæ in glandulis corrumpi, ita ut motus ejus alteretur ac turbetur, sicut in gravedine, coryza, broncho, tussi, videre est: omnes tamen glandulæ conglobatæ simul affici solæ nequeunt ut Lymphæ aciditas pereat.

à *Nimiis halitibus* in vehementissima effervescencia excitatis, qui totum ventriculum dextrum & pulmonis vasa occupant & novam effervescenciam impediunt, eique denegando spatium ad rarefactionem idoneum, aut distendendo ita pulmones, ut amplius explicari nequeant, nec respiratio pro sanguinis æstu temperando perfici possit.

à *Nimia sanguinis copia* vasa omnia, venas, arterias replente, ut in plethora ad vasa accidit, ubi spatium deest sanguini.

Ab *igne vitali potentiori* in corde excitato, sanguinem nimis rarefaciente, sicut in febribus ardentibus fit, unde ignis suffocatur, spatii aut refrigerii defectu.

Cessat
tantum

Ad aliquot dies pulsu & respiratione ad sensum ablatis ob pituitam viscidam & acidam, copia non nimis excedentem, quæ lymphæ & sanguini cæscendenti conjuncta ad cor deferretur, quod semper fit in gravissima si suffocatione hypochondiaca & syncope, & ali-

aliquando in deliquio animi : potestque ignis vitalis, extinctus sponte sua iterum accendi, si à bile oppressa iterum vires recuperante pituita viscida acidaque temperetur, ita ut novus ignis excitetur : quod etiam oleorum aromaticor. ope perfici potest.

Ad horam unam vel horæ quadrantem ob halitus viscidos & acidos à tenui intestino ad cor pene-trantes, per lacteas venas & ductum thoracicum : quos promovet mœror gravis, terror, frigus ingens.

In dextro cordis ventriculo effervescencia vitalis vel

Dimi-
nuitur
culpa
vel

San- guinis adscen- dentis biliosi in quo vel	{ acris minus bilis vel	{ Ob aerem frigidior. humidior. Ob aliment. condimenta pituitosa, aquea, oleosa, acida, minus acria vel aromatica vel somnum multum, quie- tem nimiam, animum mœstum, timi- dum, ob menses & sudores suppressos.
Lym- phatici sangui- nis de- scen- dentis ubi lym- pha fit vel	{ Bilis nimis pauca	{ Ob easdem causas & imprimis ob alvi fluxum biliosum, nimiam bilis evacuationem Medicamentis fa- ctam.
	{ Acida minus	{ Ob aërem æstuantem aut pluviosum. Ob alimenta & condimenta pitui- tosa, aquea, oleosa, aromatica : non acida.
	{ Ob profundum & mult. somnum. Ob segnitiam corp. & quietem ni- miam. Ob iracundiam. Ob alvum & menses suppressos.	{ Parcior accedit lymphæ ad sanguinem, ob easdem causas, & maxime ob stagnantem vel alio delatam lympham, ob glandulas male affectas, ut in gravedine, & similibus affectibus.
	{ Viscidi- or est	{ Ob alimenta fœvilia. Ob aërem frigidum & asperum. Ob animi mœrorem grav. & du- rantem.

In dextro cordis ventriculo effervescentia vitalis vel

Fit
major
& au-
getur
ob

San-
guinem
adscen-
tem,
qui

Biliosus
copiosi-
orque
ob

Biliosus acriorque, cujus causas vid. Tabul. I.
9. 10. 21. f. 2.

Nimiam bilis copiam in vesicula fel-
lis ex usu alimentor. medic. amaror.
aromatic. acrium.

Descensum bilis impeditum ad intest.
ob angust. in ductu intestinali qua-
lemcunque.

*Ob turgescientiam bilis à causa exter-
na*, fructisque horariis, unde cho-
lera, vid. tab. 26. f. 1. vel *interna*, li-
quore acido volatili una cum fan-
guine effervescente, unde vomitus,
dejectiones, biliosæ, febres ardentes,
prout ad intestina, hepar, vel cor
humor pene traverit.

San-
guinem
lym-
phati-
cum
ad-
scend.
cujus

Lympha parcior quidem, sed volatilis &
acris propter abusum condim. medicam. vin.
mosellanic. acidiusculorum & *spirituosorum* ob
acetum vini potens, succum citri, spiritum
nitri.

Vel simul bilis & lympha dictis modis vi-
tiatur & malum fit deterius.

Cele-
rius
perfici-
tur

Ob pi-
tuitam
paucio-
rem
pro-
pter

*Aërem æstivum æstuantem subti-
lem.*

Alimenta & condim. medicam. acria,
amara, copiosius usurpata.

Corporis motum vehementem.

Vigilias protractas.

Animi curas, diarrhœam pituito-
sam.

Assluxumque alium pituitæ præte-
nat. in coryza, tussi, ascite.

unde bi-
lis &
lymphæ
acriores
fiunt

Tar-
dius
procedit

Ob pituita viscida abundantiam in sanguine, & bilis atque lymphæ inertiam causas vid. Tabula 3. 10. 17.

Depra-
vatur
& fit

Major, cum bilis plus, minus lymphæ ingreditur in cor, fitque pulsus major & frequentior.

Minor, cum bilis minus, plus vero lymphæ in cor ingreditur, fitque pulsus minor rariorque.

Inordinata sanguinis effervescentia oritur ab inæquali lymphæ & bilis aliorumque affluentium concursu ad cor, unde conturbatio magna, ut in cordis palpitatione asphyxia, & hypochondriac. observatur: quod tamen fieri quoque potest ab halitibus acribus, à tenui intestino ob vitiosam ibi effervescentiam elevatis, orificium ventriculi, gulam, & cor irritantibus, per venas lacteas ac ductum thoracicum delatis.

Abolita in totum incurabilis est.

Regenerantibus bilem aromaticis, acribus, oleosis, sicuti in cholera morbo accidit, per ol stillatit. aromatic. cum Spirit. vini unita, quæ balsama, & Elixiria vitæ dicuntur, ut sunt rorisinarini, majoran sem. anis. foenicul. carvi, cortic. citri, aurantior. cinamom. nucis moschat, caryophyl. macis, sal. volatil. præcipue oleosa.

Figendo bilis volatilitatem in peste & febribus malignis, acido-austeris, uti sunt omphacium, acacia, alum. crud. succus hypocistid. Spirit. nitri, sal. vitriol. sulph. imprimis si sint dulcificati, Sp. vini rectificato, quæ bilem corrigunt & sanguini consistentiam reddunt, lymphæque inertiam emendant.

Vicina
aboli-
tioni
præca-
vetur

Corrigendo lymphæ aciditatem salib. volat. oleosis, ol. aromaticis per Spirit. vini in balsamum vitæ redactis, quæ omnia sanguinem rarefaciunt, & à coagulatione, quam nimia aciditas minatur, præmuniunt, & simul bilis aciditatem infringunt.

Disipando halitus factos & fientes & in dextro cordis ventriculo & pulmonum vasis spatium occupantibus oleis

Curatur effervescentia vitalis

oleis aromaticis plantarum, sal. volatil. oleos. spir. nitri præcipue, aliisque acidis incidentibus.

Minuendo sanguinis copiam in habitu plethorico per venæsectionem semel aut sæpius institutam.

Temperando æstum in febribus ardentib. sanguinem nimis rarefacientem, acidis in potu assumptis, & aëre frigido, libero, sicco, quieto.

Cessans
ad
tempus
in

Suffocatione hypochondriaca, ol. aromatic. sal. volatil. tinct. castorei, ol. caryophyllor (quod frigus summe compescit) ol. terebinthin. tollitur.

Syncope aq. vitæ matthi. tinctur. cinamom. oleo aromatic. cum spir. vini confus. ægri ori infuso.

Ab aëre mordaci & frigore sudoriferis & frictionibus fortioribus, ol. aromatic. salib. volatilib. aëris blandioris procuratione, quæ simul quoque viscidos & acidos humores emendant.

Ob bi-
lem
minus
acrem
curatur

Mutando aërem frigidior. humidiorumque in calidior. & siccior. per ign. luculent. aut plantas aromaticas.

Admiscendo cibis aromata & acria.

Fugiendo alimenta pituos. aquea, acida.

Protrahendo vigilias.

Exercendo corpus magis magisque etiam ad defatigationem.

Occupando animum curis, ira, fugiendo metum, quærendo lætitiā.

Movendo blande menses sudoresque.

Ob bi-
lem ni-
mis
paucam

In sanguine ascendente curatur iisdem medicamentis, quibus bilis acris.

Ab alvi fluxu Comprimendo fluxum per austerā, & opiata leniora.

Reparando bilis defectum condimentis & medicam. aromatic. & acris, sinapi, raphano rustic. nastur.

Curatur

Curatur effervescencia vitalis

Diminu-
ta & qui-
dem

Ob
lym-
pham-
minus
aci-
dam.

cochlear. piper. Zingib. cinam.
cardam. caryophyll. quæ bilem
reddunt copiosiore & acriorem,
& hinc diminutam sanguinis effe-
vescentiam augent.

*Mutando calidum aërem in frigidum, item
humidum in siccum, igne ex odoratis lign.
accenso.*

*Usurpando condimenta, & medicam. aci-
da, succ. citri, arantior. ribesior. berber. Sp.
fal. vitriol. sulph. nitri, quæ lymphæ acidi-
tatem, & hinc sanguinis effervescentiam, au-
gent.*

*Vitando pituitosa alimenta, condimenta
aquea, oleosa aromatic.*

Minuendo somnum, augendo vigil.

*Exercendo corpus, ac animum occupando
curis.*

*Restituendo suppressum menstruorum &
alvi fluxum familiarem.*

*Augendo eandem paulatim per medicam.
& condimenta acida modo recensita.*

Ob par-
ciorem
lym-
pham

*Tollendo vasorum lymphaticor. obstru-
ctionem, causam stagnationis quamcunque,
ruptionis, lymphæ effusionis, medicamentis
coagulata pituitam solventibus & inciden-
tibus, imprimis blandis sudoriferis.*

Ob
lym-
pham
visci-
dorem

*Usurpando incidentia, tum acida, tum fa-
lina, imprimis salia volatilia, ut sunt sp. salis
simpl vel dulcis, salia volatilia oleosa, cum
& sine alimentis.*

*Vitando alimenta viscida, aërem frigid.
& asperum animi mœrorem gravem & lon-
gum.*

*Adhibendo alimenta facilis fermentatio-
nis,*

nis, pan. tritic. rite fermentatum, carnes volatiliū, aromata, animum hilarem; aërem calentem & siccum.

Acriori, temperando eam acidis.

Copiosiori educendo eam cholagogis minori dosi exhibitis, tum abstinendo ab acris, aromaticis, amaris medicam. & condimentis.

à Bile
tum

Impedita ab obstructione pituitosa in ductu bilario intestinali existente per incidentia tabnl. 4. & hac ipsa pagina propos. & si à calculo fiat obstructio per decoct. aut aq. grammis per fermentationem paratam, sp. nitri &c.

*Aucta-
& quidem.*

Turgente, incrassando & figendo tum bilem tum acidum volatile in corpore furens per sulphura mineral. & metall. anodyna, bolos, terras sigillatas, præsertim circa auri fodinas extractas.

à lym-
pha vo-
latili
& acri

Abstinendo ab usu condimentor. medicam. acido volat. & acri præditor.

Assumendo per vices acida magis austera & aquæ f. q. diluta.

*Celerius
perfecta
ob pitui-
tam pau-
ciorem
curatur.*

Reparando & augendo pituitam, alimentis pituitam generantibus, juscul. ex capitibus & pedibus animalium. piscibus marinis, lacte bubulo, caprillo: abstinendo à condimentis & medicamentis acris valde & aromaticis.

Mutando aërem æstuantem in frigidiores, & crassiores.

Corpus ad quietem componendo.

Vigilias mutando cum somno longiore.

Animum liberando à curis gravibus:

Sistendo diarrhœam pituitosam.

Tardius

Curatur effervescencia vatalis

Tardius procedens ob pituitam viscidam & bilis ac lymphæ inertiam curatur medicam. tabul. 3. & 4. propos. & hac ipsa.

De pra-
vata &
inequa-
lis perfi-
citur.

Corrigendo singulorum humorum vitium.
Coercendo effervescentiam opiatas.
Discutiendo halitus & flatus medic. sup. propos.
Componendo animum affectibus turbatum rationibus solidis.
Corrigendo alimenta & aërem.
Ignotos humores, à testiculis, glandulis renalibus, & trachealibus, thymoque profectos remediis polychrestis temperando, opiatas coercendo, tum discutiendo spirituosos, ac animum firmando rationibus.

Tabula IV. Demotu Sanguinis per pulmones læso.

Sanguinis motus per pulmones ejusque parenchyma læditur cum vel fit

Nullus

Quia deficit in dextro cordis ventriculo, ob venæ cavæ vulnus effusus sanguis.

Et est incurabilis.

Quia coagulatur ab acido acri copiose ad cor delato, sicut in graviss. syncope fit, & quando in venam cavam per syringam aliquod acidum copiosè infunditur.

Curatur si paulatim accidat, spirituosos & sale volatil. ocul. cancri in Spir. aceti solutis, si subito fiat, incurabilis est.

Quia cor non contrahitur ob prohibitum sp. animalium per nervos influxum, sicuti in apoplexia vehementissima accidit.

Est incurabil. nisi valdè spirituos. juvetur & aromaticis sæpius usurpatis, aqua vit. Mathiol. apoplectica.

Sanguinis motus per pulmones ejusque parenchyma læditur cum vel

Tardius fit

Celerius fit.

Quia vasa pulmonis nimium replentur, sicut fit in plethora extrema & aliis obstructionibus vaforum pulmonis, unde peripneumon. si per quædam, vel mors, si per omnia vasa motus cesset, ni confestim vena secetur.

Quia Sanguis viscidior ob pituitam viscidam, & curatur.

Quia vasa laborant angustia quæ pro

Quia sp. animales commoventes defunt, consumpti, doloribus, vigiliis, curis, meditationibus, defatigat: corporis vel inedia,

Quia non reparantur defectu alimenti spirituosissimi.

Ob nimiam sanguinis fluiditatem à sero copioso & curatur.

Curatur V.S. statim adhibita, repetita & modica, si est à plethora: inflammationis curat. vid. insequent. tabul.

Incident. attenuant. spirituosissimis, oleos. f. alinis tum acidis, simul commixtis.

Ratione causarum tollenda.

Curatur assumendo alim. spirituosissima, vin. generosum, ejus spiritum aromaticum: vitandoque causas allegatas.

Incrassantibus gelatin. piscibus marinis, vino rubro, cerevisia chalybeata, diascordio, theriaca recenti, terra sigillat. C. C. usto pil. cynogloss. opio, de styrace.

Ob

Ob æstum majorum sanguinem nimis rarefacientem curatur.

Acidis aqueis, semper vivo majore, acetosa, plantagine.

Ob humorem halitumque acrem ad cor cum sanguine delatum, irritantem id ad fermentationem, & sanguinis expulsionem, & curatur.

Spirituos. oleosis opiatis, diaphoret. spirituosis, hydragis.

Sanguinis motus per pulmones ejusque parenchy-
ma læditur cum vel

Alio
propel-
litur

ob va-
sa pul-
monis

Rupta à tussi, vociferatione, saltu, sanguine nimis in corde incalescente & rarefcente, curaturque

Consolidante mistura prop. tabul. 24.

Vena sectione, ubi sanguis nimis incensus est.

Fulap. refrigerant. cum acido parato.

Erofa ab humoribus acris falsis, acidis, è capite ad pulmon. delapsis, vel cum sanguine ad pulmon. delatis, sicut in peripneumonia fit, cujus curation. vid. tab. 26. f. 2. curaturque

Temperando acria & falsa pil. cynoglos. & de styrace, opiatis etiam blandis, vitando causas.

Vulnerata à cultro, gladio & in pus mutato sanguine, unde empyeuma. vel rejectio per os, ut in Hæmoptysi.

Et plerumque lethale est, præsertim si vasa grandia sint vulnerata.

Tabula IV. De Alteratione sanguinis in pulmone læsa.

Inspirati
aëris in
pulmone
facienda
alteratio
sive refri-
geratio
& con-
densatio
læditur,
dum fit
vel

Nulla ob aërem æstuantem,
vel quietum, destitutum parti-
culis nitrosis, summe rarefa-
cto & fluido facto sanguine,
curaturque

Parcior, ob eandem causam
sed leviolem, ubi scil. paucio-
res vel inertiores particulæ aci-
dæ vel nitrosæ in aëre sunt,
imprimis ubi inspiratio impe-
ditur: aër humidus, vel tran-
quillus, vel æstuosus est, par-
ticulas acidas nitrosasque fran-
gens, curaturque.

Nimia à copia particularum
nitrosarum acidarumque hie-
mis tempore, unde sanguis
coagulatur, stagnat, vasa di-
stenduntur, rumpuntur, san-
guis effunditur, fitque peri-
pneumonia, phthisis, mors:
curaturque.

Mutando aërem æstuantem
frigido.

Quærendo speluncas cel-
las, *spargendo* aq. nitrosam
factam ex aq. nitro aut Sal.
Armon. acetum, herb. re-
cent. & acidas per cubicu-
lum.

Excitando per flabella ven-
tum, qui discutit partes
igneas nos circumstan-
tes.

Extruendo focum ucidum.
Respirationem facilitando.
vid. tabul. seq.

Mutando aërem asperio-
rem calidiori.

Accendendo ignem ma-
gnum.

Usurpando medic. lenien-
tia acidas & nitrosas parti-
culas vid. tabul. 50.

Tabula V. De inspiratione aëris læsa ejusque specibus.

	Cessat	<i>Ad sensum saltem</i> in syncope & quibusdam hypochondriacæ suffocationis speciebus : quia ejus nulla necessitas est, ob defectum rarefactionis in dextro ventriculo cordis, quia nullus adest æstus sanguinis, indigens temperatione condensationeque, & haud valde expanduntur cordis ventriculi, unde & pulsus cessat ad sensum, duratque sæpe per dies integros.
Inspira- tio aëris læditur vel quan- do	Abole- tur culpa	<i>Thoracis & diaphragmatis</i> simul, in motu eorum deficiente, in apoplexia gravissima, ubi spiritibus animalib. destituuntur partes, unde sensus motusque abolentur & mors sequitur. Raro unius solius horum duorum culpa accidit. <i>Palmonis</i> ob asperam arteriam extreme angustatam. <i>Viarum</i>, nempe, oris, narium, laryngis, quando obstruuntur, comprimuntur, in catarrho suffocativo, angina, strangulatione.
	Non suffi- ciens fit & ideo fre- quen- tior culpa	<i>Sanguinis</i> per pulmones delati, qui nimium in corde accensus & rarefactus sufficienter temperari nequit, unde dilatatio thoracis & diaphragmatis vel rarior & major, vel minor & frequentior fit atque iterata, quod repetita inspiratio paucioris aëris magis temperet, quam major & rarior ciopiosoris aëris inspiratio. <i>Thoracis</i> qui satis explicari nequit, ob induratas pectoris cartilagine, vel dolorem pleuriticum.

Diaphragmatis, quia inflammatione laborat, & ideo extendi satis nequit, vel quia idem impeditur in extensione à gestatione uteri sublimi, ventriculo & intestinis flatu distentis, ascite gravi.

Pulmonum cum tenentur peripneumonia, aut eorum parenchyma non satis spongiosum & explicabile est, quia nimis carnosum & solidum ob factam excoriationem ab acriori & viscidiori sanguine, & postea factam consolidationem, vel etiam corrugatum, à sanguine austeriori & acriori, quod & à pure & aq. austera in pectoris cavitate collecta fieri potest.

Inspira-
tio aëris
læditur
vel quan-
do

Viarum, quia nares solæ sunt obstructæ ictu, casu, gravedine, polypo, vel rebus aliis externis in os immixtis: vel etiam laryngis ostium pituita crassa viscida obductum: vel tonsillæ sunt inflammatae, aut aliter tumefactæ, &c. accedente sæpe aëre frigidiori, quo inspirato fit minor & frequentior.

Cum
difficul-
tate fit
& di-
citur

In genere dyspnœa: fitque omnis vel à flatibus & halitibus ex pituita per bilem rarefacta productis, ex tenui intestino per ventriculum in os delatis, & cum aëre inspirato in pulmonum bronchia & ulterius penetrantibus, aut per lacteas venas, ductumque thoracicum ad cor & pulmonum vasa & parenchyma translatis, impredientibus explicationem complicationemque pulmonum: vel fit à pituita viscida è capite delabente & bronchia occupante: utraque causa occurrit in asthmate & orthopnœa, flatus vero & halitus soli in anhelatione, incubo, hypochondriaca suffocatione observantur.

Inspira-
tio aëris
læditur
vel quan-
do

In spe-
cie

Anhelatio, ubi fit inspiratio parva & concitata.

Orthopnæa quæ fit erecta cervice & est major.

Asthma quod fit cum sibilo & tussi ac labore.

Incubus qui pondere premit præcordia & suffocation. minatur ac dormientib. accidit tantum.

Suffocatio hypochond. quæ fit cum faucium strangulatione ac periculo.

Singultus ubi motus convulsivus diaphragmatis inspirationem interrompit.

Suspiria ubi interruptio cum frequentia.

In pleuritide major conatus adest urgente æstu febrili.

Cessantis in syncope & suffocat. hypochondriaca. vid. tabulam 3. s. 2.

Inspira-
tionis
læsæ cu-
ratio
perfici-
tur, &
quidem

Abolitæ

Propter spirituum animalium defectum, ob nervorum ortum compressum, motu thoracis & diaphragmatis abolito simul, in apoplexia fortissima, incurabilis est.

Ob asperam arteriam summe angustatam incurabilis est, nisi statim forti expiratione expellatur sanguis, pus, pituita, vinculumque constringens auferatur in strangulatione.

Ob vias obturatas, ore vel naribus clausis, larynge obstructa curatur remota obstructionis causa quacunque, illam vel extrahendo vel in œsophum & ventriculum pellendo.

Inspira-
tionis
læsæ cu-
ratio per-
ficitur,
& qui-
dem

Fre-
quen-
tioris

Ob anginam curatur angina curata quovis modo, per venæsectionem. averforiam in artubus, educatione sub lingua, per cataplasmata, gargarismata, tum potenter incidentia, tum maturantia & similia.

Ob auctum sanguinis in corde incendium, curatur sedando æstum tum sanguinis educatione, tum temperatione per acida curando, nitrum purum, lap. prunell.

Ob impeditam pectoris explicationem à cartilaginibus induratis incurabilis est, nisi quis cartilaginem emollire noverit.

Ob dolorem pleuriticum sedatur curata pleuritis.

Ob inflammationem diaphragmatis curata inflammatione tollitur.

Ob impeditum diaphragma in ascite, uteri gestatione, tympanite, flatibus, particulari horum curatione tollitur.

Ob pulmonum parenchyma, vel magis carnosum & solidum, vel corrugatum: incurabilis est.

Ob peripneumoniam, curata inflammatione cessat.

Ob angustiam ramorum asperæ arteriæ tollitur sublata eorum causa, tum externa, tum interna.

à Pituita, sanguine, pure, aqua, facta, rejectione simplici aquæ aut per tussim, aut adhibitis incidentibus, aut incrassantibus, ut & vomitoriis, quæ tamen in sanguinis sputo semper periculosa, curatur.

Ob connatum vitium rarius curatur, propter difficultatem curationis.

Ob gravedinem & polypum his subl. etiam cessat illa.

Ob pituitam viscidam, pituita gargarismate exclusa.

Ob

Ob tonsillarum inflammationem humoresque œdematosos methodo generali tollitur, ut & gargarismis.

A rebus in nares immixtis illis extractis tollitur.

Inspira-
tionis
læsæ cu-
ratio
perfici-
tur &
quidem

Ejus-
quæ fit
cum
difficul-
tate

In dis-
pnæa

à Flatibus & halitibus facta, ex pi-
tuita in tenui intestino cum bile effer-
vescente, curatur pituitam & bilem cor-
rigendo & educendo, tum dissipando po-
tentiusque discutiendo halitus & flatus
per sudorifera aromatica: vel abducendo
per clysterem carminativum, antequam
in lacteas venas penetrent.

Ex pituita viscida facta à capite de-
scendente, curatur impediendo pituitæ
in capite proventum per medicam. aro-
matica, rorem marin. salviam, quæ &
jam collectam tollunt.

Incidendo delapsam per aromatica,
educendo per phlegmag., errhina, cauteria.

Excreando delapsum in pulmones per
tussim & aromatica bechica in ore de-
tenta, & experientia longa probata.

Tabula VI. De Expiratione aëris læsa.

Expiratio aëris læditur vel in	Sternu- tatione, cujus causa est	Splendor solis, res acres externæ, cæpa, allium, raphan. sinapi, humores acres à capite delaben- tes in coryza, Vapores halitusque a- cres e ventriculo & te- nui intestino adscen- tes & nares vellican- tes.	Curatur, si est ab externis causis, his sublatis: internæ vero tol- lunt. corrigendo humores acido- sallos, & pituitosos viscidos, oleosis & spirituosos aromati- cis, tum hydragogis & phlegma- gogis: item per sternutator. per nares, & per opiata & sudori- fera; tum foras protrudentia, tum emendant. humores vitio- sos in ventriculo & intestinis.

Expiratio aëris læditur vel in

Tus-
si,
quæ
est
velSicca
cujus
causa

Quicquid asperam
arteriam vellicare po-
test, aër, potus frigi-
dus, catarrhus visci-
dus, vel teunis, vel
acris: aut halitus fla-
tusque à tenui intesti-
nò per gulam aut ve-
nas lacteas ad pul-
monem delati, qui
tantopere sæpe con-
cutiunt corpus uni-
versum, ut sæpe se-
quatur ingens dolor,
hernia, urina & alvi
(excretio involuntaria.)

à Potu, aëre, orta cu-
ratur, compressa ali-
quandiu expiratione. *Humores viscid*i incidenti-
bus corriguntur, ut sunt
trochisci bechici albi,
rad. helenii cum saccha-
ro in tabellas redactæ.
Catarrhi acres & falsi
emendantur, pilul. de
cynoglossa vel styrace,
ut & purgantibus hydra-
gogis. *Halitus* requirunt
temperantia, educentia, di-
scutientia.

Humi-
da cu-
jus
causa

Humores pituitosi à
capite delabentes,
nunc falsi, acidi te-
nues, crassi, sanguis,
pus, vel iidem hu-
mores ex pulmonum
substantia vel vasis
in arteriam asperam
translati, vel assum-
pta ore & perperam
in asperam arteriam
delata.

Humores pituitosi, acidi,
temperantur ocul. can-
cri, corall. margarit. edu-
cuntur hydragog. &
phlegmagog. diuretic.
sudorific. *falsi* gummi
tragacanth. arabic. radic.
althææ ejusque saccharo,
glycyrrhiza, pill. de cy-
noglos. *insipidi* incrassan-
di sunt iisdem: *viscidi*
sunt attenuandi acido
dulcibus, & aromatic.

Syrupo de Hyssopo, de 5. radicibus, oxymelite. *Copia* mi-
nuenda per hydragoga & phlegmagoga, diuretica, sudorifica,
salivam moventia. *Sanguis* à capite in phlethora descendens,
educendus V. S. tum *temperandus* acidis & austeriusculis fervor:
vasa aperta conglutinanda, *Suppuratio* prævenienda balsamo sulph.
anisato:

anifato: *sanguis coagulatus* dissolvendus antinom. diaphoretico & oculis canceri in aceto solutis.

Expiratio aëris læditur vel in

Singul- tu cu- jus causa (est	{	Omne <i>acre</i> medicamen- tum vel alimentum, <i>hali- tus</i> vaporesque ex tenuis in- testini vitiosa effervesce- tia delatus, ventriculum ac diaphragma per con- sensus rodens & motum convulsivum inducens.	} Curatur alterantibus acri- moniam, imprimis opiatis, tum vomitoriis antimoniat; vel purgantibus aliis, tum adstringente mixtura, vel in- cidentibus diaphoreticis su- dorificis.

Tabula VII. De pulmonis nutritione læsa.

Pul- monū nutri- tio læ- ditur cum vel	{	Dimi- nuitur & abo- letur atque ideo plus minus- ve con- tabescit vel culpa	{	<i>Sanguinis</i> , qui purulen- tus redditur ab abscessu in pleuritide facto, unde ta- bes sequitur.	} Cognoscitur ex respi- ratione læsa, & con- tabescentia corporis reliqui.	
			{	<i>Pulmonum</i> , qui ob ulcus vel empyema aut pus sanguinem affluentem sibi non assimilant.		} Curatur pus eva- cuando per antimc- niata, diaphoretica, purgant. vomitoria: ul- cus tollunt decoct. vulneraria, balsam. sulph. anis. antimoniat- um, paracenthesis.
			{	<i>Puris</i> quod in phthisicis sanguinem corrumpens, eum nutritioni inutilem reddit.		
			{	<i>Sanguinis arteriosi</i> , per bronchialem arteriam ex sinistro cordis ventriculo allati, vitiiati nunc à bile, nunc succo pancreatico, nunc Saliva, chylo, lym-	} Cognoscitur partim ex respiratione læsa, partim ex cachexia corporis.	

pha , fero non secreto à renibus.

Pul-
mo-
num
nutri-
tio læ-
ditur
cum
vel

Depra-
vatur,
id est, fit
durior,
mollior,
in-
æqua-
lis cul-
pa

Sanguinis venosi qui per pulmonalem arteriam ex dextro ventriculo accedit estque impurior priori, iisdem ex causis vitiatus.

Tuberculorum in substantia pulmonum genitorum.

Substantia mollis pulmonum in carnosam œdematosam , solito durior, solidiorem, mutationis.

Curatur tollendo cacochymiam, addendo semper pectoralia. *Tubercula* vix agnoscuntur & curantur, nisi id fiat per antimoniatà.

Augetur cum nimiam molem acquirit, à constitutione sua optima, ab alimentis pulmoni maxime aptis, ut sunt juniorum animalium pulmones. cognoscitur ex respiratione citra evidentem causam impedita , corpore alias sano.

Curatur margaritis , corall. creta, lacca , quæ alimenterum rarefactionem impediunt, id est, in crassantibus.

Tabula VIII. De Sanguinis in sinistro cordis ventriculo perfectione læsa.

Sanguinis perfectio in sinistro cordis ventriculo læditur vel	<i>Ab impuro aëre</i>, qui ventis exhalationibusque corruptus, noxam suam deponit ad sanguinem per pulmones delatum: unde in totum corpus spargitur, sicut fit in peste, aliisque epidemicis morbis, &c. unde vel minus temperatur vel nimis incenditur sanguis, vel rarefit nimis, vel alias corrumpitur. <i>Ab humoribus</i> sanguini adscendenti descendenteque admistis, nempe bile, lympa, liquore ex triumviratu orto, chylo, adeo prava qualitate excedentibus, ut ab aëre inspirato sufficienter temperari nequeant.	Aëris inspirati vitia corrigendi modum vid. tab. 30.
		<i>Aër malignus</i> ut emendandus tradetur cap. de peste.
		<i>Humores noxios</i> temperandi methodum vid. in particularibus morbis supra propositis.

Tabula IX. De motu cordis & arteriarum læso.

In pulsu notanda	<i>Subjectum</i> quod est cor secundum ventriculos, & auriculas, & arterias.
	<i>Forma</i>, quæ consistit in binis sibi oppositis, imò reciprocis motibus, qui sunt expansio & contractio, sive quod idem est, dilatatio & coarctatio cordis, & arteriarum: Nam expansio cordis & contractio proprie fit secundum ventriculorum cordis parietes: expansio verò & contractio arteriarum secundum earum tunicas. Dilatatio verò & coarctatio cordis fit secundum cavitatem ventriculorum cordis: Dilatatio verò & constrictio arteriarum secundum cavitatem arteriarum.

Causa

Causa expansionis ventriculorum cordis, est copia, effervescentia, & inde facta rarefactio, sanguinis, replentis ventriculos cordis, unde distenduntur horum parietes: *Coarctationis* verò sunt spiritus animales, contrahentes fibras musculosæ cordis substantiæ, turbinis adinstar: unde effunditur sanguis in arterias ipsi adnexas, quæ expanduntur ideò à sanguine, cordis contractione in fibras expulso, rursusque constringuntur à spirit. animalibus, fibras earum annulares implentibus. *Dilatationis* igitur arteriarum causa est sanguis expulsus: constrictionis verò sunt spiritus animales.

Locus explorandi est in arteriis utriusque carpi, circa tempora, in collo: cordis motus in pectore exploratur.

In pul-
su no-
tanda

Robustus qui valide ferit: cujus causa est copiosus spir. animalium ad musculosum cordis parenchyma affluxus, unde id valide contrahitur: per se semper naturalis est, nisi à causa irritetur.

Dif-
feren-
tiæ
quod
alius
est

Debilis,
vel ob
defe-
ctum
spirit.
anima-
vel

In
toto
cor-
pore

Ob hæmorrhagiam notabilem.

Ob inediam, vel syncop. aut suf-
foc. hypoch. in quibus. *effervescentia* & rarefactio sanguinis impe-
ditur.

Ob curas, vigil. motum nimium,
ob cerebrum male affectum, quod
spirituum secretionem impedit.

In corde tantum, quod nervi ad corten-
dentes sunt vulnerati.

Ob segnitiam & torporem spirit. animalium ut in somno & sopore, & à narcoticis, ubi tamen sæpe pulsus observatur robustus, & motus quoque corporis adest, in somnambulis: frigus aëris & aquæ præcipua causa esse videtur, nisi etiam hic musculi potius afficiantur.

Magnus ubi arteria valde dilatatur: cujus causa sanguinis rarefactio magna, cum arteriæ mollitie: hujus causa est laudabilis sanguis, unde ignis potens in corpore excitatur: laudabilis sanguis fit ab alimentis spiritu volatili præditis, benè fermentatis in ventriculo, secretisque in intestinis, tum exaltatis in corde per effervescentiam, & separatis in cerebro in spiritus laudabiles: si tamen nimium rarefit, ibi febris ardens excitatur & pulsus frequens conjungitur magno.

In pul- su no- tanda *Parvus* ubi sanguinis rarefactio exigua, ob fluiditatem nimiam aut visciditatem ejus, vel ignem parciozem in eo, à bile lymphæ, succo pancreatico incensum, vel ob utrumque, & arteria dura est.

Frequens qui crebriores ictus infert. *cujus causa est summa sanguinis rarefactio*, facta ab igne potentiori in corde accenso, sicut in febribus ardentibus contingit: *vel mediocris rarefactio*, ob sanguinem solito fluidiorem, aut viscidiorum, vel ignem minorem accensum in corde, cum arteriæ duritie, quæ à tunicarum crassitie, vel membranarum inflammatione fit: *vel quicquid cor ad sui contractionem crebro vellicat*, ut est omne acre, acidum, falsum, lixivum, muriaticum, halituosum, flatulentum, penetrans ad ventriculos cordis; ut & res externæ cordi, in pericardio contentæ, ipsum rodentes, pungentes, ut humor falsus.

Tabula X. De Febri in genere.

		<i>Essentia</i> & signum pathogomonicum, quod est pulsus præter n. frequentior, conjunctus cum molestia aut aliquo dolore, aut functionis alicujus læsione: cujus causas vid. tabul. præcedenti: sunt vero illæ 1. nimia sanguinis rarefactio. permanens. 2. quodlibet acre. 3. quodlibet halituosum & flatulentum. 4. acre durum externum rodens cor.					
		<i>Disse- rentiæ, cum alia est</i>	<i>Inter- mittens eque</i>	<i>Quotidiana Tertiana Quartana Quintana Sextana</i>	<i>Et hæ vel</i>	<i>Conti- nua eque</i>	<i>Simplices.</i> Ephemera simplex. Ephemera plur. dierum. Synochus non putris.
De Fe- bri in genere sunt notan- da.	<i>Compositæ</i> Duplex, triplex Tertiana Quartana Quotidiana Erratica febr.						
						<i>Compositæ ex utraque, eque vel</i> Continua quotidiana dicta, Tertiana, quartana.	
						<i>Calida, algida, neutra.</i>	
						<i>Continuarum</i> bilis & lymphæ, (sub quâ & salivâ atque succus pancreaticus) ad cor delatæ, continuo vitiose effervescentes in dextro ventriculo, unius vel utriusque vitio.	
Causa	<i>Frigoris</i> causa, sunt halitus acidiusculi ex tenui intestino quaquaversum propulsi, idque vel vitio solius lymphæ (quod succi pancreatici atque glandularum tam conglomerat: quam conglomeratarum vitium sequitur) vel bilis solius, vel bilis & lymphæ vitio simul.						
	<i>Caloris</i> qui major est à bile sola peccante tum sale suo lixivo, tum oleo, unde febres ardentes: minor vel quandoque nullus à lymphæ sola primario peccante præcipue cum copiosa pituita: unde febres						

bres algidæ : *quando* & *lymphæ* & *bilis* miscentur *medius* calor reperitur, quia se invicem temperant.

Intermittentium, succus pancreaticus, stagnans aliqua sui parte in uno vel pluribus ductibus latera- libus pancreatis obstructis, & mora acrior factus, pituitam viscidam, obstructionis causam, pene- trans, & effervescens cum bile & pituita in in- testino tenui, unde in principio paroxysmorum frigus : inde mitura ex tribus exurgens ac ad dex- trum cordis ventriculum delata, per intervalla ca- lorem subsequenter producit ; quod potissimum à bile accidit.

Causa

Compositarum ex continuis & intermittentibus, non plane intermittentium, sed tamen remitten- tium & exacerbantium, est utraque causa simul concurrens, nempe bilis & lymphæ vitium simul.

De Fe-
bri in
genere
sunt no-
tanda.

Continuarum & *blandarum* exacerbantium dua- bus circiter horis post pastum, (dictarum hec- ticarum) est saliva, ob affectas glandulas vitiosa, chylum corrumpens, qui ad cor delatus, effe- vescentiâ lædit cor, & pulsum frequentiore ex- citat.

Condensando sanguinem nimis rarefactum & effervescentem nimis.

Cura-
tio

Temperando acre quodvis, acidum, falsum in humoribus, sicut & id quod externe accedit.

quæ in
gene-
re fit

Discutiendo halitus, impediendoque eorum ge- nerationem.

Tollendo frigus temperantibus acid. & pitui- tam ; calorem verò medicamentis sal lixivum & oleum demulcentibus.

Auferendo obstructionem pancreatis, pitui- tam educantibus, per vomitum, alvum, urinam, sudores.

Tabula XI. De Febris Ephemera.

Definitio Febris unius diei, 24. horas non excedens, secura, omnium simplicissima, paucis symptomatis stipata:

Differentia quod alia est simplex Ephemera dicta, hic definita. Alia extensa, per plures, tres quatuorve dies reverens: alia synochus imputris, in qua calor est major, non tamen acrior, eaque homotonus eundem semper fervans caloris gradum, epacmaesticus semper accrescens, paracmaesticus, sive semper decrescens.

In Diaria
notanda
venit

Symptomata, levis horror ab initio: qui interdum abest, tum calor mitis, halituosus, pulsus p. n. frequentior, capitis dolor, lassitudo, sitis, amaror oris, vigiliæ protractæ; facies rubra, urina sana, in ephemera cutis madida, fudor.

Causæ evidentes sunt res non naturales: æstus à sole, calor ab igne, aut balneo, aut Spirit. Vini, aut vino generoso: & incipit sine horrore: si corpori æstuantis frigus superveniat, horror levis corripit, tum calor invadit, pulsus est in principio parvus, fitque mox major.

Motus corporis nimius reddit pulsum debilem, ira reddit pulsum majorem, inæqualem; mæror pulsum efficit debilem, parvum, inæqualem, & circa initium accessus rarum: vigiliæ pulsum efficiunt parvum, debilem, calorem corporis siccio rem, capitis dolorem gravativum, vel sensum inanitatis.

Sponte, cum sudore solvitur, & non indiget Medico.

Curatio
quæ fit
vel

Varianda secundum causas, corpus continens, contenta & symptomata urgentia & quidem

Ab æris æstu curatur temperando tum aërem aq. frigida, aceto, plantis aquosis, acidis, lactuc. acetos. vitium foliis dispersis per cubiculum, tum exhibendo julapium refrigerans.

rans, ex aqua card. bened. acetos. fyr. papave. rhead. spir. nitri paratum.

à *Frigore superveniente* aëris æstui, addatur præcedenti julapio sal volat. C. C. spir. * ʒj.

à *Potu generoso* detur potus acidiusculus, tinctur rosar. aut præcedens julapium.

à *Vehementi* corpor. motu, detur potus generosus & mixtur. ex aqua fl. tilia, betonic. fænic. cum spir. vin. & sal. dulc. parat.

Ab ira vehementiori detur refrigerans.

à *Mærore gravi* adhibeatur solatium & mixt. cardiaca.

à *Vigiliis protractis* promoveatur somnus emulsionibus.

Curatio
quæ fit
vel

à *Flethora* secetur vena, cujus locus sit pro libitu, nisi menstrua fluant, idque potius sæpe parum, quam ad animi deliquium.

à *Bile copiosa* exhibeatur chologogum electuar: vel apoze-
ma, vel julapium refrigerans.

à *Bile acri* dentur in potu acida, quæ simul sudorem moveant, acetum stillatitium, simpl. compos. aq. alexipharmaca, amstelodam. aq. prophylactica Amsterodamensium.

à *Lympha & succo pancreatico acidior* dentur sal. volatili. C. C. *. in potu ordinario.

à *Pituita peccante copia aut visciditate* evacuetur illa, hæc incidatur, falsa temperetur, medicament. sæpe jam propositis.

Sitis tollatur aqueis, subacidis, acidioribus quoque, jam propositis.

Oris amaritudo tollitur cholagogis.

Capitis dolor, vigilæ, pulsatio temporum, tolluntur epithemate & linimento, ex unguento populeon. & opio in Coleo rosato solut.

—Tabula XII. De Synocho putrida.

Defini-
tio

{ Effervescentia sine ulla exacerbatione continua, in dextro cordis ventriculo producta, cum pulsu p. n. frequentiore, à bile & lymphâ facta.

Differe-
rentia ,
quod
ratione
causæ
alia est

Lym-
batica

Glandularis, unde febres cum doloribus acutis capitis & artuum, catarrho, coryza, tussi.

eaque
vel

Pancreatica, unde febres cum ventris tormi-
nibus & vicinar. partium lancinatione.

Salivaris, unde ventriculi & vicinarum partium distentio & anxietas, estque hecticæ similis.

Mixta ex pluribus vitiatis humoribus, ubi
plurium Symptomata simul concurrunt.

Bilioſa unde ardentes , peccatque bilis ſale lixivo, oleoque : in illis eſt calor acrior , in his maximus , pulſus ibi frequentior , hic major : ſunt nrinæ ibi craſſiores, hic tinctæ magis , ſitis ibi valde moleſta , hic inexplebilis , lingua ibi arida , hic nigra vel fiſſa.

Causus qui est cum summo calore & summa siti, cu-
jus causa est bilis valde falsa & valde inflammabilis.

Leipyrias, ubi externa frigent, interna uruntur, cujus causa est universus succus pancreaticus acidior, & bilis oleosa magis, quam acris: estque duplex hic febris, biliosa & pancreatica, utraque rarissime occurrit.

Cum lingua punicea nigricante (de bruyne) cujus causa est bilis acrior & pinguis, adhærens salivæ, & glanduloso faucium liquori, unde labia eâ finduntur, modum vitii exprimere perdifficile est, nisi ob bilis oleositatem fiat.

Febres deliræ sunt à bile nimis salina, succum pancreaticum viscidum nimis minuente, & humorem bili atræ similem efficiente, ut inde vitiose effervescat, & deli-

delirium magnum causetur cum vigiliis pertinacibus & dolore capitis magno.

Colliquans, cujus causa sal lixivum *bilis*, sanguinem corrumpens, ut alere nequeat, acidum ejus absorbendo.

Maligna, vires vitales præter manifestas causas subito dejiciens, aut ægrum necans, cum pulsu debili, blandioribusque symptomatis, estque plerumque epidemia.

Sym-
pto-
mata
in ge-
nere

Horror levis.

Pulsus frequens magis, quam magnus.

Urinæ tinctæ ac rubentes.

Lassitudo artuum.

Causa
quæ est

Bilis & lymphæ ex conglobatis glandulis, sub qua & continetur succus pancreaticus, salivaque ex conglomeratis glandulis. Si *lymphæ* conglobatarum glandularum facta est *acrior & acidior*, calor est rodens, & lancinans magis quam magnus: Si *lymphæ* in capitis glandulis facta est *acrior & salsa muriatica vel simul acida*, fit gravedo, quam sequitur coryza, rauco, tussis & febris catarrhalis, estque cum calore acri mordente. in omnibus prædictis signa adsunt, horror levis, urinæ tinctæ, mox cum sedimento copioso, lassitudo gravis & lancinans artuum. si *succus pancreaticus* factus est *acrior*, adsunt anxietas circa præcordia, ventris tormina, dejectio cruenta, urina cruda, aquea. si *saliva viscida* est, febris est blandior ac lenta, pulsus tamen post alimenta assumpta fit frequentior. Hæc febris est affinis hecticæ, & si non ejus est species, semper tamen ei adjuncta est.

Qui

In syncho f. continente putrida notanda

In synocho f. continente putrida notanda

Modus
calorem
producen-
di

Qui oritur per se ac proprie à bile tum *acriori* tum *pinguiori*, effervescente cum succo pancreatico in tenui intestino, & cum lymphâ in cordis ventriculo dextro. *Illa* acrior particulas producit igneas, *hæc* pinguior conservat eas.

Per accidens à lymphâ acidiori conglobatarum glandularum oritur: quatenus effervescens lymphâ cum bile adscendente, in cordis ventriculo dextro bilem corrumpit, id est, visciditate privat, unde calor major acriorque erumpit. *per accidens* quoque à succo pancreatico acidiori oritur, quatenus hic in tenui intestino bilem infringit, & cum pituita salivari confusus ad cor tendit una cum lymphâ, ubi bilem acriorem & oleosorem offendens, vehementius effervescit. *ubi saliva nimis viscida est*, corrumpit hæc bilem & succum pancreaticum in intestino tenui & liquorem inde productum, ut halitus inde exsurgant flatulenti, copiosi & volatiles; qui ad cor delati calorem non magnum excitant, cum genarum rubore, & curis ariditate, pulsu parvo frequentiori, & debili, & totius corporis tabe.

Curatio
fitqueSyno-
chi bi-
liosæ

Corrigendo bilis acrimoniam acidis temperatioribus, sp. sal. dulc. vel apozem. ex rad. & fol. acetos. fol. fragar. violar. cum decoct. hord. par. cui addatur syr. acetos. citi & sp. sal. dulc.

Emendando oleositatem bilis per acida austeriuscula, semperviv. maj. plantag.

Minuendo bilis copiam per cholagoga subacida blanda, tamariud. syr. cichor. cum Rheo vel acidis juncta, crem. & crystal. tartari. sal. tatar. vitriolat. & quidem mox in principio vel postquam per alterantia bilis à sanguine secreta est, quod præcipue acida præstant, paretur apozem. bilem secer-

nens

In synocho s. continente putrida notanda

Curatio
fitqueSyno-
chi bi-
liosaGlan-
dularis
synoch.
lym-
phati-
ca cu-
ratur.

nens ex fol. endiviæ taraxac. fumar. rad. ci-
chor. ut & alterum educens bilem cum syr.
cichor. simplic. deinde tollantur sympto-
mata scil.

Temperando æstum & rarefac. sang. edu-
ctione ejus per V. S. ne rumpantur vasa, aut
ignis vitalis suffocetur.

Tollendo sitim apozemate modo proposi-
to, vel tinctura rosarum, vel julap. refrige-
rante.

Leniendo linguam aridam & fissam succo
quorundam feminum cum aq. quacunque
(rosarum) extracto, ut est mucago cydo-
niorum, psyllii, detento in ore & iterum
rejectione: vel folia sempervivi majoris mem-
branula externa denudata aq. rosac. indan-
tur, & hinc linguæ imponantur: vel usurpe-
tur, aq. pura, vel decoct. raparum, vel emul-
sio aliqua, vel vitell. ovi cum aq. rosac. ℥iij.
conquass. & pauxillo sacchari misti sumitur
per vices pauxillum.

Temperando mox in principio acidam lym-
pham aq. theriacal. & sp. sal. dulc.

Domando ignem acidis temperatis com-
pos. ut & salibus volatil. Laud. opiato &c.

Sedando sitim apozemate ex rad. scorzo-
neræ parat cum syr. papa. rhead.

Minendo lympham hydragog. ex ebul. sol-
danell. jalap. paratis.

Educendo sanguinem, si corpus plethori-
cum, & æger assuetus fuerit missioni sangui-
nis.

Adhibendo tum alterantia, tum purgantia, si
febris lymphatica supervenit ægro bilioso, &
si æstus adsit, missio sanguinis conjungatur.

K

Adden-

Curatio

Pan-
creati-
ca syno-
cha cu-
ratur

Addendo cephalica tum universalib. alte-
rantibus, tum evacuantibus, si febris catar-
rhalis erit: particulariter caput evacuetur er-
rhinis, & masticatoriis, fol. betonic. aut
majoran. recentibus, digitis contritis & na-
ribus inditis, vel naribus applicetur vitrum
cum spir. sal. armon. aut masticeetur mastiche
aut pyrethri radix: fiat quoque suffitus ex
succino, mastiche, qui naribus & ore exci-
piatur.

Temperando humorem acidum blandioribus
medicamentis, ut sunt salia lixiva, imprimis
volatilia oleosa; opium, opiata omnia, aro-
maticum quodvis. & si simul vitietur bilis,
quod calor magnus indicat, temperetur bi-
lis aqua cichor. card. bened. sp. sal. & nitri
dulci.

Tollendo anxietatem circa præcordia salib.
volatil. oleos. & ol. stillatit. spir. sal. nitri,
opiatis.

Sedando tormina ventris, sal. volatil. oleo-
sis, addit. ol. stillatitiis anisi, fænicul. Opio,
sp. nitri.

Compescendo dejectiones cruentas enema-
te ex lacte bubulo, terebinthin. & ovi vitel-
lo parato, & sæpius injecto.

Saliva-
ris &
pituito-
sa syno-
cha cu-
ratur.

Corrigendo salivam & pituitam viscidam
medicamentis aromaticis, hoc est, sale vola-
tili oleoso præditis, vel acidis temperatis vel
utrisque mixtis.

Discutiendo flatus halitusque, & eorum pro-
ventum novum impediendo medicam. tabu-
la 25. propositis, excitando appetitum spir.
sal. dulci. elixir propr. potui admixtis.

Ardens curatur { *Educendo sanguinem aliquoties, imprimis si plethora adsit, sic optime aestus tollitur.*
Purgando bilem turgentem cholagogo blando.
Alterando aestum ac sitim apozemate ex aqua hord. syr. acetos. citr. portulac. & spir. sal. dulc. par.

Leipyrria curatur { *Corrigendo aciditatem succi pancreatici, & bilis nimiam oleositatem, margaritis, corall. ocul. cancr. creta, aliisque aromaticis, aut refrigerantibus jam saepius propositis.*

Febris ubi lingua puniceo-nigricans debrune curatur { *Adhibendo universalia convenientia febris ardenti.*
Prospiciendo ardori oris gargarismate ex aq. plantag. lactuc. solani, portulac. fragar. prunell. parat. additis succis berberor. acetos mororum, citri, sale prunell.
Aperiendo venas raninas sub lingua tumentes.
Labia fissa consolidando pulv. cretae excepto cremore lactis ad consistentiam linimenti, vel unguento albo camphurato.

Delirantis febris curatur { *Abhibendo universalia necessaria.*
Procurando somnum talibus medicam. quae simul acre biliosum temperent, & sic effervescentiam compescant, ut sunt opiata omnia, imprimis sulphur minerale vitrioli & antimonii fixum.

Febris colliquans { *Temperando bilem acriorem ac pinguiorem sp. sal. dulci & similibus passim propositis.*
Faciendo caetera pro re nata; attentendo ad symptomata plus minus in singulis aegris differentia, quae negligenda non sunt.

Tabula XIII. De Febri intermittente.

Definitio, Febris post quemlibet paroxysmum ad perfectam apyrexiam s. infebricitationem perveniens, & postea paroxysmum repetens.

In Febre intermittente notanda.

Ab intervallo, unde est alia {
 Quotidiana, simplex, duplex triplex.
 Tertianæ simplex, duplex, triplex.
 Quartana simplex, duplex, triplex.
 Quintana.

Differentiæ quæ sumuntur vel

à Symptomatibus gravioribus {
 1. Algida in quâ sæpe calor nullus, sæpe levis tantum sequitur (forsam quotidiana)
 2. ardens imprimis tertiana, 3. epiala, 4. fisticulosæ, 5. famelicæ, 6. cardiacæ, 7. torminales aut colicæ, 8. syncopales, 9. præfocantes, 10. anhelosæ, 11. asthmaticæ, 12. tussiculosæ siccæ, 13. catarrhales, 14. arthriticæ, 15. insanæ vel deliræ, 16. emeticæ, 17. dejectoriæ, 18. sudationariæ, ut sudor Anglicus, 19. ureticæ, 20. sputatoriæ five ptyalodes.

Symptomata quæ sunt

Præter frigus & calorem in febrib. intermittentibus maxime obvia, sequentia 1. oscitatio. 2. pandiculatio. 3. lassitudo. 4. rarius somnolentia. 5. frigus in regione lumbari, scandens secundum spinæ ductum sursum vel deorsum ad omnia corporis extrema: raro nullum frigus aut ferius sentitur in regione lumbari. 6. horror. 7. rigor. 8. dolores rodentes cum ventis torminibus. 9. pulsus frequentior, minor, debiliior, major. 10. anxietas circa præcordia. 11. sitis. 12. linguæ ariditas. 13. respiratio aucta. 14. vigiliæ. 15. capitis dolor. 16. pulsatio temporum. 17. sudor in declinatione, 18. urina copiosior. 19. somnus varius.

Est

Causa
& qui-
dem

Ipsius
Febris

Est aliquid in sang. non existens (alias synocha excitaretur) sed ipsi admistum à parte aliqua corporis, unde via vel immediate vel mediate ad cordis ventric. dextrum patet, per vasa in quibus à causa externa, (quæ fere sunt res non naturales) ita infici & affici potest, ut subito in motu suo secundum sui aliquam partem sistatur & ad tempus aliquod impediatur, ne ad cor continuo perveniat: potest & in ipsa parte aut foco suo hanc mutationem accipere, ac solâ sua mora & stagnatione in vasis, sua sponte, aut propter quamcunque aliam causam internam tale vitium acquirere, ex quo vel solo cuncta symptomata, etiam diversissima, febrium intermittentium deduci, & curatio rationalis explicari queunt: impedimentum illud primo humorem prius stagnantem ad tempus cogere potest, postquam vero eidem transitum concessit quacunque de causa, mox redit ad pristinam naturam noxiam, & similem priori humorem eodem loco iterum sistit, donec iterum uti prior per viam paratam effundatur idem, & paroxysmum novum producat, hocque tam diu continuatur, donec casu, sponte, arte, impedimentum tollatur. *Talis humor debet esse vel* 1. *Bilis* immediate per ductum hepaticum sanguini adscendenti, mediate per ductum intestinalem, intestina, venas lacteas, ductum lymphaticum thoracicum sanguini descendenti mista vel 2. *Lympha* immediate sanguini descendenti per vasa lymphatica eorumque truncum mista vel 3. *succus pancreaticus* immediate sanguini descendenti per ductum

In Febre intermittente notanda.

Causa
& qui-
dem

Ipsius
Febris

proprium, intestina, venas lacteas, & ductum thoracicum admistus. *vel* 4. saliva mediate sanguini descendenti addita per os, oesophagum, ventriculum, intestina, lacteas venas, ductum thoracicum atque una cum ipso ad dextrum cordis ventriculum propulsa: præter hos enim 4. humores nulli ad ventriculum cordis dextrum deferuntur. Sanguis enim per se male affectus synocham producit: in parte vero singulari stagnans inflammationem & hinc synocham quoque excitat, cui si copuletur intermittens aliqua, præsertim tertiana, fiet tum continua tertiana. *Sed bilis causa Febris intermittens*, quatenus intermittens est, esse nequit: quia nec in vesicula sua, nec in ductibus subito ab ulla causa externa ita affici potest, ut ibidem in motu suo sistatur ad tempus, & postea per causam aliquam internam vel sponte liberetur iterum, ut ad cor perveniat, & symptomata solita febris producat: calculi in vesica non fiunt subito sed lente: in ictericis non nisi raro intermittens febris conjungitur, quæ tamen ab impedita bile deduci nequit.

Nec lymphæ causa esse potest, quia ab ea symptomata febrium in abdomine observata deduci nequeunt: quippe quod nec lymphæ tota: nec ejus pars in motu suo ita impediri possit, ut tamen postliminio redire valeat: & ubi aut quale vel in universa lymphæ, vel ejus parte tantum, impedimentum tum esset! an in glandulis conglobatis omnibus, musculis, & visceribus? an in omnibus vasis lymphaticis, eorumque trunco circa sum in venam jugularem axillaremque

In Febre intermitte notanda.

Causa
& qui-
dem.Ipsius
Febris

remque sinistram insertionem ? itaque lymphæ ortus, focus, motus vasa deferentia, nullibi causam febris intermittentis continere possunt. *nec saliva* potest esse causa intermittentiū febrium, quia nec hinc symptomata febrium deduci possunt, quamvis interdum circa paroxysmum copiosius fluat ad os, sed hoc non semper fit. *Succus ergo pancreaticus* solus potest esse causa febris intermittentis, qua est intermittens, quia à suo fonte per vasa sua & ductus proprios ad dextrum cordis ventriculum deferri potest, & à causa externa ductus ejus laterales ita affici possunt, ut subito ejus motus sistatur, ne ad cor perveniat, si non in totum, ex parte tamen: fitque tum obstructio, cujus materia est pituita intestinalis, à rebus non naturabilius æstu aëris, motu vehementi corporis, vigiliis, animi sollicitudine, ira, alimentis, condimentis, aut medicamentis soluta, sanguini admista, & quaversum missa: quæ superveniente externa causa (ut est frigus potusque frigidus, terror) coagulatur repente, & ductus laterales obstruit, succumque pancreaticum stagnantem reddit; idque eo facilius, quod acidus est, & cum pituita facilius jungitur & facile iterum separatur, accedente causa coagulante pituitam viscidam. Testantur hoc observationes & experimenta Anatomicorum. *Viniatur* vel sponte sua & fit acidior solâ morâ, perforatque obstruentem pituitam, eamque pervadit ut solvat, hincque symptomata vel solus vel admistis aliis producit omnia, quæ in febribus intermittibus occurrunt: potest hinc curandio

ratio

In febre intermittente notanda.

Causæ
& qui-
dem

Ipsius
Febris

ratio certa explicati : *acescit* dum partes volatiles & spirituosæ avolant, quæ alias, acidum ejus temperabant. *acidior & acrior* factus pituitam incidere aggreditur, quam si non valet, utpote nimis tenacem, solvere, perforat tamen, & sibi viam parit vi. *pituita viscida* tum iterum coit & novam obstructionem novamque stagnationem efficit, donec iterum per paroxysmum novum soluta, via reparetur, usque ad totalem consumptionem obstructionis, aut febris aut mortem ægri. Hæc ita esse docet omnium viscidorum natura, & medicamenta eradicantia eam, incidentia, diuretica, sudorifica, vomitoria purgantia. facta autem via acidus succus insurgit in confluentem bilem & cum ipsa solito acriorem effervescentiam producit, pro pituitæ tamen varietate variari.

Frigoris succus pancreaticus pituita adjunctus bilem oppressam tenens, præcipue in lumborum regione, ubi confluxus trium humorum memoratorum : *quod interdum paucum vel nullum* sentitur ob pituitam salivarem valde viscidam, succi pancreatici penetrationem ad intestini tunicam impediens: *vel in ventris medio, vel extremis partibus, vel in capite interiori*, præsertim pituitoso, maximè percipitur frigus.

Oscitationis ab halitibus lenioribus pulmonem petentibus, & præcipue in initio paroxysmi affligentibus.

Pandiculationis ab iisdem halitibus per corporis habitum dispersis.

Inquie-

In Febre intermittente notanda.

Causæ
& qui-
demSym-
ptoma-
tum &
quidem*Inquietudinis.**Lassitudinis artuum.*} Ab iisdem quoque
halitib. per habitum
dispersis.*Horroris*
Rigoris} Ab iisdem halitibus, sed acio-
ribus.

Dolorum rodentium, lancinantium, tormi-
num, ab iisdem, sed adhuc acrioribus hali-
tibus: si multa pituita est admista, dolore
gravantes, ac contundentes fiunt. *pulsus fre-*
quentiores ab halitibus flatulentis & acio-
ribus cor irritantibus. Pulsus vero fit *mi-*
nor, ob aciditatem halituum auctam, san-
guinem aliquo modo coagulantem, ut mi-
nus rarefieri possit, sicut *Pulsus major*, à
bile dominium recuperante in corde, unde
sanguis magis rarefit.

Anxietas cordis,
Nausea, vomitus, al-
vi fluxus} Ab halitibus magis
biliosis oriuntur.

Sitis ab iisdem halitibus fit, ad ventriculum
& fauces, & cor & pulmones delatis.

Ardor & calor oriuntur ab imperante in
corde bile.

Linguae ariditas oritur ab halitibus per aspe-
ram arteriam è sanguine delatis ad eam.

Respiratio difficilior si à rarefacto valde san-
guine.

Capitis æstus, dolor, pulsatio, oritur ab æstu
sanguinis per arterias delati ad caput reple-
tum arteriis.

Vigilia & delirium fiunt à vitiosis sp. ani-
malibus, unde moventur turbulente.

L

Sudor

In Febre intermittente notanda.

Causæ
& qui-
dem

Diffe-
rentia-
rum &
qui-
dem

Sudor & urinæ fiunt ab humorum, qui durante paroxysmo confusi erant, secretionē, quæ à potu liberali promovetur.

Febris algentis causa est succus pancreaticus acidior, pituitæ satis copiosæ ac viscidæ junctus, bile existente inerte valde.

Ardentis succus pancreaticus minus acris & pituita pauca minusque viscida, bilis autem acris, oleosa, copiosa.

Epiala, à succo pancreatico acriori & bile item acri. estque hic duplex intermittens, cujus unius frigus concurrit cum alterius ardore, & prioris paroxysmus novus, & frigus revertitur, quando posterioris calor incipit augeri.

Siticulosa à bilis sale acri, quæ si cum oleositate multa sit, sitis urget durante calore: *Sin cum pauca*, durante etiam frigore sitis urget. apparet autem magis sitis, succo pancreatico facto libero post stagnationem, cum vitiose effervescent.

Famelica, succus pancreaticus gratior, sed potenter acidus ad ventriculum repens, & sæpè animi deliquium efficiens.

Cardiaca succus pancreaticus stagnatione factus corrodens, imprimis junctus cum bile acri, unde potens effervescentia & halitus ad ventriculum acerrimi.

Torminalis à succo pancreatico tum acriori tum austeriori, exercente suam acrimoniam in tenuia crassaque intestina: cui si jungatur viscida pituita & bilis mediocriter acris, flatu generantur, qui abdomen distendunt, & colicum dolorem producant.

Synco-

In Febre intermittente notanda.

Causæ
& qui-
demDiffe-
rentia-
rum &
qui-
dem

Syncopalis, est succus pancreaticus volatilis magis quam acris & acidus, pauca vel inerte existente bile: hinc ad cor tendit: & sudorem frigidum excitat, sanguinem coagulat, pulsum abolet, & ægrum quasi mortificat.

Præfocantis, halitus austeri è succo pancreatico austeriori cum bile effervescente delati ad cor, pulmones, & ventriculum.

Anhelosa, sunt halitus minus austeri ex succo pancreatico minus austero, cum pituita viscida concurrentibus, unde flatulenti magis.

Asthmaticæ, ex pituita viscida soluta à succo pancreatico, & delata ad pulmones & cor, cum multis flatibus.

Tussiculosas efficiunt halitus acres ex succo pancreatico & pituita intestinali, sed acrioribus ad pulmones delati.

Catarrhalis sunt humores in capite paulatim collecti, & ab intermittentis Febris causa eo delata, soluti, & ad defluxum commoti.

Arthritica est succus pancreaticus *nimis acer*, una cum bile ad articulos delatus, unde dolor atrox; vel etiam *minus acer*, una cum pituita viscida, unde tumor œdematosus, & sæpe frigus, calorque nullus, sed potius dolor capitis levis & sitis.

Insana à bile satis acri, factaque acriori à succo pancreatico admisto.

Vomitoria à bile valde volatili, & quandoque simul acri, effervescente cum succo pancreatico, & ad ventriculum repente, nunc flava, nunc æruginosa.

In Febre intermittente notanda.

Causæ
& qui-
dem

Diffe-
rentia-
rum &
qui-
dem

Cacatoria, à bile minus volatili, sed magis acri, factaque acriori à succo pancreatico post solutam intestinale pituitam, intestina mordente, & ad dejectionem stimulant.

Sudatoria, à succo pancreatico magis volatili quam acri, sanguinis massam solvente magis quam coagulante.

Uretica ab eadem, sed minus volatili causa producitur, ab externo frigore sudore impedito.

Sputatoria à succo pancreatico, deducto ad salivares glandulas copiosius in febrili paroxysmo, unde salivæ copiosiori & fluidiori materia.

Causa

Typi

Quotidiani est pituita obstruens parcius & minus glutinosa, succus vero pancreaticus acidior & copiosior.

Quartani vel *Quintani* causa est pituita viscidior & copiosior, succusque pancreaticus obtusior, vel austerior & paucior.

Tertianus causa est pituita & succus pancreaticus medio modo se habentes, aut pituita viscidior & copiosior concurrens cum succo pancreatico acidiori aut copiosiori: aut pituita minus glutinosa & pauca, succusque pancreaticus minus acidus paucusque, unde differentes in Symptomatis suis febres.

Anticipationis, quam vulgò malam existimant.

Postpositionis, quam laudant: utraque parvi momenti est, modo duratio paroxysmorum & symptomatum gravitas indies minuatur.

Causa	Compositarum Febrium	{ Obstructiones varia, variis in pancrea- tis ductibus lateralibus simul productæ.
Causa triplex	Mutatio nis sim- plicis in duplicem tripli- cemque (quæ est	{ Error in diætâ, medicamentis aut ve- nenis commissus, unde pituita nova in corpore dissolvitur, præcipue in intestino tenui, & ad sanguinem propellitur ac pan- creas: quæ in uno pluribusque ductibus ipsius, prius non affectis, quacunque de causa cogulatur, obstructionem novam producens, quod testatur experientia quo- tidiana.
Curatio perfici- tur	{	Incidendo pituitam aromaticis & sale volatili quovis, ita ut corpus penitus incalescat igne, balneo, tegu- mentis, etiam ad sudoris eruptionem. Temperando bilem acidis, item educendo vomito- rio cum sapa antimonii. Purgando bilem per alvum, adjunctis incidenti- bus. Temperando aciditatem pancreaticam sal. volatilibus aromaticis & opiatis. Emendando effervescentiam laudano opiato, quod oleositate sua acre mire lenit ac temperat.
Curatio sympto- maticum & qui- dem	{	Frigoris, mistura ex aqua foenicul. petrosel. the- riacal. simpl. cum sale volatil. succin. laud. opiat. & syr. card. bened. nihil æque frigus temperat ac oleum caryophyllor. ter quaterque in paroxysmo ex- hibitum. Caloris, confert hic spirit. sal. dulc. decoct. acetosæ cum hord. Epiala febr. conduc. mistur. ex aq. card. bened. cichor. theriacal. cum ocul. cancr. acet. stillatit. syr. s. radic. Sitis, quam tollit aq. hord. syr. portulac. sp. sal. dulc.

Curatio
sympto-
matum
& qui-
dem

Famem compesc. ocul. cancr. magarit. corall. cre-
ta, mistur. addita, vel ex cerevisia sumpta.

Cardialgia confer. opiata cæteris addenda.

Febris torminalis & colica conduc. mistur. ex aq.
menth. fœnicul. cum sp. nitri, laud. opiat. sp. sal. Ar-
moniac. ol. fœnicul. anis.

Syncopes præcavendæ mistur. ex aq. menth. vitæ
Mathiol. ol. caryophyllor. syr. cochlear.

Suffocationis hypochondriacæ curatur tinct. castorei,
sp. sal. Armoniac. ol. caryophyllor.

Anxietates anhelosæ curantur iisdem medicamen-
tis.

Asthma incid. humor. glutinos. & vomitor. phle-
gmagogis potentioribus, ut sunt omnia mercurialia,
colocynthis, Hermodactyli &c. imprimis pilul. for-
mâ exhibita & per epicrasin educentia: flatus sunt tol-
lendi emendando illorum causam efficientem, tum
generatos discutiendo.

Tussis tollitur temperando halitus acres, eosque di-
scutiendo, quod faciunt opiata juncta volatilibus oleo-
sisque salibus; exhibita instante paroxysmo.

Catarrhi corrigendi pro sua qualitate: nempe

Crassi & viscosi attenuandi & incidendi aromaticis:
serosi & falsi temperandi oleosis: minuenda eorum co-
pia phlegmagogis & hydragogis. Partes sunt corro-
borandæ aromaticis & glutinosis, item emplastr. un-
guent. liniment.

Arthritidis curatio perficitur, 1. succi pancrea-
tici universali emendatione. 2. bilis correctione &
eductione. 3. pituitæ alteratione & diminutione.
4. articulorum contra dolorem corroboratione,
quæ causarum diversitatem respicere debent, nempe
bilem, pituitam, succum pancreaticum. conducunt
cataplasmata ex farinis & lacte bubulo, vel ex lacte
ebutytrato: aut farin. fabat. flor. sambuc. chamæmel.
ex pane triticeo optim. sive flore farinæ: item epi-
themata

Cura-
tio sym-
ptomata-
rum &
qui-
dem

thematata ex opio, aceto calend. aq. sambuc fumariæ, theriacal. simpl. *vel aromatica* in cataplasmat. epithematis, unguen. emplastr. liniment. fere opiatiss, exhibita. *item oleosa* unguen. populeon. album caphuratum, rosat. refriger. Galeni. Martiat. Aregon. balsam. sul. fuccinat. *item unguenta & linimenta* ex salibus volatil. cum axungia porcina, butyro parat. *item camphura* addita liniment. emplastr. aliqui commendant salivam propriam parti applicatam.

Insane febres curantur corrigendo bilem acrem, oleosis, opiatiss, emulsionibus inter. & externe applicatis.

Vomitoria curantur figentibus bilem austeris, coagulantibusque, ut & opiatiss obtundentibus.

Cacatoria curantur iisdem & diascord. conf. rosar. rub. sanguine dracon. terr. figillat. confect. hyacinth. in condit. redactis, ut & potu chalybeato & aurato, vino, cerevisia: imprimis conducunt formulæ siccæ.

Sudatoria, tolluntur austeris, ut sunt † still. corall. portulac. syrup. quibus adde acaciam, succum hypocistid. aq. plantag.

Uretica curantur iisdem med.

Sputatoria curantur hydragog. diuretic. sudorific. ante paroxysmum sumptis.

Odontalgica curatur tum generalibus, tum humoris acidi temperatione. *vel applicatione* ad dentem theriac. recent. *vel educendo* humores hydragogis.

In Febre intermittente notanda.

Cura-
tio 3.
tiana
4. tana
quoti-
diana
perfici-
tur

Attendendo ad symptomatum frigoris præcipue & caloris, diversitatem, non vero tam ad intervalla, quibus humores peccare creduntur.

Audiendo accurate querelas ægrorum, legendoque practicorum observationes.

Considerando semper quosvis humores, quovis modo in corpore peccantes, quia hi sunt causa, cur pituita obstruens magis vel minus est glutinosa, & succus pancreaticus magis vel minus acer, unde paroxysmi variant circumstantiis & symptomatibus. *nam à bilis* dominio fit pituita minus viscosa, & succus pancreaticus minus acer, unde febris facile curatur.

à Pituita in toto corpore dominante obtusior est succus pancreaticus & bilis, unde pituita obstruens est magis glutinosa & febris segnius curatur, licet facile.

Ab acido redundante, bilis est magis fracta & iners, pituita vero nunc glutinosior, imprimis acido vergente ad austerum, nunc fluidior & serosior, præsertim quando acidum acrius existit & serum efficit falsum muriaticum, unde difficilior curatur febris.

Cura-
tio fe-
brium
multi-
plicium
fit.

Eadem methodo, qua simplices, nisi quod ob intervallum remissionis brevius majori circumspectione hic opus sit Medico, & accurata occasionis applicandi evacuantia per alvum & vomitum observatione, quia hic nulla fere plena intermissio, sed tantum remissio est, & nocent multum non suo tempore applicata remedia.

Tabula XIV. De Febri continua, tertiana, quartana, quotidiana.

Essentia, cujus ratione composita est ex continua & intermittente, ut plurimum absque frigore, quia calor perdurans illud infringit: aliquando tamen cum horrore, vel rigore exiguo exacerbatur, quoties nempe bilis acrimonia remissior aciditatem succi pancreatici suppressere nequit.

Differentia, alia est continua tertiana, rarius quotidiana, rarissime quartana.

Symptomata, & quidem *tertiana*, cujus gravissima species est *causus dicta s. ardens*: cujus symptomata sunt. 1. æstus ingens. 2. sitis vehemens. 3. fames prostrata. 4. linguæ ariditas & nigredo. 5. labiorum fissuræ, atque exulceratio fœda, atque crustæ horrendæ. 6. capitis dolor gravis. 7. delirium vehemens. 8. cardialgia difficilis, cum vel sine vomitu. 9. singultus. 10. alvi fluxus. 11. hæmorrhagia. 12. sudores copiosi. 13. urina copiosa, unde & colliquans dicitur. *Quotidiana continua* symptomata sunt. 1. dolor contundens lumbos, dorsum, artus. 2. animi sæpe deliquium vel syncope, unde syncopalis dicitur.

*Febris
synecheos
sive con-
tinua in
specie &
per
adjectio-
nem dictæ
notanda
sunt.*

Causa caloris est bilis, acrimonia & inflammabilitate nimia peccans, vitiose effervescentia tam in tenui intestino, quam corde: accedente succo pancreatico, acidiori, propter stagnationem, facto. *causa frigoris vel horroris* est lymphæ, & imprimis succus pancreaticus acrimonia acida peccans, ad novi paroxysmi productionem halitus acidiusculos emit- tens ex intestino tenui.

Curatio eadem est cum febris synocha: usurpando præterea *deobstruentia*: tum *venæsectionem* adhibendo, quando ardor summus adest: *sudor* excitari potest aromaticis blandiori- bus, & sal. volatil: cum acidî occurrunt signa. *Purgatio* fit per alvum & vomitum, cum bilis adesse deprehenditur.

Tabula XV. De Febri Hectica.

Symptomata. 1. pulsus frequentior, simulque parvus, debilis, & quodammodo durus. 2. calor ægris parum molestus, & qui una, duabusque horis post assumptum alimentum tantillum exacerbat, & circa arterias major sentitur, quam in aliis partibus. 3. continua & lenta corporis emaciatio, qua ad extremum deducta, hæc febris marasmus dicitur.

Causæ remotæ. Nimum corporis exercitium, ira vehementissima, tristitia & animi moeror immoderatus. *Omnes hæ*

*In febre
hectica
confide-
randa
sunt,*

Causæ

remotæ

Vigilie multum protractæ, inedia diuturnior.

Alimenta pauci & pravi succi.

Febris diaria, commisso in diæta gravi errore.

Febris continua intermittensque vehementior.

Inflammati plerorumque viscerum, maxime pulmonum & inde subsequentiâ apostemata & ulcera.

*Causa
proxi-
ma.*

Liquor glandularum conglomeratarum, non saliva tantum, sed & succus pancreaticus viscidior, non acidior aut austerior factus, concurrente bile inertiore & lymphâ obtusiore.

Con-

Contabescencia, humorum omnium nimia viscositas, ut & sanguinis; unde nutritio indies minuitur, appetitus, fermentatio, utilium ab inutilibus secretio, sanguificatio, spirituum animalium generatio impeditur & labefactatur, angetur verò glutinositas bilis, salivæ ac succi pancreatici.

*In febris
hectica
consideranda
fuit*

Causa Exacerbationis post assumpta alimenta, est saliva nimis glutinosa, unde fluidior alimentorum pars citius ad intestina descendens ac bili occurrens in halitus diducitur, qui ad eor delati ibidem rarefiunt, & pulsum frequentiore, in facie ruborem levem, in cute calorem blandum & alibi alia symptomata, efficiunt.

Corrigendo glutinositatem humorum aromaticis benignioribus & salibus volatilibus oleosis, cujusque constitutioni conferentibus, quod ex nocentibus & juvantibus constabit.

Sedulo dirigendo dietam: aer sit temperatus: animi motus moderati: corporis motus sit blandus, somnus & vigiliae mediocres, excretiones sint naturales.

Curatio *Alimenta* facilis fermentationis. conducit lac muliebre, asinum, caprinum, bubulum, idque calens, juscula varia, vitelli ovorum, caro juniorum animalium, panis triticeus, cerevisia mediocris, vinum oligophorum, & aqua dilutum.

Attendendo ad synochas aut intermittentes præcedentes, variandoque curationem pro humorem varietate.

Inflammationes, abscessus, ulcera, & fistulae, curantur mundantibus fistulas, ulceraque, & hinc

Consolidantibus, balsam. sulph. anisato. antimoniatibus omnibus fixioribus, nec vomitum aut purgationem moventibus, item vulnerariis decoctis plantarum vulgo usurpatis.

92
Tabula XVI. De Febris malignis.

Definitio, nempe febris, quæ subito ægri vires proster-
nit, vel solito graviora symptomata producit. vires hic sunt
vitales; ex pulsu mox à principio nimis debili, vel subito
debilitato; vel inopinatâ morre, dijudicandæ.

Differentie, 1. alia est epidemica, alia privata. 2. alia
est contagiosa, alia minime contagiosa. 3. alia est acutior,
alia longior.

Symptomata, 1. mox ab initio levis horror. 2. subsequi-
tur calor raro magnus, sæpe mitior. 3. urina sanæ si-
milis. 4. pulsus frequens parvus & simul debilis, inæ-
qualis, quandoque intermittens aut deficiens. 5. sæpius
sopor, aut veternus. 6. rarius vigiliæ. 7. insomnia sunt
turbulenta. 8. adest corporis inquietudo, cardialgia,
nausea, vomitus quandoque. 9. capitis dolor, delirium,
vertigo. 10. sitis major quam pro ratione ardoris. 11. las-
situdo omnium membrorum. 12. adsunt quandoque foedi
& biliosi alvi fluxus. 13. hæmorrhagia narium, uteri, co-
piosior aut parcior. 14. sanguis eductus aut sponte effluens
non coagulatur. 15. maculæ in superficie corporis erum-
punt & tumores in glandulis. 16. extrema aliquando fu-
bito incalescunt, tum refrigerantur iterum. 17. sudores
vel sunt nulli, vel copiosi, à quibus ni levantur ægri, præ-
sertim quando arte promoventur, conclamatum est.

Causa est sal volatile valde acre glandularum liquorem
subacidum concentratione invalidum reddens, unde san-
guinis consistentia naturalis, ejusque rarefactio labefactatur,
spirituum animalium generatio impeditur, & dicta sympto-
mata producuntur.

Semper accedit forinsecus, nunquam ex corruptis spontè
humoribus producitur, ingreditur cum aëre in pulmones
& sanguinem, aut cum alimentis vel saliva deglutitur: aut
per poros corporis se insinuat, sanguinisque rarefactionem
impedit,

impedit, unde pulsus parvus, languidus, ignis vitalis extinctio, & mors sæpe inexpectata sequitur.

Præservatio quæ moderato acidorum & austeriusculorum usu absolvitur.

*In febris
maligna
consideranda
sunt,*

*Cura-
tio
quæ
perfi-
citur,*

Corrigendo sal volatile acre, oleosis, imprimis acido vel austero terreo permistis, ut sunt terræ sigillatæ omnes, bolus armena, terra lemnia: sulphura metallica, & mineralia, vitrioli, Antimonii, Theriaca, diascordium, salia volat. oleosa, blanda.

Pellendo foras per sudorifera, theriacam, mithridatium, Antimon. diaphor. bezoard. minerale, diascord. aliasque opiatas, quæ simul salis volatilis acrimoniam temperant, ac è corpore eliminant.

Sitim extinguendo acido aliquo, succo citri, arantior. omphacio, aceto, temperatis ad gratiam.

Compescendo nauseam & vomitum vomitoriis, aut sudoriferis antimoniatibus, blandis & fixis, quæ sulphur in se mirabile habent, quod temperat omnem acrimoniam.

Continuando acida subaustera in potu, ut sanguini consistentia restituatur, mala, granata, omphacium, cytonea, aurantia, berberim admiscendo.

Tabula XVII. De Leipothymia, syncope ac asphyxia.

Definitio, nempe omnium functionum ac virium imbecillitas, cum pulsu parvo & debili, rariorique, quandoque semel, aut sæpius per intervalla incerta vel certa intermittente: tum aliquando myuro, formicante, aut vermiculari; accedente sensuum omnium hebetudine & lassitudine, modo ordinate, & modo sine ordine invadens, modo permanens, nunc levius, nunc gravius affligens.

Differentia, quæ sunt. 1. in genere dictus universalis languor à nativitate aut post eam contractus. 2. in specie est leipothymia, quæ levior. 3. syncope sive leipopsychia vel asphyxia, quæ gravior est.

Languoris universalis notanda sunt

Symptomata & quidem *leipothymia* 1. pulsus minor debiliiorque. 2. sensus interni & externi obfuscantur aut cessant. 3. motus animalis est debilis aut nullus. 4. respiratio est obscura vel nulla. 5. præcedit cardialgia & cordis compressio & oscitatio: aliquando ventris distentio, rugitus, tormina, caligo oculis obversans, sequente vertigine, aurium tinnitu, motu convulsivo. 6. redeunte ad se ægro, cor iterum incipit palpitare: pulsus fit major, robustior & frequentior, sensus restituuntur, cætera symptomata evanescent, nisi quod lassitudo segnius recedit.

Synopes symptomata sunt. 1. aurium tinnitus. 2. ægri cadunt. 3. pulsus nullus observatur. 4. nulla adest respiratio sicut in suffocatione hypochondriaca. 5. sudor frigidus & glutinosus erumpit. 6. omnes corporis partes frigent & pallent. 7. sæpe urina & excrementa alvi sponte effluunt, fiuntque mortuis similes ægri.

Causa universalis languoris est *glutinositas* aucta in sanguine cæterisque humoribus inde secretis: & aliquando simul *aciditas*, ob insigne diætæ vitium, aucta in succo pancreatico, lymphæ, & forsan in ipsa saliva. *Hæc glutinositas* pro-

producitur vel ex ipso glutinosiori parentis semine, aut sanguine materno, & dicitur *languor connatus*: vel nascitur ex diætæ vitiiis, ægri, adstantium, medicique errore, ob quem affectus præcedens malè fuit curatus, & dicitur *languor symptomaticus*, ob hanc glutinositatem exilior evadit rarefactio sanguinis, & hinc pulsus, fit minor debiliior, rariior, quod sanguis tenax ineptus est producendis spiritibus.

Leipothymia & syncopes causa est *acidum* in majori copia ad cor delatum: cui accedit humorum variorum *glutinositas*: quod probatur ex causis externis, pulsu atque aliis symptomatis. nam accidit. 1. ob certos odores gratos ingratosque, moschi, zibethi, fumi candelæ. 2. ob conspectum rerum personarumque ingratarum. 3. ob assumptas res ingratas. 4. inedia protracta. 5. ob gaudium effusum. 6. ob terrorem vehementem. 7. ob magnam hæmorrhagiam narium, uteri, hæmorrhoidum, aliamque. 8. ob nimiam feminis effusionem. 9. ob nimium vomitorum, dejectionem nimiam, urinas, sudores nimios. 10. ob effusam confertim aquam hydropicorum, aut pus empyicorum. 11. à morfu animalis venenati. 12. in principio paroxysmi febrium intermittentium quarundam, aut sæpius in augmento, vigore, rarius in declinatione. 13. ob dolorem ingentem dentium, orificii superioris ventriculi, vel intestinorum, vesicæ. 14. ob defatigationem extremam. 15. ob æstum summum solis vel ignis, vel balnei, vel febris. 16. ob sitim & famem valde urgentem. 17. ob nimiam deperditionem lactis in foeminis lactantibus, ob infantis robusti suctum potentem. Omnes hæ causæ sanguinem in corde ita afficiunt, ut ejus effervescentia naturalis turbetur, & immutetur, & non tantum sanguinis rarefactio minuatur, sed cor ipsum non satis expandatur, contrahaturque, sanguisque insufficienter in arterias effundatur, unde pulsus minor, & languidior, & aliquando nullus observatur.

Pulsus naturalis requisita sunt. 1. sanguis utrimque ad dextrum cordis ventricul. refluens. 2. bilis adscendenti sanguini juncta. 3. lymphæ cum descendente sanguine undequaque affluens. 4. liquor singularis, ex continuo bilis, succique pancreatici & salivæ in intestino tenui confluxu post effervescentiam ortus, & per lacteas venas transfusus. 5. aër inspiratione in pulmones attractus, & sanguini circulanti admistus. 6. chylus ad cor delatus. Hæc omnia requisita possunt peccare defectu totali, aut partiali, copia majore, aliena qualitate, aut admistis aliis non requisitis & noxiis, unde & pulsus & aliæ functiones vitales læduntur. *Pulsus in magnitudine & robore deficere potest.* 1. ob defectum sanguinis ex hæmorrhagia notabili aut inedia protracta, unde alii quoque humores in corpore deficiunt. 2. ob bilis defectum in alvi fluxu & vomitu enormi, & præsertim cholera morbo: unde minor vel nulla effervescentia rarefactioque in corde fit. 3. *ob lymphæ subacidæ defectum* à sudore nimio, unde spiritus animales minuuntur, sanguinis effervescentia & consistentia desinit. 4. *ob defectum liquoris* ex intestinali triumviratu exurgentis in vomitu & alvi fluxu continuo, unde sanguis non rite coagulatur naturaliter, minusque rarescit. 5. *ob defectum* aëris inspirandi, in angustia oris, narium, faucium, asperæ arteriæ, qualicunque, unde sanguis non satis refrigeratur. 6. *ob chyli defectum*, in inedia, aut impedita alimentorum fermentatione, secretionem, transcolationem, translationem, unde sanguis refici nequit. 7. *ob plethoram.* 8. *ob bilis copiam* major. ad cor delatam, in febribus ardentibus. 9. *ob lympham subacidam*, copia majore ad cor accedentem, quæ sanguinem nimis condensat. 10. *ob liquorem* intestinorum triumviralem nimis auctum, unde sanguis nimis coagulatur. 11. *ob chyli majorem copiam* ad cor delatam. 12. *ob sanguinem fluidiorem vel solidiorem.* 13. *ob bilem glutinosam* minusque acrem, quæ sanguinem nimis effervesce facit. 14. *ob lympham acidioram vel austeriorem.* 15. *ob liquorem*

Languoris universalis notanda sunt

trium-

triumviralem acidiorē austerioremque. 16. ob aërem borealem & asperiorē, qui coagulat sanguinem. 17. ob alimenta acidiora vel austeriora. 18. ob humores corruptos, halitus, flatusque, venena, ad cor delata, quæ sanguinem vel nimis solvunt, vel coagulant, aut quovis modo ejus rarefactionem impediunt. Symptomata hæc omnia syncopen ac leipothymiam demonstrant procedere ab acido majori copia ad cor delato, & humorum glutinositate exuperanti. quod probant cum causæ eorum, tum juvantia, nempe aromatica: tum effectus, scil. frigus, quod omne semper ab acido est, tum glutinosus sudor, qui est ab humore pituitoso ab acido soluto; tum cardialgia, oscitatio, tormina, caligo, aliaque symptomata plurima comitantia aut præcedentia.

Languo-
ris uni-
versalis
notanda
sunt

Cura-
tio lan-
guoris
univer-
salis
perfi-
citur

Emendando in universo corpore humorem pituitosum glutinosum *Vino vel cerevisia medicata*, parata ex rad. Angelic. galang. Acor. enul. camp. fœnicul. levistic. *vel* rorismar. majoran. Hyssop. saly. Rut. hortens. calaminth. montan. menth. crisp. fol. serpill. *vel* vino absinthite. *vel* sacculo parato ex sem. coriandr. fœnicul. dulc. anis. apii, petroselin. cardamom. carvi, vino vel cerevis. imponend. *vel Electuariis* aut speciebus aromaticis saccharo exceptis, ut sunt species diacalaminthes, diagalangæ, dianthos, diambrae. *vel conservis*, Rorismarini, Betonicæ; cavendo sacchari abusum in conservis & emulsionibus commissum. *vel pilulis* phlegmagogis, apozemate aromatico, *vel tincturis chemicis*, oleis, salib. volatilibus oleosis.

Educendo per alvum & urinam humorem glutinosum & pituitosum phlegmagogis sæpius prop. vel diureticis, quod & præstant salia volatilia cum alimentis assumpta.

Temperando acidum aromaticis & fale volat. abundantibus, quæ simul quoque viscosam pituitam emendant, sicut supra sæpè demonstratum est.

Educendo acidum temperatum hydragogis.

*Cura-
tio ani-
mi de-
liquii
& syn-
cop. in-
stitui-
tur.*

Concentrando halitus flatusque acidiusculos & glutinosos, eosque simul discutiendo spirituosis, salibus volatilibus oleosis, ex variis animalium, plantarum partibus paratis: tincturis cum spir. vini parat. ex aromat. tinctur. castor. sp. *. sal. volat. & ol. corn. oss. sang. rectificatis cum spiritu vini tartarifato, & exhibitis instante & præsentente paroxysmo.

Applicando externe res acres: ori, naribus, acetum, vin. rhenan. aq. cinam. vitæ Mathiol. apoplect. antepilept. theriacal. frictions, suffitus.

Vires recreando spirituosis & aromaticis: qualis est, confect. alkemers, aq. vit. Mathiol. aq. betonic. syr. borragin.

Tabula XVIII. De Palpitatione cordis.

*In palpi-
tatione
cordis
notanda
sunt*

Definitio, nempe motus cordis convulsivus. id est, inordinatus, coactus, & sæpè vehemens.

Differentia sive gradus: *alia* est maxima, quæ costas etiam confringit aut extrorsum inflectit, ut protuberent in junioribus, & potest videri & audiri. *alia* est minor, & tactu explorari potest sub sinistra mammilla. 3. *alia* est minima, & ex pulsu dignoscitur. *alia* est continua, *alia* periodica.

Causa

In palpi-
tatione
cordis
notanda
sunt

Causæ sunt humores flatusque multum viscosi, ac si-
mul acres, ad cordis ventriculos delati, & ipsis inhæren-
tes atque continuo irritantes: *hi deferuntur* frequentius ex
tenui intestino ad cor, *sive sponte* à vitiosa sua effervesce-
ntia commoti; *sive ob corporis* motum concitatio-
rem: *vel ob animi* affectum gravem, iram, metum, tristitiam, gau-
dium. *sive à causa externa*, æstu aëris aut frigore acri:
alimentis dulcibus acidisque, odore gravi rerum qua-
rumvis; sicut in hypochondriaca passione, febrium inter-
mittentium initiis, & vigore fieri solet sæpe. 2. tumores in
cordis substantia observati carnei, excreſcentiæ osseæ, car-
tilagineæque, quæ palpitationem cognitu difficiliorem ad-
mortem usque producunt. 3. reperti in pericardio vermes,
humor acris, cordi inflictum vulnus, ob quæ palpitatio in-
curabilis & cognitu difficillima est.

*Cura-
tio quæ
perfi-
citur
in &
extra
para-
xyf-
mum*

Medicamentis incidentibus, discutientibus, &
acrimoniam acidam temperantibus, qualis est mi-
stur. ex aq. petroselin. fcenicul. vitæ Mathiol. ol.
mac. stillatit. sp. sal. Ammoniac. laud. opiat. menth.
parat.

Educendo humorem pilul. è gumatibus, vel
apozemat. aliquo aromatico purgante. oportet
autem diu continuare cum alterantia, tum
evacuantiâ, donec materia viscida superata
sit.

Tabula XIX. De motu sanguinis ex corde ad omnes partes læso.

Sanguinis è sinistro cordis ventriculo per arteriam aortam fluxus ad omnes corporis partes læditur dum vel	<i>Universe fluit sanguis, vel minuitur in</i>	<i>Plethora</i> ad vasa, ubi stagnat defectu spatii sufficientis ad excipiendum sanguinem rarefactum.	<i>Curatur</i> venæsectione semel vel sæpius instituta: <i>præcave-</i> tur alimentis pauci succi, imo difficilioris fermentationis: tum corpus indies exercendo: minuendoque somnum paulatim: accersendo curas & cogitationes.	De hujus causis & curatione actum tab. 17. f. 2.
		<i>In animi</i> deliquio & syncope, ut & languore universali, ubi sanguis est ineptus ad rarefendum.		
		<i>Particulatim sistitur</i> & stagnat in arteriis propter angustiam aliquam partis arteriarum, imprimis compressionem à tumore vel vinculo: aut obstructionem præcipue capillar. arteriarum, à pituita glutinosa cum sanguine per ipsas, delata, & aut sponte ac sensim denuo coalescente, aut frigore aëris coagulata: aut ab ipso sanguine propter frigus vel acidum externum concreto: constipationem verò, coalescentiam vel subsidentiam posse fieri in arteriis vix protabile est.		de his vide tab. 24 f. 2.
		<i>Universe movetur celerius</i> per arterias.		
		1. in febribus ardentibus, tum continuis & intermittentibus, & curatur missione sanguinis, ut majus spatium paretur sanguini, & suffocatio impediatur, ac ignis vitalis excitetur. 2. in cordis palpitatione. 3. post notabilem sanguinis effusionem, spontaneam aut artificialem aut fortuitam.		de his vide tab. de feb. & 18. f. 2.

Particulariter movetur celerius scil. ad certam determinatam partem, ob sanguinem ex eadem effusum modice.

In partium substantiam seu cavitatem corporis fluit & ibi colligitur, ex arteriis quovis modo aperis externe vel interne.

de his vide
tabulas de
febris
& 18. f. 2.

Tabula XX. De nutritione partium læsa.

Læsa
Nutri-
tionis &
accretio-
nis in
genere
notanda
sunt

Definitio, vitiata particularum sensim pereuntium reparatio, & ad molem decentem in juventute accretio.

Subiectum carnes musculorum & pinguedo frequentius: rarius viscerum parenchymata, & ossa.

Differentia, quod alia est *universalis*, alia *particularis*, utraque vel *deficit* vel *nimia est*, vel *depravata est* nutritio: *deficiens* est in tabe sive atrophia. *nimia*, in obesitate: *deprav.* in cachexia, Anasarca, leucophlegmatia, Rachitide.

Tabula XXI. De Atrophia.

Tabis
sive a-
trophie
sunt no-
tanda

Definitio, defectus nutritionis, vel potius diminutio.

Subiectum est vel pinguedo sola, & potest dici macies, vel caro simul musculorum, & potest dici tabes.

Differentia, quod alia est *universalis*, alia *particularis*: illa est in toto corpore; hæc in partibus determinatis, artubus præsertim.

Causa, quæ est vel *vitium sanguinis*; qui vel *deest* in toto corpore propter inedia, effusionem notabilem, cor-

poris motum nimium, vigilias diuturnas, curas, æstum aëris, alvi fluxum permanentem: vel impeditur affluere ad partem ob arteriam dissectam, compressam à luxatione, tumore duro, vinculo. *vel qualitate vitiosus est*, falsus, viscosus, purulentus, ob tales humores illi admistos, in gravibus morbis prægressis, febribus ardentibus, dysenteria: aut adhuc præsentibus, hectica simplici aut pthifica, à pure, sanguinem inficiente & corrumpente.

Vel est vitium partium nutriendarum iis oblatum à causa externa præcipue, casu, contusione, vulnere gravi, unde vasa rumpuntur, secantur, caro ipsa & membranæ vitiantur, quia alimentum deficit, corrumpiturque sanguis: *internæ causæ* sunt bilis, lymphæ, saliva, succus pancreaticus, variis modis vitiata & mutata: non humidum primigenium, aut calidum innatum deficiens, aut temperamentem insitum, in calidius sicciusque mutatum, quæ potius causæ fictæ, quam veræ esse videntur.

Tabis
five a-
trophix
sunt no-
tanda

Signa diagnostica extremæ tabis sunt. 1. facies Hippocratie. 2. costæ in thorace protuberant. 3. cartilago ensiformis cernitur incurvata. 4. scapulæ alarum, claviculæ arcuum instar eminent. 5. spina dorsi prominet. 6. venter est collapsus. 7. clunes sunt pendulæ vel consumptæ. 8. crura, brachia, pedes, manusque cum digitis spectantur arida. 9. ungues curvantur. 10. pili decidunt. 11. cutis est flaccida corrugata. 12. venæ prominent, suntque lividæ. 13. corpus universum est tantum non transparens ac pellucidum in quibusdam.

Prognostica sunt, difficilis semper & incurabilis est sæpissime tabes: præcipue quæ aliquandiu duravit.

Cura- tio quæ fit	{	Reparando sanguinis defectum, universum vel particul. Usurpando alimenta optim. Auferendo singulas defectus causas.
-------------------------	---	--

Corri-

*Cura-
tio quæ
fit*

Corrigendo humores vitiosos, per evacuatio-
nem per alvum, vomitum, diuret: sudorif. fa-
livantia, alterantia, corrigentia universalia, ex
mineralibus & metallis sumpta. in specie ex an-
timonio, Auro, chalybe, vitriolo, corall.
magarit. unde fiant tinctur. sulphura &c.

Tollendo noxas partium alendarum per infor-
tunium iis allatas.

Tabula XXII. De nutritione nimia.

In habi-
tu cor-
poris
muscul.
notanda
est.

*Curatio
quæ pe-
ragitur*

Causa sanguis laudabilis & multus, ab alimentis multi
succis & facilis fermentationis productus, concurren-
te corporis motu moderato, vita curis vacua, somno mediocri
vel longiori; quæ causæ etiam plethoram ad vasa pro-
ducunt.

Minuendo sanguinem aperta vena aliquo-
ties.

Exercendo corpus ad defatigationem usque.

Animum occupando curis.

Augendo vigilias, minuendo somnum.

Usurpando alimenta pauci succi, difficilisque
fermentationis.

Tabula XXIII. De Obesitate nimia.

In obe-
sitate
notanda
sum-
tum.

Causa sanguis pinguior, productus à constitutione sana, concurrente *succo acido* satis copioso, sed blando, temperatoque, *Bile parciore* minusque acri, motu corporis pauco, vita sine curis, cum somno placido & longiori, alimentis assumptis pinguibus & multis, unde frequentius pinguedo nimia, quam caro multa.

Cura-
tio quæ
peragi-
tur.

Utendo sæpius & copiose condimentis acribus, tum acidis, tum aromaticis, hoc est, falsis vel amaris, quæ liquores glandulosos faciunt acidiores, & bilem magis amaram & acrem: ut sunt acetum, succus citri, sp. falis, piper, cariyophylli, cinam: macis Zingiber, nasturt. eruca, sinap. rapha. rusticanus.

Movendo corpus; animum curis torquendo, somnum minuendo.

Abstinento ab oleosis & pinguibus.

Tabula XXIV. De Anasarca & Leucophlegmatia.

In ca-
chexia
notanda
venit

Definitio, color cutis, præcipue faciei pallidus, interdum flavus, lividus, luridus sæpe rubicundus, cum pustulis in naso genisque.

Symptomata concurrentia sunt dyspnœa, cordis palpitatio, pulsatio arteriarum circa jugulum & tempora visui manifesta, lassitudo totius corporis, & præcipue crurum: angens cordis dolor, qui post assumpta alimenta intenditur. Adest plerumque febris lenta, continua, intermittens, aut composita ex illis. Urinæ sæpius sunt crudæ aqueæque, rarius crassæ, turbidæ, nisi ab affectu alio comite,

comite, aut causa externa turbentur: nonnullis tandem corpus univcrsum macrescit & contabescit: aliis sensim turget ac tumet.

Differentia alia est à *seroso humore*, dicta *anasacra*, alia est à *pituitoso* magisque viscoso, dicta *leucophlegmatia*: alia ab *ab utroque*, præcipuè tamen priori, quando abdomen cum cruribus tantum occupatur, & dicitur *ascites*. Accipit etiam differentias à colore, & symptomatis conjunctis, diciturque *hypochondriaca*, *scorbutica*: sequiturque sæpe suppresum menstruorum fluxum, & sæpè omni ætati communis est.

In cachexia notanda venit.

Causa est sanguis qualitate vitiosa peccans, ob humores naturales ad sanguinis constitutionem in corde concurrentes, à rebus non naturalibus aut venenis vitiatos, ut est *bilis lymphæ* conglobatarum glandularum & cæterarum corporis partium, tum *saliva* atque *succus pancreaticus*, in tenui intestino juncti atque *liquorem singularem lymphæ* admiscendum componentes, tum ipsi quoque *spiritus animales* sanguini redditi, vitiiati, & vitiatam qualitatem sanguini imprimentes, nunc sensim ac sine sensu, nunc subito ac sentibiliter.

Vitia ista frequentissima sunt. 1. *acrimonia* tum acida sanguinis, tum salsa niuriatica, tum fœtalixiva. 2. *viscositas* vel *fluiditas* nimia, quæ humores reddunt vitiosos, unde & appetitus, & alimentorum fermentatio ac secretio corrumpitur, effervescentia intestini tenuis vitiatur, *halitus flatusque* generantur, palpitationem cordis, anxietatem, Asthma, lassitudinem inducentes. Cordis effervescentia læditur, unde febris continua lentaque, ductus pancreatici à pituita obstruuntur; unde febres intermittentes variæ; quod fit eo citius, si corpus sudet, & patentibus poris incidat aër frigidior & asperior: *color* pro humorum varietate vitiiatur, urinæ fiunt crudæ, crassæque; *dolores* excitantur, cor-

		<i>pus</i> tumet, contabescit, pustulis repletur, pluraque alia symptomata oriuntur.
In cachexia notanda venit		<i>Emendando</i> sanguinem vitiosum, pro vitii specie & causa; <i>alterando purgandoque</i> ; perseverandoque aliquamdiu in convenientium medicamentorum usu, ubi malum radices egit altas, & æger se melius habet, nec fastidit medicamentum; quod si contingat, statim ejus forma mutanda est, aliaque præscribenda, præcipue humor glutinosus & tenax semper corrigendus & evacuandus est.
	<i>Cura- tio quæ absol- vitur</i>	
		<i>Corrigendo</i> res non naturales malum foventes; & si aciditas aut falsedo muriatica aut lixiva conjungatur, tum ea quoque sedulo emendanda per medicamenta & alimenta erit.

Tabula XXV. De Syphilide s. Lue Venerea.

In Syphilide seu Lue Venerea notanda sunt	<i>Defini- tio</i>	Morbus contagiosus, seu congeries diversorum symptomatum, nunc plurium, nunc pauciorum, defluvio capillorum, maculis, tuberculis, ulceribus, dolore, sæviens.
	<i>Subje- ctum</i>	Universæ corporis partes, massa sanguinea, caput, artus, partes spermaticæ, prostaticæ, parastaticæ, vesiculæ seminales, glandulæ omnes.
	<i>Causæ</i>	Proxima est fermentum acidum acre: quod ostendit acrimonia lancinans, non mortificans, qualis est alcalina sive lixiva: fermento contagioso adjungitur pituita viscida, ab acido & pingui producta: Esse hæc vera ostendunt symptomata & me-

& medicamenta sanantia Syphilidem. cum verò bilis corrumpitur ab acido, tunc etiam acrimonia alcalina adjungitur: hinc pustulæ oriuntur ac maculæ, similes scabiei pustulis. Hoc fermentum acidum contagiosum inficit primo acidum glandularum naturale, & proin facilius afficit melancholicos: inde invadit œconomiam naturalem, postea animales functiones lædit, & quidem per humores, qui sunt subjectum primum in Syphillide. contrahitur verò vel in utero, ex parentum semine infecto, vel extra uterum ex concubitu, per sudores, linthea, oscula, suctionem mammillarum, per vestes, latrinam, pocula.

In Syphilide seu Lue Venerea notanda sunt

Causæ { 1. *alia* Lues consistit in ichoribus, *alia* in humoribus seu massa sanguinea, *alia* in partibus carnosis, *alia* in ossibus. 2. *alia* est incipiens, *alia* confirmata. 3. *alia* est inflammatoria, *alia* ficosa, *alia* pustulata, corrosiva, rimosa.

Différentiæ { Seu *Symptomata* non semper eadem sunt: primaria tamen sunt 1. gonorrhœa virulenta, ac contagiosa. 2. pustulæ universæ cutis, vel saltem in partibus genitalibus, naribus, ore, faucibus. hæc nunc sunt planæ nec protuberantes, aliquando prominentes, subrubræ, subflavæ, sed omnes squamosæ ac scabræ, quæ remotis squammis colorem varium præ se ferunt, cutim asperam ac inæqualem faciunt, ac aliquando liquorem fundunt acrem, qui pustulas illas propagat. 3. ulcera sordida, præcipuè penem, pudenda muliebria, nares, labia, fauces, palatum, papillas corrumpentia. 4. caries ossium. 5. tuberositates capitis, brachiorum, crurum, sæpe dolentes valde, qui topi & nodi vulgò excitantur sub perioestio excrecentes ad ovi magnitudinem sæpè. 6. dolores nocturni

*Signa
diagno-
stula*

in mediis ossibus, sterno, capite, fronte, temporibus, nullis anodynis cedentes. 7. pilorum defluvium in capite, temporibus, superciliis, barba, imprimis ubi constat de aliis signis. 8. maculae nunc rubentes, nunc flavescentes, liventes, quae saepe multum spatii occupant, in dorso, pectore, abdomine, quas pressas albicans vestigium sequitur. 9. bubones in inguine, nunc indurati, nunc iterum evanescentes, nunc suppurati. 10. condylomata in pudendo muliebri ac podice. quae omnia symptomata variant pro diversitate temperamenti aegroti, modi contractae luis, per contagiosum osculum, concubitum, sudorem, papillas, aut pro duratione.

In Syphilide
s. Lue
venera
notanda sunt
tum

Signa

Prognostica, affectus est contumax, summe atrox, longo tempore expugnandus, ac saepe recidivam faciens.

*Cura-
tio fit*

Expugnando acidum acre decocto Ligni Guajaci, fassasfras, rad. chinae, sarsaparill. salibus volatilibus, purgantib. phlegmagogis, salivatione per mercurium crudum, aut dulc. aut praecipitatum corallatum, illinitione, cingulo, suffitu: (ultimò tamen salivatio adhibenda est.) Vomitu cum mercurio vitæ, antimonio, gargarismis emollientibus.

Tollendo pustulas tinctura veneris cum sale volatili urinæ parata, aut praecipitato rubro, aut oleo viperarum.

Extirpando cariem ossium totaliter per salia volatilia, cerussam, tutiam, aut si necesse fuerit totam partem amputando.

Aufferendo tubera emplastris mercurialibus, salivatione, vel universali curatione.

Mitigando dolores fotu aut potu decod. Guajac.

Tangen-

Cura- tio	{	<i>Tangendo</i> condylomata oleo vitrioli.
		<i>Suppurando</i> bubones emplastro diachylo magno & cauterio potenciali.
		<i>Corrigendo</i> gonorrhœam emulsionibus, decoctis ex hordeo, glycyrrhiza, terebinthin. balsam. peru- viano, copaiba, sulphuris : foris roborando prostates & vesiculas feminales olei mastichini illitu.

Tabula XXVI. De Rachitide.

In Ra-
chitide
sunt no-
tanda

Definitio, corporum infantilium præternaturalis molli-
ties, laxitas, debilitas ac ponderositas, capite justo ma-
jore, facieque pleniori ac floridiore, contabescencia verò
partium carnosarum, infra caput, hypochondriorum &
abdominis tensione ac repletionem, dyspnoea, tussi, pul-
monis coalescentia, cum pleura, & in progressu aliis pluri-
mis Symptomatis stipata.

Subjectum sunt soli infantes à sesquianno per biennium,
& quidem primum circa spinalem medullam, nervos ac
partes membranosas, tum secundum caput, faciem, partes
musculosas, articulos, ossa, dentes, pectus, hyponchon-
dria, pulmones, totum corpus.

Causa proxima est inæqualis distributio succi nervosi,
nunc deficiens, nunc abundans, unde inæqualis nutritio
partium, quâ aliæ redduntur tenuiores, aliæ crassiores:
hanc distributionem inæqualem parit obstructio spinalis
medullæ, à crassis, viscidis humoribus facta: qui succo ner-
voso aditum adimunt ad partes nutriendas, unde oritur
illarum extenuatio sive, atrophia, harum verò augmentum,
quæ succum à nervis cerebri accipiunt copiosorem. Hu-

mores isti crassi originem trahunt ab acido totius massæ sanguineæ aucto, quod semen, parentum ac sanguinem maternum inficit, cum laborant cacochymia, cachexia, morbo virgineo, hydrope, scorbuto, ictero, gonorrhoea, Lue Venerea, alio gravi morbo. vel 2. cum semen eorum est minus Spirituosum, ob inedia, evacuationem nimiam, constitutionem nimis mollem, febrem hecticam vel 3. cum diæta nimis humida adhibetur ac plenior à gravida, aut ipsa nimis est mollis ac ignava. vel 4. cum infantibus diæta prava adhibetur, aër humidus, frigidus, maritimus, pluviosus, alimenta humida, & frigida, medicamenta narcotica, unde contrahitur intemperies frigida humida medullæ spinalis nervorumque ab ea productorum, nec non membranosarum ac fibrosarum partium, in quas nervi isti inferuntur.

In Ra-
chitide,
sunt no-
tanda

Differentia 1. *alia* major, *alia* minor in sua essentia. 2. *alia* plura, *alia* pauciora symptomata habet. 3. *alia* est tardior, *alia* celerior. 4. *alia* in principio, augmento, statu. 5. *alia* solvitur perfectè, *alia* in tabem aut hecticam transit. 6. *alia* est nativa, *alia* postea contrahitur.

Signa Diagnostica extant in definitione. præterea ad-
sunt 1. nodi circa nonnullos articulos, carpos & talos
atque extremitates costarum. 2. ossa tibiæ, fibulæ, ulnæ,
radii, femoris & humeri incurvantur. 3. dentes erum-
punt tardius, vacillant aut nigrescunt. 4. pectus à lateri-
bus redditur angustius, & anterius acuminatur. 5. decu-
bitus supinus gravior est. 6. pulsus est exilis & de-
bilis.

Prognostica præcipua sunt 1. quo plura adsunt & gra-
viora symptomata, eò peior est Rachitis. 2. ratione suæ
essentiæ lethalis haud est. 3. citius sanatur in grandioribus
ætate. 4. Scabies aut pustulæ, aut pruritus incute superve-
niens,

niens, curationem faciliat. 5. diuturnior factus morbus tran-
sit in pthisin, aut colliquationem, ascitem, hydropem pul-
monum, asthina, orthopnoeam, & suffocationem.

Curatio perficitur. 1. *tollendo* cacochymiam primò pur-
gantibus lenioribus, syr. cichor. cum rheo, manna, cassia,
tamarindis, tum fortioribus, Rhabarbar, Senna, Tar-
tar. Vitriolat: deinde præparantibus decocto Guajac. Sassa-
fras, chinæ, sarsaparill. spiritu aromatico ac volatili, sp. sal.
Armoniac. C. C.

In Ra-
chitide
sunt no-
tanda

2. *Aperiendo* obstructions per salia volatilia fixata C. C.
sal. Armoniac. cum acido sulphur. vitrioli, niti: per Tin-
ctur. martis, decocta aperitiva vulgo nota & in quartanis
febris usitata. 3. *Roborando* nervos fomentatione ad
spinam dorsi facta cum spirit. vini super foliis rorisma-
rin. rectificato, aut decocto aliquo aromatico ex fol. sal-
viæ, rorismarin. menth. majoran. flor. melilot. chamæmel.
bacc. Lauri, juniperi, coct. in vino vase clauso, aut in
cucurbita in balneo Mariæ, & postea inungendo cum ol.
nuc. moschat. express. balsamo Peruviano, axungia cervi,
aut ol. Lumbricorum: tandem imponendo emplastrum
nervinum, aut de betonica. Abdominis tensio tollatur
emplastro de meliloto; pectoris angustia unguento de al-
thea & pectorali mixto. 4. *Symptomata varia*, alvi fluxum,
immodicum sudorem, dentitionem laboriosam, vigilias,
dolorem, auferendo, suo quælibet modo.

Tabula XXVII. De Refluxu sanguinis læso.

Reflu- xus sanguis læ- ditur dum sanguis vel,	Sta- gnat in vasis, idque vel	Ob an- gu- stiam fa- ctam à	Ob plethoram ad vasa de quâ tabul. 19. f. 2.
			Compressione venarum à tumore vicino vinctulisque, partibus injectis facta.
			Obstructione venarum, cavernosæque partium substantiæ, per quam sanguis ex arteriis in venas meat, ab ipso sanguine & pituita coagulatis facta: rarissime à calculo in ipsis genito. Sanguis coagulatur à frigore aëris aut aquæ, medicamentisque adstringentibus austerisque, externis & internis. pituita coagulatur ab iisdem causis, præcipuè tamen à frigore aëris, aquæ, potusque, partes corporis prius calentes subito infestantibus, & pituitam viscosam in tenui intestino, à causis calefacientibus & attenuantibus, ut sunt res non naturales, aër, alimenta spirituosissima medicamenta aromatica, motus, ira, vigiliæ, solutam & inde ad sanguinem deductam, inspissantibus, unde sanguis stagnans vasa distendit, sæpe rumpit & exitum parat, vel ad vicinas partes, vel extra corpus effunditur.
			Effunditur è vasis suis, dum stagnans in vasis, ea copia, rarefactione, flatibusque distendit rumpitque; vel ab alia causa rodente aut secante aperiuntur vasa, unde effusus ex vasis capillaribus & sinuosa partium substantia in partium vicinarum porosam substantiam carneam membraneamque; aut earum interstitia, & copia aliqua collectus, excandescit, diciturque inflammatio: aut si sensim corrumpitur in pus aut saniem, vocatur abscessus & apostema. Si effundatur in cavitationem thoracis vel abdominis, & in pus corrumpatur, dicitur tum empyema: si extra corpus effundatur in genere hæmorrhagia dicitur, quæ in specie narium tantum est; ex ani vasis effluens dicitur hæmorrhoids: ex utero stillans singulis mensibus fluxus menstruus: post partum qui evacuator copiosior, vocan-

[] vocantur *lochia* : effusus in ventriculum, intestina, vesicam,
[] ob admistos varios humores varia nomina acquirit

Tabula XXVIII. De Inflammatione.

Definitio stagnatio, & excandescencia sanguinis.

Subjectum partium substantia porosa, carnea, membranacea, aut interstitia earum, vasa capillaria, partium substantia sinuosa.

Modus fiendi : ex stagnante sanguine evanescunt partes spirituosæ, magisque subtiles, & volatiles, quæ particulas acidas & salinas antea temperabant : utraq; hæ nunc acriores factæ acrius in se mutuo insurgunt, effervescentiamque, ob partes oleosas sanguinis, calidam efficiunt, tandem sanguinem ita corrumpunt, ut in pus abeat.

Tollendo vasorum compressionem à vinculo vel tumore duro factam.

Solvendo obstructionem à pituita viscosa vel sanguine coagulatis ortam, salibus volatilibus ex variis animalium partibus paratis, quæ omnia coagulata dissolvunt & sudorem simul movent : ut sunt sal. *, sal volat. C. C. ad quæ pertinent ocul. canc. mandibul. lucii piscis, os de cord. C. sulphura omnia metallica & mineralia, sed fixa : (ad quæ refertur & antimon. diaphor.) huc pertinent etiam sal. volat plantar. antiscorbutic. erysimi. cochlear. nasturt. taraxic. aq. theriacal. dictæ. Externe applicantur unguent. martiat. althæ. composit. ol. lil. alb. chamæmel. aneth. laurin. laterin. quæ sp. vini aromatico soluta inungantur. Item cataplasmata dissolventia ex plantis acrib. & aromatic. parat. ut sunt cæpæ, Erysimum, nasturt. hortens. cerefol. sambuc. quibus addi possunt Alb. Græc. farina fabar. lupinor. nidus hirund.

Restituendo stagnanti sanguini motum V. S. sudorificisque, salibus volatilibus, quæ acidum coagulant, deprimunt, & sanguinem rarefac. amplius ac solvunt iterum.

In-
flam-
matio-
nis
sunt
notan-
da,

*Cura-
tio*
quæ
pera-
gitur.

In-
flam-
matio-
nis
unt
notan-
da

*Cura-
tio*

quæ
peragi-
tur.

Removendo sanguinem effusum impredientibus & dissolventibus cogulationem ejus ocul. C. antimon. diap. mumia, spermat. ceti, gummi galbano, sapa- pen. opio, cerevisia Joppenfi: ex quibus mist. fiant. externe applicetur unguentum martiat. de althea comp. butyrum majale, ol. laurin. anethin. terræ, terebinthin. succin. laterum &c. parti affectæ con- ducunt & emplastra forusque, parata ex spermate ceti, galbano, sambuc. filice, bryonia, apio, ab- sinth. melilot. &c.

Generando pus, si sanguis sine suppuratione remove- ri nequeat, medicamentis vulgo emollientibus & maturantibus dictis, Rad. & fol. malv. altheæ, li- lior. alb. branc. urfin. atriplic. mercur. sem. lin. fœ- nigræc. caric. & pingued. suill. human. anserin. gal- lin. vitul. medull. ossium, butyro, oleis, melle, fa- rin. tritic. aut secalin. vitell. ovar. addendo, scill. cæpam, bdellium, galbanum, ammoni. styrac. liquid. si humores viscid. sunt: formul. sint. cataplasinata.

Impediendo æstum & erysipelas lacte ebutyrato cum herbis decocto, unguento Agripp. de althea, emplastr. diachylon cum gumn. aut de mucilagini- bus.

Pus educendo, ferro aut cauterio apostemate aper- to, in loco molli & declivi, idque per vices & sine pressione, si copiosum est pus, semel, si paucum. *ultimo* ulcus est mundandum atque consolidandum balsamo sulph. terebinthinat. vel anisat. quæ pus aci- dum corrigunt, ac obtundunt, consolidationem pro- movent: sic perfecte curabitur.

SECTIO

SECTIO TERTIA

DE

Morbis, causis, ac Symptomatis præcipuis,
certorum humorum secretionem læsam
vel producentibus, vel ex ea læ-
sa provenientius.

Tabula I. De Spirituum animalium generatione læsa.

	Nulla, & privato motu cordis, thoracis & diaphragma- tis perit homo.		
Spiri- tuum a- malium genera- tio five secretio læditur, cum vel fit	{ Par- cior idque culpa vel	{ Sanguinis, cui deest spiri- tus volatilis, ob diutius usurpata similia alimenta; aut quia non recte fecerni- tur à massa sanguinea, cui penitus inhæret, ideo quod non satis fermentatur in- ventriculo chylus ob as- sumptum acerbum, auste- rum: vel ob animi mœro- rem, metum permanen- tem: pigritiam, animum minus occupatum, sed la- xum, somnum longiorem, Curaturque	{ Usurpando alimen- ta inulto sp. vola- tili abundantia, vi- num generos. spir. vin. rectific. & aro- matic. Promovendo ven- triculi fermentat. sp. vini & sale vo- latili. sp. sal. dulc. tab. 10. f. 1.
		{ Cerebri & cerebelli, quo- rum extima substantia non est satis patens pro trans- colanda parte sanguinis spi-	{ Tollendo tristitiam & metum rationi- bus quibuscvis. Exercendo corpus & animum. Pellendo somnum. Exhibendo sudori-

		rituosa, ob frigus exterum aëris, aquæ, nivis: <i>internum-</i> <i>que</i> in febrilibus ab haliti- bus febrilibus, qui cerebri poros coarctant. Curatur- que	fera volatilia, & spirituosa sæpius & & parititis vicibus. Bezoard. min. aq. theriacal. Sp. Sal. Ammoniac.
Spiri- tuum a- nima- lium genera- tio sive secretio læditur, cum vel fit	Nimia idque vel vitio	<i>Sanguinis</i> , abundantis par- tibus spirituosus, ob simi- lem potum, accedente mo- tu æstuque corporis, vel animi, gaudio, ira &c. un- de pori in cerebro reddun- tur patentiores, ut mayo- rem copiam spirituum trans- mittant.	<i>Substrahendo</i> potū spirituosiore insub- stituendoque po- tum aquosum. <i>Abstinendo</i> à motu corporis & animi atque ira.
		<i>Cerebri cerebellique</i> , quo- rum pori redduntur paten- tiores. Curatur.	Fruendo aëre fri- gidiorē montano, marino, boreali.
	Depra- vata cum sp. ani- males red- duntur vel	<i>Torpidi</i> ob vim narcoti- cam ipsis admistam, ex aëre, fumo carbonum, ab ali- mentis, medicamentis, opio, curatur,	<i>Salibus volatilibus</i> acrioribus, piper. caryophyl. allio ra- phan. castor. si- nap. <i>Objectis</i> externis, sono, odore, lu- ce, *. C. C. spiri- tu, ad motis naribus, ori, oculis, auri- bus.

Agitati

Spiri-
tuum a-
nima-
lium ge-
neratio
five se-
cretio
læditur,
cum vel
fit

Depra-
vata,
cum
spirit.
anima-
les
red-
duntur
vel

Agitati nimis, ob æstum
aëris, alimenta spirituosæ,
corporis defatigationem,
vigilias, iram, animi solici-
tudines. Curat.

Perperam moti, sicut in ver-
tigine fit, ubi objecta, vel
locus, æger circumgyrari
creduntur, vel ob despectum
ex sublimi, vel prospectum
in sublimia, vel in remota,
vel ob objecti rotari visum:
vel ob halitus flatulæque ad
caput delatos & spir. ani-
malibus admistos, illosque
suo motu agitantes: vel ob
terrorem panicum, men-
tem perturbantem, & in-
explicabilem motum spiri-
tuum producentem. Curat.

Impuri, ab aëre tali, ob
plantas male olentes, vel
ustas, cadavera combusta,
mineralia sulphurea accen-
sa, ab alimentis corruptis,
ab animo affectibus varie
agitato: ab halitibus ex ab-
domine allatis: Curatur.

Tollendo causas di-
ctas agitantes ni-
mum.

Adhibendo anody-
na, narcotica, musi-
cam.

Tollendo causas
externas ac inter-
nas.

Dissipando halitus
flatulæque oleis, tin-
ctur. & decoctis
aromaticis, tum fi-
gendo anodynis.

Vincendo panicum
terrorem & ratio-
nibus & narcoticis
ac somno.

Tollendo causas di-
ctas.

Usurpando sudo-
riferæ ex salibus vo-
latil. conflata.

Adhibendo vom-
itoria & purgantia
repetita sæpius.

Tabula II. De Spirituum animalium motu læso.

Nulli, & cessant sensus externi omnes, ut & calor & motus, sicut fit in apoplexia & paralyfi: idque vel ob ipsos spir. torpidos; aut deficientes plus minus, vel ob nervos dissectos, compressos vinculis, tumoribus duris, humoribus compactis, subsidentes ab humoribus aqueis, non vero obstructos, quia hoc impossibile, ob tubulorum angustiam & spirituum subtilitatem.

Pauciores, ut in motu tremulo, & infirmo, & visu debili, ob easdem causas, sed leviores.

Spiri-
tuum
anima-
lium per
nervos
motus
læditur
cum vel
moven-
tur.

Plures ob animi motum vehementem, iram, metum, gaudium, irritationem continuam & gravem circa spinalis medullæ caput, sicut in convulsione universali, primariò afficiente (nam universalis secundariò afficientis ac particulari supervenientis causa vera, est motus spirituum animalium auctus & impetuofus, unde omnes in toto corpore muscoli contrahuntur vehementissimè, & convulsio universalis producit) fit, à spiritu acido & acri halitus forma in medullæ spinalis exortum propulso: hos halitus in tenui intestino ut plurimum generari concurrentia symptomata demonstrant: esse vero acidos evincunt curatio & symptomata eadem.

Inæqualiter ac præter voluntatem, in motu convulsivo ac tremore: motus convulsivus debetur spirituum animalium in oppositos musculos motui auctiori, sed alternanti: live sit universalis, five sit particularis: in universali irritatio fit circa primam nervorum ad musculos varios tendentium divaricationem: in particulari irritatio fit circa nervorum ad oppositos ejusdem membri musculos delatorum exortum. Irritatio illa adscribenda est 1. halitibus acris & acidis 2. puncturæ nervi membranæ aut tendinis 3. dolori acuto; sicut in inflammatione. *tremor* fit à spiritibus animalibus, inordinate agitatis à flatibus & halitibus,

titibus, cum sanguine ad caput adscendentibus, & una in tubulos nervorum pergentibus.

Dissectorum nervorum, nulla est.

Compressorum nervorum, fit solutis vinculis.

Tumorum duriorum, fit per incidentia, emollientia, resolventia, maturantia, de quibus actum tabula 27. f. 2. imprimis tamen salia volatilia externe adhibita conducunt in fotibus, cataplas. unguentis.

Humorum pituitosorum & aqueorum circa nervorum membranas hærentium fit sudoriferis, aromaticis, phlegmag. & hydragogis, item exter. incidentibus.

Spirituum majori copia per nervos delatorum perficitur tollendo causam, nempe animi affectus graves, temperando acidum, impediendo halitus opiatis, expellendo per sudorifera, placando dolorem anodynus & motum sistentibus.

Curatio

læsi motus spirituum animalium

Nervi puncturæ per chyrurgi imperitiam factæ, applicando citissime oleum therebintinæ calens cum sp. vini rectific. vel si hoc non juvet, nervum dissecando transversim, ut perdendo motum unius partis lethalis convulsio arceatur.

Puncturæ nervi factæ ab ossium fractorum fragmentis, si nihil juvet, partem affectam amputando ut æger sic à morte liberetur, qui ei imminet ab univèrsali convulsione.

Doloris acuti fit per anodyna & narcotica.

Motus convulsivi fit eodem modo, quo ipsa convulsio curatur.

Tremoris, alterando flatuum causam efficientem: vel

Evacuando per alvum vomitum, urinas, sudores eandem. impediendo eorum generationem. 3. discutiendo flatus genitos. 4. spiritibus animalibus placidum motum conciliando per medicamenta spirituosæ volatilia, sudorifera, insensibiliter discutientia, tum per anodyna & narcotica, minori dosi, partitis vicibus exhibita.

Tabula III. De Splenis Sanguificatione læsa.

In liene sunt quadruplicia vasa, *arteria* quæ ad illum vehunt sanguinem: *nervi* qui spiritum animale: *venæ* quæ revehunt sanguinem: *vasa lymphatica* quæ revehunt lympham. præter hæc vero quatuor nulla alia vasa, quæ ad lienem aliquid advebant aut debebant, reperiuntur (nam vas breve est ipsius splenicæ venæ ramus, utrinque a liene & ventriculo sanguinem revehens) ex quibus usus lienis eruitur, sanguinem subtiliorem & spirituosorem efficere, id est, plus quam perficere: quod confirmat mirabilis nervosarum fibrarum textura, sanguinem subtiliorem ac spirituosorem advehentium, & quod lien nec sensui nec motui in serviat.

Sanguinis plus quam perfectio in liene vel

Minuitur, unde massa sanguinea redditur valde glutinosa & tenax, cum crustosa superficie. 1. à spirituum animalium defectu tam universali (sc. totius corporis) quam particulari (sc. lienis) ob nervos ipsius pauciores, vel aliqua de causa impeditos. 2. à sanguine ipso glutinosiori ac viscosiori. 3. culpa lienis male affecti, cujus parenchyma est solidius & firmitus, unde impeditur sanguinis attenuatio & exaltatio.

Augetur, unde massa sanguinea evadit minus consistens nec satis concrescit, nisi ab acido austeriusculo coaguletur. causa est. 1. spirituum animalium vel universalis vel particularis saltem in liene, abundantia, ob nervos multos grandesque ipsi insertos. 2. immoderatus spirituosorum & aromaticorum usus, qui tenuiorem efficit sanguinem & spirituosorem. 3. parenchyma lienis tenuius & laxius, locum liberum vasis concedens, & sanguinis attenuationem & exaltationem facilitans.

à Defectu universali spiritum animal. usurpando
potum generosum ac spirituosum spir. vin. rect.
simpl. & aromat. cum sale volatili mistum.

à Nervorum paucitate est incurabilis.

à Nervis

à *Nervis impeditis* perficitur medic. subtilibus & abstergendi vi præditis, qualia sunt salia volatilia magna abstergendi vi prædita.

à *Sanguine glutinosiori* sal. volat. inter prandendum sumtis.

Cura-
tur
si fit

à *Lienis parenchymate* solido & firmo, sale volatili aromatico & oleoso, quod idem reddit laxius & tenerius.

à *Spirituum universali* abundantia, perficitur subausteris medicamentis, & abstinendo à potu generosiori & spirituosiori indies adhibito.

à *Grandibus nervis* dando eadem, quantitate minima.

à *Nimio usu aromaticorum*, relinquendo eadem, & adhibendo subaustra medicamenta & condimenta.

à *Laxitate parenchymatis lienis*, adhibendo subaustra interne & externe per longum tempus.

Tabula IV. De bilis secretionem ac motu naturali.

Generatio, quæ duobus modis fit. 1. simpliciter excipitur per ductus bilarii hepatici ramos minimos ex glandulosis hepatis acinis, atque recta versus truncum majorem propellitur. 2. dupliciter per folliculi radices ex iisdem glandulosis acinis admittitur, moxque ad folliculum ipsum deferretur, ibidemque aliquandiu moratur, & mutationem, si non novam, ulteriorem saltem subit, antequam per ductum cysticum effundatur: unde forte, quæ ex solo ductu bilario excipitur bilis, pallidior & fluidior & minus amara est, quam quæ colligitur in folliculo.

Motus, qui fit ex folliculo felle per ductum cysticum in ductum communem: hinc partim per intestinalem ductum

Q

ad

ad intestinum tenue: partim per ductum hepaticum ad venæ portæ & cavæ ramos, inde per hepar & venæ cavæ propagines ad ejusdem truncum, & sic cum adscendente sanguine ad cor fertur: quod probatur. 1. *Possibilitate*, quod ductus hepaticus pateat in venam cavam, admittatque tubulum & stylum & flatum in venæ cavæ truncum dextrumque cordis ventriculum, ipsosque pulmones, qui inde tument. 2. *Necessitate*, qua constat ferri bilem ex hepate versus cor, non tantum ex glandulosis ejus acinis, verum ex ipso etiam folliculo per ductum hepaticum, in ictero: sive fiat obstructo ductu intestinali, ut vulgo, credunt, sive fiat universa bile, ac præcipue cystica (hoc est in folliculo suo elaborata) spirituosiori facta, quod clariss. Sylvio maxime placet: sicut ergo in statu p. naturali, sc. ictero, bilis vel universa vel plurima defertur ad sanguinem, ita & in statu sanitatis multum bilis eo deferri credibile & rationi consentaneum est. 3. *Authoritate* Paracelsi & Helmontii, qui bilem pro viscere vitatili habent.

Tabula V. De Secretione bilis læsa.

Secre- tio sive genera- tio bilis læditur dum vel	Deficit vitio vel	<i>Sanguinis</i> , ob defectum particularum aromati- carum, amarificantium, ipsorumque salium vola- lium & maxime oleosorum: & copiam acidi, au- steri, viscosi atque terrei, secretionem impedi- tis; quo conferunt aër frigidus & nebulosus, ali- menta viscosa, austera, somnus multus, animi mœror, corporis quies nimia, alvus adstrictior vel laxior, quæ sanguinem bilis materia destitu- tum producant.
		<i>Glandulosorum acinorum</i> , quoties hi non sunt apti fecernere bilem, quod quomodo fiat, minime patet.

Auge-
tur vi-
tio vel } *Sanguinis*, ob copiam particularum aromatica-
rum ex aëre æstuante, alimentis volatilibus spiri-
tuosis & pinguibus, amaris condimentis, vigiliis,
ira, motu corporis vehementi, alvo adstricta;
bile in corpore retenta, collectarum, ob dulcia
& mellita, bilem non tam augmentia, quam tur-
bantia, atque ad effervescendum cogentia: unde
sæpè vomitus & alvi fluxus.

Secre-
tio five
genera-
tio bilis
læditur
dum vel

Glandulosorum acinorum, cum nimis copiose se-
cernunt bilem, ob dispositionem ex diætâ contra-
ctam inexplicabilem.

Quali-
tate
vitiosa
produ-
citur

Colore dilutior vel obscurior.

Sapore magis vel minus ama-
ra.

Odore, vel minus acris seu fœ-
tens.

Duritie in calculos concre-
scens.

horum omnium
causas assignare
perquam diffici-
le est.

Consistentia fluidior, aut firmior, glutinosior, li-
quidior, copiosior: quæ augetur usu austerorum,
minuitur salibus volatilibus aromaticisque.

Defi-
cientis
fit,
Curatio
bilis læ-
sæ.

Aëre calente, natura vel arte.

Alimentis & condimentis sale & spir. volatili
abundantibus, & imprimis amarescentibus.

Vigiliis protractis, iracundia moderata.

Exercitio corporis vehementi.

Alvo tenera servata, non fusa aut fluente.

Salibus volatilibus oleosis aromaticis, amarican-
tibusque, imprimis absinthio & similibus.

Aucta
fit

Aëre frigidior, alimentis & condimentis auste-
ris, glutinosis & parum spirituosus.

Somno aucto, animi in cœrore mediocri, corpo-
ris quiete, alvo subadstricta.

Medicamentis austeris, terreis, sigillata, bol. armena, corall. margar. usurpatis dosi parva & sæpè.

Vitiosa cum est { *Sapor minus* amarus usu amarorum, absinth. impr.
Durities succo graminis & decocto ejus, & sp. nitr. simpl. vel dulc.
Glutinositas aromaticis subacribus sal. vol. ol.
Fluiditas, usu austerorum, omphacii, cydon. mespilor. prunor. silvestrium curatur, sæpè repetito.

Tabula VI. De bilis retentione & excretionem, in suo folliculo læsa.

Bilis in folliculo læditur vel { *Retentio id-que culpa vel* { *Sui cum* { Glutinosior facta est ab alimentis austeris, aëre frigido, incœrore, aut in calculos concrevit, à succo lapidescente, qui austero acidus est, unde ad excretionem & motum ineptior est.

Bilis in folliculo læditur vel { *Folliculi*, cujus fibræ factæ laxiores ob bilis magnam copiam collectam, aut cum defunt sp. animal. ob nervos male affectos: vel cum exitus ei obstruitur, à bile in extremè glutinosum humorem vel calculum concreta.

Excretio id-que culpa { *Sui*, cum est fluidior, ob assumpta acria, amara, aromatica, salia volatilia: aërem fervidum, iram, vigilias.

Excretio id-que culpa { *Folliculi*, qui ad excretionem irritatur ab humoribus acribus, multum volatilibus, venenis, halitibus à tenui intestino adscendentibus.

Mutan-

Bilis
glutino-
sa fit

Mutando diætam in contrariam, atque
Usurpando condimenta & alimenta subacria &
amaricantia, & imprimis sal. volat. oleosa.

Bilis in calculos connreta, fit decocto vel succo graminis spir. nitr. dulci salibus volat. quæ concretionem impediunt.

Folliculi distenti ob fibras laxas, fit aromaticis internis & externis blandioribus, diu usurpatis.

Spir. animalium defectus, reparetur alimentis spirituosiss, diu parva quantitate exhibitis.

Obstructionis in folliculi exitu, quæ solvitur decocto graminis cum sp. nitr.

Curatio

bilis læ-
sæ, per-
ficitur
cum

Vitando medicam. & condimenta aromat. sal. volat.

Usurpando subaustra, pruna sive stria, terr. lemn. bol. armen. omphacium.

Mutando aërem calid. in frigid.

Bilis

fluidio-

ris per-

ficitur

Sistendo iram, corporis motum, vigilias.

Temperando venenorum acrimoniam pinguib. lacte dulci, ol. oliv. amygdal. dulc. decoct. ficuum: tum ea sursum deorsumque expellendo.

Obtundendo venena opio, theriaca, mithridatio, diaiscord. orvietano.

Effervescentiam in tenui intestino sistendo opiat. subaustris, terreis, sang. drac. ocul. cancr. coral. creta, lapide hæmatite, terra sigillata.

Tab ula VII. De motu bilis ad intestinum læso.

Bilis motus ad
intestinum im-
peditur cum

Ipsa bilis est glutinosior ac viscosior, ad moven-
dum ineptior, à mœrore aut alimentis glutinosis talis
facta.

Ductus cysticus aut intestinalis angustatur à bile glu-
tinosa, aut in calculos concrecente, & parietibus
ductuum adhærente.

Bilis ad intesti-
num motus
tollitur, cum

Ductus bilarius intestinalis obruitur in totum à
bile maxime glutinosa, aut concrecente in cal-
culos.

Tabulo VIII. De Ictero.

Icteri
sunt

notanda

Symptomata 1. præcedens aut comitans dolor compres-
sivus cordis & ventriculi, cum obscuris lancinationibus in
dextro hypochondrio. 2. alvi excrementa fere al bent, ci-
neritii coloris existentia & segnius descendencia. 3. urinæ
obscuræ rubent, & immixta lintea tingunt colore cro-
ceo. 4. flavus color totius corporis imprimis colli, faciei,
adnatæ albæ oculorum, aliquando vergens ad obscuram vi-
riditatem, unde icterus niger dicitur. 5. pruritus magnus in
tota corporis superficie ubi inclinatur icterus.

Causæ sunt. 1. spiritus vini aliusque potus generosi abu-
sus, cui succedit sæpe ascites. 2. vitiosa permixtio bilis cum
sanguine. Nam bilis naturaliter se habens intimè permisce-
tur humoribus, ut amplius ab illis separari nequeat: in icte-
ro verò non permiscetur intimè, sed tantum confundi-
tur: unde facilius à sanguine recedit, & aliis partibus in-
geritur: læditur verò permixtio, læsa effervescentia in
tenui intestino & corde. *Effervescentia* fit inter acidum &
salem lixivum, aut quod salis lixivi particeps est. *Bilis*,

ratio-

rationem salis lixivi habet. Sal lixivum, quo purius est, eo
 fortius effervescit: *obtunditur* vero ejus acrimonia ab oleo-
 sis & pinguibus, sicut in sapone omni videre est. 2. à spiri-
 tuofo volatili, quod testatur sal Tartari per spiritum vinivo-
 latile factum. 3. à terreo omni, ut est creta, ocul. canc.
 corallia. *Aqua pauca* sal lixivum auget, copiosa infringit:
ignis lixivum sal acuit & auget: *in bile* inest oleosum &
 pingue, & spir. volatilis & terra, quæ sal lixivum tempe-
 rant. *Caloris* naturalis & præternaturalis causa in cor-
 pore humano petenda est à bile: hujus sal lixivum reddi-
 tur acrius, à causa externa, sole vel igne foci. *interdum &*
acidum acre adinistum, bilem acuit, unde æruginosa & a-
 tra evadit, oriturque tum magnum incendium ejus: estque
 hæc sola interna causa bilis acrioris factæ. ut itaque bilis
 inepta fiat, rite effervescere ac permisceri accurate humo-
 ribus cæteris, in causa est bilis nimis volatilis, & spirituo-
 sa facta, quæ facilius ex glandulosis hepatis acinis penetrat
 ad cor, quod probatur. 1. viperæ morfu, qui icterum sæpe
 celeriter excitat: illius vero venenum est valde mo-
 bile & volatile. 2. vino generoso, ejusque spiritu, qui icte-
 rum producant bilem volatiliorem reddendo. Non negan-
 dum tamen, posse excitari icterum quoque ab obstructione
 ductus intestinalis ab humore viscido facta, quem mœror
 & alimenta viscida generant; unde bilis feratur sursum
 per ductum hepaticum ad liepar, & sanguinem & corpo-
 ris habitum, & superficiem: mora enim bilis spiritescit &
 exaltatur, quod tamen non semper fit. 1. quod non semper
 inveniatur in cadaveribus obstructus ductus intestinalis aut
 cysticus. 2. quod non semper palleant in ictero excrementa
 alvi, quamvis minus sint tincta. 3. quod sæpè citius pro-
 ducitur icterus à veneno aut affectu animi gravi, quam pro-
 duci posse videatur. 4. quod citius tollatur, quam possit tol-
 li obstructio. 5. infantes multi nascuntur cum ictero. *com-*
pressivum cordis dolorem faciunt flatus ex tenui intestino de-
 lati: excitati ibi à pituita viscida hærente & cum bile efferve-
 scente: *lancinationis causa in dextro hypochondrio* est humor
 acidus

acidus pancreatis, à bile pauciori non satis temperatus: *alvi excrementa sunt minus tincta* ob bilem parciorem, & minus effervescentem. *segnius dejiciunt egri*, quia bilis minus acris: *urinae* obscure rubent ob bilem copiosam, & tinctura multa prægnantem. *color cutis flavus* est à bilis nimia volatilitate.

Pruritus cutis in declinatione fit ab halitibus acris à potenti effervescencia excitatis & eò delatis.

Animum contra adversa rationibus firmando, si à mœrore fit.

Corrigendo alimenta glutinosa aromaticis subacris condimentis, sinap. raphan. rustuc. salib. volatil. potum generosum omittendo.

Incidendo pituitam glutinosam salibus volatilib.

Evacuando eandem correct. phlegmagog. junctis aperientibus rad. rub. tinctor. chelid. maj. apii, fl. genist. sem. aquileg. petroselin. cum crem. tartar. syr. diacnicu, de cichor. cum rheo.

Venneum viperae expellendo sudoriferis, Theriac. Andromachi, antimon. diaph. bezoard. miner. sal. volat. C. C. sp. *.

*Cura-
tio quæ
fit*

Emendando bilem spirituos. oleosis & pinguibus, *semine cannabis* in lacte cocto & colato & ad 3v. sumpto: *sapone quovis* ad 3j. in calenti lacte dissoluto, & sacchari tantillo edulcorato, atque semel vel bis in die sumpto: *sapo* prodest & ratione salis sui lixivi fixi, & olei sui; utroque salem bilis volatilem temperat & retundit. huc quoque facit *crocus opiumque*, quæ sp. animales sua pinguedine potentur domant, & *sulphura fixa mineralium metallorumque anodyna* correctæ: *bilis evacuat*ur chologogis, rhabarbaro &c.

Abolendo cutis flavedinem sudoriferis blandis, sale volatili præditis, quibus admixta sint diuretica.

Tabula IX. De motu bilis cum sanguine ad cor læso.

Bilis cum sanguine motus per hepar ad cor tollitur aut invertitur.	{	Forsan in sola cholera morbo, idcirco lethali sæpe; ejusque <i>causa sunt</i> fructus horarii, qui sanguinis massam ad effervescendum impellunt, unde bilis in acinis hepatis secretio aboletur, eaque nimis cito ad intestinum præcipitatur, concurrentibus inexplicabilibus ventriculi & intestinorum anxietatibus, curaturque solis opiatis vid. tab. xv. f. i.
--	---	---

Tabula X. De læsa bilis mistione cum sanguine in hepate.

Læditur cum	{	<i>Minus & laxius</i> sanguini admiscetur, nec recte cum illo cohæret, quando est valde spirituosâ, sicut in ictero, vel valde viscosa terreaque, unde minus unitur. <i>Arctius sanguini admiscetur</i>, quando est nimis salina & acris, & forsân pinguior, quod probant febres ardentes.
Bilis cum sanguine in hepate mistio	{	<i>Inæqualiter admiscetur</i>, quando ipsa est heterogenea, constans partibus aliis acrioribus, & obtusioribus aliis. à <i>Spirituositate</i> peccante, vid. tabula 8. f. 3. à <i>Viscositate bilis</i>, usu aromaticor. Salium vol. à <i>Terrestri bile & lapidescente</i>, sp. nitri dulci.
Cura- tur læsa	{	à <i>Bile acri nimis & salina</i>, oleosis viscosis, spirituosis, acidis blandioribus, pro humorum natura varia. à <i>Bile aucta pinguedine</i>, curatur acidis temperatioribus, & sale lixivo, absinth. card. benedict. ocul. cancr. corall. sale tartar. vitriolato, sale tartari febrifugo, post abstract. sp. sal. ammoniac. relict.

Tabula XI. De Lymphæ in glandulis conglobatis secretione naturali.

Locus seu subjectum in quo, nempe glandulæ conglobatæ, ex quibus singulis prodeunt vasa lymphatica, non vero glandulæ conglomeratæ, ex quibus nulla vasa lymphatica prodire docet experientia.

Materia, quæ est pars sanguinis acidior in illis glandulis à reliquo sanguine secreta: ut & sp. animales per nervos ad glandulas delati, atque permisti: quibus accedit aqua diluens, nunc pura, nunc impura, unde minus acida, viscosiorve & forsan aliquando subsalsa evadit.

Differentia atque varietas, quæ sumitur 1. à causis externis, aëre, alimentis, vel internis, animi corporisque motu, vigiliis: tum 2. à spiritibus animalibus copiosis, paucis, puris, eorumque motu ad glandulas libero aut impedito: tum 3. à glandulis ipsis integris, vel varie affectis: quorum omnium culpa tum spiritus acidi à sanguine ejusque sero secretio fiet diversa, tum ejusdem cum volatili & animali permistio diversa: hinc lymphæ fit insipida, subsalsa, acida, viscosa, copiosa, pauca, impura.

Effervescentia vitalis cum bile: nempe lymphæ omnis deferitur per vasa propria, vasa lymphatica dicta: ubi per truncum thoracicum ad sanguinem descendentem venit, ac cum ipso ad dextrum ventriculum cordis tendit, cum adscendente ac bile imbuto sanguine effervescent vitaliter: ubi si superat quantitate lymphæ, fit minor effervescentia, sentieturque pulsus minor: si contra bilis superabit, fiet major effervescentia & pulsus major. aciditas lymphæ aucta hic idem potest efficere, quod major ejus copia: salsedo & viscositas quoque eandem mutabunt haud levitet.

Tab. XII.

Tabula XII. De Lymphæ glandulosæ præparatione læsa.

	<i>Parcior</i> ob parciorem usum alimentorum, condimentorum, liquidorum & subacidorum, quæ generant lympham,	<i>Curatur</i> aliment. & condimentis subacid. omphacio, succ. citri, aurantior. ribesiis, acetosa, vin. mosellano, item medicament. sp. nitri. sal. dulc.
	<i>Copiosior</i> ob copiosiore usurpationem liquidorum subacidorum.	<i>Curatur</i> abstinendo à subacid. & exhibendo spirituosas, aqueas, aromaticas. sale volatili abundantia.
Lymphæ præparatio læditur dum generatur vel	<i>Acidior</i>, ob frequentem & multum condimentorum, aut medicamentorum, alimentorumque acidorum usum: ob defectum spirituum animalium, aut earum paucitatem, temperantium alias acidam lympham.	<i>Curatur</i> salib. volatil. tam simplic. quam compositis; imprimis spir. sal armoniac.
	<i>Minus acida</i>, ob parcum alimentorum, condimentorum medicamentorumque acidorum usum: ob copiam spirit. animalium, nimis temperantium lympham acidam.	<i>Curatur</i> condimentis medicamentisque aciditate præditis, aceto, succ. citri, granator. sp. sal. vitrioli, nitri, ol. sulphur. per C. in potu ordinario aut julapiis: si à spirituosis fit, abstinendo ab iisdem.
	<i>Subsalsa</i>, ob usum alimentorum falsorum, conditorum sale, aut condimentorum falsorum.	<i>Curat.</i> abstinendo à salitorum usu paulatim.

Viscosior ac inertior ob usum
 alimentorum talium scil. ani-
 malium capitum, pedum, pi-
 scium marinorum, ob copiam
 alimentorum ingestorum eo-
 rumque fermentationem læ-
 sam, unde & sanguis & alii
 humores similes efficiuntur.

Curat. abstinendo ab ali-
 mentis viscidis, piscibus, pe-
 dibus, & adhibendo con-
 dim. aromatica antiscorb.
 sinap. nasturt. sal. volat.

Lymphæ
præpara-
tio lædi-
tur dum
genera-
tur vel

Glandula tument naturali-
 ter à copioso alimento: p. n.
 vero propter obstructionem
 venarum capillarium, à pitui-
 ta, causis externis internisque
 soluta, & frigore postea co-
 agulata: rarius à sanguine co-
 agulato, hunc tumorem se-
 quitur interdum durities.

Curatur incident. & at-
 ten. sudorificis; item suffitu
 ex succino & mastiche pa-
 rato: potest quoque illini
 unguentum martiatum aut
 althææ compositum.

Glandula inflammantur,
 à sanguine stagnante in
 ipsis vasis aut glandula-
 rum substantia.

Fit dolor partium vici-
 narum à lymphæ acida è
 vasis suis effusa, sicut fit
 in gravedine, coryza,
 phthisi, de quibus alibi.

Curatur gargarism. emollient. si
 sint tonsillæ affectæ; ex rapar.
 decoct. fugiendo adstringentia.
 Si nequeat corrigi sanguis in va-
 tis subsistens, aut effusus in
 glandularum substantiam, pro-
 moveatur ejus suppuratio & a-
 postematis apertio, ac puris effu-
 sio, hinc ulceris mundatio &
 consolidatio: vel adstringente
 post inflammationem curatur.

Tabula XIII. De Lymphæ motu per vasa lymphatica & ductum Thoracicum læso.

Lymphæ glandu-
losæ
per vasa
lymphatica &
ductum
thoraci-
cum ad
venam
jugula-
rem axil-
larem-
que fini-
stram
motus
natural.
læditur
dum vel

Impeditur in totum, obstructis va-
sis lymphaticis à pituita glutino-
sa, ab aëre calido, corporis mo-
tu, potu spir. soluta, frigore ve-
ro coagulata, vel à mœrore terro-
reque concreta, & cito interfi-
cit.

Impeditur ex parte, quia lymphæ est
glutinofior, & ad motum ineptior
vel quando ipsa vasa ex parte sunt
compressa & angustata.

*Alia via quam versus venas move-
tur*, quia vasis suis obstructis sub-
sistit, aque distendit copia, & tan-
dem rumpit, & tum in loca vici-
na, cavitatesque propinquas mo-
vetur atque effunditur, unde dolo-
res & tumores varii, vulgò catar-
rhis adscripti, ut est brachii ad hu-
merum, & colli, & ischiaticus dolor:
qui plerumque fiunt à frigore ex-
terno, lymphæ existente nunc aci-
diore nunc salsa muriatica, unde
& dolores variant naturâ & cura-
tione. ex hac lymphæ thoracis
vasis lymphaticis lateralibus rup-
tis effusa hydrops thoracis oritur
plerumque, si non semper.

Præservatur cavendo
ne corpus incalescat
nimium, vel ne thora-
ce denudato mox re-
frigeretur, & pituita
concreascit.

Curatur sudoriferis
aromaticis, sal. volat.
lign. gujac. sassafras.

Curatur corrigendo
pituitam alterantibus
sal. volatil. C. C *.
decoct. falsparill.

Curantur vasa rupta
sua sponte, vi alimen-
ti sui, modo ab obstru-
ctione prius liberata
sunt, dolores artuum tol-
luntur hydragogis &
sudorif. item unguent.
martiat. populeo. vel
balsam. sulph. tere-
binthinati illitu, si co-
xendicis dolor sit.

Hydrops thoracis, qui
cognitu est difficilis
valde, curatur sudore
continuo per stu-
pham siccam, tum per
acum argenteam ca-
vam, facta paracen-
thesi in thorace.

Tabula XIV. De Salivæ generatione læsa.

Glandula conglobata omnes generant lympham, & eam reducant in venas.

Glan. conglomerata omnes generant peculiares liquores, qui singuli per peculiares ductus in peculiares cavitates, ut sunt oculi, nares, os, intestinum tenue deferuntur.

Sic in ore utrinque reperiuntur duo ductus salivales dicti, à glandulis maxillaribus conglomeratis tam superioribus quam inferioribus orti, qui salivam deportant. Huc pertinent *infiniti canaliculi* ex similibus glandulis orti in os patentes & humorem contentum effundentes, à Stenone primum, observati. *Saliva* vero omnis ortum habet partim ex *sanguinis* parte magis glutinosa, per arterias, partim ex *spiritibus animalibus*, per nervos ad glandulas conglomeratas dictas deductis.

Sic succus pancreaticus in glandulis conglomeratis pancreaticis genitus, per ductum peculiarem in tenue intestinum effluit, dicendus proprie siccus melancholicus.

Salivæ
genera-
tio læ-
ditur
dum vel
genera-
tur

Copio-
sior
idque

Defectu materia, sc. alimentorum convenientium, ut sunt juscula carniū, lac, potus generosus, vel *ob materiae evacuationem* per alvum, sudorem, urinam.

Vitio viarum, per quas materia ad glandulas deferitur, arteriis aut nervis dissectis, obstructis, compressis.

Vitio ipsarum glandularum, quæ male sunt affectæ, nec transcolare, admittere, aut immutare materiam in salivam, aut illam deducere valent.

Ob

Salivæ
genera-
tio læ-
ditur
dum vel
genera-
tur

Copio-
sior
idque

Ob materia salivaris abundantiam ex usu alimen-
torum liquidorum, vini acidiusculi, ex parciore ex-
cretionem urinæ, aut sudoris.

Ob multitudinem viarum aut amplitudinem ea-
rum, sanguinem, spiritusque animales ad salivares
glandulas deferentium.

Ob vitium peculiare glandularum salivam confi-
cientium, ob quod plus salivaris materiæ excipi-
tur ex sanguine, & in salivam mutatur.

Vitiosa
eaque
vel

Salsior, à fero sanguinis falsiori, aut peculiari
vitio glandularum salivarium, non valentium se-
parare serum.

Acidior, à copia nimia humoris acidi, in toto
corpore vel sanguine, vel ob defectum sp. anima-
lium in glandulis salivaribus.

Fastidiose dulcis saccharum saturni referens,
ob vitium in fero, quod, quale sit, explicari ne-
quit.

Amara, ob bilis admixtionem, per eructatio-
nem in os, aut ea in glandulis admista per serum,
quod rarò accidit.

Glutinosior, ob multam pituitam in sanguine
hærentem.

Aquosior, ob defectum pituitæ ejusdem.

Salivæ
genera-
tio læsa
curatur si

Parcior, adhibendo alimenta convenientia: vel tollen-
do alvi fluxum, hydropem, nimium urinæ fluxum, aut
sudorem nimium. A nerv. aut arteriis dissectis non curatur
nisi ex parte, quatenus reliqui nervi ac arteriæ paulatim
augentur, & sic jacturam tandem reparant. Ab obstructione
arteriarum aut nervorum curatur ut alibi dictum de obstru-
ctione est. A glandularum vitio ignoto curatur roboranti-
bus externis, quæ sunt aromatica, nempe unguentum
martiatum, quo inungatur maxilla superior utraque, ubi
situs

situs est glandularum salivalium: vel *fotu* ex plantis aromaticis, addito vini sp. & sale volatili.

Copiosior, minuendo materiam ejus per alimentorum mutationem, tum evacuando per alvum, urinas, sudorem, hydragogis, phlegmag.

Amplitudinem tollendo subadstringentibus & blande aromaticis in vino rubello paratis fomentationibus: *vitium glandularum ignotum* corrigendo subadstringentibus aromaticis, & internis.

Acida nimis curatur creta, sanguine draconis, lap. hæmatite, salib. fixis & volatilibus.

Salivæ
genera-
tio læsa
curatur si

Dulcis curatur conchilibus calcinatis, salib. volatil. acrioribus & fixis, & acidis acrlbus, falsis cum acidis junctis, tartaro vitriolato.

Salsa tollitur abstinendo à falsis: tum *emendando seri sal-sedinem*, ocul. cancri, margaritis, corallis, conchil. mediocriter calcinatis, pilul. de cynogloss. vel de styrace ad gr. ij. vel iij. exhibit. indies usurpatis.

Amara, purgando cholagogis; *eluendo os* vino acidisculo puro, vel aceto cum aqua. vel *temperando* serum sanguinis acidis gravioribus.

Glutinosa, curatur *incidentibus aromaticis*, salib. volatil. tum *abstinendo* à similibus alimentis, & *purgando* phlegmagogis.

Fluida, emendatur usu glutinosiorum, subausterorum medicamentorum, ut sunt mespil. sorba, mala cydonia: pilulæ de cynogloss. hic quoque conducunt.

Tabula XV. De Salivæ motu in os læso.

Salivæ in os motus læditur quando affluit vel	{	<i>Parcius.</i> 1. ob sui defectum, 2. ob salivares ductus obstructos, compressos, discissos.	{	Curat. obstructio & compressio attenuan- ib. incident. <i>dissecti</i> , ductus salivales incu- curab. sunt.
		<i>Difficilius</i> , ob sui glutinositatem.		Cur. ext. tab. 13. f. 3.
		<i>Copiosius</i> , ob sui copiam, ob duct. salivares patentiores, laxioresque, qui tales redduntur à continua sputatione. malo more contracta.		Curatio extat tabul. 13. f. 3.
		<i>Facilius</i> ob sui tenuitatem.		Curatur fomentis ad- stringentibus.

Tabula XVI. De Salivæ deglutitione læsa.

Salivæ degluti- tio lædi- tur dum vel	{	<i>Plane non fit.</i>	{	Utraque hæc læsio fit pro- pter faucium tumorem, Oesophagi angustiam, tonsillarum tumorem, an- ginam, carnis excrescen- tiam, paralyfin, convul- sionem, motum convul- sivum in suffocatione hy- pochondriaca.
		<i>Fit cum magna difficultate.</i>		Curanturque hæc o- mnia suis locis proposita.

Tabula XVII. De Succo Melancholici generatione læsa.

Succi
pancrea-
tici ge-
neratio
læditur
dum ge-
neratur
vel

Parcior, idque. 1. defectu materiae, sc. alimentorum minime acidorum, aut hac alio delata in hydrope, aut effusa in sudore, subacido profluvio urinæ alvi-que, lienteria, cœliaca. 2. vitio viarum imprimis arteriarum, per quas defertur sanguis ad pancreatis glandulas, vel obstructarum vel compressarum. 3. culpa ipsarum pancreatis glandularum, quæ sunt ineptæ præparare & secerne-re subacidam sanguinis partem unâ cum animalibus spiritibus in succum pancreaticum.

Copiosior. 1. ob materiæ aptæ copiam, ob alimenta similia diu assumpta, ob evacuationes suppressas. 2. ob arteriarum & nervorum ad pancreas delatorum copiam & magnitudinem, unde generando succo copiosior materia affertur. 3. ob peculiarem constitutionem glandularum pancreaticarum, faventem succo producendo melancholico multo, cujus naturam explicare difficile.

Curatur alimentis condimentisque subacidis. 2. *tollendo* hydropem aliaque vitia.

3. *Reserando* obstructionem incidentibus attenuant. ut & compressionem relaxantibus.

4. *Corrigendo* peculiare vitium glandularum medicamentis aromaticis, imprimis salib. volat. acidis junctis, i. e. sale volatili fixato, aut flor. *.

Curatur omitendo usum acidorum. 2. *adhibendo* hydragog. sudorif. diuretica. 3. blandis adstringentibus adhibitis, quæ arterias ac nervos coarctant. 4. peculiarem constitutionem corrigendo lapide hæmatite, sanguine dracon. creta alba.

Acidus

Acidus minus ob defectum talium alimentorum, condimentorum, & ob usum cretæ, ocul. cancri, margarit. corall. sal. fixor & volat. quæ acidum extinguunt: vel quia acidum per sudorem, urinam, nimis evacuat.

Curatur exhibendo acida. 2. abstinendo à figentibus acidum. 3. minuendo excretionem acidi adstringentibus.

Acidus nimis à talibus alimentis, condiment. medicam. 2. ob moram ejus in ductib. obstructis factam, sicut in initio febrium intermittentium fit.

Curatur minuendo usum acidor. 2. tollendo obstruct. incid. atrenuan. evacuantib. per vomitum, secess. urinam, sudores.

Succi pancreatici generatio læditur dum generatur vel

Muriaticus, ob serum simile abundans, ob alimenta multo sale condita, ob gravedinem molestantem perseverantem, humores falsos efficiencia.

Curatur corrigendo serum, vid. tabul. 14. f. 3. *abstinendo* à falsis. *Curando* gravedinem.

Austerus ob talia medicamenta, aliment. ob mœrorem terroremque magnum.

Curatur abstinendo ab austeris. 2. *finiendo* mœrorem. 3. *usurp.* sal. volat.

Fætidus, ut puris facti ab inflammatione pancreatis.

Cur. bezoardico min. antim. diaphor. quibus ulcus tollitur.

Coloris sanguinei, aquei, pituitosi, ob admista talia.

Curat. consolidantibus antimoniatis.

Glutinosior, ob pituitam similem multam in corpore existentem.

Curat. usu aromaticorum acrium continuato, ut & acidor. volatilium, spir. nitri dulci.

Tabula XVIII. De succi pancreatici motu læso.

Succi pancrea- tici ad tenue in- testinum motus læditur dum vel mouetur	{	<i>Nullus</i> , ob obstructionem du- ctus maximi, à glutinosa pituita, & mortem repentinam adfert.	{	Causa antecedens temperatur spir. nitri dulci.
		<i>Aliqualis</i> , ob obstructionem ductuum lateralium, à pituita vi- scida.		Curatur spir. nitri in vino generoso exhibi- to.
		<i>Difficilius fluit</i> , quia glutino- fior.		Curatur extat tab. 12. & 13. f. 2.
		<i>Eacilius fluit</i> , quia aquosior ob potum multum, & diureticum, qualis est acidularum Swalbacen- sium, saliumque volatiliū.		Curatur <i>abstinendo</i> à potu, exhibendo acerbā, caustera.
		<i>Vitiose effervesce</i> cum bile, de qua vid. tabul. 3. & 4. f. 1.		

Tabulo XIX. De Secretione Urinæ læsa.

Urinæ per glandulo- sas renum caruncu- las secre- tio læditur cum vel fit	{	<i>Nulla</i> , carunculis obstructis à pituita multa glutinosa, sanguini confusa, & hic coagulata: aut iisdem carunculis spongiosis constrictis à frigore externo, partibus heterogeneis sanguini permixtis nimis arcte, ob lymphæ ad cot tendentis nimis acris acidæ qualitatem, unde sanguis universus concre- scit nimium: quam aciditatem auget frigus externum, animi mæror, terror magnus ac inopinus, usus rerum acidarum.
		<i>Parcior</i> propter easdem causas, sed leviores, ut alvi fluxum, sudorem copiosum.

Copiosior à nimio potu, ob renum carunculas vel nimis pa-

patentes secundum canales, vel aliter vitiose constitutas, ut in diabete, vel ob sanguinem male affectum à diureticorum nimio usu, unde plus feri secernitur: ob suppressos sudores, alvi fluxum serosum, unde sanguis fluidior & minus coactus redditur.

Aquea defectu salis & bilis, 1. ob potum copiosum vel diureticum, vin. tenuæ, Aq. acidular. 2. ob nimiam & arctam commixtionem partium sanguinis, unde impeditur excretio salina lotii, idque ob acrimoniam acidam nimis, cogentem sanguinis partes: sicut in paroxysmis febrium intermittentium fit, ubi frigus producitur ab acido, quod sanguinem tum arcte commiscet, pulsumque facit minorem: permanentibus partibus salinis: quod vitium vulgo cruditas dicitur, ejusque correctio vocatur coctio: illa fit ab acido, hæc perficitur salibus lixivis, volatilibus, amaris: utrumque confirmat experientia, per acidum & salia volatilia instituta diæta, præservatio & curatio.

Urinæ
per
glandulas
renum
carunculas
secretio læ-
dirur
cum
vel fit.

Rubea tenuis, ab æstu summo, bile admixta pauca & volatili, partibus salinis uno cum excrementitiis impeditis & retentis nec secretis, ipsa quoque bile in corde nimis aucta, unitaque sanguini nimis, cum aliis admixtis.

Rubea crassa, in febribus ardentibus, à copiosa secretionem particularum salinarum aliarumque excrementitiarum ante retentorum, nunc secretarum, unde tum coctio inchoari dicitur; quia humores contrarii incipiunt temperari, effervescentiaque mitior fieri, & partes unitæ nimis secerni, ac restitui pristinae suæ integritati.

Obscure rubens & subcrassa urina; sine notabili corporis ardore, icterum denotat, unde linteum in eam immixtum croceo inficitur colore, nisi à causa externa hoc fiat.

Sanguinea, sanguinis admixtionem signif. & habet sedimentum foedum & subnigricans, aut grumescens.

Viridis, lividus, niger color, cognosci debet ex causis externis, & internis singularibus: item ex symptomatis, & affectibus ipsis.

Pellucida, eæque vel aqueæ, vel flavæ, vel rubræ, in gravedine, & sedimento nondum separato, & feбри nondum ad vigorem perveniente.

Inodora, urinæ sunt crudæ & aqueæ.

Suaveolentes, à causis externis, terebinthina scilicet.

Fœtentes, à causa externa, asparagorum esu: sæpe interna, corruptione sc. sanguinis, ubi cum salinis partibus secedunt corruptæ pingues, odorum & fœtorum subjectum primum. residet vero fœtor plerumque in contentis.

Insipida urina, à potu copioso, diuretico, vel quando cruda est, evadit.

Amara, à copia bilis ad cor delatæ, & laxæ sanguini admistæ.

Acida, in tristibus & melancholicis, à succo pancreatico, & lymphæ, acidioribus.

Pinguis, ab humore salso muriatico acriori, partem sanguinis oleosam secernente, ac in serum & lotium transferente, sicut videre est in scorbuticis & tabescentibus, febribus colliquativis: sæpe idem contingit ab epoto oleo.

Bulle spumæque sunt à flatibus, cararrhis, gravedine, &c.

Sedimenta furfurea, farinacea, squammosa, accidunt in febribus ardentibus à summo æstu, secernente quasdam particulas terrestres à sanguine, easque excernente cum urina.

Filamenta, à sale volatili oleoso videntur provenire.

Arenula debentur calculo, cujus origo non est ab acido solo, quia acida solvunt calculum: sed potius ab austero, cum terra juncto, & sale volatili: unde probabile est concreescere calculum à materia terrea & salina volatili, glutinosæ junctæ, humoris austeri ope: quia infringitur coagulantis austeri vis ab acido acri, quale in spiritu nitri reperitur.

Caruncula proveniunt ab ulcere renum.

Sanguis & ejus grumi, à vase renum, ureterum, aut vesicæ, rupto, erosoque originem habent.

Pus & sanies sequuntur ruptum abscessum in renibus, vesica, aut collo, sphinctere ejus, urethra, raro ex pleuritide, peripneumonia defertur.

Vermes orruum habent à corrupto in renibus sanguine.
Nubecula est à parte sanguinis maxime pingui & levi.
Sedimentum est à parte terrea.
Enæorema est à parte media inter utramque.

Caruncula obstructæ liberantur glutinosam pituitam incidentibus, attenuantibus, mox diureticis: qualia sunt rad. apii, fcenicul. petroselin. &c. nuclei persicorum, amygdalæ amaræ, sp. salis & nitri, sal volat. quodvis.

Parcior urina curatur prædictis: tum usu acidularum diureticarum aut spadonar. Swalbacensium: pituita præparata expellitur phlegmagogis: renum mala constitutio tollitur sudoriferis aromaticis & salib. volatilibus: iisdem corrigitur & aciditas à lymphæ aut succo melancholico aut frigore externo aucta. animi mœror tollitur rationibus: tollendus est usus acidorum, alvi fluxus, sudor nimius, &c.

Cura-
tio læ-
sæ uri-
næ se-
cretio-
nis.

Copiosior urina curatur. 1. coarctando laxitatem canalium emplastro adstringente lumbari regioni imposito. 2. abstinendo à salibus volatilibus & diureticis aliis. 3. usurpando austeriora temperationa. 4. alvum & sudores excitando.

Aquea urina à potu copioso requirit nullam curam, quæ vero cruditatem comitatur, tollitur. 1. sulphuribus fixis metallorum & mineralium exaltatis, hæc enim acrimoniam sanguinis blande tollunt. 2. salibus volatilibus oleosis & aromaticis.

Rubea urina tenuis, corrigitur subausteris & acidis benignioribus, tum auferendo causas externas.

Rubea urina crassa curari non debet, quia est opus naturæ coquentis, quæ promoveri debet salib. volat. oleos.

Obscure rubens & subcrassa curato ictero cessat.

Urina sanguinea curatur consolidato vase faucio, mixtura ex aqua plantag. petroselin. cinam. sang. Dracon. Laud. opiat. sp. nitr. dulc. acet. stiliatit. syr. myrtin. parata.

Urina turbata curantur curatis febribus catarrhalibus & gravidine.

Odor curatur omnis mutatisque assumptis.

Urina

Urina foetens curatur correcta sanguinis corruptione, & curato ulcere.

Uriua insipida tollitur sublata cruditate sanguinis.

Amara urina curatur cholagogis,

Acida urina corrigitur usu sal. volat. aromaticorum.

Arenula tolluntur aromaticis, & salibus volatilibus oleosis, sp. nitri. &c. quæ glandularum vitia quæque tollunt.

Pinguedo innatans, corrigitur emendando humores falsos muriaticos per salie volatilia quævis, imprimis oleosa & aromatica.

Spuma curatur curatis flatibus & catarrho.

Sedimentum furfuraceum, farinaceum. curatur curatis febribus ardentibus.

Cura-
tio læ-
sæ uri-
næ se-
cretio-
nis.

Filamenta curantur acidis volatilibus, sp. nitri, salis, &c.

Caruncula curantur curato ulcere renum balsam. sulph. anisato, succinato, juniperino ad gutt. iij. iv.

Pus tollitur curato ulcere sulph. balsam. aut ol. antimonii ex ejus sulphur. par.

Vermes tollunt aromatica, imprimis amara, tum acida, simul diuretica blanda.

Nubecula copiosa ad rubedinem vel nigredinem inclinans emendatur subacidis, diureticis, sudoriferis.

Eneorema copiosum corrigitur & excernitur per alvum, urinas, sudores: subacidis, salibus volatilibus, aromaticis: cholagog. phlegm. hydrag diuret sudorificis.

Sedimentum copiosum curatur incidentibus, attenuant: aromaticis, salibus volatilibus, rarius subacidis, imò suborificis, diureticis, phlegmagogis.

Tabula XX. De urinæ defluxu per Ureteres læso.

In deflu-
xu urinæ
per ure-
teres im-
pedito
notand.
est tum.

Causa, quæ est angustia in ureteribus, tam ubi pelvi con-
tinuantur, quam ubi vesicæ inter binas ejus tunicas implan-
tantur ureteres: hæc angustia sæpe est *obstructio* à calculo,
tam in pelvi, quam ipsa vesica, hærente, ibi ureterum prin-
cipium (rarò commissuram cum vesica) opplente, hic ve-
sicæ cavitatem occupante: calculus in ureteribus hærens vix
potest esse causa, quia hic transitum non tollit: *interdum*
est quivis tumor, ureteris cum vesica commissi locum oc-
cupans.

Curatio fit curato calculo & tumore: tumor cito interfi-
cit hominem, ideo quod urina supprimatur, & inedicamenta
vix ad locum affectum pertingant.

Tabula XXI. De suppreffione Urinæ, aliisque ejus vitiis.

Urinæ
retentio
in vesti-
ca & ex-
cretio
per ure-
thram
læsa vel
est

Involuntarium urinæ profluvium, à sphincteris paralyfi,
vulnere gravi, ob epilepsiam, apoplexiam, syncopen, con-
sternationem, ebrietatem, in quibus omnibus spiritus ani-
males haud feruntur ad sphincterem & tunicam fibrosam,
vel inordinate tantum feruntur.

Ischuria, quæ fit. 1. ab obstructione orificii vesicæ vel
urethræ, à calculo impacto ipsi, à concreta pituita, à sangui-
nis grumis, excrescentia carnis, caruncula in urethra suc-
crescente. 2. à compressione orificii vel urethræ canalis,
à tumore vicino & duro, inflammatione, scyrrho, à vin-
culis externis, ab utero constriugente collum vesicæ. 3. a
coalitu vesicæ & canalis urethræ, post vulnus, a calculo
asperiori, aut humoribus acribus. 4. ob paralyfin vesicæ,
repletionem, distentionemque, ab urina diutius detenta,
quæ accidit ebriis, vel delirantibus, imo sanis, sed præ pu-
dore mingere recusantibus.

Urinæ
retentio
in vesica
& excre-
tio per
ure-
thram
læsa vel
est.

Dysuria, seu ardor & dolor urinæ, ab erosione orificiū vesicæ, aut urethræ, ab humoribus acribus urinæ admixtis, aut calculo asperiori grandiorique facta.

Straguria seu urinæ stillicidium ab interna vesicæ superficie abrafa, ab humoribus acribus, à calculo asperiori, &c.

Per insolitas vias, vulnus, ulcus, in cavitatem abdominis aut extra corpus, vesica rupta casu in ventrem, vulnerata bello, aut ulcerata a lithotomo, calculo aut humoribus acribus; aut collo vulnerato, ulcerato, aut urethra.

Calculi vesicæ orificium obturantis fit cathetere repellente illum, aut copioso potu diuretico.

Calculi urethram occupantis fit emolliendo eam per laxantia, & expellendo per diuretica, vel secando.

Pituita concreta orificio vesicæ impacta, liquore injecto per syringam inciditur attenuantibus, salibus volatilibus, aut aromaticis in vino decoctis.

Sanguinis grumi solvuntur aromaticis injectis, & consolidantibus vasa læsa.

Distentio ab urina, tollitur candela cerea, vel cathetere, vel seta balænæ.

Curatio.

Erosio curatur balsam. sulph. anisat. succin. juniperin. interne vel externe, aut decoct. vulnerario.

Humores falsi acidique curantur ocul. canc. sal. volatilibus, & expelluntur hydragogis.

Coalescentia canalis urethræ, aut orificiū vesicæ, curatur perforando eam instrumento idoneo, & curando consolidantibus.

Vulnera, Paralysis, Epilepsia, Apoplexia, Syncope curantur suo modo: sic & compressio à tumore, vinculis.

Excrescentia ex vesicæ fundo, injiciendo per Syringam decoctum, curatur.

Tabula XXII. De Sudoris cujusvis excretionis læsa.

Sudoris cujusvis excretio læditur dum su- dor vel	<i>Diminuitur, aut supprimitur</i> ab externo frigore aëris, aquæ, induſii, lecti, &c. conſtringente poros, coagulante humores fluidos: vel fit à ſubita quiete, terrore inopinato, animi mœrore. <i>Augetur nimis</i>, ab aëre calidiori; alimentis copioſè vel calide ſumptis, motu corporis, ira, ſollicitudine, tegumentis, ſudorificis uſurpatis, vitioſa efferveſcentia in inteſtino tenui facta, à liquore ſolvente, maxime affini ſali volatili ſub acido. <i>Erumpit ſalfus muriaticus</i>, à ſero ſimili exiſtente in ſanguine: <i>amarus</i> à bile ſero permixta: <i>acidus</i> à lymphæ, ſuccoque pancreatico acidiorè, ſero admixta.
Sudor læſus cu- ratur & quidem	<i>Diminuitur ſuppreſſuſque.</i> 1. removendo cauſas externas. 2. calefaciendo corpus veſtimentis, tegumentis, alimentis, potu, foco. 3. corpus quietum agitando movendoque. 4. abigendo mœrorem. 5. uſurpando ſudorifera, in maxime liquida & ſpirituosa, item balneum humidum vel ſiccum. <i>Auctus.</i> 1. tegendo corpus mediocriter tantum. 2. cavendo à ſale volatili, ut & acido ſpirituoso. 3. uſurpando figentia acidum, cretam, corallia, vel miſturam ex conſer. roſar. rubr. conſect. hyacinth. dioscord. Frac. coralliis rubr. præp. ſyr. myrt. parata. <i>Salfus muriaticus</i>, ſuperius prop. medicam. <i>Amarus</i> cholagogis domatur. <i>Acidus</i> minuitur corall. creta, ocul. cancri, hydragogis.

Tabula XXIII. De Generatione feminis læsa.

Seminis productio naturalis fit ab animalibus spirit. cum parte sanguinis falsa concentratis, in testibus, vel forsan etiam epididymidibus: in quem finem hæ partes acceperunt venas, arterias, nervos, vasa lymphatica, ut sanguis ad-vehi & revehi queat.

Nullum defectum materiæ, ob defectum sufficientium vasorum in testes atque epididymides implantatorum: vel ob defectum testium, sicut in eunuchis: vel ob testiculos debiles, id est, frigidos nimis. *Hoc malum* est incurabile, nisi aromatica externe & interne applicata conducant.

Seminis
genera-
tio lædi-
tur cum
genera-
tur vel

Parcius ob aliqualem materiæ defectum, vasis vel paucioribus vel minoribus ad testes existentibus: vel quia materia aliò amandatur. Ratione sanguinis, in magno sanguinis effluxu, ratione spirit. animalium, in magnis animi curis, corporis motu vehementi: *vel* quia testes frigiditate laborant.

Curatur frequenti & modico affricu, & inunctionibus aromaticis. 2. internis aromaticis roborantibus. 3. ablatione causarum supra dictarum, scil. hæmarhagic. curis sublatis.

Copiosius, ex materiæ abundantia, vasis existentibus grandioribus: imo testiculis existentibus robustioribus, confidentibus ex sanguine & sp. animalibus semen copiosius; in quo consistat illud robur explicatu difficile est. *Cura* 1. I. medicamentis vasa constringentibus, sanguinem condensantibus, spiritus figentibus. 2. abstinendo à cogitationibus venereis, conversatione puellarum, ab actu venereo. 3. usurpando medicamenta venerem extinguentia, ubi nitrum imprimis valet ad ʒj ter in die sumptum.

Aquosior ob talem sanguinem & sp. animales, ob venerem nimis frequentem: ob frigus & humiditatem nimiam, ob aliquam parvam contusionem: *curaturque* tum aromati-
cis

cis sanguinem aquosiores alterantibus: sed mediocriter fixis: tum evacuantibus aquas per alvum, urinas, sudorem-
2. roborando testes externis aromaticis, mediocriter adstringentibus.

Viscidius ob causas contrarias & venerem rariorem *curatur* aromaticis volatilibus magis & aqueis, quibus universus sanguis, & in specie feminis materia diluatur.

Tabula XXIV. De Impotentia.

Nulla, cum penis destituitur vasis copiosum sanguinem & sp. animales adducentibus, & est malum incurabile.

Non sufficiens existit, cum sanguis non sufficienti copia adfertur, simulque animalis spiritus: ob vasa minora & pauciora ad penem delata: vel ob penem à frigore externo læsum: vel ob metum & alium animi affectum gravem.

Penis E-
rectio
læditur
cum vel
sit

Curatur. 1. frictione blanda & frequenti, atque inunctione penis cum linimentis, aut unguentis aromaticis, idque frequenter: vel 2. decoctis aromaticis vel 3. sublato animi affectu.

Non satis diu perseverat ob sp. animalium penuriam, sanguinem minus calentem: ob curas, cogitationes graves, &
Curatur spirituosus, aq. vitæ matthioli, aliqua abstinencia à venere, sale volat. oleoso, animi curis ablati.

150
TERTIA.
Tabula XXV. De Mensium suppressione, aliisque vitiis eorum, pro-
fluvio &c.

Men-
strua san-
guinis
purgatio
in foemi-
nis lædi-
tur, dum
vel fit.

Nulla, cum nempe puellis, matura jam ætate, tempore le-
gitimo, nondum prodit: vel quæ prodiit antea, prodire ces-
sat, (non procedit verò menstrua purgatio, quia vel sunt
imperforatæ, vel quia coaluerunt carunculæ myrtiformes,
vel quia non patent vasa per uteri fundum deferentia san-
guinem: vel quia sunt teneriori corporis constitutione, unde
tarde illarum corpus perficitur, ac tarde menstrua prodeunt)
& dicitur suppressio menstruorum, fitque culpa vel ipsius
sanguinis, qui vel deficit, sicut in univers. contabescencia
(quamvis nec hic semper deficiat) vel crassior ac viscidior
existit, multa pituita viscida refertus: *vel fit culpa viarum,*
per quas sanguis fluit refluitque: quæ sunt obstructæ pituita
viscida: quæ vel redundat in toto corpore: & ab aëre calido
externo, aut motu corporis solvitur, & in sanguinem pro-
pellitur, coagulaturque subito in uteri vasis, à frigore ex-
terno admissio immediate ad uterum: vel per pedes frigidos
communicato: interdum affectus animi graves, imprimis
tristitia idem faciunt: sæpe corallia, creta, oryza, carbones
in pica assumpta: omnia hæc vitia reddunt corpora cache-
ctica.

Minori copia fluunt ob easdem fere causas sed leviores: im-
primis sanguinis penuriam crassitiemque, atque vasorum ute-
ri angustiam, in quibusdam tantum existentem vasis.

Nimis fluit ob sanguinem tenuiorem serosioresque atque
acriorem, aliquando ob vasorum laxitatem, quæ fluxum
fere nimium consequitur, & potum nimium, usum fructuum
horariorum.

Citius, quam decet, repetit, ob sanguinis copiam, acrimo-
niam, serositatem & vasorum laxitatem.

Tardius fluit ob sanguinis penuriam, crassitiem & pituito-
sitatem, cum vasorum angustia conjunctam.

Diu-

Diutius perseverat ob vasorum laxitatem & sang. tenuitatem, copiam, aut res non naturales, iram, motum, medicamenta.

Brevius durat ob vasorum nimiam angustiam, sanguinis penuriam, crassitiemque.

Men-
strua san-
guinis
purgatio
in fœ-
min. læ-
ditur
dum vel
fit

Existit pallidior, ob admixtum copiosum serum.

Nigricantior ob ejus defectum, vel redundantiam acidi in corpore: *fœtida* ob moram circa uterum.

Flavior ab oleo sanguinis per salia extracto.

Acrior ob eandem moram, vel admistos alios humores, præcip. acidos.

Tenuior crassiorque, ob seri copiam vel defectum; ob admixtionem humorum coagulantium vel solventium.

Per alias vias effunditur, os, renes, vesicam, fauces, oculos, aures, cutis poros, ob sanguinem subtiliorem, acriorem, cum impetu ruentem in vasa patula.

A connexis carunculis myrtiformibus, per membranam, crassam & duram, chirurgi opera, per Scalpellum incidendo: quod & in tumore à sanguine collecto fieri debet: vulnus mundatur & consolidatur injectionibus vulnerariis.

A coalitu uteri, separando eum medicamentis.

A defectu sanguinis, alimentis convenientibus, sanguinem copiosum generantibus.

Curatur
suppres-
sio men-
struo-
rum, si
fit

A crassitie & visciditate, incidentibus & attenuantibus diutius usurpatis: adhibendo subinde purgantia per alvum: confert hic vinum medicatum, ex rad. enulæ. galang. Curcum. herb. puleg. majoran. Sabin. artemis. bacc. laur. semdauc. levistic. cinnamon. macere parat. vel pilulæ uterinæ ex gum. sagapen. cum acet. præparat. ʒß. chalyb. præpa. succin. borac. an. ʒj. myrrh. rubr. castor. an. gr. xv. croci ʒj. ol. caryophyll. gutt. vj. vel Decoctum ex rad. apii, levistic. lign. Guajac. Sassafr. bacc. junip. lauri, herb. scord. pulvis centaur. min. cum sy. Artemis. card. bened. ol. succini.

A viis obstructis, referando easdem iisdem medicamentis,

Curatur suppres-
sio men-
struo-
rum, si sit

tis, quibus sub finem utiliter miscentur sudorifera vel diu-
retica, saltem sale volatili abundantia: vel præced. apo-
zema.

A subita refrigeratione iisdem incidentibus ac sudoriferis
vel maxime sp. sal. ammon. in cochl. vini exhibit. ad gutt.
iij. vel vj. bis terve in die.

Ab animi pathemate gravi, composito animo, prædicta
medicamenta exhibendo.

A prava diata, longo tempore adhibendo sal. vo-
latil.

A copia sanguinis, venæsectione, in pede aut bra-
chio.

Diminutus mensium fluxus curatur iisdem medicamentis, minori dosi &
breviori tempore exhibitis.

Evacuando serum redundans & bilem, per hydragoga &
cholagoga.

Incrassando sanguinem tenuiorem, plantag. portulac. sem-
pervivo majore, aliisque austeris, forma diversa exhibitis.

Nimius fluxus
curatur

vid. tab. 14. f. 1.

Temperando sanguinis, præsertim bilis, acrimoniam, per
eamdem incrassantia, additis anodynis & narcoticis.

Coarctando vias laxiores iisdem incrassantibus, additis
adstringentibus externe, fomenti, aut suffitus (ex ros. rubr.
mastic. therac) forma.

Venam secando in brachio, si periculum vitæ immineat,
ob enormem effluxum sanguinis.

Æstum temperando acido austero, nitro, lap. prunell.

Citius
recurr.
fluxus
curatu,
si sit

Ob sanguinis abundantiam, venæ sectione & alimentis
paucis, vel minus nutrientibus, aut difficiliter fermentabili-
bus: item motu corporis, cura anxia, &c.

Ob acrimoniam lixivam, in sero sanguinis existentem,
corrigeno eam modo sæpius dicto.

Tardius fluens curatur fit fit { *Ob sanguinis penuriam*, gignentib. sanguinem copiosum, ovis forbilibus, carnib. animal. junior. agninis, vitulina, gallor. lacte, motu corporis, animo hilari, curis vacuo.
Ob pituitositatem, aromaticis & sale volatili abundantibus: tum phlegmagogis subinde adhibitis.
Ob vasorum angustiam modo jam supra proposito, & Venæ sectione adhibita.

Diutius persever. fluxus { *Ob vasorum laxitatem*, sanguinis fluiditatem nimiam, medicamentis austeris aliquantum & adstringentibus per vices & quantitate parva exhibitis.

Curatur citius cessans si fit { *Ob vasorum angustiam* aperiendo vasa imprimis per fomentationes instante vel durante fluxu, ex rad. & fol. altheæ, malvæ, meliloti summitatib. flor. chamæmel. coctis ex aq. & cum spongia aut panno adhibitis. Et inunguendo ilia & inguina ol. lilior. alborum.

{ *Ob sanguinis penuriam* reparando eum dicta.
Ob pituitositatem incidentibus appropriat. emmenagogis ut sunt decoct. majoranæ, puleg. sabin. præcipue sal ammoniac. oleum succini, exhibitis ante fluxum vel eo durante.

Curatur color eorum { *Pallidus* ob serum adauctum, hydragogis.
Niger à defectu feri, augendo serum; à copia acidî acritatis, temperando illud.

Curatur mensium { *Fætor*, auferendo remoram, corrigendo humorem pituitosum per decocta aromatica, cavendo valde acria, quæ potenter menses ciere valent.
Acrimonia, corrigendo humores acres & leniendo partes, anodynis & opiatis. Inrer dum educendo quoque ad-

mixta per diuretica & sudorifera aromatica & salia volatilia.

Curatur
mensium

Tenuior sanguis ob seri abundantiam curatur purgantibus & acidis.

Crassior sanguis, copiosa, aquea indicat: si sit talis ab acido, salibus lixivis volatilibus curabitur.

Via vitium, tollendo vitium uteri circa vasorum angustiam consistens fomentis, linimentis aromaticis: venam in pede secando. applicando item fomenta proposita supra.

Tabula XXVI. De Fluore Muliebri.

Fluoris
mulie-
bris sunt
notanda.

Definitio: fluxus p. n. pituitosus fere, raro serosus perpetuus non menstruatim urgens (aliquando tamen copiosius circa menstruorum tempus erumpens) omni ætati, etiam ante & postquam generationi apta est, imo ipsis quoque sæpe gravidis accidens, dolores varios, viriumque dejectionem afferens: interdum sine dolore diu permanens, tandem cachexiam, lassitudinem spontaneam, dolorem lumborum, sterilitatem excitans.

Subiectum est uterus, vasorum ant sinuum ratione, corpore reliquo existente sano vel ægro.

Materia quæ excernitur, nunc est serosa, aquea, pituitosa, viseida: nunc pauca, acris, lenis, foetida, inodora, alba, flavescentes, rarius nigricans, rarissime saniosa.

Causa est seri & pituitæ copia cum sanguine confusa & ad uterum delata & ibidem corrupta & mutata in humorem album, sicut lac & pus generatur alibi per acidum (quavis in lacte perficiatur, hic vero destruitur: deinde pus fiat ex sanguine laudabili, fluor verò ex pituitoso vel seroso) utero vitiosam dispositionem inducens: sæpe cacochymia totius corporis huc se exonerat.

Cau-

Fluoris
mulie-
bris sunt
notanda

Causa remota sunt animi mœror gravis, acidum & aust-
rum produciens: terror grandis, frigus aëris vel aq. ad ute-
rum pertingens, acidorum abusus, fluxus mensium segnius
accedens, aut suppressus plane, *Propria* vero est ferment-
um acidum, vel in utero consistens, vel per sanguinem
allatum in præcedentib. morbis.

Differentia: alius est levior, à solo utero: alius est gravio-
rum aliorum affectum comes: alius cum excoriatione &
exulceratione conjunctus, qui à sola aciditate nascitur, non
itidem acrimonia lixiva, quæ mortificat statim, sicut acida
exedit tantum.

Cura-
tio per-
ficitur

Emendando sanguinis & uteri vitia per medica-
menta uterina dicta, tum aromatica, tum blande
adstringentia: *externa & interna* decoct. vina me-
dicata; pulver: pilul. *totus*, materiæ eorum sunt
galang. rad. cyperi, caryophyllata, ulmaria, bi-
stort. valerian. fol. alchimill. millefol. potentill.
majoran. menth. rut. hort. agrimon. veronic. be-
tonic. sabina, puleg. meliss. aliaque passim ex-
tantia.

Tollendo causas remotas modo enumeratas: *cor-
rigendo* fermentum acidum austerum per salia vo-
latilia oleosa vel pura.

Tollendo reliqui corporis vitia per alterantia.

Evacuando humores quoscunque redundantes
per Vomitoria & secessum.

Venam secando, si plethora adfuerit, per inter-
valla.

Tabula XXVII. De Conceptione læsa.

Semen
non
admit-
tit fœ-
mina
idque
vel

Conce-
ptio læ-
ditur vel
quia viri-
le

Semen
non re-
tinetur
vel

Quia est imperforata, ob carunculas myrtifor-
mes membrana densa junctas : aut supertensa ipsis
forinfecus membrana densa, à primo ortu : sed
non observata ab obstetrice, nutrice, matre pu-
bertatis tempore plurima mala causatur : His nec
menstrua fluunt, unde tandem tumor mentiens
prolapsum uteri, cum dolore, feбри, cachexia,
conceptu abolito. ubi vero membrana foramine
angustissimo patet, conceptus fit, sed edi nequit.

Quia collum uteri externum circa dictas carun-
culas valde angustum est, aut eadem membrana
foramine exiguo tantum patet : his menstrua qui-
dem fluunt, penem tamen non admittunt.

Quia internum collum non recte applicatur
glandi virilis membri, vel non hiat, ob coalitum
ex ulcere, aut in partu difficili excoriatum est, aut
obstructum ab humore valde viscido.

Quia non commiscetur utrumque semen ob dis-
similitudinem, aut corruptum est lue venerea.

Sui culpa, quia aqueum, ob vitium testium
aliorumque requisitorum, ætatem, morbos : aut
frequentius effusum est Venere immodica : unde
sæpe sanguis & vita simul effunditur.

Uteri culpa, quia laxior ille est nec corrugatur :
laxior fit uterus ob pituitum multam in sanguine
existentem, productam diætæ vitio, culpa aëris
frigidi humidi, vitæ otiosæ, somni multi, eva-
cuationis nimix, hæmorrhagiæ mensium, medi-
camentorum refrigerantium nimis ; vel laxior est
ob arterias nervosque minores ad ipsum acceden-
tes : unde minor sanguinis vitalis spirituumque
animalium copia adest : *vel multo* sero æqueo aut
falso

Conce-
ptio læ-
ditur vel
quia viri-
le

Semen
non re-
tinetur
vel

falso perfunditur, aut Venere continua laxatur, uti in scortis, quæ raro concipiunt: aut alio errore externo semen excutitur, ob motum corporis vehementem, saltationem, cursum, iram, terrorem inopinatum, ingurgitationem potus generosioris, aut copiosi, alvi fluxum, hæmorrhag. insign. æris æstuum, medicamenta menses inoven-
tia: vel non agglutinatur utero semen utrunque per placentam uterinam per infinita fere foramina: quia est semen viscosum minus s. aqueum aut foraminula non patent, & sanguis menstruus prodit.

Perforando satis ample operatione chirurgica non perforatas, caute, ne lædantur carunculæ myrtiformes, & materiam ibi consistentem consumendo cauterio potentiali, cultro, forfice.

Solvendo coalitum externum instrumento immisso, cultello scil. & postea cicatrizando medicamentis.

Obstructionem auferendo per fomenta, suffitus, aromatica.
Laxitatem roborando aromaticis, & leniter adstrin. externis.

Conce-
ptio læsa
curatur
vel

Evacuando serum & pituitam additis uterinis.

Fugiendo causas remotas omnes allegatas.

Ab uteri collo interno, post partum difficilem excoriato, & postea coalito, ut & utero in partu difficili & violenta secundinarum extractione inverso, incurabilis est. incurabilis quoque est, si vasa semen deferentia non desinant in uteri fundum, sed tantum in colli interni extremum: incurabilis etiam est in senibus. semen morbosum emendatur alterantibus & evacuantibus.

Oscula nimis patentia emendantur constringentibus, malis punicis, berberis, omphacio, additis aromaticis, nuce moschata, cinnamom. cassia lignea &c.

Oscula minus patentia uteri aperiuntur aromaticis, & salibus volatilibus.

Tabula XXVIII. De gestatione foetus læsa, nausea, fastidio, Vomitu, abortu gravidarum.

Causa, sanguis circa uterum post gravidationem stagnans, nec in principio foetui alendo serviens: stagnatione corruptus, tenuis & spirituosus factus & iterum massæ sanguineæ redditus, illum inficit: unde bilis & succus pancreaticus inquinantur ac volatilifantur: hinc vitiosa in tenui intestino effervescentia efficitur, à qua sursum tendunt halitus ad ventriculum, hunc vellicantes fastidium, nauseam & vomitum creant. Vehementiam vomitus aliquando sequitur abortus, cum laxior simul fit uterus & foetus debilior, animi motus graves, agitatio corporis vehemens, aliaque symptomata.

In gr- Afficiuntur quoque in malacia gravidarum spiritus anima-
vida-
rum fa- les ab halitibus & humoribus vitiosis ad cerebrum delatis,
stido unde sensus externi, interni, ac motus animalis læduntur:
cibo- hinc etiam læditur mens & appetitus, ut nimium indulgeant
rum, sibi prægnantes.

nausea, *Curatio* fastidii, nausæ, vomitus perficitur, præstando
vomi- corpus ante conceptionem sanum: post conceptionem emen-
tu, & dando humores omnes volatilifatos incrassantib. & figenti-
abortu bus præcipue bilem, exhibendo medicamenta blanda auste-
sunt ra sp. sal comm. dulc. in cibo offerendo condimenta acidius-
notand. cula & subaustera, acetaria, tum temperando halitus vitiosos aromaticis, sale volatili abundantibus, pro naturarum & symptomatum diversitate.

Si nausea aut vomitus sit nimius, compescantur illa opiatis, Theriaca rec. philon. Rom. Laud. opiat. aut externis, lini-
mentis, oleis, emplastris, facculis adstringentib., additis spirituosiss, spiritu vini, Vino generoso: si bilis quantitate excedat, expellatur illa purgantibus in parva dosi exhibitis.

Malaciam curabis emendantibus humores noxios: ut & ratiocinationis correctione, tum exhibendo aromatica & spiri-

spirituosa, imprimis. Tinct. cinnamomi, nuc. moschat. caryophyll. aromat. quibus & deliquia animi, & melancholia, vertigo, languor, febris lenta, anhelatio ac macilentia curantur.

Abortum prævenient eadem, firmando uterum laxum, & fœtum debilem roborando: caveatur simul ab omni gravi animi motu, ira, mœrore, corporis agitatione.

Tabula XXIX. De Partu Naturali.

In par-
tu na-
turali
notan-
da sunt.

Requisita ad partum naturalem. 1. fœtus perfectior. 2. ejusdem robur. 3. ejusdem conatus ad exitum. 4. matris vigor. 5. uteri, cæterarumque abdomen coarctantium partium conatus ad exclusionem. 6. apertio & explicatio sufficiens colli interni & externi uteri, ut & ossium pubis, fœtui transitum concedens. 7. modus exitus, ut capite pronò exeat, aut utraque manu.

Tempus partus, quod ordinarium est finis noni gestationis mensis, sive finis hebdomadis 39 post imprægnationem. item finis septimi, item mensis decimus atque undecimus, & cur non octavi? quia experientia probatur, nec ulla ratione evertitur, sed potius confirmatur exemplo fructuum in plantis & fœtus robore evincitur. Menses in partu intelliguntur non lunares, quorum 9 contineant septimana 36 seu dies 252, sed solares, quorum 9 continent septimane 39 sive dies 273 & superant priores diebus 21.

Tabula XXX. De Partu læso.

Nullus ob foetus infirmitatem, vel mortem. (Mortuum esse foetam demonstrant. 1. summum matris frigus sine febris totum corpus occupans. 2. motus foetus abolitus. 3. pondus gravativum in abdominis fundo. 4. foetor post ruptas secundinas cum aquis prodiens:) ob matris debilitatem, vel mortem: ob deficientem propter vires animales & vitales languidas uteri, diaphragmatis & abdominis musculorum conatum ac motum: cum ob insufficientem colli utriusque uteri hiatus: tum ob minus nimiumque explicata pubis ossa: tum ob aliquas excrescentias osseas, praesertim in praedictis viis existentes, foetui exitum praeccludentes: vel si foetus vitiosa figura prodire conetur, & obstetrix sit imperita: vitiosè verò prodire conatur foetus, cum angitur doloribus, impeditur respiratione partu instante, aut motibus Epilepticis.

Partus
læditur
quando
vel fit.

Præcipitatur & fit septimestris aut octimestris ob foetus robur, & quandoque angustias, tum ob matris & robur & anxietates, & potentem uteri, diaphragmatis & abdominis musculorum motum: tum ob vias omnes patentiores, ob aëris æstum placentæ & uteri commissuras exiccantem, aut alias res non naturales.

Protrahitur, & prodit 10. 11. 13. mense ob foetus languorem, ob matris debilitatem ex mœrore, terrore, ira, alimentis vitiosis, aëre vitiato, vigiliis perseverantibus. corporis defatigatione multa, hæmorrhagia enormi, alvi fluxu diuturno. imprimis ob infirmitatem & contractionem imbecilem, ac sæpius remittentem, uteri, & abdominis musculorum: tum ob vias angustiores.

Difficilius procedit partus existente foetu robusto, vel ob anxietates summas, exitum vi quærente, matre autem infirmiore & anxietatibus pressa: vel viis non satis patentibus: aut pariendi conatus sæpius fracto: vel interrupto.

Citum

Citius accidit fitque abortus, ob fœtus imperfecti morbum gravem, summam debilitatem aut mortem: ob matris imbecillitatem, tum animi tum corporis: ob medicamenta purgantia potentiora: aut præpostere usurpata: ob sanguinem copiosius in pede missum.

Serius contingit ob fœtus imbecillitatem: ob matris debilitatem: ob obstructionem in viis.

Partus
læditur
quando
vel fit.

Præpostere contingit, cum fœtus morbidus membra sua extra consuetam complicationem explicuit: atque casu nunc hac nunc illa parte corporis sui prodit, utraque manu, alterutro pede, aut natibus, ventre, se uteri orificio opponit.

Imperfecte contingit, quando vel caput, vel manus, vel pes extra matris uterum propendet, ac obliquo corpore intra ipsum hærente, inter illas angustias sistitur infans, quod fit, quia fœtus infirmus est, aut mortuus, aut mater languet, aut viæ angustiores sunt.

Curat.
læsi par-
tus, quan-
do fit

Nullus
perfici-
tur

Promovendo eum, quod fit roborando fœtum & matrem, per medicamenta aromatica & spirituosissima, aquam vit. Mathiol. antepilept. tinctur. cinamom. syr. artemis. myrrh. rubra croco, borac. Venet. 2. emolliendo explicandoque collum uteri, & cartilagine ossa pubis colligantes rad. & fol. althææ, malvæ, melilot. fœnugræc. 3. amovendo excrescentias præter naturam existentes in viis. 4. leniendo dolorem & suffocationem uterinam. 5. respiciendo ad febrim & sitim.

Sectione extrahendo fœtum vivum matre mortua: aut mortuum, matre viva, cæsis hac vel illo; cum spes alia nulla superest expellendi per medicamenta.

Extrahendo ipsum fœtum aut secundinas, excluso fœtu, obstetricis manu, aut medicamentis, sabina, Aristoloch. utraque, cyclamine rad. Dictamn. gentian. fl. cheiri, croc. borac. myrrha. castor.

Nullus perfici- tur		<i>Post abortum</i> , movendo menses, propellendo sanguinem decocto ex bistorta, majorana, puleg. syr. artemis. cinamon. cum aq. & vin. ana parat.
Præ- ceps	{	Monendo matrem ut se domi contineat, ad manum habeat obstetricem & necessaria.
Protra- hitur in lon- gum	{	<i>Roborando fœtum</i> , & matrem aromaticis. <i>Inungendo</i> abdomen unguent. linimentisque, ut & lumbos unguent. nervino. ol. laurino, ol. succin. <i>Explicando</i> vias decocto superiori.
Diffi- cilior fit	{	<i>Minuendo fœtus</i> matrisque anxietates medica- ment. aromaticis sale volatili abundantibus. <i>Expediendo vias</i> per decocta mollientia. <i>Promovendo</i> pariendi conatum per boracem, myrrh. rubr. crocum.
Curat. læsi par- tus, quan- do fit	{	<i>Usurpando</i> aromatica & leniter adstringentia, quæ & fœtum tenellum & matrem languidam restaurent.
Abor- tus præca- vetur	{	<i>Vitando omnes</i> animi motus corporisque agita- tiones vehementes: ut & purgationes & venæ- sectionem imprimis in pede.
Serius	{	<i>Roborando fœtum</i> & matrem aromaticis. <i>Removendo obstacula viarum.</i>
Præ- postere contin- git.	{	<i>Invertendo perita</i> obstetricis manu fœtus cor- pus, ut capite vel manu saltem alterutra obver- tatur orificio uteri, ut naturalis pariendi modus servetur.
Imper- fecte contin- git	{	<i>Fœtu vivo</i> promovendo partum blande per me- dicamenta simpliciter roborantia dicta & aro- matica, tum & partum excitantia superius me- in rata.

Curat. læsi par- tus quan- do fit	{ Imper- fecte contin- git.	{	Fœtu mortuo, amputando partes dependentes,
			extrahendoque reliquas per instrumenta : non neglectis roborantibus & secundinam expellen- tibus.

Tabula XXXI. De Lochiis.

Lochia sunt fluxus sanguinis uterum implentis & distendentis, exclusum fœtum & secundinas per aliquot dies 3. 4. 8. 10. & plures consequens.

Nullus, quod raro fit, à frigore externo in uterum partus tempore incaute admissio: unde colligitur in uteri cavitate & coagulatur, corrumpiturque & graves noxas adfert. NB. interdum tamen durante partu multum sanguinis effluit coacervati in uteri parenchymate, unde postea citra puerperæ damnum parum vel nihil prodit lochiorum.

Lochio-
rum flu-
xus lædi-
tur, quan-
do fit vel

Parcior, & quidem quibusdam naturaliter, quibus parcior est sanguis: aut quibus durante partu effluxit multus sanguis p. n.: vel à frigore externo linteorum vel aëris obstructa sunt quædam uteri vasa ac orificia ejus interna, ac angustata, unde sistitur sanguis in cavitate uteri, coagulatur, fit acris, rodit & fluxum purulentum ac febres producit continuas, quæ itidem impediunt fluxum lochiorum, quod & febris quæcunque excitata efficere potest.

Copiosius fluunt vel ob violenter avulsam placentam cum secundinis: vel ob laxitatem vasorum uterinorum, aut sanguinis tenuitatem aut per se, aut à medicamentis alimentisque ante vel circa partum usurpatis ortam, aut fluxu mensium nimio excitatam.

Mutatur colore, odore, consistentia, ob sui retentionem in utero, unde nunc nigricat, pallescit, fœtet, tenuior, crassior, acris, blandus existit.

Sudorifero ex aromaticis constante, quando à frigore externo fit, quod sanguinem & pituitam coagulata[m] solvit: addendo acida, si febris adsit, sp. aceti, ocul. cancr. pulv. diaphoretic.

Clystere aperiente & incidente.

Nul-
lus.

Fovendo partes inferiores decocto plantarum aperientium & solventium pituitam.

Iuungendo easdem partes ol. & unguentis chamælin. anethin. nardin. lilior. alb. unguento Martiato, althææ comp.

Mittendo sanguinem, si ejus copia adsit, in talo vel in brachio.

Abstinento à medicamentis, si multum sanguinis in partu effluerit.

Curatur
lochiorum
fluxus
quando
fit

Parcior

Ob sanguinis penuriam, in iis nihil movendum, quia talis fluxus illis innoxius.

Ob sanguinis copiosum fluxum in partu, nec his aliquid adhibendum.

Ab externo frigore: applicantur eadem quæ in suppressione lochiorum sunt proposita, nempe sudorifera aromatica.

à Superveniente puerperæ febre curatur pro diversitate febris: nonnunquam Sectione venæ, si metus inflammationis adsit.

Copio-
fior

Ob vi avulsam cum secundinis placentam & læsam internam superficiem uteri, curatur medicamentis sanguinem sistentibus & excorationem sanantibus. qualia sunt blanda adstringentia, bistorta, tormentilla, myrtus, terra sigillata vel sequens *mistur.* ex aq. plantag. antepileptic. Amstelod. acet. stillatit. lap. hæmatit. corall. rubr. laud. opiat. syr. myrtin. vel decoct. ex rad. tormentill. bistort. fol. consolid. maj. fanicul. pyrol. summit. hyperic. in aq. ferrat. coct. additoque

toque fyr. symphyt. it. externa, linimenta, em-
plastr. quibus opiata junguntur. Urgente nimio
fluxu vena inciditur in brachio.

Ob vasorum laxitatem cond. apozem. modo
præscriptum adstringens una cum aromaticis.

Ob sanguinem serosiores, si nihil obstat, detur
hydragogum aut sudoriferum, blandiora tamen.

Copio- } *à Medicamentis acrioribus*, sp. vini, juniperino,
fior. } anisato, ante partum usurpatis, tempereturque
sanguis acrior decocto ex herb. malv. semperviv.
major. solan. sem. plantag. acetos. aquileg. pa-
pav. alb. cum fyr. portulac. spiritu sal. com. aut
emulsion. ex hordeo aut amygdal. cum opiatis.

Curatur
lochiorum flu-
xus
quando
fit

Color &
odor mu-
tatus.

Curatur curatis affectibus, quorum sympto-
mata hæc sunt, pulverib. aromaticis & sal. volati-
libus.

Acrimonia quomodo curanda supra jam dictum, exter-
nis imprimis, pinguedin. & lacte simplici ebutyrato.

Tenuitas ut corrigatur vid. sup.

Crassities curatur aromaticis sale volatili præditis.

Tabula XXXII. De Doloꝛe post partum.

Doloris } *Causa*, quæ vel nexus arctior placentæ cum utero : à
post par- } quo dum vi avellitur, dolor in uteri superficie excoriata
tum con- } oritur : vel. 2. sanguis vel humores acres, facti tales vel à
sideran- } fero falso, vel ob stagnationem propter admissum frigus
da est. } externum, in corpore universo cum lochiorum affluxu par-
tes teneriores ex partu factas mordentes. 3. flatus uterum
& intestina distendentes. 4. humores acres à frigore ex-
terno lochia supprimente circa uterum detenti, qui sæpè
inflammationem inchoant.

Curatio perficitur. 1. lenientibus & subadstringentibus vulnerariis vel decoctis vel potionibus, junctis anodynis & narcoticis, quæ & acrimoniam temperant, & torporem inducunt: possunt & per syringam in uterum injici externa: acrimoniam etiam feri temperant. Emulsiones amygdal. dulc. cum laudan. opiato paratæ: eam vero educunt hydragoga blanda & sudorifera. 2. discutientibus sanguinem & obstructionem in utero à lochys suppress. solventibus. 3. uterum excoriatum & inflamm. sanantibus. Clysterib. emollientib. & carminativo. Sudorific. ocul. cancr. antimon. diaphoretic. fotib. plantur. venæ sect. in brachio & pede, *Suppuratibus* si inflammatio impediri nequit, flatus discutientibus clysteribus. 4. lochia sedantibus. omnibus satisfacit mixtura ex. aq. puleg. fænic. Hysteric. syr. artemis. ol. succin. placenta connexum minuet ol. lil. alb. cui additi sunt apices ejus lutei.

Tabula XXXIII. De Abortu.

Definitio: foetus humanus ante 7 mensem exclusus, sive vivus, sive mortuus, nunquam tamen vitalis.

Tempus, quo excluditur, à primo conceptionis momento ad sexti mensis finem: sæpius tamen tertii mensis fine aut quarti initio. vix autem agnoscitur abortus ante decimam post conceptum septimanam, quia informis & sine placenta est; & tum pro mola aut suppressis mensibus habetur.

Abortus
notanda
veniunt

Plethora in nonnullis, quæ sanguine abundant, quæ *Causæ* quibus 1. aut 2. aut 3. mense erumpit mensium fluxus, & abortum facit, nisi vena incidatur. sunt *Motus corporis* vehemens, saltatio, equitatio, vincula seu placentam utero adhærentem abrumpens. vel

Lapsus

Lapsus matris in ventrem aut lumbos : terror magnus, motum spirituum animalium turbans, & tristitia motum eorum impediens.

Causæ quæ sunt vel
Ira, Vigilia, æstus aëris magnus, alvi aut menstruorum fluxus notabilis, hæmorrhagia insignis, Medicamenta menses cientia, larga Venæsectio in pede, purgantia validiora & acriora, potus copiosus aut generosus, abdominis angustia nimia, mola simul gestata.

Abortus
 notanda
 veniunt { *Minuendo sanguinem in plethoricis, secundo post conceptionem mense.*

Vitando motum corporis vehementem, lapsum, animi terrorem, tristitiam, Vigiliis, aëris æstum, potum copiosum.

Curatio quæ fit { *Præcavendo alvi fluxum & hæmorrhagiam.*
Conformatio prava abdominis, & abortus à mola aut cum alio foetu præcaveri nequit.

Ejiciendo placentæ relictam partem decocto aliquo aromatico, ex fol. majoran. puleg. syr. artemis. aq. cinnamom. parato.

Tabula XXXIV. De Generatione lactis læsa.

Generatio lactis
 læditur
 dum vel fit. { *Nulum vitio vel*
Mammæ quibus deest fermentum lactiferum ob defectum glandularum sanguinem in lac mutantium : aut quando ineptæ sunt ad illam mutationem, ob defectum acidi in glandulis parati, aut aliunde allati : aut quia glandulæ solidiores ac densiores ob usum austerorum, vel naturæ in melancholicis & mœstis.

Sanguinis, qui ad mammas non defertur vel sui vitio, quod ineptus est ad lactis formam suscipiendam : vel quia vasa defunt, aut nimis exilia sunt.

Mam-

.it.

.it.

.it.

Mammæ, si earum glandulæ sint pauca, exigua, inertes, ineptæ ad sanguinem in lac mutandum, ob mœrorem, frigus externum, & alimenta crassa.

Pau-
cum
idque
culpa.

Sanguinis, si non aptus sit mutari in lac; vel deficiat ob lochior. fluxum nimium aut narium hæmorrhagiam, aut vulnera fortuita. aut desint ei arteriæ, quæ lac deferant; aut sint exiles & pauciores aut obstructæ. Ineptitudinem illam sanguinis in lac mutandi vix licet explicare, non dubitandum tamen, esse pituitositatem viscidam, serositatem falsam, sed suo modo peccantem.

Genera-
tio lactis
læditur
dum vel
fit.

Copio-
sum

Ob sanguinem laudabilem & tenuem, mammæ glandulas molliores, succum suo modo acidum, & fermentum lactiferum copiosum ac spirituosum.

Salsum ob serum falsum in sanguine existens.

Amarum, non ob serum sanguinis amarum, quod nunquam observatum fuit: sed ob admixta lacti, sive à sanguine vitioso, sive à fermento lacteo.

Flavum colorem à pinguedine sulphurea contrahit, soluta per alcali.

Fluidius consistentia est à majori feri copia in sanguine, & fermento acido dissolvente nimis.

Crassius à sanguine sero destituto, ut & acidi experte.

Ob defectum glandularum in mammis est incurabilis.

Genera-
tionis læ-
sæ lactis
curatio
institui-
tur.

Ob ineptitudinem glandularum curatur blando mamma-
rum affricu, forte, quia rarefacit glandulas, & arterius di-
latat.

Ob defectum sanguinis ob vasorum absentiam incurabilis
est:

Ubi vero vasa obstructa sunt, referanda sunt illa externis
frictionibus, fomentationibus, linimentis, unguentis, em-
plastris, aromatica continentibus: imò internis quoque,

Aq.

Aq. aromaticis, spirituosus, cinnam. meliss. cum sal. volatil. junctis & aromaticis. &c. *Ubi vasa* majora sunt dissecta, incurabilis est: interim hic sensim vasa minora ampliantur.

Ob paucas & exiguas glandulas curatur continuato per intervalla affricu blando, una cum linimentis vel unguentis aromaticis, quale martiatum.

Ob inertiam glandularum, curatur iisdem, præcipue si unguenta aromatica denuo cocta fuerint aceto vel oxymelite scyllitico.

Ob sanguinem viscidum & pituitosum aut mærorem aut serum salsum Aromaticis & salib. volatilib., sudorific. blandis purgantib. nec non venæsectione.

Ob sanguinem optimum nimia copia lactis curatur rariore lactatione, quando sponte non affluit lac, & conciliando sanguini viscositatem, quod per pingua, acerba, & sudoriferis sæpe exhibitis obtinetur.

Ob mammarum constitutionem lac uberius generantem curatio difficilis est.

Ob lac salsum curatur corrigendo educendoque serum.

Ob lac amarum educendo bilis materiam.

Ob colorem flavum curatio difficilior est; curatur verò cholagogis & præcipitantibus bilem, vitriolo martis, sulph. anodyno vitriol.

Ob fluidum & tenue lac à sero curatur hydragogis: postea alterantibus & corroborantibus aromaticis utendum: à fermento acido vero, infringendo aciditatem, temperando & concentrando.

Ob lentum & crassum lac à seri defectu: augendum serum aqueis sale volatili præditis: à fermento minus acido usurpando acida volatilia aut volatilibus juncta, ut est sinapi, raphanus rustic. cappares, genistæ, sambuc. flor. aceto condit. & condimentor. loco sumpt.

Tabula XXXV. De Lactis motu læso.

Nullus, quando in mamminis stagnat, nec per papillas effluit, idque vel vitio ipsius lactis coagulati, vel viarum obstructarum. lac coagulatur ab omni acido interno vel externo, ab aëre, aqua aut medicamentis applicatis: viæ obstruuntur à lacte concrecente.

Parcius effluit per papillas ob sui crassitiem, ob viarum in papillis angustiam, compressionem aut obstructionem: non tamen omnes tubuli obstruuntur semper. Stagnationi vero lactis accidit inflammatio, sicut ipsi sanguini. *crassioris* causas vid. tab. præcedenti. *viæ* angustantur à tumore vicino in papillis existente, aut in mamminis, aut inflammatione facta.

Lactis
motus
læditur
dum vel
sic

Copiosius effluit sponte per papillas, quia copiosum est, quia fluidius est: quia viæ in papillis hiant, nec clauduntur. valvulas hic esse suspicari licet.

Per vias inconvenientes effluit, nempe ulcera, & apostemata in papillis aut ipsis mamminis facta, quod fit in mammarum inflammationibus, excoriationib. fissuris & ex supuratione profunda. Excoriantur mammæ ore infantum, ardore, aphthis, pustulis, laborante, aut erysipelate, aut lacte acri: finduntur papillæ dentibus infantum, *curanturque* sublata causa, & ipso affectu, excoriatione & fissuris earum.

Corruptum effluit & in pus mutatum ob apertum apostema, post inflammationem. Sanguis verò lactis loco effluit, quia non mutatur in mammarum glandulis, ob copiosum suctum aut vasa læsa sanguinea, & præcedit dolor.

Sine suctu sponte effluit, ob laxiores factas valvulas in ductibus lactiferis mammarum existentes.

Cum debilitate fœminæ effluit lac ob dolorem mammarum, aut nimiam profusionem lactis: ille dolor oritur ex ductuum lactiferorum brevitate.

S E C T I O T E R T I A .

171

Tollendo causas externas & internas & solvendo lac coagulatum : fit autem solutio

**Cura-
tio fit.**

Lactis stagnantis & coagulati medicament. externis incidentibus, attenuantibus ac resolvent. aromaticis ac spirituosus, quibus si suppuratio impediri nequit, addenda sunt quæ ipsam promoveant: qualia sunt ol. lilior. albor. amygdal. dulc. chamæmel. aneth. unguent. alth. simp. & comp. emplast. de mucilag. de spermat. ceti: repellentia omnia sunt fugienda, postea apostema aperiendum ferro vel ficu assa, & mundandum balsam. sulph. anisato, emplast. diapalmæ.

Parcius prodeuntis curatio fit eodem modo.

Copiosior effluxus curatur modo proposito tab. præced. per vias inconuenientes effluxus curatur curatis apertionibus.

Puris curatio fit mundato ulcere consolidatoque.

Æstus tollitur aq. rosar. plantag. mucilagin. sem. cydon, cum aqua tragacanth. creta, crem. lactis.

Excoriatio tollitur Balsam. sulph. aut Peruviano.

Erysipilas tollitur creta cum cremore lactis, mixta, aut aqua calcis vivæ cum Mercur. dulci decocta, aut aqua sambuci.

Tabula XXXVI. De Lactatione Naturali.

**Lacta-
tio fit
vel ra-
ne**

**Mulie-
ris cu-
jus**

infant.

ejus

Papillæ longitudine & crassitie sint mediocres.

Tubuli lactei per papillas patent.

Papillæ sint integræ, fissuris non hiantes vel tumoribus aut inflammatione obsessæ.

Affluxus lactis sit moderatus, nec parcior nec copiosior.

Labia sint integræ & mobilia & contigua.

Lingua volubilis, freno haud retracto.

Respiratio per nares integræ & libera.

Tabula XXXVII. De Lactatione læsa.

Papillæ defunt, aut nimis breves, exiles, aut nimis crassæ, aut vasa lac deferentia per mammas sunt nimis angusta.

Tubuli lactei per papillas non satis patent, sed sunt obstructi aut angustati aliter: vel nimis patent, unde suctus copiosus nimis.

La-
ctantis

Papillæ sunt fissæ, aut ulcusculis scatent, aut dolentes alias ab inflammatione.

Lacta-
tio læ-
ditur
vel cul-
pa

Parcior aut liberalior est lactis affluxus, unde frustra se torquet infans, vel suffocatur à nimio affluxu.

Lac est coagulatum & ad motum ineptum.

Labiis leporinis, aut eorundem vulnere transverso laborat, unde papilla nequit comprimi: vel cum paralyfi laborant labia, convulsione, motu convulsivo, coalescentia.

Laeten-
tis

Lingua moveri nequit, ac papillæ circumvolvi, aut satis exporrigi ad suctum perficiendum, imprimis ob frenum linguæ brevius, aut aphthas in lingua aut labiis hærentes.

Nares non satis patent in gravedine pro admit-tendo aëre, unde pro inspiratione infans os aperire, atque à suctu desistere cogitur.

Lacta-
tionis
læsæ
curatio
fit

A papillarum defectu incurabilis est.

Breviores & exiliores papillæ sensim suctu fiunt aptæ, aut pileorum eburneorum applicatione.

Papillæ nimis crassæ curari nequeunt.

Tubi papillarum lactei obstructi tolluntur curata obstructio-
ne aut tumore.

Fissuræ papillarum curantur balsam. peruviano vel oleo
ceræ.

Ulcus

Ulceræ & ardor papillar. curatur aq. calc. viv. cum Mercur. dulci decocta & applicata.

Liberalior & parcior affluxus curatur tab. proxim. præcedenti.

*Labia leporina à chirurgo curantur per adductionem, exco-
riationem, & conglutinationem.*

Lacta-
tionis
læsæ
curatio
fit

Vulnera, paralyfis, convulsio, suo modo curantur.

Frenum brevius amputandum.

*Coryza curatur fumo succini & mastich. & inunctione ex-
terna narium cum butyro recenti, aut unguento rosato.*

*Aphthæ curantur syr. de cychoreo cum rheo purgante per
inferiora, dato cum aq. fceniculi. item syr. violaceo, por-
tulac. rosar. solutiv. ori indito sæpius: vel mixtura ex ovi
vitello conquassato, cum aq. rosac. ℥iij. & sacchar. tantil-
lo, subinde succum sempervivi majoris cum aq. rosac. dis-
solvendo, & syr. violac. vel jujubino vel simili.*

Debilitas infantum curatur aq. vitæ, cinnamom.

F I N I S.

Y 3 IN-

INDEX RERUM

in hoc opere contentarum.

A.

Abortum præcaventia. 162. 166. 167

Acidum corrigentia 4. 9. 11. 12. 27.
28. 29. 33. 60. 74. 98.

Acidum purgantia 4. 9. 12. 33. 60.

Acrimoniam acrem temporantia 9.
15. 16. 31. 25. 53.

Adstringentia alvum 25. 48.

Adstrictionis alvi caus. curat. 22.

Aëri frigido medentia 43. 48. 49. 54

Aëri calido medentia 48. 53. 54.

Aëri humido medentia 54.

*Aëris inspiratio cessans in Syncope
suffocation. hypochondriac. Aboli-
ta, in apoplexia catarrho, angina,
strangulatione, asperæ arteriæ angu-
stia 55. frequentior, in febr. pleu-
ritide, paraphrenitid. uteri gesta-
tione, flatib. Ascite gravi, peripneu-
monia, gravedine, polypo, tonsillar.
inflammation. tumore 55. 56. Dif-
ficilis in dyspnœa 56. in anhelatio-
ne, orthopnœa, asthmate, incubo,
suffocatione hypochondr. singultu,
suspitiis, in pleuritide 57.*

*Aëris condensatio in pulmone abolita,
parcior, nimia 54.*

Aëris exspiratio laesa 59.

Affectus animi compefcentia 43.

Alvi fluxus varius 23.

Alimentorum expulsio abolit. 13.

—— retentio laesa 9.

Alcali corrigentia 2. 9.

Anginae curatio 58.

Anxietas præcordior. ut tollenda 74.

Anxietatis febrilis causa 81.

Anasarca caus. curat. 104.

Antivenerea medicam. 108.

Aphthæ pueror. Cur. 173.

Ardor stomachi 12.

Ardoris febrilis causa 81.

Arthritidis curatio 86.

Assumption. cibor. laes. caus. & cur. 7.

Ascitis caus. cur. 37.

Asthmatis curatio 86.

Asphyxia 94.

Atrophia caus. curat. 101.

Austerum corrigentia 21. 22.

B.

*Bilem educunt 5. 9. 15. 12. 16. 20.
29. 50. 72. 42.*

*Bilem corrigunt 5. 9. 12. 19. 20. 23.
50. 72. 42. 47. 2. 27. 93.*

Bilem gignentia 18. 42. 47. 48.

*Bilem pinguiorem corrigentia 11. 72.
42. 129.*

Bilem turgentem compefcentia 50.

*Bilis generatio & motus naturalis
121. 122.*

Bilis secretio laesa 122.

*Bilis fluiditatem corrigunt 124. 125.
Bilis*

Bilis retentio & excretio laesa 124.
Bilem volatilem corrigunt 128.
Bilis motus ad cor laesus 126.
Bilis mistio cum sanguine laesa 129.
Bubonem suppurantia 109.

C.

Cardialgie curatio 86.
Cacochymie caus. curat. 40. 41.
Caloris febrilis causa 66. 72.
Calorem temperantia 73.
Calculi curatio 146.
Calculus solventia 19.
Caput roborantia 24.
Capitis aestus, doloris, pulsationis causa in febr. 81.
Catarrhi Curatio 86.
Chyli motus laesus 36.
Chyli precipitatio abolita 18. 22.
 — nimia 19.
Cholera humid. caus. cur. 15.
Ciber. fastid. caus. curat. 6. 7.
Ciborum assumpt. laes. 7.
Clyster hydragogus 37.
 — emollicus 22.
Cœliacæ causa, curatio 22.
Conceptio laesa 156. 157.
Contabescencia causa 91.
Coryzæ curatio 173.
Cruditatis causa, curatio 10.

D.

Deglutitionis laesæ caus. curat. 8.
Dejectionis cruenta remed. 74.

Delirii in febribus causa 81.
Diaphoretica medicam. 47. 48. 53.
Diarrhæa varia caus. cur. 23. 24. 25.
Doloris colici, iliaci, hæmorrhoid. tensesm. tympanit. caus. cur. 26.
Dolori medentia 132. 119.
Dysenterie caus. curat. 25.
Dysuria 146.

E.

Effervescentia vitalis abolitio 43.
 cessatio 44. diminutio 45. Auctio, celeritas 46. tarditas, depravatio 47. causa omnium 43. 44. 45. 46. 47. Curatio 47. 48. 49. 50.
Effervescentia intestinalis laesa 20.
Effervescentiam sistentia 125.
Ephemera essentia, differentia, causa, curatio 68. 69.
Erysipelati medentia 114.
Excitantia externa 98.

F.

Famis auctæ differentia, causa curat. 3. 86.
Famis diminut. & obolit. caus. & curat. 4. 5.
Fastidii cibor. caus. cur. 6. 7.
Febris essentia, differentia, causa, curatio 66. 67.
Febris continua causa 66.
 --- intermit caus. 67.
 --- composit. caus. 67.
Febrilis frigoris causa 66. curat. 85.

Febr-

- Febrilis caloris caus.* 66. 80. *cur.* 85.
Febris biliosa, causus, Leipyris, ungarica (de Breune,) *delira* 70.
Febris colliquans, maligna 71.
Febris catarrhalis curat. 74.
Febris ardentis curat. 75.
Febris Leipyne curat. *ibid.*
Febris Ungaric. curat. *ibid.*
Febris deliræ, colliquant. cur. *ibid.*
Febris intermittens causa 77.
Febris algidæ, ardentis, Epialæ, siticulosa, famelica, cardiae, torminalis, causæ 82.
Febris cacatoria, sudatoria, sputatoria, uretica, caus. 84.
Febris anticipationis, postpositionis causa 84.
Febrium compositarum causæ 81.
Febrium mutationis causa 85.
Febris Epialæ curatio *ibid.*
Febris torminalis, colicæ, syncopes, suffocation. anxietatis, asthmatic. tussis, catarrhi curat. 86.
Febrium insanarum, vomitor. sudatoriar. uretic. sputator. odontalgicar. cur. 87.
Febris tertian. quartan. quotidian. cur. 88.
Febrium multiplicium curat. 88.
Febris tertian. quartan. quotidian. continuæ causa, curatio 89.
Febris Hæcticæ causa, curatio 90.
Febris syncopalis, præfocantis, anhelosæ, asthmaticæ, tussiculosæ, catarrhalis, arthriticæ, insanæ, Vomitoria causæ 83.
Febris malignæ caus. curat. 92.
Fermentum ventric. abolit. 10. 11.
Fermentat. nimia, causa curatio 11.
Ferment. depravat. causa, curat. 12.
Fermentum augent. 11. 10. 115.
Flatuum causa, curat. 17.
Flatus dissipantia 37. 47. 59. 74. 98. 117.
Fluxus alvi febrilis causa 8.
Fluor muliebr. 154. 155.
Frigus compefcentia 48.

G.

Gangrana caus. curat. 35.
Gestatio fœtus læsa 158.
Glutinosum tumorem tollentia 132.
Glandular. inflammat. tollentia. *ib.*
Glandular. vitia peculiaria toll. 138.
Gonorrhœæ medentia 109.
Gravidarum nausea, fastidium, Vomitus 158. *abortus* 165.

H.

Hæmorrhoid. caus. cur. 25.
Hæcticorum alimenta 91.
Hepatici fluxus, caus. cur. 25.
Herniar. caus. cur. 34. 35.
Horroris caus. 81.
Humores ignotos corrigentia 51.
Hydropis Thoracis curatio 133.

I.

Icteri causa curatio 126.
Impotentiam emendantia 149.
Inappetentiæ caus. curat. 4.
Inquietudin. caus. 81.

Inflammation. caus. cur. 113.
Infantum debilitas ut curanda 173
Ischuria caus. cur. 141.

L.

Labior. fissurar. remed. 75.
Labior leporin, vulner. ulcerum cu-
rat. 173.
Lactis stagnation. tollentia 172.
Lac minuentia 169.
Lactationis naturalis requisita 172.
Lactationis lesa curat. 173.
Lactis generatio lesa 167. 168. cu-
rat. 169. 168.
Lactis motus lesus 170.
Languoris univers. causa cur. 94. 95.
Lasitudinis causa, cur. 84.
Leucophlegmatia caus. curat. 38. 104
Leipothymia caus. curat. 94.
Linguae ardorem tollent. 73. caus. 81.
Lienis sanguificatio les. 120
Lochia lesa 163.
Lochia moventia 164.
Lochia acria, tenuia, crassa, emen-
dantia 165.
Luis vener. caus. curat. 106.
Lumbricor. caus. cur. 17. 18.
Lymphæ secretio natural. 130.
Lymph. preparat. les. 130.
Lympham generantia, minuentia,
temperantia, fals. corrig. 131. 34.
Lymphæ motus lesus 133.
Lymphatica vasa rupta consolid. 133.
Lympham educantia 34. 36. 73.
Lympham acidam corrigentia 42.

47. 50. 34. 73.

Lympham salsam corrigentia 42.
Lympham aquosam corrigentia 42.
Lympham acidam reddentia 49. :
Lympham augentia 49.
Lympham viscidam corrig. 49.
Lympham volatilem corrig. 50.

M.

Mammarum aestus, excoariatio, Ery-
sipelas, ut curanda 172.
Melancholici succi generat. lesa 138.
Melancholiam tollentia 138. 139.
Melancholiam generantia 139.
Melancholiam austeram, muriati-
cam, foetidam, glutinosam tollen-
tia 139.
Melancholiae motus lesus 140.
Mensium suppressio 150.
Mensium fluxus nimius 150. 151.
Mensium vitia varia 151.
Menses excitantia 151. 155. 153.
Menses sistentia 52. 153.
Mensium color, foetor, ut emen-
dand. 153.
Menses serosos, crassos emendant. 154

N.

Narcotica 9.
Narcoticam vim tollentia 116.
Nausea febrilis caus. 81. curat. 63.
Nervorum punctura curatio 119.
Nutritionis les. caus. curat. 101.
Nutritionis nimiae caus. curat. 103.

Z

O. Obe-

O.

Obesitatis nimiae caus. curat. 104.
 Obstructiones aperientia III. 113.
 Oscitationis caus. 80.

O.

Pandiculationis causa 80.
 Palpitationis cordis causa, cur. 98.
 Papillarum ulcera & ardor 173.
 Paracenthesin instituendi modus 35.
 Partus naturalis 159.
 Partus laesus 160.
 Partum promoventia 161. 162.
 Partus dolorem lenientia 165. 166.
 Picæ causa & curatio 6.
 Pinguedinem corrig. 20. 24. 62. 104
 Pituitam corrigentia 5. 9. 12. 16. 19.
 21. 23. 28. 49. 128. 92. 146. 38.
 59. 52.
 Pituitam Educentia 5. 9. 12. 16. 23.
 25. 34. 37. 99. 128. 143. 38. 59.
 Pituitam generantia 50.
 Pleuritidis curatio 58.
 Plethoræ remedium 52.
 Potum glaciatum corrigentia 43.
 Potum nimium corrigentia 10.
 Pulmonis motus laesus 61.
 Pulsus subject. forma, causa, locus,
 differentia 63. 64. 63.
 Pustulas venereas tollentia 108.
 Pus detergentia 14. 25.
 Pus generantia 114.
 Pus educentia 114.

R.

Rachitidis caus. cur. 109.
 Respirationis difficil. caus. 81.
 Rigoris causa 81.
 Roborantia caput 24. 11.

S.

Salivæ generatio laesa 134. 135.
 Salivam generant. 135. 136.
 Salivam acidam temperant. 136.
 Salivam minuunt 136.
 Salivam dulcem corrigunt 136.
 Salivam falsam corrigunt 136.
 Salivam amarā corrigunt 136.
 Salivam glutinosam, fluidam emen-
 dant 136.
 Salivæ motum in os lædunt 137.
 Salivam viscid. emendant. 74.
 Sal Lixivum corrigentia 2. 10. 92.
 Salsum corrigentia 9.
 Salivæ deglutitio laesa 137.
 Sanguinem coagulatum dissolventia
 14. 51. 114.
 Sanguinem sistentia 14. 24.
 Sanguinis æstum temperantia 48.
 33. 54. 58.
 Sanguinem coagulantia 51. 52.
 Sanguinem viscidum corrigentia 52.
 Sanguinis materia, subjectum, ini-
 tium, perfectio, effervescentia,
 color 39.
 Sanguinis refluxus laesus 112.
 Sanguinis motus ex cord. laesus 100.
 San-

Sanguinis vitiosi s. cacochymici species s. differentia, causa, curatio 40. 41. 42. 43.

Sanguinis per pulmones motus abolitus 51. *tardus, celer* 52. 53. *aliorum factus* 53.

Sanguinis refrigeratio in pulmone abolita 54.

Sanguinis perfectio laesa 63.

Sanguinem fluidum incrassant. 52.

Scorbuti causa, curat. 32.

Serum falsum purgantia 14.

Serum corrigentia 24. 25.

Serum purgantia 37. 36

Seminis generatio laesa 148.

Semen generant. 148.

Semen minuunt 148.

Semen aquosum corrigunt. 148. 149.

Sensum obtundentia 9.

Singultus caus. cur. 18. 61.

Sitis depravata causa curat. 3.

Sitis aucta caus. 1. curat. 2. 85.

Sitim tollentia 73. 93.

Sitis causa in febre 81.

Spiritu vini temperantia 43.

Spiritu animalium generatio laesa

115

Spiritu animal. motus laesus 118

Spiritus animales minuentia 121.

Spiritus animal. restituentia 52. 115

Spiritu volatilem temperantia.

Sternutationis causa 59.

Stranguria 146.

Stuporem inferentia 125.

Sudoris causa in febr. 82.

Sudorem cientia 6. 33. 93. 115. 147.

Sudorem minuentia 147.

Sudoris excretio laesa 147.

Suffocation. hypochondriac. caus. curat. 33. 34.

Syncopen tollentia 48. *causa, curatio* 94.

Synochi definit different. symptomata, caus. curat. 70. 71.

Syphilidis caus. curat. 106.

T.

Tenesmi caus. curat. 26.

Triumviratus quibus constet 20.

Tormina ventris tollentia 24.

Tumores duros emollientia 119.

Tussis caus. curat. 60. 86.

Tympanitid. caus. cur. 37.

Typi quotidiani, tertiani, quartani. causa 84.

V.

Ventriculum roborantia 3. 13. 15. 36.

Venis erosio medentia 53.

Venis ruptis medentia 53.

Venenum temperantia 121. 128.

Vires roborantia 15.

Vigiliarum caus. 81.

Viscidum corrigentia 4. 5.

Ulceris curatio 25. 31.

Ulcus consolidantia 25. 26. 31. 53. 97.

Vomitum sistentia 15. 31.

Vomitus caus. cur. 14. 30.

Z 2

Vomi-

INDEX RERUM, &c.

<p>Vomitoria 9. 58.
 Vomitus intestinalis causa curat.
 30.
 Vomitus febrilis caus. curat. 93.
 Urinam cienteia 2.
 Urinae caus. in febr. 82.
 Urinae secretio laesa 140. 144.
 Urinae differentia & caus. 141.</p> | <p>Urinae bullae, sedimenta, contenta 142.
 Urinam generantia 143.
 Urinam impediencia 143.
 Urinae pus, arenas, pingued. tollentia
 144.
 Urinae motus laesus 145.
 Urinae suppressio 145.
 Vulnera mundificantia 36.</p> |
|---|--|

ERRATA.

- In titulo: Editio secundo leg. secunda.
In praefat p. 3. l. 10. leg. ποιέειν. ibid. l. 22. leg. διδασκαλίας & διφύια.
p. 9. lin. 16. leg. alexipharmaca. p. 12. l. 15. leg. difficultatem.
p. 15. l. 12. leg. ὑπερπία. & lin. 20. praefatis.
In vita Marggravii pag. 3. lin. 10. à fine, leg. Paranambucam.
p. 4. lin. 14. à fin. leg. Tapujis.
In Tabulis p. 32. lin. 11. leg. ventriculus. p. 33. lin. 10. leg. Salis Ducis Holsatiae. p. 39. lin. 3. & 4. leg. Sanguificationem. p. 40. titulo adde, sive de cacochymiae differentiis, causis, curatione. p. 48. Titulum tabulae, diminuta & quidem refer ad inferiora & lineam secundam à capite decurta. p. 50. lin. 13. leg. graminis.
In Indice sub litera F, lege Febris Leipyria. sub litera G, leg. Glutinosum humorem tollentia.

Marggraf, Christiaan,

Opera Medica

Amstelodamum 1715

4 M.med. 143 d

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10226756-3